

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG13996	ImageGroup:	I1KG14311
LCCN:	n/a	ISBN:	9789380359649

Title:	ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང། shel dkar chos 'byung /
Author:	ངག་དབང་སྐལ་ལྷན་རྒྱུ་མཚོ། ngag dbang skal ldan rgya mtsho/
Descriptor:	n/a
Original Publication:	lo rgyus deb phreng /;8
Place:	dharamsala, h.p.
Publisher:	library of tibetan works and archives
Date:	2012
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 4/2013

མཁུ་སྐབ་མེད་། ༩

མེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང་།

མེལ་དཀར་ལ་དཀ་དཔང་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོ།

༄༅། ཤེལ་དཀར་ཚེས་འབྲུང་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་
མེ་ལོང་སྐལ་བཟང་མགིན་རྒྱན་ཞེས་
བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

ཤེལ་དཀར་བ་ངག་དབང་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ།

བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

© 2012 Library of Tibetan Works & Archives
All rights reserved.

ཤེལ་དཀར་ཚོས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་མེ་ལོང་
སྐལ་བཟང་མགིན་ཀུན།

Series title: *Lo rgyus deb phreng Vol. 8*
Volume title: *Shel dkar chos 'byung*
Subject: History of the “White Crystal” (*shel dkar*)
Author: *ngag dbang skal ldan rgya mtsho*

ISBN: 978-93-80359-64-9

Published by Library of Tibetan Works & Archives, Dharamsala
and printed at VEE ENN PRINT-O-PAC, A-5, Flatted Factory
Complex, Okhla Industrial Estate, Ph-III, New Delhi-110020

དཀར་ཆག

དཔར་སྐྱོན་གསལ་བཤད།	vii
ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང་མཆོམས་སྦྱར།	xv
མཆོད་པར་བརྗོད་པ།	1
གཅིག་ ལྷོ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་པོ་ནམས་བྱོན་ཚུལ།	5
གཉིས། སི་ཏུ་འི་ལེགས་མཛད་བཅུ་གསུམ།	16
༡ སི་ཏུ་ཆོས་རིན་ལེགས་མཛད་དང་པོ་ནི།	
ཀྱལ་སའི་ཐོག་མ་རིན་ཆེན་སྦྱོར་བཅས་པ།	16
༢ གནས་དང་ནས་ལུང་ཞིང་དུ་བཏུལ་ནས་ནི།	
ཀྱལ་ཁོར་ཕུ་ཆུ་ཡུར་དུ་བྱངས་པས་ལེགས།	21
༣ སི་ཏུ་ཆོས་རིན་ལེགས་མཛད་གསུམ་པ་ནི།	
ཀྱལ་མོ་རི་ལ་སྟོག་རྫོང་བཅས་པས་ལེགས།	23
༤ བྱ་བུ་ཆོས་རྗེ་སྐུ་མར་བཞུག་ནས་ནི།	
སྐུ་མའི་ཕྱོགས་ལ་གདོང་དཀར་གཏང་བ་ལེགས།	31
༥ ཤེལ་རིའི་མགུལ་དུ་པོ་བྱང་རྒྱ་ཆེ་དང་།	
དུས་འཁོར་ལྷ་ཁང་ཆབས་ཅིག་བཞེངས་པ་ལེགས།	35
༦ ས་དབྱ་གཞོན་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མཆོན་བྱེད།	
རྫོང་ནང་ལྷ་ཁང་གསུམ་སྐྱེལ་བཞེངས་པ་ལེགས།	38

༥	ཤེལ་རིའི་རྩེ་བཙུན་འཕགས་མའི་སྐྱེ་དབྱིབས་ཀྱི།།	
	ཞབས་པུས་གཡོན་སྟེང་བཤད་གྲུ་བཙུགས་པ་ལེགས།།	46
༦	ཉིན་བཞིན་སྟེག་རྒྱན་འཕེལ་བ་གཙོད་པའི་སྟེར།།	
	རྒྱ་ར་སྒྲང་དུ་སྐྱབ་གྲུ་བཙུགས་པ་ལེགས།།	56
༧	འཕགས་མའི་ལུང་བཞིན་སེང་གེ་གནམ་འཕྲོང་རིར།།	
	ཡི་དམ་རྩ་ཚོགས་འབྲུར་དུ་བཞེངས་པ་ལེགས།།	62
༧༠	བཤད་སྐྱབ་ཚེས་སྟེ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ།།	
	བཤད་གྲུ་སྒྲིམ་གྲུ་མང་དུ་བཙུགས་པ་ལེགས།།	68
༧༡	ཉིན་བཞིན་ཐུ་མར་ཕྱག་མཚོད་གསོལ་འདེབས་ཆེ།།	
	པཎ་ཆེན་སྒྲང་ལ་བདེ་ལམ་གཏོད་པས་ལེགས།།	73
༧༢	ཁྲོམ་ས་ཐང་ཀར་མོ་འབྲུད་བཅས་ནས་ནི།།	
	རྒྱང་བཞི་རྟ་ཕུགས་མང་པོ་སྟེལ་བས་ལེགས།།	74
༧༣	ཐོགས་ཀྱི་ལ་སྟོ་སྟེ་ནས་ཚོང་ཁེ་དང་།།	
	སོ་ནམ་གས་ཀྱི་བང་མཛོད་འཕེལ་བས་ལེགས།།	75
གསུམ།	བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་བཟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཚུལ།	78
༧༤	སྐད་དུས་ཀྱི་མཁན་ཐོག་རིམ་བྱོན།	79
༡	དཔང་ལོ་རྒྱ་བ་སྟོ་གྲོས་བཟན་པ།	79
༢	ལོ་ཆེན་བཟན་པའི་ཉི་མ།	92
༣	ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན།	94
༤	འཛིགས་བྲལ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་ཆོ་བ།	101

༥	ངག་དབང་རྒྱལ་མཆན།	107	
༦	རྩེ་བཙུན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ།	108	5
༧	ཐོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆན།	109	
༨	འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྣམ་རྒྱལ།	113	5
༩	ནམ་མཁའ་དོན་རྩེ།	115	
༡༠	རྩེ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན།	122	!
༡༡	རྩེ་ནམ་མཁའ་དཀོན་མཆོག་.....	122	
༡༢	རྩེ་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར།	123	!
༡༣	རྩེ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་མ།	124	
༡༤	མཁའ་སྤྱོད་ཡེ་ཤེས་མཆོ་མ།	125	
༡༥	འཇམ་མགོན་རྒྱལ་ཁྲིམས་གཤམ་པ།	125	
༡༦	རྩེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན།	126	
༡༧	འབྲེན་དཔོན་ཆོས་མཇུག།	127	
༡༨	རྩེ་ནམ་མཁའ་དཀར་པོ།	128	
ཁ་༩	དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་རིམ་བྱོན།	142	
༡	མཁན་ཆེན་ལེགས་པའི་དོན་གྲུབ།	143	
༢	སངས་རྒྱས་དཔལ་འབྱོར།	150	
༣	མཁན་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་བྲག་ཤིས་རྒྱ་མཆོ། ...	167	
༤	མཁན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ།	191	
༥	མཁན་ཆེན་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས།	197	

༤ མཁན་ཆེན་ངག་དབང་དགེ་འདུན།	201
༥ མཁན་ཆེན་མོ་བཟང་སྟན་གྲགས།	207
༦ མཁན་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ།	210
༧ མཁན་མོ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ།	213
༡༠ འཇམ་མགོན་མོ་བཟང་སྟན་གྲགས།	218
༡༡ མཁན་ཆེན་མོ་བཟང་བཀྲ་ཤིས།	229
ག༽ བཤད་རྒྱུ་བཀྱི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཚུལ།	236
མཇུག་བྱང་།	269
དཔར་རྒྱན་སྟོན་ཆོག་།	271

དཔར་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

༡༡། །ལ་སྟོང་སྟོང་བདག་པོ་རིམ་བྱོན་གྱི་བསྟེ་པའི་གནས་ཤེལ་དཀར་
གྱི་ལོ་རྒྱུས། ཤེལ་དཀར་བ་ངག་དབང་སྐལ་ལྷན་གྱི་མཆོས་མཛད་པའི་
ཆོས་འབྲུང་། ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྲུང་ལེགས་ཤད་ཅོར་བུའི་མེ་ལོང་སྐལ་
བཟང་མགིན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལོར་བརྩམས་པའི་སྟོ་
བདག་པོ་དང་། ཤེལ་དཀར་ཡུལ་དང་དགོན་པའི་མཁན་པོ་སྤྱི་ཕྱི་དེ་དག་
གི་ཁྲུངས་བཅན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གིག་དུ་སྟངས་།

ཆོས་འབྲུང་འདིར་མ་ཕྱི་ངོ་མ་གཅིག་ལས་མེད་པ་དེ་ཉིད་བྱེས་སུ་
ཐོབ་དུ་མེད་ཅིང་། ལྷབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་བོད་རིག་པའི་ཉམས་ཞིབ་པ་
པ་སངས་དབང་འབྲུས་ལགས་དང་ཉིལ་ཏེ་སྐར་(HILDEGARD DIEMBERGER)
ནམ་གཉིས་ནས་དབྱིན་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ལོར་འཇར་མན་

(VERLAG DER OSTERREICHISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

WIEN 1996)ནས་དཔར་དུ་བསྐྱོན་པའི་སྐབས་དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་
མ་ཕྱི་ངོ་མའི་དཔར་སྟོན་དེ་བ་ཀྱི་མཇུག་དུ་སྐར་བ་དེ་ཉིད་ད་ལམ་དཔར་
སྐྱོན་འདི་ཡི་མ་དཔེ་ཡིན། །ལ་སྟོང་སྟོང་ནི་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་
དུ་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་དབང་བསྐྱར་བོད་ཡུལ་གྱི་བྱུང་ལ་བྱུང་པའི་སྐབས་
དབུས་གཙང་གི་སྐོར་བརྒྱ་གསུམ་དུ་བྱེ་སྐབས་གཙང་གི་བྱི་སྐོར་གཅིག་
དང་ཐོག་མ་ལྟ་བུ་ཡིན།

རྒྱལ་མ་དང་པོའི་རྒྱལ་དུ་མཆོག་ལྟར། གཡོན་ཟུར་དུ་ཆོན་ཅན་བྱང་
 རྒྱལ་སེམས་དཔའ་འཇམ་དཔལ་དང་། དབུས་སུ་སངས་རྒྱལ་ཤུག་ལུ་ནི།
 གཡམས་ཟུར་དུ་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་བཞོད་འདུག་ཅིང་། དེ་ནས་རྒྱལ་མ་
 གཉིས་པའི་མདུན་དུ་མཆོག་ལྟར། ཆོན་ཅན་རྒྱལ་དབང་ལྡེ་པ་དང་། རྒྱལ་
 བཙོང་ཁ་པ། རྩེ་མ་པ་པོ་དག་དབང་སྐལ་ལྡན་རྒྱལ་མཆོ་བཙས་འདུག །གཞུང་
 འདིར་རྒྱལ་མ་ ༡༡༥ ཡོད་ཀྱང་རྒྱལ་མ་མཐའ་མར་ ༡༡༦ འཁོད་པའི་
 རྒྱལ་མཆོན་ནི་རྒྱལ་མ་ ༥༩ དང་ ༥༩ ཆར་གཉིས་གཉིས་བྲིས་པ་ལ་བརྟེན་
 ནས་དེ་ལྟར་གྱུར། འདི་ན་རྟགས་༽འདི་ནང་བཞོད་པའི་ཨང་གྲངས་ནི་མ་
 ཟུའི་རྒྱལ་མ་གྲངས་ཡིན། རྒྱལ་མ་ ༥༩ དང་། ༥༩ གཉིས་གཉིས་ཡོད་
 པར་བརྟེན་སྐྱེ་མར་ ༽༥༩ཀྱང་༽དང་། ཟུ་མར་ ༽༥༩ཤྱེའི་བཞོད་ཡོད།
 དེ་བཞིན་རྒྱལ་མ་ ༥༩ ལ་ཡང་མཚུངས།།

ཡིག་ཆ་འདི་ནི་ད་བཅུ་མས་པར་མཇུག་ནས་མི་ལོ་ནིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་
 མོང་བར་བརྟེན་དག་ཆ་འགའ་ཞིག་དེང་གི་འབྲི་སྲོལ་དང་མི་མཐུན་པར་
 སྤང་བ་ནམས་རང་འཇགས་བཞག་ཐོག་རྟགས་( ) འདི་ནང་དེང་གི་འབྲི་
 སྲོལ་དང་མཐུན་པའི་དག་ཆ་ཡིག་རྒྱུང་ནང་བཞོད་ཡོད་ན་དོ་སྤང་ཡོང་བ་
 ལྟ། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ལོ་ཆོགས་ནམས་རབ་བྱུང་དང་། སྟོར་ཐང་དང་།
 སྟོད་འབྲེལ་གྱི་ལུགས་སུ་བཞོད་པ་ནམས་སྟབས་བདེར་བསམ་སྟེ་ཟུ་
 ལོར་བཞོད་ཡོད་པས་ཐུགས་སྤང་ལྟ། ནམ་ཀུན་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནམས་
 སུ་ལོ་ཆོགས་འགོད་སྐབས་སྟོན་པའི་འདས་ལོ་ནས་བཅི་བ་ཡིན་ཡང་།
 ཆོས་འབྲུང་འདིར་སྟོན་པའི་འབྲུངས་ལོ་ནས་བཅིས་པ་ནི་མི་འདྲ་ས་

གཅིག་པུ་དེ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་འབྲུངས་གཤེགས་ཀྱི་ལོ་གང་ཞིག་ནས་བརྩིས་
 ཀྱང་མི་ཚོག་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཡང་། ལྷ་རབ་བྱུང་ན་ཀུན་གྱི་སྐབས་བདེར་
 དགོངས་ཏེ་སྟོན་པའི་འདས་ལོ་ནས་བརྩི་དགོས་པ་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིའི་འགོ་སྤངས་
 ཡིན། འོན་ཀྱང་སྟོན་པ་ལེ་ཤུའི་ལོ་ཚོགས་བརྩི་སྐབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་
 མང་ཆེ་བར་ལེ་ཤུའི་འབྲུངས་ལོ་ནས་བརྩི་བ་མ་གཏོགས་འདས་ལོ་ནས་བརྩི་
 བ་མིན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བའི་དབང་ཕྱག་ལྷ་སྐབ་པ་དབང་ཕྱག་བདེ་ལྷན་
 གྱིས་གངས་ལྗོངས་བོད་ཚོས་སྤྱི་དགཉིས་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་དོན་
 གྱི་རྒྱལ་རབས་གསལ་བར་སྟོན་པ་ལྷ་བ་འབྲུམ་ཐུག་འཆར་བའི་རྗེ་བླ་མ་འཕམ།
 མོ་གསར་བྱང་བ་དགའ་བའི་རོལ་མཆོ་ཞེས་བྱ་བར་སྟོན་པ་ལེ་ཤུའི་ལོ་ཚོགས་
 འགོད་སྐབས་ལེ་ཤུའི་འདས་ལོར་བརྩིས་ནས་བཀོད་འདུག་ན་འདི་ནི་ཡོངས་
 བསལ་མིན་པའི་ལོ་ཚོགས་འགོད་སྤངས་ཤིག་ལགས་སོ།།

གང་ཞིག་དག་པ་དང་ཡོངས་སུ་བསལ་བ་དེ་ནི་དབྱེན་རྗེའི་ལོ་ཚོགས་
 འགོད་སྤངས་དེར་ཆ་འཇོག་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། ལེ་ཤུའི་ལོ་ལ་ སེ་ཨི་
 དང་ ཨི་ཏི་ ཞེས་འབྲེ་གི་ཡོད་ཅིང་། སེ་ཨི་ ཞེས་པའི་དོན་ནི་ལེ་ཤུའི་
 དུས་རབས་ཞེས་དང་། ཨི་ཏི་ ཞེས་པའི་དོན་ནི་ང་ཚོའི་སྟོན་པའི་ལོ་ཞེས་
 པ་ཡིན། དོན་དུ་འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། འོན་
 ཀྱང་འདི་ནི་སྟོན་པ་ལེ་ཤུའི་འབྲུངས་ལོ་ནས་བརྩི་བ་མ་གཏོགས་འདས་ལོ་
 ནས་བརྩི་བ་མིན།།

རང་རེ་བོད་མི་ཚོས་སྤྱི་ལོ་དང་ཕྱི་ལོ་གང་ཞིག་གིས་ཀྱང་མ་དག་པ་
 མིན་ཡང་། གཞིས་སུ་གཏན་འབེབས་ལྟ་བུས་སྤྱི་ལོ་ཞེས་བྱིས་པ་དང་།

བྱེས་སུ་བྱེ་ལོ་ཞེས་འབྲེ་བ་ཡིན། འདི་དག་གི་ཆོག་གི་གོ་བ་ལ་བརྟམས་ན་
 ཡོངས་ཁྱབ་ཆེ་གོས་ཡིན་པའི་དུས་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེ་ལོ་དང་།
 བྱེ་ཁྲིང་པས་བརྟེན་པའི་དུས་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེ་ལོ་ཞེས་བཀོད་པར་
 ལྷམ། སེཨི་དང་ཨེ་ཏི་ཐད་ཀར་བོད་སྐྱུར་བྱས་ན་ཡེ་ལོ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་རང་
 དུ་གནས་པར་སེམས་སོ། །དེས་ན་བྱེ་ལོ་དང་བྱེ་ལོ། ཡེ་ལོ། སེཨི། ཨེ་ཏི་
 ལྷམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པ་ལས་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་ཚུལ་
 དུ་བྱེ་ལོ་ནི་འབྲུངས་ལོ་ནས་བརྟེན་བ་དང་། བྱེ་ལོ་ནི་འདས་ལོ་ནས་བརྟེན་བར་
 སེམས་པ་ནི་ཏ་ཅང་རྟོག་པ་ཕྱིར་བར་སེམས་སོ། །

ཆོས་འབྱུང་འདི་ཉིད་རིག་གནས་གསར་བརྟེན་དུས་སུ་བེལ་དཀར་
 དགོན་པའི་གྲུ་པ་རྣམས་ནས་རང་གི་སྟོན་དང་བརྟོས་ཏེ་སྤྱང་སྟོབ་བྱས་
 ཡོད་པ་དང་ཆོས་ཆོད་དཔག་ཐུབ་ངེས་ལགས། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྟོས་པར་
 གཞིགས་ན་ངམ་རིང་ཆོས་འབྱུང་ནི་རིག་གནས་གསར་བརྟེན་སྐབས་ཉིང་
 པ་གཏོར་བཞིག་གཏོར་བའི་ཆ་རྒྱལ་གྱི་ཁྲོད་འཛིགས་དངངས་ཀྱིས་མ་
 བཟོད་དེ་ཀྱང་རིན་ཀྱལ་པོས་མདོག་ཆུར་བསྐྱར་བའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག །ད་
 ལྟོ་ཆར་སྐྱེས་བུ་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་གིས་དེ་སྔ་བཀྲས་ལྷན་དཔེ་ཆོགས་སུ་ངམ་
 རིང་ཆོས་འབྱུང་ཁྱུག་ཙམ་མཇུག་མྱོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་གོ་རྒྱུ་འདུག་ན།
 མ་བྱེ་གཅིག་ད་ལྟོ་ལྟོ་ཡོད་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཆོག་པར་སེམས། །

ཆོས་འབྱུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་གཞི་རྩའི་ཁྱད་སྤྱད་གསུགས་ཡིག་ཆ་ནི་མཇུག་
 བྱང་དུ་གསལ་བ་བཞིན། ལྟོ་པའི་རུས་ཡིག་དང་། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་
 ལྷམས་ཀྱི་འབྱུང་ཁྱད་སྤྱད་སྤྱང་སྟོབ་ལོ་ལྟར་སྐྱས་སོགས་སྒྲ་མ་མང་པོའི་རྣམ་

ཐར། དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་བྱེད་མེད་པོ་འཇམ་མེད་མོ་གསལ་ཆོས་འབྱུང་།
 མེད་མོ་དཀར་ཆག་མོ་གསལ་ཞེས་དཀར་སྒོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གང་ཡོད་ནམས་
 ཡིན་པ་གསལ། ཞེས་དཀར་སྒོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་ཆེན་འདི་ཉིད་དུས་
 གྱིས་རང་རེ་པོ་དེ་མི་ནམས་ལ་ནི་ལོ་རྒྱུས་མཁས་པ་དང་ནམས་ཞིབ་པ་
 འགར་གཟིགས་རྒྱུ་འོ་སྐབས་བྱུང་ཡོད་ན་ལས་ཞེས་ལྡན་མང་ཆེ་བར་ལྟ་
 སྟོན་ཞུ་རྒྱུ་འོ་སྐབས་བྱུང་མེད། འདི་ནི་ལ་སྟོད་སྟོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིན་
 ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད་དེ་ལྟའི་ཆར་དཀོན་རིགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་
 ཞིག་ཏུ་འདྲུང་པར་བརྟེན་དེ་ལས་ང་ཚོས་སྟོ་སེམས་འཁོལ་བའི་ངང་ནས་
 བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་སྤེར་བརྒྱད་པར་དཔར་དུ་བསྐྱོན་པ་
 ལགས་སོ།།

དེར་གི་སྤྱི་མོལ་དང་ལྟག་པར་སྟོན་པ་པོ་ནམས་ཀྱི་གཟིགས་བཤེར་
 ཆེད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་དེ་བ་འདིར་མཚམས་སྟོར་ཞུ་རྒྱུ་ཞིན་ཏུ་གལ་ཆེན་
 ཏུ་མཛོང་ནས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་
 གཉེར་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་རིག་པའི་སློབ་དཔོན་གཙང་ཕྱག་སྟོབས་ལགས་སུ་
 རི་ལྟར་འཕྲོད་སྐྱེལ་ཞུས་པ་བཞིན་དུས་ཡུན་བྱུང་དུ་ཞིག་ནང་འབྲལ་མར་
 སྤེལ་བ་གནང་སྟེ་ང་ཚོར་བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྟག་
 ཏུ་ཆེ་ཞུ་བ་ལགས་སོ།།

བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནི་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
 གི་ཐད་ཀའི་ལམ་སྟོན་འོག་དེ་བ་སྤྱེལ་བྱས་པའི་རང་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ཞིག་
 ཡིན་ཞིང་། དབུས་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ནང་ཆགས་ཡོད།

བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྤར་གསེང་དང་། སྤང་སྦྱོང་། ཉར་ཆགས། གོང་
 འཕེལ་བཅས་གཏོང་ཕྱིར་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༥༠ ལོར་གསར་འཛུགས་ཞུས།
 མི་ལོ་དེ་དག་གི་རིང་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་སྤྲུགས་རྩས་ཆེན་པོས་
 སྤྲུགས་གང་ཅིའི་ཐང་ཡར་རྒྱས་བཏང་བ་དང་མི་རྒྱལ་གྱི་བརྩི་མཐོང་དང་
 ཡི་རང་ཆེན་པོ་ཐོབ། དེར་གི་ཆར་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནི་རྒྱལ་སྤྱིའི་
 རང་ཤེས་ཡོན་པ་སྟེ་གནས་ཅེ་ཕུད་གཅིག་དང་ལྷག་པར་དུ་ནང་ཆོས་དང་
 བོད་རིག་པའི་ཐོག་རིགས་གཅིག་ཀྱང་འཛིན་གྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ཆེ་བའི་དཔུད་
 གཞིའི་ཐོན་ཁུངས་མཁོ་སྦྱོང་བྱེད་པ་དང་། ཉིན་རེ་ལས་མ་བསྐད་པར་
 འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྱུ་གང་ས་ནས་མཁས་དབང་དང་། ཉམས་ཞིབ་པ། སློབ་
 ཕུག ༡༩་སྟོར་བ་སོགས་སྒྲེ་བོ་མང་པོའི་ཡིད་དབང་འཕྲོག་སྟེ་གཟེངས་སུ་
 ཐོན་པའི་བརྟེ་གནས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་བོད་ཀྱི་རིག་དངོས་སྤྱི་ཙལ་
 དང་། སྤྱི་བརྒྱན། ཕུག་དཔེ། ཞལ་ཐང་། འབྲུ་པར་དང་། དེ་མིན་བོད་ཀྱི་
 རིག་གཞུང་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་བྱུང་ཐུང་གི་བང་མཛོད་ཅིག་གི་ཐོག་
 རས་ལེགས་སྟེས་ཕུལ་དང་འབྲུལ་བཞིན་མཆིས། འདི་ནི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་།
 འགྲེམས་སྟོན་ཁང་། ཡིག་མཛོད་ཁང་གཅིག་ཕུ་མིན་པར་དུ་དང་རིག་གཞུང་
 དང་ཤེས་ཡོན་གྱི་རྒྱན་གཏན་སློབ་སྦྱོང་སྦྱོང་པ་དང་། བཏོ་གླེང་ཆོགས་འདུ།
 ལྷན་ཆོགས། ཟབ་སྦྱོང་། གཏམ་བཤད་བཅས་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཤེས་ཡོན་བརྟེ་
 གནས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་བཞིན་མཁས་དབང་དང་། ཉམས་ཞིབ་པ། སློབ་
 ཕུག ༡༩་སྟོར་ཡོད་པའི་མི་མང་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་ཉམས་ཞིབ་དང་ཤེས་ཡོན་

སྤེལ་རེས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གོང་མཐོར་གཏོང་བྱིར་ཤེས་ཡོན་དང་བསམ་ཚུལ་
བརྗེ་ལེན་གྱི་ལམ་ཆེན་ཞིག་གཏོང་བཞིན་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་རྒྱ་གར་གི་མུ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་དགའ་ནས་
བརྟེན་གནས་འདི་བོད་རིག་པའི་བརྟེན་གནས་ཁང་དུ་ངོས་འཛིན་ཞུས། ལོ་
ལྔའི་རྗེས་དབུས་བོད་མིའི་སྤྱི་ག་འཛུགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ནས་དཔེ་མཛོད་
ཁང་འདི་བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་། འབྲེམས་སྟོན་ཁང་།
ཡིག་མཛོད་ཁང་བཅས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ངོ་བོར་མཚན་བྱང་བསྐྱུལ། ཕྱི་ལོ་
༢༠༠༤ ལོར་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཕྱག་དཔེ་དོན་གཙོད་
སྡེ་སྤྱི་དགའ་དཔེ་མཛོད་འདི་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་ཐོན་ཁུངས་
བརྟེན་གནས་ཁང་ཅིག་ཏུ་འང་བསྐྱོད་བཞག་གནང་།

བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སྤོང་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིར་
མི་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་ཞིང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་རིག་གཞུང་སྤྱང་སྟོབ་དང་། དར་བྱ་བ། རྒྱན་འཛིན་བྱ་ཡུལ་གྱི་མི་
མང་གི་ཤེས་ཡོན་བརྟེན་གནས་ཤིག་ཡིན། དེ་བཞིན་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་
ཆོན་རིག་སྟོང་བརྟན་དང་བགྲོ་སྡེ་དང་ཟབ་སྟོང་ནང་དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་སྟོབ་
ཐོན་བྱང་བའི་དགེ་འདུན་པ་ཁག་ཅིག་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་
ཀྱང་འབུལ་གྱི་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ཆོན་རིག་སྡེ་ཆོན་
འདི་དངོས་སུ་དབུ་བརྟེན་ཏེ། དེ་ལྟའི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ལས་འཆར་
མང་དག་ཅིག་གོ་སྐྱོད་ཞུས་པ་དང་། ཤེས་རིག་གི་ལས་འཆར་འཕེལ་རྒྱས་

སྒྲིབ་མཁུན་ལེགས་སྒྲིབ་འབྲེལ་བ། ཡིག་སྒྲུབ་དང་སྒྲིབ་གཉིས་
ཀའི་མཐུན་ཀྱིན་སྒྲིབ་བ། རྒྱ་གར་ནང་ལས་འཆར་དེ་རིགས་ས་གནས་ནས་
ལག་བསྟར་བྱེད་པར་མཐུན་སྒྲིབ་བཅས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

གོང་གསལ་ལས་གཞི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འདི་གའི་འགན་འཛིན་དག་
བཤེས་ལྷན་འོས་མཆོག་གི་ཐད་ཀའི་གཟིགས་ཤོག་འོག་ལས་དོན་སྒྲུབ་
བཞིན་པ་ལགས་སོ། །པོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་པོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
ཉམས་ཞིབ་དང་པོད་ཡིག་དཔར་སྐྱུན་སྡེ་ཆོན་གྱི་འགན་འཛིན་ན་ག་སངས་
རྒྱས་བསྟན་དར་གྱིས་རབ་གནས་ཚུ་འབྲུག་ལོ་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༣ ཟླ་བ་
༩ ཆོས་ ༡༡ ཉིན་སྟེལ་བ་དགེ་ལེགས་འཕེལ།

ཤེལ་དཀར་ཚེས་འབྲུང་མཆམས་སྒྲུབ།

༡༡། གཙང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་མེས་པོའི་ཞལ་རྒྱན་དུ། ངམ་རིང་ཚེས་ཟླའི་ཚེས་ལ་
མི་དོ། ཤེལ་དཀར་ཚེས་ཟླའི་རྒྱ་ལ་མི་དོ། ཞེས་རྒྱང་ལྷར་གྲགས་འདུག ཞལ་
རྒྱན་དེའི་རྒྱབ་ཚྭ་ངས་སུ་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་དོན་སྟོང་འགངས་ཆེན་ཞིག་གསལ་ཡོད་
པ་ནི། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པས་པོད་ལ་ཚེས་སྟོང་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལུང་བརྒྱར་
སྐབས། ངམ་རིང་ཚེས་ཟླ་དང་། ཤེལ་དཀར་ཚེས་ཟླ་གཉིས་ནི། ཏུས་སྐབས་
འདིར་གཙང་ལ་སྟོང་ཁུལ་དུ་གྲགས་ཆེ་བའི་ཚེས་ཟླ་བུ་ཞིག་རེད་ལ། པོད་
སྤྱ་རབས་པའི་མཁས་དབང་འཆར་ལོངས་དང་སྟེད་སྤང་འབྲུང་སའི་ཚེས་ཟླ་
ཆེན་པོ་བུ་ཞིག་ཀྱང་རེད། ཚེས་ཟླ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཙང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་སྟེ་
བོ་རྣམས་ལ་རིག་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པའི་ཤུགས་རྒྱན་མི་དམན་པ་སྦྱོན་
ཡོད་པར་མ་ཟད། ཚེས་ཟླ་ཆེན་པོ་དེ་གཉིས་པན་རྒྱན་རིག་པའི་རོལ་ཅེད་ལ་
འགྲན་ལྗེའི་ཚུལ་དུ་བཞེངས་ཡོད་པའང་མཐོང་བྱུང་།

ལ་སྟོང་སྟོང་པ་རྣམས་ཀྱིས། ལ་སྟོང་སྟོང་ལུང་ཤུར་དེ་འདྲ་ཞིག་ནས། པོད་
ཁམས་ལ་གྲགས་པ་རྒྱང་ལྷར་བྱུང་བའི་ཤོང་དཔང་¹⁾ཉི་ཟླ་བུ་ཞིག་འབྲུངས་
པ་དེ། པ་ཡུལ་གྱི་རྒྱན་དུ་རོམ་བཞིན་མེས་པོའི་ཞལ་རྒྱུ་འཛོལ་བའི་སྟོ་
བས་ཁེངས་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར། པོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་དཔང་

1 ཤོང་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་དོ་རྟེ་རྒྱལ་མཆན་དང་དཔང་ལོ་རྒྱུ་བ་སྟོ་སྟོས་བཏན་པ། ཤོང་སྟོན་བྱི་ལོ་ (༡༩༩༠-)ལ་
སྟོང་སྟོང་དབྱེད་ལུང་ཤུར་དང་། དཔང་ལོ་བྱི་ལོ་ (༡༩༧༦-༡༩༩༩)ལ་སྟོང་སྟོང་རྒྱང་ལུང་གི་ལོ་འབྲུ་གྲུ་དུ་
སྦྱ་འབྲུངས།

ལོ་ལྷ་བ་སྒོ་གྲོས་བརྟན་པས་སྐྱལ་མ་གནང་ཞིང་། ལྷ་བདག་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རིན་
 ཆེན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ་པའི་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྒྲེའི་ལོ་རྒྱུས་<<ཤེལ་དཀར་ཆོས་
 འབྲུང་ལེགས་བཤད་རྟོག་བྱའི་མེ་ལོང་སྐྱལ་བཟང་མགིན་རྒྱན་>>ཞེས། དཔེ་
 རྒྱུ་རིན་ཐང་ཅན་འདི་པར་སྐྱབ་གནང་རྒྱ་ཕྱགས་ཐག་ཆོད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་
 དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་ཞིབ་པ་དང་བོད་ཡིག་དཔར་
 སྐྱབ་སྒྲེ་ཆོན་གྱི་འགན་འཁུན་མཆོག་གིས། གྲུས་པར་བོང་བ་གསེར་གཟེགས་
 ཀྱིས་དཔེ་རྒྱུ་དེའི་ནང་དོན་མཆམས་སྦྱར་ཞིག་བྱ་དགོས་པའི་བཀའ་ལློན་
 བེབས་པ་བཞིན། དེ་དོན་དོན་ཆོན་གཉིས་སུ་དབྱེ་ནས་འཆད་པར་འདོད་དོ།

དང་པོ།

ལ་སྟོད་ལྷ་བདག་དང་ཤེལ་དཀར་རྫོང་ཆོས།

༥ ལ་སྟོད་ཅེས་པ་འདི་མི་ལ་རས་པའི་མགུར་འབྲུམ་སོགས། ཡིག་རྒྱུ་མང་
 པོའི་ནང་གསལ་ཡང་། ཐ་སྟོད་དེའི་སྐྱ་བཤད་ཅིག་ད་པན་མཐོང་ཆོས་སུ་མ་
 ལུང་། འོན་ཀྱང་། སྐག་ཆང་ལོ་ལྷ་བ་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་བརྩམས་པའི་
 <<རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ཆེན་མོ་>>དང་<<གུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་
 ཐར་>>སོགས། ཆོས་འབྲུང་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ལྷངས་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་། “ལས་
 ལྟོད་”ཅེས་བྲིས་པ་ཡང་མང་དུ་མཛོན། སྤྱིར་ལ་སྟོད་ཀྱི་ཁྱུ་ཁོངས་ནི་ད་ལྟོ་
 གཙང་སྟོད་ཁྱུ་ཀྱི་རྫོང་ཁག་དྲུག་^[2]གི་སྤྱི་མིང་ཞིག་དང་། ལྷ་ནི་གཙང་ལ་
 ལྟོད་བྱང་ལ་སྟོས་ཏེ་སྟོའི་ཕྱགས་སུ་ཡོད་པས་ལྷ་དང་། བདག་པོ་ནི་སྐབས་

2 ས་སྐྱ་རྫོང་། ལྷ་རྫོང་། དམ་རིང་རྫོང་། དིང་རི་རྫོང་། གཉལ་ལམ་རྫོང་། སྤྱིད་གྲོང་རྫོང་།

འདིར་རྒྱལ་པོ་ལ་གོ་དགོས། དེ་ཡང་། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པས་བོད་ཁམས་ལ་
དབང་ལུང་བསྐྱར་སྐབས། དབུས་གཙང་གཉིས་ཁྱི་སྒྲོར་བརྒྱ་གསུམ་དུ་དབྱེ་
བ་ལས། གཙང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཁྱི་སྒྲོར་གཉིས་ལས་ལ་སྟོང་ལྔ་ལྔ་ཁྱི་དཔོན་ཡིན་
པས་ན་སྟོ་བདག་ཅེས་འབོས་སོ།

སྟོ་བདག་གི་གདུང་བརྒྱད་ནི་བོད་རྗེ་འདུས་སྒྲོང་མང་བཙན་གྱི་
སྐབས། བོད་ཀྱི་སྒོན་པོ་རྩལ་པོ་ཆེ་བདུན་^[3]ཞེས་བྱ་བ་བྱང་བའི་ནང་ཚན།
དབས་(དབའ་དང་། སྤ། འབལ། དབའས། ཅ་སོགས་འབྲི་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་འདུག)ཞོད་
གདོང་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལས་ཆད་པར་གསུངས་ཤིང་། དབས་ནི་བོད་ཀྱི་ཆེས་
གནའ་བོའི་རུས་ཆེན་དུག་གི་ཡ་གྲལ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཏུན་ཉོང་ནས་སོན་
པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྙིང་ནང་། དབའས་ཞེས་འཁོད་འདུག དཔེར་ན།
དབའས་དབྱི་ཆབ་ལྷ་བྱུལ། དབས་ཞོད་གདོང་ཅན་གྱི་དབས་ནི་ཡིག་བྲོར་
ཡང་བའི་ཆེད་འཁྲིལ་བསྐྱངས་པར་སྤང་ངོ་། དབས་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་དེ་བཙན་
པོ་གནམ་རིའི་རུས་ནས། དར་མ་ཁུ་རུམ་བཙན་པོའི་བར་གྱི་ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་
ལྷག་ཙམ་རིང་། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྒོན་པོ་ཆེན་པོའི་གོ་བབ་བབྱང་སྟེ་སྤྱི་
རྒྱལ་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་ལ་བྱས་པ་ཆེ།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཚུ་བོ་ཡུན་དུ་བཞུར་བ་དང་། དབས་ཞོད་གདོང་ཅན་གྱི་
གདུང་རྒྱུད་ནམས། དབས་ཤེས་སྤྱག་^[4]ཅེས་རུས་མིང་དུ་གྲགས་མོད། བོད་

3 རྟོག་རིང་ལ་ནག་པོ། རྟོག་སྤིང་ཁམས། གཞོན་རྒྱལ་མཚན། དབས་ཞོད་མདོང་ཅན། མགོས་གཡག་རྒྱང་།
ཅོག་རོ་འཁོང་ཤོང་། གཞོན་ཁྱི་བདུན་གཡུ་བྱིན།

4 ཤེལ་དཀར་ཚོས་འབྲུང་ཤིང་པར་མིའི་ཤོག་ངོས་བཞི་པའི་ནང་། བྱ་ཆ་བརྒྱད་ནམས་ལའང་དེ་བས་ཤེས་
སྤྱག་ཅེས་རུས་མིང་དུ་གྲགས་ཞེས་འཁོད་འདུག་མོད། དེ་ནི་ཤིང་པར་བཞོ་སྐབས་ཡིག་གེ་ཆད་ལྷག་ཤོར་
བ་དོགས་ཏེ། དབས་ཤེས་སྤྱག་ཅེས་བཞོད་རྒྱུར། ད་ལ་འགྲེང་པོ་དང་། ད་བ་གཉིས་ཀྱི་དབར་ཆིག་ལྷག་ཤོར་

སེལ་བྱའི་སྐབས་ནང་བསྟན་ཆོས་ལུགས་ཆེས་ཆེར་དར་ཞིང་། སྐྱེས་པའི་བྱ་
ལ་པ་མེས་ཀྱི་རུས་མིང་འདྲེགས་པའི་ཆབ། ལྷ་མའི་མཚན་བྱུང་འདྲེགས་པའི་
ལུགས་སྟོལ་དར་བས། དབས་ཤེས་སྤྱག་གི་གདུང་རྒྱུད་ནམས་ཀྱིས། དབས་
ཞེས་པའི་རུས་མིང་བརྟགས་པའི་འགོ་རྒྱུགས་པ་ནི། བོད་རབ་བྱུང་གསུམ་
པའི་ཡས་མས་སྟེ་ཐེབས་པའི་དབས་ལྷ་སེང་སྦྱ་ཆ་ཤེས་སྤྱག་དཀོན་མཆོག་
འབྱུང་ལ། དབས་ཤེས་སྤྱག་དཀོན་མཆོག་འབྱུང་ཞེས་པའི་མཚན་ཐོགས་
དགོས་རྒྱུར། དབས་ཞེས་པའི་རུས་མིང་བརྟགས་ནས་ཤེས་སྤྱག་དཀོན་མཆོག་
འབྱུང་ཞེས་འཁོད་འདུག་པས་སོ།།

ཤེས་སྤྱག་ལྟོ་བདག་ཏུ་གྱུར་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནི། ཤེས་སྤྱག་མ་སངས་
ཤུག་འབྱུང་སྦྱ་གཞོན་ལུ་ནས་ལ་སྟོད་སྐང་དཀར་ཁྱི་ཆང་ན། དཔོན་ཆེན་ཤུག་
བཟང་པོའི་དཔོན་བརྒྱུད། དཔོན་ཆེན་ཤུག་པོ་ཁྱིད་དཔལ་ཡོད་པ་སྦྱ་གཉེན་
ཡིན་པས། དེར་ཤོག་གསུངས་ལྟར་བྱོན་པས་ལྟོ་བདག་(དེང་གི་དེང་རི་རྩེང་ཁོངས་
ཆ་ཆང་མ་ཡིན་ཞིང་། བལ་ཆེར་སྐང་དཀར་ཅམ་ཡིན་ནམ་སྟེ།)ཏུ་ལུང་གིས་བསྐྱོས། ཤུག་
འབྱུང་གིས་སྐར་ཡང་རང་གི་གཅེན་པོའི་བྱ་གཞོན་ལུ་དབང་ཤུག་དབྱས་
འཕན་པོ་ནས་ལ་སྟོད་སྐང་དཀར་ཏུ་བོས། ཕྱི་ལོ་ ༡༣༤༧ ཡས་མས་སྟེ།^[5]
གཞོན་ལུ་དབང་ཤུག་ས་སྦྱའི་དཔོན་ཆེན་ཨང་བདུན་པ་དང་། ལ་སྟོད་སྦྱའི་
ཁྱི་དཔོན་དང་པོར་བསྐྱོས་སོ། གཞོན་ལུ་དབང་ཤུག་ལྟོ་བདག་གནང་སྐབས་

བས། དེ་བས་ཞེས་ཆགས་པར་མེམས་སོ། གཞན་ཏུ་ན་དེ་བས་ཞེས་པའི་ཆོག་འབྱུངས་བརྗོད་ཏུ་མ་དེར་
རུས་པ་གང་ཡང་གོ་རྒྱུ་མེད་པས་སོ།

- 5 <<བརྟན་རྒྱ་གཞི་ལྟེ་མིག>> སྤང་ཆ། ཤོག་ངོས་༥༡༥ ནང་། ལུབ་བསྟན་སྤྱན་རྟོན་ཆོགས་ཀྱིས་བརྟམས། སི་ཁྲོན་མི་
རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། ༡༩༩༦ ལོར།

གྱི་དབང་ལུང་ཁྱབ་ཚད་ནི་རྒྱལ་གཡའ་བོ་ལ་ནས།^[6] ཤར་བྲང་སོ་(ཡིག་རྟིང་
འགར་བྲང་པོ་ཞེས་འཁོད་འདུག)ཡན་དང་།^[7] བྲང་བྲུར་མཆོ་ནས།^[8] ལྷོ་ཆུ་
འདུས་^[9]བར་གྱི་མངའ་ཁོངས་རྣམས་ཡིན་ཞིང་རྟོར་དུད་ ༡༠༥༠ འདུག་གོ།^[10]

ཤེལ་དཀར་ཆོས་ལྷེ་ནི་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས། བོད་ཁམས་ཏུ་ལྷ་ལས།^[11]
གཙང་ཁུལ་ཏུ་གཉིས་^[12]གྱི་ཡ་གུལ་ཏུ་ལག་^[13]གི་ཁོངས་དང་། དཔལ་ལྷན་ས་

6 ད་ལྟའི་གཉའ་ལམ་རྒྱུ་ཁོངས་སྤྱིང་རོང་དང་སྤྱིད་རོང་རྒྱུ་ཁོངས་ཤག་སྤྱང་བར་དུ་ཡོད་པའི་ལ་ཆེན་ཞིག་གི་མིང་།

7 <<རྒྱལ་རབས་འབྲུག་གི་ལྷེ་མིག>>ཤོག་ངོས་ ༥༦ ནང་། པཌ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་བརྒྱམས། བོད་རྒྱུངས་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༩ ལོར།

8 ད་ལྟའི་དིང་རི་རྒྱུང་དང་རམ་རིང་རྒྱུང་གཉིས་གྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་གྲོང་ལྷེ་ཞིག་

9 <<ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྲུང་།>>ཤོག་ངོས་ ༩ པ། ཤེལ་དཀར་བ་དག་དབང་སྐལ་ལྷན་གྱི་མཆོས་བརྒྱམས། དཔེ་གཟུགས་དཔེ་རྟིང་། བྲུར་མཆོ་ནས་ཆུ་འདུས་བར་གྱི་ས་ཁོངས་ནི་ལྷོ་བདག་ལྷ་བཅན་སྐབས་གྱི་སྐབས་ཏུ་བསྐལ་འདུག

10 རྟོར་དུད་ནི། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གཞོན་ནུ་དབང་བླག་སྐབས། ཁང་པ་ཀ་བ་དུག་གི་ཁྱེན་གཅིག་རྟོར་སོན་ཁལ་བཅུ་གཉིས་གྱི་ས། མི་བཟའ་མི་བྱ་ཆ། བཟ་འཁོར་མོ་མོ་དང་བཅས་དུག་སྐྱགས་འགལ་སྒོ་བཞོན་གསུམ། ར་ལུག་མགོ་ཆེན་གཉིས་ལ། མགོ་སེ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞིར་ཡོད་པ། དེ་འདྲ་གཅིག་ལ་རྟོར་དུད་ཆང་གཅིག་རྟོར་དུད་ཆང་ལྷ་བཅུ་ལ་རྟ་མགོ་གཅིག་དེ་གཉིས་ལ་བརྒྱ་སྟོར་གཅིག་དེ་བཅུ་ལ་སྟོར་སྟོར་གཅིག་དེ་བཅུ་ལ་ཁྲི་སྟོར་གཅིག་ཁྲི་སྟོར་ལུགས་ཅན་ཆང་མ་ལ་ལྷ་ལྷེ་སྟོར་སྟོར་བཞི་དང་། མི་ལྷེ་སྟོར་སྟོར་དུག་དགོས་པ་ཡིན་འདུག

11 དབུ་བྲུ། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁོངས་རྣམས།) གཡོན་བྲུ། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་རྣམས།) གཡལས་བྲུ། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་རིན་ལུངས་དང་། རྣམ་རྒྱུ་འཛོལ་སྟོན་བཅའ་ཁོགས།) ཏུ་ལག་ (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་རྒྱལ་ཆེ་དང་། ས་སྐྱ། ལྷ་རྩེ། དིང་རི། གཉའ་ལམ་སོགས།) སྐམ་པའི་བྲུ། (ནགས་ཤོད་དམ། ཁམས་ཁུལ་)

12 གཙང་ཁུལ་ཏུ་གཉིས་ནི་གཡལས་ཏུ་དང་། ཏུ་ལག་གཉིས་ཡིན།

13 ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྲུང་ནང་བྲང་བདག་རྒྱ་དབེན་མཆུ་མི་ཞེས་འཁོད་པ་དེ། ཏ་དབེན་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་ཡིན་པ་ལྟར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། ལྷོ་བདག་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱི་ལྷམ་མོ་ནམ་མཁའ་འབུམ་ནི། ཏ་དབེན་

སྐྱ་པའི་སྐབས། བོད་ཁྱི་སྐྱོར་བརྩ་གསུམ་ལས།^[14] གཙང་ལ་སྟོང་ལྟའི་ཁྱི་སྐྱོར་གྱི་
སྲིད་པག་མོ་གྲུ་པ་དང་། གྲེ་པ་རིན་མུངས་པ། གྲེ་པ་གཙང་པ་བཅས་ཀྱི་སྐབས།
ཤེལ་དཀར་ནི་ལ་སྟོང་ལྟའི་ཁྱི་སྐྱོང་ཆེན་ཞིག་ཡིན། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་པའི་
སྐབས། ཤེལ་དཀར་ནི་ལ་སྟོང་ལྟའི་བྱུ་བྱུ་ཁོངས་ཀྱི་གཞུང་ཆོང་ཞིག་ཡིན། ད་ལྟའི་
རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྲིད་འཛིན་ལམ་ལུགས་ལྟར་ན། ཤེལ་དཀར་ནི་བོད་མྱོངས་
གཞིས་ཅེས་གནས་དེར་རི་ཆོང་ཆོང་སྲིད་གཞུང་གནས་ལུལ་དེ་ཡིན།

བོད་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ནང་སྟོ་བདག་ཚེས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དང་། བྱང་
བདག་རྒྱ་དབེན་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་རྣམ་གཉིས་སྟེ་གཟུར་ལངས་ཤིང་།
གཙང་ལ་སྟོང་བྱང་པས་སྟོ་བདག་ཆམ་ལ་པཔ་ཅིང་བྱང་ངམ་རིང་དུ་བསྐྱོང་
སྐབས། བྱང་བདག་རྒྱ་དབེན་ཀུན་དགའ་ལེགས་པའི་ཆ་མོ་ནམ་མཁའ་

ཀུན་དགའ་ལེགས་པའི་སྲས་སྟོབ་དཔོན་བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས་དང་། ལྷམ་མ་གཅིག་དཔལ་ལྷན་འབྲུམ་
ལ་སྲས་ལྷམ་སྲིད་དྲུག་བྱང་པ་ལས་བཞི་པ་དེ་རེད་འདུག

- 14 གཙང་གི་ཁྱི་སྐྱོར་དྲུག་ནི། མངའ་རིས། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་སྐྱོང་ཆོང་ཆོངས་སྟགས།) ལ་སྟོང་ལྟའི་ (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་དེར་རི་
ཆོང་ཆོངས་སྟགས།) ལ་སྟོང་བྱང་། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་ངམ་རིང་དང་རྩ་ཅེ་ཆོང་ཆོངས་སྟགས།) རྩ་མིག (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་གཞིས་ཀ་ཅེ་
ཁོང་ཁྱེར་ཆོངས་རྒྱ་མཆོག་དང་ཕྱེ་ལྟགས་སྟགས།) ཞལ་ལྷ། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་གཞིས་ཅེརི་སྟོང་དང་པ་འདུས་རྒྱལ་ཅེ་སྟགས།) བྱང་
འཕྲོག (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་རྣམ་སྐྱོང་ཆོང་ཆོངས་སྟགས།) དབུས་ཀྱི་ཁྱི་སྐྱོར་དྲུག་ནི། འབྲི་གྲང་། (ཆོངས་གཏོགས་སྟོ་བྱང་གང་
ལར་ཡོད།) རྒྱ་མ། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་མལ་གྲང་དང་ལོན་སྟགས།) ཆལ་པ། (གཙོ་བོ་ཆལ་གྲང་ཐང་དང་རྩ་ས་ཁྱལ་ཆོངས་གཏོགས་སྟོ་ལ་
སྟགས་གང་ལར་ཡོད།) བཀག་བྲ། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་སྟེ་གཏོང་ཆོང་དང་ཆོངས་གཏོགས་གང་ལར་ཡོད།) གལལ་འབྲང་། (གཙོ་བོ་ད་
ལྟའི་རྩ་ཅེ་ཆོང་སྟགས།) བྱ་ལུལ། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་སྟོ་ལ་བྱ་ལུལ་སྟགས།) དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཡར་འཕྲོག་ཁྱི་
སྐྱོར་། (གཙོ་བོ་ད་ལྟའི་རྩ་དཀར་ཆོང་སྟགས།) བཅས་སོ། རུ་ལག་ནི། གཙང་ཁུལ་ཡར་ཆབ་སྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རུ་མཆོམས་
ཞིག་སྟེ། ཤར་འཇམ་ནི་བཀྲ། ལྟོ་བལ་པོ་སྤང་སྟེ། ལུབ་ལ་ཀེམ་གལག་མིག བྱང་ཕྱེ་མ་ལ་སྟོན། དབུས་སྲས་
(ཐད་) ཀྱི་དུར་སྟེ། (དེར་ལང་ས་སྟོ་ཆོངས་ཆོངས་སྤང་རྩ་ཅེ་ཆོངས།) བཅས་སོ།

འབྲུམ།^[15] ལྟོ་བདག་ཚེས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱི་བཅུན་མོར་ཟུར། ཏུས་དེ་ནས་ལྟོ་
བྱང་གཉིན་དུ་འབྲེལ་བའི་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། བྱང་བདག་པོས་ནམ་མཁའ་
འབྲུམ་བཟའ་ཆོ་གཉིས་ལ་སྟོང་སྟོང་ཁུལ་མངའ་འབངས་བསྐྱལ། ལྟོ་བདག་
གིས་བྱང་བདག་ལ་བཀའ་འཁྲོལ་དང་སྒྲགས། རྒྱལ་མོ་རིའི་ཅེར་པོ་བྱང་ཐོག་
བཅེགས་གསུམ་ལྡན་ཞིག་གསར་སྐྱབ་གནང་བ་དང་། ཕག་བྱའི་ཁྲི་རབས་
ལྷ་པ་གོང་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བོད་ཁམས་ལ་དབང་ལུང་བསྐྱར་
སྐབས། དཔང་ལོ་སྟོ་གོས་བརྟན་པ་དང་ལྟོ་བདག་སེ་རུ་ཚེས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ནམ་
གཉིས་གྱིས། ཕྱི་ལོ་༡༩༡༥ལོར།^[16] རྒྱལ་མོ་རིའི་འདབ་དུ་དགོན་པ་ཞིག་ཕྱག་
བཏབ་པས། ཏུས་དེ་ནས་ཚེས་རྗེས་གནས་གཞིའི་ས་ཆ་དེར་ཤེལ་དཀར་ཞེས་
གྲགས་སོ།

ཤེལ་དཀར་ཞེས་པ་ཤེལ་གྱི་དཀར་གཡོལ་ཁ་སྐབ་དུ་བཞག་པ་འདྲ་
བསཤེལ་དཀར་ཞེས་དང་། རྗེ་མོས་ཤེལ་དཀར་གྱི་ཟས་བྱིན་པས་ཤེལ་དཀར།
ཤེལ་གྱི་དཀར་ཡོལ་ས་འོག་ནས་བྱང་བས་ཤེལ་དཀར། ཡ་རབས་ཤེས་སྐྱག་

15 <<ཤེལ་དཀར་ཚེས་འབྲུང་>>ནང་སྐས་མོ་ཞེས་འཁོད་འདུག་ཀྱང་། ཟླ་པ་གཡས་དུ་བྱང་པའི་གདུང་རབས་
ལྷར་ན་ནམ་མཁའ་འབྲུམ་ནི་རྒྱ་དབེན་ཀྱན་ལ་ལེགས་པའི་ཆ་མོ་ཡིན་པ་གསལ་བས། དེ་དག་པ་མཐོང་ངོ་།
16 ཀུ་ཐོག་ཆེ་དབང་ནོར་བུས་མཛད་པའི་<<དེབ་ཐེར་དྲངས་ཤེལ་འབྲུལ་གྱི་མེ་ལོང་>>ནང་། ཏུས་འཁོར་
བ་མང་ཐོས་རྩི་རྒྱུས་པའི་རྒྱལ་རབས་སྟ། རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་འཁོར་བདེ་ཆེན་ལྷགས་སྒྲེ་ལ་བཏབ་ནས་ལོ་
བརྒྱ་འདས་པའི་སྐབས་དང་། ལྷགས་རྟ་དེ་ནས་ལོ་བདུན་འདས་པའི་མེ་སྐང་ལ་བདག་པོ་སྤྱི་རབ་བརྟན་
གྱིས་ལ་སྟོང་སྟོང་ཤེལ་དཀར་ཚེས་ཟླ་བཏབ་ཅེས་དང་། ཡང་ཡིག་ཆ་དཀའ་དུ་ནི་ལྷགས་རྟ་དེ་ནས་ལོ་བཞི་
འདས་པའི་མི་ཕྱི་ལོ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་བ་འཁོད། གོང་གསལ་ལྷར་ན་ཤེལ་དཀར་ཚེས་ཟླ་ནི་བོད་རབ་བྱུང་
ལྷ་པའི་ཤིང་གྱི་ཕྱི་ལོ་༡༩༡༥ འམ། ཡང་ན། བོད་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་སྐང་གྱི་ལོ་༡༩༡༥ ལོ་གཉིས་ལས་གང་
རུང་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཕྱག་འདེབས་པ་པོ་ཡང་སེ་རུ་རབ་བརྟན་ཞེས། རྒྱལ་ཅེ་རབ་བརྟན་འཕགས་ཡིན་པ་
ལྟ་བུ་ཞིག་འཁོད་འདུག་པས་དཔྱད་གཞིར་བྱལ།

གི་བརྒྱད་ཏུ་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱིས་བཏབ་པས་ཤེས་ཁང་སོགས། མིང་གི་ཐོགས་ཚུལ་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་འགའ་མཆིས་ཤིང་། <<ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང་>> ཚུམ་པ་པོ་ཤེལ་དཀར་བ་ངག་དབང་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོས། ཤེལ་གྱི་དཀར་ཡོལ་ཁ་སྐྱབ་པ་རུ་བཞག་པ་འདྲ་བ་ཞིག་བྱང་བས་ཤེལ་དཀར་ཞེས་ཐོགས་པ་གསུངས་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ས་མིང་རིག་པའི་འཕེལ་རིམ་ངོས་ནས་བལྟས་ཆོ། ཡ་རབས་ཤེས་ལུག་གི་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏབ་པའི་ཁང་པ་ཡིན་པས་ཤེས་ཁང་ཞེས་ཐོགས་པ་དེ། བྱང་རབས་དངོས་དང་མཐུན་པ་སྣང་། འོན་ཀྱང་། ཕྱིས་ཀྱི་ཡིག་མཁན་རྣམས་ཀྱིས། མ་དག་བརྒྱད་འཇགས་སམ་རང་འདོད་ལྟར། ཤེལ་དཀར་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཐོག་བཀོད་པ་སེམས་སོ།

གཉིས་པ།

ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང་དང་དེའི་ནང་དོན་སྒྲིབ།

༥ ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང་ནི་མི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་སྐྱོང་སྐབས། ཤེལ་དཀར་དུ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྱུར་ཤིང་པར་གསར་བཞོས་གནང་བ་དེའི་དཀར་ཆག་གསར་བཞོའི་ས་བོན་དུ། བཀའ་འབྱུར་པར་བཞོའི་དོ་དམ་འགན་འཁུན་ཉང་རིགས་མཁས་ཤིང་བྱབ་པའི་དབང་ལུག་ལྷ་མ་སྐྱ་ཆེན་ས། ལ་སྟོད་ལྟོ་བདག་གི་འབྱུང་ཁུངས་དང་། ཤེལ་དཀར་གྱི་ས་བཤད་གང་རྒྱས་འབྲི་སྐལ་བྱུས་པ་བཞིན། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ནས་ ༡༧༩༣ བར་དུ་ཤེལ་དཀར་བ་ངག་དབང་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོས་ལྷགས་ཚུམ་གནང་བ་ཞིག་རེད་འདུག་ལ། <<ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང་>>གི་མ་ཕྱི་གང་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ལ་སྟོད་ལྟོ་བདག་

གི་གདུང་རབས་དང་། ཤེལ་དཀར་མཁན་ཐོག་རིམ་པའི་ནམ་ཐར་ལ་གཞི་
བཙེལ་ནས་སྤྱག་བྲིས་སུ་བཏབ་པར་མངོན།

ཚེས་འབྲུང་དེའི་བཅོམ་བྱའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ། གོང་དུ་ཁྱེས་པའི་དོན་
ཚན་དང་པོ་ཙམ་མ་ཟད། ལ་སྟོད་སྟོ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་པོ་ནམས་ཁྱོན་ཚུལ་
དང་། སི་རྟའི་ལེགས་མཛད་བཅུ་གསུམ། ཤེལ་དཀར་ཚེས་སྟེང་བཤད་སྐབ་
རི་ལྷར་དར་བྱས་བྱུང་ཚུལ་བཅས་ཅ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་གྱི་འདུག་དེ་ཡང་།
ས་བཅད་དང་པོའི་ནང་། བོད་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་མག་ཕྱི་ལོ་༡༣༡༥ གོང་
ཙམ་དུ། གཙང་ལ་སྟོད་སྟོའི་བདག་པོར་ལྷང་གིས་བསྐྱོས་པའི་སྟོ་བདག་ཤུ་
འབུམ་ནས་དོན་ཡོད་བར་གྱི་ལ་སྟོད་སྟོའི་བདག་པོ་ནམས་ཀྱི་གདུང་རབས་
དང་མཛད་རྗེས་གསལ་བར་འཁོད་པ་དང་།^[17] ས་བཅད་གཉིས་པའི་ནང་།
སྟོ་བདག་ཚེས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱི་མཛད་པ་བཅུ་གསུམ་ཞེས། ལ་སྟོད་སྟོའི་ཁྱལ་
འདིར་ཡུལ་ལྷང་ཆགས་རབས་ནས་མཐར་ཐུལ་མོ་རི་ལ་ཤེལ་དཀར་རྫོང་
དང་། ཤེལ་དཀར་ཚེས་སྟེང་གསར་དུ་བཏབ་ཅིང་། སྟོ་བདག་ཤེས་སྤྱག་གདུང་
བརྒྱད་ཀྱིས་ལ་སྟོད་སྟོ་ཡི་ཁྱལ་འདིར་ཆབ་དཔལ་རིག་གསུམ་དར་སྤེལ་དང་
དབང་ལྷང་བསྐྱར་ཚུལ། ས་བཅད་གསུམ་པའི་ནང་། ཤེལ་དཀར་ཚེས་སྟེང་
གསར་དུ་བཏབ་ཅིང་། བཤད་སྐབ་ཀྱི་བསྟན་པ་བཅུ་གསུམ་པ་དང་། རིམ་བས་

17 བོད་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་ན་ཕྱི་ལོ་༡༤༡༠ རིན་སྒྲུངས་པས་ལ་སྟོད་སྟོ་མངའ་འོག་དུ་བསྐྱས། ཡང་ཀ་
ཐོག་པའི་<<དེབ་ཐེར་འབྲུལ་གྱི་མེ་ལོང་>>དང་<<སྤྱི་དོན་རྒྱལ་རབས་>>ཐོག་མའི་གཞི་ལྷིང་འགར། ཕྱི་ལོ་
༡༤༡༠ ལོར། ལ་སྟོད་སྟོ་བར་སྐབས་ཤིག་རིན་སྒྲུངས་པའི་འོག་དུ་ཤོར་མོད། ལྷང་ཐང་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་རྒྱུ་
ལས་སྒྲར་ཡང་རྒྱུར་ལོན་ནས། སྟོ་བདག་ཕྱེ་ས་ལ་སྟོད་སྟོའི་བདག་པོར་བསྐྱོས་པ་གསུངས། མཐར་ཕྱི་ལོ་
༡༤༡༣ ཟླ་པ་གཙང་པ་སྟོན་ཚེས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་ལ་སྟོད་སྟོ་དབང་དུ་བསྐྱས་པ་དེ་ནས། གཙང་ལ་སྟོད་སྟོ་
བདག་གི་དབང་ལྷང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བྱས་ལོ།

ས་སྐྱ་དང་། རྡོ་ནང་། དགེ་ལུགས་བཅས་ཀྱི་སྐབ་མཐའ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་།
མཁལ་ཐོག་རིམ་པའི་རྣམ་ཐར་གསལ་པོར་འཁོད་འདུག།

གཉའ་ལམ་དང་། དིང་རི་སོགས་ནས་རྡོ་ཆས་དང་། རྩ་ཆས། གནའ་མིའི་
རུས་པ་སོགས། གནའ་རྩས་མང་པོ་ཞིག་རྟེན་ཡོད་པ་དེས། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་
པོའི་གོང་ནས། གཙང་ལ་སྟོད་སྟོའི་ཁྲལ་འདིར་འགོ་བ་མིའི་རིགས་འཆོ་ཞིང་
གནས་ཡོད་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲོངས་སྐབ་པ་བཞིན། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྲོང་ལྷེ་
བཙན་གྱིས་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་སྤྱི་ལ་བསམ་ཡས་སུ་གདན་དྲངས་པའི་ལམ་
བར་ལ་སྟོད་སྟོ་རུ་མཛད་དུས། དིང་རི་ར་ས་དམར་པོ་ན་སྤྲ་བྱིམ་པ་ཁ་ཡར་
དང་། ལྷགས་ཀྱི་ཁ་སྤང་ན་ལྷ་བཙན་དར་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་ཁང་གཅིག་ལས་མི་
འདུག་ཅིང་། རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་ན་རྩམ་ཁན་གྲོང་བདུན་དང་། བོང་ཤོད་ན་ནང་པ་སྤང་
ཁང་པ། བ་རྒྱག་ན་གསེར་པ་སྤེ་རྒྱ་བ། ལྷིངས་ཀྱི་ཕུ་ན་ཡོད་ཟེར། གུམ་མཆོན་
གཡག་མིག་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་གྲོང་ཁ་ཤས་ལས། ཡུལ་གཞན་མ་ཆགས་
པར་བཤད་ཅིང་། དེ་རྩེས་པ་རྒྱག་དང་དིང་རིར་གྲོང་ཁྱེར་མང་རབས་ཆགས་
འདྲ་བས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤྲོང་གིས་དམག་དེབ་ན་པ་དིང་གཉིས་ཡོད་དོ། ཞེས་
ཡུལ་ལྷང་ཆགས་རབས་དེས། བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་སུ་ལ་སྟོད་སྟོའི་ཁྲལ་
འདིར་མིའི་གྲོང་ལྷེ་ལ་སྤྲ་བའི་ས་མིང་ཁ་གངས་དང་། འཆོ་བའི་ཐོན་སྐྱེད་ཐོག་
མར་འཕྲོག་ལས་ནས། སྟོ་བདག་རིམ་བྱོན་གྱིས་རྒྱལ་ལོར་ཕུ་རྒྱ་ཡུར་དུ་དྲངས་
ཤིང་། རིམ་པས་ཞིང་ལ་དར་འཕེལ་གནང་རྒྱལ་གསལ་བར་འཁོད་འདུག།

ཕྱི་ལོ་༡༡༥ ལོར་སྟོ་བདག་གི་རྒྱ་ཆོས་རིན་ཆེན་གྱིས། རྒྱལ་མོ་རིའི་
འདབ་རྒྱ་ཤེས་དཀར་ཆོས་སྤེ་ཕྱག་བཏབ་པ་ནས། རིམ་བཞིན་བཤད་སྐབ་ཀྱི་

ཁྱ་ཚང་གསར་དུ་བཅུགས་པ་དེས། གཙང་ལ་སྟོད་སྟོད་ཁུལ་གྱི་སྤྱོད་པོ་ནམས་
རིག་པའི་གནས་ལྡར་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བགྱི་བར་ཤུགས་ཆེའི་ཤུགས་
རྒྱན་ཐེབས་འདུག་པ་བཅས། མདོར་ན། <<ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང་>>དེ་ནི་
གཙང་ལ་སྟོད་སྟོད་ཁུལ་གྱི་གནའ་རབས་ཆབ་དཔལ་རིག་གསུམ་ལ་ཞིབ་
འཇུག་བྱེད་པའི་གསེར་གྱི་ལྗེ་མིག་ཅིག་ཡིན་པའི་མཚམས་སྟུང་དུ།

ས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་རིག་པའི་སློབ་
དཔོན་མིང་འཛིན་གཙང་ཤུག་སློབས་ལགས་ཀྱིས། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༩ ཆོས་
༡༠ ཉིན། ས་རྒྱ་མཐོ་སློབ་ནས།

མཆོད་པར་བརྗོད་པ།

༄༅། །མི ཏ བ བ ལ ས ན ས མ ལྟོ་
༄༅། །སྟོབས་བརྩེ་དཔལ་མངའ་མཉམ་མེད་ཟས་གཙང་སྤྲུམ།

ཇི ན རྒྱ ན མ རྩ ན ཐ བ ལ རྩུ་
བརྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་འངས་མགོན་ཙོང་ཁང་པ།

ཀ རྒྱ ཀ ཏ སྤ ཀ ཐ རྩ རྩ ཀ རྩ
སྟིགས་འགྲོར་རྩེས་བཅེ་སྤལ་བཟང་བྱ་མཆོའི་ཞབས།

པ རྩ རྩ རྩ རྩ རྩ རྩ རྩ རྩ
ནམ་གསུམ་དབྱེར་མེད་གཙུག་གི་བྱུང་བ་རྩུ་

རིང་ནས་གོམས་པའི་ཆོགས་གཉིས་ཉིན་བྱེད་གཟེས། །སྟིགས་དུས་ཆེ་
ཐུང་མུན་ཆོགས་མཐར་བྱེད་ཙོང་། །ཁྱོད་མཆན་དན་པ་ཙམ་གྱིས་འཆེ་
མེད་ཆེའི། །དངོས་བྱུང་མཆོག་སྟོལ་བདེ་ལྡན་མགོན་དེས་སྦྱོངས།
སྟིགས་བྲལ་ཞིང་གི་བྱུང་བ་ཀུན་མཁུན་ས་རྩ། །ཟབ་དོན་ཆོས་དབྱངས་སྟོག་

ལ་ཟླ་བལ་བའི། །གཞིན་ནུ་ལྷན་ལ་འདབ་སྟེང་སྟེགས་རལ་གྱིས། །རབ་
མཚན་འཇམ་མགོན་ལྷ་དེས་བདག་སྟོངས་ཤིག །དཀར་འཇམ་ཐུ་སྟེས་
འདབ་བརྒྱའི་གདན་ལ་འབྱེངས། །ཕྱག་བྱུང་རྒྱུད་མངས་འཁྲོལ་བས་ཉམས་
འགྱུར་སྟོང་། །ཐུན་པའི་སྟན་ངག་ལྷ་ཡི་ཁྲོ་གསལ་ཆོགས། །དགའ་བསྟེན་
མཆོ་བྱུང་ལྷ་མོར་གྱས་ཕྱག་འཆལ།

རིགས་གསུམ་ཐུགས་རྗེས་བསྐྱལ་ནས་བསིལ་སྟོངས་འདིར། །ལེགས་
ཕྱོན་ཕྱག་ན་པར་སྟོང་བཅན་སྐམ། །འཇམ་དཔལ་ཁྱི་སྟོང་གསང་བདག་ཁྱི་
རལ་དུ། །ཡོངས་གྱུར་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་ཕྱག་གི་ཡུལ། །ཐུབ་བརྟན་
མངའ་བདག་འཇམ་མགོན་ལྷོ་བཟང་གྲགས། །དག་པ་རྣམ་བརྒྱུད་འཇམ་
དབྱངས་བཅང་བ་(གཙང་པ་)བདུན། །རྒྱལ་དབང་རིམ་ཐེབས་པཎ་ཆེན་
བྱུང་ལ་སོགས། །ཞུ་མེར་བརྟན་འཛིན་ཆོགས་ལ་སྟིང་ནས་འདུད།

སྟན་ཆོག་ཁྱུང་(གཞུང་)བརྒྱ་འཆད་ལ་ངག་གི་དཔལ། །ཉིར་གྲུབ་དཔང་
སྟོན་མཁས་དབང་ལྷོ་གྲོས་བརྟན། །དེ་སྤྱི་ལོ་ཆེན་ཁུ་དཔོན་འཛིགས་བྲལ་
སོགས། །སྟོན་ཕྱོན་ཤེལ་དཀར་མཁན་བརྒྱུད་ཡོངས་ལ་འདུད། །སྐར་ཡང་
རྒྱལ་དབང་ཕྱག་ན་པར་དང་། །མཆོད་ཡོན་ཉི་ཟླ་བྱུང་གི་བཀའ་ལུང་གིས། །
གསེར་མདོག་འཆང་བའི་རིང་ལུགས་གསར་བཙུགས་ཀྱི། །བརྟན་འཛིན་
མཁན་བརྒྱུད་རིམ་ཐེབས་ཆོགས་ལ་༼༡༽འདུད།

རྣམ་དག་སྐྱུ་བཞི་མདོན་གྱུར་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །རྣམ་མང་འགྲོ་
བའི་སྐྱབས་གྱུར་ཞི་བའི་ཆོས། །རྣམ་གྲོལ་མཆོག་སྐྱུ་བ་འཕགས་ཆོགས་
དགེ་འདུན་ཏེ། །རྣམ་ཀུན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གྱས་ཕྱག་འཆལ།

ཕྱོགས་འདིར་རིས་མེད་བསྟན་པ་འཕེལ་བའི་གཞི། །དཔོན་ཆེན་རིགས་
འབྲུངས་སེ་དུ་ཆོས་རིན་དང་། །ལྷ་བཙན་སྐྱབས་སོགས་དཔོན་ཆེན་གནམ་
སའི་བདག །ལྷོ་བརྒྱད་ཆོས་རྒྱལ་ཀྱན་ཀྱང་འདུད་བའི་གནས། །སྤེའི་འདི་
འདུས་ཆོགས་སྐྱ་གསུང་བྲགས་ཏེན་དང་། །བསྟན་སྲུང་ཕྱག་དྲག་ལས་
གཤེན་དམག་ཐོར་ལྷ། །བཀྲ་ཤིས་གཟེ་འོད་འབར་སོགས་ཡེ་ཤེས་ལྟར། །
འདུད་དོ་འཕྲིན་ལས་ནམ་བཞི་རྩྭ་གྲུབ་མཛོད། །

རང་སྒོ་ཤེས་བྱར་མ་སྐྱབས་སྒྲིབ་འདུད་(མདུད)། །མ་གྲོལ་འཕོལ་
ཚོམ་ཆོག་གི་དཔྱོད་ལྷན་ཆོགས། །དབྱེས་པར་དཀའ་ཡང་སྡོན་བྱོན་མཁས་
མང་གིས། །དེ་བཅེར་ལེགས་བཤད་མཐོང་བས་སྒྲོ་བ་འཕེལ། །དེ་ཕྱིར་ཤེལ་
ལྟར་རབ་དཀར་ཆོས་གྲ་ཆེར། །མདོ་ཐུགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་ཁྲུངས་མཁས་
མང་གི །གསུང་རྒྱན་ལ་བཏེན་རང་སྒོས་ཡང་དང་ཡང་། །གཙང་(དཔྱད་)
ནས་གསར་བསྐྱེགས་ཆོགས་བཅད་རྩྭ་གྲུབ་པའི་ཆོགས། །ལེགས་བཤད་ནོར་
བའི་འཕྲེང་མཛེས་ཞེས་བྱ་བ། །སྐལ་བཟང་མགྱིན་པའི་རྒྱན་དུ་ལེགས་
སྦྱིན་གྱིས། །དཔྱོད་ལྷན་ནམས་ཀྱང་འདྲན་བྱེད་གཡོ་བ་དང་། །རང་དང་
སྐལ་མཉམ་ཆོགས་ནམས་དགའ་སྒྲོས་ལོངས། །

ཞེས་ལེགས་བྲས་ཀྱི་ཤེས་པ་བཅོད་པའི་ཆོག་གིས་བརྟུན་(རྟུན་)
བསྐྱས་ཏེ། །དེ་ཡང་འོ་སྐྱལ་གྱི་སྟོན་པ་སྤངས་ཏོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་
ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་བཙེ་ཆེན་བྲགས་རྗེའི་མངའ་བདག་རྒྱལ་བ་
ཟས་གཙང་གི་སྤྲས་པོའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ལྷ་དང་བཅས་པའི་སྦྱེ་
དགུ་ནམས་ཀྱི་ཕན་བདེའི་འབྲུང་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། །དེ་ཉིད་དར་

རྒྱས་སུ་བྱེད་པ་པོ་ཡང་ཆོས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་
ན་བྱང་སྤྱོད་གས་གངས་རིའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་རྒྱལ་བསྟན་འཕེལ་བཅས་
སུ་འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་རྣམ་སྤྱུལ་རྗེ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་ནས་
བཟུངས་ལོག་གི་བཅན་གསུམ་ཏུ་གྲགས་པའི་བར་གྱི་རྒྱལ་བརྒྱུད་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་ལེགས་མཛད་ཏུ་མའི་སྟོན་ནས་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་སྟེ་པོ་རྣམས་
མངོན་མཐོངས་ལེགས་ལ་སྟུར་བའི་ཐབས་མཁས་གཞུག་མཛད་ཅིང་།
ཁྱད་པར་མི་རྗེ་མཐོ་རི་གཉའ་བཅན་གྱི་དུས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་
བརྟེན་(བརྟེས)། ཡུག་ན་པར་སྤྱོད་བཅན་སྟུང་པོའི་དུས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་
སྟོལ་བཏོད། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱུལ་བྲི་སྤྱོད་རྗེའུ་བཅན་(ཕྱ་ལ་
༡༤༩-༡༥༠)ཀྱི་དུས་མཁན་སྟོན་གཉིས་སོགས་པའུ་ཆེན་བརྒྱ་ཅ་དང་། ལོ་རྒྱུ་
བ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱིས་དམ་ཆོས་རྒྱས་པར་མཛད།།

དེ་རྗེས་རྗེ་བརྩན་གསང་བའི་བདག་པོ་མི་རྗེའི་སྟོན་གར་བརྒྱུར་བ་
བྲི་རལ་གྱིས་ཆོས་རྣམས་སྟངས་གསར་བཅད་ཀྱི་བསྟན་(གཏན)ལ་ཕེབས་
པ་སོགས་དག་ཐེར་མཛད་པས་བསེལ་ལྡན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་རྒྱལ་བའི་
བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་རྒྱས་སུ་གྱུར་པའི་ནང་ནས། རུ་ལག་གི་སའི་ཆ་
སྟོན་སྤྱོད་ཀྱི་འདིན་མའི་རྒྱན་གཅིག་ཤེལ་དཀར་ཏུ་གྲགས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་
འདིར་དམ་པའི་ཆོས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་རྗེ་ལྷར་བྱང་བའི་ཚུལ་ལ།།

རྒྱལ་བསྟན་སྟེལ་བའི་གཞི་མར་གྱུར་པ་སྟོན་བརྒྱུད་བདག་པོ་རྣམས་
རྗེ་ལྷར་བྱོན་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་དག་གི་ཡུག་རིས་སི་ཏུའི་ལེགས་མཛད་
བརྒྱ་གསུམ་རྗེ་ལྷར་ཡིན་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ལེགས་མཛད་དེ་དག་

གིས་(ཞི་)ནང་ནས་དགོན་གནས་མང་དུ་བཏབ་པ་རྣམས་སུ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་
བསྟན་པ་དར་བྱས་སོགས་ཇི་ལྟར་བྱང་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས།

གཅིག

ཚོ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་པོ་རྣམས་ཤོན་ཚུལ།

༥ དང་པོ་ཚོ་བརྒྱད་བདག་པོ་པོ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཤོན་པའི་བྱང་(འབྱང་)
ཁྱེད་པོ་རྣམས་ནི། སྟོན་འཇམ་དཔལ་དོ་རྩེ་མིའི་(མེ་)རྩེའི་གཟུགས་སུ་
རྣམ་པར་ཤོན་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱལ་པོ་ཁྲི་སྟོང་ལྟེ་བཙན་གྱིས་བསམ་ཡས་མི་
འགྱུར་ལྷན་གྱི་(གྱིས་)གྲུབ་པའི་ཆོས་འཁོར་ཆེན་པོ་བཞེངས་གྲུབ་པའི་
དུས་སུ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྤྱངས་མ་(སྤྱང་མར་)གང་བསྐྱོས་པ་དགའ་
མཁན་སྟོབ་ཆོས་གསུམ་བཀའ་བཀྲོས་ཏེ། གང་འཐད་ཐུགས་ཐག་ཆོད་ནས་
ཆོས་བྱལ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བསྐྱེད་པ་བ་བཞིན་ལྟ་སྤྱོད་ལྟེ་ག་བཙན་པོ་དང་།
ཞང་ལྟ་བཟང་རྒྱ་དཔལ་གཉིས་ཀྱི་(གྱིས་)དམག་དཔོན་མཇེད་པའི་པོད་
དམག་མང་པོ། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོས་རུ་དར་ལ་རྣམ་སྤྱོད་ཏེ་བདག་བརྒྱད་
བྱིས་ཏེ། རྣམ་སྤྱོད་འཁོར་བཙས་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱང་པའི་སྐུལ་པའི་དམག་
དཔུང་མགོ་བརྒྱན་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པ་དང་བཙས་པས་རྩ་ཏེ་ཏོར་གྱི་
སྟོམ་གྲུ་བཙན་ནས། གཡུའི་བྱུང་པའི་སྐུ་སྟན་(བརྟན་)དང་ཞལ་བརྟན་
བསེའབག། །ཟེ་ཏོར་བྱལ་རིགས་རྣམ་པ་ལ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱ་དངས་པའི་ཀ་
ཅ་དངོས་པོ་མང་པོའི་རྩེས་སུ་དཔེ་ཏར་འབྲངས་ནས་འོངས་པ་བསམ་ཡས་
ཀྱི་གནས་བདག་ཏུ་བསྐྱོས།

དེའི་དྲུས་ཀྱི་དམག་དཔུང་ལོག་པའི་ལམ་བར་དུ་སྒྲ་སྒྲ་སྒྲ་དང་ཞང་ལྷ་
 བཟང་ལྷ་དཔལ་སོགས་བཀའ་བཀྲོས་ནས། རྒྱ་བོད་མཆོམས་ཀྱི་སོ་ཁ་བསྐྱེད་སྒྲ་
 པའི་(སྤང་པའི་)ཕྱིར་དུ་དམག་དཔུང་འགའ་ཤས་བྱང་ཐང་ཡང་སར་བཞག་པ་
 ལས། ཕྱིས་སུ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲོག་སྡེ་ཆེན་པོ་འཕེལ་བར་གྱུར་པའི་ནང་
 ནས་སྡོ་བརྒྱད་བདག་པོ་ནམས་ཀྱི་སྐུ་རུས་ནི། སྡོན་པུར་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོ་འདུས་སྤྱང་མང་རྗེའི་(ཕྱི་ལོ་༦༥༦-༥༦༩)དྲུས་རྩལ་ཆེན་ཆོན་པོ་བདུན་བྱང་
 པའི་ནང་ཆོན་དབས་ཤོད་སྤོངས་བཅན་ཞེས་མདའ་ཤོད་སྡོ་མ་མིག་མཐོང་
 གསུམ་འཕེན་པར་རུས་པ་དེའི་སྐུ་རུས་ལས་ལམ་གྱི་བྱང་པའི་རྩལ་ཆེན་
 བྱང་རེ་ཐག་འཛིན་པ་ནམས་ཀྱི་བདག་པོ་དཔོན་ཆེན་མང་དུ་བྱང་བ་ནམས་
 ཀྱི་གདུང་བརྒྱད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲོག་སྡེ་ཆེན་པོ་དག་ལ་
 ལུགས་གཉིས་བྲིམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཤེས་སུ་འཇུག་པའི་བཀའ་ལུང་ཐོབ་པའི་རྒྱད་པ་
 ཡིན་པས། དེ་དག་གི་བྱ་ཆ་བརྒྱད་ནམས་ལའང་དེ་བས་ཤེས་སྤྱད་ཅེས་རུས་
 མིང་དུ་གྲགས་ལ། བརྒྱད་པ་དེ་ལས་ཤེས་སྤྱད་དབས་སྒྲ་སྤང་ཞེས་པ་ཉི་མ་
 དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་རིམས་ཀྱི་(རིམ་གྱིས་)ཤོན་པའི་དབས་སྒྲ་སྤང་གི་སྐུ་
 ཆ་ཤེས་སྤྱད་དཀོན་མཆོག་འབྲུམ་ཞེས་པ་ནམ་དཔྱིད་དཔལ་རྩལ་དང་ལྷན་པ་
 ཞིག་ཡོད་པ་ལ། ཇོ་མོ་མཁའ་འགྲོའི་མཆོན་དང་ལྷན་པ་འོད་ཟེར་འབྲུམ་ཞེས་
 པ་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལས། སྒྲ་སྤེལ་སྤྱད་ལྷང་ཆ་ཞེས་པ་ཁྱུངས་(འཁྱུངས་)
 པར་ཕྱིས་སུ་མཆོན་དོ་རྗེ་འབར་དུ་གྲགས།

དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྡོད་ལུང་ཚུར་(མཚུར་)ཕུར་སྡེ་དཔོན་གྱི་ས་ཆ་རྒྱ་ཆེ་བ་
 ཞིག་འཛིན་པར་མངོད། ཀམ་པ་དྲུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་དབུ་མེའི་སྐུ་སྐུ་

ཀམ་པ་ཀྱི་དང་ཡོན་མཆོད་དུ་འབྲེལ་ནས་ཚུར་(མཚུར་)ཐུར་ཀམ་པས་ལྷ་
 ཆེན་གྲག་ཐུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བཞེངས་པའི་སྐྱེན་བདག་མཛད་དོ། །དོ་རྗེ་འབར་
 གྱི་ཀམ་པའི་དཔོན་མོ་ཞིག་ཁབ་དུ་བཞེས་པར་སྲས་ཤེས་ཐུག་ཀྱལ་མཆོན་
 འབུམ་འབྲུངས། དེས་ཀྱང་ཀམ་པའི་ཡོན་བདག་མཛད་ནས་འབྲེལ་གིན་དུ་
 ཆེ་བས། ཀར་དཔོན་འོད་གསལ་སྐྱོང་མ་ཁབ་དུ་བཞེས་པའི་སྲས་ཤེས་ཐུག་
 ཀམ་དཀོན་མཆོག་དཔལ་ཞེས་པ་འབྲུངས།

དེ་ཡང་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་ཆེ་རབ་བྱུང་ལ། དེའི་བཙུན་
 མོར་པ་ཀྱི་རྣམ་མཁའི་རིན་ཆེན་གྱི་སྲས་མོ་དཔལ་ལྷན་ཀྱན་ཁབ་དུ་བཞེས་
 པ་ལས། སྲས་ཤེས་ཐུག་དགེ་བ་བཟང་པོ་འབྲུངས་པ་དེ་ཉིད་དཔལ་གྲགས་
 ཆེ་བས་ཀྱེན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འཕན་ཡུལ་དུ་ཕྱོན་ནས་སྡེ་དཔོན་གྱི་ས་
 ཆ་ཀྱི་ཆེ་བ་ཞིག་བཟུང་ནས་བཞུགས་དུས་པོད་ཀྱལ་བཙན་པོའི་གདུང་
 བརྒྱུད་འོད་སྐྱོད་འབར་ལ་སྲས་ལྷུ་མ་སྤྱིང་དུག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཐ་ཆུང་ལྷ་
 ལྷུ་མ་ཉོར་སྐྱོད་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལས། སྲས་ཤེས་ཐུག་དཔལ་ལྷན་འབུམ་
 འབྲུངས། དེས་ལྷ་ལྷུ་མ་གྲ་མ་ཞེས་པ་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལས། སྲས་ཤེས་
 ཐུག་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་འབྲུངས།

འདི་ཡན་གདུང་རབས་གཅིག་བརྒྱུད་དུ་ཕྱོན་ཞིང་། ཤེས་ཐུག་
 ཅེས་པའི་ཤེས་ཀྱི་སྐྱད་ཟུར་ཆག་པས་ཕྱིས་སུ་སྲས་རྣམས་ལ་ཤེས་ཐུག་ཅེས་
 པར་གྲགས་སོ། །དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་པའི་སྐྱེ་བག་དུ་པོད་ཀྱལ་བཙན་
 པོའི་སྐྱ་བཟོའི་བརྒྱུད་སྐྱོ་བཟོ་བ་དཔལ་ལྷན་གྱི་སྲས་མོ་དཔལ་ལྷན་སྐྱོད་
 ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལས་སྲས་ཤེས་ཐུག་བསོད་ནམས་འབུམ་དང་། མ་སངས་

ཤུག་འབྲམ་གཉིས་འབྲངས། མ་སངས་ཤུག་འབྲམ་སྐྱ་གཞིན་རྒྱ་ནས་ལ་
 རྩོད་སྐྱང་དཀར་ཁྱི་ཆང་ན། དཔོན་ཆེན་ཤུག་བཟང་པོའི་དཔོན་བརྒྱད།
 དཔོན་ཆེན་སྐྱག་པོ་ཁྱི་དཔལ་ཡོད་པ་དང་། སྐྱ་གཉིན་ཡིན་པས་དེར་ཤོག་
 གསུང་ནས་བྱོན་པས་ལྟོ་བདག་ཏུ་ལུང་གི་(གིས་)བསྐྱོས།

སྐྱས་ཆེ་བ་ཤེ་སྐྱག་བསོད་ནམས་འབྲམ་ལ་འཕན་ཡུལ་མཁར་རྩེ་
 བའི་སྐྱས་མོ་དཔལ་ལྷན་འབྲམ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལས། སྐྱས་གཅེན་
 གཞིན་རྒྱ་དབང་སྐྱག་དང་། གཙུང་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་གཉིས་འབྲངས།
 གཅེན་གཞིན་རྒྱ་དབང་སྐྱག་ལ་ཁུ་པོ་མ་སངས་ཤུག་འབྲམ་གྱིས་སྐྱང་
 དཀར་དུ་ཤོག་གསུངས་ནས། ཁུ་པོ་རང་དང་དཔོན་ཆེན་སྐྱག་པོ་གཉིས་
 ཀ་ལ་སྐྱས་མེད་གཤེས་དཔོན་ཆེན་སྐྱག་པོའི་བུ་ཆབ་མཛད་དུ་བརྟུག་།
 དེ་ཉིད་ལས་ཁོང་ནས་བཀའ་ལུང་གནང་བ་ལྟར། རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆེན་
 པོ་ལ་ལོ་གསར་འབུལ་བ་དང་། གདན་སའི་བཀའ་བསྐོས་མཐིལ་ཕྱིན་ཞུ་
 བར་བརྗོངས་བདེའ་གནང་བ་བཞིན་ཤིན་ཏུ་གོ་ཆོད་པར་བྱུང་ནས་སྐྱང་
 དཀར་ཁྱི་དཔོན་དང་། རྒྱ་མིག་ཁྱི་དཔོན་གཉིས་ཀར་གནང་བ་བཞིན་
 ཁྱི་དཔོན་གྱི་གོ་ས་བཟུང་། རྒྱ་མོར་སྐྱང་དཀར་བ་རིན་ཆེན་དཔལ་
 དང་། ཞང་བརྟན་གཉིས་ཀྱི་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ཟླ་འཕྲིན་ཅམ་བྱས་རྗེས།
 བཀའ་མཁར་པོ་ཆེ་བ་དཔོན་ཆེན་བྱང་རིན་(ཕྱེ་ལོ་༡༣༡༡)བཞོན་(བསྐྱོས་)
 པའི་ལག་ནས། རྩོད་ནས་ལུམ་བ་རྒྱས་དཀར་བ་ཀུན་དགའ་གཞིན་རྒྱས་ས་
 སྐྱའི་དམ་པ་ཁ་སོགས་སྐྱངས་ཏེ་དཔོན་ཆེན་མཛད་དུས་(ཕྱེ་ལོ་༡༣༡༣)འཕན་
 ཡུལ་བ་གཞིན་རྒྱ་དབང་སྐྱག་ཡོང་ཐང་ཆེ་བས་དཔོན་ཆེན་ཀུན་གཞིན་གྱི་

སྐྱེ་ཆབ་དུ་བསྐྱགས་(མངགས་) ཉེ། སྐར་ཡང་གོང་དུ་ལོ་གསར་འབྲུལ་བ་
བཅས་བརྗོད་ས་བདག་ཅན་བ་བཞིན་མ་དུ་ཅི་ནའི་ཡུལ་གྱར་ཐེབས་ནས།
འགྲོ་མགོན་ལྷ་མ་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་(ཕྱི་ལོ་ ༡༣༡༥-༡༣༤༠) དང་། སེ་ཆེན་
ཀྲུལ་པོ་(ཕྱི་ལོ་ ༡༣༡༥-༡༣༨༩) མཆོད་ཡོན་འཇུག་(མཇུག་) །

ཉོར་གྱི་ལམ་གྱི་བཀའ་(དཀའ་)གནད་སེལ་ཚུལ་འདི་བཞིན་བྱས་པ་
དང་། དབུས་གཙང་གི་བརྩིས་གངས་འཇུག་མའི་འཇོན་བཀོད་སྐྱེ་གས་
དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་འདི་འདྲ་དགོས་ཚུལ་གྱིས་ནམ་གངས་
མཆོད་ཡོན་གྱི་ལ་རྒྱར་འགྲོ་བ་མང་དུ་ཞིབ་ཞུས་མཛད་པས། ཀྲུལ་པོ་
མཆོད་ཡོན་ཀྱན་དུ་བྱུགས་དགེས་ནས། འཕགས་ཡུལ་བ་གཞོན་ནུ་དབང་
ལྷག་འདི་མཆོད་ཡོན་གྱི་ལ་རྒྱར་གེན་དུ་ཕན་པ་བྱུང་བས་དཔོན་ཆེན་
དུ་བཀོས་(བརྒྱས་)གིག་པའི་བཀའ་ལུང་ཐེབས་པ་ལྟར། དཔོན་ཆེན་ཀྱན་
གཞོན་གྱི་རྗེས་སུ་གཞོན་དབང་དཔོན་ཆེན་དུ་བཀོས། གོང་མ་མཆོད་ཡོན་
གྱིས་ཉི་ཤེ་ཟམ་མགོན་གྱི་མཆོན་དང་། སོན་ཕ་ཉིའི་དམ་ཁ་གནང་ཞིང་།
དུའི་སེའི་འཇུག་ས་དང་། ལྷོ་ཆུ་འདུས་ནས་གཟུང་བྲི་སྒོར་ལ་ཤེས་སུ་
འཇུག་པའི་འཇུག་ས་དང་ལག་རྟགས་སྟག་མགོ་གསུམ་པ་གནང་། དཔོན་
ཆེན་གཞོན་དབང་གིས་སྐྱེ་རིངས་ལ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེ་
ཞིང་། བྱད་པར་དབུས་གཙང་གི་ས་རིས་ནམས་དབྱེ་གསལ་སོ་སོར་ཆེ་བ་
དང་། བྲིམས་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་གེན་དུ་ཆེ་བ་ཡལ་ཆེར་གྲུབ་པ་མཛད་དོ།

དཔོན་ཆེན་གཞོན་ནུ་༡༢༥༥དབང་ལྷག་ལ་སྒོ་སྦྲང་དཀར་དུ་སྐས་འོད་
ཟེར་སེལ་འབྲུངས། སྐྱེ་ཆེར་ཆེར་ནས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ནམ་དཔྱིད་ཡངས་

པས་གོང་དུ་མི་སྒྲུང་། ལུ་པོ་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་དང་ལྷན་ཅིག་ཕྱོན་པས་
བུ་ཡན་དུ་གོང་མ་རྒྱལ་པོ་དང་འཇལ་(མཇལ)། རྒྱལ་པོ་དགེས་པའི་གསུང་
གིས་དཔོན་ཆེན་འོད་ཟེར་སེང་གེ་ལ་དཔོན་བྱེད་ས་དཔེན་ཤིའི་ཆོ་ལོ་དང་།
ཁའི་དུའི་དུན་ཟམ་ཞི་ཟམ་མགོན་ཐོན་དང་། སོན་སྡི་སི་བཞིའི་ལས་ཀ་
ནམས་སྤྱད་ཅིང་འཇལ་ས་དམ་ཀ་གསེར་ཡིག་མ་ཆེ་བ་གནང་ནས། ས་སྐྱའི་
དཔོན་ཆེན་དང་པོ་དེ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་གན་པོར་བཀོས་(བསྐྱོས)སོ།།

ལུ་དཔོན་གཉིས་ལ་རྒྱ་ནས་ཡར་ཕྱོན་དུ་ས་གནང་སྦྱིན་དངུལ་བྲེ་ཆེན་
གཅིག་གནང་ནས་སྦྱིན་ཡོད་པ། ལུ་པོ་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ཀྱི་ནམ་པར་
འོད་ཟེར་སེང་གེ་རྩང་མ་མཉེས་ཀྱང་ཐུགས་སྦྱིལ་(དཀྱེལ་)ཆེ་བས་ཉམས་
སྒྲུང་མེད་པར་མཛད། ལུ་པོ་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་ལ་སྲས་ནམ་མཁའ་
དཔལ་དུ་དཔེན་གཤམ་འབྱུངས་པ། དེས་ཀྱང་རྒྱ་ནག་དུ་ཕྱོན་པར་གོང་ནས་གོ་
ཏའི་ཆོ་ལོ་དང་། སོན་གིན་ཏྲཱིའི་དཔེན་ཤིའི་ལས་ཁ་དང་འཇལ་ས་ཞུས་ཏེ།
པོ་དེ་དུ་ཕྱོན་ནས་འཆོལ་ཁ་གསུམ་དང་གདན་ས་ཆེན་པོའི་བྱ་བ་སོགས་
གོང་མ་མཆོད་ཡོན་གྱི་བྱ་བ་གྲུབ་ཆེ་བ་བྱུང་ངོ་།།

སྐར་ཡང་དཔོན་ཆེན་འོད་ཟེར་སེང་གེས་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ལན་
གཉིས་པ་མཛད་ཚུལ་ནི། དཔོན་ཆེན་འོད་སེང་གི་རྗེས་སུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་
རིན་དོན་ཡོད་པ། ཡོན་བཙུན་གསུམ་གྱིས་དཔོན་ཆེན་ཐོག་གས་རེ་མཛད་
རྗེས་སུ། དཔོན་ཆེན་འོད་ཟེར་སེང་གེས་སྐར་རྒྱལ་པོ་གོ་དན་གྱི་དུས་སུ་
ཡང་པོ་དེ་དུ་ཕྱོན་ནས། དཔོན་བྱེད་ས་དཔེན་ཤི་དང་གཡུ་ལུང་རྩའི་ཟབ་
མགོན་གནང་རྗེས་སུ་ཡང་གདན་ས་ཆེད་གོང་མའི་ཞབས་བྱུང་གོན་དུ་ཕྱོན་

དུས་ཀྱང་། དཔོན་བྱིངས་དཔེན་གྱི་ཆོ་ལོ་དང་སོན་སྡི་སི་དམ་ཁ་རྩན་
 འཇའ་ས་དང་། གཡུ་ལུང་རྩེ་ཟམ་མགོན་གནང་ནས་སོན་སྡི་སིའི་གན་
 གསུམ་གྱི་གན་པོར་བཞོས་(བསྐྱོས)། དེ་དུས་དཔོན་ཆེན་འོད་ཟེར་སེའེ།
 མི་ལྷེ་སྦྱིད་པའི་སེའེ། དབུས་གཙང་དར་བའི་སེའེ། ཞེས་སྟན་གྲགས་
 ཆེ་། དེ་ནས་ཡར་བྱོན་ཏེ་ས་སྦྱེའི་འདབས་སྒང་ཐོག་ཞིག་ཏུ་སྒར་པའ་ནས་
 བཞུགས་པས་སེའེ་སྒང་དུ་གྲགས། ས་སྦྱེའི་དཔོན་ཆེན་སྒར་ཡང་འདབ་
 (རྩལ)ནས་མང་དཔས་དཔོན་ཆེན་གཉིས་པ་ཞེས་སུ་འབོད། དཔོན་ཆེན་
 འོད་ཟེར་སེའེ་ལ་སྤྱས་ཆེ་བ་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་པོ་དང་། རུང་བ་ཀྱུན་
 དགའ་ཆོས་སྦྱིང་གཉིས་འབྲུངས། ཆེ་བ་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་བྱང་བདག་
 ཏུའི་སི་ཏུ་རྩོ་རྩེ་མགོན་པོའི་སྤྱས་མོ་ནམ་མཁའ་ཁྱེ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་
 སྤྱས་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གཉིས་འབྲུངས།
 ཡབ་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་པོས་རྒྱ་ནག་གོང་དུ་བྱོན་ནས་ཆོ་ལོ་དང་ལས་
 ཀའ་ཐོབ་མཆོམས་རྒྱ་ནག་ཏུ་གཤེགས། དེ་རྗེས་དཔོན་ཀྱུན་དགའ་ཆོས་སྦྱིང་་
 གིས་ཀྱང་གོང་དུ་བྱོན་པར་གོང་ནས་ཀྱུན་དགའ་ཆོས་སྦྱིང་རིན་ཆེན་དཔལ་
 བཟང་པོས་ལྷོ་བྱི་སྒྲོར་ལ་ཤེས་སུ་འཆུག་པའི་འཇའ་ས་གནང་ནས། བོད་
 དུ་བྱོན་པས་ས་སྦྱེར་ཐེབས་ཁར་གཤེགས་འདུག།

དཔོན་ཆེན་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོ་ལ་སྤྱས་ཨ་མོ་སྟ་ཏེ་(སྟ་)དོན་
 ཡོད་ཅེས་པ་འབྲུངས། དཀོན་མཆོག་བཟང་པོས་ཀྱང་གོང་དུ་བྱོན་པས་
 གོང་ནས་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོས་ལྷོ་བྱི་སྒྲོར་ལ་ཤེས་སུ་འཆུག་གསུང་བའི་
 འཇའ་ས་གནང་ཡང་རྒྱ་ནག་ཏུ་སྦྱེ་འདས་པར་གདའ། དཔོན་ཆོས་ཀྱི་རིན་

ཆེན་ལ་སྤྱོད་ཆུ་ནག་ཏུ་མ་ཐེབས་ཀྱང་གོང་མ་ཆེན་པོ་ནས་བྱུགས་བཅེ་
 གཏད་པའི་གནང་སྒོར་སྒོན་ལ་སྒྲོམ་སྒོར་ལ་ཤེས་སུ་ཆུག་གསུང་བའི་
 འཇའ་ས་དང་། བོན་པོའི་ཐོན་ཤུ་བཅས་ཀྱི་ལ་ཉ་པོ་ཐོ་གདན་(གན་)
 ཐེ་མུར་བཞུགས་དུས་གནང་ཡོད་ཀྱང་སྤར་ཡང་བྱང་དམག་གིས་བྱུགས་
 སུན་ཞུས་སྐབས་དོན་གྱི་ཁྱད་དཔོན་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོའི་སྤྱི་མ་མོ་
 སྤྱི་སྤྱི་ཆུང་དུ་ནས་བན་གཟུགས་བས་སྒོ་བ་དཔོན་མ་མོ་གྲ་ཞེས་གྲགས་པ་
 དེ་ཉིད་སྤྱི་གཞོན་ཏུ་ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་ཁྱུ་པོ་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་རིན་
 ཆེན་གྱི་ཀྱུ་ལ་སྤྱི་དུ་བྱང་སྤྱི་གས་དོར་ཡུལ་ནས་ཀྱུ་ལ་པོ་ཐོ་གན་
 ཐེ་མུར་གྱི་སྤྱི་མ་གོང་མ་ཐན་ཆེ་འཁོར་གཡོག་དང་བཅས་པ་སྤར་ཐོག་ན་
 བཞུགས་པའི་སར་བྱོན་ནས་ཁྱུ་པོ་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱི་ཀྱུ་ལ་
 སྤྱི་དུ་བྱང་སྤྱི་གས་དོར་ཡུལ་ནས་ཀྱུ་ལ་པོ་ཐོ་གན་ཐེ་མུར་གྱི་སྤྱི་མ་
 གོང་མ་ཐན་ཆེ་འཁོར་གཡོག་དང་བཅས་པ་སྤར་ཐོག་ན་བཞུགས་པའི་སར་
 བྱོན་ནས་ཁྱུ་པོ་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ལ་སྒྲོམ་སྒོར་ཆུ་འདུས་
 དང་བཅས་པར་ཤེས་སུ་ཆུག་གསུང་བའི་འཇའ་ས་དང་། ཉི་མི་ཏུ་ཞེས་
 པའི་ཆོ་ལོ་དང་། ལས་བརྒྱུས་(བརྒྱུས་)དང་བཅས་པའི་འཇའ་ས། དངུལ་
 གྱི་དམ་ཁ། རྩ་ག་མགོ་ནོར་བུ་གསུམ་པའི་ལག་ནགས་བཅས་ལོན་ཅིང་།
 མ་མོ་གྲ་རང་ལ་ས་སྤྱི་དཔོན་ཆེན་བྱས་ཆོག་གནང་བ་བྱིས་སུ་མཛད་དོ།

དེ་རྗེས་སུ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ལ་གྲུང་གི་མཆོན་དང་། རེ་ལ་གྱི་
 དམ་ཁ་འོད་དང་བཅས་པ་གནང་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོ་ཆེན་པོར་གྱུར། ཉའི་
 མི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་བཙུན་མོར་བྱང་བདག་ཏུ་དཔེན་རྒྱུ་ཁའི་

སྤྱི་མོ་ནམ་མཁའ་འབྲུམ་རང་བྱུགས་ཀྱི་ (ཀྱིས་) བྱུང་བས་དེ་ལ་སྤྱི་ཏྱེ་
 སི་ཏྱེ་བདག་ཆེན་ལྷ་བཙན་སྤྱབས་མ་ཞེས་པ་འབྲུངས། གོང་ནས་ལྷོ་བརྒྱུད་
 ཟུར་ཆོ་ནས་ཚུ་འདུས་ཡན་ལ་ཤེས་སུ་ཚུག་གསུང་བའི་འཇའ་ས་དང་།
 ཏེ་སི་ཏྱེ་ལས་ཀ་དང་དངུལ་དམ་བཙས་གནང་ཞིང་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་
 ཆོས་ལ་མཁྱེན་པ་རྒྱས། དེའི་བཙུན་མོར་བྱང་ས་བདག་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ་བའི་
 སྤྱི་མོ་བཙན་ལྷུ་རྒྱལ་མོ་ཁབ་ཏྱེ་བཞེས་པར་སྤྱི་བདག་ཆེན་ནམ་མཁའ་
 ཆོ་དབང་བཀྱ་ཤིས་འབྲུངས།

དེའི་སྤྱི་བདག་ཆེན་སྤྱོད་མ་བསོད་ནམས་དཔལ་བཟང་པོ། དེའི་
 སྤྱི་བདག་ཆེན་ཀྱན་དགའ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་རབ་ཏྱེ་བཙན་པའི་དོ་རྩེ་
 དཔལ་བཟང་པོ། དེའི་སྤྱི་སུ་ཏྱེ་འཇམ་དབྱངས་ཞེས་པར་འབྲུངས་ཞིང་
 (ཤང་) དོན་ཡོད་པ་སོགས་དཔོན་ཆེན་འདི་དག་གི་ལེགས་མཛད་རྣམས་ནི་
 སི་ཏྱེ་ལེགས་མཛད་བཙུ་གསུམ་གྱི་སྤྱབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

སྤྱི་པ། ཨེ་མ་ཐུག་ན་པརྫོའི་འདུལ་ (གདུལ་) ཞིང་མཆོག་ །བྱང་
 ཐུགས་ལྷ་གནས་དགེ་བ་བསིལ་ལྷན་ལྷོངས། །ལེགས་སྦྱོངས་མཁྱེན་བརྩེའི་
 རུས་པ་བདག་ཉིད་ཅན། །རིགས་གསུམ་མགོན་སོགས་འཕགས་ཆེན་བགྲང་
 ཡས་ཆོགས། །བསམ་བཞིན་ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་བཟུང་བ། །གཉའ་
 ཁྲི་བཙན་ནས་གནམ་རི་སྤོང་བཙན་བར། །ཤོན་དང་ཁྱད་པར་ཆོས་རྒྱལ་
 སྤོང་བཙན་སྤྲུལ། །ཆངས་པ་ལྷ་ཡི་མེ་ཏོག་ཁྲི་རལ་སོགས།

གངས་ལྷོངས་བདེ་སྦྱིད་སྤེལ་བའི་བཙུ་གཉིས་བདག་ །འགྲོ་བའི་
 ལེགས་བྱས་ལྷ་ལམ་འགྲམ་པའི་རོས། །ཤན་བདེའི་འོད་སྟོང་ཐུགས་བྲལ་

འཁོར་ལོའི་བྱིན། །ཁྱེད་པས་རྒྱལ་བ་རྣམས་པད་ཆ་པ་སྤྲེགས་བརྒྱུད་བཞད།།
 དེ་ནང་རྩ་ལག་ནོར་འཛིན་དཔྱིད་ཀྱི་མངལ། །སྤྲུམ་པའི་སོས་ཀྱི་མི་བདག་
 ལྷན་ལ་འཕྲེང་། །ཞོ་བརྒྱུད་སྤྱི་འགྲོའི་ཟུར་ཐུང་མངོན་རྒྱན་དུ། །བཀོད་
 རྣམས་ལེགས་བྱས་མཐུ་ཡི་བྱོན་ཚུལ་ནི། །སྟོན་དུས་འཇམ་མགོན་མི་
 རྗེའི་སྐུ་བརྒྱན་པས། །ཟན་ཡངས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་སྦྱངས་པའི་ཆེ།།
 མཁན་སྟོབ་ཆོས་གསུམ་བཀའ་བཀོས་མཐུན་འབྲས་ལ། །རྩ་སྲས་མུ་དྲིག་
 ལྟ་བཟང་སྤྱུ་དཔལ་གཉིས། །དག་པོ་གཡུལ་གྱི་ཆས་ལྷན་དམག་ཆོགས་
 དང་། །རྩ་རྟེན་སྲས་རྟེན་བདག་སྤྱུལ་དམག་གངས་མེད་བཅས།། ལྷ་ཏ་
 ཏོར་རྣམས་བཅོམ་ནས་དཔེ་ཏར་ཉིད། །བསམ་ཡས་ཆོས་འཁོར་ཆེན་པོའི་
 བསྐྱེད་མར་བསྟོས། །དེ་ཆེ་བྱང་སྤྲེགས་ནོར་འཛིན་ཡངས་པའི་སར།།
 རྒྱ་པོད་སོ་ཁ་བསྐྱེད་སྤྱིར་དམག་དཔུང་སྟེ། །ཐོག་ཅིག་བཞག་ལས་འབྲོག་
 སྟེ་ཆེར་འཕེལ་བའི། །དཔོན་ཆེན་བྱང་གི་རེ་ཐག་འཛིན་པའི་རྒྱུ།།
 བརྒྱུད་པ་དེ་ལས་ཤེས་སྤྱད་དཔས་རྣ་མེད། །མེད་ལྟར་འཕྲོ་འཛིགས་མེད་
 དཔའ་པོ་ཆེ། །ཆེ་བཅོན་སྐུ་ཆ་དང་བཅས་སྟོད་བྱང་ཡུལ། །ཡུལ་མཆོག་
 རྒྱུར་(མཚུར་)ཕུ་འཛིན་མའི་ཐིག་ལེར་ཐེབས།།

ལྷ་མེད་ལྷ་ཆོ་ཤེས་ཕུག་དགོན་མཆོག་འདུམ། ལ་རབས་ནམ་དཔྱད་
 རྒན་པའི་བརྩན་མོ་རུ། མཆོ་ཤེས་དཔལ་མོའི་རྗེས་འགྲོ་འོད་ཟེར་འདུམ།
 ཞེས་པར་ཤེས་ཕུག་རྒྱང་ཆ་དོ་རྗེ་འབར། དེ་ལྷ་མེས་ཕུག་ཆོས་ཀྱི་སྤྱལ་
 མཆོན་འདུམ། དེ་ལྷ་མེས་ཕུག་དགོན་མཆོག་མཆོད་པའི་དཔལ། དེ་
 ལྷ་མེས་ཕུག་དགོན་བ་དྲུག་ཀྱན་བཟང་། དེ་ལྷ་མེས་ཕུག་བདེ་སྦྱིད་

དཔལ་ལྷན་འབྲམ། །དེ་སྤྲུལ་ཤེས་ཕྱག་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དངོས་སྐྱབས།
འདི་ཡན་གདུང་རབས་ཆེག་བརྒྱུད་ལུགས་གཉིས་བདག །ས་ཡི་རྒྱ་(བརྒྱ)
བྱིན་ལྟར་བྱོན་ཕུ་ཏིག་འཕྲེང་། །དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སྤྲུལ་ཤེས་ཕྱག་བསོད་
འབུམ་དང་། །མ་སངས་གྲུག་འབུམ་ཞེས་བྱའི་སྤྲུལ་གཉིས་འབྲུངས།

མི་བདག་ཤེ་ཕྱག་བསོད་ནམས་འབུམ་གྱི་སྤྲུལ། །གཉིས་ལས་གཅེན་
པོ་གཞོན་རྒྱ་དབང་ཕྱག་དང་། །གཙུང་པོ་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་པ་ནམ་
གཉིས་འབྲུངས། །གཞོན་རྒྱ་དབང་ཕྱག་ལེགས་བྱས་བསོད་ནམས་མཐུས།
ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ལྟོ་བརྒྱུད་ཁྲི་དཔོན་གྱུར། །གཞོན་དབང་སྤྲུལ་པོ་འོད་
ཟེར་མེ་ཆེ་འབྲུངས། །དེས་ཀྱང་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ལན་གཉིས་མཛད།
གཙུང་པོ་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་པའི་སྤྲུལ་པོ་རུ། །ནམ་མཁའ་དཔལ་ལྷན་དུ་
དབེན་གཞེས་འབྲུངས།

དཔོན་ཆེན་འོད་ཟེར་མེ་ཆེའི་རིགས་སྤྲུལ་སུ། །དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་
ཀུན་དགའ་ཆོས་སྦྱོང་གཉིས། །ཁྲིམས་དཔོན་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་སྤྲུལ་པོ་
རུ། །དཀོན་མཆོག་བཟང་དང་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གཉིས། །དཀོན་མཆོག་
བཟང་སྤྲུལ་སྦྱོབ་དཔོན་ཨ་མོ་གྲ། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་སྤྲུལ།
ལྷ་བཙན་སྐྱབས་མ་དེ་སྤྲུལ་ནམ་ཆེ་དང་། །དེ་སྤྲུལ་སྦྱོལ་སྐྱབས་དེ་སྤྲུལ་ཀུན་
དགའི་མཆོན། །དེ་སྤྲུལ་འཇམ་དབྲངས་པ་(ལ་)སོགས་རིམས་ཐེབས་ཀུན།
གོང་མའི་ཆོ་ལོ་ལས་ཀས་མངོན་མཐོ་བའི། །མི་བདག་ཡོད་བཞིན་ནོར་
བྱའི་དོ་གལ་འཕྲེང་། །ལྟོ་བརྒྱུད་སྐྱེ་འགྲོའི་བསོད་ནམས་རྒྱན་དུ་སྤྲུང་།
ཅས་བྱ་བཞི་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཙད་པའོ། །

གཉིས།

སི་དྲུའི་ལེགས་མཛད་བརྩ་གསུམ།

༡

སི་དྲུ་ཆོས་རིན་ལེགས་མཛད་དང་པོ་ནི།

རྒྱལ་པའི་ཐོག་མ་རིན་ཆེན་སྟོར་བཅས་པ།

ཕྱ གཉིས་པ་སི་དྲུའི་ལེགས་མཛད་བརྩ་གསུམ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དོས་བཟུང་
 བ་ལ། དཔོན་ཆེན་དེ་དག་གི་ལེགས་མཛད་ཕྱག་རིས་གཙོ་ཆེ་བ་བརྩ་
 གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི་རྒྱལ་པ་ཐོག་མ་སྟོར་བཅས་པས་ལེགས།
 ཞེས་པའི་ལེགས་མཛད་འདིའི་བྱང་(འབྱུང་)ཁྲུངས་ལོ་བརྒྱས་(རྒྱས་)ནི།
 དེ་ཡང་ལྷ་སོར་སྟོར་གསུམ་ནོར་འཛིན་གྱི་དཔལ་མོ་འདི་ཆེད་དུ་སྦྲོངས་
 པའི་མི་བདག་ཀྱང་མེད་ཅིང་། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཁྱེད་དུ་ཆགས་པའི་པོད་
 པ་དང་འབྲོག་དུད་སོགས་ཀྱང་ཆེར་མེད་པར་རྩ་རྩ་ཤིན་དུ་འཛོམས་པའི་
 ངམ་འབྲོག་རི་དྲགས་དང་གཅན་ཟན་མང་པོའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོད་
 པར་མངོན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྷེ་བཅན་གྱིས་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་
 ལ་གྱི་ལ་བསམ་ཡས་སུ་གདན་དྲངས་པའི་ལམ་བར་ལ་སྟོན་སྟོར་རུ་མཛད་
 དུས། ལྟོ་དེང་རི་ར་ས་དམར་པོ་ན་རྩ་ཁྱིམ་པ་ཁ་ཡར་དང་ལྷགས་ཀྱི་ཁ་
 རྒྱང་ན་ལྷ་བརྩན་དར་མ་ལེ་ཤེས་ཀྱི་ས་ཁང་གཅིག་ལས་མི་འདུག་ཅིང་།
 རྒྱ་དྲུག་གི་ན་རྩ་མཁན་ཁྱོད་བདུན། པོད་པོད་ན་ནང་པ་སྤང་ཁང་པ།
 ཕ་དྲུག་ན་གསེར་པ་སྟེ་རུ་བ། ལྷུངས་ཀྱི་ཕུ་ན་ཡོད་ཟེར། གམ་མཆོན་

གཡག་མིག་དང་བཅས་པ་ནམས་སུ་གྲོང་ཁ་གས་ལས་ཡུལ་གཞན་མ་
 ཆགས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་རྗེས་པ་རྒྱག་དང་དིར་རིར་གྲོང་ཁྲིར་མང་
 རབས་ཆགས་འདྲ་བས་ཆོས་རྒྱལ་གྲི་སྤྲོང་གིས་དམག་དེབ་ན་པ་དེང་གཉིས་
 ཡོད་དོ།

དེ་རྗེས་རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱུ་པའི་ཡབ་མེས་གསུམ། དཀོན་པ་རྗེ་གྲུང་སྐྱག་
 ཅེས་པས་ཡུལ་གང་བཟང་གཟིགས་པས་ལ་སྟོད་གཉན་ཆེ་ཐང་གི་ཡ་
 བྱང་དང་བཅས་པ་དགེ་བཙུའི་ཡོན་ཏན་ཆོང་བར་གཟིགས་ནས་ཡུལ་དེ་
 བཟུང་བས་སྟོ་སྟོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་ནམས་རིམ་གྱི་(རྒྱས་)འཕེལ་བའོ།
 དེ་རྗེས་པ་རྒྱག་རྒྱ་དཔོན་ཆུང་བུལ་སྟོད་དཔོན་ཟེར་བ་དང་། ཟུར་ཆོ་
 ནས་ལུམ་དུ་རྒྱས་དཀར་བ་ཀྱན་དགའ་གཞོན་ནུ་ཅེས་(ཞེས་)པ་དང་།
 ཆུ་རྒྱག་རྒྱ་དཔོན་ཀྱན་དགའ་རིན་ཆེན་ཞེས་པ་དང་། གུམ་མཆོར་སྡེ་ས་
 རྫོང་པ་སོགས་དགོས་དཔོན་ཁ་གས་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ནམས་ཀྱི་སྤྱི་དཔོན་
 རྒྱ་སྐྱགས་(བསྐྱགས་)པ། དིང་རི་སྐང་དཀར་གྲི་ཆོང་ཞེས་པའི་རྫོང་གཞིས་
 སུ་དཔོན་ཆེན་ཤུ་ཀྱ་བཟང་པོའི་དཔོན་རྒྱུད་དཔོན་ཆེན་རིན་ཆེན་དཔལ་
 ཞེས་པ་ནས་བཟུངས་མི་རབས་ཁ་གས་སྟོ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲི་དཔོན་མཛད་པའི་
 མཐར་དཔོན་ཆེན་ཕུག་པོ་གྲི་དཔལ་ཞེས་པ་འབྱུང་།

དེ་ཉིད་ལ་སྐས་མ་བྱུང་བར་བརྟེན་པས་ཡུལ་བ་དཔོན་དཀོན་མཆོག་
 སྐབས་ལ་སྐས་ཆེ་བ་ཤེ་ཕུག་བསོད་ནམས་འབུམ་དང་ཆུང་བ་མ་སངས་
 ཤུ་ཀྱ་འབུམ་གཉིས་འབྱུངས་པ་ལས། མ་སངས་ཤུ་ཀྱ་འབུམ་དཔོན་ཆེན་
 ཕུག་པོ་གྲི་དཔལ་གྱི་སྐྱེ་གཉན་ཡིན་གིས་(གཞིས་)གོང་དུ་བསྐྱབ་སྟོན་ཞུས་

གནང་ལྟར་ལྟོ་བརྒྱད་སྤང་དཀར་དུ་ཕྱེབས་ནས་ཁྱི་དཔོན་མཛད་ཀྱང་།
མ་གསང་(སངས་)ཤུག་འབྲུམ་རང་ཉིད་དང་དཔོན་ཆེན་ཕྱག་པོ་གཉིས་ཀ་
ལ་སྤྲས་མེད་པར་རྟེན། དཔོན་གཉིས་ཕྱག་བསྐྱོད་ནམས་འབྲུམ་ལ་སྤྲས་གཅེན་
གཞོན་ལྟ་དབང་ཕྱག་དང་། གཙུང་དཀོན་མཆོག་སྤྲུལ་པ་གཉིས་འབྲུངས་
པའི་གཅེན་གཞོན་ལྟ་དབང་ཕྱག་ཉིད་ལ་ཁྲུ་པོ་མ་སངས་ཤུག་འབྲུམ་གྱི་ལྟོ་
སྤང་དཀར་དུ་ཤོག་གསུངས་ནས་ཕྱོན་པས་དཔོན་ཆེན་ཕྱག་པོའི་བྱ་ཆ་བ་
མཛད་དགོས་པར་བཀའ་གནང་བ་ལྟར་བྱ་ཆ་བ་མཛད།

ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་ནམ་དཔྱིད་ཀྱི་རྩ་ལ་དང་ལྟན་པས་ས་སྤྱོད་
ནས་བཀའ་གནང་བ་ལྟར་བྱ་ནག་དུ་ཕྱེབས་ཏེ་གོང་མ་མཆོད་ཡིན་གྱི་ལ་རྒྱར་
འགྱུར་པའི་མཛད་བབས་གིན་དུ་མང་བས། གོང་མ་ཆེན་པོ་ཐུགས་དབྱེས་ནས་
ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་དང་ལྟོ་མེག་དང་ལྟོ་བརྒྱད་གཉིས་ཀའི་ཁྱི་དཔོན་གནང་།
འདི་ཉིད་ནི་ཐང་ཡིག་ལས། མ་སང་ག་པོའི་བདུད་རྒྱུད་དབྱུངས་སུ་འབྱུང་།
ཞེས་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་སྤྲུལ་ཆེན་དེ་ཡིན་པར་མངོན་ཅོ།

དེ་རྗེས་དཔོན་ཆེན་གཞོན་དབང་གི་སྤྲས་འོད་ཟེར་སེལ་ས་སྤྱིའི་
ཁྱི་དཔོན་ལན་གཉིས་དང་ལྟོ་ཕྱགས་ཀྱི་སྤྱུ་འགྲོ་ནམས་བདེ་བར་སྦྱོང་བར་
མཛད་དོ། །དཔོན་ཆེན་འོད་ཟེར་སེལ་འོད་སྤྲས་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་དང་།
ཀུན་དགའ་ཆོས་སྦྱོང་གཉིས་འབྲུངས་པ་ལས། དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་
པོས་ལྟོ་བརྒྱད་ཁྱི་སྦྱོར་སྦྱོང་དུས། དཔོན་ཆོན་གྲོས་ལ་དབང་བ་ནམས་ཀྱི་
བཀའ་བཞུགས་ལ། དཔོན་ཆེན་ནམས་ས་སྤྱོད་དུ་ཡང་ཡང་འབྱོན་དགོས་
པ་དང་། ལྟོ་འབྲུས་ཡན་ལ་བྲིམས་བསྐྱར་བཅའ་(དམ་)ཁྲུ་བསྐྱུད་(ལྷུད་)

པ། བྱང་དམག་གི་སོ་ཁ་བསྐྱང་བ་བཅས་ཚྡོངས་གཞིས་བཙན་པ་ཞིག་ལ་
 རྟོད་རྟོད་དབུས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ལེགས་ཞིག་ཏུ་འདེབས་པར་༼༡༠༽བཀའ་
 བཀོས་ཐུགས་ཐག་ཆོད་པ་ལྟར། རྟོན་ཁམ་(ཁམས་)པ་རྒྱལ་དང་ནོར་བུ་
 ལ་ཁམས་སྐད་ཀྱི་(ཀྱིས་)ནོར་བུར་འཕོད་པ་སོགས་མི་སྡེ་མང་པོས་ཡུལ་
 གཞིས་བབྱང་བའི་ས་ཡུལ་རྒྱ་ནོར་ལུང་པའི་ལྷོ་བ་རིན་ཆེན་སྟོ་ཞེས་པར་
 རྫོང་གཞིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་འདེབས་པར་མཛད་པས་ལོ་ཐུགས་འཕེལ་ཞིང་
 མངའ་ཞབས་འཕེལ་རྒྱས་ཆེ་བར་བྱུང་བས་དཔྱིད་ལྷན་དག་གིས། རྒྱལ་ས་
 ཐོག་མ་སྟོ་རུ་བཅས་པས་ལེགས་བཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

སྐྱུས་པ། སི་ཏུ་འི་ལེགས་མཛད་བརྩ་གསུམ་ཞེས་གྲགས་པས།།
 ཐོག་མ་རྒྱལ་ས་སྟོ་རུ་བཅས་ཚུལ་ནི། །སྟོན་ཆད་རྟོ་བརྒྱད་ཚྡོངས་
 འདྲིའི་ས་འཛིན་ཀུན། །གངས་རིའི་འབྲང་བས་མཆར་དུ་མངར་བ་(ཆར་
 དུ་དངར་བ་)དང་། །རི་སྐྱེད་མར་གད་སྐངས་ཚྡོངས་ཚྡོན་འདབ་འབྲིགས།།
 ནོར་འཛིན་མཐིལ་ཀུན་རྒྱ་མཚོ་བ་རྒྱབས་འཕྲོ། །དེ་ནས་རིང་ཞིག་དུས་ན་
 དལ་འགོ་ཀུན། །ཁྱུ་ཞབས་བདོལ་ནས་རྟོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོར་ཞུགས།།

མཐིལ་ཀུན་སྐྱ་ལིའི་ནགས་ཆལ་འབྲིགས་པས་གང་། །སྐྱ་སྐྱེ་བུ་
 ཆོགས་མང་པོས་གར་སྐྱབས་བསྐྱར། །དེ་ནས་རིམ་གྱི་(ཀྱིས་)རྒྱང་འཐུང་
 ཡལ་འདབ་ནམས། །འདུས་བྱས་མི་རྟག་མཚོན་ཕྱིར་གཟིམས་གྱུར་ནས།།
 ནོར་འཛིན་དཔའ་མོ་མཁན་གོས་ཀྱི་(ཀྱིས་)ལྷུ་བས། །པོད་སྐྱོངས་ཆོས་
 རྒྱལ་མེས་དཔོན་བར་པའི་ཆོ། །ཚྡོངས་འདིར་མི་བརྒྱད་ཆགས་ཞིང་(ཤིང་)
 ཡུལ་འགའ་བྱུང་། །དགོས་ཀྱི་དཔོན་ཡང་ཐོར་བུ་ཐོར་བུ་ཡོད། །དེ་ནས་

ཁྱི་སྒྲོར་ཀྱན་ལ་དབང་བསྐྱར་བ། །དཔོན་ཆེན་ཤུག་མ་ཏེ་རིགས་དཔོན་
བརྒྱད། །སྒྲང་དཀར་ཁྱི་ཆང་ནང་པ་ཞེས་བྱ་བར། །ལྟོ་བརྒྱད་སྒྲིང་བའི་
དཔོན་ཆེན་དགའ་(འགའ་)ཤས་བྱང་།།

དེ་རྗེས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མའི་ལུང་ལས་གྱིས། །མངོན་པར་མཐོ་
བ་དཔོན་ཆེན་གཞིན་དབང་ནས། །རིམས་བརྒྱད་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་
ཞེས་བྱ་བྱང་། །དེ་ཡིས་(ཞི་)སྐབས་ཤིག་གྲོས་དབང་སྒྲོན་པོར་བཅས།།
བཀའ་ཡིས་འགོ་(བརྒྱ་)བ་མ་ནོར་དོན་འབྲས་ལ། །ས་སྒྱུ་གོང་དུ་ཡང་ཡང་
འབྱོན་དགོས་དང་། །བྱང་དམག་འཆོ་བས་སྒྲོ་ཡུལ་བཅོམ་དོགས་བཅས།།
སྒྲོ་སྒྲོགས་ཡུལ་དབུས་དགེ་བཅུ་ཆང་བའི་སྒྲོངས། །གར་ཡོད་གཟིགས་
པས་རལ་བཞི་ལུང་པའི་དབུས། །རྒྱལ་ཁྲོམ་ཞེས་སམ་རྒྱལ་ནོར་ཞེས་
པའི་སྒྲོངས། །ཁང་ས་ཞིང་ས་ས་ཡི་དགེ་བཞི། །ཁང་ས་རྩ་འདག་ཞིང་
ས་ཁམས་པ་ཅན། །ཁང་རྩ་ཐབ་རྩ་རྩ་ཡི་དགེ་བཞི། །ཤ་རྩ་བྲག་རྩ་རྩ་རྩ་
གསུམ་གྱི་དགེ།

འབྱང་ཁུ་ཞིང་ཁུ་ཁུ་ཡི་དགེ་བཞི། །གཡའ་ཁུ་རྩ་ཁུ་ལུ་ཁུ་འི་དགེ་བ་
ཡིན། །ཁང་ཤིང་བྱད་ཤིང་ཤིང་གི་དགེ་བཞི། །ནགས་མོ་ཆེ་ཡི་ས་ལའི་
ཤིང་སྒྲོན་གྱིས། །ཁང་ཤིང་བྱད་ཤིང་རབ་དུ་དགེ་ཞིང་གིས། །གམ་འབྲོག་
རྒྱང་འབྲོག་རྩ་ཡི་དགེ་བཞི། །རྒྱལ་ཕུ་གམ་འབྲོག་བར་འབྲོག་བརྒྱད་
འབྲོག་གིས། །དགེ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱུ་པོ་ཀྱན་ཆང་ཞིང་། །རྩ་སྒྲེ་མེའུ་གདོང་
དུག་མེ་རིགས་ལས། །རྩ་སྒྲེན་སྒྲེགས་འཆང་འབངས་དང་བཅས་པ་དང་།།
མི་སྒྲེ་ཁམས་པ་རྒྱལ་དང་རྩོར་གཉིས་པོ། །གཉིན་ཤེས་(བཞེས་)མང་པོར་

བཅས་སྟེ་(༩)ཆགས་པའི་ཡུལ། །རྒྱལ་ཞོར་ལུང་པའི་སྟེ་བ་རིན་ཆེན་
 སྟོར། །རྣམ་རྒྱལ་ཁང་བཟང་འཛིན་མར་འཕྲོས་འབྲ་བའི། །པོ་བྲང་
 བཟམས་བཞིན་ལྡན་པ་གསར་བཞེངས་ལ། །ཤེས་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་
 མའི་ཞལ་དཀར་བཅས། །རྒྱལ་སའི་ཐོག་མ་རིན་ཆེན་སྟོར་བཅས་པ།
 །སེ་རྟུ་འེ་ལེ་གས་མཛད་དང་པོ་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་
 གྱི་ཆེགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༩

གནས་དང་ནས་ལུང་ཞིང་དུ་བརྟུལ་ནས་ནི།

རྒྱལ་ཞོར་ཕུ་ཁུ་ཡུར་དུ་བྲངས་པས་ལེགས།

༥ དེ་ལྟར་ལེགས་མཛད་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྒྱལ་ས་རིན་ཆེན་སྟོར་
 རུ་ཐོག་མར་བཅས་ཚུལ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ནས། ལེགས་
 མཛད་གཉིས་༩༡༩པ་ནི། གནས་ཐང་ནས་ལུང་ཞིང་དུ་བརྟུལ་ནས་ནི།
 རྒྱལ་ཞོར་ཕུ་ཁུ་ཡུར་དུ་བྲངས་པས་ལེགས། །ཞེས་པ་ལྟར་པོ་བྲང་ཆེན་
 པོའི་འདོད་དགའི་འབྲོར་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་འབྲས་སུ་སྦྱང་ཀ་ཕུན་སུམ་
 ཆོགས་པ་བྱང་ཚུལ་ནི། དཔོན་ཆེན་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་གིས་པོ་བྲང་
 རིན་ཆེན་སྟོར་བཏབ་ནས། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་རྟུ་ས་
 རྒྱ་གོང་ནས་ལོ་གསར་འབྲལ་བ་བཅས་ཕྱོན་སྐབས་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་
 པོའི་གཙུང་པོ་དཔོན་ཀུན་དགའ་ཆོས་སྦྱང་གིས་སྟོར་བརྒྱད་ཀྱི་བྲིམས་
 བདག་དང་། བྱད་པར་རྒྱ་ཞོར་གནས་ཀྱི་ཐང་མཆོམས་སུ། རིན་ཆེན་

གནས་ཞེས་གྲགས་པའི་གཞིས་ཁང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་གསར་བསྐྱུན་གནང་ཞིང་།
དེ་མཐུན་གཞུང་ལམ་དུ་ཀུན་མཆོད་རྟེན་ལེགས་པར་བཞེངས་པ་མང་།

གནས་ཐང་དང་ནས་ལུང་ཐང་ཀ་གཉིས་ཞིང་དུ་བརྟུལ་བའི་གཞིས་ཀ་རྒྱ་
ཆེ་བར་རྒྱ་ཁོར་ཕུ་ཁུ་ཡུར་དུ་དྲངས་ནས་གཞིས་འདེབས་གནང་བས་འབྲུ་བང་
རྒྱ་ཆེར་འཕེལ། གཞན་ཡང་ལོ་རྒྱུང་སོགས་ཡུལ་སོ་སོར་མཆོན་ཆུ་བསྐྱེལ་
བའི་རྒྱུང་བཟོ་བ་དང་། འབངས་རྣམས་ཀྱི་ཞིང་སར་ཆུ་འདྲན་པའི་གོ་རིམ་
ཀ་ཐོ་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་ཆུ་སྤྲིགས་ཀྱང་སློན་ཆེན་མཆོ་སྒོ་འཛིགས་མེད་དཔལ་
བཟང་ཞེས་པས་བདག་ཆེན་གྱི་བཀའ་བཞིན་བཙུང་བ་མང་དོ།

དཔོན་ཆེན་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་ནས་གོང་དུ་ལོ་
གསར་ཕུལ་ཞིང་གོང་མའི་འཇའ་ས་དང་ལུང་ལས་ཐམ་ཀ་སོགས་ཡབ་མེས་
གོང་མ་རྣམས་ལ་གནང་འབྲུན་བཞིན་གནང་འཕྲལ་རྒྱ་ནག་དུ་སྐྱེ་གཤེགས་
པར་རྟེན། བདག་ཆེན་ཀུན་དགའ་ཆོས་སྦྱིང་གིས་ཀྱང་གོང་གི་མི་སྣ་བཅས་མ་
དུ་ཙྰ་ནའི་ཡུལ་གྱར་ཕེབས་པས། འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོ་ནས་གནང་
སྦྱིས་འཇའ་ས་ལུང་ལས་ཐམ་ཀ་སོགས་སྤར་འབྲུན་བཞིན་བྱང་ནས་ཡར་
ཕེབས་པས་ས་སྤྲར་བྱོན་འཕྲལ་སྐྱེ་གཤེགས་པ་ཡིན་འདུག །དཔོན་ཆེན་དོན་
ཡོད་དཔལ་བཟང་སྤས་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་
གཉིས་འབྲུངས་པའི་གཅེན་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོས་ཀྱང་ཁྱེ་བྱོན་དགའ་
ཆོས་སྦྱིང་གི་རྗེས་སུ་རྩོད་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྲི་དཔོན་མང་དུ་ཅིང་འཇམ་དབྱངས་གོང་
མ་ཆེན་པོ་ནས་ཀྱང་འཇའ་ས་ལུང་ལས་སོགས་སྤར་འབྲུན་བཞིན་གནང་ཞིང་
འབངས་རྣམས་བདེ་བར་སྦྱིངས་པར་མང་དཔལ་ཡིན་ནོ།

སྐྱུ་ལ། རྒྱལ་སའི་ཐོག་མ་སྒོ་རུ་བཅས་ཆེས་སུ། །རྒྱལ་སའི་
 མཁོ་དགུའི་འབྲོར་པ་སྤེལ་བའི་མཆེད། །རྒྱལ་སའི་ཉེ་འདབས་རྒྱལ་
 ཁྲོམ་གནས་ཞེས་པར། །རྒྱལ་ས་གཉིས་པ་ལྟ་བུའི་གཞིས་ཆེན་བསྐྱུན།
 དེ་མདུན་གནས་ཐང་ནས་ལུང་ཚོར་འཛིན་གྲོན། །ཞིང་སར་རུང་བ་
 བཅོས་པ་གཤིན་པའི་སྤེར། །ཕུ་ཡི་དལ་འགོ་རྫོང་བསྐྱེད་ལ་ཡུར་དུ།
 དངས་ནས་འབྲས་བུའི་སྤེམ་སྒོར་བུ་རེར། །བརྒྱ་ཕྱག་འགྲིགས་སའི་འབྲུ་
 ཡི་བང་མཛོད་ཀྱིས། །པོ་བང་གཞིས་ཆེན་འབྲོར་པའི་ལང་ཚོ་རྒྱས། །དེ་
 བཞེན་དཔྱད་ཅན་དུ་མས་ལེགས་ཆོག་ཏུ། །གནས་ཐང་ནས་ལུང་ཞིང་དུ་
 བརྟལ་ནས་ནི། རྒྱལ་ཚོར་ཕུ་ཁྱུ་ཡུར་དུ་དངས་པ་འདི། །རྫོང་འབངས་ཀྱི་
 ལ་འཕྲལ་ཡུན་ཕན་གྱར་པ། །པོད་སྦྱོངས་རྒྱལ་པོ་ཡི་ཤུ་ལེགས་བཞེས་པས།
 པོད་ཁམས་འབྲོར་ཆོགས་སྤེལ་བའི་མཆེད་ལྷར་བུས། །ཞེས་བུ་བཞི་བར་
 ལྟམས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༩

མི་ཏུ་ཆོས་རིན་ལེགས་མཛད་གསུམ་པ་ནི།

རྒྱལ་མོ་རི་ལ་སྒོག་རྫོང་བཅས་པས་ལེགས།

༩ མི་ཏུ་འཇིགས་མཛད་གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་མོ་རི་ལ་སྒོག་རྫོང་བཅས་
 པས་ལེགས། །ཞེས་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་སྤེ་(ཉེ་)བཤད་ན། དཔོན་ཆེན་
 དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་པོའི་སྤྲས་རྒྱུང་བ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཏུ་མི་ཏུ་ཆོས་
 ཀྱི་རིན་ཆེན་ཞེས་པ། རྒྱལ་པོ་ལྷ་བ་བཟང་པོའི་༡༡༩༥ རྣམ་འཕྲལ་དུ་གྲགས་
 བེད། ཕྱི་རྒྱལ་པོ་པཎྜི་ཏའི་ཆ་ལུགས་སུ་བཞུགས་པ་ལ་ནང་རབ་བྱུང་རྣམ་

དག་གི་ཀྱན་སྐྱོད་དང་ལྡན་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཡུམ་ལ་འཁྱུངས་དུས་སུ་འང་རོ་
མཚར་བའི་ལྷས་དུ་མ་བྱུང་ཞིང་སྐྱུ་ན་ཕྱ་མོའི་སྐབས་ཀྱང་ཆོས་ལྡན་གྱི་
མངོད་སྐྱོད་འབའ་ཞིག་གིས་དུས་འདྲའ་སྟེ།

སྒྲན་མ་དང་། སྐྱོལ་མ་ཕྱག་འཆོལ་ཉེར་གཅིག་གི་ཞལ་འདོན་
སོགས་ཆོས་སྐྱོད་ཀྱི་རིམ་པ་མཐའ་ཡས་ཤིང་། ཐ་སྙད་རིག་པའི་གཞུང་
ལུགས་མང་པོ་ལ་ཐོས་བསམ་དང་རྒྱལ་སྟེད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་ཀྱང་ཡབ་མེས་
ནམས་ཀྱིས་མངོད་བསྟོལ་(སྒྲལ་)ལས་མི་ཞན་པར་མ་བཟད། སྟོན་ནས་
རྒྱལ་པོ་ཐོག་ན་ཐེ་མུར་བཞུགས་དུས་ནས། དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་རིན་
ཆེན་གྱིས་རྩོད་བརྒྱད་ཁྲི་སྟོར་ལ་ཤེས་སུ་ཚུག་གསུངས་པའི་འཇའ་ས་དང་།
པོན་པོའི་ཐོན་ལུ་བཅས་གནང་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཕྱགས་བཅེ་དབྱིངས་
ནས་མ་པོར་བའི་མཐོང་གཞོས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱལ་བུ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་རང་
ཉིད་ཀྱི་ཡབ་དང་། ལུ་པོ་གཅེན་བཅས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ས་སྐྱ་གོང་གི་མི་སྣ་དང་།
དཔོན་ཆེན་གྱི་ལས་ཀ་བཅས་བཞེས་སུ་ཐེབས་པ་གསུམ་ཀ་སྟོང་བུར་དུ་
གཤེགས་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་ཆོས་རིན་ཉིད་ཀྱང་སྐྱུ་ན་རུང་བཟད་གཞོན་
པར་གཉའ་བཅོས་འབངས་གྱེན་ལོག་གི་ནམ་པས། ལྷ་བསྟོར་དུང་འོད་
གཞེས་པའི་དཔོན་ཚུང་ཞིག་དང་། ས་དྲུག་སྐལ་དཔོན་པའི་སྒྲ་མ་མཁན་
པོ་ཞེས་པ། དགེ་སྟོང་ལྷ་ཆེན་པོའི་རྗེས་འཇུག་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་
ངན་གྲོས་ཀྱི་(ཀྱིས་)བྱང་བདག་ཏུ་སྟན་ཁ་ཞུས་པས་ནང་རུལ་གྱི་ཆོ་ཤེས་པ་
དང་། ཞལ་རོ་སྐྱུ་ཉུང་བ་བཅས་གཉའ་བཅོས་ཀྱི་ནམ་པས། བྱང་དམག་
མཆོན་ཙམ་ཞིག་གསང་ཐབས་སུ་ཡོངས་ནས་རྫོང་གཞིས་རིན་ཆེན་སྟོ་ལ་

སྒོར་བརྒྱུ་འགའ་ཤས་མཛད་མཐར་ནང་འཁོར་བྱུལ་མ་བྱུབ་ཀྱི་སྐབས།
 བདག་ཆེན་དབྱ་ལག་དྲུ་པོར་ཁིང་རྫོང་གཞིས་བྱང་དམག་དྲུ་ཅིས་སྔོན་
 བྱས་པས། རྫོང་གཞིས་ཅིས་ལེན་བྱས་ནས་དམག་མི་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཆེན་
 བཟང་ཚོན་(བཙན་)འོས་བྱང་དུ་སྤྱན་འདྲེན་ཅིས་ཀྱིས་དམག་སྤར་གཡང་
 ཁང་ཐང་ཀར་བབ་ནས་བཞུགས་སྐབས་དམག་མི་འགའ་ཤས་ན་རེ། རིན་
 ཆེན་སྟོ་ཟེར་བའི་རྫོང་འདིས་(འདི་)ཁྲུལ་གྱི་བྱུལ་མ་བྱུབ་པས་ད་ལམ་རྫོང་
 ལེན་པར་དཀའ་ལས་མ་བྱུང་།

རི་འདི་ལ་རྫོང་བཅས་ན་མིག་ལྟ་བུ་མིན་པ་སྤྱར་དུ་རྫོང་ལོང་བའི་
 རེ་བམི་ཡོང་བ་འདུག་ཅེས་རྒྱལ་མོ་རི་ལ་མཛུབ་ཐར་བྱེད་པ་བདག་ཆེན་
 ཉིད་ཀྱི་(ཀྱིས་)གཞིགས་པས་སྤར་བྱགས་ལ་འཛོག་པར་མཛད། དེ་སྐབས་
 ལྷ་སྒོར་དུ་འོད་གདང་། སྐལ་མཁན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་དམག་དཔོན་རྣམས་
 ཀྱི་སྤྱན་དུ་སྤར་ཡང་ཁྱེ་ལོག་ཕུལ་བར་རྟེན་(བརྟེན)། དམག་བྱིང་རྣམས་
 བྱང་དུ་སྟོག །དམག་དཔོན་ཁ་ཅིག་དང་བཅས་པས་བདག་ཆེན་ཉིད་
 ཆབ་ལ་གཤེགས་ཅིས་ཀྱི་ཁར་རྟ་སྟོགས་སུ་གདན་འདྲེན་བྱས་ནས་དམ་པ་
 འཕྲད་དུ་ཕེབས་སྐབས། ང་ཚུ་བསྐྱར་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་མེད་པར་གཏོང་རྒྱ་
 ཡིན་འདུག་དཔོངས་ནས་བྱགས་སྟོ་ཤས་དང་བཅས་ཞལ་ནས་ང་སྟོལ་མ་
 ཉེར་གཅིག་གི་བསྟོན་པ་རུང་ཟད་འདོན་དུ་རྒྱག་གསུངས་ནས། སྟོལ་
 མའི་བསྟོན་པ་སྤྱན་དམིགས་དང་བཅས་ཞལ་འདོན་མཛད་ཐར་(མཐར་)
 བར་སྤང་གི་དབྱིངས་སུ། མི་དམར་རྟ་དམར་འཁོར་གསུམ་གྱི་(ཀྱིས་)
 བརྒྱན་པ་གཞི་བཞིད་དང་ལྷན་པ་ཞིག་གཞིགས་པའི་ཞལ་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་

པོ་འདི་ཉིད་མ་སྐྱོངས་ཞིག་འདི་སྐྱོངས་ན་མི་འདོད་པའི་སྐྱུང་ཆེན་པོ་ལང་
 རོ་ཟེར་བའི་ལྷ་ལུང་གནང་བས། དམག་དཔོན་རྣམས་ཚམ་ཚོམ་དུ་གྱུར་
 བས་ཅེ་ཞིག་ཏད་དེ་ཆོད་དེར་ལུས།།

དེ་ནས་སྤར་ཡང་མི་བང་ཆེན་གྱི་ཆས་ལྡན་ཏ་ལོ་ཐུ་བརྗེས་བྱས་པ་
 གཉིས་བྱང་ཏེ་(སྟེ་)བྱང་བདག་གིས་བཀའ་༼༡༽བཀོད་ལ་སྟོ་བརྒྱད་
 བདག་པོ་དེ་གཟུངས་སྐྱུགས་སོགས་མ་བྱེད་པར་བྱང་དུ་འཁྲིད་ཤོག་
 གསུངས་གྱིས་(གྱི་)འདུག །གང་ལྟར་བང་ཆེན་བཀའ་ཤོག་བཅས་
 འཕྲལ་འབྱོར་ཡོང་བ་ཡོད་ཟེར་བར་བདག་པོ་ཆབ་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུ་
 བ་བཤོལ་ནས། ལ་བྱང་དུ་ལོག་ཡོངས་པས་དམག་དཔོན་མི་སྣ་དང་
 བདག་ཆེན་བཅས་ཆེ་ལའི་ལ་ཕྱེར་ཐེབས་པ་ན། སྤར་གྱི་བང་ཕྱིན་སྤར་
 མ་གཉིས་འདྲ་བའི་བང་ཕྱིན་རོ་མ་གཉིས་བྱང་ནས་བྱང་བདག་པོའི་
 བཀའ་ཤོག་སྤྲད་པའི་བཀའ་ནང་དུ། དམག་དཔོན་རྣམས་གྱི་(གྱིས་)
 རེས་དགོས་ལ་སྟོའི་རྫོང་གཞིས་མངའ་འབངས་བཅས་ཕྱིས་ལེན་རོས་
 རྫོང་དཔོན་སོགས་འཛིག་ལུགས་དང་། བདག་པོ་དེ་ཉིད་བཟུང་སྐྱུགས་
 སོགས་མེད་རོས་བྱང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཤོག་གསུངས་པ་སོགས་
 ཡོད་པ་ལྟར། བདག་ཆེན་དེ་ཉིད་བྱང་སྟོད་ངམ་རིང་དུ་དལ་འགོས་གྱི་
 (གྱིས་)གདན་འདྲེན་ཞུས་འདུག་གོ།

གོང་གི་མི་དམར་ཏྲ་དམར་ཅན་གྱིས་ཞལ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་པོ་ལྷ་ལྷ་
 བཅན་སྐང་དམར་ཡིན་པར་སེང་རྫོང་དཀར་ཆག་དུ་བཤད་ཅིང་། ལྷ་འདི་
 རི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པརྣམས་འཛིག་ཏེན་མཆོད་བསྟོད་དེགས་པའི་དགྲིལ་

འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་ནས་སངས་རྒྱུ་གི་བཞུགས་པ་བསྐྱར་བར་གཉེན་གཏད་པའི། དེ་གས་པའི་སྡེ་དཔོན་བཙན་མོ་དེ་འབར་བ་སྐྱུན་བདུན་གྱི་ནང་མཚན་(ཆན་)ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་པས་མཐུ་ཅུལ་གིན་དུ་ཆེ་བའི་སྡེ་བསྐྱར་སྡེ་ཡིན་ནོ། །བར་ཕྱིན་གྱི་ཚུལ་ཅན་སྡེ་མ་གཉིས་པོ་དེ་རྗེ་བཙན་སྡེ་མའི་ནམ་སྐྱུལ་ཡིན་པ་ཤེས་ཤིང་དག་སྐྱོང་བ་དོན་ལ་གནས་སོ།།

དེ་ཡང་བདག་ཆེན་ཉིད་ངམ་རིང་དུ་འཕེབས་པར་དམག་དཔོན་ནམས་ཀྱིས་སྡེ་བདག་འདི་ཆབ་ལ་གཤེགས་ཅིས་བྱས་ཀྱང་ཁོང་རང་གི་སྡེ་སྡེ་དང་ཡི་དམ་གྱིས་སྐྱོ་སྐྱོ་ལས་སྐྱབས་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུ་ངོ་མཚར་བ་ནམས་བཤད་པས། བྱང་བདག་རྒྱ་དཔེན་མཚུ་བྱི་ཉིད་ཀྱང་བྱགས་ལ་ངོ་མཚར་འབྲུངས་ཏེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱས་མོ་སྡེ་ཅུལ་ནམ་མཁའ་འབྲུམ་ཞེས་པའི་ནོར་འཛིན་དབང་མོ་དེ་ཉིད་སྡེ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བཙན་མོར་སྡོང་བ་སོགས་གང་ཡང་མ་དགོས་པར་བྱགས་ཀྱི་(ཀྱིས་)གནང་འདུག།

དེ་ནས་བྱང་དུ་སྡེ་བདག་ཉིད་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་དམ་པ་ཞིག་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཁུལ་དང་། ནང་དུ་བཙན་མོ་དང་བཅས་ཆོས་བདེར་རྒྱང་ཅམ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་འདྲ་སྡེ་བདག་ཉིད་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་ནམ་དཔྱིད་མཚོག་དུ་ཡངས་པས། བྱང་བདག་ཉིད་ནས་ཀྱང་བྱགས་དབྱེས་པའི་འཇུ་མ་ཞལ་དང་བཅས་བཀའ་ལས། སྡེ་བྱི་སྡོར་གྱི་སྡོང་གཞིས་ཁྲིམས་བདག་སོགས་རེ་ཞིག་འདི་ཁ་ནས་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཅེས་བྱགས་སུ་ངེད་རང་གི་བྱ་མོའི་ཟིན་སོར་བཞུགས་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་རིམ་གྱིས་ཡོང་ཚུལ་དང་། རེ་ཕྱིག་བྱེད་རང་དང་བྱ་མོ་གཉིས་ལ་སྡེ་བཙན་དུ་སྡེ་སྐལ་ས་རིས་གཡོག་བཅས་སེམས་མི་

ཕམ་པ་ཞིག་ཡོང་གནང་ནས། བདག་ཆེན་དེ་ཉིད་བཙུན་མོ་དང་འཕྲུལ་
 དགོས་ཀྱི་ཉེར་དཔྱད་(རྒྱད་)བཅས་སྦྲར་ཡང་སྟོ་བརྒྱད་འཛིན་མའི་ས་
 རྩོགས་རང་ཡུལ་དུ་ཆེབས་རགས་དང་བཅས་བདེ་བར་ཐེབས་སུ་བརྟུག་
 འདུག །དེ་ནས་གཡོགས་རིས་བཅས་གོང་ནས་པ་རྟུག་བཀྲས་འཛོམས་
 གནང་བ་ལྟར་རེ་གིག་དེ་ཁར་བཞུགས།

སྦྲར་བྱགས་བསམ་ཞིབ་མོར་གནང་སྟེ། གཞིས་ཁང་ཞིག་གསར་དུ་
 བཏབ་ཆོག་པ་ཞུས་ནས་སྦྲར་གཡང་ཐང་དུ་སྦྲར་བསྐྱད་སྐབས་དམག་མི་
 མང་པོས་རྒྱལ་མོ་རི་ལ་འཇུག་(མཇུག་)བརྟུགས་ཀྱིས་འདི་ལ་རྫོང་བཅས་
 ན་བཙན་པོ་ཡོང་ཚུལ་ལབ་པ་བྱགས་ཀྱིས་དྲན་ནས། རྒྱལ་མོ་རིའི་མདུན་
 དུ་གཟིམ་ཁང་སྟེ་འཕྲོ་མཐོ་ཞིང་ནང་ན་ཆུ་ཁྲོན་ཡོད་པ་སྟེ་ཞོལ་དང་བཅས་པ་
 ཞིག་གསར་དུ་བཏབ་ནས་༼༡༩༽བཞུགས་ཏེ། དཀོན་ཚུགས་ལ་ཕྱག་མཆོད་
 གང་མང་དང་ངན་སྦྱོང་ལ་སྦྱིན་པ་སོགས་རྣམ་དཀར་གྱི་བྱ་བ་ལ་བྱགས་
 བཙོན་གནང་།

ཁྱད་པར་སྦྱན་ཐའི་མདོ་ཆོག་དང་སྦྱོལ་མ་ཉེར་གཅིག་གི་བསྟོད་པ་
 ཞལ་འདོན་སོགས་དཀོན་ཚུགས་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཞེས་པའི་མཆན་དོན་ལྡན་
 དུ་མཛད་པས། མངའ་ཐང་རིམ་གྱི་(གྱིས་)འཕེལ་ཞིང་བདག་མོ་ནམ་མཁའ་
 འབྱུང་ལ་སྦྲས་དཔའ་བོའི་མཆན་ལྡན་དོ་མཆར་ཅན་ཞིག་འབྱུངས་པར།
 ལྷ་དང་ཡི་དམ་གྱི་བྱགས་རྗེས་བྱུང་བར་དགོངས་ནས་སྦྲས་ཀྱི་མཆན་ལྷ་
 བཙན་སྐབས་ཞེས་ཡི་དམ་སྦྱོལ་མའི་མཆན་བྱུར་མ་ཡོད་པ་ཞིག་འདོགས་
 པར་མཛད།

དེ་སྐབས་ཕུགས་སུ་རྒྱལ་མོ་རི་འདི་ལ་ཕོ་བྲང་བཅན་རྫོང་ཞིག་
 རིམ་གྱིས་བཅས་ནས་སྟོ་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ནམས་བདེ་བར་སྦྱོང་རྒྱ་ཡོད་
 པ་ཞིག་བྱེད་སྟེ་མ་པའི་ཕུགས་འདུན་གྱིས་བྲང་བདག་དུ་བྱ་ཤོག་ཕུལ་བར་
 བདག་བཟོད་(རྫོང་)སའི་རི་འདི་ལ་དགོན་རྒྱུང་ཞིག་ཀྱང་འདུག་ཅིང་
 རི་དྲགས་དང་བྱ་ཆོགས་མང་པའི་སྐབས། བྱི་ར་བ་སོགས་ཀྱི་རི་དྲགས་
 གསོད་བཅོད་(གཙོད་)མང་བ་དང་། ཐབ་སྐྱེལ་སོགས་ཀྱི་གཙོད་ཆོ་(འཆོ་)
 ཤིན་དུ་ཆེ་བ་གཅིག་འདུག་ལགས་པས་སྟོག་ཆགས་ནམས་ཀྱི་སྟོག་སྤྱང་
 དང་ཐབ་སྐྱེལ་གྱི་མི་ཕུགས་ལ་གཙོད་པ་བསྤྱང་ཆེད་རྒྱལ་མོ་རི་འདི་ཙེ་ར་
 ཁང་པ་ཞིག་གསར་རྒྱག་བྱས་ཆོག་ཞུས་གནང་བ་ཞིན། རི་ཙེ་དེ་ར་ཕོ་བྲང་
 བཅན་ཆ་ཡོད་པ་སྟེ་ཁྱང་རབ་གསལ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱས་པའི་བ་གམ་གསུམ་
 རྩན་ཡོད་པ་ཞིག་བཟོས་ནས། རི་འདི་ལ་ཤེལ་དཀར་ཞེས་གྲགས་ཏེ།
 རྒྱལ་མཚན་རྫོང་འདི་བདེ་བ་ཆེ་སྟོགས་ནས་བཞུགས་པས་ཤེལ་དཀར་གྱི་ཀ་
 ཡོལ་ཁ་ཕུག་དུ་ཞག་པ་(ཁ་སྐྱབ་དུ་བཞག་པ་)འདྲ་བ་ཞིག་བྱང་བས་ཤེལ་དཀར་
 ཞེས་གནས་གཞི་རྫོང་ཆོས་ཀྱན་ལ་དེ་ལྟར་ཐོགས་སོ།།

ཡང་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱལ་མོ་དོ་རྩེ་གཡུ་སྟོན་གནས་པས་དང་པོར་རྒྱལ་
 མོ་རི། དེ་ནས་ཤེལ་དཀར། དེ་རྗེས་བྲག་ཡོངས་རྫོགས་བྲལ་ཆེ་བདུན་
 དབྱིབས་རྩེ་བཙུན་སྟོལ་མའི་ཞུགས་སྟེབ་(བཞུག་སྟེབས་)འདྲ་བས་སྟོལ་མ་རི་
 ཞེས་ཀྱང་གྲགས་ལ། འགའ་ཞིག་རྫོ་མོས་ཤེལ་དཀར་གྱི་ཟས་བྱིན་པ་དང་།
 ཤེལ་གྱི་དཀར་ཡོལ་ས་འོག་ནས་བྱང་ཚུལ། ཡ་རབས་ཤེ་ཕུག་གི་བརྒྱད་
 དུ་མི་ཆོས་རིན་གྱི་(རྒྱས་)བདེ་བ་ཤེ་ཁང་སོགས་ཟེར་ཀྱང་ཁྱང་མ་མཐོང་

སྟེ་ཤེལ་དཀར་ཞེས་པ་རང་འཐད་དོ། །དེ་ནས་ཡབ་ཡུམ་སྲས་དང་ནང་
འཁོར་བཅས་པ་ནམས་པོ་བྲང་གསར་བཅོས་དེར་བཞུགས་པས་ཤེལ་དཀར་
ཅེ་ཕྱལ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་ལ་དཔྱོད་ལྡན་དག་གི་ཕྱལ་མོའི་རི་ལ་སློག་རྩྱེང་
བཅས་པས་ལེགས། ཞེས་སྒྲུལ་པ་ནི་ལྟོ་བརྒྱད་བདག་པོའི་རྩལ་གྱི་ཙ་བ་ཚུགས་
པའི་གཞི་མ་ཉུ་བྱར་བྱར་པས་དོན་དང་ལྡན་པའི་ལེགས་གསུངས་ཕྱལ་བཀའ་
ཉུ་བྱར་བྱར་པ་ཡིན་ནོ།།

སྒྲུལ་པ། སི་དྲུའི་ལེགས་མཛད་གསུམ་པ་ཕྱལ་མོ་རིར། །པོ་བྲང་
བཅན་རྩྱེང་ལེགས་པར་བཅས་ཚུལ་ནི། །གསང་ཆེན་མངའ་བདག་ཟླ་
བཟང་སྒྲུལ་པའི་སྒྱ། །ཕྱི་ཚུལ་འཁོར་བརྒྱར་ཕྱལ་པོའི་ཆས་ལྡན་ཞིང་།།
ནང་དུལ་དགེ་སྦྱང་ཆེན་པོའི་སྦྱོད་ལམ་ཅན། །དཀོན་ཅོག་རྒྱན་མཆོད་
ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཞེས། ཙོད་དུས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བྱང་། །དེ་
ལའང་ཆོས་ཟབ་བདུད་འཆེའི་དཔེ་དོན་ལྟར། །འབངས་འཁོར་ནང་ནས་
མི་སྤྱན་སྦྱེ་པོ་འགས། །བྲང་ཕྱོགས་ནོར་འཛིན་སྦྱོང་བའི་སྟན་བྱང་དུ།།
ལྟོ་སྦྱོང་ཕྱལ་པོར་གཞོད་འཆེའི་བྲ་མང་ཞུས།།

དེར་བཞེན་པ་རོལ་སྟེ་བདག་མ་རུངས་པས། །སྦྱེ་འགྲོ་ཐུང་བྱེད་
དམག་གིས་སྦྱོར་བ་ཡིས། །པོ་བྲང་སྟོ་དང་འབངས་འཁོར་མ་བྱིན་ལེན།།
བདག་གིར་བྱེད་པའི་མི་བསྐྱན་དམག་དཔོན་འགའི། །ལྟོ་བརྒྱད་མངའ་བདག་
ཆོས་ཕྱལ་བྲང་སེམས་དེ། །རོང་ཁུང་ཆབ་ལ་གདན་འདྲན་བྱ་ཅིས་སྤྱར། །ཡི་
དམ་ལྟ་དང་། ཉུ་བྱར་བསྐྱང་མས་དངོས་སུ་སྦྱབས་(བསྦྱབས)། །དོ་མཆར་དེ་ལྟར་
མཐོང་ནས་བདག་ཆེན་ཉིད། །བྲང་བསྟོད་ས་བདག་མི་དབང་ཁབ་དུ་གངས།།

དེ་ཡང་འགོ་ལ་བཞུགས་པ་དེ་མུར་བྱང་བདག་གི། །སྤྲུལ་མོ་ནམ་མཁའ་མཆོན་
 ཅན་ལྟོ་བརྒྱད་དེ་འོ། །བདེ་སྦྱོང་ས་དགའ་མར་རང་བྱུགས་ཉིད་ལས་བྱུང་།།
 སྤར་ཡང་ལྟོ་སྦྱོགས་ནོར་འཛིན་ཐིག་ལེ་འོ་རི། །མཁའ་འགྲོའི་གཙོ་མོ་དོ་རྩེ་
 གཡུ་སྦྱོན་མའི། །གཞུགས་གནས་རྒྱལ་མོ་རི་འམ་ཤེལ་རིའི་མདུན། །ཐེབས་
 ནས་གཞིས་ཁང་ཆུ་སྤྲོར་གྲགས་པ་བཏབ།།

དེར་བཞུགས་སྤྲུལ་མཆོག་ལྟ་བུ་སྦྱབས་མ་འབྲུངས། །མངའ་ཐང་
 ཡར་འཕེལ་རྒྱལ་མོ་རི་ཡི་ཅེར། །སློག་རྫོང་བཏབ་པས་ཤེལ་དཀར་རྫོང་
 ཞེས་གྲགས། །དེར་བརྟེན་ཡ་རབས་སྦྱེ་པོ་ཤེས་ལྡན་ནམས། །རྒྱལ་མོ་
 རི་ལ་སློག་རྫོང་བཅས་པ་འདི། །རྫོ་བརྒྱད་ཡོངས་ལ་ཐུལ་ཡུན་ལེགས་པ་
 དང་། རྒྱལ་བའི་མངའ་ཐང་ཡར་འཕེལ་གཞི་མར་སྦྱང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་
 བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།། །

༩

བྱ་བུ་ལོ་ས་རྩེ་སྤྲུལ་མར་བརྟེན་ནས་ནི།

སྤྲུལ་མའི་སྦྱོགས་ལ་གདོང་དཀར་གཏང་བ་ལེགས།།

ཕ མི་ཏུ་འེ་ལེགས་མཛད་བཞི་པ་ནི། བྱ་བུ་ལོ་ས་རྩེ་སྤྲུལ་
 (བརྟེན་)ནས་ནི། །སྤྲུལ་མའི་སྦྱོགས་ལ་གདོང་དཀར་གཏང་བ་ལེགས། །ཞེས་
 གྲགས་པ་དེ་ཉིད་འཕྲོས་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་ན། དེ་ཡང་བདག་ཆེན་ཆོས་
 ཀྱི་རིན་ཆེན་དེ་ཉིད་སྤྲུལ་ཡུམ་འབངས་དང་བཅས་པ་ནམས་སློག་རྫོང་ཤེལ་
 དཀར་ཅེ་རྒྱལ་དུ་གཞིས་པ་བཅས་བཞུགས་དུས། སྦྱར་ནམ་དཀར་གྱི་བྱ་བ་
 ལ་བརྩོན་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་། བྱད་པར་འདི་ཕྱི་འེ་ལེགས་ཆོགས་དག་

པའི་བཤེས་གཉེན་ལ་རག་ལུས་པར་མཐུན་ནས་དབང་སྟོན་མཁས་པའི་
 དབང་པོ་སྟོ་སྟོས་བཏན་པ། བཀའ་བཞི་པ་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར། ལོ་ཆེན་
 བྱང་ཅེ་སོགས་ལ་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་སྦྱི་(ཅི་)རིགས་གསན་ཅིང་
 གུས་འདྲད་ལྷུར་ལེན་དང་། བོ་གདོང་པ་མཁས་དབང་གཡུལ་རྒྱལ་བ་ཡོན་
 ཏན་འབྱུང་གནས་སྤྱ་མར་བཏེན་ནས་དཀར་ཅིས་དབྱངས་ཆར་སོགས་
 ལ་རང་གི་(གིས་)གསན་བསམ་གང་འགྲུབ་དང་། ཁྱད་པར་རང་སྤྱས་སྟོ་
 བཙན་སྦྱབས་མའི་སྟོ་བ་དཔོན་དུ་མཁས་མཆོག་དེ་ཉིད་ཏེན་(བཞེན་)ནས།
 སྟོ་སྟོན་དཀར་ཅིས་དབྱངས་ཆར་སོགས་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཐྱིན་མཛད་
 དུ་གཙུག་པས་རྒྱལ་པོ་བརྗེ་ཏའི་ནམ་ཐར་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཞིག་བྱུང་།
 མཁས་དབང་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་དེ་ཉིད་ལ་སྟོ་བདག་གང་དེས་ཁྱུས་
 འོར་གནང་པའི་དབྱངས་ཆར་སོགས་ཀྱི་བཞུན་བཙོས་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་
 ཤེལ་དཀར་དུ་མཛད་པའི་སྦྱར་བྱང་ཡོད་པའི་ལེགས་བཤད་འགའ་ཞིག་
 ཀྱང་སྤྲང་འོ།།

དེ་ནས་སྐབས་ཞིག་ཏུ་བདག་ཆེན་ཉིད་ངེས་དོན་གྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་
 ཉམས་བཞེས་ཀྱི་ཐུགས་མདུན་(འདུན་)འབྱུངས་ཏེ་སྤྱ་མ་ནམས་ཀྱི་ཞབས་
 ཏུང་དུ་ངེས་དོན་གྱི་ཆོས་བཀའ་ཅི་རིགས་གསན་ཅིང་། ལྷག་ཏུ་མཁན་
 ཆང་གྲ་ཆང་པའི་སྤྱ་མ་ཟེ་ཐུག་པ། བྱ་བུ་ཆོས་རྗེ་བཙོན་འགྲུས་ཤེས་རབ་
 ཅེས་མཆོན་ཡོངས་སུ་གཤམ་པ་དེ་ཉིད་བདག་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་ངེས་དོན་
 སྟོན་པའི་རིགས་བདག་ཏུ་བཏེན་(བཞེན་)པར་མཛད་ལ། དེ་ཡང་བྱ་བུ་
 ཆོས་རྗེ་ཉིད་ནི། སྐྱ་གཞིན་རུ་ནས་ས་ལུགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཆོན་

ཉིད་ཐེག་པའི་གཞུང་ལུགས་ནམས་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་ཅིང་།
དེ་རྗེས་ལམ་འབྲས་སྟན་རྒྱུད་(བརྒྱུད་)ཆད་མ་བཞི་ལྡན་སོགས་རྗེ་བཙུན་ས་
སྦྱ་པའི་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་དང་།།

གཞན་ཡང་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་པའི་མཁས་གྲུབ་མང་པོར་གསང་
སྤགས་གསར་མ་ལུགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མཐའ་ཡས་པ་དང་། རྗེ་མའི་
སྒོར་ནས་གྲུ་རུ་ཆོས་དབང་ནས་བརྒྱུད་པའི་རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་
མཉམ་སྦྱོར། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཡང་སྤྱིང་འདུས་པའི་སྒོར། ལས་བྱང་
༼༡༥༽ལེའུ་གསུམ་མའི་སྒོར། ཉ་མགྲིན་གྱི་སྒོར། ཆེ་དབང་རྫོགས་ཆེན་
གྱི་སྟན་རྒྱུད་སྒོར། གཏད་རྒྱ་ཆེག་རྒྱུད་ཆད་མ་སོགས་སྤྲ་འགྱུར་སྒོར་
གྱིས་(ཁྱ་)ཆོས་དཀའ་མཐའ་གྲས་པའི་མངའ་བདག་རྒྱ་འགྱུར་(རྒྱར་)
ནས་དཔང་ཆེའི་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་པ་སོགས་ནམ་དཀར་གྱི་མཛད་པ་མི་
དམན་ཞིང་མངོན་མཐུན་ཐོགས་མེད་དུ་མངའ་བའི་ཆོས་རྗེ་དེ་ཉིད་རྩ་བའི་
བླ་མར་བརྟེན་(བརྟེན་)ནས། དེས་དོན་གྱི་ཆོས་དཀའ་མང་པོ་གསན་ཅིང་
ཐུགས་ཉམས་སུ་ཞེས་(བཞེས་)པར་མཛད།།

ཆོས་རྗེ་དེ་ཉིད་དགོན་གནས་སྤང་པོ་ཆེར་བཞུགས་པ་ལ་ཞབས་
རྟོག་(རྟོག་)ནར་མར་སྦྱུབ་པ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་ནམ་པར་དཀར་པའི་
ཐུགས་དད་མི་འགྱུར་པའི་བདར་གདོང་དཀར་ཞེས་པའི་སྤྲེལ་རིས་
ཞིག་འདེབས་པར་མཛད་ནས་དེའི་འབྲིས་སུ་ས་ཁུང་བདེ་བར་ཉིན་རེ་
བཞིན་ཞབས་འཆག་དང་བརྟུན་(བརྟུན་)ནས་བྱ་བལ་ཆོས་རྗེ་དེ་ཉིད་
ལ་ཐུག་དང་གསོལ་འདེབས་མཛད་པས་ལེགས་མཛད་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་

མཛད་པ་དེ་ལས་སྐྱེ་བོ་ཤེས་ལྡན་ནམས་མགྲ་བའི་གཏམ་དུ། བྱ་བུ་ལ་
 ཆོས་རྗེ་སྐྱ་མར་རྟེན་(བརྟེན་)ནས་ནི། །སྐྱ་མའི་སྤྱོད་ཀས་ལ་གདོང་དཀར་
 གཏད་པ་ལེགས། །ཞེས་བསྒྲགས་སོ།།

སྐྱས་པ། སེ་དྲུའི་ལེགས་མཛད་བཞི་པའི་འཕྲོས་སྐྱེང་ནི། །ཤེལ་
 རྩར་རབ་དཀར་དུ་ལ་རྟེན་(བརྟེན་)ས་འཛིན་རྩེར། །སྐྱས་བཅས་ཡབ་
 ཡུམ་གྱུགས་བདེར་འགོ་ལ་བཞུགས་ཆོ། །ནམ་དཀར་ཀྱན་ལ་མཛད་སྤྱོད་
 མི་དམན་ངོས། །བདེ་ལེགས་རྩ་བ་བཤེས་གཞིན་དམ་པ་ལ། །རག་ལུས་
 མཁྱེན་ནས་མཁས་གྲུབ་མང་པོའི་དུང་། །མདོ་རྒྱུད་དམ་པའི་ཆོས་གསན་
 པརྩེ་ཏར། །ཡུར་ཅིང་སྐས་ཀྱང་མཁྱེན་ཡངས་འགྱུར་བར་མཛད།།

བདག་ཉིད་སྐྱེ་ཀྱན་དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་དུ། །འགྱུར་སྤྱིར་ངེས་དོན་
 གདམས་པའི་བདུད་རྩིའི་བརྒྱུད། །མཁས་གྲུབ་དུ་མའི་ཞལ་ལུང་བུམ་
 བཟང་ལས། །བྱུང་བ་བྱུངས་པར་མ་ཟད་བྱུང་པར་དུ། །བྱ་བུ་ཆོས་
 རྗེ་མཁས་བརྩན་གྲུབ་མཆོག་གི། །ཞབས་པད་རྒྱན་བརྟེན་(བརྟེན་)ཕྱག་
 མཆོད་བཀྱར་བརྟེན་(རྟེན་)མཛད། །མགོན་དེར་རབ་དཀར་དད་པ་འགྱུར་
 མེད་ཏགས། །གདོང་དཀར་བཏབ་དང་སྐྱ་མའི་བརྟེན་(བརྟེན་)ཚུ་ལ་ལས།།
 འཕྲོས་པས་ལེགས་མཛད་བཞི་པ་ངོ་མཆར་གཏམ། །མཆོག་དམན་ཡོངས་
 གྱི་སྐྱ་འཛིན་དག་འཁྱོན་ཆོ། །རབ་རྩན་འཕང་འགྲོའི་རྒྱུད་ལས་འབྱུང་བར་
 ངས། །ཞེས་བྱ་བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།། །།

༥

ཤེལ་རིའི་མགུལ་དུ་ཕྱི་བྲང་རྒྱ་ཆེ་དང་།

དུས་འཁོར་ལྷ་ཁང་ཆབས་ཅིག་བཞེངས་པ་ལེགས།

༥ མི་ཏུ་འཇུག་མཛད་ལྔ་པ་ནི། ཤེལ་རིའི་མགུལ་དུ་ཕྱི་བྲང་རྒྱ་ཆེ་
 དང་། དུས་འཁོར་ལྷ་ཁང་ཆབ་གཅིག་(ཆབས་ཅིག་)བཞེངས་པ་ལེགས།
 ཞེས་པ་ལྷ་པ་ལེགས་མཛད་ལྔ་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ་ནི། བདག་
 ཆེན་ཡབ་སྲས་གཉིས་བཅན་རྫོང་ཤེལ་དཀར་ཅེ་རྒྱལ་དུ་བཞུགས་ནས་ལོ་
 བས་སོང་བ་ན་སྲས་ལྷ་བཅན་སྐྱབས་མས་དུས་འཁོར་སོགས་ཀྱི་གཞུང་
 ལུགས་མང་པོར་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་པས་ལེགས་པར་མཆིན་
 ཏེ། དུས་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་ནམས་ལ་དད་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་བ་དང་།
 དུགས་སུ་ཤེལ་རིའི་མགུལ་དུ་ཕྱི་བྲང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་རིམས་ཀྱིས་འདེབས་
 ལྷ་པ་པའི་ཐུགས་དགོངས་དང་བཅས། བྲང་བདག་སྐྱེ་དྲུང་དུ་ཞུ་ཤོག་ཕུལ་
 བར་བདག་པ་བྱ་གཉིས་ཀ་དུས་འཁོར་ལྷ་ཆོགས་ལ་མོས་གུས་ལྷག་པར་
 ཆེ་བ་ཡོད་ཁྲལ་ལགས་པས། ད་ལྷ་བཟློད་(ཟློད་)སའི་རི་སྐྱོད་དེར་དུས་
 འཁོར་གྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་བཏབ་ཆོག་ཅི་གནང་བར་ཞུས་པས་ལེགས་སོ་དང་
 བཅས་དེ་བཞིན་བྲས་ཆོག་གནང་ནས། རྒྱ་སྤེ་གསར་བསྐྱུན་གྱི་སྐབས་དང་
 བཅས་ཤེལ་རིའི་མགུལ་འོག་སྒྲོལ་མ་རིའི་རྩ་འབྲུར་གཡོན་པའི་སྤེང་དུ།
 ཕྱི་བྲང་བཅན་ཆ་ཡོད་པ་དང་། དུས་འཁོར་ལྷ་ཁང་བྲུང་དུ་སྤེལ་ནས་
 གསར་བཞེངས་མཛད་ཅིང་། ལྷ་ཁང་དེར་དུས་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་ནམས་
 ཀྱི་ཐེབས་རིས་དང་། ཐུས་སུ་གསེར་རྩྭ་ལྡན་པའི་ཀྱི་དུས་འཁོར་གྱི་

སྐྱུ་དང་སྒྲོ་ས་(སྒྲོ་ས་)བསྐྱེད་ས་སོགས་དེ་ན་བཞེད་ས་ཀྱི་ཆེ་གནང་ཞིང་གཞི་
ར་ཡང་ཆེ་ལེགས་ཞིག་གསར་འཛུགས་མཛད་ཀྱང་དེང་སང་གཞི་ར་ཕྱན་
བུ་མ་རྟོགས་(གཏོགས་)གཞན་ནམས་བསྟན་པའི་འཕེལ་གྱི་བ་ཀྱིས་(ཀྱི་)
དབང་གི་(གིས་)མི་སྤང་ངོ་།།

དེ་དུས་ཁྲབ་བདག་ནས་ཀྱང་ཁོང་རང་གི་སྤྱི་མོ་དང་། སྐྱུ་ཆ་བཅས་
ལྟོ་བདག་ལ་སྟུན་ལྟས་གཟེགས་སུ་སྒྲུབ་ས་ལེགས་པ་དང་། ཁྲད་པར་རྫོང་
རིན་ཆེན་སྟོ་དབྱ་ལག་དུ་ཤོར་སྐབས་བདག་ཆེན་དཀོན་མཆོག་དཔལ་
བཟང་པོའི་སྤྱི་སྟོ་བ་དཔོན་ཨ་མོ་སྟུ་ཞེས་པ་ས་སྐྱུ་སྒྲུབ་ས་སུ་བཞུགས་པས།
ཁྲ་པོ་དཀོན་མཆོག་རིན་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་ས་གཞན་གྱི་(གྱིས་)འཕྲོགས་པ་
ཐུགས་ཀྱིས་མ་བཟོད་ཅིང་སྤར་ནས་ཀྱང་ཁོང་མ་ཐེ་གན་ཐེ་མུར་གྱི་ལྟོ་
བརྒྱད་བདག་པོར་ཐུགས་མཐོང་ཆེ་བ་དང་བཅས། ཨ་མོ་སྟུ་ཉིད་སྐྱུ་
ན་གཞིན་ཀྱང་ཐུགས་སྟོ་བས་ཀྱི་གོ་ཆ་བཙན་པོ་མ་སྤྱད་པར་གྱོན་པའི་
སྐབས་ཀྱིས། ཁོང་མ་ཐེ་གན་ཐེ་མུར་གྱི་སྤྱི་ཐེན་ཆ་བྱང་སྒྲུབ་ཀྱི་
སྤར་ཐོག་ན་བཞུགས་པའི་དུང་དུ་གྱོན་ནས་ཁྲ་པོའི་བྲི་དཔོན་འཕྲོགས་
ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་ཞུས་པས། དཀོན་ཆོག་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱིས་ལྟོ་
བྲི་སྟོར་ལ་གེས་སུ་ཆུག་གསུང་བའི་འཇའ་ས། ཉི་མི་དུའི་མཆན་དང་
དངུལ་གྱི་ཐམ་ཀ་རྟགས་(རྟག་)མགོ་ཚོར་བུ་གསུམ་པ་བཅས་སྤར་ནས་
ཀྱང་གནང་ཡོད་ཅིང་། དེ་སྐབས་ཀྱང་གི་མཆན་དང་གེལ་དམ་འོད་
དང་བཅས་པ་གནང་ཞིང་སྐྱེལ་མི་དོར་གྱི་མི་སྤྱི་ཕོན་ཆེ་བ་དང་དཔོན་
ཨ་མོ་སྟུ་བཅས་ཕེབས།།

དཔོན་དེ་ཉིད་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་དུ་གྱུར་ནས་བྱང་པར་གོང་མའི་
 བཀའ་ཤོག་བསྟན་པས་བྱང་བདག་ནས་ཀྱང་དགེས་པར་མཛད་ཁུལ་གྱི་
 རུལ་གྱིས་བདག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དེ་ཉིད་སྤར་ཡང་ལྟོ་བརྟུན་ཁྲི་
 བསྐྱོར་གྱི་རྩེ་པོར་མངའ་གསོལ་བས་ལྟོ་ཕྱོགས་ནོར་འཛིན་གྱི་ཁྲིན་འདིར་
 བན་བདེ་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བའི་རྩ་ལག་དུ་གྱུར་དོ། །དེ་ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོའི་ལྷ་ཁང་སོགས་རྟེན་བརྟེན་པར་བཅས་པའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་
 རྟེན་བཞེངས་པའི་རྣམ་དགར་གྱི་རྣམ་མཐུར་ཤེས་ནས་ཡ་རབས་ཆོས་ཀྱི་
 ལྷན་ལྷན་དག་གིས། ཤེལ་རིའི་མགུལ་དུ་ཕོ་བྲང་རྒྱ་ཆེ་དང་། །དུས་འཁོར་
 ལྷ་ཁང་ཆབ་གཅིག་ཞེངས་(ཆབས་ཅིག་བཞེངས་)པར་ལེགས། །ཞེས་དོན་ལྷན་
 གྱིས་འཕྲོས་སུ་སྒྲིང་བ་ལགས་སོ།།

སྐྱུ་ལ། མ་སངས་ག་པོའི་གདུང་འཛིན་ལྟོ་བརྟུན་རྩེས། །ལེགས་
 མཛད་པརྟུང་འཕྲོས་བཅས་འདི་ལྟ་སྟེ། །རང་དང་རིགས་སྤྱུང་གཞིན་རྒྱ་བརྩེ་
 ཏས། །ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གསལ་བྱེད་དུས་འཁོར་གཞུང་། །ལ་སོགས་
 མདོ་ལྷགས་རྣམས་ལ་མཁས་གྲགས་དང་། །ཐུགས་སུ་ཤེལ་མགུལ་ཕོ་བྲང་
 རྒྱ་ཆེ་སོགས། །བཞེངས་འདོད་ཐུགས་ལ་གནགས་སྟེ་(བརྟེན་པརྟེན་)བྱང་བདག་
 དུ། །ཁྱེ་ཤོག་བདག་སྟོན་ས་འཛིན་མགྲིན་འོག་དུ། །དཔལ་ལྷན་ཀླ་ལ་ཅ་ཀྱའི་
 གཞལ་ཡས་ཁང་། །བཏབ་ཆོག་ཁྱེ་འབུལ་དོན་བཞིན་ལེགས་གནང་ནས།།
 ཕོ་བྲང་རྒྱ་སྟེ་ཁང་བཟང་བྱང་འབྲེལ་བའི། །ཐུགས་སུ་བཅན་རྫོང་འོས་པའི་
 རམས་བཞིད་ཅན། །བཞེངས་པའི་ལྷ་ཡི་ཁང་ཆེན་ལྗེ་བས་རིས་དང་། །དུས་
 འཁོར་སྐྱོས་བསྐྱང་གསེར་བཟངས་གཞིར། །ལེགས་པར་བཞེངས་པའི་བསོད་

ནམས་མཐུ་བྱིན་དང་། གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་ཐོ་གན་ཐེ་མུར་གྱིས་(ཉི།) །སྤྲུལ་
མཆོག་ཐིན་ཆོས་བཀའ་ཐམ་གསེར་ཐེབས་ལྟར། །བདག་ཆེན་རྣམ་པུ་མཆོན་
ཅན་ཡབ་སྤྲུལ་གཉིས། །སྤྲུལ་ཡང་སྤྲོ་བརྒྱད་སྤྲོངས་པའི་རྩེ་པོར་གྱུར། །དེ་
ཉིན་(དེར་བཞུགས་)ཕྱོགས་འདིར་ལུགས་བཟུང་བསྐྱོའི་ཆེལ། །རྒྱས་བྱེས་(ཉིང་)
ཉི་མའི་དངོས་རྒྱ་གར་མཐོང་ནས། །ཆོས་ཀྱི་འདྲན་བྱེད་ཟུང་ལྡན་ཡ་རབས་
འགས། །སི་རྟུའི་ལེགས་མཛད་ལྟ་པའི་འཕྲོས་སྒྲིང་གཏམ། །སྤྲོ་ཕྱོགས་སྤྲོ་
འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་སྤྲོའི་འཛིན་རྒྱན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་༡༩༥༥པར་སྤྲུལ་གྱི་ཆོགས་
སུ་བཅད་པའོ། །

༤

ས་དབྱ་གཞོན་དང་དགོན་མཆོག་གསུམ་མཆོན་བྱེད།

རྩོང་ནང་ལྟ་ཁང་གསུམ་སྤྲོལ་བཞེངས་པ་ལེགས།

༥ སི་རྟུའི་ལེགས་མཛད་དུག་པ་ནི། ས་དབྱ་གཞོན་དང་དགོན་མཆོག་
གསུམ་མཆོན་བྱེད། །རྩོང་ནང་ལྟ་ཁང་གསུམ་སྤྲོལ་(སྤྲོལ་)བཞེངས་པ་
ལེགས། །ཞེས་ཡ་རབས་ཤེས་ལྡན་ནམས་ཀྱིས་གཏམ་དུ་གྲགས་པའི་དོན་
འབྲས་འཕྲོས་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་ན། དེ་ཡང་སྤྲོ་བརྒྱད་མངའ་བདག་
ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དེ་ཉིད་ལེགས་མཛད་ལྟར་འདས་ནམས་ཀྱང་ཆོས་
ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་པ་གསལ་ཆེ་ཞིང་། སྤྲུལ་ཡང་ལེགས་བྱས་བསྐྱོད་ནམས་
ཀྱི་མཐུ་དཔལ་མི་ཟད་པའི་སྤྲོ་བས་ཀྱི་(ཉིས་)སྤྲོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྲི་སྤྲོར་ནམས་
ལ་ལུགས་གཉིས་བྲིམས་ཀྱི་ཁ་ལོ་བསྐྱུར་བ་ནས་བཟུངས་རང་གཞན་གྱི་

འདི་ཕྱི་ལོ་ཡན་པ་དེ་སྐྱབ་པ་ལི་ཐུགས་མདུན་(འདུན་)ནམ་དག་གི་མེ་(མེས་)
 དཔོན་ནམ་གསུམ་སོགས་ཆོས་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་དང་།
 ས་འབྲི་སྟག་གསུམ། ལྷ་བྱ་པག་གསུམ། ཆོལ་འཕྲོང་དགའ་གསུམ།
 བྱང་རོང་རྒྱལ་གསུམ་སོགས་སྒྲ་དཔོན་ཆེ་ཁ་ནམས་ཀྱི་ཡེགས་མཛད་ལ་
 སྐྱན་ཡར་ལྟེ་ཆུ་ལ་གྱི་(གྱུས་)ལྷ་ཁང་སོགས་ཀྱི་དང་བརྟེན་པར་བཅས་
 པ་མང་པོ་བཞེངས་པར་དགོངས་པའི་ཆོ། བལ་པོའི་ནམ་པ་ཅན་སྐྱལ་
 པའི་གཞོ་པོ་(བཞོ་མོ་)བདུན་བྱང་ནས། མ་དུ་ར་ཨར་རྟེན་བཞེངས་མཛད་
 རྒྱ་ཡོད་དམ་ཟེར་བས། རྟེན་འབྲེལ་(འབྲེལ་)འབྲིག་པར་དགོངས་ནས།
 བཞོ་གྲ་བཅུགས་གིང་རྫོང་ནང་དུ་བྲག་འབུར་གསུམ་གྱི་སྟེང་མཆོག་
 གསུམ་མཆོན་པའི་བད་དང་གར་གྱི་རི་པོ་སྤྱིན་མོ་གདོ་མས་(འདོ་མས་)
 གདངས་ཀྱིས་(ཀྱི་)ས་དབྱ་གནོན་ཆེད་ལྷ་ཁང་གསུམ་བཞེངས་པའི་ཐོག་མ་
 བསམ་འགྲུབ་ལྷ་ཁང་ཀ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་གི་ཡེགས་བྲིས་གྲུབ་རྗེས།
 གསེར་ཟངས་ཀྱི་རྟེན་བཞེངས་རྒྱ་ཆེ་བར་གྲུབ་ཀྱང་དེང་སང་ཡོངས་རྫོགས་
 མི་སྣང་ལ།

དེང་སང་གར་ཡོད་ཀྱི་ཐོ་ཡིག་ནི། རྟེན་གཙོར་བཅོམ་ལྷན་འདས་
 རྒྱ་ཁྱེང་གེའི་གསེར་སྐྱ་པད་སྐྱགས་ཀྱི་དཔང་ལ་བླ་དོ་དང་མཐོ་གང་
 སོར་བྱེད་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱི་མཛོད་སྐྱར་གཡུ་འཕྲ་ཡེགས་པ་གཅིག །གསེར་
 ཟངས་ཀྱི་བྲི་རྒྱུ་དང་བཅས་པའི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱི་ལྷེ་མ་སྐྱ་གཉིས་ལ་གཡུ་འཕྲ་
 གཉིས་རེ་ཡོད་པ། གཡས་ཀྱི་ལྷེ་མ་ལ་སྐྱན་རས་གཟེགས་ཀྱི་གསེར་སྐྱ་
 པད་སྐྱགས་ཀྱི་དཔང་ལ་བླ་དོ་མཐོ་གང་སོར་གསུམ། མཛོད་སྐྱ་སོགས་

ལ་གཡུ་ཕྱ་ལེགས་ཞན་བརྩ་གསུམ་དང་མུ་ཉིག་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ཡོད་པ།
གཡོན་གྱི་ལྷེ་མ་ཐུག་ན་དོ་རྗེའི་གསེར་སྐྱ་པད་སྐྱགས་ཀྱི་དཔངས་ལ་བྱུ་དོ་
མཐོ་གང་སོར་གང་། མཛོད་སྐྱ་སོགས་ལ་གཡུ་ཕྱ་བརྩ་གསུམ་དང་མུ་ཉིག་
བརྩ་གསུམ་གྱི་ཕྱ་རྒྱན་ཡོད་པ། མཉམ་མེད་བྱབ་པའི་དབང་པོའི་གསེར་
སྐྱ་པད་སྐྱགས་ཀྱི་དཔངས་ལ་བྱུ་དོ་མཐོ་གང་སོར་བྱེད་དུག །མཛོད་སྐྱར་
གཡུ་ཕྱ་གཅིག་ཡོད་།

རྒྱབ་ཡོལ་དང་ཁྲིའི་བང་རིམ་བཞི་ཡན་གསེར་བངས་དང་། རྒྱབ་
ཡོལ་གྱི་གཡས་ཀྱི་ལྷེ་མ་སྐྱ་ལ་གཡུ་ཕྱ་ལེགས་པ་གཅིག་གིས་གཙོས་གཡུ་
ཕྱ་བརྩ་གཉིས་ཡོད་པ། ཡང་བྱབ་དབང་གི་གསེར་སྐྱ་ཆེ་ལེགས་མཛོད་
སྐྱར་གཡུ་ལྗང་གི་ཕྱ་རྒྱན་ཅན་ཁྲི་མེད་གསེར་བངས་ཀྱིས་རྒྱབ་ཡོལ་དང་
བཅས་པ་གཅིག །ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་གསེར་སྐྱ་ཆེ་ལེགས་མཛོད་སྐྱར་
གཡུ་ཕྱ་ལེགས་པ་གཅིག་གིས་གཙོས་གཡུ་ཕྱ་ཆེ་ཆུང་སྐྱ་ཆོགས་ཡོད་པ་
གསུམ་(སུམ་)བརྒྱ་དུག་ཅུ་རེ་བདུན་གྱིས་སྐྱས་པ་གསེར་བངས་ཀྱི་ཁྲི་རྒྱབ་
དང་བཅས་པའི་རྒྱབ་ཡོལ་གྱི་ཅེ་མོར་གཡུ་ཕྱ་མོར་བུའི་གཟུགས་ཅན་གྱིས་
བརྒྱན་པ། དེའི་གཡས་ཀྱི་ལྷེ་མ་སྐྱ་ལ་གཡུ་ཕྱ་དུག་དང་གཡོན་གྱི་ལྷེ་མ་སྐྱ་
ལ་གཡུ་ཕྱ་བཞིས་བརྒྱན་པ།

བྱམས་པའི་གསེར་སྐྱ་ཆེ་ལེགས་གཡུ་ཕྱས་བརྒྱན་པ་གསེར་བངས་
ཀྱི་ཁྲི་དང་རྒྱབ་ཡོལ་ཉིས་ཅེགས་ཡོད་པ། རྗེ་བརྒྱན་སེང་ལྗང་། ༡༧༥
ནགས་སྒོལ་གྱི་གསེར་སྐྱ་ཆེ་ལེགས་མཛོད་སྐྱ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པར་
གཡུ་ཕྱ་ལྗང་ཡོད་པ་གསེར་བངས་ཀྱི་ཁྲི་རྒྱབ་དང་བཅས་པའི་ལྷེ་མ་སྐྱ་

གཡས་པ་འོད་ཟེར་ཅན་མར་གཡུ་ཕྱ་བརྒྱ་དང་ཉེར་བཞི། གཡོན་གྱི་ལྗེ་མ་
 སྐྱ་རལ་གཅིག་མར་གཡུ་ཕྱ་དགུ་བཅུ་གོ་བཞི་ཡོད་པ། སྒྲོལ་མ་དཀར་
 མོའི་གསེར་སྐྱ་ཆེ་ལེགས་གཡུ་ཕྱ་ཆེ་ཆུང་ཉིས་བརྒྱ་དགུ་བཅུས་བརྒྱན་པ།
 མདུན་གྱི་འདེགས་ཤེད་ཁྲི་དང་རྒྱབ་ཡོལ་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པ།
 དེའི་གཡོན་ན་མགོན་པོ་གིང་དྲུང་མ་གསེར་ཟངས་ཀྱི་ཤེད་སྐྱ་གིང་གི་ཁྲི་
 རྒྱབ་དང་བཙས་པ་བརྩེད་ལྗེ་གཅིག །འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གསེར་སྐྱ་པད་
 རྒྱགས་དང་བཙས་པར་གཡུ་ཕྱ་སོ་གཉིས་དང་མུ་ཉིག་བརྒྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་
 གཅིག་དང་། ཁྲི་མདུན་གྱི་འདེགས་ཤེད་དང་རྒྱབ་ཡོལ་གསེར་ཟངས་ལས་
 གྲུབ་པ་ཆེ་ལེགས་གཅིག །ཡང་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གསེར་སྐྱ་གཡུ་ཕྱ་ཉེར་
 བརྒྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ཁྲི་མདུན་དང་རྒྱབ་ཡོལ་གསེར་ཟངས་ཀྱིས་བྱས་པའི་
 དྲིན་ཅན་གཅིག།

ཡང་རྩེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་གསེར་སྐྱ་ཆེ་ལེགས་ཁྲི་ཤེད་ཡན་དང་རྒྱབ་
 ཡོལ་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པ་གཅིག །ཡང་རྒྱབ་དབང་གི་གསེར་སྐྱ་ཆེ་ཙམ་
 ཡོད་པ་མཛོད་སྐྱར་གཡུ་ཕྱས་བརྒྱན་པ་གཅིག །རྒྱབ་དབང་གི་རག་སྐྱ་ཆེ་ཆུང་
 འདྲེས་པ་གསུམ། ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་རག་སྐྱ་གཅིག་དང་ཟངས་སྐྱ་གཅིག།
 ཡང་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱ་ཙན་དན་དམར་པོ་ལས་གྲུབ་པ་གཡུ་ཕྱས་བརྒྱན་
 པ་གཅིག །འི་དམར་ལས་གྲུབ་པའི་བྱམས་པའི་སྐྱ་གཅིག་དང་སྐྱན་རས་
 གཟིགས་ཀྱི་གསེར་སྐྱ་གཡུ་ཕྱ་གསུམ་ཡོད་ཅིག །ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་རག་སྐྱ་
 ཕྱས་བརྒྱན་པ་དང་། ཐུག་སྒོང་སྐྱན་སྒོང་གི་གསེར་སྐྱ་ཁྲི་རྒྱབ་དང་བཙས་པ་
 གཅིག །ཁ་སར་པ་ཁྲིའི་ལྗེ་མ་སྐྱ་རྒྱབ་ཡོལ་དང་བཙས་པ་གཅིག།

ཅན་དན་དཀར་པོ་ལས་གྲུབ་པའི་ཐུབ་དབང་གོང་ཁྱེར་མ་གཅིག།
 རྡོར་སེམས་ཀྱི་ཐུང་སྐྱ་གཅིག། རྡོ་རྩེ་འཆང་གི་རག་སྐྱ་གཅིག། ཁྲོལ་
 དཀར་གྱི་ཁྲི་སྐྱ་དང་གསེར་སྐྱ་གཅིག། འཇམ་དབྱངས་དང་ཁྲོལ་ལྗང་
 གི་གསེར་སྐྱ་གཉིས་ཏེ་སྐྱ་བརྟན་གསུམ། ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཁྲི་སྐྱ་དང་ཟངས་
 སྐྱ་འཛོན་སྐྱ་ག་གི་སྐྱ་གཅིག་བཅས་གསུམ། སྟན་ཐུང་གསེར་སྐྱ།
 དཀར་གདམས་ལི་མ་འཛིམ་སྐྱ་གཅིག་དང་ཟངས་སྐྱ་གཅིག། ཡུམ་ཆེན་
 མའི་གསེར་སྐྱ་གཡུ་ཕྱ་པའི་ལྷས་བརྟན་པའི་ཆེ་ལེགས། འཇམ་ནག་གི་
 རག་སྐྱ་ཅིག་དང་རྡོ་དཀར་ལས་གྲུབ་པ་གཅིག། གཞན་ཡང་ཐུབ་དབང་
 དང་ཁྲོལ་མ་སོགས་ཀྱི་འཛིམ་སྐྱ། མི་ཉིད་ཐུག་ཆ། རྡོ་ནང་སོག་ཐུབ་མ།
 བྱ་བུ་ཆོས་རྩེའི་འཛིམ་སྐྱ་སོགས་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་གཟེ་བྱིན་འབར་པའི་སྐྱ་
 བརྟན་མང་དུ་བཞུགས་སོ། །སྐྱ་བརྟན་འདི་རྣམས་སྟོ་བརྒྱད་བདག་པོ་ནས་
 རིམས་ཀྱི་(ཀྱིས་)བྱུང་བའོ།།

གསུངས་(གསུང་)རྟེན་སྒྲོར་བཀའ་འགྲུར་གས་སྟོ་ཆོས་པོ་ཉི་གངས་
 ཆང་སྒྲེགས་ཤིང་བཞོས་མར་བྱ་ཅེས་བྲུགས་པ་སྒྲེགས་ཐག་དང་བཅས་པ་
 ཉེར་བཞིས་གཙོས། ཁྲིན་གངས་པོ་ཉི་དགུ་བརྒྱ་ལོ་བདུན། གསུང་རབས་
 (རབ་)འདི་རྣམས་སྟོ་བརྒྱད་བདག་པོ་རིམས་འཕེབས་ཀྱིས་བཞེངས་པས་
 དཀར་འགྲུར་ཁ་ཆང་ཡོད་པར་ཉི་ཁྲི་སོགས་ཀྱི་དཀར་ཆག་དུ་གསལ་གྲང་
 བྱུང་གཙང་དུས་སྐྱ་དང་གསུང་རབ་མང་པོ་སྟོགས་སུ་འཁྱེར་བ་ཤེས་
 རྟན་རྒྱས་ཅན་དག་གསུང་བ་དོན་ལ་གནས་སོ། །ཐུགས་རྟེན་སྒྲོར་།
 ཁྲི་རག་གི་མཆོད་རྟེན་ཆེ་ཅམ་ཡོད་པ་ཁྲི་རྒྱུ་གསེར་ཟངས་ལས་བྱས་པའི་

སྒྲིང་དུ་བཞུགས་པ་གཅིག །གསེར་བྲངས་ཀྱི་རྣམ་ཀླུ་མཆོད་རྟེན་གཡུ་
 བྱ་རྟེན་གཅིག་ཡོད་པ། ཡང་གདུང་རྟེན་ཆེ་ཆུང་འདྲེས་པ་གསུམ་དང་།
 བདག་ཆེན་ལྷ་བཙན་སྐྱབས་མའི་ཡུམ་བདག་མོ་རྣམ་མཁའ་འབྲུམ་གྱི་
 དགོངས་ཇོགས་སུ་༼༡༠༽བཞེངས་པའི་ས་འབྲུམ་ཐོག་ཆད་མ་བྱ་ཙེ་
 སོགས་ཀྱི་(ཀྱིས་)མཆོན་སྤྲས་མ་བྱང་། མགོན་ཁང་དུ་གུར་མགོན་རྩམ་
 བལ་(བལ་)གྱི་འཆམས་སྐྱ་བྱང་ལ་སྟན་དར་དང་བཙས་པ། ཇོ་མོ་ཤེལ་
 དཀར་མར་གྲགས་པའི་རྡོ་རྗེ་གཡུ་སྟོན་མའི་ཞལ་འབག་མགུལ་གཡུ་ཆེ་བ་
 དང་རས་གོས་སྟན་དར་གྱིས་བརྒྱན་པ་གཅིག །ཁྲི་སྒྲོང་(ཀྲང་)ཆེ་བ་གཅིག།
 མཆོད་རྗེས་བདུན་ཆར་རྡོ་རྗེ་རྣམ་ཀླུ་མཆོན་ཙམ་དང་བཙས་པ་རྣམས་
 རི། བདག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ནས་བཟུང་བདག་པོ་ན་རིམ་གྱི་སྐབས་
 སུ་བྱུང་བའོ།།

རྒྱ་རྟོར་པོད་གསུམ་སྐྱེ་འགྲོ་མཐའ་དག་པན་བདེའི་དཔལ་ལ་འགོད་
 པའི་བྱགས་སྟོན་བྱུང་བ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྤྱིད་གདུགས་དཀར་
 གྱིས་བྱུང་སྐབས་བྱག་མཛོད་མངོན་དགའ་ནས་ལྷ་ཁང་དུ་སྐྱོན་བྲངས་པའི་སྐྱེ་
 རྟེན་བྱུང་དབང་གི་གསེར་སྐྱས་གཙོས་པའི་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་བྱང་མེམས་
 ཆོས་སྒྲོང་རྒྱལ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྒྱན་ཆེ་ཆུང་འདྲེས་པ་རྟེན་ལྷ་ག་
 བཙས། གསུང་རྟེན་སྐྱེ་ཆོས་མང་བ། བྱགས་རྟེན་གསེར་བྲངས་ཀྱི་རྣམ་
 ཀླུ་མཆོད་རྟེན་གྱིས་གཙོས་པའི་མཆོད་རྟེན་སོགས་རྟེན་མཆོད་གསར་
 སྐྱེགས་(བརྐྱེགས་)ཀྱང་མང་དུ་བཞུགས་པའི་བསམ་འགྲུབ་ལྷ་ཁང་འདི་ནི་
 རྩོ་ཁུལ་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཞིང་ས་དང་བདེ་

སྦྱིད་འཕེལ་བའི་གཞི་མ་དང་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྗེས་ཕུན་ཚོགས་
 ལྷ་ཁང་བཞེངས་པ་དེར་སངས་ལྷ་ཁང་དམར་པོར་གྲགས་པ་བ་གམ་གསུམ་
 ཡོད་བཞེངས་ནས། བར་ཁང་ཀ་བ་དྲུག་མར་སྒེབས་རིས་སུ་བྱབ་དབང་།
 ལྷན་ཟ། དུམས་འཇམ་དབྱངས། རྣམ་ཀླུ། སྒྲོལ་མ་དཀར་ལྗང་། གྱུར་
 མགོན་ལྷུ་མ་དུལ་རྣམ་སྲས་ཏེ་བདག་བརྒྱད། ལྷ་བཙན་སྒྲུང་དམར་སོགས་
 ལྷ་ཚོགས་མང་པོ་དང་། འཛིམ་པའི་བླ་མ་སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་
 སྐུ་བརྙན་མང་དུ་བཞེངས་ཀྱང་ཆག་གུམ་མང་པོ་བྱང་བར་བརྟེན་ཆབ་ལ་
 གདན་དྲངས་ཏེ་དེར་སང་མི་སྤང་ངོ་། །དེ་རྗེས་སྒྲོལ་མ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་
 པའི་ལྗེ་བཅུས་སུ་སྒྲོལ་མའི་ལྷ་ཚོགས་དང་འཛིམ་སྐུ་འགའ་ཤས་དེར་སང་
 མི་སྤང་ངོ་སྟོན་ལེགས་པར་བསྐྱུན་པ་ལགས་སོ། །

སྐུས་པ། ལྷ་བརྒྱད་རྒྱལ་པོའི་ལེགས་མཛད་དྲུག་པའི་གཏམ།
 འཕྲོས་དང་བཙས་ཏེ་བཤད་ན་འདི་ལྟར་གྲགས། །བསོད་ནམས་སྟོབས་
 ཀྱིས་དབྱང་པས་རུ་ལག་འཆར། །དབང་སྐུར་ཚོས་རྒྱལ་རྩ་རྩ་དེས།
 རྩར་མཛད་ཀྱན་ཀྱང་ཚོས་སྦྱོགས་ཤས་ཆེ་བའི། །ལེགས་ལམ་ཁོ་ནས་དུས་
 འདས་སྦྱང་ནས་ཀྱང་། །རྣམ་དཀར་མཛད་ཆེན་མང་པོའི་ཐུགས་བསམ་
 འགྲུབ། །དེ་ཆེ་སྐུལ་པའི་བཟོ་པོ་རྟེ་པལ་གཟུགས། །བྱབ་པ་གྲངས་ལྷན་
 བྱང་ནས་སྟོ་བདག་ལ། །རྩ་ཇ་རྟེན་བཞེངས་མཛད་ཅེས་ལྷག་པར་བསྐྱུལ།
 རྟེན་འཕེལ་འགྲིག་པར་དགོངས་ནས་རྫོང་ནང་དུ། །ས་དབྱ་གཞོན་དང་
 མཚོག་གསུམ་མཚོན་པའི་བདར། །ཤེལ་རི་རྗེ་བརྩན་འཕགས་མའི་སྐུ་
 དབྱིབས་ཀྱི། །གསང་གནས་ལྷེ་བ་ཐུགས་ཀའི་བྲག་འཕྲར་སྟེང་། །རབ་

མཐོ་ལྷ་ཡི་ཁང་བཟང་ནམ་པ་གསུམ། །བཞེངས་པའི་དང་པོ་བསམ་འགྲུབ་
ལྷ་ཡི་ཁང་། །བ་གམ་གསུམ་པའི་བར་ཁང་གཞལ་མེད་ཤིན།།

ཀ་རིང་ཉི་མ་བྲེ་ཕུལ་གཞུ་གདུང་ཁེབས། །བར་རིམས་གིང་ཅེགས་
ཆེ་ལེགས་དུ་མའི་ནང་། །ལེགས་ཞལ་ལྷ་ཡི་མེ་ལོང་ལྷ་བུའི་ངོས། །སྤྲས་
བཅས་རྒྱལ་བའི་སྤང་བརྒྱན་གངས་མེད་པ། །དག་པའི་མིག་ལ་བྲ་ཕབ་ཇི་
བཞིན་བསྐྱུན། །དེ་ནང་རིན་ཆེན་གསུམ་པར་གཞུ་གདུང་ཕུལ། །བཀྲིས་
པའི་བླ་མ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དང་། །སྤྱོགས་སྦྱོང་རྒྱལ་ཆེན་གཞོད་
སྤྱིན་ཇི་དཔོན་སོགས། །རིན་ཆེན་དང་པོས་འབྲེབས་བྱུགས་ཕྱ་མང་གིས།།
བརྒྱན་ཅན་ལྷ་ཆོགས་གངས་མེད་གསར་བཞེངས་མཛད།།

རྒྱལ་གསུང་། །༡༡། །དུ་ཉི་བརྒྱ་ཕྱག་གལ་བ་དང་། །མཆོད་ཉེན་གཟི་བྱིན་
འབར་བ་མང་དུ་བཞུགས། །དེ་དག་མཆོད་པའི་རྩས་ཀྱང་བགངས་ཡས་
ཡོད། །དེ་རྣམ་བསམ་དོན་འགྲུབ་པའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། །ཕུན་ཆོགས་ལྷ་ཁང་
དམར་པོར་གྲགས་པ་དང་། །འཕགས་མའི་བསྐྱེ་གནས་སྦྱོལ་མ་ལྷ་ཁང་རྟེ།
ནམ་གསུམ་བཞེངས་པས་བྱུགས་བསམ་ཀུན་འགྲུབ་ཅིང་། །སྤྱུ་ཆེ་འདི་ཡང་
ལུགས་གཉིས་ཕུན་ཆོགས་ལྡན། །ཕྱི་མ་ཡི་དམ་སྦྱོལ་མས་རྩེས་འཛིན་པའི།
རྒྱ་ཆོགས་ནམ་རྒྱལ་ཁང་བཟང་སར་འཕྲོས་ལྷའི། །གཞལ་མེད་མཆོག་གསུམ་
མཆོན་བྱེད་ལེགས་བཞེངས་པར། །སྤྱོ་ལྡན་མཁས་དབང་དུ་མའི་སྤྲེལ་ཆོག་
གིས། །ལེགས་མཛད་དུག་པའི་གཏམ་འདི་དབང་ས་སུ་སྤྲེལས་(བསྐྱེགས་)།
ཞེས་བྲ་བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།། །།

ཤེལ་རིའི་རྗེ་བཙུན་འཕགས་མའི་སྐུ་དབྱིབས་ཀྱི།།

ཞབས་ཕུས་གཡོན་སྟེང་བཤད་བྱ་བཙུགས་པ་ལེགས།།

ལྟ་སི་རྟའི་ལེགས་མཛད་བདུན་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། ཤེལ་རིའི་རྗེ་བཙུན་འཕགས་མའི་སྐུ་དབྱིབས་ཀྱི། ཞབས་ཕུས་གཡོན་སྟེང་བཤད་བྱ་བཙུགས་(བཙུགས་)པ་ལེགས། ཞེས་པ་ལྟར་དེ་དོན་འཕྲོས་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་ན། དེ་ཡང་བཙུན་མོ་བཀའ་ཐང་ལས། སྟོན་པ་གནས་དང་དུས་དང་འཁོར་དང་ནི། །ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལྟ་ལྟ་འཛོམས་པའི་དུས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ནང་ཆོན་གནས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི། སྦྱར་འཛམ་བུ་སྦྱིང་འདི་བསྐལ་བཟང་ནམ་འདྲན་སྟོང་གིས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་གནས་ཡིན་པས་མཆོག་ཏུ་བརྟུགས་ཤིང་། དེ་ནང་ནས་བོད་ཡུལ་ནི།

འཛམ་དབལ་ཙ་རྒྱུད་ལས། ཁ་བ་ཅན་དུ་མཆོ་བྱི་ནས། །ས་ལའི་ནགས་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་ས་ལའི་སྒྲན་སྒྲོངས་སུ་བཤད་པ་དང་། བདེ་མཆོག་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱུད་ལས། བོད་ཡུལ་དུ་ནི་ལྷན་སྦྲེས་མ། །བྲག་གི་བྱིམ་ལ་བརྟེན་ཏེ་གནས། །རང་བྱུང་གིས་ནི་སྦྱེ་གནས་ཅན། །ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་ནང་མཆོན་(ཆན་)ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ནས་ལུང་བསྟན་པར་མ་ཟད་རྒྱལ་པོ་བཀའ་འབུམ་ནས་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་འདུལ་(གདུལ་)ཞིང་མཆོག་ཏུ་བརྟུགས་ཤིང་དེ་དང་མཚུངས་པར།

བུ་ཆོས་སྟེགས་བམ་ལས་ཀྱང་། བར་དོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་སྟོགས་ན།།
གནས་སུ་རྒྱལ་བོད་ཅེས་བྱ་བ་ཡོད། །རི་མཐོན་པོ་གནམ་གྱི་ཀ་བ་ཡོད།།

མཆོད་མའ་མོ་གཡུ་ཡི་མཛུལ་ཡོད། །གངས་དཀར་པོ་ཤེལ་གྱི་མཆོད་
 རྟེན་ཡོད། །སྤངས་(སྤང་)སེར་པོ་གསེར་གྱི་རྩྭ་ན་པོ་ཡོད། །དྲི་ཁིམ་
 པོ་སྤྲུག་གྱི་བདུག་སྟོན་ཡོད། །སྟོན་བཟང་བ་གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་ཡོད། །
 དབྱར་བཟང་བ་གཡུ་ཡི་མེ་ཏོག་ཡོད། །ཀྲུ་གངས་རིའི་མགོན་པོ་སྤྲུག་
 རས་གཟིགས། །གནས་དེ་ན་ཁྲོད་ཀྱི་ཁིང་ཁམས་ཡོད། །ཁིང་དེ་ན་
 ཁྲོད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡོད། །

ཅེས་སོགས་ཀྱི་བོད་ཡུལ་གྱི་གནས་གཞི་དང་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་
 ལུང་གིས་ཟིན་པར་གསུངས་ཤིང་ལུང་བསྟན་དེ་འཕྲོས་སུ། ཡུལ་བཟང་
 ཞིས་འབྱུང་དེ་ཁྲོད་ཀྱི་ཁིང་། །ཞེས་སོགས་དང་ཡང་ཀྲུ་གངས་རིའི་མགོན་
 པོ་སྤྲུག་རས་གཟིགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་མཁའ་འགྲོ་རྣམས་
 ཀྱིས་དྲོ་མེའི་རྒྱ་དབྱངས་ཕྱོགས་བརྒྱར་བསྒྲགས་པའི་ཁིང་མཆོག་མགོན་པོ་
 ལྷག་ན་པོ་སྟོན་དངོས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་གནས་བོད་དང་བོད་ཆེན་
 པོའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ། དབྱས་གཙང་ཆོས་
 ཀྱི་འཆོལ་ཁ། དེ་ཡང་རྒྱ་ནག་གོང་མ་སོགས་ཀྱི་ཉི་མ་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩ་
 གནས་ཆེས་དགེ་བ་ཅེས་(ཞེས་)ལྟ་གནས་སུ་ལུང་གི་སྤྱང་བའི་(ལུང་གིས་སྤྱད་
 བཞི་)སའི་ཆར་གྱུར་པ་མི་སྐད་དུ་ཡང་།

ཁང་ས་ཁིང་ས་ས་ཡི་དགེ་ཅེས་(ཞེས་)སོགས་དགེ་བརྒྱུའི་ཡོན་ཏན་
 མཐའ་དག་ཆང་བའི་མི་ཁྱིམ་ཁྱི་མཆོ་(ཆོ་)ཁ་ལོང་ཅམ་གྱིས་སྟོར་ཁིང་
 མཐའ་བཞིའི་ལས་སྟོར་༡༡༩ཐམས་ཅད་ངང་གི་(ཞེས་)འདུ་བའི་ལོངས་
 སྟོད་འདོད་དགའི་འབྱུང་གནས་འདི་ཉིད་འོ་མཆར་གྱི་ཉགས་མཆོན་དུ་མ་

དང་ལྷན་ཏེ། བར་དུ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་སྐྱུལ་བདུན་བརྒྱད་ནམས་ཀྱི་སྟེ་
 (བསྟེ་)གནས་ས་སྐྱ། རྫོང་བདེ་མཆོག་ཏེ་རུ་ཀའི་སྒང་སྟན་(བརྟན་)རང་
 བྱོན་ཚུ་ཟླ་ལྷ་ར་གསལ་བའི་གནས་ཆེན་མཆོའོ། རུབ་དུ་དཔལ་འཁོར་ལོ་
 བསྟོམ་(སྟོམ་)པའི་ཕོ་བྲང་ཕྱི་ཕྱ་ལྷ་ཏེ་(པལ་)། བྲང་དུ་རྒྱལ་བ་ཤོད་ཆོང་པ་
 ཟུང་འདུག་གི་གོ་འཕང་བརྟེན་(བརྟེས་)པའི་ས་རྒྱལ་བུ་དཔལ་གྱི་སྟེང་འགོ་
 སྟེ་གནས་ཆེན་བཞི་དང་བར་དུ་ལྷ་ཤོད་གངས། རྫོང་རྩོམ་ལོངས་གང་
 (གངས་)། རུབ་དུ་རྟ་རྟོངས་གང་(གངས་)། བྲང་དུ་བུ་ལེ་གངས་ཏེ་གངས་
 ཆེན་བཞིས་བསྐྱོར་བ་དང་། རྫོང་ཁུལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ཡུལ་ཐུན་སུམ་
 ཆོགས་པ་བར་དུ་ལོགས་ལུང་། རྫོང་པོང་པོད། རུབ་དུ་སེ་སྒང་། བྲང་དུ་
 རྒྱལ་འཁོར་སྟེ་ཡུལ་རྫོངས་བཞི་དང་། ཡུལ་གྲུ་དེ་དག་ནས་འབབས་པའི་
 རྒྱ་ཆེན་བར་དུ་ལོགས་ཚུ། རྫོང་པོང་ཚུ། རུབ་དུ་སེ་ཚུ། བྲང་དུ་རྒྱལ་རྒྱ་
 སྟེ་རྒྱ་པོ་བཞི་ལོན་ཆབ་ཀྱི་རྒྱལ་དུ་འབབས་པ་དང་།

གཞན་ཡང་ཉེ་འཁོར་གྱི་རི་ཐུན་རུབ་དུ་གཡམ་པ་རི་འཁོར་ལེའི་
 དབྱིབས་ཅན། རྫོང་རུབ་དུ་ལྷ་བཅན་རྩོང་རི་ནོར་བུ། རྫོང་ཐུག་ཚུང་
 གི་རི་སྒང་པོ། བར་རྫོང་གཤོང་སྐྱ་རི་རྟ་མཆོག །བར་དུ་མཁོན་ནག་
 ཟ་རི་དཔག་(དཔག་)དཔོན། བྲང་བར་དུ་སྐྱུ་བ་རི་སྟོ་སང་བརྒྱན་མོ།
 བྲང་དུ་ལྷ་ལྷ་རི་སྟོན་པོ་རི་ན་པོ་ཆེའི་དབྱིབས་ཅན་ཏེ། རྒྱལ་སྟེང་རི་ན་
 ཆེན་སྟེ་བདུན་གྱི་དབྱིབས་ཅན་རི་པོ་བདུན་གྱིས་སྐྱོར་བ་སོགས་ས་དབྱང་
 རོ་མཆོར་དུ་མ་དང་ལྷན་པའི་དབུས་ན་རི་སྐད་དུ། རོ་རྩེ་གདན་ནས་
 བྲང་དུ་དཔག་ཆོད་བརྒྱ། བསྐྱོད་མཐར་ཐུག་ན་པ་རྫོའི་ཞིང་གངས་ཅན།

དེ་ནང་རུ་ལག་ཤེལ་དཀར་དོ་རྩེའི་རི། །རྩེ་བཙུན་འཕགས་མའི་སྐྱུ་ཡི་
དབྱེབས་ཅན་ཡོད། །ཅེས་པ་ལྟར་སྟོང་ཕྱགས་ནོར་འཛིན་དཔལ་མོའི་སྟེ་བ་
ཤེལ་དཀར་ཞེས་བྱ་བའི་རི་པོ་ལྷ་ལ་གཤི་ས་འཛིན་པོ་ལ་ཉིན་བྱེད་འབྲུམ་
གྱིས་འཁྱུད་པ་ལྟ་བུའི་རི་པོ་འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་འབྲུམ་ལས། རི་མཐོ་
ས་གཙང་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདི་ཞེས་བོད་ཀྱི་ས་རི་མཐོ་བ་ཐམས་
ཅད་སྦྱིར་ལུང་གིས་ཟིན་པ་དང་། རྩེ་བྱག་ཐང་ཡིག་གི་ས་དབྱེད་བཟླས་
སྐབས། གཙང་གི་རུ་ལག་གཞིན་སྦྱིས་འབྲ་འདུག།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེལ་རི་འདིའི་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་ནི་ཕལ་ཆེར་རྩོན་ཤིང་
གཞིན་ནུ་སྦྱིས་པ་ལྟ་བུའི་དབྱེབས་སུ་ཡོད་པས་ལུང་བཟླན་གྱི་རི་པོ་དེ་ཡིན་
པར་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་དང་། རྩུའི་སྦྱི་ལུང་ལས། གཙང་དུ་རི་པོ་ཆེ་དང་ངམ་
རུ་རི། །ལ་སྟོད་དོ་རྩེའི་རི་དང་རི་གསུམ་ལ། །པོ་བྱང་བཅས་ན་གཙང་གི་
རུ་གཉིས་དང་། །མངའ་རིས་བལ་པོའི་བར་ན་མས་དབང་དུ་སྤྱད། ཅེས་
རྒྱལ་དབང་ཕྱག་ན་པ་སྟོང་ཕྱག་པོད་གསུམ་དབང་དུ་བསྤྱད་པའི་ (བསྟུ་བའི)
པོ་བྱང་འབྲུང་བའི་ས་གཞི་ལ་སྟོད་དོ་རྩེའི་རི་ཞེས་དངོས་སུ་ལུང་གིས་ཟིན་པ་
དང་། བཀའ་གདམས་པ་ཆོས་ཀྱི་མ་འོངས་ལུང་བཟླན་དུ། རི་ཟུར་གསུམ་
བྲག་གཞུང་གནས་དུ་མཐོ། །མི་ཁྱོད་ཀྱི་བཟླན་པ་འཕེལ་བའི་ས།།

ཞེས་དངོས་བཟླན་བྲག་སེལའི་ཞོལ་དང་བྱགས་བཟླན་དེ་མཚུངས་
བཀའ་གདམས་ཀྱི་བཟླན་པ་འཕེལ་བའི་གནས་གཞི་ཡིན་པར་དགོངས་
ནས། འཕྲོམ་སྟོན་སྐྱུ་སྐྱུལ་ཕྱག་ན་པ་སྟོང་དགེ་འདུན་གྲུབ་པས་ཤེལ་དཀར་
ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་སྦྱིས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་

50 ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྲུང་།

བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བའི་ཉེན་འབྲེལ་འགྲིག་པའི་གནས་མཆོག་ཤེལ་རི་
 རྗེ་བཙུན་མའི་སྐྱུའི་དབྱིབས་ཅན་འདི་ནི་བཀའ་གཏེར་དུ་མ་ནས་ལུང་གིས་
 ཟེན་པར་མ་བཟད་ས་དཔུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རྒྱབ་རི་བྱང་རྒྱབ་མཐོ་
 ཞིང་མདུན་རི་གར་ལྗོད་མཁའ་བ་དང་། ཡན་ཚུན་གྱི་རི་པོ་ཕལ་ཆེར་ཆོས་
 ཉན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་མཐིལ་དབྱིབས་རིན་པོ་ཆེའི་གཞིང་བར་༼༡༩༽
 བྲག་རི་རྩ་ལའི་དབྱིབས་ཅན་བྱང་སོགས་བྲག་འབྲུར་ནོར་བུའི་གཟུགས་
 ཅན་དུ་མས་ཕྱར་པོར་གང་བ་ཡོད་པས་ལོངས་སྤྱོད་གྱི་ཉེན་འབྲེལ་དང་།
 ཤེལ་རི་རྗེ་བཙུན་མའི་སྐྱུའི་དབྱིབས་སུ་ཡོད་པའི་གསང་གནས་གྱི་ཐད་
 ཆོས་འབྲུང་གིས་(ག.)དབྱིབས་སུ་ཡོད་པ་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཆོས་ཚུལ་དར་
 རྒྱས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ཤེལ་རི་རྗེ་བཙུན་མའི་སྐྱུའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཞབས་
 མཐིལ་གཡས་པའི་པད་གདན་ཐད་ཁྱེད་སྒོར་གྲགས་པ་ན། བྲག་རི་དུང་
 དཀར་སྤྱི་ནས་བྱས་འདྲ་བ་ཡོད་པས། སྟན་གྲགས་རྒྱ་ཆེར་འབྲུང་བའི་ཉེན་
 འབྲེལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ས་གནས་ཤེལ་རི་འདིར་བཤད་གྲ་བྱུང་ཚུལ་
 རྟེན་ རི་སྐད་དུ།

དམ་པའི་ཞབས་པད་འགོད་པའི་ལྗོད་ཕྱོགས་རྒྱུད། དེར་ནི་རྗེ་པོའི་
 བསོད་ནམས་དགེ་བའི་ཞིང་། ཞེས་བསྟགས་པ་ལྟར། སྐར་སོར་རྒྱལ་
 མོ་རི་རྗེ་བཙུན་མའི་སྐྱུའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཞབས་ཕྱས་གཡོན་པ་ནམ་པར་སྐྱེལ་
 བའི་སྟེང་ན་སྐྱབ་གནས་དགོན་ཆུང་ཞིག་ཡོད་པར་དབང་ལོས་ས་དེར་
 འཕེབས་ནས་ས་གནས་སྤྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་བཤད་གྲ་རྒྱ་ཆེར་འབྲུང་
 བའི་ཐུགས་སྟོན་མཛད།

ལྟོ་བདག་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་ལ་རྒྱལ་མོ་རིམ་བཤད་གྲུ་བཙུགས་
 ན་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཡོངས་(ཡང་)བས་བདག་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་(རྒྱས་)བཤད་
 གྲུ་ཆེ་བ་ཞིག་འདྲུགས་པའི་སྤྱིན་བདག་ཁུར་ལེན་མཛོད་གསུངས་པས།
 བདག་ཆེན་ཡང་དེ་བཞིན་མཛོད་ཞེས་སྤྱུགས་ལ་ཤར་ཡང་། བྱང་དམག་
 སོགས་ཀྱི་བྱ་གསུན་(བྱགས་སུན་)དང་ས་སྤྱོད་གིས་མི་སྤར་རྒྱ་ནག་རྟེ་
 འབྲོན་དགོས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་གྲུ་འབྲལ་སྤྱུབ་མ་རྟུས་པ། སྤར་བདག་
 ཆེན་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་པོའི་སྤྱས་བསྟན་པའི་སྤྱིན་བདག་ཆེན་པོ་ཆོས་
 རྒྱལ་སེ་རྟེ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དེ་ཉིད་ལྟོ་བཙུང་མངའ་བདག་ཆེན་པོར་སྤར་
 ཡང་གྱུར་དུས་ཀྱི་སྤྱབས་ཤིག །ལོ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་ཅེ་མོ་ཤེལ་རིའི་སྤྱུབ་
 གནས་རྒྱང་དུ་ཡོད་པ་དེར་ཤེལས་ནས། བདག་ཆེན་ཉིད་ལ་ཤེལ་རིའི་
 སྤར་དགོན་གནས་ཡོད་པ་འདིར་བཤད་གྲུ་གཙུགས་ནས་དར་རྒྱས་ཡོང་
 བའི་དཔང་ལོའི་ལུང་བསྟན་ཡོད་རྒྱལ་བཅས་གསར་དུ་བཤད་གྲུ་འདྲུགས་
 དགོས་པར་བཀའ་གནང་ཞིང་། ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱང་ཤེལ་དཀར་དུ་
 དཔང་ལོའི་ལུང་བསྟན་ལྟར་བཤད་གྲུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་རྒྱུགས་ན་དགོངས་པ་
 ཡོད་པས། ལོ་ཆེན་ཉིད་ནས་བདག་པོ་རིན་པོ་ཆེར་ཤེལ་དཀར་དུ་བཤད་
 གྲུ་འདྲུགས་པ་གནང་ཆོ། དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱོད་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྤྱུ་
 དག་གཅིག་ལྷ་མར་སྤྱན་འདྲེན་མཛོད་པ་དང་། ཆོས་སྤེའི་བདག་རྒྱུན་
 གཞིས་ཀ་མཛོད་གཞིས་རྒྱ་ཆེ་བ་གྲོང་ཁ་གྲངས་འདི་ཙམ་དང་།

གྲུ་པའི་རྒྱ་ནག་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་བསྟན་བསྐྱར་(བྱུར་)ནར་མ་དང་གྲུ་
 བསྐྱར་བར་ཤོགས་བསོས་རྫོང་ཆས་སོགས་རྒྱ་གང་ཆེ་འདི་དང་འདི་འདྲ་

གནང་དགོས་ཚུལ་ཞུས་པས། སི་དུ་ཆེན་པོའི་ཞལ་རི་(༣༤) ལྷ་འཁོར་
 དུ་འཁོད་པའི་སྡེ་པ་དང་དཔོན་ལྷ་མོགས་གྲོས་དབང་ཅན་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
 ཅེ་ཐང་དང་མངའ་རིས་ཆོས་སྡེ་མོགས་ན་ཡང་གྲུ་པ་དོར་འདྲ་འདྲ་པའི་ཁ་
 དྲག་ཅིང་བདག་རྒྱུན་ཀྱང་གོང་དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་ཆེ་བ་འདི་འདྲ་ཡོད་པར་
 བརྟའ་(གདའ་)བས། འོ་སྒྲོལ་གྱིས་ཆོས་སྡེ་འབྲལ་དུ་ཚུགས་པ་རང་མི་
 ཡོངས་ལགས་བསམ་(སམ་)ཞུས་པས། བདག་པོ་རིན་པོ་ཆེས་དེ་ལྟར་ན་
 ཅི་དྲག་གམ་གསུངས་པ་ལ་དགའ་ལྡན་མཁན་ཆེན་འདི་ལེགས་ཤིང་པའི་
 ཞལ་ངོ་དཔལ་ལྡན་དོན་འགྲུབ་པའི་ཞལ་ནས། བདག་རྒྱུན་ལ་ཟན་ཚུལ་སྒྲོ་
 གསུམ་གྱི་བྲེ་རེ།།

ཚུགས་སྟོན་གྲོལ་སྟོན་གྱི་དུས་དང་བུམས་ཆོས་འདོན་མི་དགེ་འདུན་
 ཉི་ཤུ་ཅམ་(ཅམ་)རེ་བྱུང་ན། དེ་དག་ལ་ཆ་བ་བཟང་བ་རེ། ཆ་བ་ར་ཆེ་
 པའི་དུས་དཀར་ཐུག་རྒྱུར་འབྲས་བྲེ་དུག་ཅུ་ཅམ་རེ། སྤྱི་སྤྱུར་དུས་སྤུ་
 འགྲེད་དར་ཁ་རེ། རྒྱན་གྱི་ཐུག་ཚུལ་སྤྲ་གོ་(རྩ་)དང་ཆ་གྲུང་རེ་བཅས་
 འགྲུབ་ན་༼༡༩༽ཞབས་དོག་བདག་རྒྱུན་བཟང་པོ་ཡོང་ལགས་ཞེས་ཞུས་
 ཤིང་། ལོ་ཆེན་གྲགས་པས་ཀྱང་། གོང་ལྟར་མ་འགྲུབ་ཀྱང་མཁན་ཆེན་
 པས་ཞུས་པ་ལྟར་འགྲུབ་ཀྱང་མཆོག་(ཆོག་)པ་འདུག་ལགས་གསུངས་པས།
 སི་དུ་ཆོས་གྱི་རིན་ཆེན་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་ནས། ཞབས་དོག་བརྟེན་བཀྲར་
 དེ་ཅམ་ཤིན་དུ་ནས་ཀྱང་འབྱོར་ཞིང་། གྲུ་པ་འང་བྱ་ཁྲོལ་(ཁྲལ་)ཡོད་པ་
 རྣམས་བརྟུག་པས་ཆོག་གསུངས་ནས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་
 རྒྱལ་མཆོན་ཉིད་ལ་ཆོས་དཔོན་མཇུག་དགོས་ཞུ་བ་ཤུལ་བས། དཔང་ལོ་

ཆེན་པོའི་ཡུང་བསྟན་དང་རྗེ་ལོ་རྒྱུ་བས་བཀའ་གནང་བ་ལྟར་བསྟན་པ་དང་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་དགོངས་ནས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། ལོ་ཆེན་ཉིད་
དགོངས་(དགུང་)ལོ་སུམ་ཅུ་ཅ་བཞི་བཞེས་དུས་ཨེ་ནས་གྲུལ་རྒྱུད་ཤེལ་
དཀར་དུ་ཕྱེབས།

དེ་ནས་ཤུ་ཀྱའི་དགེ་བསྟན་འཛིགས་མེད་འབངས་ཀྱིས། རི་རྒྱུད་དུ།
ཡུལ་ནི་ལྷོ་ཕྱོགས་སྤྱོད་བྱེད་པའི། ཁྲི་ཡི་རྗེ་པོ་ཐུབ་པའི་ཆོས། རིན་
ཆེན་སྤྱི་པོར་མཆོད་མཁས་པ། ཁྲེས་པའི་བསྟགས་བརྗོད་དོན་ལྡན།
རྫོ་བདག་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཨར་ལས་ས་ནོ་ཤིང་བཟོ་སོགས་
མཐུན་ཤིན་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་གྲ་བསྐྱེགས་དང་། ལོ་ཆེན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
བརྟག་པ། སྤྱོད་བ་སྤྱོད་བ་སོགས་རྒྱུད་སྤྱེ་དང་མཐུན་པའི་ས་ཆོག་སོགས་
ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། འགྲོ་བའི་རྒྱ་མ་ཟས་གཙང་སྤྲས་པོ་དེ་
ཉིད་དག་པོ་ཞེས་པ་ལུགས་སྤྱེ་ལོར་ལྷ་སྤྱིའི་ཆལ་དུ་སྤྱུ་བསྟམས་ནས་ལོ་ཉིས་
སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་དང་ཉག་མ་ཞེ་ལྷ་འདས་པ། འཕགས་ཡུལ་བའི་ལེགས་
ཐུར་ལྟའི་རྒྱུད་དུ་གྲོ་རྟན་ཞེས་པ་སྤྱོད་ས་འདིར་བདེ་མཆོག་བསྟོད་(སྟོད་)
འགྲེལ་ལུགས་ལ་ཁྲི་པོ་སྤྱེ། དབང་ཐང་དང་བསྟན་པ་ཤིང་མོ་སྤྱང་(ཕྱ་ཆ་
༡༩༡༥)གི་ལོ་སྟོན་པའི་དྲི་བཙན་(གཙང་)ཁང་དང་། དགེ་འདུན་འདུ་བའི་
གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་དང་རུང་ཁང་། གྲ་ཆང་སོ་སོའི་སྤྱི་ཁང་རག་(རགས་)
རིམ་ཐུར་གྲུབ་ངོས། མཐུན་ཤིན་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་བཅས་རྒྱ་སྟོད་
རྒྱ་བའི་ཆོས་བཞི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྟོར་བའི་དུས་ཆེན་དང་
བསྟན་ཏེ་དབྱར་ཆོས་ལ་དགའ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྱང་དང་མཆུངས་པའི་ཆོས་

གྲ་ཆེན་པོ་བེལ་དཀར་ཆོས་སྡེར་བཤད་གྲ་གསར་དུ་བརྩམས་ནས། དེ་ལོ་
གྲ་པ་སྟོབ་གཉེར་ལ་བརྩོན་པ་གཉེན་གྲ་ལྟ་བུ་ཅམ་ཆོགས་པ་བྱུང་།།

དེ་ནས་ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱི་(ཀྱིས་)འཆད་ཉན་ཡང་དག་མཛད་པས་
རིང་པོར་མ་ལོན་པར་བཀའ་པོད་སོ་སོ་དང་པར་ཆད་སྒྲེལ་བའི་གྲ་བསྐྱོར་
མཐོང་བ་ཡང་བརྩམས་ཅམ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་ནམས་ལ་བཞུགས་གཤམ་བཤོ་
སྒྲིང་དུས་རྒྱས་སྟོན་བཟང་པོའང་མཛད་དོ། །དེ་ནས་ཐོག་རེར་སྟོགས་འདུས་
གྲ་སྐྱོར་བ་བཞི་བརྩམ་ཅམ་རེ་བྱུང་བ་ནམས་ལ་འཕྲིགས་ཟུར་བསོས་གནང་
སྟོན་དང་། བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྟ་འདོན་མི་བཅོ་ལྔ་གྲ་བཅས་ལ་ཞབས་ཏོག་དུ་
དམིགས་པའི་མཆོད་གཞིས་ཞིང་གས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེ་ཆ་ཡོད་པའི་དོ་དམ།
བསམ་འགྲུབ་ལྟ་ཁང་སོགས་ཀྱི་མཆོད་འབུལ་དང་སྒྲགས་(སྒྲགས་)ཅེ་པ་
བྱམས་ཆོས་པ་ཞེས་སྐྱུ་གཉེར་གྲ་གཉིས་རེ་བསྐྱོར་བཞག་མཛད་པ་སོགས་
མཐུན་རྒྱུན་བསྟེན་བཀྲུང་ཐམས་ཅད་ཡར་འཕེལ་དུ་སོང་སྟེ། སྤྱིས་གྲ་པ་མདོ་
སྟོགས་ལ་མཁས་པ་བྱེད་བརྩམས་ཅམ་བྱུང་བས་རྒྱལ་བའི་ལུང་
ཏོགས་ཀྱི་བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡར་ལྗན་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།། །།

སྤྱིས་པ། ཅི་ནའི་སྐད་དུ་ཏ་ཡི་སི་དུ་ཞེས། །བསེལ་ལྟན་སྟོངས་
འདིར་དཔོན་ཆེན་ཞེས་གྲགས་པའི། །ལེགས་མཛད་ཐུབ་པའི་གངས་ལྟན་
འཕྲོས་དང་བཅས། །སྟོན་པ་ཆོས་དུས་གནས་འཁོར་ཡུན་ཆོགས་ལྟའི།།
ནང་ཆོན་ས་གནས་ཡུན་སུ་མ་ཆོགས་ཚུལ་ནི། །སྤྱིར་ཀྱི་སྒྲིང་བཞིའི་ནང་
ནས་འཛམ་བུའི་སྒྲིང་། །བསྐྱར་(བསྐྱེལ་)བཟང་། །རྩལ་འདྲེན་སྟོང་
གིས་གདུལ་ཞིང་མཆོག །འཕགས་ཡུལ་སྟེ་བ་བརྟ་ལྷ་སའི་བྱང་། །རྒྱལ་

བས་ལུང་བསྟན་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས། །རི་མཐོ་ས་གཙང་ལྷ་གནས་དགེ་
བའི་ཡུལ། །མི་རྗེ་ལྷས་མཛད་བྱུང་བ་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི།

ཆེ་ཆེར་དར་བྱས་དབྱས་གཙང་རུ་བཞིའི་ནང་། །རུ་ལག་ལ་སྟོང་སྟོང་
ཐོགས་ཅོར་འཛིན་གཞིའི། །ལྷེ་བ་ཤེལ་ལྷར་རབ་དཀར་ས་འཛིན་དབང་། །
རྗེ་བཙུན་འཕགས་མའི་གཟུགས་སྐྱེའི་དབྱེ་བས་ཅན་འདི། །བཀའ་གཏེར་
དུ་མས་ལུང་བེན་ཁྱད་འཕགས་རི། །མཐའ་སྐྱོར་དགེ་བཙུན་ཡོན་ཏན་
ཀུན་ཆང་བའི། །མི་བྱིས་སྟོང་ཕྱག་དུ་མའི་ཡུལ་འཁོར་དང་། །ལྷ་གནས་
མཆོན་པའི་གནས་ཆེན་ནམ་པ་བཞི། །རི་མཐོ་ས་གཙང་མཆོན་བྱེད་
གངས་ཆེན་བཞི། །མཐུན་ཆེན་མུར་སྐྱབ་མཆོན་བྱེད་ཡུལ་ལྗོངས་གཞི། །
མཆོད་ཆོགས་རྒྱན་མི་ཆད་མཆོན་ཆུ་བོ་བཞི། །མངའ་ཐང་ལོངས་སྐྱོད་
མཆོན་བྱེད་རྒྱལ་སྤྱིད་བདུན། །ལ་སོགས་ངོ་མཆར་ས་དབྱུད་ཕུན་ཆོགས་
དབྱས། །ཀེ་ལ་གཡི་ས་འཛིན་དབང་པོ་ལྷར། །མཛོད་པར་འཕགས་པའི་
རྗེ་རྗེའི་རི་བོ་འདི། །རྒྱུ་རི་རྒྱལ་མཆོན་བཙུགས་འདྲ་མཐོ་ཞིང་བཞིད། །

མདུན་རི་གཞོལ་བས་ཉིན་འབྱེད་(ཉིད་)འོད་བརྒྱ་འབྱེད། །གཡས་
གཡོན་རི་བོ་ཆེས་མང་ཆོས་ཉན་ཚུལ། །མཐེལ་དབྱེ་བས་རི་ཆེན་
གཞོང་འདྲ་ཅོར་བྱས་བཞུམས། །འཕགས་མའི་གསང་ཐང་ཨེ་དབྱེངས་
ཆོས་འབྱུང་དུ། །ཡོད་པས་གསང་ཆེན་ཐེག་པའི་གཞུང་ལུགས་དར། །
འཕགས་མའི་ཞབས་བཞེན་པ་རྣམས་ཁྱེད་ངོས་སུ། །དུང་དཀར་ཕྱི་ནས་བྱས་
འདྲའི་དགེ་མཆོད་སོགས། །བཀྲ་ཤིས་ཉམས་ཀྱིས་སྐྱས་པའི་ཆོས་གྲུ་འདི། །
སྟོང་དག་ཆོས་རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆེན་གྱིས། །དགེ་འདུན་འདུ་བའི་གནས་

གཞི་གཙུག་ལག་ཁང་། །ཆེས་མང་ཁང་བྱན་དུ་མའི་བཀོད་བྱུང་དང་། །
དགེ་འདུན་ཞབས་ཏོག་རྒྱ་ཆེའི་གཏོང་མོད་བཅས། །སྤྱིན་བདག་མཛད་དེ་
ཆོས་དཔོན་པཎྜི་ཏ། །ལོ་ཆེན་གྲགས་པས་ས་གཞི་བྱིན་བརྒྱབས་བཅས། །

ནམ་འདྲེན་བཞི་པ་ཤུ་མེད་ཉིད། །ལུ་སྤྱིའི་ཆལ་དུ་བཞུམས་ནས་
བགངས་(བགང་)བྱའི་ལོ། །ཉིས་སྟོང་སྐུམ་བརྒྱ་ཉག་མ་བཞི་བརྒྱ་ལྔ། །
འདས་པ་འཕགས་མའི་སྐད་དུ་གྲོལ་ན། །ཞེས་པ་བོད་ཡུལ་སྐད་དུ་ཁྲོ་བོ་
ཅེས་(ཞེས)། །དབང་ཐང་དང་བརྒྱན་གིང་མོ་སྒྲུང་གི་ལོར། །སྤྱིན་དུས་ཆེ་
བའི་ཡར་ཆེས་བཟང་དུས་སུ། །བརྒྱགས་ཆེ་དགེ་མཆོན་ལྟས་ཀྱིས་ཕྱོགས་
ཀུན་བྱུང། །དཀར་ཆེན་བཞི་སོགས་མཁྱེན་པའི་འཕགས་པའི་ཆོགས། །
རབ་མང་འདུས་ནས་མདོ་སྐགས་བཤད་སྐྱུབ་ཀྱིས། །སྤྱེས་(སྤྱེ)འགྲོའི་
ཕན་བདེ་བསྐྱབས་འདིར་ཤེས་ལྡན་ནམས། །སི་དུའི་ལེགས་མཛད་བདུན་
པ་འདི་ཡིན་ཞེས། །ཆེད་བྱུང་ངོ་མཆོར་གཏམ་འདི་ཀུན་ལ་བསྐྱགས། །
ཞེས་བྱ་བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། ། །

༥

ཉིན་བཞིན་སྤྲིག་རྒྱུན་འཕེལ་བ་གཙོད་པའི་ཕྱིར། །

རྒྱ་ར་སྐང་དུ་སྐྱུབ་བྱ་བརྒྱགས་པ་ལེགས། །

ལྟ་སི་དུའི་ལེགས་མཛད་བརྒྱད་པ་ནི། །རི་སྐད་དུ། ཉིན་བཞིན་སྤྲིག་
རྒྱུན་འཕེལ་བ་བཅད་(གཙོད་)པའི་ཕྱིར། །རྒྱ་ར་སྐང་དུ་སྐྱུབ་བྱ་བརྒྱགས་
པ་ལེགས། །ཞེས་པ་འཕྲོས་དོན་རྒྱུང་ཐད་དང་བཅས་ཏེ་སྒྲུང་ན། །དེ་ཡང་
ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་གསུམ་གྱི་མཛད་བཟང་རང་གིར་ཉམས་སུ་བཞེས་པ།

ཏུ་སི་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་ཆེན་བཤད་གྲགས་ར་
 བཅུ་གསུམ་གནང་བ་བགོ་གས་མེད་མཐར་ཐིམ་པའི་སྒོ་དགའ་མུ་ནས།
 སྒར་ཡང་ནམ་དགའ་ཀྱི་མཛད་བཟང་ལ་ཐུགས་ཆིམ་པ་མེད་པས་སྐྱུ་ན་
 རེ་ཐོར་གྱུར་ཀྱང་། ད་དུང་སྐྱབ་གྲག་ནམ་དག་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་འདྲུགས་པར་
 དགོངས་ནས། ཆོས་རྗེ་དགའ་བཞི་པ་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར་གྱིས་བཞུགས་
 གནས་མཛད་པའི་སྒོ་མཛེས་ཀྱི་དགོན་རྒྱུང་ཞིག་འདྲུག་པ་འདིར་བཅུ་གསུམ་
 ན་ཞེ་ཡོང་གིས་(ཞེ་)བཀའ་༡༣༥༥བཀོས་པས། ཁྱོས་བྱེད་བཀའ་རྒྱོན་དུ་
 མས་རྒྱལ་གྱི་ཤིང་སྒོ་སྒྲིགས་ན། རྒྱ་རྩ་སྒྲུང་ཟེར་པའི་ས་གནས་ལེགས་པ་
 དེར་བྱི་ར་བ་ནམས་ཀྱིས་ཉིན་རེ་བཞིན་རྒྱ་བཅུ་གསུམ་ནས་རི་དྲགས་མང་
 པོ་གསོད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་སྒྲིག་རྒྱན་བཅད་(གཙོད་)པའི་སྒྲིབ་སྐྱབ་གྲག་
 བཅུ་གསུམ་ན་ལེགས་ཚུལ་ཞུས་པས། བདག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་ལ་
 བབས་ཅིང་(ཞེང་)ས་དམིགས་གཟིགས་པས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་མཆིན་
 ནས། ཟུར་ཆོ་དཔུང་ཕུ་མེང་གི་སྒྲིང་ནས་བཀའ་བཞི་པ་ཆོས་རྗེ་ནམ་མཁའ་
 འོད་ཟེར་ཐུ་མར་སྐྱབ་དངས་ནས། སྐྱབ་སྒྲེ་གསར་དུ་བཅུ་གསུམ་པ་ལ་བསམ་
 སྒྲིང་དུ་བཏགས་ཞིང་(ཞེང་)། མཐུན་རྒྱུན་སྐྱབ་རྒྱུགས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་
 སྐྱར་བས་ངེས་དོན་སྐྱབ་ལ་བཙོན་པའི་གྲག་ཆོགས་མང་དུ་འདུས་སོ།།

སེང་རྫོང་དགའ་ཆག་ཏུ་སི་ཏུ་སྒྲ་བཙན་སྐྱབས་མའི་སྲས་བདག་
 ཆེན་ནམ་མཁའ་ཆོ་དབང་བྲག་གིས་དུས། བསམ་སྒྲིང་གསར་དུ་བཏབ་
 པར་བཤད་ཀྱང་། རྗེ་བཀའ་བཞི་པ་འདི་ནི་ལོ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་ཅེ་མོ་
 སོགས་ཀྱི་སྒོ་བ་མ་ཡིན་ཅིང་བདག་ཆེན་སྒྲ་བཙན་སྐྱབས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་

གསན་ཆེད་གེལ་དཀར་དུ་གདན་དྲངས་དུས། བསམ་གླིང་ནས་ཕྱོན་
 པར་གསུངས་པས། བདག་ཆེན་གོང་མའི་སྐྱེ་ཆེད་སྐྱེད་དུས་བསམ་
 གླིང་བཙུགས་པ་རང་འཐད་ལ། སེང་རྫོང་དཀར་ཆག་དུ་བདག་ཆེན་
 ནམ་ཆེས་བཙུགས་པར་བཤད་པ་ནི། སྐར་དཀར་མཁས་བཙུན་པས་
 བུམས་ཆེན་བཞེངས་དུས་བུམས་ཁང་དང་འདྲུ་ཁང་སོགས་བདག་ཆེན་
 ནམ་ཆེས་མཐུན་ཉེན་རྒྱ་ཆེར་སྦྱར་ནས་གསར་བཞོ་མཛད་འདུག་པས།
 དེ་དང་འབྲུལ་གཞི་བྱུང་བར་ངས་སོ།།

བསམ་གླིང་གི་སྐྱེ་མའི་ཐོག་མ་རྗེ་བཀའ་བཞི་པ་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར་
 གྱི་ནམ་ཐར་མདོར་བསྡུས་ནི། རྗེ་ཉིད་འབྲུངས་ཡུལ་ལ་སྟོད་ལྟོ་པ་ཡིན་
 ཅིང་། སྐྱེ་གཞིན་ཉེད་ནས་བྱགས་རབ་ཆེ་ཞིང་ནམ་དཔྱིད་དང་ལྡན་པར་
 བྱུར་པས་འཕགས་ཡུལ་ནས་འདིག་རྟེན་མིག་ཅིག་ལོ་རྒྱུ་པ་ནམས་ཀྱིས་
 བསྐྱར་བའི་བསྟན་བཅོས་ལ་དགོངས་དོན་གིན་དུ་རྟོགས་དཀའ་བ་པར་
 ཆད་གཉིས། མདོན་འདུལ་གཉིས་ཏེ། བཀའ་ཆེན་བཞི་ལས་ཐོག་མར་
 སྐྱུངས་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་པས་མཁས་པར་བྱུར་ནས་མཆན་བཀའ་བཞི་
 པ་ཞེས་གྲགས་གིང་། དེ་ནས་ལོ་ཆེན་བྱང་རྒྱུབ་རྩེ་མོ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་
 གྲགས་ཀྱི་མཁས་བྱུང་མང་པོའི་ཞབས་དྲུང་དུ། མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་གཞུང་
 ལུགས་པལ་མོ་ཆེ་ལ་བསྐྱབས་སྐྱུངས་མཛད་པས་མང་དུ་ཐོས་པ་ལུང་གི་
 ཡོན་ཏན་གྱིས་ཕྱག་ཅིང་བྱ་བཏང་བྱ་བྱ་དཔལ་དང་མཆན་ལྡན་རི་ཁྲིད་མ་
 སོགས་བྱུང་བའི་དབང་ཕྱག་དུ་མ་རྟེན་(བརྟེན་)ནས་ཕྱག་ཆེན་ལམ་འབྲས་
 སོགས་ངས་དོན་གྱི་གདམས་ངག་མང་པོ་བསན་ནས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས།

ཆོས་ཉིད་སྐྱེ་མེད་ཀྱིས་སྟོང་པ་མངོན་དུ་བྱུང་ཏེ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཁྱབ་བདལ་
 ཆེ་བས། རྒྱལ་གྱི་ཕྱི་ལོ་དགོན་གནས་གཙོ་པོ་བསམ་སྒྲིང་གི་གདན་ས་པ་
 མཛད་དེ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གདམ་པ་མཐའ་ཡས་པས་སྟོ་བརྒྱད་མངའ་
 བདག་ཡབ་སྲས་ནམས་དང་བརྟན་འཛིན་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་སློན་གྱི་ལ་
 གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དོ།

དེ་རྗེས་སྐྱ་མར་སྟོ་གསེར་གྱི་རིགས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས་པ། འཛམ་
 སྐྱིང་པ་ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་འོད་ཟེར་ཆོས་ཁྲིར་ཕེབས་ཏེ། རྗེ་འདི་ནི་
 ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་དཔལ་དེ་རུ་ཀའི་རྣམ་འབྱུལ་ཡིན་
 པར་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་ལུང་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ།
 དེ་རྗེས་ཁྲི་ཐོག་དུ་ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་འོད་ཟེར་གྱི་སྐྱ་ཆབ་མཁས་གྲུབ་
 ཆོས་རྗེ་ཕེབས་སོ། དེ་རྗེས་སྐྱང་དཀར་མཁས་བཙུན་ཆོས་རྗེ་གདན་སར་
 ཕེབས་ཏེ། སྐོམ་སྐྱབ་ཀྱི་བརྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་ཅིང་། ཉང་སྟོང་
 བྱ་སྐྱང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིང་སྤེལ་རྗེ་བཙུན་བྲམས་མགོན་གྱི་༡༣༥
 སྐྱེ་བརྟན་གསལ་བར་འབྱུངས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་སྐྱེན་བྲངས་པར། འདི་
 གཟུངས་མཐུག་(གཞུག་)དུ་བཞུགས་སྐྱུའི་གསེར་ཟངས་ཀྱིས་(ཀྱི་)རྗེ་བཙུན་
 བྲམས་པའི་སྐྱེ་བརྟན་ཆེ་བ་ཞིག་བཞེངས་དགོས་པར་འདུག་དགོངས་ནས།
 གསེར་ཟངས་ཀྱི་གྲ་བསྐྱིགས་དང་བདག་ཆེན་རྣམ་མཁའ་ཆོ་དབང་བྲག་གིས་
 ལ་ཡང་མཐུན་ཆུན་གནང་དགོས་པའི་བསྐྱབས་སྟོན་ཡང་དག་ཞུས་པ་ལྟར།
 བདག་ཆེན་ཉིད་ནས་ཀྱང་། ཨར་ལས་མཐུན་ཆུན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་གནང་
 བ་བཅས། བྲམས་ཁང་དང་འདུ་ཁང་གསར་བཞོས་(བཙོ་)མཛད་ནས་བྲམས་

སྐྱུ་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་གཟི་འོད་འབར་བ་སོགས་ཉེན་བཞེངས་དུ་མ་དང་།
 སྐྱུ་བ་སྒྲེའི་འཛིན་སྐྱོངས་ཡུན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་ངང་ནས་སྐྱུ་ན་རྩེ་མཐོར་སོང་
 བ་ན་གདན་ས་འཛམ་གླིང་པ་ཆོས་རྩེ་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲུབ་ལ་མཛད་དགོས་
 པའི་བཀའ་གནང་སྟེ། སྒྲོད་སྒྲོར་འཇགས་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་བཅས་ཆོས་རྩེ་ཉིད་
 རྒྱལ་ཆབ་དུ་མངའ་གསོལ་ནས་མཁས་བརྩུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་དཔེན་
 གནས་ཆོས་འཁོར་སྒྲུང་དུ་སྐྱུ་ཆེ་དང་སྐྱུ་བ་པ་སྟོམས་པར་བཞུགས་སོ།།

དེ་རྩེས་གདན་སར་སྐྱེ་ཡུང་པ་རས་ཆེན་གཞོན་ནུ་དཔལ་ལྷན། ལས་
 ཡུང་པ་ཆོས་རྩེ་བརྩན་འབྲུས་རྒྱལ་མཆན། ཆོས་རྩེ་མགོན་པོ་བ། ལོ་
 པའ་རས་ཆེན། པའ་ཆེན་གཞུང་བརྒྱུད་པ་དངོས་གྲུབ་དཔལ་འབར།
 ལྷ་བརྩུན་གྲགས་པ། ཆོས་རྩེ་མུས་པ་དཔལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་གདན་ས་
 ཐོག་གསར་མཛད་པ་ཡན། ཆོས་ལུགས་ཕྱི་ས་ལུགས་ལ་ནང་དོན་ཕྱག་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉམས་བཞེས་གཙོ་བོར་མཛད་
 པའི་དགོན་གནས་ཡིན་ཀྱང་། གཙང་དུ་སྒེ་པ་བརྟན་འཛིན་དར་རྒྱས་ཤེལ་
 དཀར་རྫོང་དཔོན་མཛད་ནས་རྩེ་རྒྱ་མཚོ་པད་དཀར་བསམ་གླིང་གི་སྐྱ་མར་
 སྐྱུན་བྲངས་ནས། འབྲུག་ལུགས་ཁེར་རྒྱུ་དུ་གྱུར་ཅིང་རྩེ་དེ་ཉིད་གཡེལ་
 མེད་སྐྱུ་བ་ལ་བརྩན་པའི་ངང་ནས་བྱམས་ཆེན་ལྷ་ཁང་གི་གཡོན་ཕྱོགས་སུ།
 དཔལ་བདེ་མཆོག་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱུ་བརྟན་ཐོག་ཆད་མ་སོགས་
 ཉེན་དང་བརྟན་པར་བཅས་པ་དུ་མ་དང་། སྐྱ་བྲང་བསམ་གཏན་ཡང་ཅེ་
 གསར་བཟོ་མཛད་པ་སོགས་དགོན་གནས་ལ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཡན་སྐྱེ་བ་ཆེ་
 ཅམ་བྱུང་བར་སྒྲུང་ངོ་།།

དེ་ནས་མཁས་དབང་སངས་རྒྱས་དྲི་རྩེ་དཔོན་སྒྲོབ་སྤྱི་ཏེ་པ་དང་དཀར་
བསྟན་འཛིན། སྤར་ཡང་རྩེ་གསང་དོར་བ། རྩེ་མི་པམ་བསམ་གྲུབ། ཆོས་
རྩེ་གྲགས་པ་བ། སྤྱི་ཏེ་པ་རྩེ་དཀར་བརྒྱད་ནམ་རྒྱལ། སྤར་མ་བསམ་གཏན་
ནོར་བ། རྩེ་བཀའ་བརྒྱད་ནམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱལ་སྤྱི་ནམས་ཀྱིས་ད་ལྟའི་བར་
དུ་གདན་ས་མཛད་དེ། རྩོན་དུས་ལྟོ་བརྒྱད་བདག་པོས་གཙུགས་(བརྒྱགས་)
ནས་མཆོད་གཞིས་གནས་ཟེ་མོ། སྤ་ཆེན་ཀང་བཞི་རྩ་སྟོར་ནས་གཞིས་ཀ་
ཡོ་ལེབ་སོགས་ཐེམ་འཛིན་གཞིས་ཀ་མོ་དབྱེན་བཅས་མཆོད་གཞིས་དང་།
ཡུལ་སོ་སོ་ནས་དགེ་རྒྱན་ལ་ཕུལ་བས་ཁིང་གས་དུ་མ། ལོ་འདྲུག་(མཇུག་)
ཞེལ་དཀར་རྩོང་ནས་སྤྱི་རིམ་སྤྱི་བ་ཆས་ངོས་བརྒྱལ་བཅས་ཤིའི་དགོན་
གནས་གང་ཡོད་ཀྱི་གྲ་བརྒྱན་བསྟུས་ནས་སྤྱི་རིམ་མཛད་པ་ལ་བསམ་སྦྱིང་
སྤྱི་རིམ་དུ་གྲགས་པ་སོགས་ལ་སི་ཏུའི་ལེགས་མཛད་བརྒྱད་པར་གྲགས་པ་
ཡིན་ནོ། །

༥ སྤར་པ། རྩེ་ག་རྒྱན་བཅད་ཕྱིར་བྱི་བརྒྱ་ཏའི། །གཞིན་རྩེའི་
ཕྱོགས་ཀྱི་ས་གནས་དགེ་བ་དེར། །རྩོན་མེད་སྤྱབ་གྲ་གསར་དུ་གཙུགས་
(བརྒྱགས་)ཚུལ་ནི། །ཆོས་སྦྱོང་རྒྱལ་པོ་ལྟོ་བདག་གོང་མ་དེས། །ཞེལ་
དཀར་འཕགས་མའི་རི་ངོས་བཤད་པའི་གྲ། །རྩེ་ཆེན་ཚུགས་པའི་ཕྱགས་
སྒྲོ་ལྷན་མུས་ནས། །སྤར་ཡང་སྤྱབ་གྲ་འདྲུགས་པར་བཀའ་བཀྲོས་ནས།
ཕྱག་ན་བརྩོའི་ནམ་སྤྱལ་དཀའ་བཞི་པ། །མཁས་གྲུབ་ནམ་མཁའ་དྲི་རྩེ་སྤྱན་
དངས་ནས། སྤར་མར་མངའ་གསོལ་༼༡༡༽ཞབས་ཏོག་བསྟེན་བཀྲར་དང་།
དགེ་འདུན་གནས་གཞི་ཁང་ཆེན་གྲ་ཁང་སོགས།

རྒྱ་ཆེན་སྐྱབ་ནས་མཐུན་ཤིན་ཆོས་གཞིས་དང་། །རྒྱན་གྱི་སྐྱབ་
 རྒྱགས་རྒྱས་རིམས་དོས་སྐྱེལ་བཅས། །ལེགས་པར་བརྩྭགས་པའི་སྐྱབ་བྲ་
 ཆེན་པོ་ལ། །ཐྱི་བསམ་སྒྲིང་ཞེས་བྲར་མཆོན་གྲགས་པར། །རྒྱལ་བརྒྱད་
 སྐྱ་ཆ་ནམས་ཀྱིས་མོས་གྲུས་ངོས། །མཁས་བརྩན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་
 བུམས་ཆེན་སྐྱ། །བཞེངས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་སྐྱབ་པ་སོགས།
 རྒྱ་དཀར་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། །འཕྲོས་པའི་གཏམ་འདི་
 དཔྱད་ཅན་དུ་མ་ཡིས། །སི་དུའི་ལེགས་མཛད་བརྒྱད་པར་རྫོངས་འདིར་
 རྫོག་ །ཅིས་བྱ་བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།། །།

༥

འཕགས་མའི་ལུང་བཞིན་སེང་གེ་གནམ་འཕྲོང་རིར།

ཡི་དམ་ལྷ་ཆོགས་འབྲུར་དུ་བཞེངས་པ་ལེགས།

ལྷ་ ཏའི་སི་དུ་ཆོས་རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལེགས་མཛད་
 དགུ་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། འཕགས་མའི་ལུང་བཞིན་སེང་གེ་གནམ་
 འཕྲོང་རིར། །ཡི་དམ་ལྷ་ཆོགས་འབྲུར་དུ་བཞེངས་པ་ལེགས།
 ཞེས་འཕྲོས་དང་བཅས་བཅས་ཏེ་སེང་རྫོང་དཀར་ཆག་ལས་བྱུང་བ་ལ་
 དབྱད་པ་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་ན། དེ་ཡང་ལེགས་མཛད་དང་
 པོའི་སྐབས་སུ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པ་ལྟར་ཏེ་སི་དུ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རིན་
 ཆེན་དེ་ཉིད་སྤྲན་ཐུང་དང་སྒྲོལ་མ་ལ་བྱགས་དམ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཛད་
 པའི་རྒྱས་པས། དམ་པ་འཕྲང་དུ་དུས་མིན་འཆི་བ་ལས་དངོས་སུ་

སྐྱབས་པ་རྗེ་བཙུན་འཕགས་མའི་བྱ་གསུམ་རྗེ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བརྟེན་
ནས་རྒྱན་དུ་སྒྲོལ་མ་རང་ལ་གསོལ་འདེབས་མཛད་པའི་ཐོ་རངས་ཤིག།
བདག་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནལ་(མནལ་)ལམ་དུ་བུ་མོ་སྒྲོ་སངས་རྒྱན་གྱིས་
བརྒྱན་པར་འཇུག་ཞུག་ཞིག་ན་རེ། རྒྱལ་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་དཔལ་གྱི་རི་རང་
བཞུགས་པའི་གནས་སེའི་གནམ་དུ་འཕྱོངས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པས།
དེར་གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་(ཞིག་)བཞེངས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཆེ་ལ་བར་ཆད་མི་
ཡོང་ལ་མ་བཞེངས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཆེ་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་གནོད་པ་འབྱུང་གི་དེ།
དོ། །ཞེས་གསུངས་ཞིང་(ཞིང་)སེང་རྫོང་གི་ཐད་ཀྱི་ས་གཞི་དབྱིབས་
ཙམ་ཞིག་ནལ་(མནལ་)ལམ་དུ་བསྟན་དོ།།

དེ་ནས་བདག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གནལ་(མནལ་)སད་ཅིང་རོ་
མཆར་དུ་གྱུར་ནས་བྱ་གསུམ་ཡིད་ཤིན་ཏུ་ཕེབས་པའི་བྱ་གསུམ་འགའ་གས་
དང་བཅས་མནལ་ལམ་དུ་བསྟན་པའི་ས་དམིགས་དེ་གཟིགས་སུ་བྱོན་པས།
སྒྲང་ལམ་གྱི་ཐད་ནས་ཡར་བྱོན་པ་དང་སེང་རྫོང་གི་ཐད་ཀྱི་བར་སྒྲང་
ལ་འཇའ་རིས་ལོང་ལོང་ཡོད་པ་དང་། ད་ལྟར་གྱི་སྐུ་སྟན་(བརྟན་)ནམས་
བཞུགས་པའི་བྲག་རི་ནམས་ཀྱང་འཇའ་རིས་སུ་གཟིགས་ནས་བདག་ཆེན་
ཆོས་རྒྱལ་ཉིད་བྱ་གསུམ་ལུར་ནས་མཁྱོགས་པར་བྱོན་པས། བར་སྒྲང་གི་
འཇའ་ད་བྲག་རི་འཇའ་རིས་སུ་གནང་བའི་འཇའ་རིས་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་
རྗེ་བཙུན་མའི་ལྷ་ཆོགས་བཞུགས་པའི་བྲག་རི་དབུ་རྒྱན་ལྟ་བུ་འདི་ཉིད་ལ་
ཐིམས་པ་གཟིགས་པས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་ས་དམིགས་བྱ་གསུམ་
ཐག་ཆོད་ནས་སྒྲར་ཡང་པོ་བྲང་ཤེལ་དཀར་དུ་ཕེབས་སོ།།

དཀར་ཆག་དུ་དེ་མ་ཐག་སེང་རྫོང་དུ་དགོན་གནས་བཞེངས་པ་འདྲ་
 ཞིག་བཤད་ཀྱང་། བསམ་གྲུབ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་བརྗེས་(རྗེས་)སེང་རྫོང་
 རྫོལ་མ་བཞེངས་པ་དང་། བལ་པོ་བདུན་པོ་ཡང་བསམ་གྲུབ་ལྷ་ཁང་
 བཞེངས་དུས་ཀྱི་བལ་པོ་རྣམས་ཡིན་པར་དཔྱད་ཅན་དག་གི་གསུང་རྒྱན་
 ལས་ཐོས་སོ།།

དེ་ཡང་སེང་རྫོང་དུ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་འདྲིད་འཕགས་མའི་བཀའ་
 བཞིན་བྱུགས་ལ་གནགས་ཀྱང་། བསམ་གྲུབ་ལྷ་ཁང་གི་རྟོན་རྣམས་
 འགངས་ཆེན་གིས་(གཞིས་)འབྲུལ་དུ་བཞེངས་མ་གྲུབ་བར་ལུས་པ་ལས།
 སྤར་ཡང་རྗེ་བརྩན་མ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཆེན་ལ་དངོས་ཉམས་ཅི་རིགས་
 པར་བསྐྱལ་མ་རིམ་གྱིས་བྱུང་ནས། ཚེས་རྒྱལ་ཟླ་བཟང་ལྟོ་བརྒྱད་མངའ་
 བདག་དུ་བསམ་ཞིན་(བཞིན་)མྱིད་པའི་བརྗོལ་གར་བསྐྱར་བའི་མི་རྗེ་དེ་
 ཉིད་འབངས་འཁོར་ཡུལ་ལས་པ་མང་པོ་དང་བཅས་ཏེ་བྱེ་སྤར་༡༧༥
 གཟིགས་པའི་ས་གནས་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པར་ཐེབས་ནས། ལས་མགོ་གསར་
 འདྲུགས་མཛད་དུས་ངོ་མཆར་བཀྲ་ཉགས་དུ་མ་སྤང་ཞིང་བཙུག་དོ་རྣམས་
 མ་ཆི་སྐྱུག་པོའི་ལྟོ་ནས་སྟོན་(བཏོན་)པས་དོས་དཔག་ལྷ་བྱ་བྱུང་བས་
 གཏེར་དོར་གྲགས་ཤིང་། ལྷ་ཁང་གི་དམངས་(མང་)གཞི་སྟོང་(བཅིང་)
 རས་ཐྱིས་བཙུག་པ་དང་ནང་གི་ལྷེ་བའི་ས་ཁུལ་རྣམས་གྲུབ་པའི་དུས།
 ཤིང་ཆ་རྣམས་ཡུལ་གྱི་ལྷ་སྐྱུ་བསྟན་པ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ས་སྟོགས་
 སོ་སོ་ནས་སྐལ་བའི་ནང་ནས་མཐའ་མར་མའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཤིང་
 ཆ་རྣམས་བཟངས་(བཟང་)བར་གྲགས་སོ།།

དེ་ནས་ཤིང་བསྐྱིགས་དང་ནང་གི་ཞལ་པ་ཁ་བད་ནམས་ཆར་པའི་ཆོ་
 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱི་བྱུགས་དགོངས་ལ། བྲག་གི་སྐྱེ་ཆང་རང་ཤོན་འདི་
 རྣམས་སུ་རྗེ་བཙུན་མའི་སྐྱེ་བརྒྱན་གྱི་གཙོས་ཉེན་བྱིན་བརྒྱབས་ཅན་མང་དུ་
 བཞུགས་སུ་གསོལ་དགོས་འདུག་པ་ལ། རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྱས་ན་སྤྲིགས་དུས་
 ཀྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་རགས་པ་དང་འདོད་སྲེད་ཅན་དུ་གྱུར་པས་སྤྲར་
 བྱིག་(བཞིག་)པ་སོགས་བྱུང་ན་ཇིག་པ་སོག་པར་འདུག །འདིམ་པ་ཤིང་ཕལ་
 སོགས་ལ་བྱས་ན་རྒྱལ་པོ་འི་བྱ་ལས་ཀྱང་རྩུང་ཟད་དམན་པར་འགྱུར་བས།
 ད་ལམ་སྤྲན་སྤྲ་དང་དར་ཟབ་ལ་འདིམ་པར་བསྐྱེས་པའི་སྤྲེར་སྐྱེ་མང་དུ་
 བཞེངས་ནས་བཞུགས་སུ་གསོལ་ན་འགྲོ་དོན་ཆེ་བ་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལ་ལྟ་བཙོ་
 མཁས་པ་དུ་མ་གཅིག་དགོས་པ་འདུག་སྟུམ་དུ་དགོངས་པའི་ཆོ་རྗེ་བཙུན་མ་
 ལ་གསོལ་འདེབས་མཛད་པས། མི་རིང་བ་ནས་བལ་པོ་བདུན་བྱུང་ནས་རྒྱ་
 ཁྲོད་ལ་ལྟ་ཉེན་འབྱར་དང་རི་མོ་སོགས་བཞེངས་འདོད་མེད་དམ་ཞེས་འདི་
 བ་ལ། བདག་པོ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལན་ལ།

དེད་ལ་ལྟ་འབྱར་སྐྱེ་སྤྲེར་བཙོ་དང་སྤྲེབས་རིས་འདྲ་བཞེངས་པའི་མདུན་
 (འདུན་)པ་ཡོད་དེ་བྱིད་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་སམ་གསུངས་པས། བལ་པོ་རྣམས་ན་
 རེད་ སྤྲེར་བཙོ་དང་ལོགས་བྱིས་ཤེས་པར་མ་ཟད་མཆོན་(རྩྭ་)ཅི་ཡང་པེད་
 རང་མཆོའི་(རྩྭ་)ལག་ན་ཡོད་ཟེར་ནས་དང་དུ་བྱངས་ཤིང་། ཆོས་རྒྱལ་
 ཉི་མེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱིན་བདག་དང་ཞལ་བཀོད་མཛད་ནས་བལ་པོ་བདུན་པོས།
 ལ་ལས་སྤྲེབས་རིས་བྱས། ལ་ལས་སྤྲེར་བཙོ་བཙུགས་ནས་བྲག་རིའི་ནང་
 གི་སྐྱེ་ཆང་དབུས་སུ་སྒྲོལ་ལྡང་། གཡས་སུ་འོད་ཟེར་ཅན། གཡོན་ན་རལ་

གཅིག་མ། དེའི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་སྐྱོལ་མ་འཛིགས་པ་བརྒྱད་སྐྱོབ་མ། བྲག་རིའི་
 རྩེ་བ་བསྐྱོད་ལ་སྒྲན་ཆ་བདེ་གསེགས་བརྒྱད། དེ་འོག་སྐྱེ་ཆང་གི་གཡས་གཡོན་
 དུ་བརྩུ་གཅིག་ཞལ་རེ། དེའི་འོག་དུ་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་རེ། དེ་འོག་དུ་མགོན་
 པོ་གྲུང་དང་ལྷ་མོ་པོང་གཞིན་(ཞན་)མ་གཉིས། དེའི་འོག་དུ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་
 རྩེ་བཞི་བཞུགས་སོ།།

ལྷེ་བས་རི་ས་ནི་བྲག་རིའི་རྒྱབ་ལ་སྐྱོལ་མ་འཁོར་བ་སྐྱོང་སྐྱོབ་ཀྱི་
 ཞིང་ཁམས། དེའི་གཡས་ལ་བདེ་མཆོག་གི་ལྷ་ཆོགས། གཡོན་དུ་དུས་
 འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས། མདུན་གཡས་ངོས་ལ་རྩེ་བརྩུན་སེང་རྩེང་ནགས་
 སྐྱོལ་ལ་མི་བསྐྱུན་གཡག་མགོ་ཐོད་ཆོན་འཕྱར་བ་སོགས་དབང་ཕྱུག་
 མ་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ། དེའི་སྐྱེང་དུ་ནམ་རྒྱལ་ལྷ་དག། མདུན་
 ངོས་ལ་རྩེ་བརྩུན་གྲགས་པ་དང་ས་པར། དེའི་སྐྱེང་དུ་འཇམ་དབྱངས།
 ལྷེ་གདོང་གཡས་གཡོན་ལ་གནས་བརྩུ་རྒྱ་ནག་ལུགས། མདུན་གྱི་ཕྱི་
 གཡས་ལ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཞིང་བཀོད། གཡོན་ན་ཐུབ་པ་གངས་ཅན་མཆོ།
 དབྱས་སུ་སྐྱོ་བའི་ཕྱི་རི་མ་ལ་བསྐྱལ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་སྐྱོང་དང་ལ།
 སྐྱོར་ཁང་ནང་གི་ཡ་ཐེམ་ལ་སྐྱོང་བཅན་ཡབ་ཡུམ་གསུམ་དང་སྐྱུ་ལ་སྐྱོན་
 ནམ་པ་གཉིས། སྐྱོར་ཁང་གི་ཕྱི་ངོས་ལ་ཆེ་དཔག་མེད་སྐྱོང་སྐྱེ། སྐྱོར་
 ཁང་ཕྱིའི་ཡ་ཐེམ་ལ་སྐྱོབ་དཔོན་ཆེན་པོ། མཁན་པོ་པོ་རྗེ་ས་ཏཱ། ཆོས་
 རྒྱལ་ཁྱི་སྐྱོང་ལྷེ་བཅན། པར་ཆེན་ཀ་མ་ལ་སྐྱེ་ལ། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅན།
 ཁུམས་ཀྱི་གཡས་སྐྱོགས་ལ་རི་མ་པ་བཞིན་སྒྲན་ཆ། ༼༡༠༽ཆོ་དཔག་མེད།
 འཇམ་དབྱངས་སྐྱན་རས་གཟིགས། ནམ་འཛོམས་ནམས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས།

མྱེ་བྱམས་གཡོན་ཕྱོགས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་མི་འབྲུགས་པ། རྣམ་སྤྱོད་ཏེ་
བདག་བརྒྱུད། གྲུང་མགོན། ལོ་མ་གྱོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁིང་ཁམས་རེ། དེ་
དག་གི་གཤམ་དུ་ཏེ་སེ་རྟེ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱི་རིགས་བདག་ཚུལ་དུ་
སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྙན་གྱི་ཀློན་པ་(གྱིས་བརྙན་པ་)བཅས་སྐྱོན་བདག་
གི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ་མཐའ་དག་བྱིན་ཆུབས་ཀྱིས་གཟི་བཤིང་འབར་ཁིང་
ཀུན་ཀྱང་འགྲོ་བའི་འདྲེན་པ་སྒྲ་ན་མ་མཆིས་པའོ།།

རབ་གནས་མངའ་གསོལ་གྱུ་བ་ནས་བལ་པོ་བདུན་གཅིག་ལ་གཅིག་
ཐིམ་ཁིང་མཐར་གཅིག་པོ་དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་མའི་སྐུ་བརྙན་ལ་ཐིམ་པར་
བཤད་པས། བལ་པོ་རྣམས་སྐུལ་པའི་ལྷ་བཟོ་བ་ཡིན་པར་གྲགས་གིང་དོན་
ལ་གནས་པར་སེམས་སོ། །མཛད་པ་འདི་དག་སེ་རྟེ་ལེགས་མཛད་དགྲ་
བ་ཡིན་པར་ཡ་རབས་རྣམས་སྐྱེད་བ་ད་ལྟའི་བར་དུ་གྲགས་སོ།།

སྐྱོ་པ། རྒྱ་བཟང་རྣམ་སྐུལ་ཆོས་རྒྱལ་རྒྱའི་མཆོན། །རྩོ་ཕྱོགས་
རྒྱལ་བརྙན་ཅ་ལག་གཅིག་པུ་ཉིད། །རྣམ་དཀར་མཛད་བཟང་རྒྱ་ཆེན་ཚོམ་
པའི་དུས། །སྐུ་ཆེ་མང་པོར་ཐུགས་བཅས་རྗེས་བཟུང་བའི། །ལྷག་པའི་
ལྷ་མཆོག་ཡུམ་ཆེན་ཏུ་རེ་མས། །ལུང་བརྙན་རི་བཞིན་དཔལ་རིའི་གནོད་
ཕྱིན་ཕྱོགས། །གདོང་ལྷ་འབར་བ་ལྷ་བུའི་ས་འཛིན་ངོས། །གཙུག་ལག་
ཁང་དང་འབྲུར་སྐུ་ལྷེ་བས་རིས་སོགས། །རྒྱ་ཆེར་མཛད་པའི་ལྷ་ཆོགས་
བགངས་(བགང་)ཡས་རྣམས། །དད་ལྷན་འདྲེན་བྱེད་ཟུང་ལ་བྲ་ཡབ་ལྟའི།།
ངོ་མཆར་བལྟས་(ལྟས་)མོ་མཐོང་བའི་དགའ་སྟོན་དང་། །བྱིན་ཆུབས་གཟི་
བཤིང་འབར་བའི་མཛད་བཟང་ལ། །རྩོ་ཕྱོགས་འཛིན་མའི་ཤེས་ལྷན་སྐུ་པོ་

ནམས། །དགའ་པའི་འཛུམ་མདངས་བཅས་ཏེ་ད་ལྟའི་བར། །སྐྱེངས་པའི་
དོན་མཆོན་(སྐྱེང་པའི་དོན་ཆོན་)ངོ་མཆར་དབྱངས་འདི་ལ། །ཕན་བདེའི་ལེགས་
མཛད་དགུ་པར་གྲགས་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་
བཅད་པའོ། །

༡༠

བཤད་སྐྱབ་ཆོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ།
བཤད་བྱ་སྒྲོམ་བྱ་མང་དུ་བཅུགས་པ་ལེགས།

༥ སེ་དུའི་ལེགས་མཛད་བཅུ་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། བཤད་སྐྱབ་ཆོས་སྡེ་
གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ། །བཤད་བྱ་སྒྲོམ་བྱ་མང་དུ་བཅུགས་པ་ལེགས།
ཞེས་པའི་དོན་མདོར་བསྡུས་ནས་ཀྱང་གྲངས་ཅམ་བཟོད་ན། དེ་ཡང་དང་
པོ་བཤད་བྱ་ནི་མཁས་དབང་གེ་ཡ་པའི་ཇས། རྫོ་ཕྱོགས་ཤེལ་དཀར་ཆོས་
ཀྱི་སྡེ་པོ་ཆེར། །རྩར་སྒྲིག་མདངས་ཀྱིས་ས་དང་བར་སྐྱང་ཀྱན། །མཐུན་
མཆོམས་ལི་ཁྲིའི་སྐྱང་བ་བརྒྱ་འགྲེད་ཅིང་། །ལྷང་དང་རིག་(རིགས་)པའི་
སྐྱ་དབྱངས་འཁོར་མོར་སྒྲོག།

ཅེས་པའི་བསྐྱགས་བཟོད་དོན་ལྡན་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་
བཤད་བྱ་གསར་དུ་བཅུགས་སྐབས་སུ་ས་ལུགས་ཀྱི་བྱ་ཆང་ཁ་གསལ་དང་།
པོ་ལུགས་ཀྱི་བྱ་ཆང་རེ་གཉིས་ལས། དཔོན་གནས་རྒྱ་ཆེ་བ་མེད་པར་
རྟེན་(བརྟེན)། བདག་ཆེན་ཡབ་སྲས་ནམས་ཀྱིས་དངོས་སུ་འཛུགས་པ་
གནང་བ་དང་འགའ་ཞིག་གཞན་ལ་འཛུགས་པའི་བཀའ་གནང་བའི་གས་
མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་བཤད་བྱ་ནམས་བྱང་ཚུལ་ནི། ཤེལ་ཆོས་སུ་བཤད་བྱ་

ཚུགས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པ་བདག་ཆེན་ཆོས་རིན་ཆེན་དང་ཆོས་དཔོན་
ལོ་ཆེན་གྲགས་པའི་དུས། མཁན་པོ་ལེགས་གིང་པའི་འོག་རྒྱ་འདུ་བའི་གྲ་
ཆང་གསུམ་དགའ་ལྡན་པ་སོགས་གྲ་ཆང་བཙུ་གཉིས་ཙམ་དང་།

མཁན་ཆང་པའི་འོག་རྒྱ་འདུ་བའི་གྲ་ཆང་ཁ་གས་བྱུང་གིང་(ཞིང་)།
བདག་ཆེན་རྩ་བཙན་པའི་སྐྱུ་ཐོག་ནས་བཟུངས་རིམས་ཀྱིས་བྱུང་བ་རྒྱལ་
ཁྲོམ་དུ་སེ་དཀར་གྱི་རིགས་ལས་བྱུང་བ་ལྷ་བྱང་དཀར་པོ་པ་ལ་སྟོ་བདག་
གིས་དགོན་པ་ཚུགས་གིག་པའི་བཀའ་གནང་བ་ལྟར། ལྷ་བྱང་ལ་པའམ་
དཀར་པོ་པའི་ཞལ་ངོ་ཞིག་གིས་གངས་ཅན་ཆོས་འཕེལ་དུ་གྲ་སར་ཕེབས་
ནས་བྱགས་གཉེར་མཛད་དེ་སྐར་ཡང་རང་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནས་བཙུགས་
པའི་དཀར་པོ་གྲ་ཆང་། ལྷ་བྱང་དཀར་པོ་པ་ནས་གྱུས་པའི་ལྷ་བྱང་
གསེར་སྦྱིང་པས་བཏབ་པའི་གསེར་སྦྱིང་གྲ་ཆང་། ཡང་ལྷ་བྱང་དཀར་པོ་
པའི་ཞལ་ངོ་གཅིག་རྒྱལ་ཞོར་བདེ་སྦྱིང་དུ་བཞུགས་པ་ལྷ་བྱང་རྒྱལ་པར་
གྲགས་གིང་དེས་བཏབ་པའི་སྟོ་གྲ་ཆང་། ལྷེ་པ་གནས་འོག་པས་བཙུགས་
པའི་གནས་འོག་གྲ་ཆང་། ལྷ་བྱང་ཆོས་རྗེའི་གདན་ས་ཟེ་ཐུག་མཁན་ཆང་པ།
ཆ་ཐང་པ་ཆོས་རྗེ་ལེགས་པ་བཟང་པོས་བཏབ་པའི་ཆོས་ལུང་གྲ་ཆང་།
བཀད་སྐྱུ་མཁན་འོག་བྱང་མ་གྲ་ཆང་དང་སྐྱུ་བ་སྟོ་གྲ་ཆང་། མཁན་པོ་
ལེགས་གིང་པས་བཙུགས་པའི་སྟོ་གསུམ་དགའ་ལྡན་གྲ་ཆང་། རྒྱལ་བ་
ཡང་དགོན་པའི་གདན་ས་སྦྱིང་སྟོད་ལྷ་གདོང་གྲ་ཆང་། མཆོ་སྟོ་བཙེ་ཆེན་
པས་བཙུགས་པའི་སྟོ་ཙེ་གྲ་ཆང་། ཁ་རྟ་ཁམས་པ་གྲ་ཆང་། ཉོ་སྟོད་
གྲོག་མཁར་གྲ་ཆང་། གུམ་མཆོ་ལུང་བཟང་གྲ་ཆང་། སོས་སྤྱིང་རི་

ས་ལ་ན་ཚད་མ་གྱ་ཚང་ངམ་སྒྱི་ཕུག་གྱ་ཚང་། ཉིང་རི་ཤེར་ཅི་གྱ་ཚང་
གར་པ་གྱ་ཚང་ནི་དིང་སང་བྱང་མ་དགོན་དུ་འཕོད་པ་འདི་ཡིན་འདུག
སྒྲན་ཁབ་ཁབ་གསར་བདེ་སྒྱིད་གྱ་ཚང་། ས་དུག་སྒྱེ་ཆུ་གྱ་ཚང་། ཡོལ་ལེ
ཀུན་འཛོམས་གྱ་ཚང་། གྱི་རེས་གྱ་ཤོར་དང་། གྱང་མ་གྱ་ཚང་། གྱམ་སྒྲོང་
གྱང་བསམ་གྱ་ཚང་། གནམ་སྒོ་གྱ་ཚང་།།

བདག་ཆེན་སྒྲོལ་མ་སྐྱབས་ཀྱིས་སྒྱིན་བདག་མཛད་ནས་བཤེས་གཉེན
སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གཙུགས་(བཙུགས་)པའི་གདན་ས་འོ་བོད་ཕུག
གམ་ཆོས་འཁོར་ཕུག་པ། པའ་ཆེན་འཛིགས་བྲལ་གྱི་ཤེར་འཛོམས་སྒོ་བ་རིན
ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཙུགས་པའི་གྱ་བཞི་སྒོ་མོ་ཆོས་སྤྲིངས། འདོད་རྒྱས
གྲོས་པ་དགོན་པ་། མཆོད་གོན་པ་བྲག་འོག་པ།.....དིང་སང་ཞོལ་མང་འདུར་ག
ནམས་སྤྲོ་མོ་ནས་ཤེལ་དཀར་དུ་འདུ་བའི་གྱ་ཚང་གས་སུ་བྱུང་གིང་(ཞིང་)།
ཕྱིས་སུ་བྱུང་བ་ཤེལ་ཆོས་དབྱར་དགུན་ཆོས་གྱར་འདུ་གས་གངས་ཅན་
གྱི་དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་བརྟན་འཕེལ་གྱིས་བཙུགས་པ་གམ་མཚོ་གཟེར་
མཁར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྒོ་བ་མ་རྗེ་སངས་རྒྱས་དཔལ་བཟང་གིས་
བཏབ་པའི་སྒྲན་ཁབ་དཔལ་སྤྲིངས། རྗེ་རག་དབང་གྲགས་པའི་(པས་)
ས་ཆོག་སོགས་མཛད་ཞལ་བོད་ལྷར་རྗེ་ཐར་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་(གྱས་)
བཏབ་པའི་ཐོས་བསམ་སྤྲིང་། ཡར་པ་རྒྱ་དཔོན་རྗེ་དཔོན་ཆོས་རྗེ་ནམ་
མཁའ་རིན་ཆེན་གྱིས་བཙུགས་པའི་མངོན་དགའ་ཆོས་སྤེ། སོས་སྤྲོ་གམ་
པ་གྱ་ཚང་སོགས་ཕྱིས་བྱུང་ནམས་ཀྱང་ཤེལ་དཀར་ཆོས་གྱར་འདུ་སྒོལ་
བྱུང་འདུག་པ་ཤེལ་དཀར་ཆོས་གྱ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་དུ་གཉོགས་སོ།།

ཕྱི་ལོ་བསམ་སྒྲིང་གི་ཡན་ལག་འདུག་(མཛད་ག)་ཏུ་བསམ་སྒྲིང་སྐྱེ་རིམ་དུ་
འདུ་བའི་སྐྱབ་གྲུ་ནི་རི་སྐད་དུ། ཏུ་མིང་རྒྱལ་པོས་བཏབ་པ་ཡིས། ཕྱི་ལོ་དགོན་
གནས་བཅུ་གསུམ་ནི། ཞེས་པ་རྩེ་ར་འགའ་ཞིག་སྟོང་བདག་གིས་སྒྲིན་བདག་
མཛད་ནས་བཅུ་གསུམ་གྱིང་། དགོན་གནས་འགའ་ཞིག་གཞན་ལ་འདུགས་པར་
བཀའ་གནང་ནས་བཏབ་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི། ཕྱི་ལོ་དགོན་གནས་གཙོ་བོ་
བསམ་སྒྲིང་། དེའི་ཡན་ལག་བཅུ་གསུམ་ནི། ཆོས་འཁོར་སྐང་། ཅོར་རྩེང་།
རིན་རྩེང་། མང་ལམ། རྩ་སྐྱེ། ཟུར་ཕུག་སྟོང་། ཉ་ཀྱ། རྩོ་པར། ཆོ་པོ།
སེང་རྩེང་། རྒྱ་བཟང་། བུ་ཐོ་སྐང་། ཕྱི་བྱང་རྩེང་བཅས་བཅུ་གསུམ་དང་།
སྐར་སོར་བཏབ་གསལ་གྱིང་ཆང་། ལོ་པཌ། ཟུར་ཕུག་སྐྱིང་སྐྱད་སོགས་དགོན་
ཕན་ནམས་ཀྱང་བསམ་སྒྲིང་སྐྱེ་རིམ་དུ་འདུ་པོ།

གཞན་ཡང་མི་བདག་གོང་མ་དེ་ནི་ད་ཀྱིས་གངས་ལུགས་པ་བྲ་སྟོན་
བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་བྲ་མར་བཞེན་ནས་དེའི་གདན་ས་རུ་བོང་ལྷ་རི་བོ་
ཆེའི་དགོན་པ་འདེབས་པར་མཛད་ནས། མཆོད་གཞིས་ཞེན་བཞེངས་ལོ་
བྱད་སོགས་སྒྱུར་འདུགས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་མཛད་དོ། །རི་པ་གཞོན་ནུ་
ཐོ་བྲོས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་ཐོན་པོ་བདེ་ཆེན་མགྲུ་ལ་གྱི་དགོན་གནས་སུ་འང་
ཕྱིས་རེ་མཐའ་པ་(རེད་མཐའ་པ་)གཞོན་ནུ་ཐོ་བྲོས་བཞུགས་གིང་། དེ་ལ་
བཞེན་པའི་སྟོང་བཅུ་དེ་བདག་པོ་ནས་ཀྱང་འཛིན་བདག་ཞབས་ཏོག་༼༡༣༽
གནང་ནས་ཤེལ་ཆོས་ཀྱི་དགོན་ལག་ཏུ་གཏོགས་པར་མཛད་དོ། །གཞན་
ཡང་བདག་ཆེན་ཡབ་སྲས་ན་རིམས་ཀྱིས་བདག་ཆེན་གནང་ནས་བཅུན་མ་
དགོན་སོགས་བཅུ་གུ་མང་ཡང་འདིར་མ་སྒྲོས་སོ། །སྐར་བཀད་པའི་ས་

དགེ་པོ་གསུམ་གྱི་གྲ་ཚང་ཉིད་གཅིག་སོགས་བཤད་གྲ་དང་། ཏ་མིང་རྒྱལ་
པོའི་བཀའ་བསྐུལ་པའི་ཁྱིའི་དགོན་གནས་བརྒྱ་གསུམ་སོགས་བརྒྱ་གསུམ་པ་
ལ་སི་དྲུའི་ལེགས་མཛད་བརྒྱ་པར་མཁས་དབང་དུ་མའི་གཏམ་དུ་མཛད་པ་
སྒྲར་ཡང་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ལགས་སོ།། །།

སྒྲས་པ། ཏ་མིང་རྒྱལ་པོའི་མཛད་ཆེན་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི། དགོན་ཆེན་
ནམ་གཉིས་བརྒྱ་གཞི་ལེ་ལག་དུ། གསང་ཆེན་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་
ས་སྐྱབ། །འདྲུལ་བསྟན་དབུ་མའི་བསྐྱེད་པ་(སྐྱེད་པ་)འབྱེད་དགེ་ལྡན་པ།
གཞུང་ལུགས་ཀྱན་དོན་བསྐྱེད་མཛད་པོ་དོང་པ། །ནམ་གསུམ་རིང་ལུགས་
བསེལ་ལྡན་སྐྱོང་ས་འདི་ནི། །དབྱེད་བཟོད་བསྟན་པའི་སྒྲིང་པོར་ལེགས་
རྟོགས་ནས། །གང་དེའི་བསྟན་དང་བསྟན་འཛིན་འཕེལ་བའི་གནས། །ཆོ་
མེག་གྲངས་ལྡན་བཤད་གྲ་བརྒྱའི་ཆོལ། །རྒྱས་མཛད་ལྟོ་བདག་ཏ་ལྡང་
དབང་འདི་མཆར།།

གཞན་ཡང་གོང་མཚུངས་ཆོས་གྲ་མཐའ་ཡས་པ། །འདྲུགས་པའི་
མཐུན་ཆེན་གནང་དང་ཚུགས་ཤིག་པར། །བཀའ་བསྐུལ་དེ་དོན་འགྲུབ་
པའི་ཕྱག་རིས་ཡང་། །ཆོས་རྒྱལ་ཡབ་སྐུས་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འཕུལ།
སྐྱབ་རྒྱུད་(བརྒྱུད་)བསྟན་པའི་གསེར་ཐིག་མར་མི་ནས། །ལེགས་བྱུང་ཕྱག་
ཆེན་རྟོགས་པ་མཛོན་གྱུར་པའི། །གྲུབ་ཆེན་འབྱུང་གནས་སྐྱབ་གྲ་དབེན་
པའི་རིར། །དགོན་མཆོག་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲངས་ལྡན་བརྒྱ་གསུམ་སོགས་ལ།
ལེགས་མཛད་བརྒྱ་པར་བཟོད་པ་དོན་ལྡན་ཆོག །ཅེས་བྲ་བཞི་བར་སྐབས་
ཀྱི་ཆོགས་སུ་༼༡༩༽བཅད་པའོ།། །།

ཉིན་བཞིན་སྒྲ་མར་ཕྱག་མཆོད་གསོལ་འདེབས་ཆོ།།

པཎ་ཆེན་སྒྲང་ལ་བདེ་ལམ་གཏོད་པས་ལེགས།།

༥ ཏུ་མི་རྒྱལ་པོའི་ལེགས་མཛད་བཅུ་གཅིག་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། ཉིན་
བཞིན་སྒྲ་མར་ཕྱག་མཆོད་གསོལ་འདེབས་ཆོ། པཎ་ཆེན་སྒྲང་ལ་བདེ་ལམ་
གཏོད་པས་ལེགས། ཞེས་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་ཏེ་རྩལ་ཟད་བཤད་ན། ཤེལ་
དཀར་ཅེ་རྒྱལ་གྱི་དབང་ལྡན་ཕྱོགས་ན་ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་ནས་བཟུངས་
མཁན་བརྒྱུད་ན་རིམ་དང་། བདག་ཆེན་ཡཔ་སྤྲས་སྐྱུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་
ནས་སྐབས་སུ་འཕེབས་ནས་ཞབས་ཏོག་ཕྱན་སུ་མ་ཆོགས་པ་དང་བཅས།
དགོན་མཆོག་མཆོད་འབུལ་གསོལ་འདེབས་ཆོས་ཉན་ལ་བརྩོན་པ་དང་།
ཁྱད་པར་བཤེས་གཉེན་སྒྲོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆོན་དགའ་ལྡན་འབྲངས་རྒྱས་
སུ་ཟུར་བཞུགས་མཛད་སྐབས་སྒྲོ་བརྒྱུད་བདག་པོས་པཎ་ཆེན་བདེ་ལམ་
ནས་ཉིན་བཞིན་ཕྱག་དང་གསོལ་འདེབས་མཛད་པ་དང་། བཤེས་གཉེན་
ཆེན་པོས་ཀྱང་གསོལ་ཆོགས་གྲོལ་ནས་འབྲང་རྒྱས་སྒྲ་བྲང་གི་ཐོག་མཁར་
ཞབས་བསྐྱོར་མཛད་པའི་ཞལ་དཔུང་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པ་
བཅས་བདེ་ལམ་གཏོད་པར་མཛད་པ་ལེགས་མཛད་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པ་
ཡིན་ནོ།།

སྤྲས་པ། ཏུ་མི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ལེགས་མཛད་ནས། པཎ་གསུམ་
བགྲངས་(བགྲང་)འཁོར་གྲངས་འཛིན་དྲང་པོའི་གྲངས། པཎ་ཆེན་གྱི་རྟེ་
རྒྱ་འཛིན་བཟུངས་ཏེ། མཁན་བརྒྱུད་རིམ་བཞིན་སྐབས་འགར་སྐྱུ་མེང་

ཆེད། ཁོ་བྱང་ཅེ་མོའི་དབང་ལྡན་ས་སྤྱོད་གས་སུ། ཆོས་གྲ་ཆོས་སྤྱི་ཏེན་
 བཅས་ཡིད་འོང་དེར། ཁྲ་མ་མཆོག་གསུམ་ཡོངས་ལ་ཕྱག་མཆོད་དང་།
 གསོལ་འདེབས་བསྟེན་བཀྱར་ལེགས་བྱས་སྒྲི་དགའི་གནས། བདེ་ལམ་
 གཏོད་ནས་སྤྱི་ཡིས་སྒྲི་སངས་ཀྱང་། འདོན་ལྡན་མཛད་ལ་ཤེས་ལྡན་སྤྱི་
 དགའི་ཆོགས། མཛད་པ་ཕྱ་མོའང་ངོ་མཆར་སྤྱོད་གནས་སུ། མཐོང་
 ནས་ལེགས་མཛད་ནོར་ལྟེ་གངས་སུ་བྱས། ཞེས་བྱ་བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་
 ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།། །།

༡༣

ཁྲོམ་ས་ཐང་ཀར་མོ་འབྱུང་བཅས་ནས་ནི།

རྒྱུ་ལ་ཐང་ཀར་མོ་འབྱུང་བཅས་ནས་ནི།

ལྷ་སྤྱོད་བཅུད་མི་བདག་ཆེན་པོའི་ལེགས་མཛད་བཅུ་གཉིས་པ་ནི། ཇི་
 སྤྱོད་དུ། ཁྲོམ་ས་ཐང་ཀར་མོ་འབྱུང་བཅས་ནས་ནི། རྒྱུ་ལ་ཐང་ཀར་མོ་
 འབྱུང་བཅས་ནས་ནི། ཞེས་པའི་དོན་འབྲས་མདོར་བསྡུས་བཅོད་ན།
 ལྷ་ས་མཛད་རྣམས་ནི་ཆོས་སྤྱོད་གས་གས་ཆེ་བས་རྣམ་དཀར་གྱི་མཛད་པ་
 མཆོག་དུ་གྲུབ་ལ། འོན་ཀྱང་ལུགས་གཉིས་ཀྱིས་(ཉི་)སྤྱོད་ནས་བྱུ་ལ་སྤྱོད་
 ཀྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་མི་རྗེ་རྣམས་ལ་མངའ་ཐང་ཕྱག་སུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་
 དགོས་པས། ལྷ་ས་མཆོན་དེས་ན་ཕྱིའི་མངའ་ཐང་ཏེ་ཏེ་ལ། མཛོ་གཡག་
 ར་ལུག་སོགས་མང་པོར་སྤྱོད་པ་དགོས་པས་རྒྱ་ཐང་ཁྲོམ་སར་ཏེ་གཡག་
 ར་ལུག་སོགས་ཀྱི་མོ་འབྱུང་མཆོན་ཆེ་བ་འབངས་འཁོར་རྣམས་ལ་འབྲལ་
 བསྡུ་ལ་ཆེར་མེད་པའི་ངང་སྤྱོད་མཛད་པར་བཀའ་གནང་བས། ཏེ་ཏེ་ལ་

སོགས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་ཕྱི་འཛམ་གྱི་ཆེ་ར་འཕེལ་བ་ལ་གོང་མཛད་
ནམས་ཀྱིས་དཀྱུས་ཁོང་ལེགས་མཛད་བརྒྱ་གཉིས་པར་ཡ་རབས་ནམས་ཀྱི་
དག་ཀྱན་དུ་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ།

སྐྱེས་པ། གམ་འབྲོག་རྒྱུ་འབྲོག་རྩ་ཡིས་(མ་)དགེ་བའི་ནང་།
གམ་འབྲོག་ཕྱན་སྐྱེས་ཆོགས་པ་བྲིས་ཐང་དུ། རྟ་འབྲི་ར་ལུག་བརྒྱད་ལྟ་
མོ་བྱུ་འི་ཆོགས། བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་བུ་ཆའི་གྲངས། མཁའ་ལ་
སྐར་ཆོགས་འབྲིགས་བཞིན་ནམ་པར་བཀ། རྟེ་དག་ལུས་སྟོབས་ལང་
ཆོའི་དཔལ་རྒྱས་པའི། རྟང་ནས་ཅང་ཤེས་རྟ་མཆོག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།
མོ་ས་ཉིན་དུ་སྟོད་རྒྱས་བརྒྱ་ཕྱག་ཆོགས། འཕེལ་ལ་ཤེས་ལྟན་དག་གི་
ལེགས་མཛད་ནས། བྲིམ་གྱི་གྲངས་སུ་སྐྱེང་བ་དོན་ལྟན་གཏམ། ཞེས་བྱ་
བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༡༩

ཕྱོགས་ཀྱི་ལ་སྟོ་ཕྱེ་ནས་ཆོང་ཁེ་དང་།

སོ་ནམ་ཤས་ཀྱི་བང་མཛོད་འཕེལ་བས་ལེགས།

༥ རྟ་སི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ལེགས་མཛད་བརྒྱ་གསུམ་པ་ནི། རི་སྐད་
དུ། ཕྱོགས་ཀྱི་ལ་སྟོ་ཕྱེ་ནས་ཆོང་ཁེ་དང་། སོ་ནམས་(ནམ་)ཤས་ཀྱི་
བང་མཛོད་འཕེལ་བས་ལེགས། ཞེས་པ་ལྟར་སྐར་གྱི་ལེགས་མཛད་
ནམས་ཀྱི་དཀྱུས་སུ་བཞེད་ན། དེ་ཡང་སྟོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་མེ་(མེས་)
དཔོན་སོགས་རྒྱལ་སྟོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ནམ་དཀར་ལེགས་
མཛད་ཆོས་འབྱུང་དེ་བཞེར་སོགས་སུ་གསལ་བ་དང་། དེ་མཚུངས་རྒྱལ་ཕྱེ་

བདག་པོ་རབ་བརྟན་ཀླན་བཟང་འཕགས་ཀྱི་ལེགས་མཛད་རྣམས་ཐོ་ཡིག་དུ་
 བཀོད་པར་སྤུན་ཆོག་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་སོགས་དང་འགྲན་བཟོད།
 ཏ་སི་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་མཛད་བཟང་རྣམས་ཀྱང་སྤར་
 མཛོད་བསྡུས་བཤད་ཟིན་ནས་ལེགས་མཛད་བཅུ་གསུམ་པ་འདི་ནི་གྲོང་པའི་
 ཁོ་བྱད་རང་དོན་ལྟར་ལེན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་སྤྱིད་ལྟ་ཁང་རྣམས་སུ་དཀོན་
 མཆོག་གི་མཆོད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བྱ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་དང་། བྱད་པར་
 རེལ་དཀར་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོའི་དབྱར་དགུན་ཆོས་གྲུའི་གསོལ་སོགས་དང་།
 བསྐྱེན་བཀྱར་ཞབས་ཏོག་ལ་དམིགས་ནས་རེལ་དཀར་ཆོས་རྫོང་གི་བསྡུ་
 ཆའི་གསུམ་ཆ་སྤུལ་བར་གྲགས་པ་དོན་ལ་གནས་པས། དགེ་རྒྱུན་དེ་དག་ལ་
 དགོངས་ནས་ཆོང་ཁེ་གཞིས་འདེབས་འབབ་བསྡུད་སོགས་ཀྱིས་(ཉེ་)སྒོ་ནས་
 གཏན་བདེའི་ཞིང་ས་དགེ་འདུན་འདུས་པའི་ཆོག་ལ་འདོད་དགུའི་ཆར་གྱིས་
 རྒྱུན་པའི་ཕྱག་རིངས་བརྒྱུད་བ་ལ་ཡ་རབ་དག་གིས་ལེགས་མཛད་བཅུ་གསུམ་
 པ་ཞེས་རབ་སྟན་གཏམ་དུ་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ།

སྤྱི་པ། རྒྱུན་ཆོ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱན་མེད་འཕྱོར་ལུན་གྱིས། སྤྱི་ནང་
 རྒྱ་མཆོད་པར་ཆེན་བགྱངས་ཡས་ཆོག་ས། མཆོད་དང་མགོན་མེད་འགྲོ་
 ལ་སྤྱིན་གཏོང་ཆེད། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཉུལ་ཏེ་ཡིད་བཞིན་ནོར།
 དངས་ནས་འདོད་དགུའི་འཕྱོར་པས་མཆོད་ཡུལ་དང་། འཕྲོངས་པའི་
 འགྲོ་རྣམས་ཆོམས་པར་༼༡༩༽མཛད་པ་ལྟར། རྫོ་བརྒྱད་མི་རྗེ་ཆོས་
 རྒྱལ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། སྤྱོད་པ་བཞིའི་ལ་སྒོའི་ཆོང་གི་ཁེ་སོགས་དང་།
 གཞིས་འདེབས་ཆོས་བཞིན་བསྡུས་པའི་གས་བཅས་པས། བང་མཛོད་

ལྷ་པོ་ར་པ་ཀང་ནས་སྒྲིན་པའི་ཕྱག་ཡང་ཡང་བསྐྱངས་(བརྐྱངས་)ལ་མི་
 ཏུ་འཇུག་མཛད་གངས། ཅེ་ཟེར་བཞིན་པ་མཁས་པ་དགེ་ས་པའི་གཏམ།
 ཡིན་བཞིས་(ཞེས་)ད་ལྟའི་བར་གྱི་སྒྲི་པོ་ནམས། སྒྲི་འཛིན་དབང་པོའི་
 དགའ་སྟོན་སྒྲི་ལ་བའི་ཕྱིར། མིག་སྒྲིན་མདངས་འཛིན་ཨ་ལྷ་ར་བཀོད་པ་
 ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། འཛམ་བུའི་
 རྒྱུན་པས་མཆོན་པའི་ལས་སའི་སྒྲིང་། བསྐྱལ་བ་བཟང་སྒྲིལ་མ་སྒྲིང་ཙ་འཆང་
 རྒྱུའི་གནས། འཕགས་ཡུལ་དོ་རྩེ་གདན་གྱི་གནོད་སྒྲིན་ཕྱོགས། སྤྱི་ར་རྒྱལ་
 བོད་ཅེས་གྲགས་པ་སྤྱི་ལོའི་རྒྱུངས། འདུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ་རུ་བཞིན་
 བང་། རུ་ལག་ས་གཙང་རི་མཐོ་གངས་རིའི་འདབས། འདེམ་བཅུའི་ཡོན་
 ཏན་ཀུན་ཆང་ལ་སྟོན་སྟོ། ཆོས་བཞིན་བདེ་བར་སྒྲིང་བའི་མི་བདག་མཆོན།
 ཏེ་སྤྲུལ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ། སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་པའི་གཞི་འཛིན་ཆེན་པོ་དེའི།
 ལེགས་མཛད་དཔྱོད་ཅན་བགྲོས་སུ་གྲགས་པའི་གཏམ། བཅུ་གསུམ་མདོར་
 བསྐྱེད་ཅིན་ཐོར་བཀོད་ཅིན་ནས། སྒྲིང་ཡང་ལེགས་མཛད་ནང་ནས་བཤད་
 རྒྱུ་བཀྱིས་(ཀྱི)། ཆོས་གྲུ་མང་དུ་བཅུགས་པར་མདོ་སྐགས་བསྐྱེད། འདར་
 རྒྱས་བྱུང་ཚུལ་མཁན་བརྒྱད་ནམ་ཐར་ལ། བསྟེན་(བཞེན་)ནས་ཆ་ཙམ་དགེ་
 འོ་སྒྲི་འཛིན་བསོན།

གསུམ།

བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བྱས་སུ་གྱུར་ཚུལ།

༥ གསུམ་པ་ལེགས་མངོན་ཞུས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་གྲ་མང་དུ་བཅུགས་པ་
 ཞུས་སུ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་འཕྲོས་དང་
 བཅས་ཏེ་བྱས་པར་བཤད་པ་ལ། བཤད་པའི་བསྟན་པ་དར་བྱས་སུ་གྱུར་
 པའི་ཚུལ་དང་། བསྐྱབ་(སྐྱབ་)པའི་བསྟན་པ་དར་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་བཤད་པའི་བསྟན་པ་དར་བྱས་སུ་འགྱུར་པའི་གནས་
 རྩོམ་སྟེན་མཛོད་ཀྱི་བྱེད་ཀྱི་གྱུར་པའི་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་ནི་ཇི་སྟེན་དུ།
 ཤེལ་ལྟར་རབ་དཀར་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་པོ་ཆེར། །དཔལ་ལྷན་སྐབ་(བསྐབ་)
 གསུམ་བྱེད་ཀྱི་(བྱས་)ཉེར་མངོས་པའི། །འདུས་པའི་སྡེ་ཆེན་གསར་པ་
 དགའ་ལྷན་པའི། །ལེགས་བཤད་སྐྱབ་པའི་སྤྱིང་མཆོག་བྱེད་ཀྱི་ཅིག།

ཅས་པའི་སྟེན་གསུམ་བཟོད་དོན་ལྷན་དགའ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་མདུན་ས་
 ཆེན་པོ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་མཁས་མང་འདུ་བའི་བསྟེན་གནས་ཆེན་པོ་
 འདིའི་མཆོན་སྟེར་ཡོད་དང་ལྷིས་བསྟན་བཅས་པར། འཕགས་ཡུལ་གྱི་
 ལེགས་སྐྱབ་ལྟའི་སྟེན་དུ། ཀུན་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་སྡེ་ཆེན་མ་དུ་རུ་(རུ་)
 རི་ཏུ་ཁྱེད་ཀྱི་དུ་ཞེས་པ་ཡོད་ཡུལ་གྱི་སྟེན་དུ། ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་དཔལ་
 གྱི་སྡེ་ཆེན་དགའ་ལྷན་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་། ཞེས་སྟན་པར་གྲགས་པ་
 འདིར་མངོན་སྟེན་གསུམ་བཟོད་དར་པའི་གཞི་མ་མཁན་བརྒྱུད་ཇི་སྟེན་ཕྱོག་
 པའི་ཚུལ་ལ། སྟེན་དུས་གྲ་ཆང་ཉེར་གཅིག་སྟེན་གསུམ་སྤྱིང་མཁན་

བརྒྱད་ཇི་ལྟར་བྱོན་ཚུལ་དང་། ལྷ་མེར་ཅོད་པན་འཆང་བ་མཉམ་མེད་རི་
 བོད་གཤམ་ལྷན་པའི་རིང་ལུགས་མཁན་གཙང་བརྒྱགས་ནས་མཁན་བརྒྱད་ཇི་
 ལྟར་བྱོན་ཚུལ་དང་གཉིས་ལས།

༡

ལྷ་དྲུག་གི་མཁན་ཐོག་རིམ་བྱོན།

དཔང་ལོ་ཙཱ་བ་སྟོ་གྲོས་བརྟན་པ།

༥ དང་པོ་ནི། སྟོན་དྲུས་སྟོན་བརྒྱད་བདག་པོ་དོན་ཡོད་དཔལ་ལོ་བྲང་རྒྱལ་
 ཁྲིམ་རིན་ཆེན་སྟོན་བརྒྱགས་དྲུས་རྒྱལ་མོ་རིམ་སྟོན་ལ་མ་རིམ་ཞབས་པུས་
 གཡོན་སྦྱིལ་སྟེང་ན་ལེགས་ཤིང་པའི་སྦྱུབ་གནས་དགོན་རྒྱུང་ཞིག་ཡོད་
 པར་དཔང་ལོས་མེད་མ་ནས་གདན་ས་བྱིན་གྲུས་བརྒྱབས་ཤིང་། ས་གནས་
 དེར་བཤད་གྲུ་བརྒྱགས་ན་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཡོང་བའི་ལུང་བརྟན་བཅས་
 རྫོང་བདག་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་ལ་བཤད་གྲུ་འཇུགས་དགོས་པའི་༼༡༥༽
 བཀའ་གནང་ཀྱང་རེ་ཤིག་འཇུགས་མ་བྱུབ་པར་སྦྲར་ཡང་ལོ་ཆེན་བྲང་ཅེས་
 དཔང་ལོའི་ལུང་བརྟན་བཅས་རྫོང་བདག་དོན་ཡོད་དཔལ་བཟང་ལ་བཤད་གྲུ་
 འཇུགས་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་ཀྱང་རེ་ཤིག་(ཞིག་)འཇུགས་མ་བྱུབ་པར་
 སྦྲར་ཡང་ལོ་ཆེན་བྲང་ཅེས་དཔང་ལོའི་ལུང་བརྟན་བཅས་ཏ་སི་ཆོས་རིན་ལ་
 བཀའ་གནང་ནས་བཤད་གྲུ་བརྒྱགས་པའི་མཁན་པོའི་ཐོག་མ་ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་
 ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་མོའི་དགོན་ཐུན་དེའི་གདན་སར་དཔང་ལོ་ཡབ་སྲས་བརྒྱགས་

འདུག་པས་དེའི་ཕྱིར་བེལ་དཀར་གྱི་མཁན་པོའི་ཐོག་མར་དཔང་ལོས་མཛད་
 པ་ལྟོན་དུ་གྲགས་ཤིང་རིག་པས་ཀྱང་འབད་པར་རྟོགས་ནས་ཐོག་མར་བེལ་
 དཀར་ཆོས་དཔོན་དཔང་ལྟོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་སྟོ་གྲོས་བསྟན་(བཟན་)
 པའི་(ཕྱི་ལོ་༡༣༥༤-༡༣༩༣) རྣམ་ཐར་མདོར་བསྟུས་བཞུགས་པའི། ཇི་སྐད་དུ།

སྟོ་ཆེན་རྒྱལ་ཀུན་མཁྱེན་བཙུང་མ་དོས་མཆོར། །ལེགས་འབྱུངས་
 བསྟན་(བཟན་)པའི་འཁོར་ལོ་འཛམ་བུའི་ལྟོན། །ལེགས་བཤད་གནས་ལྗེ་
 རིག་པའི་ཡལ་འདབ་ཅན། །དཔང་ལྟོན་མཁས་པའི་དབང་པོར་གསོལ་བ་
 འདེབས། །ཞེས་པའི་བསྟགས་བཞུགས་པའི་དོན་ལྟར་དུ་གྱུར་པ་དཔང་ལོ་ཚུ་བ་
 ཆེན་པོ་སྟོ་གྲོས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ནི། སྟེ་ཆེ་དཔག་པར་དཀར་བ་ནས་མ་
 དུ་བརྩི་ཏུ་ཆེས་ཆེ་བ་ཞིག་ཏེ། ལྟོན་ཆེ་སྦྱངས་པས་སྟེ་བ་འདིར། །གཞུང་
 རྣམས་ཕྱི་དམོའི་ཞོར་ལ་ཤེས།།

ཞེས་དེ་ཉིད་རང་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟེ་འབྱུངས་པའི་ཡལ་ནི་
 ཟུར་ཕྱིའི་གྲུ་ཞེས་པར། མེ་པོ་བྱི་བའི་ལོར་(ཕྱི་ལོ་༡༣༥༤) སྟེ་འབྱུངས་
 ཤིང་དེ་འབྲུལ་ཡུམ་དང་བྲལ་ནས་ཁྱུང་དུ་ལ་མ་མོའི་འོ་མས་བསོས་པས།
 ཞལ་སྒྲ་ནས་མི་སྒྲུན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་པོ་ལ་བའི་འོ་མ་བྱིན་ན་ལེགས་པ་
 ཡིན་པ་ལ། མ་མོའི་འོ་མ་བྱིན་པས་སྟོ་གྲོས་ཀྱི་ཕྱིད་འགྲིབ་དུ་ཅུག་ཅེས་
 ཡང་ཡང་གསུངས། དེའི་སྐབས་སུ་ཡུམ་གྱི་སྒྲུན་ཆེ་བསྟེ་མོ་གཅིག་གིས།
 རྒྱ་མ་ཨོ་རྒྱན་པའི་དྲུང་དུ་ཕྱིན་ནས་བུ་ཁྱུང་ཞིག་ཉོག་པས་བྱིན་ཆེ་བས་
 བསྟུང་(སྟུང་)མདུད་ཅིག་ཞུ་བས་པས། རྒྱ་མའི་གསུང་ནས་བུ་ཁྱུང་དེ་
 ལ་དགེ་བཤེས་ཆེན་པོ་ཅིག་ཡོང་བར་འདུག་པས་འདི་བྱིན་གསུངས་ནས།

ང་བཞེས་འཕྲིའི་གསོལ་ཞལ་དང་བཅས་པ་བསྐྱར་བ་གནང་ངོ་། །དགྲ་
ལོ་གསུམ་བཞིའི་དུས་སུ་བཙུན་ཆུང་ལུ་གུ་ཞེས་མི་ནམས་འཕོད་དོ།

དགྲ་ལོ་ལྔ་པ་ལ་རྒྱལ་བ་ཤོད་ཆང་པ་ཆེན་པོའི་གདན་ས་བར་འབྲོག་
རྟོན་གྱི་གདན་ས་པ། རིན་པོ་ཆེ་བྱང་གྱིང་བའི་དུང་དུ་བྱོན་ནས་དགེ་
བསྐྱེན་སྐྱབ་པར་མཛད་པས་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་གིས་འདི་ལ་དགེ་བཤེས་
ཆེན་པོ་ཞིག་འབྱུང་གསུངས་ནས། བཞུགས་བརྟན་(རྟན་)གྱི་སྡེ་དུ་
བཞག །མཆན་སྒྲོ་བའི་ཐུགས་བརྟན་པར་བདགས་སོ།

དེར་ལོ་གཉིས་དུང་དུ་བཞུགས། དགྲ་ལོ་བདུན་པ་ལ་མཁན་ཆེན་
གསེར་ཁང་པ་དང་མེའུ་འདུལ་འཛིན་གཉིས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་འདུལ་
བ་མདོ་རྩ་སོགས་བསྐྱབས། ཡབ་ཀྱིས་ཀྱང་དགེ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་དགེ་སྦྱོང་
བྱང་སེང་ཞེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་བཙུན་པར་གྲགས་སོ། །དགྲ་ལོ་བཅུ་པའི་
དུས་སུ་ང་ལ་འདུལ་བ་བྱ་ཏེ་ཀ་དང་བཅས་པ་བྱི་མ་བུ་བདུན་གྱི་བཅས་
(གྱིས་དེད་)ཀྱང་ཐོན་པ་ཡོད་གསུངས། དེའི་དུས་སུ་མཆོད་པའི་གཞི་ལ་
གདན་འདྲན་མང་པོ་བྱུང་བས། རྒྱ་ལ་མ་ཐར་བ་ལ་གྲོགས་མཆོད་ནན་པ་
འདས་ཆུ་ལ་ཁུར་བས། བྱིད་ལ་སྟོབས་ཆེན་པོ་འདུག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བརྟན་པ་རང་(རངས་)པོ་ཁུར་བས་ཐེག་འགྲོ་བར་འདུག་གསུངས་པས།
རྒྱ་ནལ་བའི་དུས་རྒྱུ་ལ་(དཀྱིལ་)དུ་སྐྱར་བས་སྟོད་འགག་གི་གོང་བ་ལ་
འདུས་པས་རྒྱ་ལ་མ་ཆོར་བར་རྒྱ་ཐོན་པ་དང་ཁུར་མི་དེ་ན་རེ། ངས་བྱིད་
རྒྱ་ལ་མ་ཐར་བ་སྐྱལ་བས། བྱིད་ངོས་ཁ་པོ་ཆེ་བ་ལ་ཟེར་སྐད་དོ། །བཙུ་
གསུམ་པ་ལ་བཤད་གསེར་མཛད་ནས་ཆོས་བྱང་ཟེར་བ་མཛད་དོ།

དེ་ནས་ས་ཏྭ་མེད་སྒྲིའི་ཕྱོགས་སུ་བྱོན། དེར་ཞག་འགའ་བཞུགས་ནས་
 གྱི་བ་མཛད་པས་སྒྲ་མ་སྟག་སྟེ་པའི་སྟན་པ་གསལ་ཏེ། ཆ་སྟར་བྱོན་ནས་སྒྲ་
 མ་དེའི་དྲུང་དུ་ཐོག་མར་མངོན་པ་བསྐྱབས་ནས་བརྩུ་དུག་པ་ལ་གསུངས།
 དེ་ནས་པར་ཆད་སྐྱགས་ནས་བསྐྱབས་ཤིང་བཙོ་བརྒྱད་པ་ལ་གཉིས་ཀ་
 གསུངས། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡང་བསྐྱབས། དལ་ཆེན་དང་ས་སྟེ་
 སོགས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་པའི་ལུགས་དང་། སེམས་སྦྱོང་སོགས་མང་དུ་ཞུས།
 དབུ་མ་ཡང་གསལ་ཏེ་འདི་སྟོན་གསུངས།

ཐྱི་ནང་གསང་གསུམ་དོན་ལྡན་པའི། །རྒྱད་འབྲེལ་ཆོག་དོན་རབ་
 བཤད་ནས། །དོ་རྩེ་ཐེག་པར་སྟོ་ཕྱོགས་མཛད། །གསང་བའི་དོན་སྟོན་སྒྲ་
 མར་འདུད། །ཆོས་ཀྱན་སྟོས་པ་ཀྱན་བྲལ་ཡང་། །སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཇི་ལྟའི་དོན།
 རིག་པས་སྟོ་ཡུལ་ངེས་པར་མཛོད། །ཆོས་ཟབ་དོན་སྟོན་སྒྲ་མར་འདུད།
 །ཞེས་གསུང་ཞིང་ཆད་མ་ཀྱན་ལས་བདུས་པ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་སྟེ་(ཏེ་)
 ལོ་དུག་བར་མ་ཆད་དུ་བསྟེན་ཏེ་བུ་མ་པ་གང་བྱའི་ཚུལ་དུ་མཐུན་ཏེ།
 སངས་རྒྱས་ལྷན་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས། །རྒྱལ་བ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པར།
 བདག་ལ་པན་བདེ་ཆེས་མང་བསྐྱབས། །འདྲེན་མཆོག་སྒྲ་མ་དེ་ལ་འདུད།
 བསམ་ཞིང་སྒྲ་མ་འདི་བཀའ་ངིན་ཆེ། །སྟག་བདེ་བ་འདི་བཀའ་ངིན་ཆེ།
 སང་གི་རྒྱལ་མཆོན་འདི་བཀའ་ངིན་ཆེ། །བཀའ་ངིན་ཅན་གྱི་སྒྲ་མ་ལ།
 ཀུས་པར་ཐུག་འཆལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་
 མཛད། དགྲང་ལོ་བརྩུ་དགྲུ་པའི་དུས་སུ་སྒྲ་མ་སྟག་སྟེ་པ་སྐྱུ་གཤེགས།
 དེ་ཕྱིན་ཆད་ལོ་མཆོད་མ་ཆགས་པར་མཛད། ཅི་ཟ་ཅི་འབྱུང་གིས་(ཏེ་)

ཕུད་ཀྱིས་བཀའ་ངེན་ཆེས་ཆེ་བའི་བླ་མ་སྟག་པ་མཆོད་གསུངས་ནས་གིན་
 ཏུ་མོས་གུས་ཆེའོ།།

དེ་ནས་མང་མཁར་ཁ་ཆང་དུ་བླ་མ་མཆོག་ལྟན་པའི་དུང་དུ་བྱོན་
 བཤ། རྟོན་དེ་ཀ་ལུ་པ་དང་། ཅན་པའི་བྱིངས་དང་། རྟོན་ངག་མེ་ལོང་
 གསན་ནས། དགུན་དེ་ས་སྐྱར་བྱོན་ནས་བླ་མ་འཇམ་སྐྱབ་པ་ལ་སྟག་(བཏག་)
 གཉིས། རྣམ་འབྲེལ་རིག་(རིགས་)གཏེར་རྣམས་གསན་ནོ། །དབྱིད་ཀ་
 མཁན་ཆེན་གསེར་ཁང་པའི་དུང་དུ་བྱོན་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ།
 ཀ་རི་ཀ་ཁོང་གི་ལྷོ་ཀླ་དང་བཅས་པ་གསན། སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱབ་བཏུས་
 མདོ་མྱེ་རྒྱན་དང་མདོན་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མང་དུ་གསན་ཏེ། རྣམས་
 ཀྱང་མ་རྣམས་གསེར་ཁང་པ་དང་འཇམ་(མཇམ)། བྱིས་ཀྱང་མ་བྱིས་གསེར་
 ཁང་པ་དང་འཇམ་(མཇམ)། ཁྱེས་གསུངས་ཁིང་བྱོ་མཇེད་ཅིང་གིན་ཏུ་
 མོས་གུས་ཆེའོ། །མཁན་པོའི་གསུང་གིས་སྒོ་བཏན་ཁྱོད་ལ་ལོ་ཙ་(རྩ་)
 བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འོང་ཞེས་གསུངས་ནས་ལུང་བཏན་མཇེད་དོ།།

སྒོ་བ་དཔོན་མེ་འུ་འདུལ་འཇོན་ལ་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ། རྒྱུས་
 རབས་དང་སྒྱུད་འཇུག་རྣམས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ཁིང་(ཁིང་)གཞན་ཡང་
 ཆོས་མང་དུ་གསན་ཏེ། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞུས་སོ། །སྒོ་བ་
 དཔོན་སྒོ་བས་ལའང་གསང་སྟོན་སོགས་ཆོས་མང་དུ་ཞུས་སོ། །དེ་ནས་ས་
 སྐྱར་བྱོན་ནས་བླ་མ་ཁོངས་སྟོན་པའི་དཔོན་པོ་ལ་སྟག་ཀ་ལུ་པ་དང་། ཅན་
 པར་མེ་ལོང་། འཆི་མེད་མཇོད་རྣམས་ཀྱི་ཕུག་དཔེ་གཡར་ནས་བྱིས་ཏེ།
 ཨ་ཙ་ར་བྱང་ཆད་ལ་འཕུལ་སྐད་སྐྱངས་ནས་སྟོ་བལ་ལ་འབྱོན་པའི་གའས་

མཛད་དོ། །བར་སྐབས་དེར་དུས་མཚན་གྱི་རོལ་མོ་འཛིན་ཅིང་། སྒྲིལ་སྒྲོབ་གཉེར་མཛད་པས་ཤིན་དུ་འཕེལ་ལོ། །ཐུ་མ་བཞི་ཐོག་པ་དང་པུ་རྩེ་ཏའི་བར་གྱིས་ལོ་ཙ་མཛད་པའི་ལོ་ཙ་བའི་མཚན་དེ་ནས་གྲགས་སོ། །

དཔག་བསམ་ཁྲི་ཤིང་གི་མཆན་བྱ་མཛད། །༡༥༽བསྟོད་པ་བྱ་ན་གྱི་
འཕྲེང་བ་ཉིན་གཅིག་ལ་མཛད་ནས་ཉོག་ཤིང་པ་ལ་བསྐྱར་བས་དེ་དང་ཆོས་
བཟང་གིས་གསེར་སྤང་གང་དང་གོས་ཕྱི་ནང་ཕྱུལ་བ་དེ་དག་བསྐྱམས་ནས་
དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་ལ་བལ་པོར་བྱོན་ནས། རྒྱ་མ་ཆ་ཨུ་ཙུ་དང་།
མ་ང་ཆ་ཨུ་ཙུ་ལ་སྒྲ་ཙུ་པ་བསན་ནོ། །དེ་ནས་དབྱར་ས་སྐྱར་བྱོན་ནས་
རྩས་མའི་དུས་སུ་ཀ་ལུ་པའི་འགྱུར་མཛད་ནས། བོད་གངས་ཙན་གྱི་ཚྗངས་
འདིར་ལེགས་བཤད་གྱི་དགའ་སྟོན་གྱི་འོ་(བུ་མོ)། །འགྱུར་བྱང་དུ་ཤིངས་
སྟོན་ལེགས་བཤད་ལྗེ་མིག་བྱངས། །ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་གྱི་གཏེར་ཁ་ཕྱེ། །
སྒྲ་ཆོགས་གཞུང་ལུགས་རིན་ཆེན་བྱངས། །ལེགས་བཤད་དགའ་སྟོན་
འགྱུད་ལ་དབང་། །ཞེས་སོགས་འགྱུར་བྱང་དུ་བཀོད་པར་མཛད། ཉོགས་
ཤིང་པ་ལ་བསྟོད་པ་བྱ་ན་གྱི་སྤྲེང་བ་གནང་བའི་ལན་དུ་ལྷ་ཤོག་དུ། ཉོགས་
ཤིང་ཆོགས་སུ་བཅད་པ། རྒྱ་གར་བལ་པོར་ལུས་གཡོ་ཞིང་། །སྒྲོ་བྱོས་
ཤེས་བྱའི་ཆོགས་ལ་གཡོ། །ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་ལ་ངག་གཡོ་ཡང་། །རབ་དུ་
བཏན་པའི་མཚན་འཛིན་པ། །སྐྱད་གཉིས་སྐྱབ་ཡུད་ཙམ་དགོངས། །

ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དང་དདུལ་བྲེ་གང་བཅས་པ་བྱུང་
བ་ནམས་ནས་སྐྱར་ཡང་བལ་པོར་བྱོན། སྒྲོབ་གཉེར་གྱིས་(ལྷ་)ཞོར་ལ་དོ་
རྗེ་འཕྲེང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐང་སྐྱུ་དང་དཔེ་ཆ་མང་དུ་བཞེངས། ཙུ་པའི་ཡིག

སྒྲ་མཛད། སྒྱིར་བཏང་དང་དམ་པ་རྟོག་དཀར་བསྐྱར། དགོངས་ཀྱན་དང་
 རྒྱལ་དབང་སྒྲོ་སོགས་ཀྱི་འགྲུར་གྱི་མགོ་བརྒྱུགས་སོ། །ཡང་ས་སྐྱར་བྱོན་ནས་
 སལ་ཆེར་ལ་མ་དགེས་པར་དག་སྒྲོང་སལ་ཆེར་འདྲ་འཛི་འདོད་ཅིང་དམ་པའི་
 ཆོས་ལ་དོན་གཉེར་ཞན། །སྒྱེ་བོ་སལ་ཆེར་དོ་ཆ་སྤེལ་ཡོད་བུལ་ཞིང་སྤྲིག་
 ཏི་སྒྲ་ཆོགས་སྐྱབ། །མཁས་རྩོམ་སལ་ཆེར་ཡུན་རིངས་སྐྱབས་པའི་གཞུང་
 གི་འང་དེ་ཉིད་མི་རིག་ཅིང་། །ལེགས་བཤད་གསར་པའི་སྐྱེས་རྒྱུས་ནས་
 གྱིས་བཀྲལ་ཡང་ལེན་པ་སྲུ་ཡང་མེད། །བརྟན་པ་དར་འདོད་ཕྱོགས་ན་ཡང་།
 སྐྱེ་དགྲའི་གནས་ལུགས་འདི་འདྲའོ། །ལུས་ཅན་ཀུན་ལ་བདེ་གསེགས་ཀྱིས།
 སྤྱིང་བོ་ཡོད་ཅེས་དག་སྐྱབ་སྐྱབས། །ཅེས་གསུངས་སོ།།

མིག་སེར་གྱི་སྐྱེང་གཞི་བྱང་བས་མནལ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིད་དུ་མིག་
 སེར་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་ཤིན་དུ་སྒྲན་ཆོག་གསལ་བར་མཛད་ཅིང་། བྲ་མ་
 འཇམ་སྐྱེ་བས་ཐེབས་དུས་བསྐྱེད་པ་སེར་སྐྱེང་བུས་ནས་བསྐྱེན་བཀྲར་ཆེན་
 པོ་མཛད་སྐྱད། སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོ་བ་གཉེར་བ་མང་དུ་བྱང་ནའང་སྐྱར་
 ཡང་བལ་པོ་དང་རྒྱ་གར་དུ་ལན་བདུན་གྱི་བར་དུ་བྱོན་ནོ། །སྐྱེ་ཅན་པའི་
 འགྲུར་བཅོས། སྐྱེར་བ་རྒྱས་པའི་འགྲུར། མཛོད་ཀྱི་འགྲུར་བཅོས་དང་
 མཆན། རྒྱུ་འབྲེལ་(འབྲེལ་)ཀྱི་འགྲུར་བཅོས་དང་མཆན་རྒྱུས་མཛད་
 ཅིང་། རྒྱ་དབང་སྒྲོ་འེའུ་བཞི་པ་རྟོག་གའི་སྐད་རྒྱུས་བསྐྱར་རོ།།

རྒྱ་གར་དུ་ཐེབས་སྐྱབས་ཞིག་ཆོས་བདག་བཀྲ་ཤིས་འོད་འབར་དབུ་
 ཞུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ནས་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་འཕྲིན་ལས་བསྐྱེད་པས་ཤིང་
 བརྟན་པ་བསྐྱབ་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་གྲགས་ཤིང་དོན་ལ་གནས་སོ།།

སྐབས་སུ་ས་སྐྱར་ཤྱོན་ནས་ཐ་མ་བཞི་ཐོག་པ་དང་། ཐ་མ་འཇམ་སྐྱ་
ལ་ལམ་འབྲས་སོགས་གསན། དེ་ནས་ཐ་མ་མཆོག་ལྡན་པ་ལ་ཡང་མདོ་
སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་བསན་ཅིང་། བལ་པོར་བརྗེ་ཏ་པལ་ཆེ་བས་ཚུར་ལ་
མན་སྟེན་དང་དགོངས་བརྒྱན་(རྒྱན་)སོགས་ཞུས་སོ།།

དེ་ནས་གྲུང་ཐང་གནས་པོ་ཆེར་ཇོ་པོ་ཕྱེ་དཔོན་གྱི་ལུ་བ་བྱས་ནས་
ཆོས་གཞི་འདུགས་པར་ཞུགས་ནས་བཞུགས་སྐབས་ཞིག་བདག་ཆེན་ཆོས་
རིན་གྱི་སྐྱེ་ཆ་སློབ་དཔོན་ཨ་མོ་གླའི་མི་སྡེ་ཚྭ་བརྒྱད་བདག་པོར་འཇའ་ས་
ཐམ་ཀ་སྐྱེལ་བ་དང་བསྐྱགས་(སྐྱགས་)ནས་བྱ་ནག་གོང་མའི་གདན་འདྲེན་
༼༩༩༽བྱུང་ཀྱང་། ས་བཅན་པ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་གྱི་མ་གཞིས་(གྱིས་ཞལ་གྱིས་
མ་བཞེས་)། དགྲུང་པོ་སོ་གཉིས་པའི་དུས་སུ་དབྱར་ཆོས་ལ་དུས་འཁོར་
བཅུགས། དགྲན་ནས་པར་ཆད་དབུ་གསུམ་རིག་(རིགས་)གཏེར་རྣམས་ཀྱི་
དབུ་བཅུགས། སློབ་དཔོན་བདེ་སློ་སོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མངའ་
རིས་པ་པལ་གྱིས་བསན་ནོ། །ཐ་མ་དགེ་འདུན་བསྟན་པ་ལ་དོ་ཇེ་ཕྱིང་བའི་
དབང་དང་ལུང་མང་དུ་ཞུས་ཞིང་(ཞིང་)ཚུར་ཡང་ཆོས་ཞུས་སོ།།

དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལོ་ཉི་ལུ་ཙ་ལྔའི་བར་དུ་ཐ་མ་མཆོག་ལྡན་པ་ལ།
དབང་བཀའ་བྱིན་རྒྱལ་ས་རིགས་གཏད་གང་ཡོད་ལུ་བ་ལ་ལན་ཅིག་ཤྱོན།
ཐ་མ་སྟག་སྟེ་པའི་ནང་བསྟེན་(སྟེན་)ལ་མར་མེ་འབུལ་བ་སོགས་ལ་ལན་
ཅིག་ཤྱོན་ནས་སྒྱར་ཐང་དུ་ཕེབས། ས་སྐྱར་ཙ་རེ་ཙམ་འཤྱོན་པ་མ་གཏོགས་
པར། གནས་པོ་ཆེར་བཞུགས་ནས་འཆད་ཉན་དང་རྩོམ་བསྐྱར་ཡང་བསྐྱར་
མང་དུ་མཇད་དོ། །མདོན་པ་དང་ཆད་མ་ས་སྟེ་དང་བྱ་འགྲེལ་གྱིས་(བྱ་)

སྟེང་ནས་གསུངས་པས་གྲུ་པ་རྣམས་འཛིན་དཀའ་བར་བྱང་ནས་ཁི་རྒྱ་
མཛད་པར་བྱས་པས། དེ་ནས་ཚུམ་པའི་དབུ་ཚུགས་སོ། །ཆར་བ་དང་
རང་གི་སྒྲོ་བ་མས་བསྐྱལ་དེ་བགྱིས་ནས་གསུངས་སོ། །

ལ་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་གདན་འདྲེན་བྱང་བས་རང་ཉིད་ཀྱིས་གོང་དུ་བྲིས་
ནས་གསུངས་ཡིག་མཛད་པས་སྒྲོག་གོ། །པཎ་ཆེན་འབུམ་ཕྱག་གསུམ་པའི་
གདན་ས་ཨེའི་མཁན་པོ་མཛད་མུ་ནས་རྒྱལ་མོ་རིར་བཤད་གྲུ་བཙུགས་ན་
ལེགས་པའི་ལུང་བཞུན་སྤར་ཡང་གནང་། སྤར་གྱི་འགྱུར་འཕྲོ་རྣམས་དང་།
མན་སྟེ། འཛིགས་པ་མེད་པའི་གཞུང་འགྲེལ། དུས་འཁོར་སྟེང་བ། བདེ་
མཆོག་མངོན་རྟོགས་དང་། ལོ་དེ་པའི་འགྲེལ་པ། དབང་མདོར་བཞུན་གྱི་
འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས། ན་རོ་འགྲེལ་པ། རོར་སྟེང་འགྲེལ་པ། མི་གཡོ་
སྤང་བ། ཀླ་ལ་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་(ཉུ་)འགྱུར་མཛད། འཆད་ཉན་
གསལ་བ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསལ་བ། དགོངས་རྒྱན་གྱིས་(ཉུ་)མཆན་
དང་ས་བཅད། དབུ་རྒྱན་གྱི་ས་བཅད། མདོ་སྟེ་རྒྱན་དང་། བསྐྱེད་(སྟེད་)
པའི་མཆན། མེ་ལོང་གི་མཆན་དང་ས་བཅད། སྟེང་པོ་གསལ་བ། སྟེབ་
སྟོར་གྱི་མཆན་རྩོ་མོ་སྒྲོ་ལ་མའི་གསལ་འདེབས། གཞན་ཡང་སྟོང་པ་ད་
གསལ་འདེབས་གཉིས་རྣམས་མཛད། སྐབས་སུ་དུས་འཁོར་སྟེམ་འབྱུང་།
ཏྲག་གཉིས། གསང་འདུས། དགོངས་རྒྱན། དབུ་མ་རྒྱན། སྟེད་འཇུག།
མེ་ལོང་རྣམས་གསུངས་སོ། །

ཐུ་མ་རི་འདབས་པ་ལ་སྟོར་དུག་དང་དབུ་མ་ཆེན་པོ། མ་གཅིག་
ལབ་སྟོན་མའི་སྟོད་བསྐྱོར་(གཙོད་སྟོར་)རྣམས་བྲིད་དུ་བྱས་སོ། །ཡང་བར་

སྐབས་སུ་སྒྲར་ཡང་བདག་ཆེན་ཨ་མོ་སྒྲའི་སྤྱིན་ཡིག་མི་སྣ་དང་བཅས་པ་
 རྒྱ་ནག་གོང་གིས་གདན་འདྲན་པས་ཉེན་ནས། ཨ་མོ་སྣ་ཡིས་འཕྲིན་ཡིག་
 ཡོང་གྲུར་ཀྱང་། །ཨོལ་ཏྲིག་འཆོད་པའི་དུ་བ་ལ་ཡང་སྒྲག། །ཨེ་མ་དནི་
 རྣམ་ཏྲིག་མགོ་མཚན་ནས། །ཡུ་ལུ་ཀ་ལྟར་ཅིག་(གཅིག་)ཤུར་གནས་པར་བྱ།
 ཅེས་(ཞེས་)གསུངས། ལན་གཉིས་གསུམ་དུ་བར་ནས་འདི་སྐད་ལོ།
 གངས་ཅན་ནག་ཤོར་ལོ་ཙྰ་བ། །མང་གུལ་གནས་ཆེན་ཁྲ་མོར་འཆའ། །དགེ་
 སྦྱོར་གོང་འཕེལ་གནས་སུ་སྡོད། །ཡང་ན་གཞན་ཕན་འཕེལ་སར་འགྲིམས།
 ཅེས་(ཞེས་)རུང་ཟད་སྒོ་འགྲུར་བའི་ཞེས་གསུངས་ཞིང་(ཞིང་)། གདན་
 འདྲན་གྱི་དོག་(དོགས་)ཆ་གྲོལ་བ་དང་། སྤྲིག་པའི་གྲོགས་པའི་གཡོ་བ་
 རིང་དུ་སྤངས། །བདུད་ཀྱི་ཞགས་པའི་འཆིང་བ་ཆེ་ལས་གྲོལ། །འཛིགས་
 པ་མེད་པའི་མེང་གའི་སྦྱིང་དུ་སྦྱེབས། །སྒོ་གྲོས་བསྟན་(བརྟན་)པའི་བསམ་
 པ་ལེགས་པར་འགྲུབ། །དོན་དམ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་སྦྱོས་དང་བྲལ་བ་ལ།
 ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བདེན་པས་སྦོང་པར་གོ། །མདོ་དོན་སྤྲིག་བཞགས་
 བྱས་པས་བསྡོལ་བ་དུས་སུ་འགྲུབ། །དཔལ་ལྷན་སྒོ་༼༡༧༽གྲོས་བསྟན་
 (བརྟན་)པའི་བསམ་པ་ལེགས་པར་འགྲུབ། ཅེས་དང་། བེན་དུ་སྤྲིག་ལ་
 འཛིམ་པའི་སྒོས། །ཆོས་སྦྱོད་བརྒྱ་པོ་འབད་པས་གྲུབ། །དེ་ཡིས་གཞན་
 ཕན་ཅི་རུས་བྱེད། །ནལ་འབྱོར་བདག་གི་ལས་ཀ་ལགས། ཅེས་(ཞེས་)
 གསུངས་སོ།

དེ་ནས་ས་སྒྱུ་བྱང་དུ་བྱོན། མེ་ལོང་གི་ཁྲི་རྒྱ་མཛད། ཆོས་རྗེ་བླ་མ་
 དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཀའ་བསྐུལ་ནས། དུས་འཁོར་གྱི་

མཆན་བྱ་དང་། མངོན་པའི་རྟེན་གཉིས་པ་མཛད། ཨེའི་གདན་སའི་འཛིན་
བདག་འཕྲོད་ནས་དབུས་སྒྲོགས་སུ་བྱོན་ནས་ཐུག་པ་བཅུ་དྲུག་བཞུགས་ཏེ།
དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ལམ་དུ་སྐྱེགས་བམ་མང་པོ་གྲུ་པ་ལ་བཞུག་བ་ཆིས་ཞེས་
གསུངས་ཤིང་ལྷ་ས་དང་བསམ་ཡས་དང་། གྲུང་ཐང་། རྩལ་ལུང་།
བྱང་རྩ་སྐྱེང་། གསང་ཕུ་ཅེའུ་ཐོག་རྣམས་སུ་དུས་འཁོར་དང་། དགོངས་
ཐུན་དང་། སར་ཆད་དབུ་གསུམ། དབུ་མ་ཐུན། རྒྱ་དང་སྟན་ངག་དང་།
ཟབ་མེའི་མདོ་ལྷ་སོགས་ཆོས་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། དབུས་ཀྱི་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་པལ་ཆེར་གྱིས་གསན་ཏེ། གསང་ཕུར་ཆོས་གྲོལ་བ་དང་།
དེ་ནི་ཤི་ཡང་མི་འགྲོད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་ཡར་གཙང་སྒྲོགས་སུ་ཐེབས་ནས་སྤར་ཐང་དུ་སྒྲོར་ཅིག་
བཞུགས་ནས། མཁན་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་པས་གཙོ་མཛད་པ་རྣམས་ལ་
དགོངས་ཐུན་དང་། རྒྱ་དང་སྟན་ངག་སོགས་མང་དུ་གསུངས་ནས། བོ་
དོང་ཨེ་དང་ས་སྐྱ་སྒྲོགས་སུ་བྱོན་ནས་ཆོས་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཐུ་མ་
ཀུན་སྤངས་པས་བསྐྱལ་ནས་སྒྲོར་དུག་ཅ་འབྲེལ་གྱི་འགྲུར་མཛད་ཅིང་།
ཡར་ལམ་བྱལ་མོ་ཤེལ་དཀར་རིར་ཐེབས་ནས་དགོན་པའི་ས་གཞི་བྱིན་
གྱིས་རྒྱ་བས་པར་མཛད་དོ། །ཐུ་མ་བ་རི་པ་གཞི་བཅུ་དེ་སྐྱེས་བསྐྱལ་ནས་
དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་གྱིས་(ཁྱ་)བསྟོད་འབྲེལ་མཛད། ཐུ་མ་གཞིན་རྩ་
མེང་གས་བསྐྱལ་ནས་ཆོགས་གསུམ་གསལ་བར་མཛད། གཞན་ཡང་རྩ་ད་
རིགས་ཀྱིས་(ཁྱ་)འབྲེལ་བཤད། སྒྲོབ་འཕན་གྱི་ཅི་རིགས་པ། འབྲེལ་པ་
བཏག་པ་དང་སྐྱབ་ཐབས་འགའི་འགྲུར་མཛད་དོ།།

གནས་གང་དང་གང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་བྱུགས་དམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་ཚད་
མེད་ཅིང་། རྗེ་འགྲུལ་མེད་དེ་བྱ་བ་ལ་འདུག་པའི་རིམ་པ་འདི་ལྟར་ཡིན།
ནལ་འབྱོར་གྱི་བྲེ་ཁ་ཁེངས་ནས་མཉམ་བཞག་ཟབ་མོ་དང་ནམ་ཐུལ་གྱིས་
(ཁྱེ་)བཞུས་པ། བཞེངས་ནས་གཏོར་མའི་རིམ་པ། བདེ་མཆོག་བསྐྱེད་ནས་
ཚ་བ་གསོལ་ཇའི་བར་ལ་བཞུས་པ། དེ་རྗེས་འཆད་ཚོམ་བསྐྱུར་ནམས་མཛད།
གདུགས་ཚོད་ལ་སྤར་བཞིན་བསྐྱེད་ནས་ནས། ཇ་ལ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་བར་
དམར་ནག །དམར་སྤྲུག །དམར་མེད་། མེར་ཡང་ལྷང་གི་བར་ལ་བཞུས་པ་
མཛད་ཅིང་། བྱུགས་མཉམས་པའི་སྐབས་སུ། ཤོ་སྤོན་དུས་ཙམ་ན་མཁའ་པ་དེ།
བཙེམ་ལྷན་འདས་ཤུག་བྱུག་བཅི་ཟེར་རམ། ཤོ་བར་དུས་ཙམ་ན་མཁའ་པ་དེ།
རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་མི་ཟེར་རམ། ཤོ་ད་ལྟར་ཙམ་ན་མཁའ་པ་དེ།
དགེ་བཤེས་རྒྱ་ཁྱར་མི་ཟེར་རམ། ཁབ་ཚ་ཡར་གསོལ། ཡར་ལ་གསོལ།
ཞེས་བྱུག་རྒྱ་དང་བཅས་ནས་ཇ་གསོལ་བར་མཛད་དོ།

དགེ་བཤེས་རྒྱ་ཁྱར་ནི་དཔང་ལོ་ཆེན་པོར་ལྷགས་རྒྱན་གྱར་དཀར་
ཕུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པས། རྒྱ་མ་རྒྱ་ཁྱར་བ་ཅེས་བཞེད་པས་རང་གིས་ཀྱང་
ཞལ་ནས་དགེ་བཤེས་རྒྱ་ཁྱར་ཅེས་གསུངས་པ་གྲགས་སོ། །དེ་ནས་ཚོམ་
བསྐྱུར་དང་བཞད་པ་གང་རུང་མཛད་པ་སྒྲོལ་མའི་གསོལ་འདེབས་དང་
གཟུངས་སྤྲུགས་ཟབ་མོ་མང་པོ་བཞུས་བཞེད། སྤོད་ཀྱི་ཆ་ལ་གཏོར་མའི་
རིམ་པ་དགུ། ཡི་དམ་ནམས་ཀྱིས་བཞུས་བཞེད། བེར་སྤྲིང་སྐབས་པ་
ནམས་ལ་ནམ་གསུམ་གཉིས་ཙམ་ཐོགས་ཤིང་། དེ་ནམས་བྱ་བ་འདུག་
པའི་ཤོ་རིམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །༡༩༠༥ཁེང་མེར་(གསེར་)མཆོག་

གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ་ནམས་ཀྱིས་ཐོག་དངས་པའི་སྒྲ་མ་ནམས་ལ། ཅི་ཟ་ཅི་
འབྲང་གིས་ཐུད་ཀྱི་མཆོད་ནས་དུས་མཆོད་ལ་སོགས་པའང་བྲིག་གེར་
འཛིན་ལ། བསྟན་པའི་གཙོ་བོ་གྲུ་ཐུབ་པའི་དུས་མཆོད་ཀྱང་མཛད་དོ།

སྒྲ་མ་དམ་པ་སྐྱུ་རིན་ཅན་ནམས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅིང་
བཅུད་ཐོབ་པས་བྱིན་རྒྱལས་དང་སྐྱུ་རིན་ཆེ། ལུང་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་
བསྟན་པའི་ཞབས་ཉོག་(རྟག་)བྱེད་མི་ནམས་ཀྱིས་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཆ་བ་
བཞིན་དུ་ལྟ་བ་ལྟར། དེ་དང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་བྱེད། ཁོང་ནས་ཁོང་དུ་
ཐེ་བཟང་ཐེ་བཟང་ལ་བཏང་ནས་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་ཅིང་ཡོན་ཏན་སྐྱུ་བ་
པལྱན་གསུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་དགྲུང་ལོ་བདུན་ནས་དུག་ཅུ་ཅ་བདུན་གྱིས་
(ཁྱེ་)བར་དུ་བསྟན་པའི་བྱ་བ་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ། བརྩོམ་བསྐྱར་
འཆད་གསུམ་གྱིས་གདུལ་བྱའི་དོན་དང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསལ་བར་
མཛད་གསུངས་ཏེ། བདག་གིས་དང་པོ་ལོ་བདུན་ལོན་པ་ནས། །དུག་
ཅུ་ཅ་གས་བར་དུ་ཤེས་བྱ་ལ། །སྒོ་བ་ལོ་བཞིས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མ་ཤེས་པ།
ཅེས་ཁེངས་སྐྱུངས་ཀྱང་མཛད་དོ། །དགྲུང་ལོ་དུག་ཅུ་ཅ་བདུན་པ་རྒྱ་ལོ་
རྟའི་(ཐུ་མ་༡༣༩༩)ལོའི་ནག་པ་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱིས་(ཁྱེ་)སྟོན་གྱི་
དུས་སྐྱུ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བསྟན་ཅིང་། ལོ་ཆེན་རང་གི་མཆོན་ལམ་
ལྟར་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མོས་གྲུས་ཅན་
འགའི་གསུངས་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གདའ་
ལགས་སོ།

ལོ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ།

ལྷ རྩ་དུས་མཁན་ཐོག་གཉིས་པ་ནི་ཇི་སྐད་དུ། རྩ་མེད་བྱང་ཚུབ་སྦྱོད་ལ་
 ཐུགས་གོམས་པས། །བྱངས་མེད་རྒྱལ་སྐས་ཀྱན་གྱི་ཡང་ཅེ་རུ། །ལེགས་
 གུར་ལྷ་རིག་པ་རྫོང་བཞད་པའི་གཉེན། །ལོ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མར་གསོལ་
 བ་འདེབས། །ཞེས་པའི་རྩ་གས་བརྗོད་དོན་ལྡན་ལོ་ཆེན་བྱང་ཅེ་ནི། ཟུར་
 ཅོའི་ཆ་གོག་ཁྲོ་ཞེས་པར་ཡབ་གཞོན་རྩ་དཔལ་བཟང་དང་། ཡུམ་དཔང་
 ལོའི་ལྷ་མ་མོ་ཡེ་ཤེས་སྟན་ནེ་ལ། ཤིང་མོ་ཡོས་(ཐུ་ལྷ་༡༡༥) ལ་འབྱུངས།
 རྩ་མ་མི་སྦྱོད་པ་སྟུན་དངས་ཏེ་དབང་ཞུས། མཆན་ཆོས་སྦྱོང་ཅེ་མོར་
 བཏགས། དེ་ནས་དགྲང་ལོ་དུག་བདུན་བཞེས་པ་ན་དཔང་ལོ་ཆེན་པོ་དོར་
 གྱི་གདན་འདྲེན་ལ་གྲོས་ནས། བཅད་ཕུ་འཇིགས་མེད་མེ་རྒྱུ་མྱིང་དུ་འཇལ་
 (མཇལ་)ཏེ་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲུབ་(བསྒྲུབ་)པ་ཞུས། མཆན་བྱང་ཚུབ་ཅེ་མོར་
 བཏགས། དེ་ནས་བཤོངས་སྐྱུ་མཆེད་གྱི་དཔོན་པོ་མཁན་ཆེན་ཆོས་སྦྱོང་
 དཔལ་ལ། རབ་བྱང་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་ནོས། དེ་ནས་དགྲང་ལོ་བཅུ་
 དུག་བཞེས་པའི་ལྷ་གས་པོ་རྩ་ལོ་(ཐུ་ལྷ་༡༡༠)། གྲུང་ཐང་གནས་པོ་ཆེར་
 སྒོ་བ་གཉེར་ལ་ཤེབས། སྒོ་ན་(མངོན་)པ་ཆད་མ་སོགས་ཐུགས་སུ་རྒྱུད།
 དེ་ནས་ས་སྐྱར་བྱོན། མངོན་པ་ཀྱན་བདུས་ལ་སྐྱར་བཤད་མཇོད་པས་
 ལྷན་པའི་ཐད་དུ་སྒྲེབ་པའི་ཆེ་མངོན་པའི་ནང་གི་ཆོག་དོན་ཁམས་དང་།
 ས་གང་དུ་གང་ཟག་གང་ལ། དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས། ས་པོན་

དབང་ལྡན་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་པའི་ཚུལ་བཅི་བ་ན། བཤེས་གཉེན་ན་བཟའ་
 ཏུར་སྒྲིག་གསོལ་བའི་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཡུན་རིང་པོར་བསམ་ན་(གསལ་ན་)
 ཅིང་འདུག ། ཆོས་གྲོལ་ནས་དཔང་ལོའི་སྤྱན་སྒར་གྱི་ན་པས་ངོ་མཁྱེན་ནས།
 དཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པ་དེ་ཁྱེད་ཡིན་ནམ་གསུངས། ཡིན་ལགས་ཞུས་པས།
 ཆོས་རང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་བརྟེན་(གདའ་)གསུངས། དེ་ནི་ཆོས་རྗེ་རྒྱལ་
 སྐུ་པ་དཔང་ལོ་ཆེན་པོ་པོ་དོང་ཨེའི་གནས་ལ་སྤྱན་འདྲེན་པར་འདུག་གོ།

དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པ་ལ་མཁན་པོ་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་ལས་བྱེད་
 དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་གྲོས་བསྟན་པ། གསང་སྟོན་ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
 མཆོན། གྲིབ་ཆོད་པ་དད་པའི་དགེ་འདུན་སྡེ་མ་བཙོན་དམ་པ་ལ་སོགས་
 རྒྱུ་པ་བསྟེན་རྫོགས་མཛད། དེ་རྗེས་དཔང་ལོ་སྤྱུ་གཤེགས། དེ་
 ལས་ཆོས་རྗེ་རྒྱལ་སྐུ་པ་ཆུ་མ་དམ་པ་བྱ་སྟོན་པ་ནམས་ལ་གསང་སྤྱུ་གས་
 འཕྱར་ཅོག་གི་དབང་ལུང་མན་ངག་རྫོགས་པར་བློབ། དེ་ནས་བཀའ་ཆེན་
 བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ནམས་ལ་འཆད་ཉན་སྟོབས་ཆེན་མཛད། ཤངས།
 ཅེ་གདོང་། འུ་ཡུག ། རོང་ཉང་སྟོད་སྟོགས་སུ་དབང་བསྐྱར་ཆོས་བཤད་
 ཏུ་མ་མཛད། རྒྱགས་པ་དང་གདོན་གྱིས་གཟེར་བ་དུ་མ་ལ། ཞལ་མཐོང་བས་
 བན་པ་དང་། བྱིན་རྒྱབས་མཛད་པས་ཕན་པ་དང་། རྒྱགས་ཆབ་ཀྱི་(ཀྱིས་)
 བན་པ་མང་དུ་བྱུང་། མིག་ནད་པ་མིག་ནད་ལས་གྲོལ་བ་དང་། འོན་པ་
 རྒྱ་བསང་དུ་སོང་བ། ཀྱང་ལག་གི་ནད་ལས་མུར་དུ་བར་བ་སོགས་བྱིན་
 རྒྱབས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་བརྗོད་ཀྱི་(ཀྱིས་)མི་ལང་། བྱེའི་དངོས་པོ་ལ་
 འཛིན་པ་རྩ་བ་ནས་དོར། རང་དུ་བདག་འཛིན་སྤང་། འཕྲུལ་འཁོར་རྩང་

ཟད་རེ་མཛད། རྒྱུང་སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་གཙུག་ཏྲར་མཆོག་ཏུ་
གསལ་པོར་འཕགས་པ་ནི་ངོ་མཆར་ཆེད།

སྐབས་ཤིག་ཤེལ་དཀར་དུ་ཕེབས་ནས་བདག་ཆེན་ཆོས་རིན་ལ་དབང་
པོའི་ལུང་བསྟན་བཞིན་བཤད་གྲུ་ཚུགས་ཤིག་པའི་བཀའ་གནང་ཞིང་ས་
གནི་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱང་མཛད་དོ། ཆོས་ལུང་བྱང་ཅེར་རྒྱུང་ཙམ་བཞུགས།
གདུལ་བྱ་མང་པོ་སྤོན་གྲོལ་ལ་བཀོད། དབུས་སུ་གོང་མའི་སྒྲེ་གདོང་དུ་
སྤྱན་དྲངས། ཆོས་དབང་མང་པོ་ཞུས། མངོན་ཤེས་རྩ་འཁྲུལ་དཔག་མེད་
བསྟན་པ་རྣམས་རྒྱས་པར་བཀོད། དགྲུང་ལོ་དོན་བདུན་པ་བྲག་པོའི་(ཕྱ་
མ་༡༩༩༠)ན་པ་ཆེ་བའི་ཉེར་གཅིག་ལ་གཙང་ཆུ་མིག་ཏུ་ཞིང་རྗེས་(བརྗེས)།
ཞིང་ཁམས་སྤྲོ་ཆོགས་སུ་བྱིན་པའི་མཐོང་སྤྲང་སྤྲོ་ཆོགས་བྱུང་ངོ་། །རྒྱས་
པར་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་དོགས་པར་བྱའོ།

༩

ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན།

༥ རྩ་དུས་ཀྱི་མཁན་ཐོག་གསུམ་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། མཁྱེན་བཅེ་རུས་
པའི་མངའ་བདག་རིགས་གསུམ་ལྟེད། སྤྱི་གཟུགས་མཁས་གྲུབ་དམ་པར་
ཡོངས་གྲགས་པའི། མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ཡུགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱུན།
འཛིན་མཛད་མཁས་བརྟན་དབང་པོར་གསོལ་བ་འདེབས། ཞེས་པའི་
སྟོད་ཡུལ་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་
ཐར་མདོར་བསྡུས་ནི། ལ་སྟོད་ཟུར་ཆོའི་ས་ཆ་བཅད་པུ་སེཆེ་སྒྲིང་གི་

མདའ་ཕྱག་རྒྱུ་ཞེས་པའི་གནས་སུ། ཡཔ་ཆོས་སྦྱོང་བསམ་འགྲུབ་དང་།
ཡུམ་དཔལ་ཆེན་འབྲུམ་གཉིས་ལ། རྒྱ་ཡི་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༡༣༥༣)གི་ལོ་གཟའ་
ཆེས་བཟང་ཉིན་སྤྱི་འཕྲུངས། ལྷ་མ་དོ་ཧེ་ཟླ་བ་ཞེས་པས་རྒྱལ་མཆོན་ཅེ་མོ་
ཞེས་པར་མཆོན་གསོལ།

གཞོན་ནུའི་དུས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲོམས་གསུང་བ་དང་མཉམ་གཞག་
ལ་འཛིག་། དཔེན་པ་ལས་(ལ་)དགེས། ཀམ་ཆགས་རྒྱུང་། དུལ་བ་དང་།
བུམས་སྤིང་ཧེ་ཆེ། སྤྱིན་པ་ལ་དགའ་བ་སོགས་བྱིས་པའི་སྦྱོང་པ་ངན་པ་
ལས་འདས་སོ། །དགྲུང་ལོ་བདུན་བཞེས་པའི་ཆོ། ལོ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་
ཅེ་མོའི་དུང་དུ། དགེ་བསྟེན་རབ་བྱུང་དགེ་རྒྱལ་ལེགས་པར་བསྐྱབས།
མཆོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དུ་བཏགས། དེ་ནས་དཔལ་ཨེ་རུ་བྱོན། ལོ་
དུ་མའི་བར་དུ་དཀའ་ཆེན་དུག་ལ་སོགས་པ་བསྐྱབས་ཏེ་ཐོས་བསམ་མཛད།
པར་ཆེན་ཅེ་མོ་སྤྱི་བོའི་ཐོད་བཞིན་བཀྲམ། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པའི་ཆོ།
རྒྱལ་སྤྲུལ་འགོ་བའི་མགོན་པོ་དང་། པར་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་ཅེ་མོའི་ཐོག་དངས་
དགེ་སྦྱོང་མང་པོའི་དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སྦྱོང་གི་སྡེ་མ་
པ་ཞིང་། ཁྱིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅུ་གསུམ་ལ་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་མཛད།
ཉིས་པ་ལྔ་རགས་བཞགས་རྫོམས་ཡང་ཡང་མཛད།

རྒྱལ་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྦྱོན་འདུག་གི་སེམས་བསྐྱེད། བདག་པས་
གཞན་གཅེས་འཕྲོངས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་ལ་༡༩༡༩འབད་པ་གལ་ཆེ་
གསུངས། དེ་ནས་རྒྱལ་སྤྲུལ་ཐོགས་མེད། དཔལ་ལྷན་ཅེ་མོ། ལྷ་མ་དམ་པ།
གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་དཔལ་བ། ལོ་ཙ་བརྟན་འཛིན་བསོད་རྒྱལ་སོགས་

དུས་དེར། གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་པལ་མོ་ཆེའི་ཞབས་ལ་བསྐྱུགས་
 (གདུགས་)ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་དྲི་མ་མེད་པ་མཐའ་དག་
 ལ་གསན་ཅིང་གཟིགས་ཏོག་བཤད་སྦྱོང་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་ལ་འབད་
 ཚོལ་ཆེར་མངོད། ལྷ་མ་དམ་པ་ནམས་ཀྱི་དུས་མཆོད་ལྷ་མཆོད། ཆོས་
 བརྩ་གསུམ་ལ་དཔང་ལོ། ཉི་ཤུ་ལ་རྒྱལ་སྤྱུང་། ཉེར་གཅིག་ལ་བྱང་ཅེ།
 ཉེར་ལྔ་ལ་ལྷ་མ་དམ་པ་ནམས་ལ་མཆོད་པ་ཡང་ཡང་མངོད། ཚུ་ལྟར་བརྩ་
 བཞི། ཡན་ལག་གི་ལྟར་བ་བརྒྱད་ནམས་ལ་བཤགས་སྡོམ་གིན་དུ་འཕེལ།
 དགྲུང་ལོ་སྤུམ་ཅུ་བཞེས་པའི་ཆེ་དཔལ་ཨེའི་ཆོས་གྲུར་ཕེབས་རྗེ་ལོ་རྩ་བ་
 ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཆབ་དུ་མངའ་གསོལ་ནས་གདན་ས་པ་མངོད། །སྡེ་སྡོད་
 གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི། དེ་དག་གི་དཀོངས་འབྲེལ་བསྡོད་པ་དང་བཅས་
 པའི་བཤད་ཉན། སེམས་སྦྱེད་གདམ་ངག་ལ་སོགས་པ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་
 བའི་ཆོས་ཚུལ་དུ་མ་དང་། ལྷན་ངག་སྡེ་བས་སྦྱོར། མིང་གི་མངོན་བརྗོད།
 ཆོག་གི་བརྒྱན་(རྒྱན)། ལྷོས་གར་ལ་སོགས་པ་གང་དང་གང་དོན་དུ་གཉེར་བ།
 དེ་དང་དེའི་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་སྦྱེད་དེ། དཔེ་
 འདུན་གྱི་སྡེ་ཆེན་པོ་དར་བར་མངོད། དགྲུང་ལོ་སྤུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་པ་ལ།
 དཀོན་པ་བྱམ་གྱི་གདན་སར་ཕེབས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོར།
 དེ་ནས་ས་སྐྱ་བྱང་མོ་ཆེའི་གདན་སར་སྐྱོས་(བསྐྱོས)། དེར་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 ཆོས་མང་དུ་གསུངས།།

དེ་ནས་ཏའི་སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་པ་ལ་སྤར་སོར་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཅེ་མོའི་
 བཀའི་(བཀའ་)སྐུལ་བ་དང་། ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་རང་གིས་ཤེལ་དཀར་དུ་ཆོས་

སྤྲེལ་ཆེན་པོ་འདུགས་པར་དགོངས་པ་ལ། སི་ཏུ་པའི་(པས་)སྤྲེལ་དངས་ནས་
 རྗེ་གྲགས་པར་མཁན་པོའི་ཞུ་བ་ཡུལ། ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་དགྲུང་ལོ་སོ་
 བཞི་བཞེས་པའི་ཤིང་མོ་སྤང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༤༥)གི་ལོ་དབྱར་ཆོས་ལ་ཤེལ་དཀར་
 གྱིས་(ཁྱ་)ཆོས་སྤྲེལ་ཆེན་པོ་བཙུགས། དགེ་འདུན་སྤྱིད་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་ལ།
 དཀར་ཆེན་སོ་སོ་ལ་ཆད་(འཆད་)ཉན་མཛད། རིང་པོར་མ་ལོན་པར་ཤར་ཆད་
 བསྐྱེལ་བ་ལ་སོགས་པ་གྲུ་སྒོར་བ་ཐོག་རེ་ལ་ཡང་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་བཀའ་བཞི་བཀའ་བཙུ་མཁུན་པའི་དགེ་བཤེས་བརྒྱ་ཡག་
 ཏུ་མ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་མི་རིང་བར་ཤེལ་དཀར་དབྱར་ཆོས་ལ་མཁན་
 པོ་ལེགས་ཤིང་པར་གྲུ་ཆང་བཙུ་གཉིས། མཁན་ཆང་པ། གནས་འོག་
 པ་སོགས་བཤད་གྲུ་མང་དུ་ཆོགས་པར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་ཉན་དང་
 དགྲན་ཆོས་ལ་ཤེལ་དཀར་སྐྱུ་བ་མཚོད་ཏུ་(དུ་)གྲགས་པ་མཛད་མི་དགེ་
 འདུན་ནམས་ལ་དབང་བསྐྱུར་བ་དང་། བརྒྱད་(རྒྱད་)བཤད་པ་དང་།
 མན་ངག་གི་སྤྱིན་པའི་སྒོ་ནས་སྐལ་ལྷན་གྱིས་(ཁྱ་)གདུལ་བྱ་བྱ་མཚོ་སྤྱིན་
 གོལ་དུ་མཛད། བསྐྱེལ་པའི་སྒོ་ནས་ཆེན་པོ་སྤྲེལ་དགྲུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་
 ཙམ་གསུམ་པ་ལ། བྱི་རྒྱལ་བསོད་ནམས་སྤྲེལ་དང་བཀའ་བཤོས་ཏེ། ཤིང་པོ་
 བྱིའི་ལོ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༤༥)གྲུང་ཐང་ཆོས་སྤྲེལ་བཙུགས། མདོ་སྤྲེལ་གྱིས་(ཁྱ་)
 བཤད་ཉན་གྱིས་གདུལ་བྱ་ཆོས་པར་མཛད།

དེ་ནས་བསྐྱེལ་པ་སོ་སོར་ཐོག་རེ་སྤྱིས་བཤད་ཉན། རང་གི་སྤྱི་
 མ་གོང་མའི་ཡི་གེ་མེད་པའི་བཀའ་ཆེན་སོ་སོ་ལ་མདོན་ཉོགས་རྒྱན་
 འབྲེལ་བ་དང་བཅས་པའི་ཁྱི་ཆེ་རྒྱུང་གསུམ། རྣམ་འབྲེལ་གྱི་ཁྱི་ཆེ།

མངོན་པ་ཀུན་འདུས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་བསྟུས་པ། བསམ་གཟུགས་ཀྱི་ཟུར་
 བསྐྱེལ་(བསྐྱེལ)། མཛོད་ཀྱི་རིམ། དུས་ཆོགས་ཀྱི་ནམ་གཞག །འདུལ་
 བའི་ལས་ཆོག །མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་འདུག་པའི་རིམ། ཐེག་གསུམ་བསམ་
 (གསལ་)། ༡༩༩༥ རྩེད། ཏག་(བཏག་)གཉིས་ཀྱི་རིམ་ལ་སོགས་པ་མངོན་ཅིང་།
 གཞན་ཡང་གདུལ་བྱ་སོ་སོའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
 དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྟོར། སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ནམས་ལ། བདག་ཉིད་ཀྱིས་
 དངོས་སུ་བཟུང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱིས། བདག་ཏུ་གཟུང་བ་མེད་གསུང་བོང་།
 གང་ལ་ཡང་སྐད་ཅིག་ཀྱང་ཆགས་པར་མི་མངའ། ས་སྐྱ་ནས་ཤེལ་དཀར་
 དུ་བྱོན་པའི་འབྱུང་ཏུ་ལར་ངག་པ་བྱུང་བ་བསྟུགས་པ་བྲུགས་མཁྱེན་གྱིས་
 དགོངས་པ་སོགས་བསྟོག་གྱུར་གྱིས་(སྟོག་གྱུར་གྱི་)དངོས་པོ་གང་ཡང་མི་
 མཁྱེན་པ་མེད་ཅིང་སྟོེ་འཕྲིག་དང་ནད་ཀྱིས་མནར་བ་སོགས་ལ་བྱེན་གྱིས་
 བརྒྱབས་ཤིང་བསྟུང་བ་བྱས་པའོ། ཐ་ན་ཞལ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་
 རྟུག་བསྟུལ་སོ་སོ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ནས་སྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་ཟབ་མོས་སྐལ་ལྷན་རྗེས་སུ་བཟུང་
 བའི་སྤྱིར། དཔེན་པ་ལ་བྲུགས་བཞོལ་ནས། ས་སྐྱ་གང་མོ་ཆེའི་བཟན་
 པ་སྤྲད། ཨེ་ཆོས་སྡེའི་བཟན་པ་དང་འཆད་ཉན་གྱི་ཁུར་རྗེ་བཙུན་ལ་
 གནང་། ཤེལ་དཀར་སྤང་བར་དགོངས་པ་ལ། སེ་ཏུ་བས་བདག་མ་གྱི་
 བར་ལ་གདན་ས་མངོན་དགོས་ཞེས་ཞུ་བ་ནན་གྱིས་ཡུལ་བས། ཞལ་གྱིས་
 བཞེས་ཏེ་བདག་ཆེན་ཉིད་ལ་གསང་འདུས་རིམ་ལྡེའི་རྫོགས་རིམ་ཟབ་
 མོ་གནང་། དེ་ནས་ཚུ་པོ་རྟ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༠༩)ལོ་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་བྱེན་

དུ་འབབས་པ་སོགས་ངོ་མཆར་གྱིས་བརྟམས་(ཁྱེ་རྟམས་)དུ་མ་དང་བཅས་
 སི་དུ་གཤེགས། འཁོན་ཀྱན་དགའ་བཀྱ་གིས་པའི་ཐོག་(ཐོགས་)དངས།
 རྩོ་བསྐྱོར་གྱི་སྒྲ་མ་ཐམས་ཅད་གཤེགས་ཇོགས་ལ་ཤེལ་དཀར་དུ་སྒྱན་
 དངས་ནས། ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། དེའི་ཆོ་སི་དུ་བའི་སྒྱུ་ཆེ་
 བའི་ཡོན་ཏན། སྒྱན་སྒྲགས་ཀྱི་བརྒྱན་(སྒྱན་དག་གི་རྒྱན་)དང་ལྡན་པར་
 གསུངས་པས་མོལ་གཏམ་འདི་ཙམ་ཡང་རང་ཅག་གིས་བསྐྱལ་བར་ཤེས་
 པར་དཀའ་ན། ཞེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲགས་(བསྒྲགས་)པ་ཁོ་ན་བཙོད་དོ།
 ཞེ་དགུ་མ་གྲོལ་གྱི་བར་དུ་ཆོ་ག་མཛད་ཅིང་ཕྱིས་སྟེན་(རྟེན་)མཆོད་
 མང་བ་དང་འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་གྱི་བར་གསར་བཞེངས། ས་རྩ་མང་
 བ་འདེབས་པ། གསེར་འབྲུམ་གྱིས་(ཁྱེ་)རབ་གནས་སོགས་རྒྱས་པར་
 མཛད་ནས་ཁུ་པོ་རྟེན་ལོ། ཤེལ་དཀར་དང་། མངའ་རིས་ཀྱི་དཔོན་
 པའི་བརྟམས་པའི་ཁྱར་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ལ་གནང་།

དེ་ནས་ཁུ་མོ་ལུག་(ཕྱེ་མ་༡༩༠ན)ལོ་དགེ་སྤངས་སུ་ནལ་འབྱོར་དབང་
 ལུག་གིས་ཆོས་ཁྲིའི་དུང་དུ་སྒྱེ་པོ་མང་པོ་ལ་བྱགས་སྒྱེད་ཅིག་གསུངས་པའི་
 དུས་སུ། མེ་རྟོག་གི་ཆར་འབབས་(བབས་)། འཕེར་བ་པ་དང་དཔལ་ལྡན་
 རྟོག་ཅེ་པ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས། སྒྲ་མ་གོང་མའི་དུས་མཆོད་ཀྱིས་(ཁྱེ་)
 ལུག་མཆོད་ཀྱིས་སྐབས་སུ་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས། རྗེས་སུ་རིགས་
 ལྡེའི་རྣམ་པར་གྱུར་པས་མཆོད་ཡུལ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་སྒྲན་
 སྤང་དུ་ལམ་འབྲས་དང་སྒོ་སྒྱུང་ལ་སོགས་པའི་འབྲིད་གནང་དུས། གེགས་
 བྱང་བ་རྣམས་བྱིན་རྒྱལ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བར་མཛད་དེ། སྒོ་ས་སྤང་གིས་

(བཏང་གི་)སྐྱབ་པ་ཕྱི་མོ་མང་དུ་བྱུང་། དེ་ནས་གྲུམ་དུ་རྫོར་དབྱེངས་ཀྱིས་
(ཀྱི་)དབང་གནང་བའི་ཆེ་ས་ནམ་པ་དུག་དུ་གཡོས་སོ།།

དེ་ནས་ཁྱུང་ཅེར་དུས་འཁོར་གྱི་སྐྱེ་ལ་རབ་གནས་མཛད། བེལ་
དཀར་དུ་གདུལ་བྱའི་སྒོ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་གསུངས། ལོ་ཆེན་ཉིད་བེལ་
དཀར་དུ་བཞུགས། རྗེ་བཙུན་རེ་མདའ་བ་ཡང་བེལ་དཀར་དུ་བཞུགས་
ནས་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དོ། །རྗེ་ཉིད་ཀྱི་འདུལ་
བའི་ལས་ཆོག་མཛད་པ་སོགས་འཆད་ཚོད་མ་གསུམ་གྱིས་ཐ་མ་མཛད།
སྒྲ་མ་རྒྱལ་མཆན་འོད་ཟེར་འཇལ་(མཇལ་)བར་འདོད་པ་ལ་མཆོམས་
ལ་འདུག་པའི་བྲག་སྒོར་ཕེབས། སྤྱིས་འཇལ་(མཇལ་)བར་བྱས་པ་ལ་མ་
འོངས་པ་༼༤༩༽མཁྱེན་པའི་མི་འཇལ་བའི་བཀའ་གནང་། སྒོ་བ་དཔོན་
བསོད་རིན་ཕྱག་སྤྱིར་བྱས་པ་དང་། ཡར་ལམ་ལྗོག་གཅོད་སོགས་ལམ་དུ་
འཇལ་(མཇལ་)བ་ནམས་ལ། སྤྱིས་མི་འཇལ་(མཇལ་)བའི་གསུང་འབྲེལ་
གནང་ཞིང་། གཞན་འབྲུ་རྩ་མ་མེད་པའི་དབྱ་(དབྱར་)རེས་ཀྱང་སྒྲེབས་
བྱུང་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པ་མ་འོངས་པ་མཁྱེན་པའི་ཆ་དུ་མ་གསུངས།།

དེ་ནས་གྲུམ་དུ་བྱོན་ནས་ཤིང་མོ་བྱའི་(བྱ་མོ་༡༤༠༥)ལོ་གྱི་ཞུན་ཟླ་བའི་
མར་དོའི་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་དགོངས་མོའི་ཆ་ལ། ཀྱི་རྫོར་གྱི་མདོན་རྟོགས་
ལམ་དུས་དབང་དང་བཅས་པ་རྒྱན་གཏོར་ནང་མཆོད། མཆོད་དབྱངས།
མརྒྱལ། དུག་མཆོད་ལ་སོགས་པ་རྗེ་གས་པར་མཛད་ནས་དོ་མཆར་བའི་
ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་ཆོ་འཕུལ་མང་དུ་བརྟན་ནས། སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་
བྱ་ནམས་རྩོན་(བརྩོན་)འགྲུས་ལ་བསྐྱལ་བའི་སྤྱིར། དགྲུང་ལོ་ང་བཞི་པ་ལ་

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་བརྟན་ཏེ། །དེ་ནས་ཤིང་བཙུན་གྱི་སྤྱི་ཉེན་ནང་
 ཉེན་ལ་སོགས་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཐུགས་དགོངས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པའི་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། །རྒྱས་པ་ནི་འདིགས་བྲལ་གྱི་(རྒྱས་)
 མཛད་པའི་ཤིང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་ཉོགས་པར་བྱའོ།།

༤

འདིགས་བྲལ་ཆེན་པོ་སྣ་པའི་ཟླ་བ།

༥ སྤ་དུས་ཀྱི་མཁན་ཐོག་བཞི་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། འཆད་ཚོད་ཚོམ་ལ་
 འདིགས་མེད་སེལ་བའི་སྣ། །སྣོག་ལ་ཟླ་བྲལ་ཀྱན་མཁུན་གཉིས་པ་ཞེས།
 །མིད་ན་གཤགས་པའི་བ་དན་ཆེས་དཀར་པའི། །གསང་སྤྱོན་བརྟན་པའི་སྣོན་
 མེར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པའི་སྣོད་(བརྟན་)ཡུལ་མཆོག་དུ་གྱུར་
 པ་ཤིང་བཙུན་འདིགས་བྲལ་ཆེན་པོ་སྣ་པའི་ཟླ་བ་དཔལ་སྤྱོགས་ཐམས་ཅད་
 ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ངོ་མཆར་བའི་ལོ་རྒྱས་ནི། བསྐལ་བ་དཔག་དུ་
 མེད་པའི་སྣོན་རོལ་དུ། །སྣོང་མོ་བའི་རིགས་ཞིག་དུ་འབྱུངས་པའི་ཆོ།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྣོབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདིགས་(འདིག་)ཉེན་དུ་བྱོན་པ་ལ།
 རང་ཉིད་བཙོངས་པའི་རིན་པོ་ས་སུ་སྦྱར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
 ཡུལ་ནས། དང་པོར་བྱང་ཆུབ་དུ་ཐུགས་བསྐྱེད་དེ། བསྐལ་བཟང་ལས།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྦྱར་བྱེད་སྣོང་བའི་ཆོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 སྣོབས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ། །བཤོས་དག་རང་ཉིད་བཙོངས་(བཙོངས་)ཏེ་སྦྱར་
 བས་ཀྱང་། །དང་པོར་བྱང་ཆུབ་དུ་ནི་ཐུགས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་

པ་ལྟར་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་བསྐལ་པ་རྒྱ་མཚོར་ཆོགས་གཉིས་བསགས་ཤིང་།
 བསྟན་པའི་བྱི་དོར་དང་གདུལ་བྱ་སྟོན་པར་མངོན་པའི་ཚུལ་ནི་བཛོད་པར་
 མེ་རྒྱས་ལ། ཐུབ་བསྟན་འདི་ལ་བྱི་དོར་བྱས་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བཛོད་ན།
 ཉན་ཐོས་འོད་སྤངས་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ། སྟོན་པ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་
 འོག་ཏུ། བསྟན་པ་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པས་སྤྱངས་(བསྤྱངས)། འཛིགས་
 བལ་ཟླ་བ་གཤམ་པར་འབྱུངས་ཏེ་མཐའ་བལ་དབུ་མའི་ལམ་གསལ་བར་
 མངོད།

དེ་ནས་རིམས་གྱི་(གྱིས་)སྒྲ་སྒྲུར་པའི་རོར་གྱུར་ནས་མདོ་རྒྱད་
 དུ་མ་བསྒྲུར་ཤིང་བོད་ཁམས་འདིར་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་ཆེན་པོ་སྤར།
 སྤར་ཡང་མདོ་རྒྱད་ལ་འབྲུལ་བར་སྟོད་པ་དང་སྐལ་ལྷན་རྗེས་སུ་བཟུང་
 བའི་བྱིར་བོ་དོར་པ་ཆེན་པོར་སྒྲ་སྒྲེ་བ་བཞེས་པའི་གདུང་ནི། ཐུགས་
 རྗེ་ཆེན་པོའི་སྒྲུལ་བ་སྤྱོད་བཅན་སྤམ་པོའི་སྒྲེ་བ། ཞུ་མ་ཙ་བ་སེང་
 གོ་རྒྱལ་མཚན་དང་། རྗེ་བཙུན་སྟོལ་མ་ལྷ་གཅིག་གོང་འོའི་སྒྲུལ་ལ།
 ལྷམ་མ་ཙིག་ཞུ་མ་ཞེས་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྒྱ་གི་མ་དེ་ལ་སྤྲས་གཅིག་བྱུང་
 བ་དེ་ནས་ཉེ་བར་བརྒྱད་དེ་དང་ལྷན་དགེ་འདུན་རིན་ཆེན་ཞེས་སྟོད་
 རྗེས་ལ་བསྟན་(བསྟན་)པ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱུང་། དེ་སྤྲས་སྤགས་འཆང་
 བསོད་ནམས་མགོན་པོ། དེ་སྤྲས་ཆོས་རྒྱལ་མགོན། དེ་སྤྲས་ཆོས་ལྷན།
 དེ་ལ་སྤྲས་གསུམ་བྱུང་བའི་སྤྲས་བར་པ་སྟོན་པ་ཆོས་༼༤༥༽རྒྱལ་མཚན་
 དང་། ལོ་ཆེན་གཤམ་པའི་སྤྱིང་མོ་འོ་ལྷམ་བྱང་ཚུབ་ཆོས་སྟོན་གཉིས་གྱི་
 སྤྲས་སུ་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་རང་བཞིན་གྱི་(གྱིས་)འདུ་བའི་གནས་རྒྱལ་

གྱི་ཕྱི་འོག་ས་དབྱི་གུ་ཅེས་(ཞེས་)བྱ་བར་ཡོས་ལོ་(ཕྱི་མ་༡༩༥༥)སྟོན་དུས་
 ཆེས་བཅོ་ལྔ་འི་ཆེ་བ་གར་བ་དང་མཉམ་དུ་དག་མཚན་དུ་མ་དང་བཅས་སྒྲ་
 བཟམས་མ་ཐག་ཞལ་ནས། གློ་གློས་བྱལ་བ་ཅི་ཡང་མེད། བཟད་(གཏད་)
 མེད་སྒྲིན་པ་འདི་འད་སྟོང་རེ་རྗེ། ཞེས་གསུངས་ཞིང་དེ་ནས་དགུང་ལོ་
 བདུན་པེབས་པ་ན་གུམ་གྱི་ནི་སིང་ན་བཞུགས་དུས་མི་དཀར་པོ་མཚན་
 རྟགས་དང་ལྗན་པ་གཅིག་གི་འབྲས་ཆན་དང་། དུས་ཀྱི་ཁྱིམ་ནས་ཁྱོན་ཏེ།
 བུ་ཁོ་དེ། ཟན་འདི་ཟོ། དུ་ཏི་འདི་ཁྱོད་རང་གི་དགོས་སྐལ་ཡིན་གསུངས་
 ནས་ཆར་གཅིག་སྒྲགས་(བཟླགས་)ནས་སོང་ངོ་།།

དེ་ནས་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པའི་དུང་དུ་རབ་དུ་བྱུང་བའི་མཚན་སངས་
 རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་དུ་གྲགས་ཞིང་(ཞིང་)རིག་གནས་ལ་སྦྱོང་བར་མཛད་པས་
 སྟན་ངག་མཁན་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བསྟོན་བརྒྱ། གཞིན་
 རུ་ཞོར་བཟངས་(བཟང་)དང་། རྟག་མོ་ལུས་སྦྱིན་གྱི་རྟོགས་བརྟོན་སོགས་
 མཛད། གསུང་རབས་(རབ་)ནམས་ལ་བྱགས་སྦྱོང་མཛད་ཚུལ་བཟན་པ་ན་
 མངོན་པ་མཛོད་སྤྱོད་གཅིག་ལ་བྱགས་སུ་ཆུད། མངོན་པ་ཀྱན་ལས་བདུས་
 གྱི་ཤོག་བུ་ལྔ་ལྔ་ལན་གསུམ་རེ་བསྒྲབས་པས་ཉི་མ་གཅིག་ལ་ཤིན་དུ་བྱང་
 བར་བྱགས་སུ་ཆུད། ནམ་འགྲེལ་དཔང་རྟོག་སོགས་དང་ཕར་ཕྱིན་གྲགས་
 རྟོག་སོགས་ལ་རྟོན་(བརྟོན་)ནས་ཤེལ་དཀར་དུ་བྱགས་གཉེར་བྱ་ཆེར་
 མཛད་ནས་ས་སྒྲུར་དགུང་གངས་དང་མཉམ་པའི་དུ་ཏི་ལ་གྲུ་བསྐྱོར་མཛད།
 འཁོར་བའི་རང་ཚུལ་ལ་བྱགས་སྦྱོང་གས་དཔག་མེད་འབྲངས་ནས། འདིག་
 རྟོན་སྤང་བ་འདི་ལ་ཕར་ལྟས་པས། །གང་ལ་བསམ་ཀྱང་ཡིད་འབྱུང་སྦྱོང་

པའི་རྒྱ། །ཡིད་བརྟན་(རྟན་)མེ་ལྷོས་ཐུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད། །གཏད་མེད་
ལྷོན་པ་འདི་འདྲ་སྟེང་རེ་རྗེ། །ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་དཔལ་ཤེལ་དཀར་གྱི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་གནས་ལུ་རིག་
པའི་པཎ་ཆེན་གྲགས་པའི་མཁན་པོ་དང་། མཁས་པ་ཆེན་པོ་རེ་རྒྱ་པའི་
ལས་སློབ་མཛད་ནས་མཁས་གྲུབ་དུ་མའི་དབུས་སུ་བསྟེན་རྫོགས་མཛད།
དེ་ནས་འཇམ་དབྱངས་དང་དབྱངས་ཅན་མ་ཕག་དཀར་ལ་སོགས་པ་ལྟ་དུ་
མའི་བསྟེན་པ་མཛད་པས་ཀྱན་གྱི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཞིང་(ཤིང་)། བྱད་པར་
དབྱངས་ཅན་མ་དང་ཞལ་འབྲལ་མེད་དུ་གྱུར་པས་མཆན་དབྱངས་ཅན་
དགའ་བ་ཅེས་(ཞེས་)གྲགས་སོ། །རྩལ་སྤྱོད་ལུང་དུ། བེ་རོའི་སྤྱལ་པ་
པོ་དོང་པ་ཞེས་འབྱུང་། ཞེས་ལུང་བརྟན་པ་ལྟར་བེ་རོའི་སྤྱལ་པ་ཡིན་
པས་གསུང་རབས་(རབ་)གྱི་གནས་གཟེགས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་འཛིགས་པའི་
སློབས་པ་ཐོབ། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པ་བཞེས་པའི་ཆོ། ཅེ་ཐང་དུ་ཕེབས།
བརྟན་(རྟན་)པའི་བ་དན་གྱིས་བསྐྱལ་ཏེ་བཤེས་གཉེན་ཐམས་ཅད་གྱིས་རོ་
མཆར་བའི་བསྐྱལ་བ་བྱས་ནས་ཞབས་སྤྱི་པོར་གླངས། བསྐྱལ་པ་ཕུན་སུམ་
ཆོགས་པ་བཅོད་དོ།།

དེ་ནས་མཁས་པ་སྟོང་ཕྱག་དུ་མའི་དབུས་སུ། འཛིགས་པ་མེད་པའི་
སེལ་ཏེ་བྲི་ལ་འཁོད་ནས། དེ་དག་གི་སྟོང་དང་མཐུན་པར་པོད་ཆེན་བཙོ་
བརྒྱད་ལ་བཤད་པ་མཛད། རྒྱལ་ལྡན་གྱི་འགྲོ་བ་མང་པོ་རྗེས་སུ་བཟུང་།
བསང་པུར་རིགས་དམར་གན་པོ་བྲི་ལ་གྱིས་མཛན། བཤེས་གཉེན་སྟོང་
ཕྱག་དུ་མའི་དབུས་སུ་བཀའ་ཆེན་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་གྲ་སྟོར་མཛད་པས་

འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་ཁོ་ན་ལོ། །ཞེས་ཞབས་སྒྱུ་པོར་བསྐྱངས།
འཛིག་རྟེན་མིག་གྱུར་ཆོ་གྲོས་བསྟན་(བརྟན་)པའི་བྱ་རྒྱུད་ལྷན་སུམ་ཆོགས་
པ་ཞེས་བསྟགས་པ་བརྗོད་པ་ལས་བརྩོན་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེ་ནས་དཔལ་ཨེའི་གདན་ས་ཆེན་པོའི་བསྟན་པའི་༡༩༩༥བདག་པོར་
པའ་ཆེན་གྲགས་པས་མངའ་གསོལ་མཛད། ལོ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་མདོ་
སྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བསྟོ་བ་ཆོམ་པར་མཛད་ཅིང་ཡར་ཆད་ཀྱི་རྟེན། དཀའ་
འགྲེལ། རིག་(རིགས་)གཏེར་གྱི་རྟེན། རྟོང་འཕུན་(ཕུན་)སོགས་མང་པོ་
མཛད་དོ། །དེ་ནས་ཤེལ་དཀར་དང་། མངའ་རིས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གྲུ་
ནམས་སུ་ཉི་མི་ཏུ་ཆོས་རིན་པ་དང་། ཁྱི་རྒྱལ་བསོད་ནམས་ལྡེས་ལ་སོགས་
པའི་སྒྱུན་བྱངས་ལོ་གཅིག་ལ་ཤེལ་དཀར་དུ་བཀའ་བཅུ་པ་བརྒྱ་ཅམ་དང་།
དཀའ་བཞི་པ་བསམ་གྱི་(གྱིས་)མི་བྱུང་པ་བྱུང་། ཤེལ་དཀར་དུ་མཁས་པ་
ཆེན་པོ་གཡག་ལྷག་སངས་རྒྱས་དཔལ་དང་། མཁས་པ་རྟོང་གི་དབུས་སུ་
བརྩོན་པ་མཛད་པས། བ་རོལ་པོས་གདུགས་ཀྱི་ལྷག་ལུལ། མི་ཡོ་(གཡོ་)
བས་ཞལ་གཟིགས། གཞན་དག་ན་རེ། ལྷ་ཅིག་མ་ངོ་ལོག །སྟོང་གཅིག་
མ་མགོ་མ་ཐོན། ཞེས་གྲགས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ངམ་རིངས་སུ་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་པ་སོགས་དང་
ཚུད་པ་མཛད་ཅིང་པོ་བྱང་བྱ་གིས་ཅེར་བདག་ཆེན་ནམ་རྒྱལ་གྲགས་
བཟང་གིས་སྒྱུན་བྱངས། མཁས་པ་ཆེན་པོ་རོང་རྟོན་སོགས་ཚུད་པས་ཕམ་
པར་བྱས་པས་ཤིན་ཏུ་དད་ཅིང་ཡི་རང་བར་མཛད་དོ། །གཞན་ཡང་གཤིན་
རྗེའི་གཤེད་ཀྱིས་དབང་སོགས་ཀྱི་ཆོ་གཤིན་རྗེ་དངོས་སུ་མཐོང་བ་དང་།

པོ་དོང་དུ་དུག་རྩ་པ་མཛད་པའི་ཆེ་ཉིད་ཀྱི་དབུ་ལ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྩ་
 དང་། ཞལ་ལ་དེའི་འཆེ་(མཆེ་)བ་རབ་དུ་ཅིག་(གཅིགས་)པར་མཐོང་བ་
 དང་། སྦྱང་གནས་མཛད་པ་ན་སྦྱན་རས་གཟིགས་སུ་མཐོང་བ་དང་།
 ལོགས་ལོ་ཆོས་ལུང་དུ་སྒྲ་མ་ལེགས་པ་བཟང་པོས་ཕྱག་ཆེན་སོགས་ལྷས་
 པ་ན་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བྲི་ལ་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྲངས་དར་དང་རིན་པོ་ཆེའི་
 (ཆེས་)སྤྲས་པ་གཞོན་ནུའི་ཆ་ལུགས་ཅན་བལྟགས་པ་དངོས་སུ་མཐོང་བ་
 ལ་སོགས་པ། སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་གང་ལ་གང་འདུལ་དུ་གནང་བས་
 རོ་རྗེ་འཆང་དང་དབྱེར་མ་མཆིས་པའོ།།

བེལ་དཀར་དུ་དྲ་སི་ཆེན་པོ་ལ་དགུན་དུས་དབང་བསྐྱར་མཛད་
 པས་བུམ་ནང་དུ་ལྗང་བ་སྦྱེས་པ་ལ་མེ་ཏོག་མཐིང་ཀ་བསྡོལ་(བཛོལ་)
 བ་དང་། ས་སྦྱར་པོ་ཆེར་རྗེ་ཉིད་བསྐྱུན་ཆེ་བྲིམ་(གཟིམ་)ཁང་གི་སྤྱིང་དུ་
 བྱོན་ནས་གྲུས་པའི་ཚུལ་གྱི་(བྱས་)མཆོད་པ་སྦྱར་དུ་ཤོམ་གསུངས་ནས།
 རྗེ་ངག་དབང་བྱལ་མཆོན་ལ་ལྟའི་བདུད་ཅི་གནང་ཞིང་རྗེ་ཉིད་ལ་འཕགས་
 པ་བུམས་པ་ལ་ལྟའི་ཆོགས་གངས་མེད་པའི་འཁོར་དང་བཅས་པས་སྦྱན་
 སྐོར་བར་མཛད་དེ་དུས་དེ་ཉིད་དུ་བསྐྱུན་གདང་ངོ་། །དགེ་སྤྱིངས་སུ་ནལ་
 འབྱོར་དབང་ཕྱག་ལ་ལམ་འབྲས་གསན་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་ཤེས་དང་
 རྩ་འབྲུལ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་ཅིང་། གངས་པ་(བགང་བ་)ལས་འདས་པ་
 སོགས་བྱས་པར་ནམ་ཐར་གྱི་ཡི་གེ་ཆེན་མོ་ནམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༥

ངག་དབང་ཀླུ་མཆོན།

ཕྱི་སྤྱི་ལོ་མཁན་ཐོག་ལྔ་པ་ནི། རི་རྒྱ་དྲུ། འཇམ་མགོན་ངག་ལ་དབང་
འཁོར་མཁུན་ཅེ་ལེ་(བཙུན་)བདག །མདོ་སྤྱུག་སྐྱོ་ཀླུ་མཆོན་འཛིན་
པའི་ཕྱིར། །བཤེས་གཉེན་བཟང་པོའི་གར་གྱིས་རྣམ་རྟེན་པ། །དཔལ་ལྷན་
ཐུ་མ་དམ་པར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་མཁན་པོ་བྲི་ཐོག་ལྔ་
པ་རུ་འཛིགས་བྲལ་ཆེན་པོའི་སྤྱིང་ལྷ་མ་ལྟོ་མཛེས་མ་ལ་སྤྱིས་རྗེ་ངག་དབང་
ཀླུ་མཆོན་དང་། ཀླུ་པའི་དབང་པོ་གཉེས་འབྱུངས་པའི་ཆེ་བ་ངག་དབང་
ཀླུ་མཆོན། གདན་སར་འཕེབས་ཏེ། རྗེ་འདི་ནི་འཛིགས་བྲལ་ཆེན་པོའི་
བྱང་དུ་སྐྱེ་ཆོས་མཛད་དེ་མཆོན་ཉིད་ཐེག་པའི་བསམ་(གསན་)སྦྱོང་གསང་ཡུར་
མཛད་ཅིང་སྤྱུག་གི་རིམ་པ་རྣམས་རྗེ་བཙུན་ལ་བསམ་ནོ།།

དེ་ནས་འཛིགས་བྲལ་ཆེན་པོའི་ཀླུ་མཆོན་པ་རུ་རྗེ་ངག་དབང་ཀླུ་
མཆོན་གཤམ་དཀར་དང་སྤང་སྟོར་གྱི་གདན་སར་༼༡༧༽འཕེབས་ཏེ་སྤང་
མ་གོང་མ་རྣམས་གྱིས་མཛད་སྟོལ་བཞིན་མདོ་སྤྱུག་གི་ཆོས་རྒྱ་ཆེར་
གསུངས། རྗེ་བཙུན་གྱི་སྦྱོང་གཞི་ག་མཛད་པ་སོགས་ལ་ཉེན་(བཙུན་)
ནས་སྤང་མ་དང་མགོན་པོ་མི་ཤམ་པ་དབྱེར་མེད་པ་དང་། གཡུའི་ན་ཆུང་
མཛེས་པའི་ཚྭ་ལ་གྱི་(བྱས་)རྗེ་བཙུན་སྟོལ་མ་དང་མི་དཀར་པོ་གཤམ་སྤང་
ཐོགས་པའི་ཚྭ་ཅན་གྱིས་སྦྱོང་རས་གཟིགས་ཞལ་གཟིགས། རྗེ་བཙུན་གྱི་
རྣམ་ཐར་ངག་དབང་མ་སོགས་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་བཙུན་
པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཀྱང་། སྦྱོང་ཐུང་བས་སྦྱང་ན་ལས་འདས་ཆེ་
གདུང་ལ་ཡི་དམ་གྱི་སྦྱོང་དང་རིང་སྤེལ་མང་དུ་སྦྱང་ངོ་།།

རྗེ་བཙུན་ཀྱུལ་བའི་དབང་པོ།

ཞུ་སྤྱི་ཉི་མཁན་ཐོག་དྲུག་པ་ནི། རྗེ་སྤྱི་དྲུ། རྗེ་བཙུན་ཀྱུལ་བའི་
 སྤྱི་གཟུགས་དབྱངས་ཅན་བདག །མཁས་བཙུན་གྲུབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྱི་ར་
 བཞུན་ནས། །སྤུལ་བཟང་འགྲོ་ལ་ཕན་བདེའི་ལེགས་ཆོགས་ཀྱིན། །སྟོན་
 མཛད་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མར་གསོལ་བ་འདེབས།།

ཞེས་བསྐྱགས་པའི་རྗེ་བཙུན་ཀྱུལ་བའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཁྱ་པོ་
 གཤེགས་རྗེས་སུ་ཤེལ་དཀར་དང་སྒྲང་སྒྲོར་གྱི་གདན་སར་བྱོན་ནས།
 དབྱར་དགུན་ཆོས་གྲ་སོགས་ཀྱི་དུས་མདོ་སྐྱགས་ཀྱིས་(ཀྱི་)འཆད་ཉན་
 ལུལ་དུ་ཕྱིན་པ་མཛད་པས་དགེ་ཤེས་(བཞེས་)ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་མང་
 དུ་བྱུང་། སི་དུ་བདག་ཆེན་ལྷ་བཙན་སྤྱབས་མ་གཤིན་དུ་དད་པར་གྱུར་ནས་
 དགའ་ལྷན་.....ལེགས་ཤིང་པའི་བདག་བྱེད་པའི་དགའ་ལྷན་དགོན་འདི་སྤྱི་སོར་
 ས་ལུགས་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱིས་པོ་ལུགས་སུ་རེ་ཞིག་འགྱུར་འདུག། དགོན་འཆད་ཉན་
 མཛད་པའི་ཐེབས་སོར་ལུལ། ཤེལ་དཀར་ཅེ་རུ་ཐོག་བབས་པ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་
 སྤྱི་ཆོས་སུ་གདུམས་པས་སི་དུ་བ་ཡབ་ཡུམ་ལུ་སྟོབ་སྤྱིན་བདག་རྣམས་རོ་
 མཆར་དུ་གྱུར། སྤྱ་ངན་ལས་འདས་ཆེ་རྗེ་བཙུན་ཀྱིས་དག་ཞིང་དུ་གཤེགས་
 པར་ལུང་བཞུན་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་འགངས་ཆེའོ།།

ཐོག་མཐའ་ཀླུ་མཆོག་

ཕ་སྐད་སྐད་ཀྱི་མཐའ་ཐོག་བདུན་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། ཐོག་མཐའ་སྐྱོད་པ་པོ་
 ཆོས་དབྱིངས་ཀྱན་གསལ་མར། །མཁའ་དཔྱིད་རྒྱུད་གི་ཀླུ་མཆོག་རབ་
 བྱ་བས། །མངོན་པར་འབྱུང་པའི་རྗེ་བཙུན་ནམ་མཁའི་ཞོར། །ཕན་
 བདེ་ཟེར་བརྒྱ་འབྱེད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།

ཞེས་པའི་བསྟོད་ཡུལ་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་
 ཐོག་མཐའ་ཀླུ་མཆོག་ནི། རྗེ་བཙུན་འཛིགས་བྲལ་ཆེན་པོའི་ཁྱེད་ཐོག་ཐོག་ཐོག་
 དཔལ་ལྷན་གྱིས་(ཏུ་)སྤྲོས་སུ་སྤྲོ་འབྱུངས། རྒྱུད་དུ་ནས་ཆོས་མཛད་
 དེ་མདོ་ཐུགས་ལ་བྱུགས་གཉེར་བརྒྱ་ཆེར་མཛད། བཤེས་གཉེན་པ་ལ་རྗེ་
 འཛིགས་བྲལ་གྱིས་(ཏུ་)ཞལ་ནས་དཔོན་པོ་གཞན་རྣམས་ནི་འདས་འདུག།
 ཉིད་ཀྱི་ཤེལ་དཀར་སོགས་ཆོས་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་གདན་ས་མཛོད་གསུངས་
 པ་ལ། བཤེས་གཉེན་པའི་ཞུ་བ་ལ་གཞོན་དུས་ནི་མ་གནང་ད་བྱ་ན་སོའི་
 ལྷབས་ཀྱིས་བྱེད་མི་རྣམས་པ་འདུག་ལགས་ཞུས་པས། ཉིད་ཆེ་རིང་བ་ཡོང་
 བ་འདུག་པས། བཞུག་(གཞུག་)ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་གསུངས། བཤེས་གཉེན་
 པས་དེ་ལྟར་གནང་བ་མི་རིགས་ལགས་སམ་ཞེས་ཞུ་བ་ནན་ཅན་ཞུས་དུས།
 རྗེ་བཙུན་གྱིས་(ཏུ་)གསུང་ལས་ཐོག་ལྷན་ངེད་ཀྱི་གསང་བུ་མ་དེའི་(དེས་)
 ཐོག་མཐའ་ཀླུ་མཆོག་གི་རྣང་པ་འབྱུངས་ཤོག་དང་འཁོར་ལོ་གསལ་བར་ཡོད་
 གསུངས་པ་ལྟར་གསང་ཆབ་ཀྱིས་བཤེས་གཉེན་པའི་ཞབས་བྱས་པས་

ཞབས་མཐིལ་གཉིས་ལ་འཁོར་ལོ་གསལ་བར་འདུག་པ་སྟར་བཤེས་གཉིན་
 རིན་པོ་ཆེ་རང་གིས་ཀྱང་མ་གཟིགས་པས། རྗེ་བཙུན་གྱི་བྱགས་ཤེས་གྱི་
 (གྱིས་)མཐུན་འདུག་སྟེ། བཀའ་ལུང་གང་གནང་བསྐྱབ་སྟེ། བོ་དོང་
 གེལ་དཀར་སྒྲུང་བསྐྱོར་བྱམ་མངའ་རིས་རྣམས་གྱི་གདན་ས་མངོན་དོ།

རྗེ་བཙུན་མུ་ངན་ལས་འདས་དུས། རང་རྟེན་སྟོན་༼༤༩༽པ་སངས་
 རྒྱས་གྱི་གསེར་སྒྱུ་མི་ཆད་ཅམ་ཁྱི་རྒྱབ་ཡོལ་དང་བཅས་པ་ཡུན་སྟུམ་
 ཆོགས་པ་གཅིག་བཞེངས། གཞན་ཡང་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་ཐབས་ལ་
 འབད་པ་ཆེར་མངོན། ཆོས་སྡེ་དགོན་པ་རྣམས་སུ་རྗེ་བཙུན་རི་ལྟར་མངོན་
 པ་བཞིན་གྱིས། མདོ་སྟུགས་གྱིས་བཤད་སྟོལ་འཛིན་སྦྱོངས་རྣམས་དར་
 བར་མངོན་དོ།

སྟོ་བྱང་མངའ་གསུམ་སེང་ཅེ་བ་དང་བཅས་པའི་ས་སྦྱོང་རྣམས་
 གྱི་བླ་མ་མངོན་དེ། ལུགས་གཉིས་གྱིས་(གྱི་)མངོན་པ་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་པར་
 གནང་ངོ་། །མདོ་ལས། མང་དུ་ཐོས་པ་ནགས་གྱི་ནང་དག་དུ། །ལང་
 འཆོ་(ཆོ་)ཡོལ་བ་རྣམས་གྱིས་གནས་ས་བདེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
 ན་སོ་ནས་པས་དབེན་པ་བཞུན་རན་གསུངས། འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་
 རྣམ་རྒྱལ་བོ་དོང་གེལ་དཀར་སྒྲུང་སྐོར་རྣམས་སུ་བསྐྱོ་ཞག་(གཞག་)མངོན་
 དེ། ཆོས་སྡེ་ངས་སུ་བྱགས་དམ་ལ་བཞུགས་པས། གསང་བ་འདུས་པའི་
 ལྟ་ཆོགས་དང་ཆོས་སྦྱོང་ཞལ་གཟིགས་ནས། བཀའ་བཞིན་སྐྱབ་པར་
 ཁས་བླངས། སྟར་ཡང་མངའ་རིས་ཆོས་སྡེ། ཆོས་སྡེ་ངས་བྱམ་རྣམས།
 འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་གནང་སྟེ། ཅི་བདེར་བཞུགས་པར་

སྐབས་ཤིག་དུ་གནས་ཆེན་མཆོ་བོ་གཟིགས་སུ་བྱོན་པས། ལམ་དུ་འོ་སྟོན་
 གི་ཡུག་པ་གཟིགས་པས་བྱགས་སོང་ནས་ཟླ་གས་བྱགས་དམ་མཛད་ཀྱིན་
 བཞུགས་པས། གཙུག་ཏྟིར་རྣམ་ཀྱལ་གྱིས་ཞལ་གཟིགས། མི་དབང་སྟོལ་
 མ་སྐབས་ཀྱི་བདག་ཀྱིན་སྐྱར་ནས་དད་བྱས་ཀྱི་བྲ་པ་ལྟ་བུ་ཙམ་ཆོགས་ཏེ།
 རྒྱུད་ཀྱིས་(ཉུ་)བྲ་ས་ཆོས་འཁོར་ཡུག་འཇུགས་པ་གནང་། སྐར་ཡང་
 དགའ་ལྡན་དུ་ཐེབས་ནས་འབྲང་རྒྱས་བསམ་གཏན་སྒྲིང་འདེབས་པར་
 མཛད་དེ་སྐྱབ་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱིས་སྐྱབ་རྒྱགས། རྗེ་བཙུན་གྱི་(ཉུས་)དུས་
 ཆེན་གྱིས་(ཉུ་)བདག་ཀྱིན་ཉེར་འཁོའི་(མཁོའི་)ལོ་བྱད་རྣམས་ཀྱང་སྐྱབ་
 པར་མཛད་དོ།

དེ་དག་དུ་ཆོས་ཀྱིས་(ཉུ་)འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བསྐྱོར་བར་མཛད་
 དེ། རབ་དཀར་བདུད་ཅིའི་ལུས་ཅན་ལྟ་མོ་དེའི། །མགོན་པོ་བྱོད་ཀྱི་འཆི་
 བདག་བདུད་བཙོམ་ཀྱང་། །ཁིང་འདིའི་མཛད་པ་རེ་ཞིག་རྫོགས་ཀྱང་ནས།
 །ཁིང་གཞན་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་ལ་འདུད། །ཁེས་པའི་བསྟོད་པ་དང་
 མཐུན་པ་ལྟར། རྒྱ་ཆོ་འདིའི་མཛད་པ་རྣམས་རྫོགས་ཏེ། དགྲང་ལོ་བདུན་
 རུ་དོན་བརྒྱད་ཁེས་པ་ས་ལུག་གི་ལོ་ནག་པ་ཟླ་བའི་ཆོས་གནམ་གང་ལ་མེ་
 ཏྟག་གིས་(ཉུ་)ཆར་བབས་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ལྟས་དུ་མ་དང་བཅས་
 བྱ་ངན་ལས་འདས་སོ།

ལྟས་བགད་ཚུལ་ཞིབ་པ་ནི། ལྟོད་པ་འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོ་མའི་ནང་ལྟར་
 རོ། །རྣམས་ཐར་བུན་མོང་བར་གསལ་ཁ་མི་སྤང་ཡང་ཤེལ་དཀར་བྱབ་
 ཆེན་བཞེངས་ཚུལ་དཔྱོད་ལྡན་ངག་གི་སྒྲིང་བར། བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་

དགའ་ལྷན་འབྲངས་རྒྱུ་ལྟུང་གས་སྐབས་མྱོ་རྒྱུད་བདག་པོས་ཕྱལ་བའི་
 གསེར་སྐམ་ཁྱུང་གང་ཡོད་པར་གྲགས་ཞིང་(མིང་)དོན་ལའང་གནས་པས།
 སྐབས་ཤིག་བརྒྱ་ཐབས་སུ་ཇག་པ་མང་པོས་གསེར་འདོད་ཕྱིར་བྲང་
 ཏུ་ནམ་གྱུང་ཆངས་པར་ཉེ་གནས་ཏོག་པ་ཐོས་ཏེ་གསེར་སྐམ་ཁྱུང་གང་
 པོ་སྟོད་ལམ་དུ་སྐྱུར་ནས་ཉེ་གནས་རང་གྲོས་པས། གསེར་མ་རྩེད་པར་
 བརྟེན་བཤེས་གཉེན་བཀོངས་དུས། མགུལ་ནས་འོ་མ་ཐོན་པར་གྲགས་ལ།
 ཉེ་གནས་ཀྱི་འོ་སྟོད་ཕུག་ཏུ་ཕྱིན་ནས་མཁན་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་དོན་
 ཡོད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ཞུས་ནས་སྒྲར་གསེར་ཡོད་མེད་ཏུ་རུ་
 ཡོངས་པས་གསེར་གང་ཡོད་༼༡༧༽བྱུང་སྟེ་འཇམ་དབྱངས་དོན་རྣམས་
 ཀྱིས་ཟངས་སོགས་གསར་སྐྱབ་མཛད་དེ་སྒྲར་གྱི་གསེར་དང་བཅས།
 སེལ་དཀར་བྱབ་ཆེན་འཇམ་གླིང་འོད་འབར་དང་རྣམ་རྒྱལ་མའི་གསེར་
 སྐྱོད་ ཆོས་སྤངས་སུ་བཞུགས་རྒྱུའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཆོད་རྟེན་བཅས་
 བཞེངས་ནས། སེལ་ཆོས་སུ་བདག་ཆེན་ནམ་མཁའ་ཆེ་དབང་གིས་བྱི་
 བཅང་(གཙང་)ཁང་རྟེང་ཐོག་སྒྲར་ཏེ་བཟོ་བཀོད་མཛད་པའི་ནང་དུ་བྱབ་
 ཆེན་འཇམ་གླིང་འོད་འབར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་ལྗེ་བས་རིས་ཤིང་ཅི་
 སོགས་ལེགས་པར་མཛད་དེ། འཇིགས་བྲལ་ཆེན་པོས་བོད་དང་ཨི་ནས་སྤྱན་
 དྲངས་པའི་ཆོས་བསྐྱེད་ཆེན་པོའི་ཞལ་འབག་ཤིན་ཏུ་བཀའ་སྟན་པ་ཡང་
 བཅན་ཁང་འོག་མ་ནས་གདན་དྲངས་ནས། གཉེར་གཏད་མཛད་ཅིང་བྱབ་
 ཆེན་སོགས་ལ་རབ་གནས་མངའ་གསོལ་རྒྱས་པར་མཛད་དོ།

༡

འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་ནམ་གྱལ།

༥ སྤྱུས་མཁན་ཐོག་བརྒྱད་པ་ནི་ཇི་སྐད་དུ། སྤྱི་ཆོ་དུ་མར་འཇམ་
དབྱངས་ལྷག་པའི་ལྷར། །བསྟེན་པས་དོན་ཡོད་གྱུར་པས་གཞུང་ལུགས་
ཀུན། །མཁུན་པའི་ནམ་དཔྱོད་གྱལ་བ་བྱ་མཆོ་ཡིས། །དོ་པོ་དཔལ་ལྷན་
ཐུ་མར་གསོལ་བ་འདེབས།།

ཞེས་བསྟགས་པའི་ཡུལ་མཆོག་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་ནམ་གྱལ་
ནི། ཇི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོའི་ཕྱེན་(གཅེན)། རྩུང་ཆེན་གྱ་གར་གྱི་སྤྱུས་སུ་
འབྱུངས། སྤྱི་ཆོས་མཛད་ནས་གྲུ་ཆར་ཆེན་མོར་ཀུན་མཁུན་ནམ་བཤོད་གྱི་
རྩུང་དུ་མཆོན་ཉིད་དང་སྤྱུས་གྱི་སྤྱུས་གཉེར་ནམས་ཁུ་པོ་བཤེས་གཉེན་
ཆེན་པོའི་རྩུང་དུ་རྫོགས་པར་བསན་ཏེ། པོ་དོར་ཤེལ་དཀར་མངའ་རིས་
ཆོས་སྡེ་ནམས་གྱི་མཁན་པོ་མཛད། མཚུངས་མེད་སྒོ་གྲོས་གྱལ་མཆོན་
གྱི་ནང་ཉེན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྷར་ཤེལ་དཀར་གྱི་སྤྱུས་ཆེན་བཞེངས།
ཆོས་སྤྱིངས་གྱིས་(ཁྱེ་)ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་མཆོད་ཉེན་གྱི་གསེར་གདུགས་
རྟོག་(རྟོག་)དང་བཅས་པ། རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་ཐང་ཁ་སོགས་སྤྱི་གསུང་སྤྱུས་
གྱི་ཉེན་མང་དུ་བཞེངས།།

གཞན་ཡང་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་ཐབས། དགེ་འདུན་གྱིས་(ཁྱེ་)
གཉེན་(བསྟེན་)བཀུར་སྤྱི་པོར་སྤྱིན་སོགས་དགེ་བའི་ཙ་བ་བྱ་ཆེན་པོ་
སྤྱུབས་(བསྤྱུབས)། ཙ་བའི་ཐུ་མ་མ་ཉི་རྣམས་ཇི་སྐད་ཀན་བ་བཞིན་དུ།

ཆོས་སྡེ་དགོན་པ་རྣམས་སུ་མདོ་སྡེ་གས་ཀྱི་བཤད་སྡེ་ལ་འཛིན་སྦྱོང་ས་
 (སྦྱང་)དར་བར་མཛད། ཁྱད་པར་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། གསང་འདུས་ལམ་
 འབྲས་རྒྱུད་སྡེ་དང་སྡེ་སྡིང་རྣམས་ལ་དབང་འཁྲིད་ཉམས་ལེན་བཤད་པ་
 རྣམས་རུས་སུ་ཐོན་པར་མཛད། དེ་དག་ལ་ཡིག་ཆའི་ཚོམ་ཡང་སྤུལ་དུ་
 ཐོན་པ་དུ་མ་ཞིག་སྤྱང་ཞིང་། ཆོས་སྡེ་དང་ས་སུ་རང་གི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཕག་
 དཀར་དང་དབྱངས་ཅན་མ་གཉིས་ཀྱིས། སྡེ་གས་བམ་སྡེན་པའི་སྤྱང་བ་
 ཤར་བ་ལ་བསྟེན་(བརྟེན་)ནས་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱས་ཏེ། རྟོགས་པའི་
 ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྣལ་འབྱོར་པ། རོན་
 ཡོད་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ལྷ་ཞེས་འཛིགས་པ་མེད་པའི་སྐྱ་སྐྱགས་(བསྐྱགས་)
 པས། སྐལ་ལྡན་སློབ་མ་རྣམས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་ཐོབ་པོ། བོ་དོང་
 ཆོས་སྡེ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ་དཔལ་བ། མཁན་པོར་
 གསོལ་བ་བཏབ་པས། ང་ཡི་མི་ཡོང་ང་བས་བཟང་བ་བརྒྱད་པ་བདུན་དུ་སྡེ་
 ལ་ཕན་ཐོགས་པ་ཞིག་ངས་ལུང་བསྟན་ཅིང་སྡེན་བྲངས་ཀྱིས་གསུངས་ནས་
 རྗེ་བཙུན་དཔང་ལོ་ཆེན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་སྡེན་བྲངས་ཏེ། མཁན་
 པོར་མངའ་གསོལ། འཇམ་དབྱངས་བདུན་བརྒྱད་ཞེས་(ཅེས་)པ་དཔང་ལོ་
 རྣམ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་བར་ཡིན་པར་གྲགས་པ་དོན་ལ་
 གནས་སོ།།

དཔང་ལོ་ཆེན་པོས་ཨེའི་གདན་སར་ཕེབས་སྐབས། སློ་སྡེ་སྤྱང་དུ་
 བཞུགས། བོ་དོང་པས་མེར་སྤེང་༽༥༠༽དང་གདུགས་དང་བཅས་པའི་
 བསུ་བ་བྱུང་བ་ལ་བྱུགས་དགེས་ནས། ཁྱེད་ཀྱི་སྡེ་འདི་ལ་ངེད་བརྒྱད་

པ་དང་བཅས་པས་ཕན་ཐོགས་པ་ཡོང་། ཁྱད་པར་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་
 མཚན་དྲགས་དང་ལྡན་པ་གཅིག་ཡོངས་གསུངས་པའི་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར།
 འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་ནམ་ཁྱུ་ལ། ཞལ་འཁྱར་གཡས་ལ་གཤམ་རབ་ཀྱི་
 རལ་གྱི། གཡོན་ལ་གླེགས་བམ། སྐྱ་གཉིངས་ལས་མདོག་ཅུང་ཟད་ཕྱོད་པ།
 གམཚན་བྱིས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ། གདུལ་བྱ་དབང་པོ་ནི་བརྟུལ་ཀླན་གྱིས་(ཉ་)
 མིག་ལམ་དུ་གནང་བ་དེ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ནམ་ཐར་
 བེན་ཏུ་འགངས་ཆེ་བར་ཡོད་པ་གཞན་དུ་ཉོགས་པར་བྱའོ།།

༥

ནམ་མཁའ་དོ་རྩེ།

ཕ རྩུས་མཁན་ཐོག་དགུ་པ་ནི་རི་སྐད་དུ། ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་
 པའི་དྲིན་ཅན་འགོ། །འདྲེན་བྱིར་སྤྲས་བཅས་ཁྱུ་ལ་བའི་དོ་རྩེ་གསུམ།།
 གཅིག་བསྐྱེས་ཕྱག་ན་པརྟོ་དུར་སྤྲིག་གི། །གར་རོལ་རྩེ་བཙུན་སྒྲ་མར་གསོལ་
 བ་འདེབས། ཞེས་པའི་བརྟོད་ཡུལ་ཕྱག་ན་པད་དཀར་འཛིན་པ་གངས་ཅན་
 གྱི་མགོན་པོ་སྐྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ནམ་སྐྱུལ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་
 དོ་རྩེ་ནི། འཛིགས་བྲལ་ཆེན་པོའི་སྐྱ་ཆ་དུང་ཆེན་སྒོ་གྲོས་ཁྱུ་ལ་པོའི་སྤྲས་སུ་
 སྐྱ་འཁྱུངས། ཡུམ་གྱི་ལྷ་མས་སུ་བཞུགས་དུས་དགེ་མཚན་དུ་མ་དང་ལྡན་
 ཞིང་བྱིས་པའི་དུས་སུ་བུམས་སྟོང་རྩེ་བྱང་སེམས་འབྱོངས་པས་བྱིས་པ་ཕལ་
 གྱིས་(ཉ་)སྦྱོད་ཚུལ་ལས་འདས་པ་དཔང་པོའི་མཛད་སྦྱོད་དང་མཚུངས་པ་
 ཞིག་ཡོད་ཅིང་དཔང་པོའི་སྐྱུ་ལ་པར་གྲགས་སོ།།

སྐྱུ་ཆོས་མཛད་ནས་མཆན་ནི་ད་ཐེག་པའི་གཞུང་ནམས་ཀྱན་
 མཐུན་སངས་རྒྱས་འཕེལ་གྱི་བྱང་དུ་སྦྱོང་བ་མཛད། རྒྱལ་སྤྱི་རིམ་པ་
 ནམས་མེ་དོན་ཡོད་ནམ་རྒྱལ། དེ་ཆེན་སངས་རྒྱས་སེང་གེ། །སྐྱུ་ཁང་།
 འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ། བྱང་སེམས་བསོད་ནམས་དཔལ་བ་ནམས་ལ་
 མཐར་ཐུན་གསན་པར་མཛད་པས་མདོ་རྒྱལ་སྤྱི་སྐྱུ་ཡོན་ཕུལ་དུ་ཐུན་
 པར་གྱུར་ནས་ཆོས་སྤྱིངས་ཀྱི་སྐྱུ་བ་སྤེ་བསམ་གཏན་སྦྱིང་དུ་བཞུགས་དུས་
 རྗེ་བརྒྱུད་ས་སྦྱོང་བླ་མ་དཔོན་སྦྱོབ་གྲུ་ཆང་ཆོས་གཞིས་དང་བཅས་པས་
 གསེལ་བ་བཏབ་ནས། སེལ་དཀར་དུ་སྦྱོན་བྱངས་ཏེ་མཁན་པོ་མཛད་པར་
 གསེལ་བ་བཏབ་ནས་ཞལ་གྱི་(གྱིས་)བཞེས་ཏེ་བྲི་ཐོག་དུ་ཕེབས་པའི་ཆེ་མེ་
 ཏོག་གི་ཆར་བབས། རྒྱལ་སྤྱི་བྱང་འབྱོངས་ཤིང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་
 (གི་)སྦྱོ་ནས་དགེ་འདུན་དང་སྦྱེ་བོའི་ཆོགས་ནམས་ཡིད་ཆོམ་པར་མཛད།
 སེལ་དཀར་བོ་དོང་མངའ་རིས་ཆོས་སྤེ་གསུམ་དུ་མདོ་རྒྱལ་སྤྱི་ཆོས་
 འཁོར་རྒྱ་ཆར་སྦྱོར། བོ་དོང་དང་སེལ་དཀར་ཆོས་སྤེ་ར་དུས་འཁོར་གྱི་
 དབང་རྒྱ་གས་པར་གནང་དུས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས། རྒྱུད་སྤེ་བཞིའི་
 དབང་བཀའ་མང་བ་གནང་དུས་སེལ་དཀར་གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་ཀྱན་དགའ་
 རྟེན་བའི་བཟངས་ཀྱིས་ཁེངས་པ་བྱུང་། སྐྱུ་ལུས་ན་བཟའ་ལ་ཚུལ་བྲིམས་
 ཀྱི་དྲི་ངད་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་མངའ་བ་རྒྱུན་དུ་བྱུང་ངོ་།།

ཆོས་གཞིས་ཀྱི་ཁམས་ཚུའི་(ཁ་མཚུའི་)རྒྱུ་ཆད་སོགས་ལས་མཆན་
 ཀྱིས་ལེན་པ་ནམས་མེ་ནི་དཔེ་ལྟ་བུ་བྱུང་ན། ཡེ་གཅིག་གི་ནོར་གཅིག་གིས་
 མ་ཐུན་པར་སྦྱངས་(སྦྱངས་)པས་ག་ནས་ཡོངས་(ཡོང་)གསུངས། ཁ་དག་

གིས་གཞན་ལ་གསོད་གཅོད་དང་ནོར་འཕྲོགས་པ་སོགས་མེད་ཀྱིས་(ཉི་ཤེས་)
 སྐྱེད་དུ་དགོངས་པ་ན་སྐྱེན་ཆབ་རང་དབང་མེད་པ་བྱུང་ངོ་། །ཤེལ་དཀར་
 དུ་གྲུ་ཚང་ཉེར་གཅིག་གི་འདུ་སྲོལ་དང་དབྱེ་བ་སོགས། བདག་ཆེན་
 ནམ་མཁའ་ཆེ་དབང་བཟུངས་དང་ཆོས་དཔོན་ནམ་མཁའ་དོ་རྩེ་ལེ་དུས་
 བྱུང་བར་བཤད་པ་བཞིན། ཤེལ་དཀར་དུ་གྲུ་ཆོགས་ཆེ་ཞིང་སྐྱབ་མཆོད་
 དུས་ཐིག་༡༥༡༥ཆོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མང་པོ་བཞེངས་དགོས་པ་བཅས།
 ཆོགས་ཁང་གི་ཤར་སྐྱ་ནས་ཀ་སྐར་གཅིག་གི་བར་ཡོངས་རྫོགས་བསྐྱེད།
 འདུ་ཁང་གི་སྒེབས་རིས་ཡོངས་རྫོགས་ལེགས་པར་བཞེངས་ནས་རབ་
 གནས་ཤིས་བརྗོད་ཀྱིས་མེད་ཀྱི་ཆར་ཕབ་ཏེ་(རྩེ་)རྒྱལ་བའི་བསྐྱེད་པ་རྒྱ་
 ཆེར་རྒྱས་པའི་ཐུགས་སྦྲོན་མང་དོ།།

སྐར་མེ་བཙུན་གྲགས་པ་ནས་བཟུང་ཤེལ་དཀར་ཆོས་གྲར་དབྱར་དགུན་
 གྱི་སྐྱབ་མཆོད་ཆོགས་པའི་རྒྱན་དེ་ཉིད་མེ་བཙུན་སྐྱེན་རས་གཟིགས་དབང་
 ཐུག་ནམ་མཁའ་དོ་རྩེ་ལེ་དུས་མཆོད་པ་དར་རྒྱས་སུ་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་རགས་
 རིམ་ཞིག་བརྗོད་ན། ཤེལ་དཀར་དབྱར་ཆོས་ཏོར་ཟླ་དྲུག་པ་ཟུ་ཉིད་ཟླ་བའི་
 ཡར་ཆེས་བཙུན་ས་མགོ་འདུགས་པས། དེའི་སྔོན་དུ་ཆོས་གཞིས་སྦྱང་པ་
 གྲུ་བཞི་པ་དང་གུམ་མཆོ་མེ་སྒེབས་པ་སོགས་ཀྱིས་འབུལ་སྒོ་རྣམས་མངོན་
 པར་འདུ་བྱས་ནས་ཤེལ་དཀར་ཆོས་དཔོན་ཆེན་པོ། མཁན་པོ་ལེགས་ཤིང་པ།
 ཟེ་ཐུག་མཁན་ཆང་པ། བཤང་སྐྱ་མཁན་པོ། ཁམས་པ་མཁན་ཆེན་པ་བཅས་
 མཁན་པོ་བཞི་དང་། རྩང་ཆེན་རྣམ་པ་སོ་སོ་རྣམས་ཆོས་བརྒྱད་ཕན་ལ་གདན་
 འཛོམས་ནས་གྲུ་བསྐྱེད་དང་། ཆོས་བཙུ་ལ་གྲུ་ཚང་ཡོངས་རྫོགས་འདུས་

པས་གྲུལ་འཛིན་མཛད་ནས་ཞག་གསུམ་སྟོ་བརྒྱད་མངའ་བདག་རྣམས་དང་ཁྱི་
སྟོར་སྤྱི་རིམ་དུ་ཡུམ་ལ་སྟོག་འདོན་མཛད།།

དེ་ནས་བཀའ་ཆེན་བཞི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་
ཡུགས་རྣམས་ལ་ཉན་བཤད་ཚུད་པ་བཟོ་སྦྱང་དང་། སྤྱི་རིམ་གང་མང་
མཛད་ཅིང་ས་པོ་དགེ་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ཚུ་མ་ཆོས་སྟོད་ཀྱི་
རིམ་པ་མང་པོ་དང་། སྤྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་བསྟེན་བཀྱར་གང་ཞུས་ལ་
དེ་དང་མཆོམས་(འཆམ་)པའི་སྤྱི་རིམ་སྟོན་ལམ་སོགས་གང་དགོས་མཛད་
དོ། ། གྲུ་པ་སྟོ་གསལ་བ་བཙོ་ལྷ་ཉི་ཤུ་སོགས་མང་ཉུང་ཅི་རིགས་པས་
དབྱར་ཆོས་ཐོག་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྷ་ཞལ་འདོན་མཛད་པར་ཅེ་བ་སྤྱི་གཉིས་
བྱམས་ཆོས་གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཞབས་ཏོག་སྤྱིགས་བཅད་བཞིན་མཛད།
གྲུ་ཆང་ནང་དང་སྟོགས་འདུས་ཀྱི་གྲུ་བསྟོར་བ་རྣམས་ལ་སོགས་དང་ཟུར་
བསོས་བཞུགས་གྲལ་སོགས་སྤར་གནང་བཞིན་གྱིས་(ཁྱི་)སྟོ་ནས་བཞུགས་
སྟོད་བཤད་པ་དམ་བཅའ་བཟོ་སྦྱང་སོགས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྣམ་དག་དང་།
གཞུང་ལས་པ་སྟོར་བཀོད་དཀའ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་ལས་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་
ངམ་རིངས་དང་ཆ་མཚུངས་པའི་སྟོ་ནས་མཆན་ཉིད་ཐོག་པའི་གཞུག་
(གཞུང་)ཡུགས་རྣམས་དར་བྱས་སུ་མཛད་དོ།།

དགུན་ཆོས་ནི་ཉོར་ཆུ་བརྒྱ་གཉིས་པ་བྱལ་ཆུ་བའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་
ཆོས་གཞིས་སྟོད་པ་དིང་རི་ས་ལ་བ་སོགས་ཀྱི་འབྲུལ་སྟོར་དང་། མཁའ་
སྟོན་བྱུང་ལས་སོགས་འདུས་ཏེ་དབྱར་ཆོས་ཉེར་གྲུབ་སྤྱིགས་མཛད་དེ་
ཆོས་བརྒྱ་ལ་ཡོངས་རྫོགས་འདུས་པའི་གྲུལ་འཛིན་མཛད། ཆོས་བརྒྱ

གཅིག་ནས་བརྒྱུད་ས་ཞག་གསུམ་གྱི་བར་ལྗོངས་བརྒྱུད་ཅེ་འབངས་ཚང་མའི་
 སྐྱེ་ཅིང་འབྲུམ་སྒྲོགས་མཛད་དོ། །ཆོས་བརྒྱ་བཞི་ལ་གདོར་སྟེ་མཆོད་
 ཆས་སོགས་སྐྱབ་མཆོད་དགོས་ཆ་ནམས་དྲུང་ལས་སོ་སོའི་ཕྱག་ནས་ཞུས།
 ཆོས་བཙུངས་ལ་སྟོན་ཐོག་ཆོན་སོགས་མཛད་དེ་ཆོས་བརྒྱ་དྲུག་ནས་
 ཉེར་དགའི་བར་དུ་སྐྱབ་མཆོད་སོ་སོའི་བྲུ་བྲངས་སྟར་སྒྲིན་བྱས་གནང་
 བའི་ས་ལུགས་བྲུ་ཚང་བདུན་ལ་ཆོག་། །སྒྲིན་ཁབ་ཁང་གསར་བདེ་སྦྱིད་བྲུ་
 ཚང་ལ་སྟོན་འབྲུང་། ལོགས་ལོ་ཆོས་ལུང་པ་ལ་གྱི་དོར་མཆོན་ཆ་ཅན།
 ཟེ་ཕྱག་མཁན་ཚང་པ་ལ་སྟོན་མཛད་སྦྱིང་བྱས། ས་དྲུག་ཉི་ལུ་གྲོག་མཁར་བྲུ་
 ཚང་ལ་བདེ་མཆོག་ཅ་བ། ཁྟ་ཉ་ལྟ་ཁམ་པ་བྲུ་ཚང་ལ་དོ་ཅེ་གཞིན་བྱ།
 ས་དྲུག་སྦྱེ་སྤངས་སྟོན་པ་བྲུ་ཚང་ལ་ཕྱག་ན་དོ་ཅེ་འཁོར་ཆོན། མཆོ་སྟོ་སྟན་ཅེ་
 བྲུ་ཚང་པ་ལ་སྟོན་སྟེ། དགོ་ལུགས་བྲུ་ཚང་བདུན་ལ་ཆོག་འདི་ཅིས་པ། རྒྱལ་
 རོར་དཀར་པོ་བྲུ་ཚང་ལ་གསང་འདུས་ཆོག་(ཆོགས་)བཅད་མ། གསེར་
 སྦྱིང་བྲུ་ཚང་ལ་བདག་མཛད་སྟོན་མོ་བཙུངས། སྟོན་བྲུ་ཚང་ལ་གསལ་དམར་སྟོན་
 རྟེན་པ། གནས་འོག་བྲུ་ཚང་ལ་གསལ་དམར་སྟོན་བརྒྱུ་གསུམ་མ་དང་གཙུག་
 དགུ་མ་གཉིས། བྲུ་ཚང་འདི་སྟོན་སོར་ས་ལུགས་ཡིན་ཀྱང་ཕྱིས་སྟེ་པ་
 གནས་འོག་པའི་ཞལ་དོ་ཞིག་གིས་གངས་ཅན་དུ་བྲུ་སར་བྱོན་ནས་དགོ་
 ལུགས་སྟེ་སྐྱར་བར་བྲུགས།

ཀུན་འཛོམས་བྲུ་ཚང་ལ་དམ་ཆོག་གསུམ་བཀོད། རུ་བཅི་བྲུ་ཚང་
 ལ་གསལ་ཅེ་དབྱ་ནག་། །ཤར་པ་བྲུ་ཚང་ལ་སངས་རྒྱས་ཐོད་པ་སྟེ་བྲུ་ཚང་
 ཉེར་གཅིག་ནང་གི་དགོ་ལུགས་བྲུ་ཚང་བདུན་ནི་འདི་དག་ཡིན་པར་སྐྱབ་

མཆོད་ཆོ་གའི་ཐོ་ཡིག་དུ་གསལ། དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་པའི་མེར་དུ་གཟེ་
མཁར་དགོ་ལུགས་གྲ་ཆང་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་གཅིག་པའི་ས་པོན་ཕུལ་བ་
ནི་ཤེལ་ཆོས་དགོ་ལུགས་ཁང་ཆང་དུ་བསྐྱར་དུས་གཟེ་ཁང་ནས་གྲ་སྟེང་
གིས་ས་པོན་གྲ་པ་སྐྱམ་ཏུ་ཡོངས་དགོས་པ་ལ་དགོངས་པ་ལགས་སོ།།

པོ་ལུགས་གྲ་ཆང་བདུན་ལ་ཆོག་སྒྲིགས། ལྷ་གདོང་གྲ་ཆང་ལ་
བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ། བྱང་མ་གྲ་ཆང་ལ་དོ་རྩེ་གདན་བཞི། དགའ་
ལྡན་པ་ལ་དོར་དབྱིངས། སྐྱབ་སྟོ་པ་ལ་རྣམ་སྒྲུང་མངོན་བྱང་། འོ་
སྟོད་ཆོས་འཁོར་ཕུག་པ་ལ་དུས་འཁོར། སྐྱེ་ཕུག་པ་ལ་རྣམ་འཛོམས།
སྟོ་མོ་ཆོས་སྤྲིངས་པ་ལ་ཀུན་རིག་རྣམས་གདོང་། བྱང་བཟང་གྲ་ཆང་
ལ་གདོང་དུག་དང་གསང་འདུས་མདོར་བཅས་གཉིས། རྣམ་སྟོ་གྲ་ཆང་
ལ་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད། གམ་སྟོད་གང་བསམ་པ་ལ་རྣམ་སྒྲུང་སྟོ་ལྡང་།
གྲ་གར་གྲ་ཆང་ལ་མཁའ་འགོ་རྒྱ་མཚོ། བྱ་འོར་ཆད་མ་གྲ་ཆང་ལ་སོ་སོར་
འབྲངས་མ་གདོང་བ་རྣམས་ཆོགས་བཞུག་དང་། བྲག་འོག་མཉུ་གྲ་ཆང་
པ་ལ་རུང་ཁང་གི་ལས་དང་ལག་བདེ་སོགས་གང་དགོས་རྣམས་ལས་སྐྱབ་
མཆོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱབ་མཆོད་བྱེད་རྒྱ་མེད། དེ་ནས་སྐྱབ་མཆོད་
ཀྱི་མཇུག་དུ་ཉེར་བརྒྱད་དགུ་གནས་གང་གསུམ་ལ་རྒྱུད་གྲ་པ་རྣམས་གཙོ་
པོར་གྱུར་པའི་དགོ་འདུན་མང་པོས་གར་འཆམས་འབག་འཆམས་དང་།
གན་གོན་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་སྐྱེ་པོ་པ་ཞེས་ཞ་ཐེབ་དང་བསེ་དོང་རྫོ་རལ་
བཏགས་པ་ཅོམ་ལས་གཞན་མ་ཆས་རྣམས་དིང་སང་གི་ལས་མཁན་སྐྱ་ཆས་
པ་དང་མཚུངས་པ་མང་པོ་འཆམས་དང་སྐྱ་གར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱང་བྱུང་

སྒྲིལ་སྒྲིལ་། ཉེར་དགུ་ལ་རྒྱུད་པ་བ་ནམས་ཀྱིས་གཏོར་བྱ་དང་གྲུ་ཆང་།
ནམས་ཀྱིས་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱོག་པ་མཛད་ཅིང་དེ་དང་མཉམ་དུ་སྒྲེ་བྲུལ་སྒྲགས་
པ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱོགས་གཏོར་འཕེན་ནོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲགས་ཀྱི་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བརྟན་པ་དར་བྱས་མཛད་པ་
འདི་དག་ཆོས་དཔོན་ནམ་མཁའ་དྲེ་རྒྱུ་སྒྲུབ་སྤྱད་པ་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་དབྱར་
དགུན་གྱི་ཆོས་གྲུའི་ལོ་རྒྱུས་འདི་དག་ནི་གྲོང་དཀར་གྱི་(བརྒྱ་)དཔོན་གྱི་ལག་
ནས་བྱུང་བའི་སྒྲིགས་ཡིག་དུ་གསལ་ལོ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་ནམ་མཁའ་དྲེ་རྒྱུ་སྒྲུབ་
དཀར་དུ་མདོ་སྒྲགས་ཀྱིས་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བརྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ནས་ཆོས་
སྤངས་སྤྱད་བའི་ཆེན་རབ་རྒྱས་ཞེས་པའི་སྒྲུ་ཁང་བཞེངས་ནས་སྤེལ་སྤྱོད་པ་
དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུ་སྒྲགས་བཅས་བཞེངས། ཐིག་གཡལ་ལ་རྒྱུ་བཙུན་གྱི་རྣམ་
ཐར་བཞེངས་ཏེ་རབ་གནས་མཛད་ཆེ་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་སོ།།

སྒྲོ་བྱང་གི་དུས་འབྲུག་སོགས་ལ་ཐུགས་སྤྱད་ཏེ་བོ་དོང་། ༡༥༡༥
སོགས་སུ་རྒྱུ་ནམ་མཁའ་དྲེ་ཆོས་སྤངས་སོགས་རྒྱུ་ནམ་བུ་སྒྲགས་གདན་ས་
བར་བསྐྱོས། ཞེལ་དཀར་གདན་ས་གཞན་གནང་མ་ཐུབ་པས་སྒྲར་ཞེལ་
དཀར་དུ་གདན་སའི་བསྐྱོ་ཞག་གི་བཀའ་གྲོས་ལ་ཕེབས་དུས། དམ་སེལ་
གི་བརྟེན་ལ་བརྟེན་(བརྟེན་)ནས་སྒྲོ་བྱར་དུ་དགུང་ལོ་ང་ལྟ་པ་ཞེས་པ་སྒྲུང་
མོའི་ཁྲུའི་རྒྱ་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་མུ་ངན་ལས་འདས། སྤྱར་ཁང་ཞེལ་མ་
ཕྱེ་བའི་བར་འཇའ་སྒྲུ་ལྟ་བུ་ཅིང་སྤྱུ་འབྱར་དོད་པ་དང་གདན་རིང་སྤེལ་
ཁ་དོག་སྒྲུ་ལྟ་བུ་པ་དང་། ཡིག་འབྲུ་མི་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་དོད་པ་སོགས་རོ་
མཆར་ཅན་གྱི་རྟེན་མང་དུ་བྱོན་པ་ལགས་སོ།།

རྩེ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན།

༥ རྩ་དུས་ཀྱི་མཁན་ཐོག་བརྩ་པ་ནི་རི་རྩོད་དུ། རམ་མཁའི་མཐའ་མཉམ་
མར་གྱུར་འགོ་ཀྱན་ལ། །རིན་ཆེན་བྱང་ཚུབ་སེམས་མཆོག་ཐུགས་རྩེ་
ཡིས། །ཀྱན་བྱུང་ལྟ་མེད་ལྷ་མར་གསོའི་གཤེས་(གསོལ་བའི་བཤེས)། །རྩེ་
བརྩན་མཆེན་བཙུང་གཏེར་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་བསྟོད་ཡུལ་རྩེ་
ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་ནི་ཟུར་ཆོ་རུ་སྐྱུ་འབྱུངས། རྩལ་བསྟན་གྱིས་(ཁྱེ་)
སྟོར་ཞུགས་ནས་མདོ་རྩགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བསན་སྟོང་མཐར་ཕྱིན་པ་
མཛད་པས་མཁས་པར་གྱུར་ནས། བོད་དང་འོ་སྟོད་ཆོས་འཁོར་ཡུག་ཁྱང་
སྟོར་ནམས་ཀྱི་གདན་ས་མཛད། དེ་ནས་ཆོས་དཔོན་ནམ་མཁའ་རྩེ་རྩུ་
གཤེགས་ནས་སྟོ་བདག་དང་དུང་ལས་སོ་སོས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་
ཤེལ་དཀར་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་ནས་གོང་མ་ནམས་ཀྱི་མཛད་སྟོལ་བཞིན་
མདོ་རྩགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་རྩལ་པར་མཛད་དོ།

རྩེ་ནམ་མཁའ་དགོན་མཆོག་

༥ རྩ་དུས་ཀྱི་མཁན་ཐོག་བརྩ་གཅིག་པ་ནི། རི་རྩོད་དུ། རམ་མཁའི་
པ་མཐའི་གཞལ་དཀར་ཤེས་བྱའི་གནས། །མཆེན་ལ་རྩལ་བཤེག་མཆོག་
དགེ་བའི་བཤེས། །དགོན་མཆོག་གསུམ་དངོས་བྱུང་བདག་གྱུབ་པའི་རྩེ།

གསུམ་ལྟན་ནི་རྩེ་འཛིན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པའི་བསྟོད་ཡུལ་རྩེ་
ནམ་མཁའ་དགོན་མཆོག་ཉིད་རྩེ་ནམ་རིན་རྩེ་ས་སུ་ཤེལ་དཀར་ཁྲི་ཐོག་དུ་
ཐེབས་ཏེ་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་མངོད་དོ།

༡༣

རྩེ་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར།

༥ རྩེ་དུས་མཁན་ཐོག་བཙུག་ཉིས་པ་ནི། རྩེ་སྐད་དུ། རྣམ་ཡང་མི་གཡོ་
ཁྱོད་ཐུགས་མཁའ་དབྱེངས་རོས། །མད་བྱུང་ཐུགས་རྩེའི་འོད་ཟེར་འབྱུང་
འཕྲོ་བས། །ཕན་བདེའི་ཚུ་སྦྲེས་འདབ་སྟོང་རབ་བཞད་པའི། །མཁས་
བཙུན་ཉིན་བྱེད་དབང་པོར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་ལོ་ཙ་བ་ཤོད་བུ་
དཔལ་ཤེང་གི་སྐྱ་སྐྱར་གྲགས་པའི་རྩེ་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར་ནི། མི་ཉག་
ཚྲོང་གི་རིགས་ལས་འབྲོག་ཡར་བ་བརྒྱ་དཔོན་པའི་སྤྲས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས།
གཞོན་ནུ་ནས་སྐྱུ་ཆོས་མངོད་དེ་བྱེ་མཁར་ཆོས་སྡེ་སོགས་བྲ་ས་དུ་མར་
མདོ་ཐུགས་ལ་སྦྱངས་པ་མངོད་པས་མཁས་བྱུབ་དུ་བྱུར་ཏེ། རྩེ་ནམ་མཁའ་
རིན་ཆེན་གྱི་རྩེ་ས་སུ་དཔལ་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེའི་མཁན་པོ་མངོད། རྩེ་
གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་(ཉུ་)མངོད་སྟོལ་མཉམ་པར་བསྦྱངས། དཔེན་གནས་
དགོན་པ་ཞིག་འདེབས་པར་དགོངས་ནས་དགོན་པ་སྐྱམ་མཆོག་གསར་དུ་
བཏབ་ཏེ། དེར་བཞུགས་ནས་ཐུགས་དམ་ཅེ་གཅིག་དུ་མངོད་པས་ཉོགས་
པ་སྟོང་དུ་བྱུར་ནས་ཐོག་བབས་པ་སྐྱུ་ཆོས་སུ་བུམ་པས་རྩེ་ཐོག་བྱུབ་པར་
གྲགས་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ནམ་ཐར་དུ་མ་ཡོད་དོ།

རྗེ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་མ།

ཕྱི་རྒྱལ་མཁན་ཐོག་བརྩ་གསུམ་པའི། རི་སྐད་དུ། ཆོས་ཉིད་ནམ་
 མཁའ་ལྟ་བུའི་བཟླ་(ལྟ་)བ་དང་། ཐུན་དུག་སྦྱོད་པའི་རིན་ཆེན་སྣ་བདུན་
 དང་། མངོན་པར་རབ་ལྡན་རྗེ་བརྩན་དམ་ཆོས་ཀྱི། །འཁོར་ལོས་བསྐྱར་
 བ་མཆོག་དེར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པའི་བསྐྱགས་བརྗོད་དོན་ལྡན་རྗེ་
 ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་མའི་སྡོང་རིགས་པ་བརྒྱ་དཔོན་པའི་ཞལ་དོར་རྒྱལ་
 ཡུལ་ཉེར་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱེ་ཆུང་དུ་ནས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མངོན་པ་གས་
 ༡༥༩ལྟར་ཆེ་བས་དམ་པའི་ཆོས་སྒོར་འཇུག་པ་མངོན། ཉིད་ཀྱི་ཁྲ་པོ་རྗེ་
 ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར་གྱིས་བཀའི་(བཀས་)བསྐྱེལ་བ་བཞིན་སྟེ་མོ་ཆོས་སྟེ་
 སོགས་གྲ་ས་མང་པོར་མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་
 རྒྱ་ཆེར་མངོན་པས་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ། འཆད་ཚིད་ཚིམ་གསུམ་ལ་མཁྱེན་
 སྦྱོད་(དཔྱོད་)རྣམ་པར་ཡངས་པས་བཀའ་ཚིམ་གྱང་འགའ་གས་མཆིས།
 སྐབས་ཤིག་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དུས་ལ་བབས་ཏེ་རྗེ་ནམ་མཁའ་འོད་
 ཟེར་གྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་ཤེལ་དཀར་སོགས་དགོན་གནས་མང་པོའི་ཆོས་ཀྱི་
 ཁྲི་ལ་ཕེབས། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྐད་དུ་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བར་མངོན་
 ནམ་མཁན་པོ་གནང་སྐབས་མངོན་དགའ་ཆོས་སྟེ་གསར་དུ་འདེབས་པར་
 མངོན་པ་སོགས་ཕྱག་བྱས་ལེགས་མངོན་ཆེ་ཙམ་བྱུང་བར་སྤང་དོ།།

༡༩

མཁའ་སྤྱོད་ཡེ་ཤེས་མཆོ་མོ།

ཕ རྩ་དུས་མཁན་ཐོག་བཅུ་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། མཁའ་ལ་སྤྱོད་པའི་
 ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མ། །མཆོ་རྒྱལ་ལྷ་མོ་ལྷ་བུའི་སྐྱུར་བསྟན་ནས།
 སྐལ་བཟང་གདུལ་བྱར་གསང་ཆེན་དོ་རྩེའི་ཐེག་ །སྟོན་མཁས་གྲུབ་
 དབང་དཔལ་མེར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་མཁའ་འགྲོ་ལསྟེ་མ་ཀ་རའི་
 རྣམ་སྤྱལ་མཁའ་སྤྱོད་ཡེ་ཤེས་མཆོ་མོ་ནི་གཙང་སྡེ་སྤྱིད་ཀྱིས་བཀས་ཤེལ་
 དཀར་གྱི་མཁན་པོར་མངའ་གསོལ། ཤེལ་དཀར་ཁྲལ་གྱི་པོ་དོང་བའི་དགོན་
 གནས་གང་ཡོད་ཞལ་བདག་མཛད་ནས་འཕྲིན་ལས་སྦྱངས་(བསྦྱངས)། ཀྱན་གྱི་
 དད་མོས་ཆེ་ཡང་སྐྱེ་ཆེ་བྱང་བས་དགའ་ལྷན་ཞལ་སེར་མར་གཤེགས་དུས་
 རོ་མཆར་བའི་བལྟས་(རྣམས་)དུ་མ་བྱུང་བར་གྲགས་སོ།

༡༥

འཇམ་མགོན་ཚུལ་ཁྲིམས་གྲགས་པ།

ཕ རྩ་དུས་ཀྱི་མཁན་ཐོག་བཅུ་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། འཇམ་མགོན་བསྐྱབས་
 (བསྐྱབ་)གསུམ་རྣམ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་ངོས། །ཁམས་གསུམ་ཡོངས་ཁྲུབ་
 གྲགས་པའི་བ་དན་ཅན། །སྤྱིས་བཅས་རྒྱལ་བ་ཀྱན་དངོས་འགྲོ་ཀྱན་གྱི།
 འདྲན་མཆོག་རྩེ་བཅུན་བླ་མར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་བསྐྱབས་པའི་
 འཇམ་མགོན་ཚུལ་ཁྲིམས་གྲགས་པ་ནི། སྐྱེ་གཞིན་རྒྱ་ནས་ཆོས་འཁོར་ལྷན་
 པོར་སྐྱེ་ཆོས་མཛད་ནས་མདོ་སྤྲུགས་ལ་སྦྱངས་པས་མཁས་པར་གྱུར། ཁྱད་

པར་གྲུབ་ཆེན་མིང་གི་སྐྱེ་སྐྱེར་གྲགས་པས་ཀྱན་གྱི་འདུད་དབུ་ཆེར་གྱུར།
གཙང་སྡེ་སྤྱིད་ནས་རྗེ་བཙུན་མཁའ་སྦྱོང་མའི་ཆབ་ཤེལ་དཀར་ཚེས་སྡེར་
ཚེས་འཁོར་རྩྭ་ན་པོའི་བཀའ་རམ་(རམས་)གྲག་(གྲགས་)པ་ནས་སྐྱ་མར་རྫོངས་
བཅའ་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་ཉིད་ཀྱི་ཤེལ་དཀར་མཁའ་པོར་
ཕེབས། མདོ་སྤགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་དར་རྒྱས་དང་སྐྱབ་མཆོད་གང་ཡོད་སྤར་
ཁྱེད་ཆག་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྒྱས་པར་མཛད་དོ། །

༡༤

རྗེ་ཚེས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན།

༥ སྤྱི་ལུས་མཁན་ཐོག་བཙུ་བྱལ་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། གྲུབ་མཐའ་རྣམ་
བཞིའི་བཞེད་གཞུང་རྩྭ་ན་པོའི་སྒོར། རྣམ་དག་རིག་པའི་བ་གམ་མདོན་
མཐོའི་ཅེར། མདོ་སྤགས་ཚེས་ཀྱི་ཟུང་འདུག་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་འཛིན་
མཁས་རྗེ་བཙུན་སྐྱ་མར་གསེལ་བ་འདེབས།

ཞེས་པའི་སྤགས་(བསྤགས་)ཡུལ་རྗེ་ཚེས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ནི། སྐྱ་གཞིན་རྒྱ་
ནས་ཚེས་འཁོར་རྩྭ་ན་པོ་ན་ཐུགས་གཉེར་མཛད་པས་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་བཞིའི་
གཞུང་ལུགས་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ། འཇམ་མགོན་ཚུལ་བུ་མཁས་གྲགས་པའི་
རྗེས་སུ་ཤེལ་དཀར་ཚེས་སྡེ་ཆེན་པོའི་བྲི་ཐོག་དུ་ཕེབས། མཁན་པོ་གོང་མ་
རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་མཛད་ལས་མི་དམན་ཞིང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་ཡང་། སྐྱ་
ཚོ་སྤང་བས་ལོ་ཚོགས་རྒྱན་རིངས་མ་བཞུགས་པར་སྤྱང་ན་ལས་འདས་ཆོད་
མཆར་བའི་སྐྱར་ཉགས་འགའ་ཞིག་བྱུང་བར་སྦྱང་དོ།

འདྲེན་དཔོན་ཆོས་མཛད།

༥ སྤྲུལ་མཁན་ཐོག་བཙུན་པ་ནི་ཇི་སྐད་དུ། ༡༥༧ ། བསྐལ་བཟང་
ནམ་འདྲེན་བཞི་པའི་བསྐྱེད་པའི་བཙུན། ། མུང་ཕྱིར་མཁན་པོ་སྒྲོ་བ་དཔོན་
མཁས་པའི་དྲུང་། ། དམ་ཆོས་མཛད་པས་མཁས་བཙུན་གྲུབ་པའི་སྐྱུར། །
མངོན་གྱུར་དགེ་བའི་བཤེས་དེར་གསོལ་བ་འདེབས། །

ཞེས་མཁན་ཐོག་བཙུན་པ་མཆན་མི་གསལ་ཡང་། ཡུལ་མིང་
འདྲེན་དཔོན་ཆོས་མཛད་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཇི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་
རྩེས་སུ་ཆོས་འཁོར་རྩུན་པོ་ནས་ཤེལ་དཀར་གྱི་མཁན་པོར་བསྐོ་ཞག་
(གཞག་)མཛད།

ཤེལ་ཆོས་སུ་དབྱར་ཆོས་ཞིག་གི་ཐོག་དུ་ཤེབས་པ་ཆོས་གྲུ་ཚུགས་
ནས་སྤྱོད་ཁྱི་འདོན་མཛད་ཅིང་ཉིན་དེའི་ཕྱི་དྲོ་ཁོང་རང་གི་འབྲུངས་ས་
རྒྱལ་ཁོར་སྤོའི་འདྲེན་དཔོན་དུ་གདན་འདྲེན་བྱས་པར་དུས་ཕྱི་མོ་ནས་ཁོང་
རང་གི་སྤྱན་རླུ་ཞིག་དང་བཅས་ཆིབས་བསྐྱུར་གནང་བར་རྒྱལ་ཁོར་ཕུ་རྒྱ་
གསར་དུ་གྲུབས་(གྲུབ་)པའི་རྒྱ་རྩར་སྤྱོད་མཆོད་གཉིས་ཀ་ཆིབས་པ་དང་
བཅས་ཁྱིར་བ་དང་མཁན་པོ་གོང་མ་རྣམས་གསང་སྤགས་ཀྱི་སྟེན་(བསྟེན་)
སྤྱབ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཀྱང་ཆོས་འཁོར་རྩུན་པོ་ནས་མཁན་པོར་ཤེབས་པ་
རྣམས་མཆན་ཉིད་ཐེག་པར་མཁས་ཀྱང་། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཉམས་ཞེས་
(བཞེས་)ཆེར་མ་མཛད་པས་ཁྱི་མ་ཁོན་པའི་ཉམས་ཡིན་ནམ། གང་རྩར་
མཁན་པོ་རྣམས་སྤྱོད་ཆེ་མུང་བར་སྤྱོད་པོ་ཁ་རྒྱགས་པ་དག་གིས། ཆོས་འཁོར་

ལྷན་པོའི་བཀའ་རམ་(རམས་)ལ་མཛད་རྒྱ་ནི་མི་འདུག །ཆོས་བདག་བཟླ་
ཤེས་དཔལ་འབར་ལ་སྤིང་རྗེ་ནི་མི་འདུག།

ཅེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་འཁོར་ལྷན་པོ་ནས་ཀྱང་སྒྲ་མར་སྤལ་
ཐེབས་མ་འཕྱོར་བ་དང་། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོའི་ལུང་བསྟན་དུ། བོད་
བརྟེན་(རྟེན་)ཅིག་མཐའ་ལ་འབྱུང་བས་མཐའ་དབུས་འཛིག་ཅེས་པའི་
ལུང་བསྟན་དུས་བབས་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་དུ་ལོ་གསུམ་ཟུ་གེ་ཉམ་ང་བ་འབྱུང་
བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། རེ་ལ་ཆོས་ཆོས་གཞིས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འབུལ་
སྒོ་ཚུལ་བཞིན་མ་འགྲུབ་པས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་གི་ཚུགས་
རྒྱལ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༤༡)ལོའི་རེ་ལ་དཀར་དགུན་ཆོས་དང་ཚུ་རྟ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༤༣)ལོའི་
དབུར་ཆོས་ཆག་འཕྲོས་སྤང་ངོ་།།

༡༤

རྗེ་ནམ་མཁའ་དཀར་པོ།

ཕ རྩ་དུས་མཁན་ཐོག་བཙུང་བ་ནི་ངེས་ཤིང་དུ། རམ་ཡང་མི་འགྱུར་
ཐར་པའི་གོ་འཕང་ཉིད། །བཟོད་ཕྱིར་མཁའ་ལྗང་ནམ་འཕང་སྤྱོད་(གཙོད་)
པ་བཞིན། །རྣམ་དཀར་མཛད་པ་བཟང་པོའི་སྐུ་བཞིའི་སར། །ཉེར་བསྟོད་
སྒྲ་མ་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།

ཞེས་བསྟགས་པའི་མཁན་ཐོག་བཙུང་བ། རྗེ་ནམ་མཁའ་དཀར་
པོ་ནི་རྗེ་དཔོན་ནམ་མཁའ་རྣམ་སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་སྐུ་ལྟུང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
སྐུ་འབྱུངས། མདོ་རྟགས་ལ་སྦྱངས་པས་མཁས་གྲུབ་དུ་གྱུར་ནས་མདོན་

དགའ་ཆོས་སྒྲེའི་སྒྲ་མ་མཛད་སྐབས། ཆོས་འཁོར་ལྷན་པོ་ནས་ཤེལ་
དཀར་གྱི་མཁན་པོ་འབྲོན་མཁན་མ་བྱུང་བ་ནི་ནི་(བར་བརྟེན)། སྒྲ་མ་རང་
གི་དགེ་འདུན་གྱི་བསྟེན་བཀྲར་གང་འགྲུབ་བཅས་མུ་ན་(ཕྱི་མ་༡༧༩༩)ལོའི་
ཤེལ་དཀར་དགུན་ཆོས་རྟགས་མཆོན་ཅམ་ཞིག་མཛད་པ་ནི་རྒྱལ་བའི་
བསྟན་པ་ཉམས་པ་གསོ་བའི་ཐུགས་འདུན་མངའ་བའི་མཛད་པ་ངོ་མཆར་
བའི་གནས་སོ། །འདི་ཡན་ལྷ་དུས་ཀྱི་མཁན་ཐོག་ཅེས་བཅོད་དོ། །

༥ སྒྲས་པ། སི་དུའི་ལེགས་མཛད་བཤད་གྲ་བརྒྱལ་བའི་སྒྲར།
མདོ་རྟགས་བཤད་སྐབས་དེར་རྒྱུ་བྱུང་ཚུལ་ཡང་། མཁན་བརྒྱད་དགེ་
བའི་བཤེས་ལ་རག་ལས་པས། དེས་ན་མཁན་རྒྱད་(བརྒྱད་)འི་ལྷ་རྒྱུང་
ཚུལ་ནི། རང་པོར་ཤེལ་ཆོས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་གཅིག་པུ། ལྷ་རིག་བསྟན་
པའི་ཉི་མ་དཔང་ལོའི་ཞབས། ལོ་ཆེན་ཁུ་དཔོན་པམ་ཆེན་གསང་བ་བྱིན།
རྩེ་བརྒྱན་ངག་དབང་རྒྱལ་མཆོན་རྒྱལ་བའི་དབང་། བཤེས་གཉེན་མ་ཉི་
རྒྱ་མདོ་ན་༡༧༩༩ལོ་དུ་རྒྱལ། འདི་ཡན་སྒྲེགས་བམ་རལ་གྱི་ལོ་ཐུག་མཆོན་
ཅན། འཇམ་མགོན་གཞིན་རྒྱ་ག་སྟག་ཡིན་པར་གྲགས། དེ་ནས་ཐུག་ན་
པར་ནམ་མཁའི་མཆོན། ནམ་མཁའི་རྣལ་འབྱོར་རིན་ཆེན་དབང་གི་རྒྱལ།
ནམ་ཡང་མཁའ་ལྷ་ར་གཡོ་མེད་དཀོན་མཆོག་གསུམ། ནམ་མཁའ་འོད་
ཟེར་རབ་འཕྲོ་པརྒྱའི་གཉེན། ནམ་ཞིག་མཁའ་སྦྱོད་དཔའ་བོ་རིན་ཆེན་
ནོར། མཁའ་སྦྱོད་དབང་མོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ངད་ལྷན་གྲགས།

མདོ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་འཛིན་པའི་དཔལ། འབྲེན་པའི་
དེད་དཔོན་དམ་ཆོས་ལེགས་མཛད་དང་། ཆོས་དབྱིངས་ནམ་མཁའི་

ཁམས་སྟན་ནམ་དཀར་གྱིས། །ལེགས་མང་དཔོན་བསམ་སྒྲིམ་དང་འཆད་
 ཅོད་གྱིས། །རྒྱལ་བ་སྟན་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་མང་དཔལ་བཅུད་ཆོགས།
 རྒྱ་གར་གས་གངས་ལྗན་འདི་ནམས་གེལ་ཆོས་གྱི། །སྤྲུམ་ཆོས་དཔོན་
 མཁས་གྲུབ་གྲལ་བསྐྱེགས་འཕྲེང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་གྱི་ཆོགས་སུ་
 བཅད་པའོ། །

ཕ རྒྱུར་ཡང་དེ་མེད་གེལ་དཀར་ས་འཛིན་སྟོར། །ཆོས་གྱི་སྤྲེ་ཆེན་
 ཞུ་སེར་འཆང་བའི་ལུགས། །དགའ་ལྗན་ཆོས་གྱི་མདུན་ས་མདོ་སྤགས་གྱི།
 །ལེགས་བཤད་སྒྲུབ་པའི་གླིང་འདི་བཙུགས་ཚུལ་བཤད།

དེ་ཡང་དགའ་ལྗན་ཆོས་འབྱུང་བེ་རྒྱུར་སེར་པོའི་མེ་ལོང་ལས།
 ལ་སྟོད་སྟོད་ཕྱོགས་གེལ་དཀར་མི་འབྱུར་རྟོ་རྟེན་རྟོང་གི་ཉི་འདབས་སུ་
 ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཏབ་པའི་ས་ལུགས་གྲུ་ཆང་བདུན།
 བོ་ལུགས་གྲུ་ཆང་བདུན། དགོ་ལུགས་གྲུ་ཆང་བདུན་བཅས་དར་རྒྱས་སུ་
 ཡོད་ཅིང་། འཇམ་མགོན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་དང་། ལུག་ན་པ་སྒྲ་
 དགོ་འདུན་གྲུབ་གྱི་ལུགས་གཉེར་གྲུ་སྟོར་གནང་བ་སོགས་དྲན་དབང་ངང་
 བ་འདུ་བའི་པད་མཆོ་འགྲན་ཟླ་དང་བུལ་ཡང་། བདུད་མོ་རྩོ་ལྷུར་ནག་མེའི་
 སྟོན་ལམ་དུས་སུ་བདོ་བས་བྱང་བདག་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཐང་ཞིང་གི་གཤམ་
 རང་གིར་བཟུང་ནས་ཆོས་བྲིམས་དང་རྒྱལ་བྲིམས་གཉིས་ཀ་འཛོལ་བའི་
 (བས་)འཆད་ཉན་ཏུ་ཞོག །ཕྱིས་རབ་བྱུང་གི་ཉགས་དང་འདུལ་སྡོམ་གྱི་
 རྩ་བཞི་ཡང་འདི་ཡོང་དཀའ་བའི་སྟིགས་མའི་རང་ཞལ་ལྷུག་པར་བཞུན་
 པའི་སྐབས། ས་པོ་གྲུ་ཆང་གི་བྲིམས་འཆལ་ངན་སོང་གི་རྒྱ་སྒྲུབ་ནམས་

གཞན་དུ་འཕོ་བཅུག། དགོ་ལུགས་གར་པ། གསེར་སྒྲིང་། བུར་བཞི། སྒོ།
 ཀུན་འཛོམས་པ། གནས་འོག་གཟེར་མཁར་བཅས་པའི་གྲ་སྒྲིང་ལྟ་བུ་ལེར་
 གང་ཡོད་ཐོབ། ལ་སྟོང་སྟོ་ཁུལ་གཙའ་ནང་དང་བཅས་པ་ནས་བྲུལ་བསྐྱུས་
 པའི་ཤིང་བྱ་(ཐུ་ལྷ་༡༥༥)སར་དུ་ཚུགས་པ་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་སྟོབ་དཔོན་པ་
 ཐོག་མ་གམ་མཆོ་བ་ལེགས་པ་དོན་གྱུ་བཅས་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་
 དོན་བདུད་མོ་ཚྭ་རྩུར་ནག་མོའི་སྟོན་ལམ་དུ་སྲུ་བདོ་བའི་དུས་ཉགས་ནི།
 རྩེ་མ་བཀའ་བརྒྱད་ཡོངས་འདུས་ཀྱི་ལུང་བསྟན་དུ།

བདུད་མོ་ཚྭ་རྩུར་ནག་མོ་ལ། །བུ་དགུ་སྟེས་ནས་འཛོམས་སྒྲིང་
 འཛོམས། །བྱད་པར་བོད་ཡུལ་གངས་ཅན་འདིར། །མ་འོངས་བཞི་
 བཅུར་ཉེ་དུས་སུ། །བདུད་སྐྱུལ་དགུ་དང་དེ་སྟོན་དགུ། །ཞེས་པ་ནས།
 དགུ་དགུ་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་གཅིག་གིས་མེ་འགྲོ་ཀུན་ཁ་ལོ་འབྱར་དུ་འབྲིད། །
 ཅས་པའི་དུས་ཉགས་ཐོག་དུ་ཁེལ་དེ། རིན་སྒྲུངས་པའི་མངའ་ཐང་
 ཞིང་གག་པས་རང་གིར་བཟུངས་དེ་གཙང་སྟོང་རྒྱལ་པོར་གྲགས་པས།
 གཡས་རུ་བྱང་པའི་མངའ་ཐང་ཡང་འཕྲོགས་དེ་ལ་སྟོང་སྟོ་ལ་གཙང་པས་
 དབང་བསྐྱུར་བ་ནས་ཤེལ་དཀར་མཁན་ཐོག་གསུམ་བཞིའི་བར་དབྱར་
 དགུ་ཆོས་གྲར་འདུ་སྟོལ་མ་ཆད་ཅམ་ལས་བསྐྱབ་སྟོལ་དང་ཐོས་། ༥༦ །
 བསམ་གིན་དུ་ཞེལ་བར་གྱུར་སྐབས་སྤྲོས་བཅས་རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱིས་
 ཐུགས་བསྐྱེད་སྟོན་ལམ་མཐའ་བཅན་པས་མགོན་པོ་ཐུག་ན་བསྐྱེད་སྟོལ་
 བཙོན་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་གྱིས་འབྱུང་ཚུལ་ནི། འཛམ་དཔལ་ཙ་རྒྱུད་ལས།
 སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ས་སྟེང་དུ། །དུས་མཐར་འཛིག་དེན་ཉམས་པ་ན།

སྒོམ་བཙོན་ཀྱལ་པོའི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཐེ་ཆོམ་མེད།།
 ཅེས་སོགས་དང་། རྒྱའི་སྤྱི་ལུང་དུ། འབྲི་ཡི་ར་(རྩ་)ཙ་པག་གི་འདུག་
 (མཐུག་)མ་ཙན། །ཞེས་པ་ནས། དབུས་གཙང་ཐམས་ཅད་སྤྱི་ཡི་མངའ་
 འོག་དུ། །དེ་ལྟའི་བསྟན་པ་མི་ལོ་དུག་ཅུ་འབྱུང་། །ཞེས་པའི་བར་དང་།
 ཡང་སྤྱི་ལུང་དེ་ནི་དུ། རྩ་འབྲུལ་མཐུ་ལྡན་བསྟན་པའི་བདག་པོ་འབྱུང་།།
 ལྷ་ས་དམར་པོའི་རི་དང་ཆུ་པོ་རི། །ཏལ་པོ་རི་དང་དབུས་རི་དེ་གསུམ་ལ།།
 སོ་བྱང་བཅས་ནས་དབུས་གཡོར་མཐའ་གསུམ་སྤུད། །གཙང་དུ་ངམ་རུ་
 རི་དང་རི་པོ་ཆེ། །ལ་སྟོད་རྩོུའི་རི་དང་དེ་གསུམ་ལ། །སོ་བྱང་བྱས་
 ནས་གཙང་གི་རུ་གཉིས་དང་། །མངའ་རིས་བལ་པོའི་བར་རྣམས་དབང་
 དུ་སྤུད། །དབུས་གཙང་རྣམས་སུ་ཆོས་གྲ་བཅུ་གསུམ་འཆའ། །གཞན་གྱི་
 རྫོང་རྣམས་ཅིག་མང་ཙམ་(ཙམ་)ཡང་མེད། །ཅེས་པ་ནས། ཀྱལ་ཁྲིམས་
 གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་ཆུ་ལ་སྤྲུམ། །ཆོས་ཁྲིམས་དར་གྱི་མདུད་པ་དམ་ལ་
 འཇམ། །ནད་མཆོན་མུ་གེ་སྤྲུག་བསྡུལ་གང་ཡང་མེད། །བདེ་སྦྱིད་རྩ་
 ཡུལ་ལྷ་བྱར་ཀུན་ཀྱང་འཛོ། །ཞེས་སོགས་དང་།།

གཏེར་སྟོན་ཟླ་བ་ཀྱལ་མཆོན་གྱི་གཏེར་ལུང་དུ། ཟ་རྟོར་གདུང་
 མཐའ་བཟང་པོའི་མཆོན། །ཞེས་པ་ནས། མ་འོངས་ཚུད་ལྡན་སྟོགས་མའི་
 དུས། །མངའ་བདག་ལྟ་ཡི་མེ་ཏོག་གི་སྤུལ་པ་འཇམ་སྒྲིང་བྱན་གྱུར་དེས་
 ཞེས་སོགས་བཀའ་གཏེར་དང་། བུ་ཆོས་སོགས་སྟོགས་བཅ་དུ་མ་ནས་ལུང་
 བསྟན་པའི་ཁམས་གསུམ་འགོ་བའི་འདྲེན་མཆོག་ཀུན་མཁྱེན་ཀྱལ་བའི་
 དབང་པོ་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་ཆོས་སྤྱིད་གདུགས་དཀར་གྱིས་རྒྱ་

དོར་པོད་གསུམ་ཁུབ་པར་འགྱུར་བའི་འཕྲིན་ལས་དུས་སུ་བབས་པ་དང་།
གཏེར་བསྟོན་(སྟོན་)འི་མེད་སྟུན་པོའི་གཏེར་ལུང་དུ། སྤྱིར་ཡང་མཐའ་
དམག་ལན་བདུན་ཐ་མ་ལ། །བཟླ་པ་ཆེའི་སྤྱུལ་བའི་རྒྱལ་པོ་གཅིག་མེད་
ཁམས་དར་ཅིག་བདེ་ལ་སྦྱོར་བ་བྱུང་།།

ཞེས་ཅི་བཙུན་གསང་བའི་བདག་པོ་མི་ཅིའི་སྒྲོས་གར་བསྐྱུར་བར་
ལུང་གིས་ཟིན་པ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། སྟོན་པ་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེ་ཉིད་ཐུ་མ་ལེགས་པའི་སྒྲོ་གྲོས་དང་། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁུན་
པ་ཉིད་རྒྱལ་བུ་དོན་གྲུབ་དུ་སྦྱ་སྦྱེ་བཞེས་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་གོ་ཆ་ཞེས་རང་
གིས་རྒྱལ་སྤྱིད་བུ་མོ་དང་བཅས་པ་རྒྱལ་པོ་དོན་འགྲུབ་ལ་འབྲུལ་བ་པོ་དེའི་
ཡང་སྤྱིད། ས་སྦྱོང་མི་དབང་བསྟོན་མཁས་རབ་བརྟན་བཅས་མཆོད་ཡོན་
ཉི་མཱ་བྱང་འབྲེལ་ནམས་པོ་བྱང་བསམ་གྲུབ་ཅེར་ཞལ་འཛོམ་དུས་བཀའི་
བསྟོ་བ་ཡང་དག་མཛད་པར། རྫོང་གཞིས་ནམས་དང་བྱང་འབྲེལ་སོགས་
སུ་ཆོས་གྲུ་མང་དུ་འཇུགས་པར་མཛད་རྒྱུའི་དེ་འབྲུལ་གཙང་དུ་ཆོས་སྡེ་
ཁ་གསལ་བཙུགས་པའི་ཡ་གྲུལ་དུ་མིང་བཀའི་སྟབས། སེལ་དགར་ཆོས་སྡེ་
ཆེན་པོར་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་
ཞུ་མེར་ཅོད་པན་འཆང་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཁང་གཙང་གསར་དུ་
བཙུགས་ཚུལ་ལ། གང་གསར་དུ་བཙུགས་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་བྱུང་
(ལུང་)ཁྲུང་ཆེ་བ་སོགས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། གང་དུ་བཙུགས་
པའི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་པའི་མཁན་བརྒྱད་ཅི་ལྟར་བྱོན་པའི་ཚུལ་
བཤད་ཏེ་ཡོད་པ་དང་། མཁན་བརྒྱད་དེ་དག་གི་མཛད་བཟང་ལ་བརྟེན་ནས་

བཤད་བསྐྱབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཀྱས་སུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས།
 དང་པོ་ནི། གསེར་མདོག་ཅོད་པན་འཆང་བའི་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་
 འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་ཀྱལ་པོ་སློབ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་འདི་ཉིད་ནི།
 སྟོན་བསྐྱལ་པ་དཔག་དུ་མེད་པའི་སྤྲོ་རོལ་དུ་ཀྱལ་བ་དབང་པོའི་ཉོག་གི་
 མདུན་སར་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་པོར་གྱུར་པ་ནས་
 གཟུངས་དང་སློབ་ཁྲིམ་དང་སྟོབས་པ་བོགས་པ་མེད་པར་གྱུར་ནས། སྲས་
 བཅས་ཀྱལ་བ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱབས་པོ་ཆེའི་སྟོན་ལམ་འགྲུབ་པའི་དབང་པོ་
 དང་ལེགས་སོ་གནང་ངོ་།།

དེ་ནས་བཟུངས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་མང་དེ་ཀྱལ་བའི་པཎ་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུའི་སྒྲེབ་མང་པོ་བཞེས་ཏེ་
 སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དཔག་དུ་མེད་པ་མང་དོ། །པོད་ཡུལ་འདིར་རྫོགས་སྒྲོ་
 རྒྱན་ཤེས་རབ་དང་། མཆོ་སྒྲ་བ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་སོགས་དང་།
 དེ་རྗེས་བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བམ་ལས། སྤུལ་པ་གཅིག་ནི་མདོ་ཁམས་
 སྤྲད་དུ་འགྲོ། །ཞེས་པ་ལྟར་མདོ་སྤྲད་ཅོང་ཁ་མལ་གྱི་རིགས་སུ་ཡབ་ད་
 ར་ཁ་ཆེ་སྐྱེ་འབྱུང་དང་ཡུམ་གྱིང་ས་ཨ་ཆོས་གཉིས་ཀྱིས་(ཀྱི་)སྲས་སུ་འགྲོ་
 བའི་སྒྲ་མ་བས་གཙང་སྲས་པོ་མུ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་ཆེག་
 བརྒྱ་དགུ་བརྒྱ་ཅུ་དགུ་འདས་པ་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ནང་གི་གསེར་འཕྱང་
 ཞེས་པ་མེ་མོ་བྱའི་ལོ་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་བཅས་
 སྐྱེ་བལྟམས། དབུ་གདུགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་ཡོད་པ་སོགས་མཆན་བཟང་
 ཞིང་བག་དང་རྒྱན་པའི་གཞོན་ནུ་ཞི་དུལ་ཅན་དུ་གྱུར།

དགྲ་ལོ་གསུམ་པར་རྩི་ལོ་པའི་རྩི་རྩི་དག་བསྟེན་གྱི་བསྟེན་པ་
 བ་བཞེས་པའི་མཆན་ཀྱན་དག་ལ་སྟོང་པོར་གྲགས། དགྲ་ལོ་བདུན་
 པར་ཆོས་རྩི་རྩི་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྱིས་འཛིགས་བྱེད་བདེ་གྱི་ཕྱག་རྩི་རྩི་
 སོགས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་སྟེན་པར་མཛད་ནས་གསང་མཆན་རྩི་ལོ་ད་
 རྩི་རྩི་གསོལ།

ཆོས་རྩི་རྩི་རིན་པས་མཁའ་པོ་མཛད་དེ་ལས་སྟོང་དང་བཅས་
 པའི་དུང་དུ་ཆོགས་སྒྲུབ་པ་དག་ཚུལ་གྱི་སྟོང་པ་བཞེས་ཤིང་མཆན་སྟོང་
 བཟང་གྲགས་པར་གསོལ། དགྲ་ལོ་བཅུ་བདུན་པ་ལ་དབུས་སུ་ཐེབས་
 རས་འབྲི་ཁུང་སྟེན་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཐེག་ཆེན་ཐེག་མས་བསྟེན་དང་སྟེན་པ་དགོན་
 ཅོག་སྟེན་ལ་གསོ་དབྱེད་བསན་པ་སོགས་ཡོངས་འཛིན་བཅུ་ཕྱག་བཞི་
 རྟག་བསྟེན་ནས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་མཐའ་ཡས་པ་བསན་པ་དེ་
 རྟེན་ཀྱི་ནང་ནས་ཡོངས་འཛིན་གཙོ་ཆེ་བ་ཐོག་མར་རྩི་རྩི་ཐེག་པའི་
 དབང་དང་དག་ཚུལ་སྟོང་པ་སོགས་ཆོས་རྩི་རྩི་གྲུབ་རིན་ཆེན་དང་།
 ཕར་ཕྱིན་གཉིག་དཔོན་ཀྱན་དག་ལ་དཔལ། དབུ་ཚད་ཀྱིས་མཆོན་མང་
 བ་རེས་(༣༥)མདའ་བ་གཞིན་ཅུ་སྟོང་གོས། སྒྲུབ་བཟང་མ་ཉི་པའ་ཆེན།
 རྟན་དག་ལོ་ཆེན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ། སྒྲགས་སྟོང་མ་སྟོར་དག་ཡུལ་
 བ་བཀའ་གདམས་སྟེ་ལྟས་པ་དང་སྟོང་གྲུབ་ཆེན། བཀའ་བྱེད་(བཅུད་)
 སྟོར་འབྲི་གྲུབ་སྟེན་སྒྲུབ་ཆོས་ཀྱི་དང་། ཐེལ་གྱི་སྟེན་སྒྲུབ་ཆོས་གྲགས།
 དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཕྱི་རོལ་ཕྱིས་དང་བཅས་པ་རྟོགས་པ་དང་ལྟན་པ་ལེ་ཤེས་
 ཀྱི་མཆན། ཆོགས་མཁའ་ཆེན་ཚུལ་རིན་པར་སོ་ཐར་གྱི་བསྟེན་སྟོང་།

སྒྲན་པ་དགོན་མཆོག་སྐྱབས་ལ་གསོ་བ་རིག་པ། རྒྱ་མ་དབུ་མ་པར་དབུ་
མའི་ལྷ་བ་སོགས་མང་དུ་གསན། སྐབ་ཆེན་ལས་ཀྱི་དོ་རྩེར་ལམ་གྱི་རིམ་
པ་དང་སྒྲན་བརྒྱད་སོགས་མཐའ་ལྷས་པ་གསན་པས་བརྩ་བཞི་པོ་བཀའ་
དེན་ཆེ་ཞིང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་ཆོས་རྗེ་དོན་རྒྱུ་འདྲི་རིན་
པ་དང་། རེ་མདའ་པ་(རེ་མདའ་བ་)གཞོན་ལྷ་སྒོ་གྲོས། སྐབ་ཆེན་དཔའ་
བོ་དོ་རྩེ་དང་ལས་ཀྱི་དོ་རྩེ་བཞི་འགྲན་ཆེ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་རྒྱ་ཡིན་ལ།
བཤེས་གཉེན་དམ་པ་དེ་དག་བསྟེན་པའི་མདོ་སྒྲགས་རིག་པའི་གནས་ལ་
གསན་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་། དེས་དོན་རྗེ་བརྩན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དངོས་སུ་
མ་བཟང་བྱུན་མོང་བའི་སྒྲུང་དོར་ཉིན་རེ་ཐོས་བསམ་གཞན་གྱི་ཞོར་ལས་
སུ་ཤོག་བྱ་མདའ་ཆད་བརྩ་གསུམ་བཟེན་པ་དང་ནམ་ལངས་ཅམ་ནས་ཆོལ་
དབུས་སྒྲིང་གི་གསེར་དོག་ཅེར་ཉི་མ་ཤར་གྱི་བར་སྟོན་དཔེ་མ་གཟིགས་
པའི་ཕྱག་དཔེ་མདའ་ཆད་དགྲུ་མ་ཤོག་ལྗེ་བ་བཞི་བྱུགས་ལ་ཁྱད་པ་སོགས་
བྱུགས་རབ་ཀྱང་མད་དུ་བྱུང་ཞིང་། བཀའ་འབུམ་ཀྱང་ལེགས་བཤད་འབའ་
ཞིག་པོ་དེ་ཆེན་དུ་ལོངས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལྷག་བཅས་མཛད།

གདུལ་བྱ་མཐའ་ལས་པར་དབང་ལུང་བསྐྱབ་སྟོམ་འཕོག་པ་སོགས་
བསམ་ལས་འདས་པའི་ནང་ནས་མཛད་ཆེན་བཞིར་གྲགས་པ་ནི། འོལ་
ཁ་རྗེར་སྤྱིའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་གསོ་མཛད་ནས་བྲམས་པར་དབུ་རྒྱ་
སོགས་དང་ལྗེ་བ་རིས་བྱི་དུས་སངས་རྒྱས་སོ་ལྷ་དངོས་སུ་ཞལ་གཟིགས་
ཤིང་རབ་གནས་ཆེ་སངས་རྒྱས་རབ་(རབས་)བདུན་དངོས་སུ་བྱོན་ཏེ་བྱིས་
སྐུར་བྱིས་པས་མར་མེ་འཛིན་པ་སོགས་ལྷས་དོ་མཆར་བ་དང་། མཉམ་

གྱི་གསེར་ཕྱེ་འབྲུམ་པར་འདྲེ་ལ་བའི་བཅས་ཁྲིམས་ནམ་དག་གསུངས་ཞིང་
(བསྐྱེད་པའི་)མཆོད་བཀགས་དང་སྐྱེ་པའི་ཚོགས་ནམས་སྐྱབས་སྡོམ་དང་
སྐྱེས་ཀྱན་གྱིས་ས་རྩ་འདེབས་པ་སོགས་ལུང་རར་གྲགས་སོ།།

དེ་རྩེས་དགྲུང་ལོང་གསུམ་པར་ལྟ་ས་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་མཛད་པའི་སྐོ་
ནས་རྒྱལ་བའི་བཟླན་པ་དར་རྒྱས་སུ་གྱུར་པ་དང་། བུ་སྟོབ་རྣམས་ཀྱི་(ཀྱིས་)
གསོལ་བ་བཏབ་ཏོར་རྩེ་རིན་པོ་ཆེས་སྟོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ལ་དགོན་པ་གནས་གར་
བཏབ་ལེགས་པའི་ལུང་བཟླན་ཞུས་གིག་གསུང་བར་ཞུས་པས། གསང་བདག་
གིས་ཞལ་ནས། དབང་བསྐྱར་རི་ཡི་ལྷ་བས་དག་ཏུ། །བརྩན་མོ་སྤིངས་ཀྱི་
ངོས་སྟོགས་སུ། །དགེ་འདུན་དཔག་མེད་འདྲེ་བར་འགྱུར། །རི་ནི་གང་ཡིན་
འཇམ་དཔལ་མཆེད། །དབྱས་གཙང་མདོ་ཁམས་རྒྱ་ཡུལ་གྱི། །མཆོད་གནས་
དམ་པ་ཚོགས་གསོག་ཏེ་ན། །མངའ་རིས་བྱང་ཁམས་ཀྱན་གྱིས་སྐྱབས།།
སྟོགས་བརྩར་སྡེ་དགོན་རྒྱས་པ་འབྱུང་། །ཅིས་(ཞེས་)དང་།།

དགོན་པའི་མིང་ཡང་དགའ་ལྡན་ལ་གྲགས་པ་བཏགས་ན་སྤྱིད་རང་
བཞུགས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཏེན་འབྲེལ་ཡོང་སོགས་ལུང་གི་(གེས་)གསལ་བ་
ལྟར་སྟོན་ལམ་གྲོལ་ནས་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ། ས་མོ་སྤང་གི་ལོ་འབྲོག་
དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་ས་གཞི་བཏག་པ་སོགས་འདྲེ་ལ་བ་དང་
གཙུག་ལག་གི་དོན་ལྟར་མཛད་ནས་བཏབ། དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་མཆོད་
ཀྱི་གནས་ལུག་ལོ་མང་བཏིང་བའི་གསང་འདུས་བདེ་མཆོག་དོར་དབྱངས་
ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོས་བསྐྱང་རྣམས་རིན་པོ་ཆེ་འབར་(འབའ་)ཞིག་ལས་
བཞེངས་པ་དང་མཐུན་པར་སྐྱབ་མཆོད་མཛད་དོ།།

མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་སློབ་མ་རྒྱ་མཁས་འདུལ་འཛིན་སོགས་མཐའ་
 ཡས་པ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསེར་མདོག་ཅོད་པན་འཆང་བའི་ལུང་རྟོགས་
 གྱི་བརྟན་པ་རྒྱ་རྟོར་བོད་གསུམ་སོགས་སྟོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པར་
 ཁུབ་པར་གྱུར་དོ། །རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་རྗེ་བརྟན་འཇམ་པའི་དབྱངས་
 དངོས་ཡིན་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས། རྒྱལ་ཀྱན་ཡལ་དུ་གྱུར་
 གྱུང་གཞོན་བྱའི་ཚུལ། །འཛིན་མཇུག་ཟུར་ཕྱད་ལྷ་པ་གངས་ཅན་འདིར།
 །བསམ་བཞིན་བཤེས་གཉེན་རྣམ་རོལ་ཅོང་ཁ་པ། །ཞེས་༽༥༧༽སོགས་
 གསུངས་པ་ལྟར་མདོ་རྒྱུད་དུ་མའི་ལུང་དྲངས་ནས་འཇམ་དཔལ་ཡིན་པ་ལྟ་
 དཀར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་དང་།

རྗེ་འདི་ཉིད་ལུང་བརྟན་ཚུལ་ཡང་འཇམ་དཔལ་ཙ་རྒྱུད་ལས། ཡི་གེ་པ་
 ཞེས་སྡེ་མ་ཅོན་གྲགས། །ཞེས་སོགས་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་དང་། རྩལ་བྱེ་ལུང་
 ལས། འཇམ་དབྱངས་སྐུལ་བ་གསང་སྐྱེས་བརྟན་འཛིན་པ། །སློབ་སྟོན་སྟོབས་
 རྣམ་གྲགས་པའི་མིང་ཅན་འབྲུང་། །ཞེས་དང་། པར་བཀའ་ཆེ་མས་ལས།
 འཇམ་དབྱངས་སྐུལ་བ་གདུལ་བྱ་བརྟན་པའི་བདག །མདོ་སྐྱེས་བརྟན་
 འཛིན་སློབ་བཟང་གྲགས་པ་ཞེས། །མི་རབས་བརྒྱུད་དུ་གསང་སྐྱེས་རྒྱས་
 པར་སྟོན། །ཁིང་འདི་འདས་ནས་བྱམས་པའི་དྲུང་དུ་འགྲོ། །དེ་ཡི་རྒྱུད་
 འཛིན་ཆེ་གཅིག་སངས་རྒྱས་ཡིན། །ཞེས་སོགས་གཉེར་ཆོས་དུ་མ་དང་།
 བཀའ་གདམས་སྐྱེས་བས་པ་ཆོས་ཀྱི་མ་འོངས་ལུང་བརྟན་དུ། བདག་གི་
 སྐུལ་པ་དམ་པ་གཅིག །ཅེས་པ་ནས། ཕྱི་ཡི་རྒྱ་མཆོ་དག་དང་མཚུངས།
 རྒྱ་པོ་བརྒྱ་ཡིས་གང་མི་བྱས། །ཅི་ཅམ་ཞིག་གིས་དམའ་མི་བྱས། །ཞེས་

པའི་བར་དང་། བ་མར་བསྟན་པའི་མེ་རོ་དག །གྲགས་པའི་མཚན་གྱི་
(གྱིས་)གསོ་བར་བྱེད།།

ཅེས་སོགས་བཀའ་གཏེར་དུ་མ་ནས་ལུང་གི་(གྱིས་)ཟེན་པའི་འཇམ་
མགོན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འདི་ནི་རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་
སྤྱོད་སྤེལ་གསུམ་མཛད་པ་ལ་རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་ཚུལ་མཚུངས་ཤིང་རྗེས་
འཇུག་ཀྱང་མཁས་གྲུབ་གྱི་སྒྲོབ་མ་གནམ་གྱི་སྐར་མ་དང་སའི་སྤྲེག་པ་རྩ་
བུར་བྱུང་བར་གྱུར་པས་མདོ་སྤྲེགས་གྱིས་བསྟན་པ་ཡང་སྤྲེགས་དུས་ཀྱི་ན་
དུ་བྱུང་བ་དང་། བྱུང་བའི་བསྟན་པ་དེ་ཡང་སྤེལ་སྤྱོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྤེལ་
བཞིའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མདོ་སྤྲེགས་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་
པ་ནམ་དག་དང་། རྗེས་འཇུག་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ནམས་ཀྱང་གསང་བ་
འདུས་པ་ལས། ཕྱི་རུ་ཉན་ཐོས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ས། རྣང་དུ་འདུས་པའི་དོན་ལ་
དགའ། ཞེས་ཕྱིའི་ཀྱན་སྤྱོད་ཆ་ལུགས་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་རྗེ་རྩ་བ་དང་།
ནང་གི་ཐོས་བསམ་བསྒྲུལ་པའི་ཉམས་ལེན་ཡང་ལམ་སྟན་མོང་བས་རྒྱུད་
སྤྱོད་སྤེལ་དེ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་རྒྱུད་སྤེལ་དོན་རིམ་གཉིས་
གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཟབ་མོ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན། འཕགས་ལུལ་དུ་སྤེལ་
པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་(དུ་)གྱིས་ཀྱང་གཞི་བཅས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་སྤེལ་པ་
མཚན་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་དུ། གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་སྤེལ་འདིར་ཡང་གདུལ་བྱ་
མོས་པ་བྱ་དད་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆོས་ལུགས་མང་ཡང་། རྒྱལ་དབང་
བཅས་ཅད་མཐུན་པས། རྒྱལ་བསྟན་སྤྱོད་པོ་སྒྲོབ་བཟང་རྒྱལ་བའི་ལུགས་།
ཟབ་མོའི་རྩ་དང་ཉེ་འབྲེལ་དོན་རྗེའི་སྤྲེག །བཅད་སྒྲུབ་བསྟན་པའི་ཞེས་

སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་སྙིང་པོ་སྒོ་བཟང་གཤགས་
 པའི་མདོ་རྒྱགས་ཀྱི་བརྟན་པ་འདི་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀྱན་གྱི་གཙུག་ན་མདོན་
 པར་མཐོ་བ་ཡིན་ཏེ། མཁས་པའི་དབང་པོ་ཡི་བཟང་ཅོས་པས། དེའི་ཆེ་
 ས་ཆེན་པོ་འདི་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་བརྟན་པའི་གདུགས་དཀར་པོ་གཅིག་
 གིས་བྱུང་ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱི་པ། པད་གཉེར་འདབས་བརྒྱས་འབྱུང་པའི་གེལ་དཀར་གྱི། །རྟུན་
 པོ་འབྲུམ་ཕྱག་བཅེགས་ལྟའི་འཕང་པ་རུ། །ཆོས་ཀྱི་མདུན་ས་སྡེ་ཆེན་ཁྱོན་
 ཡངས་འདིར། །གཙོ་སྤངས་གསེར་མདོག་མདངས་ལྡན་ཞུ་བཟང་གིས། །
 ཙོད་པན་འཆང་བའི་རྩི་མེད་རིང་ལུགས་མཆོག་ །གསར་དུ་བཙུགས་པའི་
 བརྟན་པ་རིན་ཆེན་འདིའི། །འབྱུང་ཁུངས་ཆེ་བ་མདོར་བསྟུས་ཅམ་སྒྲེང་ན། །
 གང་གི་བརྟན་པའི་མངའ་༡༩༠༧་པདག་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །མཐོན་
 མཐིང་རལ་ཁུར་དོར་ནས་དུར་སྤྲིག་གིས། །ཉེར་སྤྱབས་ཁམས་གསུམ་
 འགྲོ་བའི་ཆ་མ་མཆོག་ །འཇམ་མགོན་སྒོ་བཟང་གཤགས་པའི་དཔལ་འདི་
 ཉིད། །བསྐལ་པ་དཔག་དུ་མེད་པའི་སྟོན་རོལ་དུ། །འདྲེན་པ་དབང་པོའི་
 ཏོག་གི་མདུན་ས་རུ། །འཇམ་དབྱངས་སྤྲས་ཀྱི་བྱ་པོར་ཡོངས་གྱུར་ཏེ། །
 གཟུངས་སྟོབས་ཉིང་འཛིན་མདོན་གེས་དཔག་མེད་ཐོབ། །

མ་དག་ཞིང་དུ་དབྱུ་མའི་རྩ་བ་དང་། །ཉེ་འབྲེལ་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་
 བཟང་མཆོག་ །གངས་མེད་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་བྱ་ཞེས། །བརྒྱབས་
 (རྒྱབས་)ཆེན་སྟོན་ལམ་མཛད་ཆེ་ཕྱོགས་བཙུ་ཡི། །སྤྲས་བཅས་རྒྱལ་བ་
 ཀྱན་གྱི་ལེགས་སོ་དང་། །རྒྱ་མེད་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཐོབ་ལུང་བརྟན་གྱུར། །

ཡིས་ནམ་དཀར་ལེགས་ཚོགས་ཀྱིས། །རྒྱལ་བསྟན་ཡར་ངོའི་ཟླ་བཞིན་
 ཐེལ་བར་གྱུར། །འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དངོས་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དང་།
 བཀའ་གདེར་དུ་མར་གསལ་བར་ལུང་བསྟན་ཁུངས། །ལེགས་བཤད་པེ་
 རྒྱར་མེར་པོར་རྒྱ་ཆེར་བཤད། །དེ་ལྟར་ལུང་གིས་ཆེར་བསྟགས་ཅོང་ཁ་པ།
 ཐུབ་བསྟན་འཛིན་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དང་། །རབ་མཚུངས་ལྷ་མེར་
 འཆང་བའི་བསྟན་པ་འདི། །མདོ་སྟགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བསྟན་པའི་
 གཙོར། །ངེས་པ་རྟེན་ནས་སྟོགས་འདིར་མ་གྱུར་འགྲོའི། །ཕན་བདེ་སྟེལ་
 བྱེར་གསར་དུ་འཇུགས་པར་མཛད། །ཅེས་བྲུ་བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་
 སུ་བཅད་པའོ། །

ཁ

དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་རིམ་བྱོན།

ཕ གཉིས་པ་གང་དུ་དགེ་ལུགས་ཁད་གཙང་དུ་བརྩུགས་པའི་བསྟན་པ་དར་
 རྒྱས་སུ་མཛད་པའི་མཁན་བརྒྱད་ཇི་ལྟར་བྱོན་པའི་ཚུལ་ནི། གོང་དུ་བཤེས་
 གྱི་ལུང་དངས་པ་ལྟར་མཁན་པོའི་ཐོག་མ་དཔོན་སྟོབ་ལེགས་པའི་དོན་གྲུབ་
 ཡིན་ཀྱང་། ཐོག་མར་འཇུགས་པ་པོའི་གཙོ་བོ་དང་བཀའ་དྲིན་མཚུངས་ཟླ་
 མེད་པས་ཟླ་བརྒྱད་གསེལ་འདེབས་ཀྱི་ཐོག་མར་ཇི་སྟེད་དུ། ཚེས་ཀྱི་ནི་
 འདིར་འཇམ་དཔལ་སྟིང་པོའི་བསྟན། །ཁད་གཙང་འཇུགས་པའི་༡༩༡༩
 བཀའ་དྲིན་མཚུངས་བུལ་མཆོག །ཕྱག་ན་པརྫོ་སྟོམ་བཙོན་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ།
 འཛིན་མཛད་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པར་གསེལ་བ་འདེབས། །ཞེས་སོ།

༡

མཁན་ཆེན་ལེགས་པའི་དོན་གྲུབ།

༥ གོང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིས་དུས་དགེ་ལུགས་ཁད་གཙང་དུ་བཙུགས་པའི་
མཁན་པོའི་ཐོག་མ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། རྫོང་བཟང་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་ལུང་
རྟོགས་ཀྱི། །ལེགས་པར་བཤད་པའི་དགའ་སྟོན་སྤེལ་བ་ལ། །རྩུན་གྲུབ་
འཕྲིན་ལས་བཟང་པོའི་མཛད་པ་ཅན། །ཡོངས་འཛིན་དམ་པའི་ཞབས་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་པའི་བསྐྱེད་པ་བརྟུན་དོན་རྩུན་མཁན་ཆེན་ལེགས་པའི་དོན་
གྲུབ་ནི། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་ལོ་ནང་དུ་གུམ་མཆོའི་བྲག་རྩ་གར་དུ་སྐུ་
འཁྲུངས། གཞོན་ནུ་ནས་ཆོས་སྡེ་གཟེ་མཁར་དུ་སྐུ་ཆོས་མཛད་ནས་
ཐུགས་གཉེར་གནང་སྐབས་ཞིག་(ཞིག་)ཡུལ་དུ་བྱོན་པས། ཡུམ་གྱི་(ཁྱིས་)
དེད་རང་མཆོའི་(རྒྱུ་)ཞིང་ལ་འབྲུ་ཐན་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་ཆེ་བ་འདུག་
པས་བུ་བཙུན་རྒྱུང་གི་(ཞིས་)གཏོར་མ་ཞིག་ཐོང་བར་བར། དེ་དུས་
གཏོར་མ་མི་མཐུན་པས་གཏོར་ཐེབ་དུ་(ཐེབས་སུ་)རྒྱ་དང་མེ་ཉོག་ཞལ་
ཟས་སོགས་མཆོད་པ་བཤམས་ནས་ཙོང་ཁ་བརྒྱད་རུ་མའི་གསོལ་འདེབས་
གཏིང་བཤག་(ཉིང་གསལ་)བརྒྱུང་བ་བཅས་མཛད་པས་ཞིང་གི་འབྲུ་ཐན་
སོགས་དྲག་ཅིང་ལོ་ལེགས་བྱུང་བར་གྲགས།

དེ་ནས་དགུང་ལོ་ནར་སོན་ནས་གངས་ཅན་ཆོས་འཕེལ་དུ་སྤེབས་
ནས་མཆོན་ཉིད་བསྐྱེད་ཆོད་སོགས་ཤུ་ཉི་ལྔ་དང་འཛིགས་བྱེད་བསྐྱུང་བསོ་

(གསེ་)སོགས་གསང་སྒྲགས་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་སྦྱིན་མཛད། དགེ་བའི་
བཤེས་གཉིན་དུ་མ་བཞེན་(བསྟེན་)ནས་བསྟེན་སྦྱབ་ལས་གསུམ་དང་བྱུང་
པར་རྟོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ལ་བསྟེན་སྦྱབ་ཡང་དག་མཛད་པས་ཞལ་གཟིགས་
ཤིང་མཁས་གྲུབ་ཤེས་རབ་མེད་གཤེ་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།།

དེ་ནས་འགྲོ་དོན་འཕྲིན་ལས་དུས་སུ་བབས་ཏེ་རང་གི་གཞིས་གྲུ་གཟེ་
མཁར་གྱི་སྒྲ་མ་མཛད་དུས་གཙང་གསོག་(སྟག་)འབྲུགས་སྐབས་གངས་
ཅན་ཆོས་འཕེལ་དུ་བཞུགས། བརྟན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་བྱལ་པོའི་མཆོན་བྱས་
ཡར་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཏེ། རྒྱ་ན་(ཐུ་མ་༡༥༩)ནས་བཟུང་བོད་ཤིང་སྟོ་ཅན་
མཐའ་དག་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་བའི་མངའ་འབངས་སུ་ཕུལ་ནས་བྱལ་དབང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོའི་སྲིད་གདུགས་དཀར་གྱིས་བྱུང་པར་གྱུར་
པས། མཆོད་ཡོན། ཉི་ཟླ་བྱང་ནས་མཆོད་གཞིས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ལ་སྟོད་
སྟོའི་སྤྱི་མཆོད་དུ་མངའ་གསོལ།།

སྟོ་བྱལ་དང་གཉའ་ནང་ནས་ཆོས་བྱུང་བསྐྱེད་ཆོག་གི་ཐམ་ཀ་མཆན་
མེད་ལེ་ཆན་དང་བཅས་གནང་ནས་སྒྲ་མ་ལེགས་པ་དོན་གྲུབ་ཉིད་སེལ་
དཀར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་དགེ་ལུགས་ཁ་གཙང་གསར་དུ་འཛུགས་སྤྱི་
མཁན་པོར་བཀོད་བྱུང་མཛད་དོ། །དེ་ནས་མཁན་ཆེན་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་མ་
ཞེས་པ་རྒྱ་མོ་ལུག་(ཐུ་མ་༡༥༩)ལོ་རྟོར་རྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་སེལ་དཀར་
ཆོས་སྡེར་ཕེབས་ནས། དགེ་ལུགས་ཀྱི་གྲུ་སྟོང་འདབ་ཕེར་ཁ་གསར་སྟོང་
དུ་བྱུ་བྱུལ་གསུམ་(སུམ་)བརྒྱ་ཅུ་དང་མཆོད་གཞིས་ས་རིས་སོགས་
ཀྱི་དབྱེ་འབྱེད་ནམས་རིམས་(རིམ་)ཀྱིས་མཛད་ཅིང་ཤིང་སྡེ་ནང་དུ་

གྲ་ཁལ་བསྐྱུས་པ་ནམས་ལ་ཇ་ཚུལ་སོགས་སྤན་བྱ་དང་གདུགས་དཀར་
 རྩོལ་མ་སྒོན་ལམ་ནམ་གསུམ་སོགས་བཞུན་པ་སྤྱིའི་ཆོས་སྦྱོང་དང་།
 འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བསྟོན་ཆེན་བཞི་སོགས་སྒྲ་
 མ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་མང་པོའི་བསྟོན་ཆོགས་སྒོན་ལམ་བདེ་བ་ཅན་
 མ་སོགས་བཞུན་པའི་བྱེ་བྲག་གི་ཆོས་སྦྱོང་མང་བ་དང་། རྩེ་གྲ་ཆང་ཉེར་
 གཅིག་གི་དུས་མདོ་སྐགས་བྱང་འབྲེལ་དུ་ཡོད་པས་བསྐྱང་བསོ་(གསོ་)
 ཡང་འདྲུགས་ཅིས་ཀྱང་། འཇིགས་བྱེད་དང་ཕྱག་དུག་པ་སོགས་བསྐྱང་
 བསོའི་བསྟོར་(གསོའི་སྟོར་)དང་། ཀྱན་རིག་གི་ཆོ་ག་༼༦༩༽སོགས་ཀྱང་
 དབུ་མཛད་ཚུལ་ཁྲིམས་གྲགས་པས་སྟོབ་དཔོན་མཛད་དེ། ལེགས་པར་
 བསྐྱབས་ནས་སྐབས་འགར་རྒྱགས་གཞུར་ཡང་མཛད་དོ།

ཡང་སྐབས་སུ་བཙུན་རྒྱུང་ནམས་སྟོ་འབེབས་བྱེད་དུ་བྱར་སྟོན་དང་
 ཅེ་མོ་ཅེ་རུ་འདྲུག་པ་སོགས་ཀྱང་གནང་དོ། །དེ་ནས་མཁན་ཆེན་ཉིད་
 རང་སྐགས་གྲ་བྱགས་འདོད་ཆེ་བའི་སྐབས། གཞུང་ས་ཆེན་པོར་རྩེ་
 བེལ་དཀར་བསྐྱབ་མཆོད་དུ་(དུ་)གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐགས་གྲ་བྱང་ཚུལ་
 བཅས་གྲ་ཆང་སྐགས་གྲ་བྱས་ཆོག་གམ་ཞུས་པར། རྒྱལ་དབང་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་ནས་གྲ་ཆང་བྱིངས་དར་རྒྱས་ཆེ་བ་ཡོང་བས་བཤད་
 གྲ་དང་། རྒྱུ་བ་མཆོད་སོགས་མཆོན་ཉིད་སྟོན་སོང་གིས་གྲ་ཤན་དགོས་
 མཆོམས་ཀྱི་དགེ་ལུགས་སྐགས་གྲ་སྤྱི་འདེ་(འཇེ་)རྩེ་བྱིས་ཐེབས་པ་
 བཞིན། མཆོན་ཉིད་གྲ་ཆང་གངས་ཅན་རྩེ་འདྲུགས་བཞེད་ཀྱིས། གཟེ་
 མཁར་ནས་གྲ་རྩིང་ས་པོན་དང་སྟོབ་དཔོན་གྲགས་པར་གྲ་པ་སུམ་ཅུ་ཡོང་

དགོས་པའི་ནང་ནས། མཚན་ཉིད་སྟོབ་དཔོན་དུ་དྲུང་རབ་འབྱམས་པ་སྟོ་
 བཟང་བསྟན་པ་དང་བཀའ་བརུ་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་པོས་ནས་དྲུང་རམ་
 (རམས་)པ་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་སྟོབ་མར། བྱང་ཅེ། སོ་ལ།
 གམ་མཚོ། མཚོ་སྟོ། ཉི་གར་རྒྱ་མཚོ་བཅས་པ་ནས་གྲུ་པ་གང་ཡོད་ནམས་
 དང་། བཀའ་བརུ་པ་གྲུང་མ་གྱི་ཁང་དུ་བཞུགས་པར་སྟོབ་མར་ཤ་དིང་།
 བོང་ཤོད་ཆུ་དུག་འབྲོག་པ་སྟོང་རོང་བ་སྟམ་ཁབ་པ་རྒྱག་ཆག་ཕན་གསུམ།
 གཉའ་ནང་བཅས་པའི་གྲུ་པ་གང་ཡོད་དང་། རལ་བཞིའི་གྲུ་པ་གང་ཡོད་
 ནམས་སྟོབ་དཔོན་གང་འབྲད་དུ་སྐྱར་ནས། དྲུང་རམ་(རམས་)པས་ཆོས་གྲུ་
 འོག་དང་དཀའ་བརུ་པས་ཆོས་གྲུ་སྟེང་བཟུང་སྟེ། ཀུན་མཁྱེན་ཟུང་གཙང་
 སྤུ་པོ་ལུགས་སྟེལ་སྐྱུ་བསྟམས་ནས། ལོ་ཉིས་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཉག་མ་དུག་
 འདས་པ་ས་སྟོང་ཞེས་པ་གིང་མོ་བྱའི་(ཐུ་མ་༡༩༩)ལོ་བཤད་གྲུ་གངས་ཅན་
 གྱི་སྒྲིགས་རྒྱུན་ལྟར་བརྟུགས་དེ་མོགས་ང་རྩུལ་ཡང་ཅི་འགྲུབ་གནང་།།

དེ་རྗེས་དབུ་མཛད་རྩུལ་བྲིམས་གསལ་པས་ཆོགས་ཆེན་དང་སྐགས་
 གྲུ་གཉིས་ཀའི་དབུ་མཛད་གནང་བའི་སྐགས་གྲུ་ཡང་གངས་ཅན་ལུགས་
 ལྟར་འཇུགས་པ་མཛད་དེ། ལོ་འཇུག་(མཇུག་)གི་སྐྱུབ་མཚོད་ཡང་སྐར་
 ཆོས་གཞིས་ཀྱིས་སྐྱུབ་ཀྱང་། དེ་ནས་མཚན་ཉིད་གཙོ་ཆེ་གིས་(གཞིས་)
 གྲུ་པ་བཞི་རེ་སྟོ་ཁྲུལ་སེར་སྐྱའི་བསོད་སྟོམས་ལ་བཞེན་ནས་སྐྱུབ་པའི་
 སྟོལ་གཏོད། མཚན་ཉིད་པ་ནམས་ལ་ཡང་ལོ་རེ་བཞིན་ནམ་འགྲེལ། སར་
 ཐུན་དབུ་མ། མཛོད། འདུལ་བ་བཅས་གཞུང་ཅི་རིགས་པའི་སྟེང་ནས་
 བཀའ་བརུ་སྟེང་པ་བཞི་དང་གསར་པ་བཞི་མོགས་ཅི་རིགས་པའི་སྟེང་སེ་

(རྒྱུ་བ་ལྟེ་བ་) བ་བརྒྱུད་ཅེ་གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་བཞིན་མཛད་པའི། གཞུང་
ལས་ཐོག་མ་མཁན་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་དང་། དེ་རྗེས་དྲུང་རམ་(རམས་)
པ་སྒོ་བཟང་བརྟན་པས་མཛད།

ལེ་ཅེ་བཞིན་དོར་རྒྱ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་ཁ་འབར་གཏོར་ཆེན་
གྱི་ལྷུང་(ལྷུང་)རྫོང་མཛད་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་དབུ་མཛད་ཚུལ་ཁྲིམས་གྲགས་
པས་མཛད་པ་སོགས་སྒྲིགས་རྒྱུན་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ལྷག་ལེན་རྣམས་
གངས་ཅན་གྱི་ས་ལུགས་བཞིན་འབྲུལ་མེད་མཛད་དོ། །དེ་ནས་མཁན་
ཆེན་པས་གཞུང་ས་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཞབས་སུ་ཕྱོན་ནས་ཆོས་གཞིས་གཞན་
གྱིས་སྒྲགས་ཐོས་སུ་ཡོད་པ་འོག་ཀ། །མཆོད་པར། རི་བསྐོར། རོར་བྲག།
བུ་སྟོད། རྒྱུད་སྒྲག་གནས་གསར་བཅས་པ་རྣམས་ཤེལ་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་
གཞིས་སུ་སྒར་ཡང་ཚུགས་སུ་བརྒྱལ། །པ་དུག་ཡོལ་ལྷགས་དགའ་ལྷན་
ལྷ་མཆོད་ཆེན་མོའི་མཆོད་ཐེབས་སུ་བྱ་བ་ལྷན་པར་མཛད། །བུ་སྟོན་པ་
བྱང་ཚུབ་བྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ་པའི་དགོན་པ་བོང་ཤོད་རི་བོ་ཆེར་ཆོས་
ལུགས་དང་པོར་གངས་ལུགས་ཡོད་པ་ཕྱིས་རྟིང་མ་བ་སེར་བྱིམ་ལྷ་བུར་
ཡོད་པ་དང་། མཁན་ཆེན་ལེགས་དོན་ཉིད་ཀྱི་དགེ་ལུགས་ཁ་གཙང་དུ་
བསྐྱར་ནས་དགེ་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྱུད་རགས་རིམ་དང་མཁས་གྲུབ་དགེ་
ལེགས་ཀྱི་(ཀྱིས་)མཛད་པའི་ལྷག་དུག་པའི་བསྐྱང་གསོ་དང་སྒྲ་མ་མཆོད་
པ་སོགས་བརྒྱལ།

དེ་རྗེས་དིང་རི་ཆོས་ལུང་དགོན་ཀྱང་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུན་རྒྱུང་བྱེད་
ལས་སེར་བྱིམ་དུ་ཡོད་པ་སྒྲན་འབྲོག་རྣམས་ཀྱིས་སེར་འཇུག་པའི་ས་

དམིགས་ཡིན་པ་དང་། གྲུ་རྒྱན་ཡང་སྒྲན་འབྲོག་པའི་མི་ངོ་མང་བ་འདུག་
 པས་དགེ་ལུགས་སུ་བསྐྱུར་ནས་ཞལ་བདག་མཛད་ཅིང་། གུམ་མཚོར་རྗེ་
 བོ་དགོན་ཟེར་བའི་དགོན་རྒྱུང་ཡོད་པར་རབ་བཏན་ཆོས་ལུང་ཞེས་པའི་
 བཙུན་མ་དགོན་བཙུགས་པ་ནམས་ཀྱང་གེལ་ཆོས་ཀྱི་དགོན་ལག་ཏུ་སྦྱོར་
 འཇགས་མཛད་དོ།

ལྷ་སྒོ་མ་གྱི་སྒོར་གྱིས་(ལྷ་)ཆོས་ཉམས་བཞེས་དང་མཚན་མོ་རས་
 གོས་གསོལ་བས་མཚན་དཔོན་སྒོ་བ་དྲུང་དཀར་རས་ཆེན་ཞེས་པར་གྲགས་
 སོ། ། ཡོལ་གདོང་རྫོང་གི་མིང་ཆ་ལེགས་པ་ནམས་གཞུང་སར་ཞུ་སྦྱོར་
 མཛད་ནས་དགེ་དགོན་དཀར་པོ་བའི་གྲུ་ཁང་རྫོང་པ་ཡོད་པར་འོག་ཏུ་ནས་
 ཁང་དང་རྫོང་དུ་བྱ་བྲང་གསར་བཞོ་མཛད་པར་མིང་འདོགས་པའཆེན་
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་བསྐྱབ་སྟོན་ཞུས་པར་དགའ་ལྡན་ལྷན་པོ་ཞེས་
 འདོགས་པར་གནང་ངོ་། ། བྱ་བྲང་དུ་ཉེན་གསུམ་དུ་ཀྱན་འདོམས་ནས་
 རོ་རྗེ་འཆང་གི་(གས་)གཙོས་འཇམ་དབྱངས་སྒོལ་མ་སོགས་བྲ་མ་སངས་
 རྒྱས་བྱང་སེམས་མང་པོའི་སྐྱེ་བརྒྱན་དང་། འབྲུམ་སོགས་གསུང་རབ་མང་
 པོ་དང་། བཀའ་གདམས་གདུང་ཉེན་ལུགས་ཅེ་མང་མང་པོ་སོགས་མཆོད་
 ཉེན་མང་པོ་སྐྱེགས་ཉེ་ཕྱག་མཆོད་ཡང་དག་མཛད་དོ།

གཞན་ཡང་བྲུབ་ཆེན་ལྷ་ཁང་སྤེལ་(བདེ་བས་)པས་བྲུབ་ཆེན་སྐྱེ་
 བརྒྱན་ལ་འབྲུར་སྦྱོན་ཆེ་ཅམ་ཡོད་པ་སྤྱོད་བ་དང་མཆོད་ཆས་བསྐྱིགས་པ་
 གྲུ་ཁང་རྫོང་པར་གོག་བཞོས་དང་གསར་བཞོས་མཛད་པའི་ཞལ་བཀོད།
 མདོ་སྐགས་གྲུ་ཆང་སོ་སོར་སྐྱིགས་རྒྱན་དམ་བཞག །ཆོས་སྤེའི་འཛིན་

ཁས་ཕྱི་ནང་གི་ལར་རྒྱ་སོགས་ཚུ་ལུག་(ཕྱི་མ་༡༥༩༩)ནས་ཤིང་རྟའི་(ཕྱི་མ་
 ༡༥༩༩)བར་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་སུ་མང་ད་ནས། སྐྱུ་ནར་རྩེ་ཐོར་(མཐོར་)ཕེབས་པ་
 བཅས་བྱར་བཞུགས་མང་ད་བཞེད་ཀྱིས། གཞུང་ས་ཆེན་པོར་དགོངས་ཁྲོལ་
 དང་གཉེར་པ་བྱར་བཞོས་(བསྐྱོས་)བྱས་ཆོག་གི་བསྟོན་བ་(སྟོན་བ་)སྟོན་ཞུས་
 གནང་གིས་མཁན་གསར་མ་ཕེབས་ཅམ་གྱི་གོང་། ཤིང་རྟ་(ཕྱི་མ་༡༥༩༩)
 ས་ག་རྒྱ་བའི་ནང་དུ་སྐྱུ་གཤེགས་པར་ནམ་ལྟས་ལེགས་པའི་ངང་དུ་བདུན་
 སྟག་གཅིག་ཐུགས་དམ་ལ་ཞུགས་ཤིང་། དེ་ནས་རྒྱུད་སྟེའི་དགོངས་པ་
 ལྟར་ཤུར་ཐབ་བཅིགས་ནས་ཤུར་མེ་ཕུལ་བས་ཐུགས་རིལ་པོ་བྱོན་ཀྱང་མེ་
 གཡོག་པས་ཉམས་མེད་ཀྱིས་རྒྱུག་སུར་བརྒྱད་པས་མེ་སྟག་གི་ནམ་པར་
 ཡལ་བས། ཤུར་ཆོག་པར་བཤད་པ་ཐུགས་བྱོན་པ་ཡལ་བ་ཡིན་ཞེས་ཐུགས་
 ཚུང་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་མང་ད་དོ།

དེ་ནས་ཞག་ཁ་གས་ཤུར་ཁང་ལ་བྱས་གསོལ་མཆོད་འབུལ་མཐར་ཤུར་
 ཁང་ཞལ་ཆེ་བས་གདུང་ལོག་འབའ་ཞིག་དང་། དབུ་ཐོད་ཀྱི་སྒྲ་ལེན་ཐེབ་
 མེན་ཅམ་གྱི་སྟེང་དུ་ཞུན་ཐིག་ལས་གྲུབ་པའི་དུང་དཀར་གཡས་འབྲིལ་འབུར་
 དོད་དུ་འབྱུངས་པ་འདི་ནི་ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་རྟགས་ཡིན་
 པར་བཤད་དོ། །དགོངས་ཇོགས་སུ་ཞུན་ཐིགས་དང་བྱོན་རྟེན་མང་པོས་
 ཤུར་པོར་བཞུགས་པའི་ནམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་གསེར་ཟངས་དངུལ་དཀར་ལི་
 བཅས་ཅི་རིགས་ལས་གྲུབ་པ་མངའ་གང་ཅམ་དང་། སྐྱན་འདམ་ལས་གྲུབ་
 པའི་རྒྱལ་དབང་མཆོག་༡༥༩༩ཀྱི་སྐྱུ་བརྒྱན་ཞིག་བཞེངས་པ། སྐྱུ་ཆས་ཡལ་
 ཆེར་དགོངས་ཇོགས་དང་དེའི་སྟག་གང་ཡོད་ནས་རྒྱ་བྱང་དུ་འོས་པ་ནམས་རྒྱ་

བྱང་དང་། གཉེར་ཚད་དུ་འོས་པ་ནམས་གཉེར་ཚད་ཅིས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཇགས་
མཛད་པ་སོགས་མེད་ཅི་ཤེལ་ཆོས་དགེ་ལུགས་ཁད་གཙང་བཙུགས་པའི་
མཁན་པོའི་ཐོགས་མ་བཀའ་དྲིན་འགན་ཟླ་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །

༣

སངས་རྒྱུས་དཔལ་འབྱོར།

༥ དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་གཉིས་པ་ནི་གང་དེའི་གསོལ་འདེབས་སུ། །སྒོ་
བཟང་བྱུབ་བརྟན་སྤེལ་མཛད་སངས་རྒྱུས་ཀྱི། །བཟང་པོའི་མཆན་དཔལ་
ལུང་ཉོགས་འབྱོར་པས་རྒྱན་(བརྒྱན)། བཤེས་གཉེན་མཆོག་གྱུར་དུར་སྤྲིག་
འཆང་བའི་མེ། །ཡོངས་འཛིན་ཟླ་མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་འབྱོར་རྒྱུས་རས་པའི་མེ་ཉིད་ལ་མཆན་བརྟོད་ལུལ་བའི། མཁན་
ཆེན་ཁྱི་ཐོག་གཉིས་པ་སངས་རྒྱུས་དཔལ་འབྱོར་ནི། ཀྱང་པོ་ཆམ་ནག་རི་
པོ་དགའ་ལྡན་དང་འདབ་ཆགས་པ་བརྒྱ་བསྐྱོར་བའི་སའི་ཆར་སྐྱེ་འབྱུངས་
དུས་ངོ་མཆར་བའི་བརྟན་(རྟན)་དང་བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འང་ཆོས་
ཀྱི་སྐྱེ་བཅེད་(ཅེད)་གས་ཆེ་བས། ཡབ་ཡུམ་གྱི་བུ་རྒྱུང་འདི་ཆོས་ཕྱོགས་
ཀྱི་བག་ཆགས་ཡོད་པ་འདྲ་ཞིག་འདུག་པས་ཆོས་ལ་འདུག་དགོས་ཟེར་ནས་
ཆམ་ནག་རི་པོ་དགའ་ལྡན་དུ་ཆོས་ལ་འདུག་པ་མཛད་པས་མཆན་ཡང་
སངས་རྒྱུས་དཔལ་འབྱོར་དུ་བཏགས།

དེ་ནས་སྐབས་ཞིག་(ཞིག)་མེ་ཉིད་ཡབ་དང་བཙས་ལུག་མེ་མཛད་
པར་མེ་ཀམ་ཆོས་དབྱིངས་ནི་མེ་ཆེབས་རགས་བཙས་ཤེབས་ནས། མེ་ཀམ་

པའི་ཞལ་ནས་ལུག་བརྗེའི་(རྗེའི་)བུ་ཚུང་དྲ་གི་འདིར་འབྲིད་ཤོག་དང་
གསུངས་པས་ཕྱག་གཡོག་ཞིག་གིས་བུ་ཚུང་འདིར་ཤོག་དང་བྱས་ཀྱང་མ་
བྱུང་བར་འདིན་གྲལས་བྱས་པ་མ་ཟིན་པར་ལུག་གུ་ཅིག་ཁྱེར་ནས་འདི་དོ་
རྒྱལ་ལེན་པར་ཤོག་གསུངས།

དེ་ནས་ཡབ་ཀྱི་(ཀྱིས་)རྗེ་ཀམ་པའི་སྐུ་ཞབས་སུ་ཕྱག་དབང་ཞུ་
བ་བཅས་བྱོན་པས་བུ་ཚུང་དེ་ཆོས་སུ་ཚུག་གསུངས་ནས་ཕྱག་འདུད་
(མདུད་)དང་གནང་སྦྱིན་མཛད་པར་བུ་འདི་ཆམ་ནག་རི་པོ་དགའ་ལྡན་
དུ་ཆོས་ཁྲལ་ལ་བརྟུག་གྲུབ་ལགས་ཞུས་པས་འོ་ན་དེ་ཁས་བྱས་(འབྱས་)
པ་འདུག་གསུངས་ཏེ། ལས་ལྡན་དུ་དགོངས་སོ། །དེ་ནས་སྐུ་ནར་སོན་
ནས་ཆམ་ནག་རི་པོ་དགའ་ལྡན་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་སྦྱོང་སོགས་ལ་བྱུགས་
གཉེར་མཛད་ཐུ་ནས་དབུས་སུ་བྱོན་ཏེ། ར་བ་སྟོང་དུ་བསྐྱུས་ཆོད་དང་
འབྲས་སྐྱང་ཆོས་འཁོར་སྦྱིང་དུ་བཞུགས་ནས་དབུ་པར་འདུལ་མཛོད་བྱར་
བཀོལ་བཅས་པར་སྐྱངས་པ་མཐར་སྦྱིན་མཛད་པས་མཁས་གྲགས་ལ་བརྟེན་
པའི་དགེ་གཞོན་ཡང་ཤིན་དུ་མང་བ། གོང་ཞབས་ནས་སྦྱོར་བ་གནང་།
དེ་ནས་ལྷ་ས་སྦྱོན་ལམ་གྱི་གྲ་བསྐོར་རྗེས་ཡོངས་འཛིན་འགའ་ལ་ཆོས་ཀ་
(བཀའ་)ཅི་རིགས་བསན་(གསན་)ཅིང་བཞུགས་སྐབས། སེལ་དཀར་ཆོས་
སྡེའི་སྒྲ་མ་སྐུ་ན་མཐོ་ཤིས་(གཤིས་)རྗེས་མ་ཞུ་མི་འབྱོར་བས་དེ་ཆབ་དུ།
གོང་ཞབས་ལྟ་པ་ཆེན་པོ་ནས། སེལ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་མར་བཀའ་གནང་ཞིང་
སྒྲ་ཆོས་བསྐོར་མཁྱེད་འབྲེད་བཅས་ཀྱི་ཆེར་བསྐྱལ་ཏོ། །དེ་ནས་རི་མ་གྱི་
(ཀྱིས་)ཆོབས་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་སེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་ཤིང་ན་སྦྱོན་

ཟླ་བའི་ཡར་ཆོས་བཟང་དུས་ཤེས་པ། ཆོས་སྒྲེའི་སྒྲེར་གཏོགས་ནམས་
 གྱིས་གཙོས་སྟོ་སྒྲེ་མི་སྒྲེ་མང་པོས་གཞས་(གཞི་)ལེན་འངལ་(མངལ་)
 ཁ་མཛད། དེ་ནས་ཟླ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཟའ་སྐར་ལེགས་དུས་ཀྱི་འདོན་
 མཛད་ཆེ་ཆར་བེལ་བུར་བབས་ཤིང་འབྲུག་སྐྱ་སྐྱགས་པས་རྟེན་འབྲེལ་
 འགྲིག །མཁན་པོ་གོང་མས་གྲུ་ཆང་གཉིས་ཀྱིས་ཁྲུང་མཛད་བཞེས་
 ཀྲང་རྩེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གྲུ་ཆང་གཉིས་བྲས་ན་ནང་མི་མི་མཐུན་པ་ཡོངས་
 ཞེས་གསུངས་ནས། གྲུ་ཆང་གཉིས་པོ་གཅིག་དུ་སྦྲིལ་ནས་ཤིང་ན་(ཐུ་ཆ་
 ༡༥༥)ཐུ་སྟོད་ཟླ་བའི་ཡར་ཆོས་བཟང་དུས་ཆོས་གྲུ་ཐོག་མར་བཙུགས་
 ཏེ་། ཞག་༡༥༥༥ལྟེ་ལྟེ་འི་རིང་སྔ་ཆོས་ལ་གལ་རིང་རེར་བརྒྱད་སྟོང་པ་
 ཐུང་བ་ཅན་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་རེའི་གསུང་སྒྲོགས་དང་ཤེར་
 སྟོང་བདུན་ཚྲིག་རེ་མཛད།།

གྲུང་ཆོས་ལ་ཤེར་སྟོང་དགུ་ཚྲིག་རེ་དང་དེ་རྩེས་མཁན་པོས་ལྷགས་
 ཐོག་ནས་པར་ཆེན་བདེ་ལེགས་ཉི་མས་མཛད་པའི། འདུལ་བའི་ནམ་བཤད་
 དེ་ཉིད་གཞིར་གཟུངས་ཀྱི་ཀ་ཐལ་སྦྱུ་དོན་ཁ་འགོངས་དགོས་པ་ནམས་
 འདུལ་ཀྱི་ཀ་རིན་ཆེན་འཕྲུང་བ་དང་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད་སོགས་ནས་
 ཁ་བསྐྱར་སྟེ་འཛིན་ཆོས་སུ་གནང་། དེ་རྩེས་འཛིན་གྲུ་གཉིས་པར་བྱལ་
 དབང་ལྡེ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་ནམ་བཤད་ཆོས་
 མངོན་རིན་ཆེན་འབྲེལ་པའི་ཤིང་ན་ཉིད་གཞིར་གཟུང་སྦྱུ་ཐལ་ཁ་འགོངས་
 དགོས་པ་པར་ཆེན་དངོས་གྲུབ་དཔལ་འབར་གྱི་(ཐུས་)མཛད་པའི་མཛོད་
 ཀྱི་ནམ་བཤད་སོགས་ཀྱི་སྟོང་ནས་ཁ་བསྐྱངས་ཏེ་གནང་།།

འཛིན་གྱི་གསུམ་པར་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་(ཞེས་)མཛད་པའི་དབུ་
 མའི་རྣམ་བཤད་ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚོར་འདུག་པའི་གྲུ་བརྗེད་ས་(རྗེད་ས་)
 ཉིད་གཞིར་བཟུངས་ཁ་འགོངས་དགོས་པ་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་
 གསལ་སོགས་ནས་ཁ་འགོངས་མཛད་དེ་གནང་། འཛིན་གྱི་བཞི་པར་
 རྒྱལ་དབང་གོང་མས་མཛད་པའི་ཡར་སྤྱོན་རྩ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་སྒོ་
 བཟང་དགོངས་རྒྱན་གདོང་ལཱི་དབང་པོའི་སྐུ་དབང་ས་ཉིད་གཞིར་
 བཟུང་། རྣམ་བཤད་སྤྱིར་པོ་རྒྱན་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་པ། རྟེན་འབྲེལ།
 བསམ་གཟུགས་པ། དང་ངེས་རྣམ་འབྲེད་སོགས་ཟུར་བཀོལ་རྣམས་
 རས་ཁ་བཀའ་ཏེ་(རྟེན་)གནང་།

འཛིན་གྱི་ལྔ་པར་རྣམ་འབྲེལ་པའི་ཆེན་ལེགས་དོན་པ། ཀུན་མཁྱེན་
 སྒོ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ། མཁས་པ་སྟོབས་ལྡན་འོད་ཟེར་སོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
 ལེའུ་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ཅི་རིགས་པའི་སྟེང་དུ་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་
 འབྲེད་(ཐུང་)སོགས་ཀྱིས་དབུད་ཁྱིམ་ཐལ་སོགས་ཀྱི་ཁ་བསྐྱང་ཏེ་(རྟེན་)
 གནང་། དེ་རྗེས་བར་ཤར་བ་རྣམས་ལ་སྒོ་རིག་རྟགས་རིགས་རིམ་ཅན་
 དང་། བཅུན་ཆུང་བསྐྱུས་གྲུ་སྒོ་ཁ་མཐོ་བ་རྣམས་ལ་ཐལ་འགྲུར། དགག་
 ཞི་སྐྱབ་གྲ། རྒྱ་འབྲས་བཙེ་ཆུ་ལ་སོགས་དང་། བཅུན་ཆུང་སྒོ་གསལ་
 བ་རྣམས་ལ་ཁ་དོག་དཀར་དམར། རྗེས་སྟོན་ །སྟོན་པ་ངོས་འཛིན།
 མཚན་མཚོན། སྤྱི་ཤེ་བྲག་སོགས་བསྐྱུས་གྲུའི་དཔེ་ཆ་རྣམས་ལ་མ་སྟོས་
 པར་བྲུགས་སྒོ་ནས་རིགས་པའི་འཕྲུལ་གྱིས་སྐྱབ་ཤེད་རྒྱས་པ་བཅས་གནང་
 བས། གྲུབ་མཐའ་རྣམ་བཞིའི་བཞེད་གཞུང་མཚན་ཉིད་ཐེག་པའི་བསྟན་

པ་དང་རྒྱས་སུ་མངོད་པས་གྲུ་ཆོགས་རིག་པ་སྒྲུབ་པའི་མཁས་པ་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་
མར་ལོང་བ་བྱུང་ངོ་།།

དགོངས་ཆོས་ལ་སྦྱབས་སེམས་སྦྱན་འདེན་བྱས་གསོལ་གཞུང་ཆེན་
མོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་(མཆོད་)བརྗོད་ཀྱི་གཙོས་ཕྱག་མཆོད་སོགས་སྟོན་དུ་
བཏང་(ཏེ་(སྟེ།)། སྟོལ་མའི་སྦྱན་འདེན་ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་། ཕྱག་
འཆོལ་ཉེར་གཅིག་གི་བརྟོད་པ་ཉེར་ལྔ་འཇམ་ཉེར་གཅིག་རེ། སྟོལ་གསོལ་
འདིག་(འདིགས་)པ་བརྒྱད་སྟོབ་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ལེགས་བྲིས་མ། བཙོམ་
ལྷན་མཆོད་བྱས་མ་ལན་གསུམ་རེ། གཞན་ཡང་སྟོལ་མའི་འདོད་གསོལ་
སྟོན་ལམ་གཤིས་(ཤེས་)བརྗོད་ཅི་རིགས་མངོད།།

དེ་རྗེས་ཤེར་སྟོང་ལྔ་འཇམ་གསུམ་རྒྱུག་།དེ་རྗེས་བརྟན་པ་འཕེལ་
ཆེད་གནས་བརྟན་ཕྱག་མཆོད་གདངས་འདུར་གང་རིགས་ཞབས་བརྟན་
བདེན་བརྗོད་ཅི་རིགས། ལོ་མ་གྲོན་མ་སོགས་ཀྱིས་(ཀྱི་)གཟུངས་རྒྱས་
བརྒྱས་གང་འཆོམས། འདོད་དོན་ཅི་རིགས་བརྟོ་སྟོན་ཆོགས་བཅད་ཁ་
གས་མཐར་བརྟན་འབར་མ་གདངས་འདུར་གང་རིགས་དང་གཤིས་(ཤེས་)
བརྗོད་བརྟན་དཔལ་མའི་མཐའ་རྟེན་པའི་སྟོལ་གཏོད།།

དེ་ཡང་ངེས་དག་གོ་རིམ་བཞིན་༼༢༢༽བརྗོད་ན་གྲུ་གངས་ཕྱེད་
གསུམ་(སུམ་)བརྒྱར་སོགས་སྟོར་བརྒྱད་མ་ཡིན་ཀྱང་སྦྱིས་སུ་གྲུ་གངས་
གསུམ་(སུམ་)བརྒྱར་ལོངས་པའི་ཆོས་གྲུ་སོགས་སྟོར་དུག་མར་མངོད་
པའི་ཆོས་གྲུ་རེར་ལྔ་གྲོ་རྩ་བྱག་ཚུལ་བཅས་པར་སྦྱབས་སེམས་སྟོན་བཏང་
གིས་སྦྱ་རིམ་སྟོལ་ཤེར་གདུགས་དཀར་སོགས་ཅི་རིགས། ར་རྒྱབ་དུ་ཆོས་

ལྷོད་ས་ལམ་ནམ་གསུམ་སོགས་གང་མཆོམ། བཞེས་ཐུག་ལ་རྒྱན་འདུག་
 གང་རིགས། རྩ་ཆོས་ལ་གོང་བཤད་རྩ་ཆོས་འདོན་ཞག་ལྷ་སོང་ནས་
 བེར་ལྷོང་དགུ་བརྒྱུག་རེ། གུང་ཆོས་ལ་མེར་བློག་དང་མཁན་པོའི་བཀའ་
 ཆོས་གོང་བཤད་རྩ་ཆོས་གནང་རྗེས། དགོང་རྒྱ་བཏང་བར་ཆོས་ལྷོད་མེར་
 ལྷོང་ཆར་རེ་འཇམ། ཡང་ན་རྒྱན་འདུག་གང་རིགས་ནས་མཆོན་ཅམ་རེ།

དེ་རྗེས་དཔལ་ལྷན་དམག་ཚོར་མ། ཆོས་བསྐྱར་(སྐྱར་)བཀྲ་ཤིས་
འོད་འབར། སྐུལ་ལྷོན་དོ་རྗེ་གསལ་ལྷན་གསུམ་གྱི་གཏོར་འབུལ། གཞི་
བདག་གཏོར་བསྟོ་ཆོས་སྐྱོང་སྤྱི་ཚོག་ཆ་གསུམ་གཏོར་མ་བཅས་གཏོར་།
དགོངས་ཆོས་ལ་འདོན་ཆ་གོང་ལྟར། ཆོས་གྲུ་དེ་ཁའི་ཆོས་བརྒྱད་བཙུ་ལ།
གནམ་གང་གསུམ་ལ་སྤྲ་ཆོས་འགོར་བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུང་སྟོག། ཆོས་གྲུ་
དེ་ཁའི་དེ་འི་དུས་བཟང་གསུམ་གང་རིགས་ལ་དགོངས་མོ་མང་ང་གཉིས་
ལ་སྤྲ་ལྷའི་མདོ་ཆོག་ཡིད་བཞིན་དབང་རྒྱལ་ཙེ་དང་། ཆོས་སྐྱོང་
གསུམ་གྱི་གཏོར་འབུལ་ཆ་གསུམ་དང་སྐྱུ་རིམ་སྟོལ་ཤིང་ཙེ་དང་། ཆོས་སྐྱོང་།

ཆོས་གྲ་དེ་ཁ་ཤོད་དུས་ཀྱི་ཤོང་ཞག་རྩ་ནས་བཟུངས་སུ་ཆོས་མགོར་
 ཆོས་མཆམས་སྐྱེ་མ་དུ་འངས་དཔལ་མཆན་བརྒྱན་ཏེ་དང་། གདུགས་
 དཀར་ཆར་ཏེ་ཤེར་སྤྱིང་ཤོང་ལྟར་བཅས་དང་། ཆོས་གྲ་ཤོད་ཆེ་སྐྱེ་
 ཆོས་སྐྱེ་སྐྱོད་མ་དང་ཤེར་སྤྱིང་ཆར་གསུམ་ཏེ། ཞབས་བརྟན་ཅི་རིགས།
 བཟང་སྤྱོད་དང་བུམས་སྤོན་སོགས་སྤོན་ལམ། བརྟན་པ་སྤྱི་ཤེ་བྲག་བྱས་
 དཔེ་བདེན་བརྒྱན་བསྐྱོར་སྤོན། དེ་མཆམས་སྐྱེ་མཁན་པོས་ད་ལམ་གྱི་ཆོས་
 གྲུ་སྐྱབས་རིང་ཡུང་འཛིན་སྤྱོར་སྐྱེ་རིམ་སོགས་ཡག་པོ་བྱུང་རྒྱུ་ལ་གྱིས་

ལེགས་སོ་དང་། ཆོས་དབར་སྐབས་སྒོ་གསལ་བ་ནམས་སྒོ་བ་གཉེར་ལ་
བཅོན་པ་སྦྱེད་དགོས་ཚུལ་སོགས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆོགས་གཏམ་དང་
ཐུགས་སྒྲོ་(བསྒྲོ་)མདོར་བསྡུས་གསུངས།

དེ་རྗེས་བྱང་འདྲེན་པས་བསྟན་འབར་མ་དང་ཤིས་བརྗོད་རྒྱས་པར་
མཛད་པ་ནི་དབྱིད་ཆོས་དང་པོ་རྩ་བུའི་ཆོས་བྲུ་གཅིག་གི་སྤྱི་གས་རྒྱན་
ནམ་གཞག་དུ་མཛད་དོ། །སྤྱིས་སུ་སྦྱིན་བདག་ནམས་ཀྱིས་མཐུན་ཕྱིན་
སྦྱར་བའི་རྒྱ་སྤྱོད་ནས་ས་ག་ཟླ་བའི་ཆོས་བཅོ་ལྔའི་སརྩ་འདེབས་པ།
དོར་ཟླ་དུག་པའི་དབྱར་ཆོས་དང་པོ་རྩ་བུའི་ཆོས་བྲུ་བསྤྱི་གས་རྒྱན་
གཞན་ནམས་འདྲ་བ་ལ། བྱང་ཆོས་སྐབས་མཁན་པོས་ལམ་རིམ་རྒྱས་
བསྡུས་གང་རིགས་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ནས་བཤད་ལུང་རྒྱགས་པའི་བཀའ་
ཆོས་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྒོལ་དང་ཟླ་བ་དེ་ཁའི་ཆོས་བཅོ་ལྔ་བྱང་ཐུབ་
སེམས་དཔའི་སྤྱེ་སྒྲོད་ལས་རྩ་བའས་སྒྲོན་མའི་དུས་ཆེན་དུ་བཞེང་བས།
དེ་ལ་དུས་བཟང་ཆོས་སྦྱོད་མཛད་པའི་སྒོལ་ར་བ་སྒྲོད་པ་སོགས་ཆོས་བྲུ་
ཆེན་པོ་མང་པོར་ཡོད་པ་རྩ་བ་དེ་ཉིན་མང་ང་ཟླ་བྱང་དང་གཉེར་ཆར་ནས་
ཉུང་ང་དབྱ་ཆོས་བྱང་འདྲེན་སོགས་ལ་བརྒྱལ་སྒོལ་བཅས་དུས་བཟང་ཆོས་
སྦྱོད་མཛད་པའི་གོ་རིམ་ནི།

སྦྱབས་སེམས་སྦྱིན་འདྲེན་བྱས་གསོལ་སྤྱད་མཆོད་ཡན་ལག་བདུན་
པ་ནམས་བསྐལ་བཟང་མགྱིན་རྒྱན་བཞིན་དང་། དེ་ནས་སྐབས་གསུམ་མ་
སོགས་བྱུང་དབང་གི་བསྒྲོད་པའི་སྒྲོར། མཁའ་མཉམ་མ། སྦྱན་སུམ་གྱི་ག་མ།
ལམ་རིམ་གསོལ་༼༡༩༽འདེབས། དཔལ་ལྷན་ས་གསུམ་མ་སོགས་རྗེ་རིན་

པོ་ཆེར་གསོལ་འདེབས་མང་བ། དཔལ་ལྷན་ཡོན་ཏན་མ། ཡུན་ཚོགས་དགེ་
ལུང་མ། སྤྱབ་དབང་བསྟན་སྒྲིལ་མ། དགོས་འདོད་ཀྱན་འབྱུང་མ། རྒྱ་ཆེན་
བསོད་ནམས་མ། ཡུན་ཚོགས་ཡོན་ཏན་མ། སྤྱབ་དབང་ཞབས་པད་མ།
མད་བྱུང་བསྐལ་པ་མ། སྤྱབ་བདག་དྲི་རྩེ་མ་སོགས་གོང་ས་ལྷ་པོའི་འབྲུངས་
རབས་གསོལ་འདེབས་སྐྱོར་དང་། རྒྱ་ཆེན་མེས་པོ་མ་དང་། དཔལ་ལྷན་སྟོབས་
བརྩམ་སོགས་དང་། རྒྱ་བཟང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་མ་ལ་སོགས་གསོལ་འདེབས་
ཞབས་བརྟན་སྐྱེ་རིམ་སྒྲོན་ལམ་འདོད་གསོལ། བསྟན་འབར་མ། བེས་བརྗོད་
སོགས་རྒྱས་སྒྲོ་མཛད་ཅིང་དེ་བཞིན་དུ་དོར་ཆུ་བརྩམ་གཅིག་པའི་ཆོས་བཅོལ་
ལ་ཡང་དུས་བཟང་ཆོས་སྦྱོང་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་སྟོན་བརྩམས་སོ།།

དེ་ནས་མཆོད་ཡོན་གྱི་དམ་ཀ་དམར་ནག་གི་དགོངས་དོན་བཞིན་
གཞུང་ས་ཆེན་པོར་སྟན་སྒྲོན་(རྣང་)གསར་ཞུས་ཀྱི་སྟོ་ཁུལ་རྒྱ་མཚོ་སོ་
སོར་རང་རང་གི་སྤྱི་ཁང་གསར་བཟོའི་བཀོད་སྤྱབ་གནང་བ་བཞིན་སྤྱི་ཁང་
ཉེར་གཅིག་ཅུ་མ་དང་། མཁན་པོ་གོང་མས་གསར་སྐྱུན་གནང་བའི་སྐབས་
ཉིང་པའི་སྟེང་གཟིམས་ཆུང་དང་། ཆོམས་བསྐྱུགས་པ་ཀ་དུག་མ་མཆོད་
ཁང་མཛོད་ཁང་བཅས་གསར་དུ་བཞེངས་པར་མཛད་དོ།།

དེ་ནས་སྟོ་ཁུལ་སེར་སྐྱ་ནམས་སྒྲོ་མཐུན་དད་མོས་ཀྱི་རྒྱ་དབང་ཞེས་
མཁན་ཆེན་ཉིད་ཡུལ་སྤྱོད་གས་སོ་སོར་སྐབས་སྐབས་སུ་སྐྱུན་འདྲེན་ཞུན་
(ཞུས་)ནས་ཆོ་དབང་གྲུབ་རྒྱལ་མ་དང་། ཉ་མགོན་སྐྱེར་སྐང་ལུགས་ཀྱིས་
དབང་གཞི་བྱིན་ཆུབས་ཀྱིས་(ཀྱི་)ཚུལ་དུ་བསྐྱར་བ་སོགས་དབང་ཆོས་
མང་དུ་གནང་བའི་ཁྱུན་དར་བས་འབྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་གྱུར་ཏེ། གསོན་

གཤིན་གྱིས་དད་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཆུད་མི་ཟ་བར་འགྱུར་ཆེད་ལོ་རེ་བཞིན་དོར་
 ཟུང་དང་པོ་ཆོ་འབྲུལ་ཟུང་བའི་ཆོས་བརྒྱན་ནས་ཆོས་བཅོ་ལྔའི་བར་སྟོན་ལམ་
 འདུགས་པར་མཛད་དེ། ཟུང་བྱང་རང་ནས་ཉིན་དེར་བཟང་པོ་ཞིན་པའི་མང་
 ར་གསུམ་རེ་དང་སྟེན་བདག་གཞན་ལ་བསྐྱུལ་བ་བཅས་སྔ་ཆ་དང་བཞེས་
 ཐུག་བཅས་པར་འདོན་ཆ་སྟོན་དུ་ཤེར་སྒྲོག་ཆར་གསུམ་མམ་གཅིག་།
 དེ་རྗེས་སྐྱབས་སེམས་ཆད་མེད་བཞི་བསྟོམ་པ་རྒྱས་པ་དང་སྟེན་འབྲེན་བྱས་
 གསོལ་ཐུག་མཆོད་སོགས་ཡན་ལག་བདུན་པ་མདོར་བསྡུས་དང་། ར་རྒྱབ་
 དུ་ས་ལམ་གང་རིགས་སོགས་གསོལ་འདེབས་རེ་དང་དེ་ཕྱིན་སྐྱུ་རིམ་
 སོགས་དམིགས་བསལ་མ་བྱུང་ན་སྟོན་ལམ་རང་ཞལ་འདོན་མཛད་།

སྔ་རྗེས་རྗེས་སྐྱེད་བསེ་(སྐྱེད་བསྐྱེ་)བའི་དམ་བཅའ་དང་མཁན་པོས་
 ལམ་རིམ་བཀའ་གདམས་པ་ཆོས་བྱ་ཆོས་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ནས་བཀའ་
 ཆོས་དང་བསྟོན་བ་མདོར་བསྡུས་རེ་གནང་བསྟོལ་(སྟོལ་)བཅུགས། དེ་ནས་
 ཆ་སྟོང་(སྟོང་)སོགས་མང་པོའི་ཆོགས་དང་གྲུང་སང་མཆོན་ཅམ་ནས་
 དགོངས་ཆོས་མང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ། ཆོགས་མ་ཐག་སྐྱེད་བསེ་(སྐྱེད་
 བསྐྱེ་)བའི་དམ་བཅའ་དང་དེ་རྗེས་དམིགས་བཅུ་མ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱང་ཐེན་
 (འཐེན་)བཅས་མཁན་པོ་མེད་པས་ནས་ཆོགས་ཆེན་གྱི་ཞལ་འདོད་(འདོན་)དུ།
 ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་འདུག་(མུག་)གི་སྟོན་ལམ། ཐུམས་སྟོན་།
 སྟོལ་མ། ལེགས་བྲིས་མ་གཏོང་། དགོང་རྗེ་དང་པོའི་མང་པོ་མཆོམས་ནས་
 མཆོད་འབུལ་བ་དབྱངས་སྟེན་གྲུ་པ་བདུན་བརྒྱད་སོགས་ཀྱིས་བཞེངས་ཏེ་
 ས་གཞི་བྱིན་བརྒྱབས་ནས་སྟེན་འབྲེན་བྱས་གསོལ་མཆོད་འབུལ་མཛུལ་

ཐོས་པ་ཀྱི་མཆོ་མ་དབྱངས་ལྡན། དེང་ནས་མ། ལྷུང་བཤགས་བཅས་ལྟ་ས་
 སྟོན་ལམ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་ལེན་ལྟར་དང་། དེ་ནས་བྱང་འདྲན་པས་རྗེ་རིན་
 པོ་ཆེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས། ཆོས་སྦྱང་ལ་གཏོར་འབུལ་
 ཆ་གསུམ་མདོར་བསྡུས། ༡༩༡༥ ལྟན་འབར་མ་དང་། སྟོན་ལམ་བདེ་
 བཅན་མའི་མཐུན་འགྱུར། དེ་རྗེས་བསྔོ་སྟོན་གིས་བརྗོད་མདོར་བསྡུས་
 མཛད་པའི་བྱན་འདྲུགས་པར་མཛད་དོ།

སྟོན་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཉིན་རེ་བཞིན་བཤོས་རིལ་རེ་དང་གྲོལ་ཆེ་
 ཕྱག་འགྲུད་གྲུ་མོམ་པ་རེ་གནང་ངོ་། སྦྱིན་བདག་གཤེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་
 དུ་ལོ་རེ་བཞིན་ཏོར་ཟླ་བརྒྱ་གཅིག་ཆོས་བརྒྱད་ནས་བརྒྱད་བཅོ་ལྔའི་བར་ལ།
 བྲ་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱི་ཀྱན་རིག་སྟོང་ཆར་གཉིས་ཙམ་གྱི་ཆོ་ག་མཛད་པར་
 ཞབས་ཏོག་(ཏྲག་)ཡོན་བཅས་ཀྱས་པ་དང་། གཤེན་པོ་དེ་དག་ལ་དམིགས་
 པའི་བསྔོ་སྟོན་ཡང་དག་མཛད་དོ།

དེ་ནས་སྐབས་ཞིག་(ཞིག་)གསེར་ཁོ་བརྒྱད་བཟུ་བདུལ་ལེགས་
 པར་བྱས་ནས་ཐུབ་ཆེན་སྐྱུ་བརྟན་འཛམ་གླིང་འོད་འབར་ལ་ཞལ་གསེར་
 དབུ་མཐིང་བཞུགས་ཁྲིར་མཆོན་(ཆོན་)ཅི་གཏོང་བ་སྒྲ་བྲེ་མཆོད་རྫས་
 འབུལ་བ་སོགས་ཞབས་ཏོག་དང་། སྒྲར་ཡང་མགུལ་ཞོའི་གསེར་སྤང་གང་
 བདུལ་ནས་ཐུབ་དབང་རིན་པོ་ཆེར་གསེར་ཞལ་སྟོན་(སྟོན་)པ་གནང་ངོ་།
 དེ་དུས་ཆོས་བསྐྱང་ཆེན་པོ་ཆེར་བརྟེན་པ་མ་གནང་བས། ཆེབས་བྲེལ་ལ་
 ཁོད་ཁ་ཆེ་ཙམ་བྱུང་བར་བརྟེན། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་
 པོར་ལུང་བསྟན་ས་ཐོན་དུ་འདི་ཁ་ན་ཆོས་བདག་བཀྲ་གིས་འོད་འབར་ཟེར་

པའི་གནས་བདག་ཞིག་འདུག་པ་རྟེན་(བརྟེན་)པ་ལེགས་མིན་ཞུས་པར་གོང་
 ཞབས་ཆེན་པོའི་ལུང་བརྟན་དུ་དེ་ཁ་བརྟེན་(བརྟེན་)ན་དངོས་གྲུབ་ལྟར་
 དུ་སྐྱབ་ཡོངས་ཤེབས་པ་བཞིན་མཁན་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱན་འདེན་སྐྱང་
 བཤགས་བསྟོད་པ་སོགས་མཛད་དེ། རྒྱ་ཆེར་བརྟེན་པས་འཕྲིན་ལས་ལྟར་
 དུ་བསྐྱབ་པའི་རྟགས་མཚན་མངོན་དུ་གྱུར་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་གནས་ཚུང་ཚོས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་ནས་ཀྱང་བརྟེན་(བརྟེན་)
 དགོས་པར་བཀས་བསྐྱལ་བ་ལྟར་རྟེན་(བརྟེན་)པ་གནང་ངོ་། །སྤྱིང་སེ་
 (བསྐྱེ་)བ་གསར་སྤྱིང་འདྲེས་པ་ལོ་རེ་རེར་བརྒྱད་རེ་མཛད་པ་མཁན་པོ་
 གོང་མའི་དུས་བཞིན་དང་། སྤྱིང་བསེ་(སྤྱིང་བསྐྱེ་)བས་ཅ་སྟོད་གསུམ་མཐ་
 གཉིས་རེ་དེས་པར་སོང་ནས་ངམ་རིང་སོགས་སུ་གྲུ་སྟོར་བ་མཚན་ཉིད་
 ཕུ་ཉི་ལྔ་དང་དེ་དག་གི་སྦྱོར་ཁྱིམ་ཐལ་སྤེང་ཟུར་བཀོལ་བཅས་ལ་སྦྱངས་
 པ་མཐར་ཐིན་གྱུར་པའི་གྲུ་སྟོར་བ་གསུམ་བཞི་ལོ་ལོ་བཞིན་བརྟོད་བརྟེན་
 བཀོད་བྱལ་མཛད་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ནས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བརྟེན་པ་དར་བྱས་
 སུ་མཛད་པས་མཚན་ཉིད་གཞུང་ལུགས་ནམ་ལུང་རིག་པ་སྦྱོར་བ་བརྒྱ་ལྷག་
 དུ་མ་བྱུང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཁྱེན་སྦྱོང་(དམྱེང་)ནམ་པར་ཡངས་པའི་བཀའ་
 འདིན་ལས་མཚན་ཉིད་ཐེག་པའི་བཤད་སྟོལ་ནམས་དར་བྱས་སུ་གྱུར་ལ།
 དེ་ནས་གསང་སྤགས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་གཞུང་ལུགས་དར་བྱས་མཛད་
 བཞེས་ཀྱིས་གྲུ་ཚང་ཚོས་འཁོར་སྤྱིང་པ་ནམས་རྟག་བརྟན་ཚོས་སྡེ་དགེ་
 ལུགས་སུ་བསྐྱར་དུ་ཤེབས་པའི་ཞབས་དུང་དུ། ཤེལ་ཚོས་ཀྱི་གྲུ་བ་མདོ་

ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་མཁས་པ་ལྟ་བུ་གཞིག་བརྗོད་བཅའ་(རྗོད་བཅའ་)
 གནང་ནས་བྱ་ཆར་གི་བྱང་འདྲེན་པ་སོགས་མཁུན་ལྟ་བུ་མས་སྟོབ་
 དཔོན་མཛད་དེ། སྐལ་བཟང་མཁུན་ཀྱན་ནང་གི་ཆོས་སྟོན་རྣམས་རིམ་
 གྱིས་གདངས་དབྱངས་དང་། སྐང་སོ་(བསྐང་གསོ་)ཕྱག་དྲུག་པ་དཀར་ནག་
 ཆོས་ཀྱལ་སྤྱི་སྦྱབ། དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོ་དམག་ཚོར་མ། མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ།
 རྣམ་སྲས་སེར་ཆེན་ཏྲ་བདག་བརྒྱད་འཁོར་དང་བཅས་པ། དེག་ཅེ་ལྷམ་
 སྤང་། ཆོས་བསྐྱང་བཀྲ་གིས་འོད་འབར། གནས་ཚུང་ཆོས་སྟོང་ཆེན་པོའི་
 བསྐྱང་བསོ་(གསོ་)མདོར་བསྐྱས་བཅས་གཏོང་བའི་དགེ་ལུགས་ཐུགས་བྱ་
 སྤྱི་འདྲེའི་བསྐྱང་བསོ་རྣམས་ཀྱི་གདངས་དབྱངས་རིང་ཐུང་རོལ་ཆོགས་
 གཏོར་བཟོ་སོགས་ཕྱག་ལེན་ཕུལ་༡༩༩༩ཕྱིན་སྟོབ་པར་མཛད་ནས།
 ཞེལ་དཀར་སྦྱབ་མཆོད་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་རྒྱས་རྒྱས་གནང་ནས་ཕྱག་ལེན་
 འཁྲིག་ཆུག་པའི་སྟོན་ནས་གསང་ཐུགས་ཀྱི་བཀའ་སྟོལ་རྣམས་རྒྱས་པར་
 མཛད་དོ།

དེ་ནས་ཆོས་སྤྲེལ་ཆེན་པོའི་འཕུལ་ཕུགས་ཀྱི་ལར་རྒྱ་དང་རེས་དོན་
 གྱིས་(ཁྱེ་)ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་སྦྱབ་གནས་དུ་མ་འདེབས་པར་དགོངས་
 རས། སྦྱབ་རི་སྟོ་སངས་མདངས་ཅན་གྱི་དཔང་བར་རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་
 དུ། དགོན་པ་རི་ཐང་མཆོམས་ན་ཡོད། གསང་བའི་ཕྱག་པ་དགུ་སྟེལ་ཡོད།
 ཅས་པའི་བཐུགས་བརྗོད་དོན་ལྟ་མང་དུར་དུ་བྲགས་པར་སྦྱབ་སྤྲེལ་དགའ་
 ལྟོ་བསམ་མཁྱིང་ཞེས་པ་གསར་དུ་བཅུགས་པའི་བྱ་རྒྱུན་ཞེལ་ཆོས་ཀྱི་བྱ་
 བགྲེས་སྦྱབ་དོན་གཉེར་བའི་དགེ་སྟོང་མང་པོའི་གཙོས་གསར་ཆོས་བྱས་

པའི་གྲ་གཞིན་ཁ་གས་དང་བཤད་པའི་ཨང་ཐང་གྲ་གངས་བཙོ་ལྷ་སྒོར་ལ།
 འདོན་ཆོས་སུ་བསྐལ་བཟང་མགིན་རྒྱན་ནང་གི་ཆོས་སྦྱོད་རགས་རིམ།
 རྒྱ་མཚོད་བསྐྱུས་པ་བདེ་སྒོང་དབྱེར་མེད་མ། རྒྱས་པ་ཟུང་འདྲུག་སྦྱབ་པའི་
 བེང་ན། རྒྱལ་སྒྲུབ། རྒྱ་མ་རྒྱུང་འཁོད་རྒྱ་མའི་བཀའ་དྲིན་དན་པའི་གསོལ་
 འདེབས་དང་ཕྱག་ཆེན་གསོལ་འདེབས་སོགས་གསོལ་འདེབས་སྒོར་དང་།
 ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན་དབྱིངས་སྒོས་བྲལ་མ་གར་གངས་རི་མ་སོགས་
 ཉམས་མཁུར་སྒོར། ལྷ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུང་བསོམ་འདོར་བསྐྱུས་རྒྱ་མཚོད་
 ཀྱི་ལེ་ལག་ཏུ་ཆོགས་འཁོར་སོགས་འདོན་ཆ་མང་བ་དང་། སྤུགས་དམ་
 ཉམས་ལེན་ལམ་རིམ་ལྟར་བྱིད། རྒྱ་སྦྱོང་སྒྲིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྲིད་
 སོགས་དགེ་ལུགས་སྦྱབ་སྡེ་སྡེ་འདྲེའི་འདོན་ཆོས་ཉམས་བཞེས་བསྒྲིགས་
 རྒྱན་ལྟར་དགོས་པའི་བཅའ་ཡིག་བཅས་འདྲུགས་པར་མཛད་དོ།

སྤྲེའི་རྒྱུ་མཉམ་ན་ཕྱག་ཏུ་སྦྱབ་སྡེ་ཞིག་བཙུགས་ཀྱང་ད་ཅང་ཁྱོད་
 (འཕྲོད་)པ་མ་བྱུང་བས། སྤྲེའི་མཁན་ཆེན་ཉིད་ཀྱིས་དམ་པ་རྒྱ་གར་གྱི་
 སྦྱབ་ཕྱག་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བཙུགས་པའི་སྦྱབ་སྡེ་སྡེ་ཆུ་བཟང་བསམ་
 གཏན་ཡང་ཅེ་བ་ཨང་དང་གྲ་གངས་བཙུ་གཉིས་ལ་འདོན་ཆོས་ཉམས་ལེན་
 བཅའ་ཡིག་སོགས་གོང་གི་སྦྱབ་སྡེ་དགའ་ལྡན་བསམ་སྒྲིང་པ་ལྟར་རོ།
 ལོག་ལུང་ལྷ་ཆོས་འཁོར་ནི་སྤོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྱུ་བ་
 པའི་གཞུགས་གནང་མཛད་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་། དེ་རྗེས་ས་
 ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་མ་བྲལས་པའི་མཚན་ཅན་གྱིས་སྦྱབ་གནས་དགོན་པའི་ས་
 དམིགས་ཞིག་ཡོད་པར། མཁན་ཆེན་སངས་རྒྱས་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་བཙུན་

མ་དགོན་གསར་འཛུགས་མཛད་པ་ཡང་གཉིས་བཅུན་མ་གྲངས་བཅུ་དགུ་
 རྒྱུ་ལ་འདོན་ཆོས་སྒྲ་མ་མཛད་པ་རྒྱས་པ་སོགས་ཆོས་སྦྱོང་རགས་རིམ་
 དང་། རབ་བྱུང་མའི་ཀུན་སྦྱོང་སྤང་བྱུང་ཆུ་ལ་བཞིན་དགོས་པའི་བཅའ་
 ཡིག་བཅས་འཛུགས་པར་མཛད་དོ།

གྲུབ་ཐོབ་མི་གསུམ་བཅོད་སྟོམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྒྱས་པ་འདོད་རྒྱས་དགོན་
 ནམ། ཁྲོས་ས་དགོན་པ་ནི། གྲུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་གྱིས་གང་དུ་སྦྱུབ་
 པ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ཁྲོས་གནང་སར་དགོན་གནས་ཆགས་པར་མཁན་ཆེན་
 སངས་རྒྱས་དཔལ་འབྱོར་ཉིད་ཀྱིས་དགོན་གསར་དུ་གཙུག་པ་ཡང་གཉིས་
 བཅུན་མ་ཉི་ལྔ་ཅ་གཉིས་རྒྱུ་ལ། འདོད་ཆོས་སོགས་ལྷ་ཆོས་འཁོར་དང་
 མཚུངས་པ། སྤྱི་བྱང་ངོས་དགོན་ནི། རྗེ་པ་གནས་འོག་པའི་བཅན་དམིགས་
 རྗེ་ཞོལ་བཅས་ཡོད་པའི་མཁན་སངས་དཔལ་ཉིད་ཀྱིས་གསར་དུ་བྱུང་བ་ཡང་
 གཉིས་བཅུན་མ་བཅུ་དྲུག་རྒྱུ་ལ་འདོན་ཆོས་སོགས་ལྷ་ཆོས་འཁོར་དང་
 མཚུངས་པ། ས་དྲུག་ཆོས་རྒྱུ་ལ་དགའ་ལྡན་ཆོས་སྤྱིང་ནི་ས་གནས་ལེགས་པ་
 ཞིག་དུ་མཁན་ཆེན་སངས་༼ཡོད་པལ་བས་སྦྱོགས་དེར་དགེ་བཟླན་སྟེ་ལ་
 བར་དགོངས་ནས། གསར་དུ་བཅུགས་པར་ཡང་གཉིས་བཅུན་མ་ཉི་ལྔ་ཅ་གསུམ་
 རྒྱུ་ལ་འདོན་ཆོས་བཅའ་ཡིག་སོགས་གོང་འདྲ།

སོས་སྤྱ་ཁུལ་རི་རྒྱུ་ལ་རྗེ་ལྷ་ལ་དུ་མཁན་ཆེན་སངས་དཔལ་བས་
 དགའ་ལྡན་ཆོས་སྤྱག་ཅེས་ཡང་གཉིས་བཅུན་མ་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྷ་རྒྱུ་ལ་
 ལ་འདོན་ཆོས་སྒྲ་མཛད་རྒྱས་སྤྱས་(བསྤྱས་)སོགས་ཆོས་སྦྱོང་དང་།
 བཅའ་ཡིག་བསྒྲིགས་རྒྱན་སོགས་གོང་ལྟར་རོ། །མན་དུར་རྗེ་དགོན་

ཞེས་པ་ཕྱིས་སུ་མཁན་སངས་རྒྱལ་དཔལ་འབྱོར་གྱིས། གནས་ལོག་མ་ཆི་
 དགོན་ཞེས་གསར་དུ་བཙུགས་པ་ཨང་གཉིས་བཙུན་མ་བཙུ་བཞི་སྟོར་ལ་
 འདོན་ཆོས་སོགས་གོང་དང་མཚུངས། དེང་རི་ཆོས་ལུང་དགོན་དུ་གྲ་
 བཙུན་པོ་མོ་ཁ་ཤས་བསྟོད་པའི་སེར་བྲིམ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཁན་ལེགས་པོན་གྱི་
 སྐབས་ནས་ཡོད་པར། འབྲོག་སྟུན་བླ་མ་སེར་འཇུག་པའི་བསྟོལ་(སྟེལ་)
 ཡོད་པར་བརྟེན་མཁན་ཆེན་སངས་དཔལ་ཉིད་ཀྱིས། སྟུན་བླ་བ་ནམས་
 ལ་གྲ་བཙུན་འཇུག་དགོས་པའི་བཀའ་བྲལ་དང་ཉེ་འཁོར་ནམས་ལ་བཙུན་
 བྲལ་བཅས་གསར་དུ་བཙུགས་པ། དེང་རི་དགའ་ལྡན་ཆོས་ལུང་དགོན་
 ཨང་གཉིས་བཙུན་མ་ཉི་ལྔ་ལྟ་སྟོར་ལ་འདོན་ཆོས་སྒྲིགས་རྒྱུན་བཅའ་ཡིག་
 བཅས་དགོན་པ་སྟོན་བཙུགས་ནམས་དང་མཚུངས་གིང་བླ་རབས་ཤེལ་
 ཆོས་མཁན་རྒྱུད་རིམ་ཅན་ནམས་སོ།།

དེ་ནས་སྐབས་ཞིག་(ཞིག་)བཀ་གིས་སྟུན་པོའི་གར་ཅེའི་ཟུར་ཆེན་
 རྩིང་པ་གྲུབ་ཆེན་སྒྲིང་གི་སྐུ་སྟེར་གྲགས་པ་ཤེས་འདོད་རས་པ་རྩེ་སྟོ་བཟང་
 བུམས་པ་ལགས། རྟོད་ཕྱོགས་སུ་གནས་སྟོར་དང་བསྐྱགས་(སྐྱགས་)
 ཏེ་ཐེབས་པ། སྐུ་བ་སྟེ་བསམ་གཏན་སྒྲིང་དུ་གདན་འདྲེན་བྱས་ནས།
 དཔེན་ས་བཀའ་རྒྱུད་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན། ལྟ་སྟོན་སྟོད་གསུམ་གྱི་སྟོར་
 སོགས་ངེས་དོན་གྱི་ཆོས་མང་པོ་གསན་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཉམས་
 བཞེས་མཛད་ནས། སྐུ་བ་སྟེ་བསམ་གཏན་སྒྲིང་དུ་དགོན་ལག་གི་གྲ་བཙུན་
 རྟོགས་ལ་མོས་ལྡན་མང་དུ་འདུས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་ངོར། མཁན་ཆེན་
 ཉིད་ཀྱིས་དབྱེས་བཞིན་དུ་ལམ་རིམ་སྟོང་སྟོང་ཕྱག་ཆེན་ལྟ་སྟོན་སྟོད་པ་

ལས་བཅུ་པའི་བཀའ་ཚིག་སྒྲིན་ཀྱིས་གནང་བས། བསྐྱོམ་སྐྱབ་ཉམས་
ལེན་ལ་བརྩོན་པའི་རིམ་ཁྲིམ་ལེན་པའི་བྱ་སྒྲུབ་མང་དུ་བྱུང་ངོ་།།

སྐབས་ཤིག་ཕྱི་མོད་ཆང་གི་སྐྱབ་སྐྱབ་ཀྱི་གནས་འཇལ་(མཇལ་)ལ་
ཐེབས་པས་མེ་ཉིད་སྐྱབ་སྐྱབ་ཀྱི་ཐེབས་མ་ཐག་ཀྱི་ཀྱལ་བ་མོད་ཆང་པའི་སྐྱ་
འདྲུན་བཅས་ཅན་དེ་ལ། དབུ་ལྷ་གོས་ཆེན་རྒྱས་དམར་ལས་བྱས་པའི་
དཀའ་ལྷ་ཞིག་གསོལ་ཡོད་པ་མིས་ཕྱད་པ་ལྟར་སྐྱ་འདྲ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་
འཕང་དུ་སྦྱང་། སྐར་ཡང་སྐྱ་གཉེར་གྱིས་དབུ་ལྷ་སྦྱང་བ་དེ་སྦངས་ནས་
སྐྱ་འདྲར་གསོལ་ཀྱང་དེ་འཕལ་སྐྱ་མདུན་གྱི་ཙོག་ཅེའི་སྦྱང་དུ་སྦྱང་བས་
ཀྱན་ངོ་མཆར་དུ་གྱུར། དེ་ནས་མེ་ཉིད་གྱིས་དབུ་ལྷ་དེ་སྐྱ་འདྲ་རིན་པོ་
ཆེར་སྒྲན་དར་བཅས་ཕུལ་ནས་བསྐྱན་འགྲོའི་དོན་འགྱུར་པར་འགྱུར་བའི་
སྒྲིན་འདུན་ལེགས་པར་མཛད་དོ།།

དེར་ཁོང་སྐྱེ་པོ་ནམས་ན་རེ། སྐྱ་འདྲ་རིན་པོ་ཆེས་མཐན་ཆེན་
ཉིད་ལ་ལྷ་ཕྱད་གནང་བ་ཡིན་ཟེར་ནས་མེ་ཉིད་ལ་གྱུས་འདུད་སྦྱར་ལེན་
ཉེད་པར་གྱུར་དོ། །སྐབས་ཤིག་ཕྱི་མོད་ཆང་ནས་བརྒྱད་དེ་བྱུང་བའི་
མོད་སྐྱབ་སངས་ཀྱིས་ཆོས་འཕེལ་གྱི་ཆེ་མས་རིང་བསྐལ་གྱི་གོང་བྱར་
གྱུར་པ་ལ་མཆན་ཅན་ཞིག་སྦྱང་དགོན་ཆུང་པའི་ལག་ནས་བསྐྱས་ཏེ།
ཀྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོར་དངོས་པོ་མཆན་(ཆན་)ཆེ་
བ་དང་བཅས་འབུལ་བར་མཛད་པ་དང་། ཤེལ་ཆོས་ད་ལྟ་འཕེལ་ཀྱིས་
ཆེ་བ་ཡོད་པ་སོགས་གོང་ཞབས་༼ཡ༽མཆོག་གིས་(ཞ་)ནམ་ཐར་ལས་
བཤད་དོ།།

དེ་ནས་སྐབས་ཤིག་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་བཀའ་ལྷུང་ལྟར་སྦྲན་ཐུ་
བདེ་གཤེགས་བདུན་གྱི་ཆོག་འཁྲིག་ཡིད་བཞིན་དབང་རྒྱལ་ཆོག་སྦྲེལ་
དུ་ཐུག་ལེན་གདངས་དབྱངས་ཁྲུངས་ཐུབ་དང་བཅས་འཇུགས་པ་མཛད།
སྦྲན་ཐུ་དང་ཀུན་རིག་གི་ཆོག་འཁྲི་སྦྲེལ་གསེན་པོ་རྗེས་འཛིན་ལེགས་པར་
མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་མཁན་ཆེན་བུ་རྒྱུ་ལི་མཆོན་ཅན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་བྱུང་
བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་གི་ཤིང་རྩ་ལོ་ནས་བརྒྱུད་ས་མི་ལོ་ཉེར་བཞི་ལི་མཆོན་
འབུལ། ཆོས་བསྐྱུང་བཀའ་གིས་འོད་འབར་བ་སོགས་ཆོས་སྦྱོང་ལ་རྒྱན་
བསྐྱེད་ཆོས་གྲུ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་ཆག་མེད། རྒྱལ་སྤུས་དགོངས་
ཆོས་ཀུན་ལ་ཆོག་སྤུས་དབྱར་ལེབས་ཏེ་སྦྱོལ་ཤེར་སྤྱུ་རིམ་སོགས་དང་སྦྱིགས་
རྒྱན་ལ་ནན་ཏན་མཛད་པ། ཆོས་སྤེལ་སྦྱིགས་ཡིག་ལྷགས་སྦྱིགས་མཛད་
དེ། དེ་བཞིན་གནང་དགོས་ཚུལ་གོང་ས་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་ཁུས་གནང་
ལྟར་དེ་དོན་བཞིན་མཛད།།

རྒྱལ་བཞོན་ཚང་པའི་སྤྱི་འདྲར་དུ་གསལ་ཞུ་རིན་ཆེན་གཉིས་པ་ལས་
གྲུབ་པར་གཡུ་ཁྲས་སྤྲས་པ་བཅོ་བའི་སྦྱིན་བདག་གི་གཙོ་མཛད་པ། དུས་
ཀུན་དགེ་འདུན་ལ་ཟླ་བ་རེ་ལི་ཆོས་བརྒྱད་དང་བཅོ་ལྷུ་ལ་མང་པོའི་བསྟེན་
བཀའ་མཛད་པ་སོགས་རྣམ་དཀར་གྱི་ལེགས་མཛད་རྒྱ་ཆེར་གནང་ཐུ་ནས།
གཞུང་ས་ཆེན་པོར་དགོངས་ཁུས་གནང་ནས་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཞིས་གྲུ་
གོང་པོའི་དགོན་ཚུ་(གཙུག་ཅེ་)ཆམ་ནག་རི་པོ་དགའ་ལྷན་དུ་བཞུགས་ནས་
བཀའ་འབྱུང་བཞེངས་པ་སོགས་རྣམ་དཀར་འབའ་ཞིག་དང་། ལམ་ཐུན་
མོང་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ཉམས་བཞེས་ཅེ་གཅིག་དུ་མཛད་པས་

སྐྱ་ན་མཐོན་པོའི་བར་དུ་བཞུགས་གིང་མཐར་ཐུང་ན་ལས་འདས་ཆོ་སྐྱ་
གདུང་ལ་རིང་བསྐྱེལ་ལྟ་སྐྱ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་རྟགས་མཚན་མང་དུ་
བྱུང་བར་གྲགས་སོ།། །།

༩

མཁན་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་མཆོ།

༥ དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རིང་ལུགས་
པ་སྒྲོའི་ཆལ། །རྒྱས་མཛད་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་གྱི་མངོན་མཐོ་བ། །རྒྱ་མཆོའི་
གོས་ཅན་བྱབ་པའི་དགེ་མཚན་གྱིས། །འགོ་ཀླན་སྤྲིན་གྲོལ་མཛད་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས།།

ཞེས་མཁས་དབང་མི་ཉ་པའི་ངས་མཚན་སྟོད་(བཟོད་)ཡུལ་པའི་མཁན་
ཆེན་འཇམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་མཆོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྤྲོང་བཅན་
སྐམ་པོའི་སྒོ་ན་ཆེན་མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་བསྐྱུང་གི་བརྒྱུད་(རྒྱུད་)ལས་
ཆལ་པ་བྲི་དཔོན་སངས་རྒྱས་དངོས་གྲུབ་ཅེས་པ། གནམ་གྱི་མཐོང་ནས་མི་
ཡུལ་དུ་བབས་པས་ལྟ་རིགས་སུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་གདུང་ལས་རིམ་གྱི་(རྒྱས་)
དབུས་ཡར་ལུང་ཐང་ཆེན་དུ་ཆགས་པའི་ཞལ་ངོ་དཔོན་གཡོག་མང་པོ་
ཕྱིས་མངའ་རིས་གྲུང་ཐང་དུ་ལེབས་ཏེ། མི་རབ་(རབས་)འགའ་གས་སོང་
མཚམས། རྗེ་པ་རབ་སྤེ་བ་ཞེས་གྲགས་པའི་འོད་གསལ་ལྟའི་རིགས་ལས་
ཡབ་སྤེ་པ་སྒོ་གྲོས་ནམ་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་སྤེ་པ་སུམ་མདོ་པའི་སྲས་མོ་ཆོ་
དབང་དཔལ་འཛོམ་སྤེ། ཡབ་ཡུམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ལེགས་སྦྱར་ལྟའི་

སྒྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་། རྒྱུ་ལས་འདིར་ཁྱུ་མཆོག་ཏུ་གྲགས་པ་ལྷགས་མོ་སྒྲུབ་
 གྱི་ལོ་ཡོངས་གྲགས་དོར་ཆེ་གསུམ་པའི་ཆོས་གསུམ་གཟུང་སྐར་ལེགས་
 འཛོམས་ལ། གཟིམ་ཁང་ཅིར་ཉི་མ་གར་བ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་དོ་
 མཚར་གྱིས་(ཏྲ)ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་སྒྲུབ་འབྲུངས།།

གཞོན་པ་ལྟ་བུ་དུས་ན་བྱིས་པའི་ཀུན་སྨྱོད་ངན་པ་མཐའ་དག་
 གྲངས་ཏེ་ཆོས་སྨྱོད་གྱི་མཛད་སྨྱོད་ཁོ་ན་གནང་བས། ཡབ་ཡུམ་གྱི་འད་
 རྒྱུས་ཆེན་དམ་པ་ཞིག་གི་སྒྲུབ་ཏུ་དགོངས་ནས་མངའ་རིས་དགའ་ལྷན་
 འཕེལ་བྱས་སྤྱིང་དུ་མཁན་ཆེན་སེལ་རབ་བཟང་པོའི་དུང་དུ་ཆོས་སུ་
 འདུག་པ་མཛད། བྲ་ཚང་འཕེལ་སྤྱིང་གི་འདོན་ཆོས་རྣམས་དང་འཛིགས་
 རྒྱུད་བཅུ་གསུམ་མ། ལྷུང་མཛད་ལྷག་དུག་པ་སོགས་ཆོས་སྨྱོད་རྣམས་ཀྱི་
 བསྐྱང་སོ(གསོ)། སུམ་ཏྲགས། ཟ་མ་ཏྲིག་ །སྤྱོད་མཆོམས་སྨྱོད་ལྷ་པ་སོགས་
 ལ་ཐུགས་གཉེར་ལེགས་པར་མཛད་དོ། དེ་ནས་དབུས་སྨྱོགས་སུ་ཕྱེབས་ནས།
 རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་འཇལ་(མཇལ་)ཞིང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་
 ཞལ་གྱི་རྗེས་གནང་སོགས་བཀའ་ཆོས་དུ་མ་བསན། དེ་ནས་རྗེ་ཉིད་དགྲུང་
 ལོ་ཉི་ཤུར་ཕྱེབས་པ་ཀུན་ལྷན་གྱི་ལོ་བྱི་ཆེན་ངག་དབང་དོ་རྗེའི་ཞབས་དུང་དུ་
 སྒྲུབ་འདུལ་ལུགས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་དག་སྨྱོང་གི་སྤྱོད་པ་ལེགས་པར་
 བཞེས་ཏེ་དུར་སྤྱིག་འཛིན་པའི་གནས་བཏན་འདུལ་བ་འཛིན་པར་གྱུར།།

དེ་ཡང་དབུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་མདུན་ས་མང་པོར་ཕྱེབས་པའི་དགོས་
 པ་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྤྱངས་པ་མཐར་སྤྱིན་མཛད་པའི་མདོ་ནི་སེ་
 ར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་གི་མཁས་སྤྱན་གྲུ་ཚང་དུ་བཞུགས་ནས་འདུལ་འཛིན་

མཁས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆན་གྱི་དྲུང་དུ་རིགས་གཞུང་སློ་འབྲེད་
བསྐྱུས་གྲ་ལམ་ཙམ་བཅི་བ་ནས། སར་སྤྱན་ཡོངས་རྫོགས་ཟུར་བཀོལ་
བཅས་པ་དང་། ལམ་རིམ་གྱི་བཤད་ལུང་སོགས་བསན། ཆོས་གྲ་ཆེན་
པོ་ཅི་ཐང་དུ་མཁས་གྲུབ་སློ་བཟང་ནམ་ཀྱི་དྲུང་དུ་ནམ་འགྲེལ།
རྗེ་ཞལ་ལྷ་ནས་ཀྱན་དགའ་བསྟན་འཛིན་གྱི་དྲུང་དུ་དབུ་མ་དང་འདུལ་
མཛོད་བཅས་ཆ་ཆང་བ་གསན་ནས་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་ཅི་ཐང་དུ་མཆན་ཉིད་
ཤུཉི་ལྷ་ཟུར་བཀོལ་དང་བཅས་པ་ནམས་ལ་རབ་འབྱམས་གྲ་སྒྲོར་ལེགས་
པར་མཛད་པས་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ།

དེ་ནས་ཀྱི་དབྱར་ཆོས་གྱི་དམ་བཅའ་བ་ཆེན་པོ་མཛད་ཅིང་ཆོས་
སྦྱང་བཅེ་དང་། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་དམག་ཟོར་མའི་ཕྱག་མཆན་པེ་ཅོན་
གཟིགས་པ་སོགས་ཞལ་གཟིགས་ཀྱི་མཆན་མ་མངོན་དུ་གྱུར། དེ་ན་བཀྲ་
ཤིས་ལྷན་པོ་སོགས་དབུས་གཙང་གི་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་དུ་མར་དམ་བཅའ་
འཛིག་པ་མཛད་པས་མཁས་པའི་གྲགས་སྟན་ཐོབ།

སྒར་ཡང་དབུས་སུ་ཕེབས་ཏེ་ཀྱི་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། ས་བོང་
ཁ་རྗེ་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ། གྲུང་ཐང་ལོ་ཆེན་བཤེས་གཉེན་ནམ་ཀྱི་
ཀྱི་སྐུས་སློ་བཟང་བསྟན་འཛིན། རྗེ་ཨ་ནཏྲ་ཤི་ལ། འབྲས་སྒྲིང་ཅི་ཐང་
ལས་ཆེན། རྗེ་དག་དབང་ཀྱི་མཆན། མཁན་ཆེན་མཆྱུ་ཤི། མཁན་ཆེན་
ཤེས་རབ་བཟང་པོ། དྲུང་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མཆན། གྲུབ་ཆེན་བཀའ་
བརྒྱ་བམས་པ་འཕྲིན་ལས་སོགས་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མའི་
ཞབས་དྲུང་དུ་བརྒྱད་སྟོང་འཕྲེང་ཅན་སོགས་ཀྱི་པའི་བཀའ་མདོ་རྩ་སོགས་

བརྟན་འགྱུར་གྱི་གསལ། རྒྱལ་དབང་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྒྱལ་
 དབང་ན་རིམས་པཌ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་རིས་མེད་པའི་མཁས་
 གྲུབ་མང་པོའི་བཀའ་འབུམ་ནམས་ཀྱི་ཡུང་། དགེ་ལུགས་འཛིགས་བྱེད་བཙུ་
 གསུམ་མ་སོགས་ཀྱི་དབང་གཞི། རྒྱལ་ཐབས་བརྒྱ་ཅ་སོགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་།
 བརྟན་པ་སྦྱི་སྒྲེར་གྱི་ཆོས་སྦྱོང་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཡུང་སོགས་དམ་པའི་ཆོས་
 ཀྱི་བཀའ་དྲིན་མཐའ་ལྡས་པ་བསམ་ནོ།།

དེ་ནས་གསང་སྤྲུགས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བགོ་བསྐྱལ་བཞེས་པར་
 དགོངས་ནས་སྒྲིབ་རྒྱུ་གྲ་ཆང་དུ་འཇུག་ཅིས་མཛད་ཀྱང་། ཉམ་ཞེ་གཏེར་
 གཏོན་(སྟོན་)ཆེན་པོའི་གསུང་གི་མཆམས་སྦྱར་བ་ལྟར་གྲ་ཆང་ཕན་བདེ་
 ལེགས་བཤད་སྒྲིབ་དུ་འཇུག་པར་མཛད་དེ། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་སྒྲོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། རྗེ་བཙུན་གཏེར་བདག་སྒྲིབ་བ།
 གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་འཇམ་དབྱངས་གསལ་པ་སོགས་ཀྱི་ཞབས་དྲུང་དུ་
 གསར་སྦྱིང་དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་ལྡས་པའི་དབང་ཡུང་རྗེས་གནང་རིག་
 གཏད་བྲིས་ཐེག་ཕྱག་ལེན་སོགས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་གནས་ཀྱན་བསམ་སྦྱོང་
 མཐར་ཐུན་མཛད་པས་དོ་རྗེ་སྦྱོབ་དཔོན་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་
 འཕྲིན་ལས་དུས་སུ་བབས་ཏེ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་བཀའ་ཡུང་ལྟར་མདོ་
 ཁམས་ལུམ་མདའ་མངོན་དགའ་དགོན་གྱི་ཆོས་སྤྱི་ལ་ཐེབས་ནས་དགོན་
 དེའི་འདུ་ཁང་དང་སྒྲ་བྲང་གསར་བཞེ་མཛད་ཅིང་། ཆོས་སྦྱོང་གསར་
 འཇུགས་དབང་ཡུང་མང་དུ་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་(ཁྱེ་)སྒྲོ་ནས་སྤྱིགས་
 དེར་རྒྱལ་བའི་བརྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་དོ།།

དེ་ནས་ནི་མ་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་ཕེབས་ཏེ་རྒྱལ་དབང་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་སོགས་བདག་ནི་དེ་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་
 རྣམས་ཀྱི་ཞབས་བྱུང་དུ་མཇུག་ཁ་ལྷན་གྱིང་། སྤར་ཡང་དམ་པའི་ཆོས་
 ཀྱི་བཀའ་བྲིན་མང་དུ་ལྷན་ནས་བཞུགས་སྐབས། སེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་
 ཆེན་པོའི་མཁན་པོ་རྗེས་མ་ལྷན་པ་ལྟར། དེ་ཆབ་རྩ་སྡེ་སྡེ་ནས་བསྐོ་
 བཞག་མཛད་པར་དབེན་པ་བསྐོས་ཆོག་པའི་དགོངས་ཁྲིལ་ལྷན་གྱིང་།
 རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་བཀའ་སྩལ་སྤྲུལ་(སྤྲུལ་)སྟོན་དུ་བྱེད་རང་གི་དགོན་
 གཞིས་དང་ནི་གིས་(གཞིས་)ཕ་མ་དང་འཕྲད་བདེ་བ་དང་། བྱུང་པར་སེལ་
 ཆོས་སུ་མཆོན་ནི་དུ་ཏི་ལྷ་ལ་ངག་ཐོག་ནས་འཆད་ཉན་བྱེད་དགོས་པར་མ་
 ཟད། དབང་ལུང་གཏོར་རྒྱལ་སོགས་སྡེ་གས་ཆོས་གྲུང་མང་དུ་དགོས་ཀྱིན་
 ཡོད་འདུག་པས་ད་ལམ་ཅིས་གྲུང་འགྲོ་དགོས་ཚུལ་བཀའ་ཕེབས་ཏེ་འཆད་ཉན་
 ཡིག་ཆ་འདི་དང་འདི་འདྲར་བྱེད་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་ལུང་ཡིག་ཆ་བཅས་
 གནང་ནས་མེ་སྒྲུལ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༧)ཏོར་རྒྱ་བཙུ་གཉིས་པའི་ཡར་ཆོས་དགེ་བར་
 དབུས་འགྱུར་གྱུ་འཛིན་པོ་བྲང་ནས་ཆེབས་ཁ་བསྐྱུར་ནས་རིམ་གྱི་(གྱིས་)ལྟོ་
 ཕྱོགས་འཛིན་མའི་རྒྱན་ཅིག་སེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་གྱི་སྡེ་ཆེན་དུ།
 ས་ཏོ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༧)ཏོར་རྒྱ་དང་པོའི་དམར་ཆའི་བཟང་པོ་དང་པོའི་ཆོས་བཟའ་
 (གཟའ་)སྐར་བཟང་འཛོམ་དུས་འདུས་ཆོགས་སེར་འབྲང་ཆེབས་སུ་བཅས་ཐོ་
 བྲང་དགའ་ལྷན་ལྷན་པོར་ལེགས་པར་ཕེབས། ཁྱི་འདོན་གྱི་དུས་གནས་བཟུན་
 བཙུ་དུག་གི་དོག་(དོགས་)བརྗོད་ལས་བརྩམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་དང་སེར་ཇ་ཁྱི་
 འགྲེད་སོགས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱུལ་དོ།

དེ་ནས་དགུན་ཆོས་སོགས་ཆོས་ཐོག་སོ་སོར་མཁན་པོ་གོང་མའི་
 མཛད་སྒོལ་བཞིན་འདུལ་མངོན། དབུ་པར། རྫོང་ཉགས། བསྐྱུས་གྲུ་ཆེ་
 རྒྱུང་། གྲུ་ཀན་མཚན་ཉིད་མི་སྟོགས་པ་རྣམས་ལ་ཙ་གཞུང་རྒྱུན་འཇུག་
 སོགས་ཐུགས་འདོན་ངོས་ལྡན་ཐོག་ནས་གནང་། དེ་ཡང་དབུ་པར་
 མཛད་གསུམ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་འབུམ་
 རྩར་རྒྱུགས་པ་དེ་བཞིན་དང་། གོང་ས་མཚོག་གིས་བཀའ་ལུང་ལྟར་
 རྣམ་འབྲེལ་ར་བ་བསྟོད་པའི་ལུགས་དང་། འདུལ་བ་ལུང་རིག་(རིགས་)
 གཉེར་མཛོད་གསར་འཇུགས་མཛད། །རྫོང་ཉགས་གཉིས་ཀྱང་རྩ་བསྟོད་
 ལུགས་དང་བསྐྱུས་མཚན་ཀྱང་ཉེར་གཅིག་ཙམ་འཇུགས་པར་མཛད།
 དབུར་ཆོས་དང་པོར་རྩ་སྟོད་ཆེ་བར་ལམ་རིམ་ལ་ཟབ་བཤད་དང་སྐབས་
 འགར་ཆོས་སྟོད་སྐལ་བཟང་མགྱིན་རྒྱུན་དང་བདེ་གཤེགས་བདུན་གྱི་ཆོག་
 བསྐྱིགས་༼༢༤༽ཡིད་བཞིན་དབང་རྒྱལ། གནས་བཏན་བཙུ་བྱུག་གི་མཛོད་
 ཆོག་རྒྱལ་བསྟན་མཛད་(མཛད་)མེད་མོར་བུ་སོགས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་བཀའ་
 རིན་ལེགས་པར་བསྐྱར་ངོ་། །བསྐྱིགས་ཁྱུན་རྣམ་གཞག་དང་འཆད་ཉན་
 སོགས་མཁན་ཆེན་གོང་མའི་མཛད་པ་ལས་ཀྱང་གོང་འཕེལ་ངོས་དགེ་
 འདུན་ཆེ་བཤེས་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་སྒོལ་བཞིན་ཆོག་ལ་གོང་ཁབས་མཚོག་
 གིས་མཛད་པའི་མི་འབྲུགས་པ་ལྟ་དགུ་མའི་དཀྱིལ་ཆོག་ག་སུར་གསར་པའི་
 རྒྱ་རྒྱུན་དབང་ལུང་གནང་ནས་གསར་འཇུགས་མཛད།།

དགོན་ལག་རྣམས་སུའང་མི་འབྲུགས་པའི་ཆོག་ཕུག་ལེན་དབང་
 ལུང་བཅས་གནང་ནས་གསར་འཇུགས་དང་། བཙུན་མ་དགོན་རྣམས་

སུ་སྲ་སོར་ཆོས་བརྩའི་ཆོ་ག་ཕྱན་བུ་བཏོང་སྲོལ་ཡོད་པ་དང་། གོང་ས་
 རྒྱལ་དབང་མཆོག་དུ་ད་ཆ་ཆོས་བརྩའི་ཆོ་ག་བཏང་ཆོག་མིན་གྱི་སློབ་
 རྩོམ་ཞུས་ལན་དུ། ཆོས་བརྩའི་ཆོ་ག་བོད་ཁམས་བདེ་ཐབས་ལ་ཕན་བྱེད་
 ཡིན་པས་ཕྱག་ལེན་སོགས་ནམ་དག་བསྐྱབས་ནས་བརྩུགས་མཆོག་(ཆོག་)
 ཐེབས་པ་ལྟར། ཐུགས་སྦྱབ་དབང་ལུང་ཕྱག་ལེན་སོགས་ནམ་དག་དང་
 བཅས་འཇུགས་པར་མཛད་དོ།

ཡང་བརྩན་མ་དགོན་འགའ་ཞིག་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཆོ་ག་གཏོང་
 སྲོལ་འདུག་པར་ཡང་གོང་ཞབས་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཆེན་
 པོས་མཛད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འགོ་བ་ཀྱན་སྦྱོལ་གྱི་ལས་བྱང་བཞིན་
 འཇུགས་པ་གནང་། དེ་ནས་རྗེ་བརྩན་ཐུ་མ་དེ་ཉིད་ཆོས་སྤྱོད་གས་ཀྱི་བྱ་བ་
 གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་ཁྱད་པར་བཀའ་གདམས་ཀྱི་སྦྱོས་མཆོག་སྦྱ་
 མཆེད་གསུམ་གྱི་ནམ་ཐར་ལྟར་བཞེས་མཛད་ལ། དེ་ཡང་བཞེས་གཉིན་
 (ཆེན་)པོ་སྦྱན་སྲ་བ་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་གཞི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་
 པ་མཛད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལྟར་མཁན་ཆེན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་
 ཀྱང་ཤེལ་ཆོས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གོག་ཉམས་ཤིན་དུ་ཆེ་བར་གཟིགས་
 ནས་གསར་སྦྱོན་མཛད་པའི་ཐུགས་འདུན་འབྱུངས་ཏེ། གཞུང་ས་ཆེན་
 པོར་བསྩོལ་(སྦྱབ་)སློན་ཞུས་ནས་དོན་གྲུབ་ཅེས་པ་ས་མོ་ལུག་(ཕྱི་མོ་༡༩༤༧)
 གི་ལོ་དཔོ་ལྷ་བའི་ཡར་ཆོས་དགེ་བར་སློན་དུ་བགོགས་སེལ་ལྟ་བསངས།
 རྒྱལ་བཅན། དག་ལྟ་སྤང་སློང་། སློམ་ཏ་འཇུགས་པ་སོགས་སློན་དུ་
 བཏང་ནས་འདུ་ཁང་སོགས་ཀྱི་ཉེན་རྫིང་ནམས་སར་(ས་)ཆོག་གནང་ཏེ་

(ཉེ་)ལས་མགོ་གསར་དུ་འཇུག་པར་མཛད་ནས། དགེ་འདུན་གཞིན་གས་
 རྣམས་དང་སྣ་སྡེ་མང་པོས་ལས་ལ་འབད་པས་བཅིག་ཙ་མི་སྦྱིད་ཙ་མ་(ཙ་མ་)
 ཡོང་དུས་ས་ཏུ་བསྡེམས་པ་དང་བཤད་སྐྱབ་ཡོངས་སྦྱོད་འཕེལ་བ་སོགས་
 གྱིས་བུམ་གཏེར་མང་དུ་འཇུགས་པར་མཛད་པས་ལེགས་ཆོགས་ཕུན་སུམ་
 ཆོགས་པར་གྱུར།།

དེ་ནས་རྣམ་དཀར་ལས་ཆོགས་འབད་པ་ཆེས་པས་ས་ལུག་གི་ནང་དུ་
 འདུ་ཁང་ཀ་བ་སུམ་ཙུ་མོ་དུག །སློ་འཕྲོར་ཀ་སྐྱུངས་གཉིས་མ་དང་། འདུ་
 ཁང་སྟེང་གི་རུབ་བྱང་དུ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱུ་བརྟན་གསུང་བྱོན་མ་སོགས་
 ལེ་མ་བྱིན་ཅན་སྣ་ཆོགས་མཛར་དུ་མངར་(ཆར་དུ་དངར་)བའི་བཞུགས་
 ཡུལ་དགའ་ལྡན་འོག་མིན་སྣ་ཁང་ཀ་བ་ཞི་མ། དེའི་ཤར་དུ་དགའ་ལྡན་ལམ་
 རིམ་སྣ་ཁང་ཀ་བ་དུག་ཡོད། ཤར་རུབ་འཕགས་པའི་གནས་བཏན་སྣ་ཁང་།
 རྩོ་རུ་རྒྱགས་ཁང་གསང་རྒྱགས་དགའ་ཆའ་མདོ་ཕུགས། རྩོ་རུབ་དུ་རུང་
 ཁང་ཀ་ཆེན་བཞི་དང་དེའི་སྟེང་དུ་སྦྱི་ཁང་རབ་གསལ་ཕུན་ཆོགས་འཕྲོར་
 ཕྱིས་ཁང་། རུབ་དུ་སྦྱོན་གཞུ་ཉེར་མཁོ་བདེ་སྦྱིད་ཁང་། གཞན་ཡང་ཤིང་
 ཁང་ཆེན་མོ་སོགས་ལེགས་པར་གྱུབ་པར་མཛད་དོ།།

སྐར་ཡང་དུག་པོ་ལོ་(ཐུ་མ་༡༤༡)ནང་དབྱར་དུས་སུ་སྣ་ཁང་རྣམས་
 གྱི་༡༥༥༥ཞལ་བ་སྡེན་པ་དང་སོགས་བསྐྱབས་ཤིང་སྡེན་པ་དེ་གི་མཛེས་ཆུན་
 དུ་གསེར་ཟངས་ལས་གྱུབ་པའི་རྣམ་བཏུ་དབང་ལྡན་དང་བཅས་པ་ལྷ་
 ནའི་ཡི་གེར་སྐྱབས་པ་བཞེགས་མེད་དུ་གྱུབ། དེ་དག་གི་བར་བར་དུ་ཆོས་
 བུའི་བཀའ་ཆོས་གནང་བ་སོགས་འཆད་ཉན་ཀྱང་ཆག་མེད་མཛད་དོ།།

དེ་ནས་གཞུང་ས་ཆེན་པོའི་ཆོན་ཅི་གསེར་ཤོག་བཅས་ཀྱི་ཆེར་
 གནང་བ་དང་སྟོ་ཁུལ་གྱི་སྤྱིན་པདག་སེར་སྐྱ་མང་པོས་ཞིང་ཁམས་སྟེག་
 པའི་དངོས་འབྱོར་ཐ་བར་ནས་སྤྱག་རྩལ་གང་ཐོན་དང་བཅས་ལྷགས་
 བྱའི་(ཐུ་མ་༡༦༡)དབྱར་ཐོག་པིར་ཐོགས་མཁས་པ་ཆོས་འཕེལ་སོགས་
 བཙུ་སྤྱག་སྟེག་ཙམ་གྱིས་འདྲུ་ཁང་ཆེན་མོའི་སེང་གཡལ་ལ་ལྷེ་བས་རིས་
 དབུས་སུ་བྱུ་བ་དབང་གྲུ་སེང་གེ་ལ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་དྲུག་
 མཆོག་གཉིས་ཀྱིས་བསྟོར་བ། དེའི་གཡལ་སུ་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་བྱ་སྟོན་སོགས་ལྟ་མགོན་ཁ་གས་ཀྱིས་བསྟོར་བ།
 གཡོན་དུ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ལ་རྒྱལ་སྤྱས་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་
 སོགས་ཉེ་སྤྱུ་མས་བསྟོར་བ། ལྷེ་བས་གཡལ་ལ་མཉམ་མེད་རྩི་པོ་ཆེན་
 པོ་ལ་བཀའ་གདམས་ལྟ་བཞིས་བསྟོར་བ། ལྷེ་བས་གཡོན་ལ་འབྲོམ་སྟོན་
 རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དུར་སྤྱིག་འཆང་བ་བཞིས་
 བསྟོར་བཅས་བྱིན་བརྒྱབས་གཟི་བྱིན་འབར་བའི་ལྷ་ཆོགས་རྣམས་དང་།
 གཙུག་ལག་ཁང་ཅེ་མོའི་ནང་གི་ཤིང་ཅི་དང་སྟོ་འབྱོར་བསྤྱགས་(ལྷགས་)
 ཁང་དང་བཅས་པའི་ཤིང་ཅི་རི་མོའི་རྣམ་འགྱུར་སྤྱ་ཆོགས་ལ་གསེར་ཤོག་
 ཏུ་ཅང་ཀྱི་ཆེ་བའི་བཀོད་པས་སྤྱས་པ་དང་། སྟོ་མཆོར་གྱིས་(ཐུ་)ལྷེ་བས་
 ལ་ལོ་མ་གྱོན་མ། རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་བཞི། སྤྱད་པ་འཁོར་ལོ་རྣམ་འབྱེད་ནས་
 བཤད་པ་ལྟར་དང་དཀར་ཆག་མདོར་བསྐྱུས་བཅས་གྲུབ་པར་མཛད་དོ།

དེ་ནས་ཀྱི་ཁྱི་(ཐུ་མ་༡༦༢)དབྱར་དུས་སུ་འདྲུ་ཁང་ཆེན་པོའི་ལྷེ་བས་
 བྱིས་ཡོངས་རྩོགས་མཛད་དེ། དེ་ཡང་སེང་ཁྱིའི་ཐད་ཀྱི་དབུས་སུ་འཇམ་

མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་རྒྱ་མཁས་སོགས་ཉེ་སྤྱུ་དུ་མས་
 བསྐྱོར་བ། དེའི་གཡམས་སུ་བྱབ་དབང་གནས་བཅུའི་རྩ་ཆོག་གས། གཡོན་དུ་
 ཁམས་གསུམ་འགྲོ་བའི་འདྲེན་མཆོག་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་
 འབྲུངས་རབས་དང་ཉེ་སྤྱུ་དུ་མས་བསྐྱོར་བ་དང་། དེ་ནས་གཡམས་བསྐྱོར་དུ་
 འཛངས་སྒྲུན་ནས་བཤད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་ཞིང་བཀོད་ཆངས་འགྲིགས་དང་།
 སྤྲན་ཐུ་གཙོ་འཁོར་འདོད་ཁམས་དབང་སྤྱག་དམག་ཐོར་མ། ཆོས་སྤྱང་བཟ་
 བེས་འོད་འབར། སྤྱལ་སྒོན་དོ་རྩེ་གསལ་ལྡན་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་སྒྲ་
 མ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱུ་བརྒྱན་མཐའ་ཡས་པ་བཞུགས་པའི་གཙོ་བོ་
 རྣམས་གསེར་རྒྱངས་ཀྱིས་སྐྱུ་ག་བྱུགས་པ་ག་སྤྱག་བསྐྱུན་ནོ། །གཞན་ཡང་
 རྩེང་གི་རྩ་ཁང་གར་རྩུབ་སྤྱི་ཁང་རབ་གསལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་
 བེང་ཕྱི་ཡང་རགས་རིམ་གྲུབ་པར་མཛད་དོ། །

དེ་ལྟར་བྱ་བ་ལས་ཀྱིས་འཁོར་ལོའི་སྒོ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་
 བརྟེན་པར་བཅས་པ་རྣམས་མེ་ཉོག་མདའ་ཅན་གྱི་ཞགས་པས་འཆིང་བར་
 མ་རྩས་པར་རྩ་ཆེན་ལོ་(ཕྱི་མ་༡༧༤༩)ལྷུ་དབྱངས་ཀྱི་རྒྱ་བར་ཡོངས་རྫོགས་
 གྲུབ་པར། གེགས་སེལ་གྱི་བེས་བརྩོད་ཀྱི་མེ་ཉོག་འཕྲོར་བ་སོགས་ཀྱང་
 ལེགས་པར་མཛད་དོ། །

དེ་ནས་ཁྲག་སྐྱུག་གི་ལོ་(ཕྱི་མ་༡༧༤༩)ས་ག་རྒྱ་བའི་ཡར་ཆེས་དགེ་
 བར་རྩེ་ཉིད་འཛིགས་མཛད་བཅུ་གསུམ་གྱི་འཁོར་ལོའི་གཙོ་བོར་བཞེངས་
 ཉེ་སྤྱུགས་གྲུའི་འདུས་སྡེ་ཡོངས་རྫོགས་དང་བཅས་འདུ་ཁང་སོགས་
 རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་རྣམས་ལ་རབ་གནས་མངའ་གསོལ་༼མཇུག༽

ཀྱས་པར་མངོན་ཆོ། ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ཅིང་འོད་གྱི་(གྱིས་)བྱབ་པ་
དང་མེ་ཉོག་དཀར་པོའི་ཆར་བབས་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་དགེ་མཆོན་
དུ་མ་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲུང་ངོ་། །སྤྱིན་བདག་བཀའ་བསྐྱོའི་གསུང་བཤད་
སྐབས་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་དཔལ་གྱི་སྡེ་ཆེན་དགའ་ལྡན་ལེགས་བཤད་
སྒྲིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་འདི་ནི་དེ་མེ་ཉོག་མདའ་ཅན་གྱི་ཞགས་
པས་རུང་ཟད་འཆིང་བར་མ་རྒྱས་པར་ལོ་རྒྱུ་འདི་ལྟ་བུ་དག་གིས་ཁོངས་སུ་
བྱབ་ཚུལ་གསུངས་པས་དེ་སྤྱིན་ཆད་ཆོས་སྡེའི་མིང་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་
དཔལ་གྱིས་(གྱི་)སྡེ་ཆེན་ཞེས་པའི་འདོགས་སུ་དགའ་ལྡན་ལེགས་བཤད་
སྒྲིང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་དེ་ཡིན་ཅིང་མཆོན་སྒྲུང་ལེགས་སོ།།

དེ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་ཐུ་མ་དེ་ནི་དེ་རབ་བྱུང་བཙུ་གཅིག་པའི་ས་ན་(ཕྱི་
མོ་༡༦༥༡)ལོ་བྱི་ཐོག་དུ་འཁོད་པ་ནས་བཟུངས་ནས་ཡང་ངལ་བ་མེད་པའི་
མཆོན་ནི་ད་སྐོར་གྱི་འཆད་ཉན་ཆག་མེད། འདྲུ་ཁང་མ་ལག་བཞེངས་
པ་སོགས་བྱ་བ་ལས་གྱིས་(གྱི་)འཁོར་ལོ། ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོའི་འདུས་སྡེ་
བགྲེས་རིམ་ནམས་གྱིས་གཙོས་སྒོ་གསལ་མང་པོར་དགེ་ལུགས་འཛིན་ས་
བྱེད་བཙུ་གསུམ་མའི་དབང་གཞི། མི་འབྲུགས་པ་ལྟ་དགུ་མའི་དགྱིལ་
དབང་སོགས་དབང་གི་རིམ་པ་ཆེས་མང་བ་དང་། ཆོས་སྡེ་ད་སྤྱིན་ཐུ་གནས་
བཙུ་ལམ་རིམ་བསྐྱང་བསོ་རབ་གནས་གཏོར་མ། གྲིབ་སེལ་སོགས་དབང་
ལུང་གང་དགོས་གནང་བ།

ཆོས་སྡེའི་བཀའ་རམ་བགྲེས་ཁ་དུ་མ་དང་། དགོན་ལག་གི་གྲ་
བཙུན་ཆེས་མང་བར་སྤྱིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱིས་(གྱི་)འབྲིད། བདེ་བ་ཅན་

གྱི་ཉལ་བསྐྱོམ་སོགས་སྐྱབ་བསྐྱོར་གྱི་བཀའ་ཆོས་གནང་བ་དང་། དགོན་
ལག་ནམས་སུ་བྱུགས་སྐྱབ་མི་འབྱུགས་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་དང་སྒྲ་མཆོད་
སོགས་ལུང་གང་དགོས་ཡུལ་གྱུ་སོ་སོར་ཆེ་ན་སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཅི་
འདོད། ཉི་ཤུར་ཆོས་སྡེའི་དགོན་ལག་བཀྲ་ཤིས་དགའ་ལྡན་གསར་འཛུགས་
གནང་བ་སོགས་དགོན་སྐྱུག་ནམས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་། ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་ལོ་
ལོ་བཞིན་སྤྲོད་ཐོབ་ཆེ་གཉིན་གང་མ་སོགས་དགེ་འདུན་གྱི་བསྟེན་བཀྲར།
གནས་བརྩུ་གྲ་ཆང་སོགས་སྐྱུ་གསུང་བྱུགས་རྟེན་བཞེངས་པ། སྐྱུང་གནས་
སྡོམ་འཛོགས་ཀྱི་སྡོན་འགྲོའི་ཆོས་བཤད་སོགས་བཀའ་ཚུལ་གནང་།

དགེ་སྟོང་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་འཛོགས་བརྒྱ་ཕྱག་བཞུལ་བར་
གནང་བ་སོགས་ཆོས་ཚུལ་གང་ལའང་སྤྲོ་ཆོས་མི་མཛད་པར། བརྒྱད་
ལྡན་གྲ་མ་སོ་སོའི་བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས་པར་གནང་བས་མདོ་སྐྱུགས་
གང་ལའང་མི་མཆེན་པ་མེད་པས་ཆོས་ཀྱི་ན་ཐམས་ཅད་མཆེན་པར་
གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་སྡོན་སྐྱུ་པན་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ནས།
ཟང་ཟིང་སྟོང་འབྲུན་ལུས་པའི་ལག་པད་ཀྱིས་བསྐྱུན་པའི་གོས་དར་ལས་
གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན། བྱེ་ཤུར། བན། རུས་རྒྱན། གསེར་རྒྱུ་མང་བ།
ཆོས་སྐྱོང་དུ་མའི་ཞལ་བརྟན། སྐྱོལ་ཆས་ཀྱི་ཕྱག་མཆོན་དུ་མ། རྗེ་བཙུན་
ཙོང་ཁ་པའི་སྐྱུ་ཐང་ཆེ་ལེགས་སོགས་སྐྱུ་གསུང་བྱུགས་རྟེན་དུ་མའི་སྐྱོར་
འཇགས་གནང་ངོ་།

དེ་ནས་མིག་དམར་(ཕྱི་ལོ་༡༦༩༩)ཀྱི་ལོ་གྲོ་ཁྱན་ཟླ་བའི་ནང་དུ་འདུས་
ཆོགས་བརྒྱ་བསྐྱོར་དང་བཅས་གྲུ་འཛིན་ལོ་བྱང་ཆེན་པོར་མེས་ཀྱི་

གོང་ཞབས་ཡས་ཕྱིན་ལ་ཞབས་བདུན་འབྲུལ་བ་དང་བར་འདུལ་ལུགས་
 གྱིས་(གྱི་)སྒོ་མ་རྒྱན་བཞེས་པ། སྒོ་མ་ཉམས་ལེན་བསྐྱོར་གྱི་བཀའ་
 ཆོས་མང་དུ་བསན་པ་དང་། གཞུང་ས་ཆེན་པོར་ཤེལ་ཆོས་ཀྱི་གདན་
 ས་དགོངས་ཁྲིལ་ཞུ་བ་རྣམས་མཛད་དེ་སྐར་ཤེལ་དཀར་དུ་ཕེབས་ནས།
 ཆེ་བགོས་མང་པོར་བསྟེན་༼ཧྲེ་ཤེ་༽རྫོགས་གནང་བ་སོགས་གདུལ་བུ་
 མཐའ་ཡས་པར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་བཀའ་དྲིན་གྱིས་བྱབ་པར་མཛད་དོ།
 དེ་ལྟར་རྗེ་བརྩན་ལྷ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་ས་པོ་
 རྟའི་(ཕྱི་མ་༡༧༧༥)ལོ་ནས་མིག་དམར་(ཕྱི་མ་༡༧༨༩)ཀྱི་ལོའི་བར་ལོ་ངོ་བདུན་
 བཅུགས་ནས་དགོན་མ་ལག་ཆང་མ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དར་རྒྱས་སུ་
 མཛད་པ་ནི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་པས་སྡེ་ཆེན་འདི་ལ་
 བཀའ་དྲིན་མཚུངས་ལྷམ་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ནས་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་དུ་མི་ཉག་གུབ་ཆེན་ལེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ་
 མངའ་གསོལ་ནས། ཤིང་བྱའི་(ཕྱི་མ་༡༧༨༩)ལོ་དྲོར་ལྷ་བརྩན་གཅིག་པའི་
 དཀར་ཆའི་རྒྱལ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་ལ་ཆོས་བྲལ་ཆེན་པོ་ནས་ཆིབས་ཁ་
 བསྐྱར་ཏེ་གྲུང་ཐང་གི་དབེན་གནས་མཆེད་མཁར་ལུགས་ཐག་ཕྱག་
 བར་ཕེབས་ནས་དེ་ཉིད་རྒྱན་བཅུགས་མཛད་དོ། །གནས་དེར་ལམ་ཐུན་
 མོངས་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པ་གསང་སྤྲུགས་དོ་རྗེ་ཐེག་པ་གསར་རྟེན་
 གཉིས་ཀའི་ཉམས་ལེན་མི་ལོ་སུམ་རུ་རྩ་བཞིའི་བར་རྩེ་གཅིག་དུ་མཛད་
 པས། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་གཟིགས་དང་སངས་རྒྱས་སོ་སྡེའི་
 ལན་གཉིས། དཔལ་དོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལྷ་མོ་དམར་ཟོར་མ། དེག་རྩེ།

སྒོལ་མ། བརྩ་གཅིག་ཞལ། སྤྱན་རས་གཟིགས་སེམས་ཉིད་ངལ་བསོད་ང་
 ཆོས་བསྐྱུང་བཀྲ་ཤིས་འོད་འབར་རྣམས་ཀྱིས་ཞལ་གཟིགས། མཁའ་འགྲོ་སྡེ་
 རྣམས་རྗེ་ཉིད་བདེ་མཆོག་ཏེ་རྩ་ཀ་དངོས་ཡིན་པར་ངོས་བཟུང་བ་དང་། གཞན་
 ཡང་རྒྱལ་བ་ཞི་ཁྲིའི་ལྷ་ཆོག་མང་པོའི་(མས་)ཞལ་གཟིགས་ཤིང་བྱིན་གྱིས་
 བརྒྱབས་པས་བྱུང་འདྲུག་སྐྱུ་བཞིའི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་གྱུར་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་མཆོག་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་གྱི་
 (གྱིས་)མི་བྱབ་པ་དང་ལྡན་པ་དེའི་རྣམ་ཐར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་བརྗོད་
 པར་མི་རྒྱས་ལ། གདུལ་བྱ་ཐུན་མོངས་པའི་ངོར་ཡང་སྐྱུ་ཆེ་རིལ་པོ་
 བཤད་སྐྱུ་བ་ཀྱིས་(གྱི་)བྱ་བ་ཐོས་བསམ་སྒོ་མ་གསུམ་འཆད་ཅོད་ཅོ་མ་
 གསུམ་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཉེན་བཞེངས་པ། དགེ་འདུན་གྱི་བསྟེན་བཀྲ་ས།
 སྒོ་བ་མ་རྗེས་འདྲིན་སོགས་རྣམ་དཀར་གྱི་མངོད་བཟང་ཁོ་ནའི་ངང་ནས།
 དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་བརྒྱད་དུ་ཐེབས་པ་རྣམས་(རྣམ་)འཕྱུང་(སྤྱི་ལོ་
 ༡༢༡༩)ཞེས་པའི་ལོ་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཡར་ཆོས་བཞིའི་རྣམ་སེང་ལ་གཟུགས་སྐྱུ་
 ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ནས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཆོས་
 སྐྱུ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་སུ་བྱེ་རོལ་དུ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ཅིང་
 འངའ་ཆོན་སྐྱ་ལཱའི་གྱུར་ཕུབ་ཅི་བས་ཤར་གྱེན་སྒྲིང་སོགས་སྟོགས་ཀྱན་
 བྱབ་པ་དང་། གཟིམ་ཆུང་གིས་(ཞི་)མདོ་ཐུགས་ཐམས་ཅད་དེ་བཟང་
 པོས་བྱབ་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་དགེ་མཆོར་མཐའ་ཡས་པ་སྤྱང་ཞིང་།
 དེ་ནས་བར་དོ་ཡོངས་སྟོན་རྟོགས་པ་སྐྱུ་མའི་སྐྱུར་བཞེངས་ཤིང་།
 སྐྱུ་དེ་ལས་སྐྱ་ཆོག་མང་པོའི་སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱུ་རྣམས་ནི་དག་པ་མཁའ་སྟོན་

ཀྱིས་(ཀྱ་)ཞིང་ཁམས་ནམས་སུ་གསེགས་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་ཐུད་
 ལྷེའི་དགོངས་པ་ལྟར་ཆོག་ཕྱག་ནམ་དག་གི་སྒོ་ནས་ཕུར་མེ་ཕྱལ་བར་
 འཇམ་མཆོན་(ཆན་)མཁའ་དབྱིངས་ཀྱན་བྱལ་བ་དང་། དབུ་ཐོད་ཀྱི་
 དུམ་ཕུར་རྗེ་བཙུན་ནི་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མའི་སྐྱུ་བརྒྱན་དང་། ཨ་དང་ཡ་
 ཡིག་སོགས་གསལ་བར་བྱོན་པའི་རོ་མཆར་མཐའ་ཡས་པ་དུ་མ་བྱུང་བ་
 རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ།།

དགོངས་པ་རྗེ་གས་ཐབས་དགེ་འདུན་གྱི་བརྟེན་སྐྱུར་(བཀྲར་)། སྐྱེ་
 པོར་སྐྱེན་གཏོང་། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཞེང་བ་སོགས་ཐུགས་སྒྲས་
 གནས་བརྟན་ཆེན་པོས་ཕྱུལ་ཕྱིན་མཛད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཤེལ་དཀར་
 ཆོས་ལྷེ་ཆེན་པོ་ལྷ་སྐྱེ་གཉེར་བྲུ་ཆང་མས་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་
 བྱང་ཉྀ་པ་ཉྀ་ཆེན་མཆོད་རྟེན་ཐོག་ཆད་མ་བཞེངས་པ་སོགས་བྱིན་རྒྱལས་
 གཟི་བྱིན་འབར་བའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་མང་ཞིང་། སྒོ་བཙོགས་རང་
 རང་གི་རྟེན་དུ་བཞེངས་པའང་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པར་གདའ་ལོ།།

རྗེ་བཙུན་ཐ་མ་འདི་ནི་སྐྱུ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་(ཀྱ་)རྣམ་དཀར་ཙམ་
 ལ་བརྟོས་པ་མིན་པར་སྒོན་པོ་བཀའ་ཐང་ལས། ལང་འགྲོ་དགོན་མཆོག་
 འབྱུང་གནས་འདི། །ཀྱ་གར་ཡུལ་གྱི་མ་ག་རྣམ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་
 པ་ལྟར་སྒོན་ཀྱ་གར་དུ་འབྱུངས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤྱོད་ལྷེ་
 བཙན་གྱི་དུས་སུ་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོའི་ཐུགས་སྒྲས་རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྷེ་
 རང་མཆོན་(ཆན་)ལང་འགྲོ་དགོན་མཆོག་འབྱུང་གནས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས།
 དེའི་སྐྱེ་སྐྱུ་རྩལ་སྐྱེ་ལུང་ལས།།

ལྷ་བཙུཁ་རལ་དུས་ཀྱི་ཐ་མ་ལ། །ད་ལྟའི་ཡང་འགྲོ་ལོ་ཙ་དགོན་ཅོག་
 འདི། །སྒོན་ལམ་དབང་གི་སྒྲུབ་དགུ་རྒྱུད་ནས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་
 ཡང་འགྲོ་ལོ་ཙ་ནས་འབྱུངས་རབས་དགུའི་བར་ཟབ་གཏེར་མངའ་བདག་
 ཞིག་པོ་གླིང་པ། འགྲོ་འདུལ་གླིང་པ། རྩ་གླིང་པ་སྟེ་སྐྱ་གཅིག་ལ་མཆོན་
 གསུམ་དུ་གྲགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་སྐྱ་སྐྱུལ་གྲགས་པའི་མཆོན་ཅན་དང་།
 གསུང་སྐྱུལ་རྒྱལ་མཆོན། ཐུགས་སྐྱུལ་འོད་ཟེར། ཡོན་སྐྱུལ་དོ་རྩེ། འཕྲིན་
 སྐྱུལ་བཟང་པོའི་མཆོན་ཅན་སྟེ་ལྷ་དང་། རིག་འདུས་སྐྱུལ་པ་དཔའ་པོ་
 ཆེན་པོ་རང་གྲོལ་ཙལ་སྟེ་སྐྱུལ་སྐྱུ་དུག །དེ་ནས་སྐྱུལ་པ་མང་པོས་སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་མང་དཔའི་ནང་ནས་ཡར་ལུང་ཤེལ་བྲག་དུ་དར་མ་བྱི་མེད།
 བར་སྐབས་དབང་སྟོན་མཁས་པའི་དབང་སྒྲོ་གྲོས་བསྟན་(བཟན་)པ། དེའི་
 སྐྱུ་སྐྱུལ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ནམ་མཁའ་དོ་རྩེ། སྐྱུ་ཁང་ཆོས་རྩེ་སྒྲོ་གྲོས་
 རྒྱལ་མཆོན། དེའི་ནམ་སྐྱུལ་རྩེ་བཙུན་གྲུ་མ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཆོས་
 རྩེ་བྲག་གིས་རྒྱ་མཆོད་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ན་ནམ་པར་ཐར་པའི་ལུ་མཐའ་
 བརྗོད་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ།།

སྐྱས་པ། སྐར་ཡང་ཤེལ་ཆོས་དཔལ་གྱི་བདེ་ཆེན་འདིར།།
 འཇམ་དཔལ་སྟིང་པོའི་རིང་ལུགས་ཡིད་བཞིན་ནོར། །ཐོས་བསམ་
 སྒོམ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཅེར་དགོས་པའི། །མང་ཐོས་མཁས་བཙུན་དུར་
 སྒྲིག་འཆང་པའི་ཆོགས། གསེར་མདོག་ལྷ་བཟང་ཏོག་གི་མངོས་རྒྱན་
 ཅན། །མཉམ་མེད་དགའ་ལྡན་པ་ཞེས་རབ་གྲགས་པའི། །བསྟན་པ་རིན་
 ཆེན་མཁའ་གཙང་གསར་བརྒྱགས་(འཇུགས་)ཀྱི། །མཁན་པོའི་ཐོག་མར་

མཁས་གྲུབ་ལེགས་པའི་དོན། །ལྷན་གྲུབ་གང་དེར་རབ་བྱུང་བཅུ་པ་ཡི།
 ལྷ་ཉིད་(ལྷ་མོ་༡༥༤༣)ལོ་ནས་དཔོ་ཆེན་ཆོས་དགེ་བར། །ཐེབས་ཏེ་ཤེལ་
 ལྷར་རབ་དཀར་ཆོས་གྲུ་འདི། །དར་རྒྱས་མཛད་ཆེད་མཆོད་གཞིས་
 བན་ཕུལ་དང་། །གཞིས་ཀ་དེ་བཞེན་རི་ལྷུང་ཙ་(རྩ་)ལྷ་སོགས།
 གཞུང་ནས་མཐུན་ཀྱིན་རྒྱ་ཆེར་གནང་བ་བཅས། །ལྷ་འཕུལ་སྤྲུལ་པོ་
 ལྷགས་སྤྲེལ་སྤྱོད་པ་ལྷ་མས་ནས། །ལོ་ཆོགས་ཉིས་སྟོང་དུག་བཅུ་ཉག་མ་
 དུག །འདས་པ་ས་སྤྱོད་ཞེས་བྲ་ཤིང་བྲའི་(ལྷ་མོ་༡༥༤༤)ལོར། །བཤད་
 གྲུ་སྤྲུལ་གྲུ་གསར་བཅུགས་སྤྲིག་རྒྱན་ཀྱང་། །གངས་ཅན་ཆོས་འཕེལ་
 ལུགས་བཞིན་རྣམ་དག་ལྷགས།

བཤད་བྲའི་སྤྱིང་བཞེ་(བཞེ་)གསར་བཅུགས་སྤྲུལ་གྲུར་ཡང་།
 དགྲུ་གཏོར་སྤྱོད་མཆོད་སོགས་ཀྱང་དར་རྒྱས་མཛད། །ཆ་གང་(གང་)
 གསར་རྒྱག་གྲུ་ཁང་ཆེས་མང་ཡང་། །ཞིག་བསོས་(གསོས་)དགོན་ལག་དུ་
 མའང་གསར་འཛུགས་གནང་། །གཞན་ཡང་ཆོས་སྤེའི་ལར་རྒྱར་ཐུགས་
 གཞོལ་བའི། །མདོ་སྤྲུལ་གྲུ་ཆང་སོ་སོའི་སྤྲིགས་རྒྱན་དང་། །ཕྱི་ནང་
 འཛིན་ཁས་ལུགས་གཉིས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས། །བཅུ་གཉིས་ལོ་༡༧༥༥ཡི་
 བར་དུ་དར་རྒྱས་མཛད།

ལྷ་ངན་འདས་ཆེ་རིལ་པོར་ཐུགས་བྱོན་ཀྱང་། །ཉམས་མེད་རྒྱན་
 གྱི་(གྱིས་)སྤྱོན་མེད་རྣམ་པར་ཡལ། །འོན་ཀྱང་དབྱེད་དུ་མ་བྱར་བྱུན་
 ཐེགས་ལས། །བྲུབ་པའི་དུང་དཀར་གཡས་འབྲེལ་གསལ་བར་བྱོན། །དེ་
 སོགས་ངོ་མཆར་ལྷས་བཟང་བསམ་མི་བྲུབ། །དགོངས་པ་རྫོགས་ཐབས་

སྒྲིག་སྒྲུང་བྲུག་ས་རྟེན་དང་། །འདྲུས་པའི་ཚོགས་ལ་བསྟེན་སྒྲུར་(བཀྲར་)
 རྒྱ་ཆེར་བསྒྲུན།།

དེ་ལྟའི་མཁན་ཆེན་ལེགས་པའི་མཚན་ཅན་འདི། །འཇམ་དཔལ་སྟིང་
 སྟེའི་རིང་ལྷགས་བདེ་ཆེན་འདིར། །བརྟུགས་པ་དར་རྒྱས་མཛད་པ་དག་
 ལྷགས་ཀྱི། །མཁན་སྟེའི་ཐོག་མ་བཀའ་རྟིན་འགན་བུལ་ཡིན། །དག་ལྷགས་
 མཁན་ཐོག་གཉིས་པ་ཀོང་སྟེའི་ཡུལ། །ལྟོན་པ་མཚར་མངར་རྒྱ་སྟོར་ཞེས་
 བུའི་སར། །ལེགས་འབྲུངས་སངས་རྒྱས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི། །རབ་
 སྐྱས་པན་བདེའི་དཔལ་འབྱོར་འབྲུང་བའི་གཞི། །རྒྱལ་སྐས་གཞོན་ནུ་དམ་
 པའི་ཚེས་འདོད་དེ། །དབྱས་འགྱུར་འཛིན་མའི་ཐིག་ལེ་འབྲས་སྒྲུང་དུ།
 ཐེབས་ནས་ཚེས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྟོར་གྱིང་དུ། །མདོ་རྒྱགས་གཞུང་ལ་
 རྒྱངས་པ་མཐར་ཐིན་མཛད།།

སྐབས་ཤིག་འགྲོ་དོན་འཕྲིན་ལས་དུས་བབས་སུ། །དགོངས་དོན་
 རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཀའ། །ཤེལ་དཀར་ཚེས་སྟེ་ཆེན་
 སྟེའི་མཁན་པོ་རུ། །བརྗོད་བརྟུང་གནང་བཞིན་སྟོགས་འདིར་ལེགས་
 ཐེབས་ནས། །འཁྲི་(ཆུ་)འདོན་མཛད་ཆེ་འབྲུག་རྒྱ་ཆེར་བསྒྲུགས་ཤིང་།
 རྒྱང་ཆར་ཡུན་རིང་བབས་པས་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་ །ཐོག་མར་བཤད་བྲུ་རྒྱ་
 ཆེར་སྟེལ་དགོངས་ནས། །རབ་བྱུང་བརྟུ་གཅིག་པ་ཡི་ཤིང་རྟེའི་ལོ། །རྒྱ་
 སྟོན་ཆུ་བའི་ཡར་ཚེས་དག་བ་ནས། །དབྱར་ཚེས་དང་སྟོ་བརྟུགས་དེ་ཞག་
 རྒྱའི་རིང་། །བརྒྱད་སྟོང་གསུང་སྟོག་ཤེར་སྟིང་དག་རྒྱོག་རེ། །གཞན་
 ཡང་ཞབས་བརྟན་འདོན་ཤེས་རྒྱལ་བའི་བརྟན། །སྟེ་དང་བྱེ་བྲག་རྒྱས་

པའི་བདེན་བཤིང་མཛད། །དེ་ནས་སྡུ་ཆོས་གྲུང་ཆོས་གཉིས་ཀའི་དུས།
 སྒྱུ་རིམ་གྱི་ལ་སྐབས་མཁན་པོའི་ལྷགས་ཐོག་ནས། །འདུལ་མཛོད་དབྱ་པར་
 རྣམ་འགྲེལ་སྒོ་ནགས་དང་། །བསྐྱུས་གྲུ་ཆེ་ཆུང་བཀའ་ཆོས་ཉིན་བྱེད་གྱི།
 རྒྱ་གསལ་སྒོ་གྲོས་འདབ་སྒྲོང་རྣམ་པར་བཞད། །སྒྲིགས་རྒྱན་རྣམ་དག་
 དབྱས་འགྲུར་ཆོས་གྲུ་ཆེ། །རྣམས་དང་མཚུངས་པའི་སྒྲིགས་ཡིག་རྒྱལ་
 དབང་གིས། །བྲུགས་དམ་གནང་ཞིང་དར་མདུད་མཛེས་ལ་དམ། །རྒྱ་
 རྒྱུ་ལྷ་དང་མགོ་ལྷའི་ཉ་ཆོས་དགོད། །དུས་བཟང་ཆོས་སྦྱོང་དབྱངས་སྟན་
 སྒོག་སྒོལ་བཙུགས།

མཆོད་ཡོན་ཉི་ལྷ་ཟུང་གིས་ཐམ་ཀའི་དོན། །སྟོ་ཁུལ་གྱི་མཆོ་སོ་
 སོའི་སྤྱི་ཁང་དང་། །མ་བྲང་ཀ་དུག་མཛོད་ཁང་བྲམ་སོགས་ཀྱང་། །ལ་
 རབ་ཕྱག་རིས་ནགས་སུ་གསར་བསྐྱུན་མཛད། །སྟོ་ཁུལ་སེར་སྐྱ་རྣམས་ཀྱི་
 དད་གསོལ་དོར། །རྒྱ་དབང་ཞེས་གྲགས་མཁན་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་སྟེལ།
 བསོན་(གསོན་)གཤིན་འབྲེལ་ཐོགས་རྣམས་ཀྱི་དད་རྗེས་ཀྱང་། །སྟོན་ལམ་
 ཆེན་མོ་ཀྱན་རིག་ཆོ་ག་སོགས། །རྣམ་དཀར་བཙུམ་དུས་སྤོང་དག་འགྲེད་
 ཐམ་གཏོང་།

ཆོས་སྤེའི་འཕྲིན་ལས་སྟེལ་ཕྱིར་གྲུབ་སྟེ་ཟུང་། །ལ་སོགས་ཆོས་
 མཛད་པོ་མོའི་མགོན་བཏབ་ནས། །དེས་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྟོབ་ཆོགས་སྟོན་
 པར་མཛད། །ཞོད་ཆང་ཤེལ་ཕྱག་འཇལ་(མཇལ་)དུས་ཞོད་ཆང་རྗེའི། །སྐྱུ་
 བརྟན་གསུང་བྱོན་མ་ཡི་གསེར་མའི་ཞུ། །ལན་གཉིས་ཕུད་ནས་གྲུས་འདུད་
 རྒྱལ་མཛད་པ། །དེ་འདྲ་ས་ལམ་མཐོན་པོར་གཤེགས་པའི་གདའ་(བདེ)།

མདོར་ན་མི་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བཞིའི་བར། རྟེན་ལ་དཀར་ཆོས་དཔོན་མཛད་
 རྒྱུ་ལྟར་མདོ་སྟགས་ཀྱི། བསྟན་པ་དར་གིང་(ཞིང་)རྒྱས་པའི་རོ་
 མཆར་གཏམ། ཞོང་བཤད་དོན་ལ་འདྲན་བྱེད་གཡོ་བར་ཆོལ། དེ་རྒྱར་
 དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་གཉིས་པ་ཡི། རྟེན་ལ་མཛད་རྒྱུ་དཀར་མདོར་
 བསྟན་པ་མཛད་ཟིན་ནས། རྟེན་ལ་སྟགས་གསེར་མདོག་འཁང་བ་འདུས་པའི་སྟེ།
 མཁན་ཐོག་གསུམ་པ་འདམ་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡི། རྒྱུ་སྟེན་ལ་བཀྲ་ཤིས་
 དགེ་མཆན་རྒྱ་མཚོའི་བདག མཁོན་དེའི་རྒྱུ་ཐར་མདོར་བསྟན་པར་
 སྐབས་ཀྱི། ཆོགས་སུ་བཅད་ན་མཁོན་སྤྱོད་འོད་གསལ་སྟེ། རྟེན་ལ་
 གྱུར་དམག་དཔོན་ར་སྟེ་ལ་གཞིས་སུ་འབྱུངས།

གཞོན་ནུ་ཉིད་ནས་དམ་པའི་རྟེན་ལ་སྟགས་མཛད་དེ། དགའ་ལྡན་བསྟན་པ་
 འཕྲེལ་ཞིང་རྒྱས་སྦྱང་དུ། རྟེན་ལ་བསྟན་སྟོར་ལུགས་ཆོས་མཛད་རྒྱ་དབང་
 ཞེས། རྒྱལ་སྟགས་གཞོན་ནུ་རྒྱུ་ལྟར་ལྟར་རོལ་གྱུར། ཆོས་སྟེ་འོད་
 ཆོས་སྐང་སོ་(བསྐང་གསོ་)ཡོངས་རྒྱུགས་དང་། རྟེན་ལ་སྟགས་འཛམ་(མཆམས་)
 སྟོར་ལྟ་ལོགས་ཐ་བསྟན་(རྟེན་)ཀྱི། རྟེན་ལ་ལུགས་དུ་མར་སྦྱངས་པ་
 མཐར་ཐུན་མཛད། དེ་ནས་དབྱུག་གཙང་འཛིན་མའི་ཐིག་ལེ་མཆོག་རྒྱ་
 སར་ཐེབས་ནས་གྱུ་འཛིན་ལོ་བྱང་ཆེར། རྒྱལ་དབང་ལུགས་ལ་ཐུན་ལེ་ཐེབས་
 ཏུ་དུ། འཕགས་མཆོག་ལུགས་རྒྱུ་ལོ་ལྟ་ལོ་དབང་ལུང་གསལ།

མཆན་ཉིད་གཞུང་ཀྱན་རང་གི་ར་མཛད་དགོངས་ནས། ཐིག་
 ཆེན་སྦྱང་དང་མངའ་རིས་གྲ་ཆང་དུ། རྟེན་ལ་ཡོངས་འཛིན་མཁན་
 དབང་དུ་མའི་དུང་། རྟེན་ལ་ལུང་སྟོ་འབྱེད་བསྟན་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ནས།

བཀའ་ཆེན་བཞི་སོགས་མཆན་ཉིད་ཐེག་ཀྱན་ལ། །སྤངས་སྟོབས་མཐར་
 བྱིན་གྱ་བསྐྱོར་དམ་བཅའ་མཛད། །མཆན་ཉིད་ཐེག་པའི་བསན་(གསན་)
 བསམ་མཐར་བྱིན་ཏེ། །གསར་རྟིང་རྒྱུད་སྡེའི་པ་རོལ་འབྱོན་བཞེད་ནས།
 བསྟན་འགྲོའི་སྐབས་མགོན་ཀྱལ་དབང་ལྔ་པ་སོགས། །ཡོངས་འཛིན་ཆོས་
 བཞིན་སྟོན་པ་བརྩ་ཕྱག་ལྷག །བཞེན་(བསྟེན་)ནས་དབང་ལུང་ཆོག་ཕྱག་
 མན་ངག་དང་། །བྲིས་ཐིག་དབྱངས་རོལ་ཟུང་འཇུག་རབ་གནས་སོགས།
 །གང་ལའང་མཁའ་རྒྱུན་རྒྱས་དོན་རྒྱུ་རྟེན་གྱི་རྟེན་ལྟར་།

ཁྱད་པར་ཕན་བདེའི་ལེགས་བཤད་སྦྱིང་མཆོག་ཏུ། །ཞུགས་ཏེ་ཀྱལ་
 དབང་ཕྱག་ན་བསྟོའི་དྲུང་། །རྫོགས་ཆེན་བྲིད་སོགས་བཀའ་དྲིན་དཔག་
 མེད་ནས། །དེ་ནས་འགྲོ་དོན་འཕྲིན་ལས་དྲུས་བབས་ཏེ། །མདོ་ཁམས་
 ལུས་མདའི་ཆོས་ཀྱི་བྲིས་ཐེབས་ནས། །སྡེ་དེ་ལུགས་གཉིས་སྟོན་
 དར་རྒྱས་མཛད། །སྤར་ཡང་དབྱུས་འགྱུར་གྱ་འཛིན་ཆེར་ཐེབས་དུས།
 ཀྱལ་དབང་མཆོག་གི་བཀའ་ལུང་གནང་སྦྱོས་བཅས། །རུ་ལག་སྟོ་ཕྱོགས་
 འཛིན་མའི་རྒྱན་གཅིག་དུ། །ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་ཤེལ་དཀར་དཔལ་གྱི་སྡེ།
 དགའ་ལྷན་ལེགས་བཤད་སྦྱིང་གི་ཆོས་བྲིས་ཐེབས། །མཆན་ཉིད་འཆད་
 ཉན་སྟགས་ཀྱི་དབང་ལུང་སོགས། །གང་ལའང་རྣམ་དཔྱིད་འགྲན་བལ་
 མཁས་བརྩན་འགྱུར། །དེ་ནས་སྟོན་གྱི་མཁས་མཆོག་དཔང་ལོ་དང་།
 ཐེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེལ་དཀར་དཔལ་གྱི་སྡེ། །དགའ་ལྷན་ལེགས་
 བཤད་སྦྱིང་གི་ཆོས་བྲིས་ཐེབས། །མཆན་ཉིད་འཆད་ཉན་སྟགས་ཀྱི་དབང་
 ལུང་སོགས། །གང་ལའང་རྣམ་དཔྱིད་འགྲན་བལ་མཁས་བརྩན་གྱུར།

དེ་ནས་སྒོ་ན་གྱི་མཁས་མཆོག་དཔང་ལོ་དང་། །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ནས་མཁའ་དོ་རྩེ་ཡིས། །ཐུགས་སྒོ་ན་དུས་སུ་བབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི།
ཤེལ་ཆོས་དགེ་འདུན་གནས་གཞི་གཙུག་ལག་ཁང་། །ཤོག་ཉམས་ཡོད་པ་
གསར་གཞོན་(བཟོས་)ཤིང་ཅི་དང་། །ཞེ་བས་བྱིས་ལྟ་ཆོགས་དབང་གཞུང་
མདངས་ལྡན་བཞེངས། །གཞན་ཡང་ལྟ་ཁང་རུང་ཁང་ཤིང་ཁང་སོགས།
ཁང་ཕྱན་དུ་མ་བསྐྱུན་ཞིང་ལྟ་ཁང་ནམས། །རབ་མཛེས་མཆོན་གྱི་(ཆོན་
གྱིས་)ཤིང་ཅི་ནམ་པར་བཀྲ།

དེ་ལྟར་བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཆེ། །བྱུ་མཐར་རབ་གནས་མངའ་
གསོལ་ལེགས་མཛད་ཆེ། །མེ་ཉོག་ཆར་སོགས་ངོ་མཆར་ལྟས་ཀྱི་(གྱིས་)
བྱུ་། །དེ་ལྟར་རྩ་ལྟོས་ཏྲ་(ཕྱི་མ་༡༦༡༩)ནས་བཟུང་ཤིང་བྱུང་(ཕྱི་མ་༡༦༢༩)
བར། །བགྲངས་སྒྲིབ་བྱུ་བྲངས་བཞུགས་ནས་དལ་མེད་གྱིས། །འཆད་ཉན་
འཆག་མེད་གནས་བཞི་(གཞི་)བཞེངས་པ་ཡི། །ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐུགས་
གཙུང་འདུས་ཆོགས་སོགས། །མང་པོར་དབང་ལུང་འབྲིད་ཀ་དམིགས་
རིམ་དང་། །དགོན་ལག་ནམས་སུ་ཐུགས་སྐྱབ་མི་འབྲུགས་པའི། །དབང་
དང་ཐུ་མཆོད་ཀྱས་བསྐྱུས་སོགས་ཀྱི་ལུང་། །དགོན་ལག་འཛུགས་དང་
རྟེན་གསུམ་བཞེང་བ་དང་། །དགེ་འདུན་བསྟེན་བཀྲར་སྐབས་འགར་སྐྱ་
འཆོམས་(མཆོམས་)ཀྱ། །དད་ཅན་འགྲོ་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་སོགས།
ནས་དཀར་མཛད་པས་སྐད་ཅིག་ངལ་མེད་གྱུར།

དེ་ནས་གོང་ཞབས་ཡས་ཕྱིན་ཞབས་པད་བྱུངས། །བསྐྱལ་བརྒྱར་
བསྐྱར་(བརྟན་)ཕྱིར་འདུས་ཆོགས་བརྒྱ་བསྐྱོར་བཅས། །བྱ་འཛིན་ཞལ་

མེད་ཆེན་པོར་ལེགས་ཤེབས་ནས། །དངོས་བཤམས་ཡིད་སྐྱུལ་འབྲུལ་
 ཆེན་མཚུལ་གྱིས། །མིད་བཞི་སྐྱབས་མགོན་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྨིན་སྨོས།
 གཞན་ཡང་རྒྱལ་ཚབ་མཚུ་གི་དྲི་སོགས། །ཡོངས་འཛིན་དུ་མ་མཆོད་ནས་
 བར་འདུལ་གྱི། །བཞུམ་(མྱུ་མ་)རྒྱན་བཞེས་སོགས་ཟབ་རྒྱས་དམ་ཆོས་ཀྱི།
 བཀའ་བྲིན་ཞུས་ནས་སྒར་ཡང་ཤེལ་ཆོས་སུ། །འཕེབས་ཕྱལ་མི་ཉག་རྩྭ་ན་
 ས་སུ་ད། ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཚབ་དམ་པར་མངའ་གསོལ་ནས། །མིག་དམར་ལོ་
 གས་ཀྱན་སྤངས་ཟུར་བཞུགས་མཛད།

དེ་ཡང་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པའི་ལུང་བསྟན་བཞིན། །བྲུབ་མཆོག་ལྷ་ག་
 གཤམ་བསྟེ་གནས་མཆོད་མཁར་དུ། །མི་ལོ་བཞི་ཡི་བར་དུ་བསྐྱབ་པ་ཡིས།
 རྒྱལ་མཆོན་རྩྭ་གས་(བརྩྭ་གས་)ཤིང་བར་བར་འཆད་ཚེ་མ་དང་། །དབང་
 འཁྲིད་ལུང་གིས་འགྲོ་རྣམས་སྨིན་གྲོལ་གྱུར། །དེ་ལྟར་བདག་གཞན་དོན་
 ཆེན་བསྐྱབ་མཛད་ནས། །དགྲུང་ལོ་དོན་བརྒྱད་འཕེབས་པ་རྣམ་འཕྲང་
 ལོའི། །ས་ག་རྒྱ་པའི་དཀར་ཆའི་ཆོས་བཞིའི་ཉིན། །གཟུགས་སྐྱ་ཆོས་ཀྱི་
 དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པའི་ཆོ། །དོ་མཆར་ལྟས་ཀྱིས་ལྟ་ལམ་ཕྱོགས་ཀྱན་བྲུབ།
 ཆོས་དབྱིངས་ངང་ལས་ལོངས་སྐྱ་མཆོན་དཔའི་སྐྱར། །བཞེངས་པའི་རྩ་
 ཆོགས་སྐྱུལ་པའི་རྩོས་གར་རྣམས། །དཔའ་པོ་མཁའ་འགྲོས་མཆོད་སྨིན་
 རྒྱ་མཆོར་བཅས། །མཁའ་ཕྱོད་དག་པའི་ཁིང་དུ་སྨྱན་དངས་གྱུར། །སྐྱ་
 གདུང་མཆོན་དཔེས་སྤྲས་པའི་ཟ་མ་དོག་ །ཡེ་ཤེས་མེ་ལྟར་སྐུལ་ཆོ་མཁའ་
 དབྱིངས་ཀྱན། །འཇའ་ཆོན་ཕྱི་བས་ཤར་གྱེན་སྤྱང་གདུགས་སུ་བ་སོགས།
 དོ་མཆར་བལྟས་ཀྱི་(རྩྭ་གས་)ཕྱོགས་བྲུལ་འཁོར་ལོ་བྲུབ།

མགོན་ཁྱོད་དོ་མེ་རྒྱལ་གསུམ་མངོན་གྱུར་ཉགས། དབུ་ཐོད་དུམ་
 དུར་མཁའ་སྡོད་དབང་མེད་སྟེ། །ཨ་དང་ཡ་ཡི་གསལ་ཆེར་བྱོན་པ་དང་།
 འངའ་ལུས་འབྱུང་ཉེད་ཉགས་སུ་སྟེ་གདུང་ཀུན། །བསྡོམ་པར་གདུང་ལོག་
 ག་རི་རམ་གྱི་ཆོགས། །གཏོར་ཐེབ་ཆེ་རྟོགས་གང་གི་ཆད་དུ་སྡང་། །དེ་
 ལས་དད་ལྡན་སྟོབ་མའི་ཆོགས་རྣམས་ལ། །ཆ་གས་སྡང་བར་སྟེ་དང་ཡིག་
 འབྱུད་ཆོགས། །མང་དུ་བྱོན་པར་ངོ་མཆར་དོན་ལ་གནས། །དགོངས་
 པ་རྡོགས་ཐབས་ཉེན་བཞེང་བྱ་ཆེ་དང་། །འདུས་ཆོགས་བསྟེན་བཀྱར་ལ་
 སོགས་བསམ་མི་བྱུང་།

དེ་ལྟར་རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྗེད་ནང་མཆན་(ཆན་)གྱི། །དགོན་མཆོག་
 འབྱུང་གནས་ཐོག་ཆེན་མདའ་ལྟར་འཕེན། །ཞེས་པའི་བྱུང་ཉགས་མངོན་གྱུར་
 ལོ་ཙ་དེད། །འབྱུངས་རབས་དགུ་མཐར་རྒྱུད་མིང་པ་སྟེ། །སྟེ་གཅིག་མིང་
 པ་གསུམ་དུ་བྲགས་པ་དང་། །དེ་ནས་སྟེ་གསུང་བྲགས་ལོན་འཕྲིན་ལས་གྱི།
 །སྟེ་ལ་པ་ལེ་ཤེས་བྲངས་ལྡན་རིགས་འདུས་གྱིས། །སྟེ་ལ་པའི་སྟེ་མཆོག་དཔའ་
 བོ་རང་གྲོལ་རྩལ། །༡༩༡༩།དེ་ནས་ཡར་ལུང་ཤེལ་གྱི་བྲག་ཐུག་དུ། །རྟོགས་
 པའི་མངའ་བདག་དར་མ་བྱི་མེད་དང་། །དེ་ལས་རིམ་བརྒྱད་དཔའ་སྟོན་སྟོ་
 གྲོས་བརྟན། །དེ་ཡི་ཡང་སྲིད་འཕགས་མཆོག་སྟུན་རས་གཟིགས། །ནམ་
 མཁའ་དོ་མེ་ཞེས་བྱའི་ཆོས་དཔོན་གྱུར། །དེ་ནས་སྟེ་ཞང་ཆོས་རྗེ་བཞེས་པ་
 ནས། །འངམ་དཔལ་དབྱངས་དངོས་བྲག་གིས་བྱ་མཆོ་རུ། །གྱུར་པའི་མངོན་
 དང་ད་ལྟའི་རྒྱལ་ཐར་གྱིས། །ངོ་མཆར་བརྟོད་པ་བྱུང་བའི་སྡོད་ཡུལ་ཡིན།
 །ཞེས་བྱ་བཞི་བར་སྐབས་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པོ། ॥ ॥

༩

མཁན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོ།

༥ དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་བཞི་པ་ནི། རྩེ་རང་ཉིད་ཀྱི་(ཀྱིས་)མངོད་པའི་
བདག་སྟོན་དུ། རྫོང་བཟང་རྒྱལ་པའི་མདོ་རྒྱུད་ལྷ་ལམ་ལས། འོགས་མེད་
ཡེ་ཤེས་མཁྱེན་པའི་འོད་སྟོང་འཕྲོ། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོའི་པད་ཆལ་རྒྱས་
མངོད་པའི། རྒྱབ་བསྟན་པ་རྫོའི་གཉེན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་པའི་མཆོན་བརྗོད་པ་དོན་ལྡན་མཁན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོ་ནི་
རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་གི་ཤིང་པོ་སྤུའུའི་(ཕྱི་ལོ་༡༦༥༩)ལོ་མདོ་
ཁམས་མི་ཉག་དུ་སྟུ་འབྲངས། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བག་
ཆགས་བསད་(སང་)པས་བྱིས་པ་པལ་གྱི་སྟོན་རྒྱལ་ལས་འདས་སྟེ་(ན་)
ཆོས་སྤྱོད་ཁོ་ནའི་མངོད་སྟོན་གས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་
ཀྱི་ཆོས་རྒྱགས་སྟུ་འཁོར་དང་བཅས་པོད་ཡུལ་དབུས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་
ཁམས་སུ་རྫོང་བརྗོད་མངོད། ལྷ་ལྷན་དག་པའི་ཞིང་དུ་ཐེབས་ནས་རྒྱལ་
དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་གཙུག་ཡུང་ཡུལ་ཞིང་དགེ་བསྟན་དགེ་རྒྱལ་
གྱི་བསྐྱབ་བསྟོམ་(རྫོམ་)བཞེས་དུས་མཆོན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོར་བསྟུལ་དོ།

དེ་ནས་པོད་ཡུལ་གྱི་བཤད་བྲ་རྣམས་ཀྱིས་(ཀྱི་)གཙུག་རྒྱན་དཔལ་
ལྷན་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱི་མཁས་མང་འདུ་པའི་བཞི་གནས་མོ་གསལ་སྤྱིང་དུ་
ཞུགས་ནས། རིག་གཞུང་སྟོ་འཕར་འབྱེད་པའི་བསྟུས་བྲ་ནས་བཟུང་མོ་
སྟོར་ནག་(ནགས་)སྟོར། རྣམ་འབྱེལ། དབུ་པར་འདུལ་མངོད་རྣམས་ཀྱི་

ཀྲི་ཤི། སྤྱི་ཐལ། ཟུར་བཀོལ་ནམས་གསན་སྦྱོངས་མཐར་ཕྱིན་མཛད་ཅིང་།
འབྲུངས་ཡུལ་ནས་སྤྱི་ཆས་བྱུང་བ་ནམས་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་ཟླ་མ་དགེ་ལྷན་
སྒྲིགས་ལ་འབྲུལ་འོས་ནམས་དེ་དག་ལ་འབྲུལ་བ་དང་། སྒྲིགས་མཆེད་
ནམས་དང་ངན་སྦྱོང་ལ་འཕྲལ་དུ་སྦྱིན་གཏོང་མཛད་ནས་སྤྱི་ཆས་ཆེར་
མེད་པར་མཛད་ནས་རྒྱ་ན་དུ་བྱགས་གཉེར་རང་གནང་ངོ་།།

དེ་དུས་སྒོ་མང་བས་(བཞི་)རབ་འབྲུམས་མཆོན་ཉིད་ལ་གཞན་གྱི་
འགྲན་ཟླ་མེད་པར་སྒོ་མ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་འབྲས་སྤྱངས་ཆོགས་ཆེན་
དུ་རིག་གཞུང་མང་པོར་བཀོ་སྐྱོང་མཛད་པས་སྒོ་མང་རབ་འབྲུམས་པ་དེ་
ལ་གཞན་ཚུད་མེད་པའི་ང་རྒྱལ་ཡོད་ཐོག་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་སྤྱི་
གཞིན་རྒྱུ་དུས་ཡིན་ཀྱང་ཁོང་ལུང་རིགས་གང་ས་ནས་ཕམ་པར་མཛད་
པས་སྒོ་མང་རབ་འབྲུམས་པ་དེ་ཉ་ལས་སྟེ་(ཉ་)བཀོ་སྐྱོང་བཏོང་(གཏོང་)
འཕྲོར་འགྲེལ་ནས་ལན་འདེབས་རྒྱ་མེད་པ་སྒྲིགས་བྱུང་བར་རྟེན་(བརྟེན་)
མི་ཉག་དགེ་བཤེས་ཞེས་མཁས་གྲགས་ཀྱི་སྒྲིགས་ཀྱན་བྱུང་པར་གྱུར། དེ་
ནས་ཀོང་པོ་སྒྲིགས་སུ་གཞུང་དོན་ལ་རྒྱ་ཞིག་ལ་ཟླ་བ་བཙོ་བརྒྱད་ཅུ་ཕྱུར་
དགོས་པ་བྱུང་བ་འཁོར་འཕྲལ། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཞབས་
དུང་དུ། བརྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒོ་མ་པ་བཤེས་པས་དུར་སྒྲིག་གར་གྱི་(བྱིས་)
རོལ་བའི་གནས་བཙན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏོ།།

དེ་སྐབས་གཞུང་ས་ཆེན་པོ་ནས་ལྷ་ས་སྒོ་ན་ལམ་ཆེན་མོའི་གྲ་སྒོར་
བ་གནང་དགོས་ཀྱི་བཀའ་ཕེབས་པར། ཀོང་པོ་ནས་འཁོར་འཕྲལ་དུ་
སོང་ཤིས་(གཤེས་)བྱགས་གཉེར་གནང་རྒྱ་ཆེར་མ་བྱུང་བ་(བར་)བརྟེན།

གྲུ་སྒོར་འབྲུལ་དུ་དགོས་པར་སྒར་མཛད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཤུ་སྟེ་ནམས་
 རྟེན་ལ་བྱུགས་བསམ་གནང་བས་པལ་ཆེར་ལ་བྱུགས་མ་གཉེན་(བརྟེན་ལ་)
 ཞིང་ཁྱད་པར་དབུ་པར་མཛོད་གསུམ་གྱི་ཆོག་དོན་བྱུགས་ལ་གསལ་ལེར་
 བཞུགས་འདུག་པ་མི་འཛིགས་པའི་གདེངས་དང་བཅས་སྒོན་ལམ་གྱ་
 སྒོར་མཛད་པས་གཞུང་ལུགས་ཀྱན་ལ་མཁས་གྲགས་ཐོབ་ཅིང་ཁྱད་པར་
 འདུལ་བ་ལ་འབྲུན་བྲལ་དུ་གྱུར་པས་སྒྱོར་མོ་ལུང་གིས་(ཞི་)འདུལ་བ་ལ་
 མཁས་པར་གྲགས་པ་མང་པོས་ཁོ་རེ་མི་ཉག་གྲུབ་ཆེན་ཁྱོད་འབྲས་སྤྱངས་
 ཀྱི་ཀྱས་སྒོ་ལ་མི་ཤོང་བ་དེ་དེ་སྒྱོར་མོ་ལུང་པ་ཆོས་སྟེ་ཁྱད་པར་འདུག་པ་
 ཡིན་ཞེས་འདུལ་བ་སོགས་ལ་བཀོ་སྐྱེང་གིན་དུ་ཆ་བ་བདང་ཀྱང་(ཡང་)།
 ཞལ་ཐང་ཤོར་བ་སོགས་མ་བྱུང་བར་མ་ཟད་པ་རོལ་ནམས་ལུང་རིག་གིས་
 (ལུང་རིགས་ཀྱིས་)ཆོག་མེད་དུ་མཛད་པས་མི་ཉག་གྲུབ་ཆེན་ཞེས་སྤྱགས་ཀྱན་
 ཁྱབ་པས་དག་བཤེས་ཆེ་ཁར་གྱུར།

དེ་ནས་གསང་བ་དེ་འཛིགས་གསུམ་སོགས་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་
 ལུགས་ནམས་ལ་གསན་བསམ་མཛད་པར་དགོངས་ནས་སྒྲད་རྒྱུད་གྱ་
 ཆང་དུ་འདུག་པར་མཛད་ནས་ཡོངས་འཛིན་ཆོས་བཞིན་དུ་སྒྱུད་པ་དུ་
 མའི་ཞབས་བྱང་དུ་དབང་ལུང་མན་ངག་སོགས་གསན་ཅིང་། སྤྱིར་ཡང་
 སྤྱི་ཡོན་ཆེ་བ་དང་ཁྱད་པར་གནས་ཐུང་ཆོས་སྒྱོར་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱ་གར་
 ཀྱི་པ་རྟེན་ཉ་ཞིག་གི་སྤྱི་ལོ་སྟེ་བ་ཡིན་པར་ལུང་བསྟན་པས་ཀྱན་གྱི་ཐ་མ་
 རྟེན་བྱར་སྤྱི་མཐོང་མཛད་ཅིང་བཞུགས་སྐབས། ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྟེ་
 ཆེན་པོའི་མཁན་ལས་ཐོག་པ་འཇམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཆོ་གཞུང་

དུ་ཁྲིལ་ཆ་ལྷ་ས་གནང་སྐབས་སྒྲ་གསར་མདོ་སྒྲགས་གང་སྦྱར་(ཅིར་)
 ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་གནང་དགོས་ཚུལ་ལྷ་ས་པར་བཏེན། གཞུང་ས་ཆེན་
 པོ་ནས་འབྲས་སྤྱངས་སྒོ་སྦྱིང་དུ་ཤེལ་དཀར་ཚེས་སྤེའི་སྒྲ་མར་བཟོང་
 རྒྱུའི་གྲུ་པ་མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་ངེས་ཞིག་དགོས་པ་དེ་
 ཁའི་དྲག་ཤོས་ཅིག་(ཞིག་)བཟོངས་(ཟོང་)བཅུར་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར།
 མི་ཉག་རབ་འབྲམས་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་གཞུང་སྤྱི་ཞབས་སུ་བཟོང་མཛད་
 (ཟོང་བཅུར་)མཛད་པས། གཞུང་ས་ཆེན་པོ་ནས་ཤེལ་ཚེས་སྒྲ་མར་འགྲོ་
 དགོས་པའི་བཀའ་དང་སྒྲ་ཆས་ཁྲི་འགྲེད་སྤྲུམ་མཐོ་བ་བཅས་གནང་ནས་
 རིམ་གྱི་(གྱིས་)ཤྱོན་པས་དོར་སྒྲ་བཅུ་པའི་(སྤྱི་མ་༡༩༤༩)ནང་དུ་ཤེལ་
 དཀར་ཚེས་སྤེ་ཆེན་པོར་ཤེབས།

སྒྲ་བ་དེ་ཁའི་ཉེར་ལྷ་རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་སྦྱིང་པོ་དགའ་ལྷན་དུ་
 གཤེགས་པའི་དུས་ཆེན་གྱི་ཆེ་འཁྲི་འདོན་མཛད། དེ་ནས་ཚེས་ཐོག་སོ་སོར་
 དབུ་པར་མཛོད་གསུམ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་སྒོ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ངས་
 བལ་བསེད་པ་ལྟར་ཤོད་པ་ཡིན་ཅེས་(ཞེས་)ཐུགས་འདྲིས་ཡོད་པ་རྣམས་
 ལ་གསུང་གིང་(ཞེང་)། དོན་དུའང་ཐུག་ཐོག་དུ་བཀའ་ནས་སྒོ་གསར་བ་
 རྣམས་ལ་རྒྱགས་གཞུང་གི་ཆ་ནན་བཅས་འདུལ་བ་བཤེ་ལེགས་ཉི་མ་མཛད་
 རྟེན་འདུལ་ཁྱིམ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་སོགས་ཀྱི་(གྱིས་)ཁ་བཀའ་བ་དང་།
 དབུ་པར་མཛོད་གསུམ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་གིས་མཛད་པའི་གཞི་གཟུངས་
 སོ་སོའི་རྣམ་བཤད། སྤྱི་དོན་ཟུར་བཀོལ་རྣམས་ཀྱི་(གྱིས་)ཁ་བཀའ་བའི་
 ཞིབ་བཤད་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ཡང་རྟུ་བ་བསྟོད་(སྟོད་)ལུགས་དང་།

གཙང་གི་ཡིག་ཆ་ནམས་གོ་བསྟན་གྱི་ལེགས་ཆ་བསྟན་པ་བ་བཀའ་ཆོས་
གནང་བ་ནམས་རྒྱལ་གྱི་སྟབས་སྦྱར་དཔོན་སོ་སོས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་
པ་ནམས་ལེགས་བཤད་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདུག་ཅེས་ཤེས་ཤིན་དག་སྦྱང་ངོ་།
དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་གྱི་ཆེ་ཆུང་རྒྱན་འདུག་གི་འདྲི་ཆ་སོགས་ཀྱང་གསུང་
བཤད་ཀྱིས་ཉིན་བྱེད་ནམ་པར་འཕྲོ་བས་སྒོ་གསལ་བ་ནམས་ཀྱི་སྒོ་གྲོས་
ཀྱིས་(ཁྱི་)པཱོ་ནམ་པར་རྒྱས་པར་གྱུར་དོ།

ལྷགས་གྲ་བ་ནམས་ལ་ཡང་ཡི་དམ་ཆོས་སྦྱང་སོ་སོའི་སྒྲུབ་ཐབས་
དམིགས་ཅི་མ་གདངས་དབྱངས་༼དེ་ལྟེན༽སོགས་གསར་སྒྲོབ་དང་སྦྱོན་
འདྲིན་སོགས་མཛད། ཆོགས་ཆེན་དུ་ཡང་ཆོས་སྦྱོད་དུ་མར་གདངས་
དབྱངས་གསར་སྒྲོབ་དང་། རྒྱལ་པར་སྦྱོན་འདྲིན་སོགས་ཀྱིས་(ཁྱི་)
སྒོ་ནམ་ཆོས་ལྗེའི་སྒྲིགས་སོགས་གང་སྦྱིའི་ལར་རྒྱ་ནམས་གོང་འཕེལ་དུ་
མཛད་ལུ་ནས། ཤིང་སྒྲང་(ཐུ་ཤ་ལྷ་༥༥)གི་དབྱར་དུས་འདུས་ཆོགས་བརྒྱ་
སྒོར་བཅས་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ། པཱ་ཆེན་སྒྲུལ་པའི་སྒྱུ།
མི་དབང་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་བཅས་པར་ཞབས་བརྟན་འབུལ་བར་དབུས་
གཙང་དུ་ཕེབས།

རྒྱལ་དང་ཡབ་སྲས་གསུམ་ལ་ཞབས་བརྟན་ལེགས་པར་འབུལ་ཞིང་
ངོ་གཤམ་ཏུ་མཆོད་འཇལ་(མཇལ།)། སྒོ་སྒྲིང་འདུས་ཆོགས་ལ་མང་འབྱེད།
ཡོངས་འདྲིན་ནམས་ལ་འཇལ་(མཇལ།)། ཁ་སོགས་ལེགས་པར་མཛད་ནས།
སྒྲར་ཡང་ཤེལ་ཆོས་འདུས་པ་རྒྱ་མཆོའི་སེར་འབྲེང་དང་བཅས་ལེགས་
པར་ཕེབས། དབུ་ཆོས་སོགས་ཕེབས་བསྐྱུ་བ་མང་པོར་ང་གྲལ་གནང་

ཐོགས་མཁན་ཆེན་ཉིད་ནས་འཕྲོས་སྒྲོངས་སུ་ངས་ཡར་ལམ་སྒྱུར་མོ་ལུང་
 དུ་དགོ་ཀན་མ་མ་འངལ་(མངལ་)དུས་ཞལ་ནས་ཁྱོད་རང་གི་ནད་གཞི་ཁྱག་
 བརྒྱང་(རྒྱང་)སོགས་འཕྲོད་རྟེན་(བརྟེན་)གང་དག་དང་། ཁྱད་པར་འབྲས་
 སྤྲངས་ཀྱི་དགོ་བཤེས་མང་པོ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་ཇའི་ཐོག་གཤེགས་སོང་བས་
 ཁྱོད་རང་ཡང་ལོ་ཞེ་ཇེ་ལོན་དུས་ཐོན་བྱེད་དགོས་ཚུལ་གསུང་བ་ངས་མ་
 མ་དེས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ཡོང་གིས་(ཞི་)ཡོད་པས་ཕུང་པོ་འདི་འདི་ཁར་
 ཉས་སྒྱུ་ལ་སོང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དེ་དུས་གཞན་ལ་ཉམས་སྒྲུང་ཆེར་
 མ་བྱུང་གྲང་(ཡང་)ཕྱིས་མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་དགྲུང་ལོ་ཞེ་ཇེ་བཞེས་དུས་
 ལུང་བརྟན་གསུངས་པ་དེ་དོན་མངོན་དུ་གྱུར་ཏོ།།

དེ་ནས་མེ་ཡོས་(ཕྱི་མ་༡༧༥༧)ཡན་ཆོས་སྡེའི་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་བཤད་
 སྒྱུ་བ་དང་མཁན་ཆེན་ཉིད་གྲང་སྒྲོ་བུལ་གྱི་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་འཕེབས་ནས་
 ཡུལ་སོ་སོ་དང་། དགོན་མང་པོར་དབང་ཆོས་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་སློན་ནས་
 འཕྲིན་ལས་ཀྱང་དར་བྱས་སུ་གྱུར་སྐབས་ཞིག་ཕྱག་གཡོག་འདྲའི་བྱེད་
 བབས་ལ་བརྟེན་པའི། གཞན་དང་བརྩོད་(རྩོད་)པ་བྱུང་བའི་རྒྱུན་བྱས་
 མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱག་རྒྱང་སོགས་ཀྱི་བསྐྱུང་བཞི་བྱུང་བ་རིམ་གྱི་
 (གྱིས་)རྗེ་ཕུར་གྱུར་པའི་ཆབ་ནད་བཞེས་ཏེ། ས་འབྲུག་(ཕྱི་མ་༡༧༥༩)ཏོར་
 རྒྱ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་གཟུགས་སྒྱུ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པར་གྱུར་ཏོ།།

དེའི་ཆེ་སྒྱུ་གཞོན་ཤ་ཆགས་གིང་དྲངས་པར་གྱུར་པ་དང་གསེར་
 མདངས་འཕྲོ་བ་སྒྱུན་གཉིས་ཡས་མས་གང་དུ་འང་མ་སྒྲིལ་བར་སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་སྒྱུན་ལྟར་སྤྲི་ཕྱིག་གོ་ཡོད་པ་སོགས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་སློ་

ནས་སྒྲི་གི་པར་དོའི་ཉམས་བཞེས་ཀྱིས་ལྟས་ངོ་མཚར་ཅན་རྣམས་མངོན་
དུ་གྱུར་པས་ཕྱར་འཇལ་(མཇལ་)མངོན་མི་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱང་དད་པའི་
སྤྱི་ལོང་གཡོས་པར་གྱུར་དོ།

མཚོན་པའི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་བཅས་ཞག་ལྔ་བྱགས་དམ་ལ་
བཞུགས་ཤིང་། དེ་ནས་སྤྱགས་གྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་དཔལ་དོན་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་
ཀྱི་སྦྱིན་སྲེག་ཆོགའི་སྦྱོར་ནས་སྤྱི་གདུང་ཞུགས་སུ་ཕྱལ་བས་གར་རྩལ་བྱལ་
པའི་འཇའ་དཀར་མདུང་རྩྱགས་(བརྩྱགས་)ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་མཁའ་སྦྱིན་
བྲལ་བྱ་ཐིང་བཟང་པོས་བྱགས་པ་འོད་མདངས་འཕྲོ་བ་སོགས་ངོ་མཚར་
བའི་ལྟས་དུ་མ་སྤང་དོ། །ཕྱར་ཁང་ཞལ་སྤེ་ཆོ་གདུང་ལོག་འབའ་ཞིག་
དང་རིང་བསྐལ་དུ་མ་བྱོན་ཞིང་དགོངས་པ་རྫོགས་ཐབས། རྩལ་དབང་
ཡབ་སྐས་སོགས་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་གསུང་རྟེན་འབུལ་བ་དང་། དགེ་འདུན་
བྱི་ཆོགས་ལ་མང་འབྱེད། རྩལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་གོང་ཞབས་ལྔ་པ་ཆེན་པོ།
མཁན་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བརྟན་བཞེངས་པ་སོགས་དགོངས་རྫོགས་བྱ་ཆེར་
བསྐྱབས་ཤིང་མི་རིང་བ་ནས་སྤྱི་ལ་པའི་སྤྱི་ཡང་སྒྲ་བ་གསར་ཆོས་ལྟ་བུ་
ཞིག་བརྟན་འགྲོའི་དཔལ་དུ་༼༡༩༽ལེགས་པར་བྱོན་པ་ཡིན་ནོ། །

༥

མཁན་ཆེན་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས།

༥ ཤེལ་ཆོས་དགེ་ལུགས་ཁད་གཙང་གི་མཁན་ཐོག་ལྔ་པ་ནི། པཎ་ཆེན་སྤྱི་
ཐོག་གཉིས་པར་བཀའ་རྩིས་ཞུས་པའི་ཤེལ་ཆོས་སྒྲ་བརྒྱད་གསོལ་འདེབས་

ཁ་སྐོང་དུ། ངག་གི་དབང་ཕྱག་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་བསྟན། །འཛིན་
མཁས་མདོ་ཐུགས་ཡིན་ཏན་ཁུར་གྱི་(གྱུས་)བཞི་ད། །ཡེ་ཤེས་ནམ་པར་
དག་པའི་རྒྱད་ཕྱག་པའི། །རྗེ་བརྩན་ཐུ་མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།

ཞེས་པའི་མཁན་ཆེན་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་ནི། རྟོན་ལུང་སྒོ་བསེབ་
དུ་(རྩ་)སྡེ་པ་ཡངས་པ་ཅན་པའི་ཟུར་རིགས་ཞིག་(ཞིག་)ཆགས་པའི་
སྤུངས་བྱར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་གྲང་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩)ལོ་སྟུ་འབྲུངས།
གཞིན་རྒྱ་ནས་རྟོན་ལུང་ལམ་པ་དགོན་དུ་སྟུ་ཆོས་མཛད་པར་སྐབས་ཞིག་
(ཞིག་)ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་གཉེར་ལ་འབྲས་སྤུངས་སྡེ་ཡངས་ཟབ་
ཡངས་འབྲེལ་པའི་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོར་ཤེབས། འདོན་ཆོས་རགས་རིམ་སྟན་
ཐུ་ཀུན་རིག་སོགས་དང་། མཚན་ཉིད་ལ་སྤུངས་པ་མཛད་སྐབས་གནས་
ཚུང་ཆོས་སྤུངས་ཆེན་པོའི་སྟུ་འཁོར་མགོན་པོ་བ་མཛད་དགོས་བྱུང་གིས་
(གཞིས་)ཡི་དམ་ཆོས་སྤུང་གི་བསྐྱང་གསོའི་བསྐྱོར་(སྐྱོར་)ལའང་གསན་
སྤྱོད་མཛད་དོ།།

དེ་ནས་མཚན་ཉིད་སྐོར་གྱི་བསན་(གསན་)བསམ་མཐར་ཕྱིན་ནས་
རབ་འབྲམས་གྲ་སྐོར་གནང་ཐུར་སྡེ་ཡངས་པའི་བྱང་འདྲེན་ཆེན་མོ་
བསྐོས་ནས་ལོ་གས་སོང་སྐབས་ཞིག་(ཞིག་)། རྟོན་ཕྱོགས་ཤེལ་དཀར་ཆོས་
སྡེ་ཆེན་པོའི་མཁན་ཆ་བཞུ་མི་འཕྲོར་བ་ལྟར། གཞུང་ས་ཆེན་པོ་ནས་ཤེལ་
དཀར་ཐུ་མར་འགྲོ་དགོས་པའི་བཀའ་ཤེབས་ནས། ཐུ་ཆས་ཁྱི་འབྲེད་རྒྱ་
ཆེ་བ་བཅས་གནང་སྟེ་རིམ་གྱི་(གྱུས་)ཆིབས་ཁ་བསྐྱུར་བས་ཤེལ་དཀར་
ཆོས་གྲ་ཆེན་པོར་ས་སྤུལ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩)དོར་ཆེད་པོའི་དམར་ཆའི་བཟའ་

(གཟུང་)སྐར་བཟང་དུས་སུ་ཏྲ་བསུ་མེར་འཕྲེང་རྒྱས་པ་དང་བཅས་ལྷ་བྲང་
དགའ་ལྷན་ལྷན་པོར་ཤེབས། ལོ་དེ་ཁོའི་དཔོ་ལྷའི་ཡར་ཆོས་གཟུང་སྐར་
བཟང་འཛོམ་དུས་ཁྱི་འདོན་མཛད་དོ།

དེ་ནས་ཆོས་ཐོག་སོ་སོར་མཆན་ཉིད་ཀྱི་འཛིན་ཆོས་གནང་ལུགས།
ཕྱི་ནང་གི་སྤྱི་གས་རྒྱུ། ལས་ཆན་བཞོ་ཞག་(བསྐྱོ་གཞག) ཤེལ་དཀར་
སྐྱུ་བ་མཆོད་ཀྱི་མནན་བསྐྱེག་འཕང་གསུམ་གང་དགོས་ཀྱི་དོ་རྩེ་སྤོབ་
དཔོན་དང་གཞན་ཡང་ཟོར་འཕེན་གང་དགོས། གཞུང་ས་ཆེན་པོ་ནས་
སྐྱུ་རིམ་དམིགས་གསལ་འཕེབས་པའི་སྤྱི་གས་ཀྱི་ཆོས་ནན། ལོ་འཁོར་
ཟླ་བ་སོ་སོའི་དགུ་གཏོར་བསྐྱང་བསོ་གཏོར་ལུགས་སོགས་པལ་ཆེར་ལྷ་
མ་གོང་མ་ནམས་ཀྱིས་(ཀྱི་)མཛད་བསྐྱོལ་(སྤོལ་)ལ་འཕྲི་བསྐྱན་མེད་
ངོས་ནས་ཉམས་མེད་མཛད། སྐན་ལྷ་དང་ཀྱུན་རིག་སོགས་ལ་ཆོག་
ཕུག་འདོན་གདངས་རྒྱུང་ཟད་ཆུགས་པ་ལ་གདངས་འདོན་དབུས་ལུགས་
ལྟར་སྤོབ་པར་མཛད་དོ།

དེ་ནས་ཤིང་པོ་བྱའི་(ཕྱི་ལོ་༡༦༧༩)ལོ་ཆོས་སྤེའི་འདུས་ཆོགས་བཞོན་
(གཞོན་)གས་བརྒྱ་སྐྱོར་བཅས། གཞུང་ས་ཆེན་པོ་དང་གཙང་དུ་པའ་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེར་ཞབས་བརྟན་འབྲུལ་བར་འཕེབས་ནས། གོང་ཞབས་ཡས་
ཕྱིན་དུ་ཞབས་བརྟན་ལེགས་པར་སྤུལ་ཞིང་དེ་བཞིན་པའ་ཆེན་ཞབས་དྲུང་
དུའང་ལེགས་པར་སྤུལ་ནས་གནང་སྤྱིན་ཟུར་ཆས་ལམ་ཆས་གྲོ་མོ་གནང་
སྟེ་སྐར་ཡང་ཤེལ་ཆོས་སུ་ཤེབས། སྤུ་ག་སྤྱིད་མཁར་སྤུར་བརྩུན་མ་
དགོན་སྤྱིག་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་གསར་བརྩུགས་(བརྩུགས་)མཛད་པ་སོགས་

ཆོས་སྡེའི་ལར་རྒྱ་གར་དྲག་དང་། རྫོང་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་དགོན་མང་པོར་ཆེ་
 ཉིད་དབང་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་སློན་ནས་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྡེལ་བ།
 ཁྱད་པར་དབྱར་དུས་ལོ་རེ་བཞིན་ཆར་འབེབས་གནང་བས་ཞག་གསུམ་
 ལས་མི་འགྲུང་བར་ཆར་འབེབས་པས་གྲུབ་ཐོབ་ཆར་འབེབས་པ་ཅེས་
 (ཞེས་)གྲགས་ལ། སྤར་སོར་འབྲས་༼༡༥༽སྤྲུངས་སྡེ་ཡངས་སུ་བྱགས་
 དུས་ཡང་གནས་ཆུང་ཙག་(ཆུག་)དུ་ཆོས་སྦྱོང་སྐྱེ་འཕེབས་དུས། མཁན་
 ཆེན་ཉིད་ཆོས་སྦྱོང་གི་སྐྱེ་ཞོགས་སུ་བྱོན་པ་ན་ཆོས་སྦྱོང་ཉིད་དགུས་པའི་
 རྣམ་འགྱུར་གར་མཛད་པ་སོགས་ཡོང་བས་ཀུན་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་ཞེས་(ཅེས་)
 མེད་ངོ་།།

ཤེལ་དཀར་ནས་སྐྱུ་བ་སྡེ་ཁྱིཾ་ཆུ་བཟང་དུ་གདན་འདྲེན་བྱས་སྐབས་
 ཤིག་ཆུ་བཟང་གི་ཉེན་གཙོ་བྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འཇལ་(མཇལ་)བར་ཐེབས་
 པས་ཨོ་ཞེས་གསུང་གནང་བ་དང་། རྒྱ་བྱང་དགའ་ལྡན་སྐུ་ན་པོར་བཞུགས་
 སྐབས་ཤིག་རྗེ་བརྩན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་གཟིགས་ནས་བྱེད་ལ་ཆེ་
 རིང་པོ་མི་འདུག་པས་ཆེ་སྐྱུ་བ་བྱེད་དགོས་ཚུལ་གྱི་གསུང་གནང་བ་སོགས་
 སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཆར་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་སློ་
 རས། གདུལ་བྱ་རྣམས་སྤྲིན་གྲོལ་ལ་བཀོད་ཅིང་ཆོས་སྡེ་མ་ལག་དང་
 བཅས་པའི་འཛིན་སྦྱོངས། ས་སྐྱུལ་(ཕྱི་ལོ་༡༤༩༧)ནས་མེ་སྤང་(ཕྱི་ལོ་༡༤༩༨)
 རྟོར་རྒྱ་དང་པོའི་བར་ལོགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་བརྩན་ཙོང་ཁ་
 པའི་ཡུང་བསྟན་གནང་བའི་ཆེ་སྐྱུ་བ་དེ་བྱག་གཡོག་གྲུལ་མ་བྱུང་འདྲའི་
 བྱེད་བབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་བཞིན་གནང་བྱུ་མ་བྱུང་བས་སློ་བུར་དུ་

བསྐྱེད་གཞི་ཆབ་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་ཏེ་མེ་སྤང་(ཕྱི་མོ་༡༤༩༥) ཟླ་དང་པོའི་ནང་
དུ་མུ་ངན་ལས་འདས་ཆེ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་སོགས་དགེ་མཚན་དུ་མ་
གནང་(སྤང་)ངོ་།།

དེ་ནས་དགོངས་ཚུགས་སུ་དཔོན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་དབང་ཡབ་སྲས་
སོགས་སྐྱ་མ་ནམས་ལ་གསུང་བསྡེའི་དེ་ན། སངས་རྒྱས་མཚན་འབྲུམ་
བཞེངས་པ། དགོན་མ་ལག་སོགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ནམས་ལ་བསྟེན་བཀྱར།
ཆོས་སྡེ་སྤྱི་པ་ཆེན་པོར་རྒྱ་སྤྱུག་ཆེ་ལེགས་སྦྱོར་འཇགས་སོགས་དགོངས་
པ་ཚུགས་ཐབས་ཀྱི་བྱ་བ་ནམས་ཡང་དག་པར་མཛད་ཅིང་། མེ་རིང་བ་
ནས་སྤྱལ་པའི་སྤྱི་ཡང་གསལ་བར་བྱོན་པ་ལགས་སོ།། །།

༤

མཁན་ཆེན་ངག་དབང་དགེ་འདུན།

༥ བེལ་ཆོས་དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་དུག་པ་ནི། ཟླ་བ་རྒྱུད་ཁ་སློང་དུ།
ངག་གི་དབང་ཕུག་མཁས་མང་དགེ་འདུན་གཙོ། །མདོ་ཐུགས་གཞུང་
ལུགས་འཆད་པའི་ནམ་དཔྱིད་ཀྱི། །སྒོ་གསལ་ཡིད་ལ་དགའ་བ་རྒྱས་མཛད་
པའི། །ཞེས་པའི་བསྟོད་ཡུལ་བཛྲོད་བྱ་དོན་མཐུན་མཁན་ཆེན་ངག་དབང་
དགེ་འདུན་ནི། གཡོ་བྱ་དགེ་བའི་འབྲུང་གནས་ཅེ་ཐང་གི་སའི་ཆར་སྤྱི་
འབྲུངས། རྒྱུང་དུ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པའི་ནམ་འགྱུར་
ཅི་ཡང་ཞིག་བརྟན་པས། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་ཅེ་ཐང་དུ་
སྤྱི་ཆོས་སུ་འཇུག་པར་མཛད། སྤྱི་ནར་སོན་ནས་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་

ལྷན་འབྲས་སྤྲུངས་ཀྱི་སྒོ་གསལ་གླིང་དུ་འཕེབས་ནས། རིག་གཞུང་སྒོ་རྒྱ་
འབྲེད་པའི་བསྐྱུས་རྒྱ་ནས་བཟུང་མཆོན་ཉིད་ཐེག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ན་
ལ་སྤྲུངས་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་རབ་འབྲུམས་གྲུ་སྒོར་གྱི་ནམ་ཞག་(གཞག་)
ཀྱང་ལེགས་པར་མཛད།།

དེ་ནས་འཛིགས་གསང་སོགས་གསང་སྤྲུགས་སྒོར་གྱི་དབང་ལུང་
མན་ངག་སོགས་ལ་ཐུགས་རྩོན་(བརྩོན་)མཛད་ཅིང་གཞུགས་སྐབས།
ཞེལ་དཀར་ཆོས་སྡེའི་སྤྱ་གསར་ཁྱ་མི་འཕྲོར་དོན་ལྟར་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཨ་ཕེ་
ཙུ་ཐང་ཆེ་རིང་ལྟ་མོ་དབྱས་སྐྱམ་འཁལ་ཐགས་ཀྱི་ཨང་དང་གསལ་ཡིན་
ཤིས་(གཤིས་)། བོང་ཞབས་ཡས་ཕྱིན་གྱི་ན་བཟའ་འབྲུལ་མི་ཡིན་འདུག་
པའི། དེར་རྟེན་རྗེ་འདི་བར་གཞུང་ནས་སྤྲུན་རྒྱུ་གིས་ཞེལ་དཀར་ཆོས་
སྡེ་ཆེན་པོའི་སྤྱ་མར་འཕྲོན་དགོས་བཀའ་གནང་ནས། སྤྱ་ཆས་ཁྲི་འབྲེད་
སྐྱམ་མཐོ་བ་དང་བཅས་ཉེ་འབྲས་སྤྲུངས་ནས་རིམ་གྱི་(རྒྱས་)འཕེབས།
དེ་ནས་མེ་སྤང་(ཕྱི་ལོ་༡༤༧༥)དོར་རྒྱ་གཉིས་པའི་དཀར་ཆའི་གཟའ་ཆོས་
བཟང་སྐབས་སྤྱ་སེར་གྱི་ཉ་བསུ། དག་༡༩༥༥འདུན་རྒྱ་ཕྱག་དུ་མའི་མཆོད་
རྩིས་ཀྱིས་སྤྲུངས་པའི་སེར་འབྲེང་བཅས་ཞེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་
པོ་དགའ་ལྷན་ལེགས་བཤད་གླིང་གི་སྤྱ་བྱང་དགའ་ལྷན་ལྷན་པོར་ཕེབས།
ཆེ་བ་དེ་ཁའི་གཟའ་ཆོས་ལེགས་དུས་ཁྲི་འདོན་མཛད་པའི་ཆོས་ཀྱི་གསུང་
བཤད་སེར་ཇ་ཁྲི་འབྲེད་སོགས་ལེགས་པར་གནང་། དེ་ནས་དབྱར་དགུན་
གྱི་ཆོས་ཐོག་སོ་སོར་བརྩི་བཞག་བཀའ་ཆོས། ལུང་རིག་གི་(རིགས་ཀྱི་)
ཆ་ནན་འཛིན་འཛོའི་དམ་བཅའ་སྤང་སེ་(སྤང་བསྡེ་)བ་དང་གྲུ་སྒོར་པའི་

ཆོགས་བཤད་དམ་བཅའ་སོགས་ལ་སྦྱ་བཅོས་མེད་པ། རྫོགས་ལ་བ་རྣམས་
ལ་ཆོགས་ལངས་སོགས་མཁན་པོ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་བབས་ལས་ཀྱང་
མི་གཞན་པ་མཛད།།

སྐབ་མཆོད་དུས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཁྲ་བ་སོ་སོའི་དུས་གཏོར་སྐབས་
སུའང་རང་ཉིད་འབྲིགས་ཆགས་ཐེབས་པའི་བསྐྱང་བསོའི་འདོན་ཆའི་
གདངས་འདྲར། རོལ་ཆོགས། བཟུངས་པ། གཏོར་མ་སོགས་གང་ལའང་
སྦྱ་བཅོས་བྱེད་དུ་མི་འདུག་པར་གང་རྒྱས་དང་། མཁན་ཆེན་རང་ཉིད་
ཀྱང་མཁུན་རབ་ཆེ་བས་འདོན་ཆོས་བསྐྱང་བསོ་རྣམས་ཀྱང་གསལ་དག་
འགྲུས་གསུམ་གྱི་སྟོན་མ་ཞལ་འདོན་མཛད་ཅིང་། རྒྱ་བྱང་ནས་ཀྱང་དགེ་
འདུན་གྱི་བསྟེན་བཀུར་དུས། མཆོད་པའི་ཆོགས་བཤམས་ནས་ཆོས་སྦྱོད་
གདང་(གདངས་)དབྱངས་དང་བསྐྱང་སོ་(གསོ་)སོགས་སྒྲགས་བྲ་བ་ཡོངས་
རྫོགས་ལ་ཡང་ཡང་འདེགས་པ་གནང་བའི་ཆེ་གདངས་དབྱངས་རོལ་
ཆོགས་སོགས་གང་རྒྱས་ཀྱིས་(ཉུ་)རོས་ནས་སྒྲགས་སྦྱོགས་ཀྱང་དར་རྒྱས་
སུ་མཛད་དོ།།

གཞུགས་རིང་མེ་སྐྱང་ལོ་རྒྱལ་དབང་དུག་པ་ཆེན་པོ་གསེར་བྲིར་
ཐོག་མར་འཕེབས་པའི་བྲི་འདོན་ཞལ་དཀར། དེ་ནས་ལ་སྟོད་ཚྭ་ཁུལ་
སེར་སྒྱ་ཆང་མས། ༥ གོང་ཞབས་ཡས་བྱིན་ལ་བསམ་པ་རྩེ་གཅིག་
མར་གྲགས་པའི་ཞབས་བདུན་རྒྱས་པ་ཕུལ་བའི་བསྐྱུ་ཆ་སྤུམ་མཐོ་བ།
ཆོས་སྡེ་རྒྱ་གཉེར་འདུས་ཆོགས་བཅས་པས་ས་སྟག་ལོ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་
དང་མི་དབང་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། པཌ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཆེན་

པོ་བཅས་པ་ཞབས་བརྟན་སྒྲེར་གྱི་ཕུལ་སྐབས་མཁན་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་
རྩེས་ཆེ་ཕྱ་ཕལ་ཆེར་ཞབས་བརྟན་དུ་འབུལ་བར་གཏོང་མཛད་དོ།

མཁན་ཆེན་འདི་ཉིད་ཤེལ་དཀར་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོར་མེ་སྒྲང་(ཕྱ་ཆ་
༡༤༧)ནས་བཟུང་མེ་བྱིའི་(ཕྱ་ཆ་༡༥༠)བར་བཞུགས་ནས་སྟོ་ཁྲལ་ཡུལ་
སྟོང་(སྟོངས་)མང་པོར་དབང་ཆོས་གནང་བ། དགོན་མ་ལག་ནམས་སུ་
བཀའ་ཆོས་དང་བསྐྱེད་སྐྱོད་ཀྱི་ཆུ་ཆུ་ཞུགས་ཞུགས་(གཞག) ཆོས་སྒྲེར་མི་བསྐྱོད་ཀྱི་
དྲ་འགའི་བྱེད་བབས་ཀྱི་(ཀྱིས་)མཚན་བསྐྱེད་གཏད་ཀྱི་སྒྲ་གཟུགས་ཞིག་(ཞིག་)
ལ་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་མཁན་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་དུག་བཅུ་པའི་སྟོ་བུར་ལས་
བཅོལ་གྱི་གཏོར་རྒྱུ་ཞིག་(ཅིག་)མཛད་པས་པ་རོལ་པོ་སྐྱུར་ཤད་ལྡ་ལས་
དུ་གྱུར་པས་མཐུ་སྟོ་བས་ཆེ་ཞིང་། ལར་བཞུགས་ཤིང་འཕྲིན་ལས་ཏ་ཅང་
མི་ཆེ་ཡང་། དགེ་འདུན་གྱི་བསྐྱེད་བཀྲུམ། མདོ་སྐྱེད་ཀྱི་འཆད་ཉན།
ཆོས་སྒྲེའི་ཕྱི་ནང་གི་ལ་ཀྱི་སྐོས་གང་ལའང་སྒྲ་མ་གོང་མ་ནམས་ལས་མི་
ཞན་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

སྐྱེས་པ། དེ་བུལ་ཤེལ་ལྟར་རབ་དཀར་ཆོས་གྲུ་ཆེན་། དགེ་ལུགས་
མཁན་ཐོག་བཞི་པ་དུས་གསུམ་གྱིས་(ཀྱི)། །ནམ་འདྲན་ཡོངས་ཀྱི་མཆོན་
ཅེ་(བཙུ་)ཡེ་ཤེས་ཀྱི། །གཅིག་བསྐྱེད་མདོ་རྒྱད་རྒྱ་མཚོའི་མངའ་བདག་
དེ། །པོད་ཆེན་རྒྱལ་ཁབས་མི་ཉག་ཡུལ་གྱི་ཆར། །ཉི་སྟོལ་བྱེད་ལོར་
སྐྱེ་འབྱུངས་ནར་སོན་ཏེ། །དབུས་གཙང་འཛིན་མའི་ཐིག་ལེ་འབྲས་
སྐྱུངས་སུ། །ཤེབས་ནས་མདོ་སྐྱེད་གཞུང་ལུགས་བབྲང་ཡས་ལ།
བསན་(གསན་)བསམ་མཛད་པས་མཁས་པའི་ཡང་ཅེར་སོན།

པ་དྲུག་པོ་རོལ་ཤོལ་བ་མཁས་སྒྲིམ་སྒྲུང་པོའི་བསྒྲུབ་(ཆུད)།
 མགོན་ཁྱོད་ལུང་རིག་(རིགས་)གདོང་ལཱའི་ཙུལ་སྟོབས་ཀྱིས། །ནཱ་པར་
 བཅོམ་མོ་སྒྲོ་གསལ་རི་དྲགས་ཆོགས། །ཁྱེད་ཞབས་སྤངས་ནས་གཞན་
 འདུད་རེ་བ་སྦྱངས། །གསང་ཆེན་ཐེག་པར་བྱགས་གཞོལ་སྦྱད་རྒྱུད་དུ།
 ཐེབས་ཏེ་དཔལ་ལྷན་འདུས་པའི་སྒྲིན་གྲོལ་སོགས། །གསན་ནས་རིམ་
 གཉིས་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ། །འདྲེན་པའི་དེད་དཔོན་ངེས་གསང་
 བདག་པོར་གྱུར།

དེ་ནས་འགྲོ་འདྲེན་འཕྲིན་ལས་དུས་བབས་སུ། །དགོངས་ཏེ་གཞུང་
 ས་མཆོག་ནས་ཤེལ་ཆོས་ཀྱི། །མཁན་པོར་བཀོད་བྱའི་མཛད་བཞིན་དེར་
 ཐེབས་ཏེ། །མདོ་སྤྲུགས་ཆོས་ཆར་པབ་ནས་སྒྲོ་གསལ་ཞིང་། །སྒྲོ་གྲོས་
 གསེར་གྱིས་(ཆུ་)སྟེ་མས་ཕྱུར་པོར་གྱུར། །མགོན་དེ་ཆོས་ཕྱོགས་ཁོ་
 ནས་བབྱང་བྱའི་ལོ། །མདའ་བྱངས་བར་དུ་སྟེ་འདི་དར་བྱས་སུ། །མཛད་
 ལུང་ཞེ་ལཱའི་དགྲུང་ལོར་ཆེ་འཕྲང་གིས། །མགོན་ཁྱོད་གཟུགས་སྒྲིམ་
 དབྱིངས་ཐིམ་པར་གྱུར།

དེ་རྗེས་དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་ལྷ་པ་རུ། །ངག་ལ་དབང་འཕྱོར་
 འཇམ་མགོན་ཟུར་ཕྱད་ཅན། །རུར་སྒྲིག་གར་རོལ་མཁྱེན་བརྩེའི་ཡེ་ཤེས་
 ཆེ། །ཡོངས་གྱུར་གང་དེ་བརྟོད་ལུང་སྒྲོ་བཤེབ་དུ་(རྟུ)། །འགལ་བཞེས་
 པ་ས་མོ་སྒྲུང་གི་ལོ། །འབྱུངས་ནས་ནར་སོན་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི།
 གྲུ་ཆང་ཟབ་ཡང་(ཡངས་)འབྱིལ་བར་ལེགས་ཐེབས་ཏེ། །མདོ་སྤྲུགས་
 གཞུང་ལ་སྦྱངས་པས་མཁས་གྱུབ་གྱུར།

གོང་སའི་ལུང་གི་སེལ་ཆོས་དཔལ་གྱི་སྡེ་འི། །སྤྱི་མར་བཀོད་བཞིན་
 གེབས་ནས་ཆོས་གྲུ་ཆེར། །མདོ་སྡུག་ས་འཆད་ཉན་སྤྱིགས་རྒྱན་ལ་རྒྱ་
 སོགས། །མཁན་ཆེན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་བྱ་བཞིན། །གོང་འཕེལ་
 རོས་ནས་སྡེ་འདིར་དཀར་པོ་ཞེས། །ས་མོ་སྤྱལ་(ཕྱི་ལོ་༡༦༥༩)ནས་དབང་
 ཕུག་མེ་སྤང་(ཕྱི་ལོ་༡༦༩༩)བར། །གཞུགས་ནས་རྒྱལ་བསྟན་དར་གིང་(ཞིང་)
 རྒྱས་པར་མཛད། །གསེར་མདོག་ཞུ་བཟང་ཅོད་པའ་འཆང་བའི་སྡེ་འི།
 མཁན་ཐོག་དུག་པ་ངག་དབང་ལྷ་མཆོག་གི། །རྣམ་སྤྱལ་འཕགས་ཆོས་དགེ་
 འདུན་ཡོངས་ཀྱི་གཙོ། །གང་དེ་དགེ་བཅུ་ཀུན་ཆང་གཡོ་རུའི་ཆ། །ཅི་ཐང་
 ཞེས་བྱར་སྤྱུ་འབྲུངས་ཆེར་ལོན་ཏེ། །བསེལ་ལྡན་ཕྱི་རྣམ་ཀ་ཏ་ཀར།
 འོན་ནས་མཁས་མང་སློ་གསལ་སྤྱིང་གི་གྲར། །བཞུགས་ནས་མཆོན་ཉིད་
 ཐེག་པའི་གཞུང་མང་ལ། །སྤྱངས་པ་མཐར་མོན་མང་ཐོས་རབ་འབྱམས་
 གས། །ལ་སོགས་གཞུང་ལུགས་མང་པོར་ཐོས་བསམ་གྱིས། །སྤྱངས་
 རྟོབས་མི་དམན་རྣམ་དཔྱིད་ལྡན་པའི་ཆོ། །འགོ་འདྲེན་དུས་བབས་སེལ་
 ཆོས་མཁན་པོར་ཕེབས།

སློ་བཟང་རྒྱལ་བསྟན་མ་རྟོས་མཆོ་ཆེན་ནས། །ལེགས་བཤད་ཡན་
 ལག་བརྒྱད་ལྡན་གང་གའི་རྒྱན། །མགོན་ཁྱིད་མཁྱེན་སྤྱིད་ལམ་གསུམ་ལས་
 བབས་པས། །སློ་གསལ་སློ་གྲོས་འཛིན་མའི་ལང་ཆོ་རྒྱས། །རྣམ་དཀར་
 འཕྲིན་ལས་ཤུགས་བྱུང་ག་ཅའི་ཆོགས། །གང་ཡོད་ཕུག་ན་པརྟོ་དུག་པ་ཆོ།
 །གསེར་བྱིར་ཕེབས་པའི་ལེགས་འབྲུལ་ཞལ་དཀར་དང་། །རྩོ་ཁྲལ་ཡོངས་
 ཀྱི་ཞབས་བརྟན་ཆེན་མོ་ལུ།

སྒར་ཡང་ཆོས་སྡེའི་འདུས་ཆོགས་བརྒྱ་རྒྱུ་བཅས། །རྒྱལ་དབང་
ཡལ་སྤངས་མི་དབང་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །སྒར་(བསྐལ་)བརྒྱར་ཞབས་
བྱང་བཅན་སྤྱིར་འདོད་དགའི་ཆོགས། །ཕུལ་བས་ཆོགས་གཉིས་དང་པོ་
ནམ་པར་བསགས། །དེ་ལྟར་སྒྲིག་པ་ཐོས་བསམ་གཙོ་གྱུར་གྱིས། །ཆོས་
གྲུ་ཆེ་འདི་དབང་ཕུག་ལོ་ནང་ནས། །འོར་བསྐྱུངས་མེ་ཡི་གོས་ཅན་ལོ་
ཆོགས་བར། །འཛིན་སྦྱོངས་སྤེལ་གསུམ་སྦྱོ་ནས་དར་བྱས་མཛད། །ཞེས་
བྱ་བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་༼༡༡༽བཅད་པའོ། །

༥

མཁན་ཆེན་ཐོ་བཟང་སྟན་གྲགས།

༥ དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་བདུན་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། འཇམ་མགོན་ཏུར་
སྤྱིག་གར་རོལ་མཁུན་བཙེའི་ཉིས། །ཐོ་ཆེན་མཁན་བཙུན་བཟང་པོའི་རིང་
ལུགས་ཆོལ། །རྒྱས་མཛད་ལེགས་བཤད་སྟན་པར་གྲགས་པའི་དབྱངས།
སྒྲིག་མཁས་ཡོངས་འཛིན་ལྷ་མར་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་མཆན་བསྟོད་ཀྱི་སྦོ་ནས་སྤྲགས་(བསྤྲགས་)པ་ལྟར་གྱི་མཁན་
ཆེན་དོན་སྤྱད་མཆན་ནས་སྦོས་པ་ཐོ་བཟང་སྟན་གྲགས་དཔལ་བཟང་པོའི་
ཞལ་སྤྱན་ནས་གང་དུ་འབྱུངས་པའི་ཡུལ་ནི། གྲགས་པའི་མཆོ་ཆེན་བཞིའི་
ནང་མཆན་(ཆན་)བྱང་གནམ་མཆོ་ཕུག་མོ་དང་འདབ་ཆགས་པའི་དགེ་
ལུང་ཞིག་དུ་རིགས་རྒྱུད་(བརྒྱུད་)སྤོན་ཆོས་རྒྱལ་ཆངས་པ་ལྟའི་མེ་ཉིག་
ཁྲི་སྤོང་ལྟེ་བཅན་དུས་ཀྱི་ལོ་ཙ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་མཆན་(ཆན་)མ་དགེ་པའི་

སྒོ་གྲོས་ལས་རིམ་གྱི་(ཁྱིས་)བྱུང་བའི་ཡབ་ཏོར་མ་ལྟ་ཡན་ཅེས་(ཞེས་)
 པ་དང་ཡུམ་ཨ་ཕེ་སྟན་ཞེས་པའི་སྲས་སུ་འཕགས་ཡུལ་དུ་པ་ར་ལྟ་བུ་ཅེས་
 པ་སྟོགས་འདིར་ཟིལ་གཞོན་དུ་གྲགས་ཤིང་། མ་དུ་ཅི་ནིའི་གཙུག་ལག་
 ལུགས་ཀྱི་དབང་ཐང་དང་བསྟུན་པ། མེ་མོ་རྟའི་(ཐུ་མོ་༡༩༩༩)ལོ་གཟའ་
 སྐར་ལེགས་དུས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས།

གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་རྟགས་སུ་
 སྐྱུ་ཅིད་ཕལ་ཆེར་ཡང་ཆོས་སྟོགས་ཀྱི་མཛད་པ་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པར།
 ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱིས་སྲས་ཆེ་བ་ཡིན་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྐལ་ཐང་ཡོད་པར་
 དགོངས་ནས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲུངས་ཀྱི་སྒོ་མང་གྲ་ཆང་དུ་སྐྱུ་ཆོས་སུ་
 འབྲུག་པར་མཛད་དོ། །སྐྱུ་ནར་སོན་ནས་ཟླ་སྟོབ་མཁས་པའི་དྲུང་དུ་རིག་
 གཞུང་སྒོ་འབྲེད་བསྟུས་རྩ་ཅི་བ་ནས་བཟུང་། འདུལ་མངོན་དབུ་ཆད་པར་
 བྱིན་ནམས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཐལ། ཟུར་བཀོལ་ལ་སོགས་གཞུང་སྟན་དང་བཅས་
 པར་ལོ་དུག་གི་བར་དུ་སྐྱུ་ཆགས་མ་ཤིག་(བཞིག་)པ་སོགས་ཀྱིས་(ཁྱི་)
 སྟོད་ལམ་གྱིས་སྐྱོར་སྤྲུངས། བཀོ་སྒྲེང་སོགས་གཞུང་ལུགས་གང་ལའང་
 སྤྲུངས་པ་མཐར་བྱིན་མཛད་པས་མཁས་པའི་ཕུལ་དུ་བྱིན་པར་འགྱུར་རོ།
 དེ་ནས་འབྲས་སྤྲུངས་གདོང་གྲལ་བཀའ་བཙུ་དང་སྒོ་མང་གི་དགེ་བསྒོས་
 སོགས་མཛད་པ་ཇི་སྟེད་ཅིག་མཛད་ནས་དབང་ལུང་སོགས་དམ་པའི་ཆོས་
 ཀྱི་བདུད་ཅིའི་དགའ་སྟོན་སྤང་བར་དགོངས་ནས། རིགས་ཀྱི་ཅོད་
 པར་(པན་)དུ་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་པར་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས། བཅན་པོ་མོ་མི་ཁང་རྗེ་འཕྲིན་ལས་སྟུན་གྲུབ། རྗེ་

འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྩེ། དགེ་སློང་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ།
 བྱི་རིན་པོ་ཆེ་སློ་བཟང་དར་རྒྱས། མཁན་ཆེན་ཉན་པོ་དོན་གྲུབ་ཆོས་
 འཕེལ། ཆོས་རྩེ་རབ་འབྱམས་པ་ངག་དབང་འཇམ་དབྱངས། ཆོས་རྩེ་
 རབ་འབྱམས་པ་ངག་དབང་ཤེས་རབ། ཆོས་རྩེ་པའི་ཏ་མོ་བཟང་སྦྱིན་པ།
 ཏུ་ཁྲིམ་ངག་དབང་ཆོས་རྒྱལ་མཚོ། བཀའ་འགྱུར་བ་སློ་བཟང་རིན་ཆེན།
 རྩེ་རབ་འབྱམས་ངག་དབང་དོན་གྲུབ། རྩེ་སློ་ཁྲིམ་སྦྱིན་པ། དོ་རྩེ་འཆང་
 མོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། རྩེ་སློ་བཟང་དམ་ཆོས། རྩེ་ཡོན་ཏན་དར་རྒྱས་
 སོགས་ཡོངས་འཛིན་ཆོས་བཞིན་དུ་སྦྱོད་པ་ཆེས་མང་པའི་ཞབས་དྲུང་
 དུ་འབད་པ་ཆེན་པོས་དབང་འབྲིད་ལུང་མན་ངག་ཕྱག་ལེན་སོགས་
 མཐའ་ཡས་པ་ཞུ་བ་གནང་།།

རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱིགས་འགྲེམ་སོགས་མཛད་ནས་བཞུགས་སྐབས། ཤེལ་
 ཆོས་དཔལ་གྱི་བདེ་(ལྷ་)ཆེན་པོའི་མཁན་པོར་བཀོད་བྱུང་གནང་བ་བཞིན་
 ལེགས་པར་ཤེབས་ནས་མེ་བྱི་(བྱ་མོ་༡༩༠༤?) ཏོར་ཆེན་བཞི་པའི་ཡར་ངོའི་
 གཟའ་ཆེས་དགེ་བར་བྱི་འདོན་མཛད། དེ་ནས་ཆོས་ཐོག་སོ་སོར་གོང་མ་
 རྒྱལ་གྱི་མཛད་བྱུན་བཞིན་བཀའ་ཆོས་ཟབ་རྒྱས་འཆག་མེད་དང་ཏོར་ཆེན་
 རྒྱུག་པའི་ཆོས་གྲུར་ལམ་རིམ་སོགས་ཀྱི་ཉན་ཆོས་བཏོང་(གནང་)
 སློལ་ཡོད་པ་ལྟར་ཆོས་གྲུའི་སྐབས་འགར་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་། འབྲིད་ཡིག་
 འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་། བཀའ་གདམ་(གདམས་)པ་ཆོས་བླ་ཆོས་སོགས་
 ཀྱི་ལྷགས་ལུང་ཆེས་མང་བ། ཆེ་ཏེ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། ལུང་ཐུ།
 སང་གདོང་སྦྱོན་མོ། དཔལ་མོ་ལུགས་ཀྱི་བཙུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་དབང་ཆོས་

ཆེས་མང་གནང་ཞིང་། སྤྱིང་གནས་ཀྱི་སྡོམ་བརྒྱན་(རྒྱན་)ལུང་ཕྱག་ལེན་
ཟླ་བརྒྱད་སོགས་ཆང་འབྲིག་གསར་འདུགས་མང་དང་།

དགོན་ལག་ནམས་གཙོ་པོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དགོན་མང་པོར་ཆེ་དྲུག་
རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་ཁྱུང་ཕྱ། ལོ་ཤྲོན་མ་སོགས་སྤྱིན་བདག་གང་འདོད་ཀྱི་
(ཀྱིས་)དབང་ཆོས་མང་པོ་དང་ཆོས་སྡེའི་སྤྱིགས་རྒྱན་ནམ་དག་འཁྲུག་མེད།
ཆོས་འཆད་ཉན་དགེ་འདུན་ཀྱི་བསྟེན་སྦྱར་(བཀུར་)། གཞུང་ས་ཆེན་པོར་
རྒྱལ་ཅེ་ཐེམ་སྤང་མའི་བྱ་དཔེ་བཀའ་འབྱུར་བྱ་སྟེ་བརྒྱ་དང་བཙོ་ལྔ་ཆོས་
སྡེ་པ་རང་གིས་བདག་བྱས་ཆོག་ཞུ་བ། བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱགས་དམ་བསྐྱེགས་
བཅད་རྒྱ་ཆེར་གནང་བ་སོགས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མང་དཔ་ལོང་འཕེལ་དུ་
བཞུགས་མུར་ཆོས་སྡེ་ར་ཕེབས་ནས་ལོ་ངོ་ལྔ་སོང་བ་ལུགས་སྟག་(ཕྱི་མ་
༡༥༡༠)ལོར་ཞབས་ཕྱི་གཉིས་རྩ་མ་(རྩ་མ་)ཞིག་འབྱུང་བའི་ནད་ཀྱི་(ཀྱིས་)
སློ་བུར་དུ་འདས་པ་སོགས་ལ་བྱགས་ངེས་འབྱུངས་ཏེ། གཞུང་ས་ཆེན་
པོར་དགོངས་ཁྲིལ་(འཁྲུལ་)ཞུ་བ་གནང་ནས་འབྲས་སྤྱངས་པ་ཆུ་ཁང་དུ་
ཕེབས་ཏེ་ཟུར་བཞུགས་མང་དཔ་ལགས་སོ།།

༥

མཁན་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཆོ།

ལྷ་དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་བརྒྱད་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། བརྟན་(བརྟན་)
པའི་འཁོར་ལོ་དུར་སྤྱིག་ཟླ་གོས་ཀྱིས། ཉེར་མངའ་མཁས་བརྟན་བཟང་
པོའི་གར་མཁན་ཞེས། གྲགས་པའི་བ་དན་རྒྱ་མཆོའི་གོས་གཅན་(ཅན་)

གཞིར། ཁྲིའམ་བྱུང་ཐོབ་པ་ལྟར་མཁན་གསལ་བ་འདེབས། ཁྲིའམ་མཚན་
 སྒྲིའི་སྒྲིའམ་འདུད་ལུལ་མཁན་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་
 གཅིག་པའི་ནང་གི་འཕར་བ་ཅེས་པ་ལྷགས་སྒྲུང་(ཕྱི་མ་༡༧༦༡)གི་ལོ་ལྟོད་
 ལུང་སྒྲུང་དུ་སྒྲུ་འབྲུངས། རུང་དུ་ནས་གཞི་གྲ་ལྟོད་ལུང་ཆུ་བཟང་དུ་སྒྲུ་
 ཆོས་མཛད། སྒྲུ་ནར་སོན་ནས་སེར་མཐེ་པོ་སྒྲིའང་དུ་ཁྲོན་ནས་སེར་སྒྲུང་
 གྲ་ཆང་དུ་མདོ་ལྷགས་ལ་སྒྲུངས་པ་མཛད། དེ་ནས་གསུང་དབྱངས་བཟང་
 བའི་སྒྲུབས་སེར་སྒྲུང་གྲ་ཆང་གི་བྱང་འདེན་པ། ལྟོད་ལུང་སྒྲིང་ཁའི་གྲ་མ།
 དུང་དཀར་སྒྲུ་སྒྲིའངས་དབྱངས་འབྲུག་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲུ་ཆབ་ལྷ་ས་སྒྲོན་ལམ་
 ཆེན་མོའི་དུས་ཀྱི་ས་ལོ་ཆེན་པ། ལྟོད་ལུང་ཆུ་བཟང་གི་གྲ་མ་སོགས་ལས་
 ཆེན་ཆེ་བ་དུ་མ་བསྐྱང་(གནང་)ཞིང་། སྒྲིང་ཁར་ཆོགས་གྱུར་དང་ཆུ་བཟང་
 དུ་གསེར་ར་ཆ་འགྲིག་བདུན་དང་ཟང་(ཟངས་)དུང་ཆེ་ལེགས་སོགས་སྒྲིར་
 འཇགས་གཏོང་པོད་ཆེ་བ་སོགས་མཛད་ནས་བཞུགས་སྐབས། གཞུང་ས་
 ཆེན་པོ་ནས་སྒྲུན་རྒྱུང་ཡིན་ཚུལ་གྱི་(ཁྱས་)ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་
 གྲ་མར་བཀོད་བྱུང་གནང་བ་བཞིན་ཕེབས་ནས། ལྷག་(ལྷགས་)སྒྲུག་(ཕྱི་མ་
 ༡༧༡༠)དོར་ཆོ་བཅུ་གཅིག་པའི་གཟུང་ཆོས་ལེགས་དུས་ཁྲི་འདོན་མཛད།

དེ་ནས་ཆོས་ཐོག་སོ་སོར་འཆད་ཉན་སྒྲིགས་བྱུང། ཆོས་སྡེའི་བྱེ་
 བུང་གི་ལར་རྒྱ། སྒྲིན་བདག་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིང་ལྷར་སོགས་མཁན་ཆེན་གོང་
 མ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་ལུགས་བཞིན་འཆུག་མེད་དང་། མཁན་པོ་གོང་མ་
 རྣམས་ཀྱི་ལེགས་མཛད་ལ་སྒྲུན་ཡར་ལྷའི་ཚུལ་གྱི་(ཁྱས་)མཁན་ཆེན་རང་
 ཉིད་ཀྱིས་(ཁྱི་)ཕྱག་ནས་རིན་ཆེན་གཉིས་པའི་འཁོར་ལོ་སུམ་རྒྱ་(བརྒྱ་)

དོན་གསུམ་དང་། གཞན་ཡང་དངོས་སྤྱད་པོན་ཆེ་བ་འདོན་པ་མང་དེ་ཅིང་།
 འདུས་ཚོགས་དྲག་རིམ་དང་སྟོ་བྱལ་གྱི་སྦྱོན་བདག་མང་པོར་དགེ་བསྐྱེལ་
 གནང་བའི་བཏེན་(རྟེན་)བཞེངས་སུ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྟན་
 ཕྱར་ཆ་མེ་འཛིན་༡༠༥མཆེ་བའི་གས་སྟོ་བྱིས་དུ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆེན་
 མཆོད་རྟེན་རྒྱལ་ཐོ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པ། ས་འཛིན་རིན་ཆེན་གསུམ་པར་ཀམ་ཐི་
 ལེས་བྱུགས་པ་དང་བུམ་ཁྲིར་དདུལ་རྒྱུང་། དེ་སྦྱིན་གཟང་(ཟངས་)ལས་གྲུབ་
 བ་སྤ་རྒྱན་སྐྱ་ཚོགས་པས་མངོས་པར་བྱས་པའི་གཟེ་བྱིན་འབར་བའི་རྟེན་
 དང་བཏེན་པར་བཅས་པ་ལེགས་པར་བཞེངས་པ་དང་།།

གོས་ཆེན་བཟང་སྦྱིགས་ལས་གྲུབ་པའི་ཆེ་ཕྱར་ཟུང་ལྷན་རྒྱལ་ཐོག་
 གཉིས་མ། གསེར་རྩ་ཆ་འགྲིགས་ལེགས་པ་བདུན་མོགས་སྦྱི་སྦྱོར་མང་དེ་
 ཅིང་། སྤུགས་སུ་ཆོས་སྡེའི་ལར་རྒྱར་དགོངས་པའི་དགོན་ལག་གསར་
 བསྐྱུབ་པ་དུག་རྫོང་ལུང་དང་ཡོལ་ལུགས་དགའ་ལྷན་དགོན་གསར་།
 རྒྱར་སོར་ཆོས་སྡེ་རང་གི་དགོན་ལག་བར་སྐབས་སུ་གཞན་གྱི་(ཁྱིས་)
 འཛིན་བདག་བྱས་པ་ཚུར་སྦངས་(སྦངས་)ནས་དིང་རི་གར་གཏོགས་བྱང་
 མ་དགོན་ནམ་གྲུ་ཆང་ཉེར་གཅིག་སྐབས་ཀྱི་གར་པ་གྲུ་ཆང་དང་། རྫོང་དུ་
 གཞུང་ས་ནས་ཞུས་གས་ལོ་པར་དགོན་པ་མ་མོ། བསྐྱ་ཆོས་སྦྱིང་། ཐེག་
 ཆེན་ལྷན་པོ། སྤང་ཆོ། དགོན་པ་སྟོན་མོ། ཡུལ་ཚུང་དགོན་གསར་།
 ཁ་རྟ་ས་སྐྱ་གདེང་གི་དགོན་པ་སོགས་ལོ་པར་གྱི་ཆར་གཏོགས་གང་ཡིན་
 དང་། དིང་རི་ཡུ་གུ་དཀར་པོ། གར་གཏོགས་ཀྱི་སེཛེ་དྲག་སོགས་གསར་
 ཞུས་དང་། ཆོས་སྡེ་རང་གི་གྲུ་རྒྱན་དཔོན་སྟོབ་རབ་འབྱམས་པ་བསམ་

འགྲུབ་ཀྱི་བཞུགས་གནས་གཡུ་རི་དགོན་པ་བསམ་གཏན་སྤིང་བཅས་ཆོས་
ལྷེའི་དགོན་ལག་གསར་འཛུགས་མཛད།

སྐྱེད་གས་གྲར་འཛེགས་བྱེད་དགེ་ལུགས་བཙུ་གསུམ་མའི་བདག་འཇུག་
གཅིག་པའི་སྐྱབ་མཆོད། སྤྱིན་སྤྱེག་ཆོགས་འཁོར་སོགས་དང་། བྱིས་
ཐིག་དུལ་མཆོན་(ཆོན་)སོགས་ཀྱང་ཕྱག་ལེན་ནམ་དག་བཅས་མཁན་ཆེན་
འདི་ཉིད་བཞུགས་དུས་དར་ཞིང་གྲ་ཆོགས་བཅས་བར་སྐབས་ཀྱི་མཁན་
པོ་ཞིག་ལ་ཕྱག་བྱིས་ལེགས་མཛད་ཆེ་བར་གནང་ངོ་། །དེ་ལྟར་མཁན་
ཆེན་དེ་ཉིད་ཆོས་གྲུ་འདིར་ལོ་ངོ་དགུ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༡༠-༡༧༡༤)བཞུགས་ཤིང་།
དེ་ནས་སྦྱོར་མོ་ལུང་གི་མཁན་པོ་དང་བྱི་ནང་རྗེས་མཛད་དེ་སྦྱོར་མོ་ལུང་
གི་མཁན་པོ་ཤེལ་ཆོས་སུ་ཕྱེབས་ཤིང་། མཁན་གྲགས་པ་ཉིད་སྦྱོར་ལུང་
ཆོས་ལྷེའི་བྱི་ཐོག་དུ་ཕྱེབས་ཏེ་དགོན་དེའི་འཛིན་སྦྱོངས་དང་སྦྱར་ཡང་
ཀོང་པོ་བཀྲ་ཤིས་རབ་བརྟན་གྱི་ཆོས་དཔོན་མཛད་དེ་འཕྲིན་ལས་དར་རྒྱས་
སུ་གྱུར་པ་སོགས་ལེགས་ལམ་དུ་མ་བྱུང་འཕྲོས་སུ་གནང་ངོ་། ॥ ॥

༥

མཁན་ལྷོ་ལྷན་གྱི་མཆོ།

༥ ཤེལ་ཆོས་དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་དགུ་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། ལྷོ་གྲོས་
རབ་ལྷན་གྱལ་བ་རྒྱ་མཆོ་ཡི། །མཁྱེན་བཙེ་གཅིག་བསྐྱེས་བསྐྱབ་གསུམ་
མདོ་རྒྱད་མཛོད། །འཛིན་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་དུར་སྤྱིག་གི། །གར་
རོལ་རྗེ་བརྟན་སྒྲ་མར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པའི་བསྐྱེད་གས་ཡུལ་མཁན་

མོ་ལྷན་ཀྱ་མཚོ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་གི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་
 ཏུ་རྒྱུ་ཞེས་པ་ཕྱོགས་འདིར་མིག་དམར་ཏུ་གྲགས་ཤིང་། ཅི་ནའི་སྐད་ཏུ་
 གུ་ཅི་ཞེས་པ་ཐོངས་འདིར་དབང་ཐང་དང་བསྟན་པ་ཤིང་བུའི་(ཕྱི་མོ་༡༥༤)
 ལོ་འཕན་ཡུལ་ཏུ་དཔོན་སྐུ་ཞིག་གི་རིགས་སུ་སྐུ་འབྱུངས། མི་བདག་
 དགའ་ལྷན་སྐུ་མོད་པའི་ཆ་ཞབས་པ་ཡིན་ཤིས་(གཤིས་)དེར་བསྟན་དགོས་
 གང་། སྐར་དཔོན་དང་ཐུགས་མ་མཐུན་པར་བརྟེན་དཔོན་སྐུ་དེ་ཁར་སྤྲས་
 བཞི་ཡོད་པ་ཆང་མ་སེར་སྦྱད་ཏུ་ཆོས་སུ་བཅུག་པའི་མཁན་ཆེན་འདི་ནི་
 སྤྲས་བཞི་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་སྐུ་ཆོས་མངོན་པའི་མཚན་མོ་ལྷན་ཀྱ་མཚོར་གྲགས་ཤིང་མཚན་
 ཉིད་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་ནམས་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཐིམ་མངོན་དོ། །དེ་ནས་
 མདོ་སྤྲགས་པལ་མོ་ཆེ་ལ་བསམ་(གསན་)བསམ་༼༧༽མངོན་པར་དགོངས་
 ནས་ཡོངས་འཛིན་གྱི་གཙོ་བོ་ཆོས་རྗེ་བརྒྱུ་ཏུ་མོ་བཟང་སྦྱིན་པ། མཁར་ནོ་
 དཔོན་སྦོལ་མོ་བཟང་སྦོལ་ཆུང་། བདག་ཉིད་གཅེན་ངག་དབང་བཟོད་པ།
 ར་ག་བྲག་རི་དཔོན་སྦོལ་བུ་མས་པ་སོགས་མཁས་གྲུབ་ཏུ་མའི་ཞབས་བྱུང་ཏུ།
 དབང་ལུང་འབྲིད་ཀ་སོགས་མང་ཏུ་བསམ་ནས་མདོ་སྤྲགས་ལ་མཁས་པར་
 གུར་པའི་ཆེ་རྒྱུ་སྐུ་ཡོན་ཆེ་ཆུང་བཅོ་གྲེང་སོགས་ཀྱི་དབྱེས་ཆེ་བས།
 སྐུ་ཡོན་ཆེ་ཁའི་གས་སུ་གུར་ནས་སྟོད་ལུང་སྦྱོར་མོ་ལུང་གི་མཁན་པོར་
 བཀོད་བྱུང་མངོན་པ་བཞིན་སྦྱོར་ལུང་ཆོས་སྡེར་ཐེབས།།

དེ་ནས་རེལ་དཀར་མཁན་ཆེན་གྲགས་པ་ཀྱ་མཚོ་དང་གདན་ས་ནང་
 རྗེས་མངོན་ནས། མཁན་ཆེན་མོ་ལྷན་ཀྱ་མཚོ་ཉིད་ས་བྱི་(ཕྱི་མོ་༡༥༥)

དོར་ཆེ་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་ཤེལ་ཆོས་སུ་ཤེབས། ས་ཡག་(ཐུ་ལོ་༡༥༡༩)དོར་
 ཆེ་དང་པོའི་གཟུང་སྐར་ལེགས་དུས་ཁྱི་འདོན་མཇུག་དེ་སྟོན་ལམ་དུས་ཆེན་
 རྒྱལ་ས་དང་། དོར་ཆེ་དུག་པའི་ཉན་ཆོས་གནང་སྐབས་ཅི་རིགས་སུ་ལམ་
 རིམ། བེའུ་ཤྱི་སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་སྤང་པས་མཇུག་པའི་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ།
 རྫོ་སྦྱང་སྟན་བརྒྱུད་ཆེན་མོ། རྩོ་བོའི་ལམ་ཡིག་ལྟ་ཁང་མ་སོགས་ཟབ་ཆོས་
 མང་པོར་གསུང་བཤད་དང་བཅས་ཏེ་བཀའ་ཆོས་གནང་།

ཆོས་ཐོག་གཞན་མ་རྣམས་ལ་མཁན་པོ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་
 ཆོས་གནང་བའི་མཇུག་སྟེ་མ་རྣམས་ཐོག་སྒོ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་དམ་
 བཅའ་རེ་སྟོར་གྱིས་ཐོག་ལུང་རིགས་ཀྱི་སྟོན་ས་དབུད་པ་གསུང་བཤད་
 ཀྱང་མང་དུ་མཇུག་དོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་སྤེའི་གྲུ་བཤེས་དོན་གཉེར་ཅན་
 མང་པོར་ལམ་རིམ་ཆེ་བ། རྒྱལ་ས་རིམ། རྒྱན་སྒྲིག་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ།
 མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པའི་བསྟེན་བརྒྱབ་ལས་གསུམ་བྱ་ཚུལ། ཐམས་ཅད་
 མཐེན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོས་མཇུག་པས་ཡི་དམ་རྒྱུ་སྟོར། རྒྱལ་
 དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཇུག་པའི་ལམ་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་ཀྱི་འབྲེལ་
 པ་སོགས་རྒྱལ་དབང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཀའ་བཙུང་མ་(རྩམ་)དུ་མའི་ལུང་དང་།
 རྫོ་གསལ་མང་པོ་དང་དགོན་ལག་འགའ་ཞིག་དུ་མི་འབྲུགས་པ་ལྟ་དགྱའི་
 དགྱེལ་དབང་དང་ཡུལ་དགོན་མང་པོར་ཆེ་རྟའི་དབང་སོགས་དམ་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་མང་དུ་བསྐྱེལ་དོ།

རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་སྒོ་བཟང་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོར་
 (ཐུ་ལོ་༡༥༠༩-༡༥༡༠)ཞབས་བརྟན་འབུལ་སྐབས་དང་། པཎ་ཆེན་ཐམས་

ཅད་མཆིན་པ་ཆེན་པོར་ཞབས་བཏན་ཕུལ་སྐབས་སྟན་གསན་དུས།
བཀའ་གཏེར་དུ་མ་ནས་ལུང་བསྟན་ཚུལ་སོགས་ལས་བརྩམ་(བརྩམས་)
པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཞུ་བར་རྒྱལ་དབང་ཡབ་སྲས་ཐུགས་དགུས་ཤིང་རྫོ་
གསལ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པར་གྱུར་རོ།།

དེ་ནས་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོར་ཕྱེབས་ནས་འདུས་ཆོགས་ལ་བསྟེན་བཀུར་
དང་དདུལ་བྲེ་ཆེན་གཅིག་ལྷག་བཅས་ཀྱི་(ཀྱིས་)ཉོས་པའི་གོས་ཆེན་སྲུས་
ལེགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་དང་ཆེ་ཕུར་བྱུང་སྟེ་དཔངས་སུ་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་
མ་སྒྱུར་འཇགས་མཛད་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོ་ནས་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་ལོ་ངོ་བཞིའི་
བར་དུ་འདོན་སྐྱོངས་སྟེ་ལ་གསུམ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

སྐས་པ། གསེར་མདོག་གཅིད་པའ་(ཅོད་པའ་)འཆང་བའི་རིང་ལུགས་
ཀྱི་༥ ཁུལ་ཐོག་བདུན་པ་རྫོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་སྟན་(བསྟན་)། འདོན་ཅེས་
སྟན་པའི་གྲགས་པ་རབ་འབར་བའི། ཁུལ་བཙུན་བཟང་པོའི་འཁོར་
ལོས་བསྐྱར་བ་དེའི། སྐུ་རུས་ལོ་ཆེན་དམང་དགའི་དཔོན་བརྒྱད་དུ།
དལ་བརྒྱད་འཁྱོར་བཙུའི་ཉེན་ཐོབ་གཞིན་ལུ་ནས། རབ་བྱུང་མདོ་ལྷགས་
གཞུང་ལུགས་མཐའ་ཡས་པར། ༡༩༧༩ ལྷུངས་པས་མཁས་ཅེར་སོན་ནས་
འགོ་འདྲན་གྱིས་(ཉི)། དུས་བབས་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བས་ཤེལ་ཆོས་ཁྱིར།
ཕྱེབས་ཏེ་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར།།

ཆོས་གྲ་ཆེན་པོའི་སྒྲིགས་འབྲུན་འཆད་མེད་ངོས། ལུལ་ལྗོངས་དགོན་
གནས་མང་པོར་དད་ལྡན་འགྱོར། ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཕབ་འཕྲིན་ལས་
མཆོའི། རྣམ་དཀར་རྒྱབས་འབྲེང་སྒྲིགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གང་། དེ་ལྟར་ནོར་

བསྐྱེད་མེ་ཡི་གོས་ཅན་ནས། །ཀྱུ་སྟག་རིན་ཆེན་བཞི་པའི་གོས་ཅན་བར།
 སྦྱི་དགོས་བསྟན་པ་དར་ཁིང་རྒྱས་པར་མཛད། །མཁན་ཐོག་བརྒྱད་པ་
 གཤམ་པ་དོན་ལྡན་གྱིས། །བསྐྱབ་གསུམ་ནམ་དག་འདྲེས་པ་རྒྱ་མཚོའི་
 མགོན། །གང་དེ་སྟོད་ལུང་སྟོད་དུ་སྦྱུ་འཁྱུངས་ནས། །མདོ་སྟགས་གཞུང་
 ལ་སྦྱངས་པས་མཁས་པར་གྱུར།

རང་ཡུལ་ཆོས་གྲུ་མའི་མཁན་ཐོག་ནས། །སྟོ་ཕྱོགས་ནོར་འཛིན་རྒྱན་
 གཅིག་ཤེལ་ཆོས་ཀྱི། །མི་འཇིགས་སེང་ཁྲིར་ཞབས་སེན་ནམ་པར་བཀོད།
 རྒྱེགས་རྒྱན་འཆད་ཉན་སྤྱི་ནང་ལར་རྒྱ་སོགས། །མ་ཉམས་དར་རྒྱས་གྱུར་མུར་
 གཏོང་མོད་ཕུག །རིངས་བརྒྱངས་རིན་ཆེན་གཉིས་པའི་འཁོར་ལོའི་དབྱིབས།
 ཅེ་ཐུབ་ཆ་བའི་གྲངས་དང་དངོས་དཔུང་(རྩད་)གཞན། །རྒྱ་ཆེན་ཕུལ་ཁིང་
 སེར་རྒྱར་དགེ་བསྐྱེད་ལ་བཅས། །གསེར་ཟངས་དངུལ་དང་རིན་ཆེན་སྤྲ་མང་
 གིས། །ནམ་པར་སྤྲས་པའི་བྱང་ཚུབ་མཚོད་རྟེན་ཆེ། །བྲིན་བཟང་བས་(ཆེན་པོ་)
 གཟེ་བཞིན་ཕུང་པོ་འབར་བ་བཞེང་། །གཞན་ཡང་གོས་བབང་ལས་གྲུབ་སྤྱེ་ཕུར་
 ཟུང་། །རིན་ཆེན་དང་པོའི་ཤོག་ལས་སྤྱིན་སྤྱིའི་གཟུགས། །དུ་མས་སྤྲས་པའི་
 ཆེ་ལེགས་དུན་དུ་མིེ་ གཟུགས་སྟག་ཤོ་བའི་གྲངས་ཀྱི་འབྱོར་འཇགས་དང་།
 ཆོས་གྲ་ཆེ་འདིའི་འཕྲིན་ལས་སྤེལ་སྤྱེར་དུ། །རྫོངས་སུ་གཞུང་ས་ཆེན་པོར་
 ལྷ་གནང་སོགས། །དགོན་ལག་དག་པོའི་དངས་(གྲངས་)ལྡན་སྦྱོར་འཇགས་
 མཛད། །དེ་སོགས་ཆོས་སྤྱིའི་སྤྱགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་རུ། །ལྷུར་པའི་ཡ་རབས་
 ཕུག་ཤིས་ཆེས་མང་སྤྱང་། །དེ་རྗེས་མཁན་ཐོག་དགུ་པར་ལེགས་བྲིན་པའི།
 མོ་ལྷན་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་ངོ་བོ་ཉིད། །དགེ་བཅུའི་ཡོན་ཏན་ཀྱན་ཆང་ཕན་

ཡུལ་དུ། །དཔོན་སྒྱུའི་རིགས་སུ་མིག་དམར་ལོ་ནང་འབྱུགས། །ཐེག་ཆེན་
མེད་དུ་སྒྱུ་ཆོས་ལེགས་པར་མངོན།།

མདོ་སྒྲགས་མང་པོར་ཟབ་བཤད་བཀའ་ཆོས་དང་། །མཚན་ཉིད་
གཞུང་ལུགས་བཀའ་(དཀའ་)གནད་མདུད་གྲོལ་གྱིས། །སྒྲོ་གསལ་སྒྲོ་གྲོས་
ཡང་ཆོ་རྒྱལ་པར་རྒྱས། །སྒྲོན་བསགས་གཏོང་མོད་འབྲས་གྱུར་ཀ་ཅའི་
ཆོགས། །རྒྱལ་དབང་ཕྱག་ན་པརྒྱོར་ཞབས་བཏན་གྱིས། །རྟེན་འབྱུང་
འབུལ་དང་མཆོག་གསུམ་མཆོད་པའི་རྒྱར། །དངོས་ཏེ་འཁོར་གསུམ་
ཡོངས་དག་སྡོམ་(བསྡོམ་)སྒྲོན་མངོན། །གཞན་ཡང་གཏོང་ཁུན་ལུས་ཕྱི་
བཀའ་ཐགས་གྱིས། །ལེགས་པར་བསྐྱུན་པའི་ཟ་འོག་ཡུག་མང་ལས།།
བཟོ་བཀོད་ལེགས་བསྐྱུབ་རྒྱལ་མཚན་ཕྱེ་ཕུར་བུང་། །རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་
འདུ་ཁང་མངོས་བརྒྱན་(རྒྱན་)དུ། །ཕུལ་སོགས་རྣམ་དཀར་མངོན་པས་
ཆོས་གྲུ་འདི། །བཤངས་སྒྲོལས་མཆོ་ཡིས་བར་དུ་འཛིན་སྒྲོང་སྤེལ། །ཞེས་
བྱ་བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།། །།

༡༠

འཇམ་མགོན་སྒྲོ་བཟང་སྟན་གྲགས།

༥ དཔེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་བཙུ་པ་ནི་ངེ་སྐད་དུ། མཁས་དང་གྲུབ་པའི་
རྣམ་དཀར་མངོན་བཟང་ཅན། །སྒྲོ་བཟང་སྟན་པའི་གྲགས་འབར་ཚོང་ཁ་
པའི། །བརྟན་པའི་དཔལ་གྱུར་སྒྱུ་གསུམ་གོ་འཕང་མཆོག །མདོན་གྱུར་
ངེ་བཙུན་སྒྲ་མར་གསོལ་བ་འདེབས།།

ཞེས་པའི་མཚན་བསྟོད་དོན་མཐུན་གྱི་བསྟན་པ་༼༡༽པའི་གསལ་
 བྱེད་འཇམ་མགོན་མོ་བཟང་སྟན་གཤམ་སྐར་ཡང་ཤེལ་དཀར་ཆོས་གྲ་
 ཆེན་པོར་ཤེབས་ཚུལ་ནི། སྐར་སོར་ཤེལ་དཀར་མཐན་པོ་མཛད་ནས་
 འབྲས་སྤྱངས་སུ་ཤེབས་འབྲལ་འདུལ་བ་མཐན་པོ་མཛད་ནས་ལོ་གས་
 འབྲས་སྤྱངས་སུ་བཞུགས་ནས་རིག་གྲ་གང་རྒྱས་ཀྱིས་ཞབས་ཏོག་བསྟེན་
 བཀྲར་མཛད།

དེ་ནས་སྟོ་བྲག་དགའ་ལྡན་དོན་གཉིས་སྒྲིང་གི་མཐན་པོར་ཤེབས་ཏེ་
 ལོ་གས་བཞུགས་ནས་ཆོས་གྲ་དེ་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་ཅིང་སྐར་ཡང་དཔལ་
 ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་སུ་ཤེབས་ནས་བཞུགས་སྐབས། རྒྱལ་དབང་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱེ་མདུན་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལུང་བཞིན་རྒྱ་ནག་དུ་འཇམ་
 དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཞབས་སུ་མི་སྒྲ་མཐན་པོར་བརྗོད་བཅའ་
 གནང་བ་བཞིན་ཤེབས།

ཁམས་སྟོ་(ན་)འཛེའི་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་ཤེབས་པ་ན་ལྷག་(ལྷགས་)མོ་
 མགོ་ལོག་རྣམས་ཀྱི་ཇག་དམག་སྟོབས་ཆེ་བ་བྱུང་ནས། གཞུང་ས་ཆེན་
 པོའི་མི་སྒྲ་རྣམས་བཅོམ་གྲབ་བྱས་ཆེ་མཐན་ཆེན་མོ་བཟང་སྟན་གཤམ་
 དཔལ་བཟང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དཔལ་རྟོ་རྟེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་བསྟེད་རིམ་གྱི་ང་
 རྒྱལ་དང་ལྡན་པའི་སྟོ་ནས་ལྷགས་མོ་མགོ་ལོག་གི་དམག་ཇག་དེ་དག་གི་
 སྐྱེལ་(དཀྱལ་)དུ་ཆོམ་ཆོམ་མེད་པར་བྱོན་ནས། ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་
 བཤད་མང་པོ་གནང་ཞིང་བྱེད་རྣམས་ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་མི་བཙི་ཡང་།
 རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆེན་པོ་དང་གཞུང་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་པའི་

དམག་དབྱང་གི་(གས་)སྒྲར་བྱེད་རང་ནམས་བཅོམ་ན་མི་ལེགས་པ་ཡོངས་
 ཚུལ་བཅས་གསུངས་ནས་དཔལ་དོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཞལ་ཐང་བྱིན་ཅན་
 གཅིག་ཇག་དཔོན་གྱི་མགོ་ཐོག་དུ་བཞག་ནས་དམ་ཆོག་བསྐྱགས་ཏེ་སོ་
 སོ་འཇམ་ཆགས་སུ་འགྱུར་བར་བཀའ་སྒོ་དམ་ཆོག་ལ་བསྐྱར་ཏེ། གཞུང་
 ས་ཆེན་པོའི་མི་སྣ་ནམས་དང་ཕྱག་(ཕྱགས་)མོ་མགོ་ལོག་གི་དམག་ཇག་
 ཐམས་ཅད་སོ་སོར་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དོ།

དེ་ནས་རྒྱ་ནག་པོ་བྱང་དུ་ཕྱེབས་ནས་ཀྱང་། ཁོང་མ་རྒྱལ་པོ་ཐོག་
 མར་འཇལ་(མཇལ་)སྐབས། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་ཆེན་པོའི་
 ཐུགས་དམ་མཁན་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་ཟུང་གིས་བཏོག་སྟེ་དབུ་གཙུག་དུ་
 རྒྱམས་(བརྒྱམས་)ཏེ་ཐོན་པ་ན་འཇམ་དབྱས་གོང་མ་ཆེན་པོས་བྲི་སྟེངས་
 རས་བཞེངས་པ་མཛད། ཉིས་སྟངས་ལོ་ཅ་བར་དུ་འཇུག་མ་དགོས་པ་གོང་མ་
 ཆེན་པོ་ནས་སོག་སྟངས་བསྐྱར་བའི། མཁན་ཆེན་ཉིད་ལ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་
 ཅད་མཆིན་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེའི་གཟེ་མདངས་རྒྱས་གིང་རྒྱལ་དཀར་གྱི་མཛད་
 འཕྲིན་གོང་འཕེལ་དུ་བཞུགས་སམ་ཞེས་སོགས་ལས་བཅོམ་(བརྩམས་)
 པའི་བཀའ་འདྲི་དུ་མ་དང་ཕོགས་དང་གནང་སྦྱིན་གྱལ་པ་བཅས་གོང་མ་
 ཆེན་པོའི་གསེར་ཡིག་པར་བསྐྱགས་པ་ལྟར་གོང་མའི་གསེར་ཡིག་ལྟ་བུ་གི་
 དངོས་དབྱེད་(ལྷན་)ཆོན་ཆེ་བ་བཅས་སྒྲར་ཡང་བོད་ཡུལ་ལྟ་ལྟ་སྤུལ་
 པའི་གཙུག་ལག་ཆེན་པོའི་ཉི་འདབས་འབྱུངས་རར་ཕྱེབས།

རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་ཆེན་པོར་ཕྱག་འཇལ་བཅས་འཇམ་
 དབྱངས་གོང་མའི་ཁྱུ་ཤོག་རྟེན་བཅས་དབྱེད་པ་ངོམ་ཆེ་བ་རྒྱམས་ཕུལ།

ལེགས་སྒྲིབ་གནང་སྒྲིབ་ཀྱི་ཆེ་བ་གནང་སྟེ། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱད་དུ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
 དལ་དུ་བཞུགས་སྐབས་སུ། གཞུང་མ་ཆེན་པོ་ནས་ད་དུང་བྲིད་རང་སྒོ་
 ལ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་དུ་སྒྲིབ་མར་འབྱོན་དགོས་བཀའ་ཤེབས་ལྟར།
 སྤར་ནས་ཐུགས་བརྒྱས་(རྒྱས་)ཡོད་པས་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོའི་སྒྲིབ་
 མར་བྱོན་ན་ལེགས་པར་དགོངས་ནས་སྤར་ཡང་ས་ཕག་(སྤེལ་ཡུལ་)དོར་
 ཆེ་བཅུ་པའི་ནང་དུ་ཤེལ་ཆོས་སུ་ཤེབས། སྤར་མཆོད་ཆེན་མོའི་གོང་དུ་བྲི་
 འདོན་དུས་སེར་ཇ་བྲི་འབྱོར་ཀྱི་ཆེ་བ་གནང་།

དེ་ནས་ཆོས་ཉལ་ཐོག་མོ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཆེ་བ་ཉན་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
 བྱ་ཆེན་པོའི་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དཀར་མཛད་པ་རྣམས་སྒྲིབ་དུས་ལས་
 གྲང་དར་རྒྱས་ཆེ་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོག་ལ་བསྟེན་བཀའ་ནར་མར་
 མཛད་དོ། །སྒྲིབ་སྒྲིབ་ལ་དོན་གཉེར་བ་དུ་མས་གསེལ་བ་བཏབ་ཏོར་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
 བདེ་གསེགས་བདུན་མཐོ་ཆེགས་ཀྱི་དབང་། སྒྲིབ་མ་ཉེར་གཅིག་རིགས་
 གསུམ་མགོན་པོ། ཡེ་ཤེས་བྱང་ཁྲ། བྱང་ནག་ཤུག་དོར་གདུམ་པོ་བྱང་ཁྲ།
 མོ་གྲོན་མ། དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་བཅུ་གཅིག་ཞལ། སེང་གཏོང་སྒྲིབ་མོ།
 འཇམ་དབྱངས་ཆོས་འཁོར་ནང་གི་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་གཅིག་ཆེ་ཏའི་
 དབང་སྒྲིབ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཆེན་གྱི་དབྱས་སེར་སྒྲིབ་ མཐའ་ཡས་པར་གནང་ཞིང་
 ཆོས་སྡེའི་གྲ་བགྲས་མང་པོར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བཀའ་བབས་
 གསུམ་ལྷན་གྱི་ཉམས་བྲིད་སྒྲིབ་རྒྱས་དང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
 ཆོག་ འཇམ་དབྱངས་ཆོས་འཁོར་ནང་ནས་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་གཅིག་
 ལུས་དཀྱིལ། རང་སྒྲིབ་ གསང་བསྒྲིབ་ བདེ་མཆོག་དཀར་པོ། ཁྲིས་ནག་

སྒོལ་མ་རྒྱལ་མཚན་མ། ཆོས་རྒྱལ་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཕྱི་
 སྒྱུབ་གྱི་དབང་དང་སྒྱུབ་ཐབས་ལས་ཆོགས་དབང་ཆོག་མང་པོའི་ཐབ་
 གནང་དང་བཅས་པ་ནམས་གྱི་ལྷགས་ལུང་སོགས་ལེགས་པར་གནང་ངོ་།།
 གཞན་ཡང་སྤྱིན་བདག་དད་ཅན་མང་པོར་སྦྱར་མཛད་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་
 ཐུག་ཏུ་ག་པ་དང་ནམ་སྐུས་སེར་ཆེན་སོགས་གྱི་རྗེས་གནང་གྲུང་(ཡང་)ལན་
 དུ་མ་བཀའ་དྲིན་སྦྱལ་དོ།།

མང་ཐོས་བཀའ་འབྱུར་བ་ཆེན་པོ་མཆོ་རྒྱ་འཇིག་ཐབས་དུང་དུ་མཁན་
 ཆེན་རང་ཉིད་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆོས་སྡེའི་གྲ་བགྲས་དུ་མས་བཀའ་
 འབྱུར་ཡོངས་རྫོགས་གྱིས་(ཉུ་)ལྷགས་ལུང་ཐོབ་པར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་
 བཀའ་འབྱུར་བ་ཉིད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་མཁན་པོ་སོགས་རབ་བྱུང་
 བསྟེན་རྫོགས་སྒྱུབ་མི་མཐའ་ཡས་པའི་མཁན་པོ་མཛད་པ་སོགས་གྱི་སྒོ་
 ནས་འདུལ་བསྟན་དར་རྒྱས་སུ་འབྱུར་བར་མཛད་དོ། །སྐབས་ཤིག་གི་བ་
 རྒྱུན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་ལྷན་དམག་ཚོར་མའི་ཆོས་གཅིག་གཉོར་
 ཆེན་ལས་བདུད་ཅི་མང་དུ་ཟགས་པ་དང་ཆེ་རྟ་ཡེ་ཤེས་བྱུང་པ་བཅས་
 པའི་སྤྱོད་དབང་ཞིག་གནང་སྐབས་ཤེལ་རིའི་བྲག་ཅེ་ནམས་སུ་འཇའ་
 ཆོན་འབྲིག་པ་ཀུན་ཤེས་སུ་གྱུར་ནས་མཁན་ཉིད་གྱི་སྟན་དབང་དུ་སྟོན་པ་
 སོགས་ལ་ཐུགས་རྟོགས་(རྟག་)གནང་ཞིང་། འཇའ་ཆོན་སོགས་ལ་ཐུགས་
 རྟོག་གནང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྟོ་བྲག་དོན་གཉིས་སྤྱིང་དུ་བཞུགས་སྐབས།
 གྲོ་བོ་ལུང་དང་སྐས་མཁར་འཇལ་(མཇལ་)བར་ཕེབས་སྐབས་མཁན་ཆེན་
 ཉིད་གྲོ་བོ་ལུང་དུ་མ་ཕྱོན་ཅམ་ནས་གྲོ་ལུང་ནས་འཇའ་སྤྱིན་ཁ་དོག་ལྔ་

པ་ཞིག་མཁན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་མདུན་བར་སྤང་དུ་འབྲིགས་པ་ཀུན་གྱི་(གྱིས་)
 མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཁ་བྱུང་བཅུ་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནམ། གང་ལྟར་
 དེ་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་ལོན་དུ་སྤྱང་བ་གཅིག་བྱུང་བར་སྟེ་མོའི་བསྐྱང་སོ་(གསོ་)
 རྟོང་ཆར་སོགས་སྐྱེ་རིམ་མཛད་པས་སྐྱེ་ན་བ་སྤྱར་དུ་གདངས་པ་སོགས་
 འཕྲོད་ལམ་ཆེ་བ་བྱུང་བ་བཞིན། གོང་བཤད་གཏོར་མར་བདུད་ཅི་ཟགས་
 པ་དང་འདྲའ་མཆོན་(ཆོན་)བྱུང་བ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཤེལ་ཆོས་ཀྱི་
 རྣམས་གྲུ་བ་བདུན་རེས་ཞག་གས་རེ་བསྟོར་གྱིས་དཔལ་ལྡན་ལྟ་མོ་དམག་
 རྩར་མའི་བསྐྱང་བཤགས་ཁྲི་ཆར་དང་། མཐར་རྣམས་གྲུ་བ་ཡོངས་
 རྩོགས་ཀྱིས་ཆོས་སྦྱོང་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་བསོ་(བསྐྱང་གསོ་)སྐྱུ་བ་ཞག་གསུམ་
 ཀྱི་མཐར་དུག་ཅུ་པའི་གཏོར་བཞོག་མཛད་པའི་སྐྱེ་རིམ་འཕྲོད་པས་མཁན་
 ཉིད་སྐྱེ་ཁམས་དངས་ཤིང་འཕྲིན་༼༧༥༽ལས་རྒྱས་པ་སོགས་བྱུང་།

དེ་ལྟར་ལོ་ངོ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་རྣམ་དཀར་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་
 ཆོས་སྡེའི་སྤྱི་ནང་གི་ལ་རྒྱ་སྤྱི་གས་རྒྱ་ན་ཉམས་མེད་གོང་འཕེལ་དང་།
 དགོན་ལག་རྣམས་སྤྱང་བཀའ་ཆོས་གང་འདོད་དང་སྦྱང་གནས་ཆོག་
 ཕྱག་རྣམ་དག་འཇུགས་པའི་མཐུན་སྦྲེན་གནང་བ་དང་། དཔོན་སློབ་རབ་
 འབྲམས་པ་བསམ་འགྲུབ་ཀྱི་དཔེན་གནས་དགོན་པ་སྐྱུ་ག་རི་བ་རྣམས་ཀྱི་
 ཀྱང་(ཡང་)མགོ་འདོན་མཛད་དགོས་ཚུ་ལ་མཁན་ཉིད་ལ་ཞུས་གནང་ལྟར་
 ཆོས་སྡེའི་དགོན་ལག་དུ་སྦྱོར་འདུགས་མཛད་དོ།

དེ་ལྟར་མཁན་ཉིད་མཛད་འཕྲིན་གོང་འཕེལ་དུ་བཞུགས་ཐུར་མེ་མོ་
 ཉིའི་(སྤྱི་ལོ་༡༧༧༦)ལོ་དོར་ཆེ་དང་པོའི་འཇུག་(མཇུག་)ཅམ་ནས་དགྲང་སྐག་

ཞིག་(ཅིག་)གི་ངན་དོག་ཡིན་ནམ། གང་སྒྱར་སྒྱུང་ཟུག་སོགས་གང་ཡང་
 མེད་པའི་སྐྱུ་གདངས་(མདངས་)ཅུང་ཟད་ཞོལ་བ་དང་ངལ་དུ་བ་ཕྱན་བུ་ཞིག་
 བྱུང་ནས། ཕྱག་མཛོད་པས་ཁྲར་ལེན་གནང་བའི་ཆོགས་ཆེན་དུ་ཡུམ་རྒྱས་
 འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་སྒྲོག་པ། སྐགས་གྲ་བ་ནམས་ཀྱི་བསྐྱང་སོ(གས་)།
 ཆོ་ཆོག་རྒྱ་(བརྒྱ་)བཞི། བོང་ཤོད་དུ་ཡིག་དུག་དྲོ་བསྐྱོས་(བསྐྱོས་) ཀྱི་མན་
 (མན)ཐང་བཞེངས་པ་སོགས་སྐྱུ་རིམ་རྒྱ་ཆེར་མཛོད་པས་སྐྱུ་ཁམས་གདང་
 སྐྱེད་ཆེ་བ་བྱུང་ཀྱང་(ཡང་)། རྟོར་ཆེ་བདུན་པ་ནས་སྤར་གྱི་བསྐྱུང་གཞི་
 དེ་ཉིད་ཆབ་ནད་དུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའི་ཆབ་དོ་ཅུང་ཟད་ལས། སྐྱུང་ཟུག་
 གང་ཡང་མེད་པའི་སྐྱུ་མདངས་དེ་ལོད་དུ་འགྲོ་བ་ཞིག་བྱུང་བས་སྐྱུ་ས་ནས་
 ཞབས་བརྟན་གྱི་ཡོན་སྐྱར་ཏེ་ཆོགས་ཆེན་གྱི་ཞབས་བརྟན་གསོལ་འདེབས་
 བདེན་བཛོད་རྒྱས་པར་མཛོད་ཅིང་ཞབས་བརྟན་གསོལ་འདེབས་དེ་ཆོགས་
 ཆེན་གྱིས་ཞལ་འདོན་དུ་གནང་དོ།།

ཕྱག་མཛོད་པས་ཁྲར་བཞེས་ཀྱི་སྐྱུ་རིམ་དུ་གསུང་སྒྲོག །སྤར་བྲ་སོགས་
 སྐྱུ་རིམ་ནམ་གངས་མང་བ་དང་། གྲ་བགྲེས་དད་ཅན་མང་པོ་ནས་ཀྱང་མཁན་
 ཆེན་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་དུ་དམིགས་པའི་མང་ཇ་དུ་མ་ཞུས་ནས་ཞབས་བརྟན་
 སྐྱུ་རིམ་མཛོད་ཀྱང་ཞིང་འདིའི་འགྲོ་དོན་འཕྲིན་ལས་རྫོགས་འདྲ་བས་སྐྱུ་གདང་
 ངས་སྐྱེད་ཆེར་མེད་ཅིང་སྐྱུང་ཟུག་ཀྱང་ཆེར་མེད་པའི་ངང་ནས་བསྐྱུང་བསྐྱོར་
 མཛོད་མའི་(མའི་)དགེ་འདུན་རྒྱམས་ལ་ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་རྩམ་(བརྩམས་)
 པའི་ཞལ་དང་། མཁན་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱན་དུ་ཞལ་འདོན་སོགས་དུར་
 ཐག་བྱས་ཁྲལ་ཡིན་ཀྱང་དགོན་སྡེ་མང་པོའི་འཛིན་བདག་བྱེད་དགོས་

དང་ཀྱི་ནག་ཏུ་གཞུང་ས་ཆེན་པོའི་མི་སྤྱིར་འབྱོན་དགོས་བཅས་ཀྱི་(ཀྱིས་)
གཡེངས་ནས་སྐྱབ་པ་བྱེད་ཀྱི་མ་ཟུང་བའི་བྲགས་ཕྲལ་(ཁལ་)ཀྱི་གསུང་ཕྱོས་
ཕན་བུ་སྤང་ཀྱང་(ཡང་)མེ་ཏྲ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༦)ཏོར་ཆེན་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་དྲུག་གི་
སྲོད་འཁོར་ཞབས་འབྲིང་གྲག་གཞིན་ཞིག་གིས་སྐྱེ་ཞབས་སུ་ཕྱིན་པས། མཁན་
ཆེན་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་འདི་ན་གཟུགས་ཅན་ཞེད་པོ་ཅིག་(ཞིག་)འདུག་པ་ཁྲིད་
ཀྱི་(ཀྱིས་)མི་མཐོང་འདུག་གས་གསུངས་པར་མི་མཐོང་འདུག་ལགས་ཞུས་
པས་ཐུགས་དགེས་པའི་རྣམ་འགྲུར་མཛད་པ་མཐོང་།

དེ་དུས་དཔལ་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་དཔལ་པོ་གཅིག་པའི་ཞལ་གཟིགས་
བྱུང་བ་ཡིན་འདུག་ཅེས་སྐྱེ་འཁོར་བ་དུ་མ་གསུང་བ་དོན་ལ་གནས་པར་
འདུག །དེ་ནས་བརྩུངས་འཆི་བ་ལ་མི་འཛིགས་པའི་གདེངས་(གདེང་)
ཐོབ་པ་ལྟ་བུའི་གསུང་དང་ཐུགས་དགེས་སུར་བཞུགས་སྐབས། ད་ལམ་
ངན་ཆ་འདིས་བཏང་བ་མི་ཡོང་བས་ཀྱལ་དབང་ཡབ་སྲས་སོགས་སུ་བསྐྱེ་ཞུས་
སོགས་དང་། འབྲས་སྐྱུངས་དང་ཆོས་སྡེ་འདི་གཙོ་པོར་གྱུར་པའི་དགོན་
ལག་སོགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་བསྟེན་བཀྱར་བྱེད་ཚུ་ལ་ཕན་བུ་གསུངས་
ཞིང་(ཞིང་)། དུར་ཆོག་ཞབས་སྐྱེ་ཞུ་མི་དགེ་སྦོང་བུ་ཆེན་པ་སོགས་ལ་
དུར་ལས་བྱེད་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་ཞག་(གཞག་)ཀྱས་པར་གསུངས་ནས་ཐུགས་
༼༧༩༽དམ་ཟབ་མོའི་ངང་ལ་བཞུགས་སྐབས། མཁན་ཆེན་ཉིད་དགྲང་
ལོ་དྲུག་བརྒྱ་རེ་གཅིག་ཏུ་ཐེབས་པ་མེ་པོ་ཏྲའི་ལོའི་ཏོར་ཆེན་བརྒྱུད་པའི་ཉི་
གས་བུ་དུས་ཀྱི་སྤང་སྤང་ཅམ་ནས་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེའི་ལམ་ཁྲིར་རྣམས་ཀྱི་
མགོ་ཅམ་(བཅམས་)ཏེ། སྐྱེ་ལུས་རྣམ་སྤང་གི་ཆོས་བདུན་ཐུན་དུ་བཞུགས་

ངང་ནས་སྟོང་པ་གསུམ་རིམ་གྱི་(ཁྱིས་)ཐིམ་སྟེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ། སྤྱི་རོལ་དུ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ཅིང་འཇའ་སྐར་འབྲིགས་པ་དང་། སྐབས་འགར་བྱལ་གྱི་ཤིའི་ཅེ་ནས་བེལ་དཀར་གྱི་ཐད་ཀྱི་བར་སྒྲུང་དུ་འབྲིགས་ཏེ་ཡོང་ཡོང་ཡོད་པ་ཅི་པོ་འགའ་ཞིག་གི་(ཞེས་)མཐོང་བ་སོགས་བྱུང་འདུག་གོ།

སྤྱི་མུ་ངན་ལས་འདས་མ་ཐག་ནས་སྤྲུགས་བྱ་པའི་དགེ་འདུན་ཁ་གས་གྱི་དགེ་ལུགས་འཛིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་བདག་འདུན་(མདུན་)འཇུག་པ་སོགས་གཅིག་པའི་སྐྱབ་མཆོག་དང་བདག་འཇུག་ལེན་སྟོ་སྟོ་སོགས་གྱི་སྟོ་ནས་མཆོད་འབུལ། གཞན་མ་དགེ་འདུན་མང་པོས་སྤྲུག་སྒྲུབ་པའི་མདོ་ཆོག་ཆར་མང་བ། ཆོགས་ཆེན་དུ་བསྟེན་བཀྱར་ཞག་དུ་མ་སྟེལ་བ་སོགས་ཕྱག་མཛོད་པས་ཁྲུར་བཞེས་ཡང་དག་མཛད་དོ། །དེ་ནས་ཞག་གས་སྤྲུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཤིང་མདུན་ཕྱག་ནས་ཕྱར་གཞུ་དཔལ་རྩོ་རྩོ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ཞི་བའི་སྤྱིན་བསྟེན་སྟོ་སྟོ་དང་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོ་ནས་མཛད་ཆེ། སྤྱིན་བསྟེན་སྟོ་བ་དཔོན་པས་སྤྱི་གདུང་གི་སྤྱིན་གཉིས་ལ་ཞུགས་གྱི་གཞོད་པ་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་བར་ཏུ་ཕྱིག་གེར་ཡོད་པ་མཐོང་བ། དེའི་གནས་ཚུལ་དེ་མ་ཐག་ཕྱར་ཆོག་པ་རྣམས་གསོལ་ཇ་ཞིག་བྱུང་བ་མཆོད་སྐབས་སྤྱིན་སྟེན་སྟོ་བ་དཔོན་པས་གཞན་མ་རྣམས་ལ་བཤད་པར་ཕྱག་མཛོད་པས་ཁྲུར་ཏེ་ཆེ་ཡང་མ་བྱུང་བེར་ནས་བྱང་འཛོལ་བསྐྱུན་པ་སོགས་སྤྲུགས་ངན་མཛད་། དེ་ནས་སྤྱིན་བསྟེན་གི་ཆོག་ཕྱོས་རྣམས་གཏོང་དུ་སྤྱིན་པས་སྤྱིན་གཉིས་ཕྱོན་པ་ཡལ་ནས་མི་སྒྲུང་དོ། །དེ་ལ་དཔགས་ན་སྤྲུགས་འཇགས་(རྒྱགས་)

སྒྱུ་གསུམ་ཀ་མི་འབྱོན་པའི་ངེས་པ་མི་འདུག་ཀྱང་། རྫོང་སྒྲོབ་རབ་
འབྱམས་པས་གསང་མ་བྱུང་པས་བགེགས་དབང་དུ་སོང་བར་མངོན་ནོ།

དེ་ནས་ཕྱར་ཞུ་བྱུང་མ་ཐག་དུ་སོལ་མེད་ནང་ནས་རྒྱུང་ས་པ་དུ་
བ་དཀར་པོ་ལྟ་བུའི་འོད་མདངས་འཛོར་བ་ཞིག་བྱང་གིས་བྱུང་འདུག་པ་
དེ་ཉིད་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་མེ་ནང་དུ་བབས་པ་ཆབ་གཅིག་(ཆབས་ཅིག་)
དུ་འདྲིལ་བའི་རྟགས་མཚན་ཡིན་འདུག་ཀྱང་། སྐྱ་ལུས་ཀྱི་ཆ་གས་གཅིག་
མ་ཆོགས་པར་དོགས་ནས་སོལ་མེར་གྱུལ་(འགྱུལ་)ཤོར་བས་ཐོར་བྱར་
སོང་བར་མངོན་ནོ།

བྱང་སེམས་ཐུར་དུ་བབས་པ་འདྲིལ་བ་དང་འོད་བརྒྱངས་(རྒྱངས་)
དུ་བ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་ཁྲུངས་ནི་ཀུན་མཁྱེན་རྫོང་རིངས་པ་ཆེན་པོར་བྱང་
སེམས་ཐུར་དུ་བབས་པ་ཆབ་གཅིག་(ཆབས་ཅིག་)དུ་འདྲིལ་བ་ཅོག་སྒྲོང་
ཅམ་བྱུང་ཚུལ་དང་། དགེ་བཤེས་སྒྲོམ་པ་བ་ཆེན་པོ་ཐུང་ན་འདས་ཆེ་
ཕྱར་རྟགས་ཇི་འདྲ་བྱུང་བ་ནི་བ་མཛད་པར་ཕྱར་རྟགས་ནི་མ་ཤེས་དབུ་
གཙུག་ནས་དུ་བ་དཀར་པོ་ཞིག་ལངས་གྱི་(གྱིས་)ཐོན་སོང་བེར་བར་།
དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ན་དུ་འཕགས་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་ཕྱར་རྟགས་དེ་ཁ་
ཡིན་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྲུངས་ཡོད་པ་ལྟར་མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་
གདུང་ལས་བྱང་སེམས་བབས་པའི་རྟགས་ཕྱར་ཁང་ཞལ་ཕྱེ་དུས་བྱུང་སྟེ།
དེ་ཡང་ཞག་བདུན་ཕྱར་ཁང་ལ་སྒྲོ་བྱ་བཏབ་ནས་མཆོད་འབུལ་བྱས་སོགས་
མཛད། དེ་ནས་ཞལ་ཕྱེ་བར་ཕྱར་རྟགས་སུ་ལྗགས་རིལ་པོ་ཐེབས་པ་ས་
དཔག་རྫོག་པོ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་སྐྱུང་བའི་ལྗགས་རྗེས་ས་དཔག་གི་རོས་སུ་

གསལ་བར་བྱོན་པ་དང་། བྱང་སེམས་བབས་པ་དེའི་དུམ་བྱར་རིང་བསྐལ་
ནས་བརྗོད་ཀྱིས་སྒྲེལ་ཙམ་དུང་གི་དབྱིབས་ཅན་ཞིག་༼ལ་༽བྱོན་པ་ད་ལྟ་
གསེར་གདུང་གི་སྒྲོ་བྱིམ་ན་བཞུགས་སོ།།

བྱང་སེམས་འདྲིལ་བ་ཐོར་རྟགས་སུ་བྱར་ཐབ་གྱི་ས་བརྗོད་(རྟ་)དང་
བྱར་ཐལ་ཆབ་ལ་སྦྱངས་དུས་གོང་གི་རིང་བསྐལ་དེ་འདྲ་བའི་དུམ་བྱར་སྟན་
མ་དང་ནས་བརྗོད་ཙམ་མང་བ་གཞན་གྱི་ལག་དུ་འབྱོར་བ་བྱུང་འདུག།
སྐྱེ་གདུང་ཕལ་ཆེར་བ་ཞོ་ཀྱ་མུ་དེའི་མདོག་འདྲའི་གདུང་ལོག་འབའ་ཞིག་
དུ་བྱོན་ནོ། །དེ་ནས་དགོངས་པ་རྗོགས་ཐབས་རྣམས་སྤྱག་མཛོད་པས་
ཐུགས་ཁུར་ཆེ་བཞེས་གནང་ནས་ལེགས་པར་བསྐྱབ་གིང་ནང་བརྟེན་(རྟེན་)
གྱི་སྐྱབ་གཞི་མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་རང་གི་སྤྱག་རྣམས་ཐུན་བུའི་ཆོས་སྡེའི་
གྲ་པ་དད་ཅན་འགས་དངོས་འབྲལ་ཆེན་ཆེ་བར་འདུས་ཆོགས་གྱི་ཞལ་
འདེབས་བཅས་སྐྱེ་ས་ཆེན་མོ་ནས་དོ་ཁུར་བཞེས་པ་མཛོད་ནས། མཁན་
ཆེན་འཇམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ་དང་། མཁན་ཆེན་སྒོ་བཟང་སྟན་
གསལ་དཔལ་བཟང་པོ་གཉིས་ཀའི་ནང་རྟེན་དུ། གསེར་བཅས་ལས་གྲུབ་པ་
ཐུ་རྒྱན་དང་གཟུང་འཇུག་བྱིན་བརྒྱབས་སྒྲ་ཆོགས་གྱི་ཕྱུར་བྱར་གྱུར་པ་སོགས་
དཀར་ཆག་དུ་གསལ་བ་ལྟར་གྱིས་བྱང་ཆེན་མཚོད་རྟེན་ཕལ་ཐོག་རེའི་ཆད་
ཙམ་ཡིད་པ་བྱུང་ལེགས་པར་བཞེང་བ་ད་ལྟ་ཤེལ་ཆོས་དགའ་ལྷན་བྱང་ཆེན་
སྟོ་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་མཛོད་པ་ལགས་སོ།།

སྐྱེས་པ། འཇམ་མགོན་སྒོ་བཟང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡིས་(ཞ)། །བརྟན་
པའི་གསལ་བྱེད་མཁས་བརྟན་གྲུབ་མཆོག་ཅེས། །སྟན་པའི་གསལ་པས་

ཕྱགས་བྲལ་འཁོར་ལོའི་བྱིན། །ཡོངས་ཁྱབ་རྗེ་བརྩན་ཐུ་མ་སྦྲར་ཡང་ནི།
 ཤེལ་དཀར་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོའི་བྱིན་ཤེབས་ནས། །ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་ཆར་
 པས་སྐལ་བཟང་འགྲོའི། །སྒོ་གོས་ཐུ་གུའི་སྟེ་མ་གཡུར་བར་འགྱུར། །དེ་
 རྩ་ནང་ཆོས་ཟབ་བདུད་འཛེའི་དཔེ། །ཇི་བཞིན་དགྲང་ལོ་གཅིག་ལྟག་
 བརྩ་ཐུག་དུག །ཤེབས་པ་སྟེག་བཟའི་གོས་ཅན་སྟོ་རའི་ལོའི། །དཀར་
 ཆའི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར། །བྱོད་སྐྱའི་ཉིན་བྱེད་ཆོས་དབྱིངས་
 འོད་གསལ་དུ། །ཐིམ་ཆེ་མཁའ་སྒོང་མདངས་འཛེར་དབང་གཞུས་ཁྱབ།
 མགོན་བྱོད་སྐྱ་ཆེ་སྟོན་ནས་ད་ལྟའི་བར། །སྐྱེད་རྫོགས་ཟུང་འཇུག་ཟབ་
 མོ་ཉམས་བཞེས་མཐུས། །གསུང་གི་རྩི་རྗེ་བྱབ་རྟགས་ལྷགས་དབང་དང་།
 བྱང་མེམས་འདྲིལ་བའི་རིང་སྟེལ་མང་དུ་བྱོན། །དགོངས་པ་རྫོགས་ཐབས་
 ལྟ་མཆོད་སྐྱ་མཆོད་དང་། །ནང་རྟེན་བྱང་ཆེན་མཆོད་རྟེན་ཐོག་ཆད་མ།
 རིན་ཆེན་དང་གསུམ་བཅེགས་པའི་བྱིན་ཅན་བསྐྱབ། །ཞེས་བྱ་བཞི་བར་
 སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༡༡

མཁན་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བཟང་པོ།

༥ དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་བརྩ་གཅིག་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། དག་གི་དབང་
 ཕུག་མཁའ་རབ་བརྟན་པ་ཡི། །འཕྲིན་ལས་སྟེལ་མང་དུ་སྒྲོ་བཟང་བསྟན་
 པའི་གཉེན། བཀྲ་ཤིས་དཔལ་གྱི་མངོན་མཐོའི་དགེ་བའི་བཤེས། །མཁས་
 བརྩན་གྱུ་མཆོག་བཟང་པོར་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་པའི་སྟོན་(བསྟོན་)ཡུལ་མཁའ་ས་བརྩམ་བཟང་པོའི་སྒྲིམ་གར་
 བསྐྱར་བ་མཁའ་ཆེན་སྒོ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བཟང་པོ་ནི་དགེ་བརྩའི་
 ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དབུ་རྩ་སྒྲི་(སྒྲི་)ཤོད་ཀྱི་ཡུལ་
 རྫོངས་གསང་སྤྲུགས་སྡེ་ཆེན་དུ་ཡབ་རིགས་བཟང་དད་བརྩོན་ནམ་དཔྱིད་
 དང་ལྡན་པ་ཨ་འོ་གསུམ་དགའ་དང་། ཡུམ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་(གྱིས་)ངན་
 སྟོན་མཐའ་དག་དང་བྲལ་ཞིང་མཐོ་རིས་ཡོན་ཏན་ཀྱན་གྱི་བྱན་ལྡན་ཨ་ཕེ་
 གསུམ་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྩུ་གཉིས་པའི་ཐོག་འཕགས་
 ཡུལ་ལེགས་སྐྱར་བའི་སྐད་དུ་རྩྱ་ཏུ་ཞེས་པ་རྫོངས་འདིར་འཛིན་གྱིད་དང་།
 ཅི་ནའི་སྐད་དུ་བིང་ཅི་སྟེ་ཤོད་ཡུལ་འདིར་དབང་ཐང་དང་བསྐྱུན་༼༡༩༽
 པ་འབྱུང་བ་གསུམ་ལྡན་མེ་ཤོ་བྱི་པའི་(བྱི་ལོ་༡༦༧༦)ལོ་ལ་གཟའ་སྐར་བཟང་
 དུས་འབྱུངས། རྒྱ་གཞིན་རྒྱས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པའི་ནམ་
 འབྱུར་ཅི་ཡང་ཞིག་མཛད་པས། གཞིས་འཛིན་པའི་སྲས་གཞན་མེད་ཀྱང་
 ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཆར་ཆོས་ལ་དད་མོས་ཆེ་བས་སྲས་དེ་ཉིད་ཆོས་སྐལ་ཅན་
 དུ་དགོངས་ནས་གསང་སྤྲུགས་མཁར་དུ་སྒོ་བཟང་ཆོས་བྱལ་བ་གཉིས་པའི་
 བསྐྱུན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒོར་ཐོག་མར་འཇུག་པར་མཛད།

རྒྱ་ནར་སོན་ནས་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤྲངས་ཀྱི་གྲ་ཆང་སྡེ་ཡང་(ཡངས་)
 ཟབ་གསལ་འབྲིལ་བར་ཐེབས་ནས་གྲ་ཆང་གི་འདོན་ཆོས་སྐལ་བཟང་
 མཁྱིན་བྱུན་ནང་གི་ཆོས་སྟོན་པལ་ཆེར་དང་། སྤན་ཐང་དང་ཀྱན་རིག་གི་ཆོ་
 ག་སོགས་བྱུགས་འཛིན་ལེགས་པར་མཛད། དེ་ནས་མཆོན་ཉིད་ཐེག་པའི་
 གཞུང་ལུགས་ནམས་ཀྱིས་(ཀྱི་)སྟོ་འབྱེད་བསྐྱུས་རྩྱ་བཙེ་བ་ནས་བཟུངས།

མོ་སྒོར་རྟག་(རྟགས་)སྒོར། རྣམ་འགྲེལ། དབུ་འཕར། འདུལ་མངོན་
རྣམས་ཀྱི་ཅ་ཀྱི་ག །ཐལ་ཕྱེང་ཟུར་བཀོལ་རྣམས་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་
མངོད་པས་མཁས་གས་སུ་གྱུར།།

དེ་ནས་མདོ་སྒྲགས་བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་
ཡོན་ཏན་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞབས་དྲུང་དུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་
དགེ་སྦྱང་གི་བསྐྱེམ་(སྐྱེམ་)པ་བཞེས་ཤིང་། མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་ལ་དགེ་
ལུགས་དཔལ་འཛིན་འཛིན་གས་ཕྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་དབང་གཞི་སོགས་དམ་
པའི་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་བྲིན་མང་དུ་ཞུ་བར་མངོད་དོ།།

གཞན་ཡང་ས་པོང་ཁ་པ་རྩེ་བཙུན་རབ་བརྟན་རྒྱ་མཚོ། མཁར་ནོ་
དཔོན་སྒོ་བ་སྒོ་བཟང་སྒོ་མ་རྒྱུང་། རྩེ་ཡང་མཁན་པོ་ངག་དབང་རབ་
བརྟན། དཔོན་སྒོ་བ་བྱམ་(བྱམས་)པ་སོགས་ཡོངས་འཛིན་ཆོས་བཞིན་དུ་
སྦྱོད་པ་དུ་མའི་སྦྱན་སྒར་དམ་པའི་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་པས་མདོ་
སྒྲགས་བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དགེ་བཤེས་སུ་གྱུར་ཏེ་མཁན་ཆེན་ངག་
དབང་རབ་བརྟན་ལ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་ནས་འབྲས་
སྦྱངས་རིག་གའི་མཐུན་རྐྱེན་དུ་ཤེལ་དཀར་མཁན་པོ་གནང་ཀྱང་(ཡང་)
རྩེ་ཡང་(ཡངས་)དང་ཉིས་སྟོགས་གནང་མ་ཐུབ་པའི་སྐྱེ་ཁོང་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་ཕྱེད་པོར་རྩེ་སྒོ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་ཉིད། རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་གནས་
རྒྱུང་ཆོས་སྦྱང་ཆེན་པོ་ནས་ཤེལ་དཀར་མཁན་པོར་འོས་པའི་བཀའ་ལུང་
གནང་བ་ལྟར། མཁན་ཆེན་ངག་དབང་རབ་བརྟན་གྱི་བཀའ་བསྟན་ལ་ཏེ་གཞུང་
ས་ཆེན་པོ་ནས་སྐྱ་ཆས་ཁྲི་འགྲེད་བཅས་རྩེ་སྒོ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་ཉིད་ལ་རྫོད་

[illegible]

དགུན་ཆོས་དང་པོ་ནས་ཆོས་ཐོག་སོ་སོར་འདུལ་མངོན། དབུ་མར།
 རྣམ་འགྲེལ། རྫོང་ཉགས། བརྒྱུས་རྩ་ཆེ་ཆུང་སོགས་རྒྱགས་ཐོགས་ནས་
 དག་མུར་དུ་གནང་། དབུར་ཆོས་དང་པོ་རྒྱ་ཉིད་ལྷ་པར་ལམ་རིམ་དང་
 བཀའ་གདམས་བུ་ཆོས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་བཀའ་ཆོས་གནང་ཞིང་
 དུལ་བྱ་སོ་སོ་དང་དཔོན་ལག་རྣམས་སུ་གདན་འདྲན་བྱས་པ་ཉར་ཐེབས་
 རས་ཆེ་ཉིའི་དབང་སོགས་ཆོས་ཅི་འདྲ་དགནང་བ་དང་། རྒྱན་མར་མདོ་
 རྒྱགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་པོར་ཐོས་༼༡༧༽བསམ་ཡང་དག་མཛད་པ།
 བཀའ་བརྟན་པུ་ཉི་མང་པོའི་ལུང་རྒྱན་བཞེས་པ། འཛིགས་ཤེད་བརྩ་
 གསུམ་མ་སོགས་ཡི་དམ་ཀྱི་རྩ་མང་པོའི་བསྟེན་སྦྱབ།

ཡི་དམ་སྟེ་པདག་འདུག་སྒྱིན་བསྐྱེད་རབ་གནས་གཟུང་འདུག་
སོགས་ཀྱིས་སྤྱག་ལེན་ལ་ཐུགས་གཞིས་(གཞིག་)ཡང་དག་བརྒྱུག་པའི་ཆོག་
སྤྱག་རྣམ་དག་གི་མཛད་པས་ཐུགས་བྱེད་པ་བ་སོགས་ཉིན་མཆོན་ཆོས་སྤྱི་
ས་ཁོ་ནས་འདྲ་པའི་སྟོ་བཟང་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཁོའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོར་

གྱུར་པས། སེར་སྐྱ་མཐའ་དག་དད་པའི་ས་ལ་བཀོད་ཅིང་སྐྱབ་སྡེ་གཉིས་
 སུ་དགེ་ལུགས་འཛིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་ཆོག་གསར་འཇུགས་དང་
 དེའི་མཐུན་ཆེན་གནང་བ། འདུས་ཆོགས་ལ་མང་འགྱེད་དང་སིལ་སྙན་
 ར་ཕྱ་རག་བཅན་མ་བཅུ་གཉིས་གམ་བུ་བཅས་སྒྱུར་འཇགས། སྒྲགས་ཁང་
 དུ་མཁན་ཆེན་ཡོན་ཏན་དར་རྒྱས་པའི་དགོངས་པ་རྫོགས་ཐབས་སུ་ལོ་རེ་
 བཞིན་ས་ག་ཟླ་བའི་ནང་དུ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་མཆོད། བདག་འཇུག་
 དབང་ཆོག སྐྱིན་སྲིག་བཅས་པའི་ཆོག་གནང་བྱའི་རྒྱུར་བལ་ཁྱི་ལྟེ་
 སྒྱུར་འཇགས།

ཡང་སྒྲགས་ཁང་དུ་ལོ་རེ་བཞིན་དམིགས་གསལ་(བསལ་)སྐྱིན་
 བདག་གིས་ཏོར་ཟླ་དང་པོའི་ནང་དུ་མཁན་སྒྲོབ་འདུས་ཆོགས་
 གཉེར་བཅས་ཀྱི་སྐྱ་རིམ་དུ་ཆོ་ཆོག་བརྒྱགས་མཆོག་(བརྒྱགས་ཆོག་)
 གི་བཀའ་གནང་དང་བྱུགས་གཉེར་སྒོ་འཛིན་དགོས་པའི་བཀའ་བྲལ་
 ཚུགས་བཏོན་བཅས་པ་གནང་བ། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་
 ཞབས་བཏན་འབུལ་རྟེན་དངོས་དཔྱད་(ལྟ་དུ་)གྲ་སྒྲིགས་འབྲས་སྤྲངས་སུ་
 འཁོར་ཞག་ལ་ཐེབས་དུས་སྡེ་ཡངས་གྲ་ཆང་དུ་གསེར་བཟངས་ཀྱི་མཆུལ་
 དང་བུམ་པ་ཆེ་ལེགས་སྒྱུར་འཇགས་གནང་བ། ཤེལ་ཆོས་ཀྱི་གྲ་རིགས་
 སྐྱིན་པའི་གཏོང་པོད་ཅན་འགས་བཀའ་འགྱུར་ཀྱི་པར་གསར་རྒྱག་གི་རྒྱ་
 ཆོགས་སུལ་བར་ཟླ་བྲང་ནས་མཐུན་ཆེན་བལ་ཁྱི་ར་གསུམ་སུལ་བ་སོགས་
 རྣམ་དཀར་ཀྱི་མཇུག་བཟང་འབའ་ཞིག་དང་བེལ་གཞོན་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༤)
 ཀྱི་ལོ་ནས་བརྒྱངས་འགལ་བྱེད་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༩)ལོའི་བར་ཤེལ་དཀར་ཆོས་

སྒྲེ་ཆེན་པོར་སྒྲོག་པ་ཐོས་བསམ་སོགས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རང་
 བཞིན་གྱི་ཕན་བདེའི་སྒྲན་ཡོན་ཆེ་ཆེར་སྒྲེལ་ཞིང་བཞུགས་པ་ལྟར།
 སྒྲད་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་བཞུན་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྒྱལ་བ་འང་མ་དཔལ་སྒྲིང་པོའི་
 ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བཞུན་པ་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ཉིད་སྦྱོགས་བརྒྱར་སྒྲེལ་བའི་
 རྱེད་པོར་ངེས་ཤིང་དུ་ཉི་ཟླའི་འོད་ཀྱིས་འཛིན་མའི་ཁྱོན་འདི་ཡོངས་སུ་བྱབ་
 པ་དེ་སྤིང་དུ་རྣམ་དཀར་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཏེ་ཞབས་བྱུང་
 མི་འགྱུར་རྟོ་རྟེའི་བྲི་ལ་བསྐྱལ་རྒྱར་བཞུན་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལགས་
 སོ། ། རྟེན་པ་ཡན་གྱིས་ཤེལ་ཚེས་དགེ་ལུགས་ཁད་གཙང་གི་སྤར་ཕྱོན་
 མཁན་ཐོག་ནམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་བསྡུས་བཞིན་པ་ལགས་སོ།།

སྒྲས་པ། ཤེལ་ཚེས་དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་ནོར་ལྟའི་གངས་།
 ཐེབས་ནང་ད་ལྟ་འཆོ་ཞིང་གཞེས་བཞུགས་ནི། ཁྲོ་བཟང་རྒྱལ་བཞུན་པད་
 ཆལ་བཞད་པའི་གཉེན། བཀྲ་ཤིས་རྟགས་ཀྱི་རབ་སྤྱས་མཚན་དཔེའི་སྒྱ།
 དཔལ་མངའ་བཞེས་གཉེན་ཉིན་མའི་མགོན་པོ་དེ། དགེ་བཅུ་ཀྱན་ཆང་
 དབུ་རུ་སྦྱིད་པོད་ཀྱི། ཁོར་འཛིན་ཐིག་ལེ་གསང་སྤགས་བདེ་ཆེན་དུ། རྗེ་
 རིགས་དང་ལྡན་ཡབ་ནི་གསུམ་དགའ་དང་། ལུ་མ་ནི་རིགས་བཟང་གསུམ་
 མཆོག་གཉིས་སྤྱས་སུ། འཛིན་བྱེད་ལོ་ནང་གཞོན་ནུ་མཚན་དཔེའི་དཔལ།
 འཛིན་བྱེད་པད་དཀར་གསར་པའི་འགྲན་ཆེ་ཞིག འབྲུངས་ཆེ་ཡབ་ཡུམ་
 འཁོར་བཅས་དགའ་བདེར་གྱུར། འབྲས་ལྡན་མ་མས་མཚོ་ནང་པ་སྒྲ་
 བཞིན། འབྲེད་མཐར་ཆོས་ཀྱི་བག་༡༠༠༽ཆགས་སད་རྟགས་ནམས།
 མདོན་གྱུར་དམ་ཆོས་མཛད་པའི་སྐལ་བཟང་འགྱུར།།

དེ་ནས་ཡང་ཆོ་རྒྱལ་དུས་འབྲས་སྤྲུངས་ཀྱི། །ཆོས་གྲ་ཟབ་ཡང་
(ཡངས་)འབྲིལ་བར་ལེགས་ཤེབས་ནས། །རྣམ་མང་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་རྒྱ་
ཆེར་མཛད། །མཁས་པའི་མཐར་མོན་འཕྲིན་ལས་དུས་བབས་ཏེ། །ཞུ་སེར་
འཆང་བའི་མཁས་མང་འདུ་བའི་སྤྲིང་། །ཤེལ་དཀར་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོའི་མཁན་
པོར་ཤེབས། །སྤྲེ་སེར་མཁས་གྲུབ་ཡོངས་འཛིན་དུ་མའི་བྱང་། །མདོ་རྒྱགས་
གཞུང་མང་བསན་པའི་དམ་ཆོས་རྒྱན། །འཕམགས་ཆོགས་འདུས་པའི་སྡེ་
ལ་སྦྱེས་སུ་གནང་། །གཞན་ཡང་ཡུལ་དགོན་མང་པོར་ཆོས་ཆར་དང་། །
བྱད་པར་མཚན་ཉིད་ཐེག་པའི་སྟོན་ཆེན་གྱུར། །

རྒྱན་གྱི་ཉམས་བཞེས་གཞུང་མང་ཐོས་བསམ་སྟེང་། །ཡི་དམ་
སྟོ་མང་བསྟེན་ཅིང་སྦྲུབ་པ་དང་། །འབྲལ་དགོས་ཆོག་སྦྱིགས་སྤྲུག་ལེན་
མཐར་མོན་ངོས། །ཉིན་ཆོན་ཆོས་སྤྱོད་ཁོ་ནས་དུས་འདུའ་བས། །སྟོ་
བཟང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད། །གཞན་ཡང་ལུགས་གཉིས་
རྣམ་དཀར་རྒྱ་ཆེན་པོས། །རང་གཞན་ཕན་བདེའི་དཔལ་སྡེལ་འཛོལ་ཞིང་
བཞུགས། །སྤྲད་ཀྱང་སྦྱི་དང་བྲེ་བྲག་རྒྱལ་བའི་བསྟན། །སྡེལ་སྦྱིར་ཞབས་
བྱུང་མི་འགྱུར་དོ་རྩེའི་བྱིར། །བསྐལ་པ་རྒྱ་མཚོར་འཛོལ་ཞེས་བསྟན་གྱུར་
ཅིག །ཅིས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསེར་མདོག་ཅོད་པའི་(པན་)གྱིས་འཛོལ་(མཛོལ་)འཇམ་མགོན་མའི། །
མདོ་རྒྱགས་བསྟན་པ་སྤྱོད་ཁོ་ནས་འདིར་དར་རྒྱས་སུ། །མཛད་པའི་མཁན་བརྒྱུད་
འཇམ་དབྱངས་དུར་སྦྱིག་གི། །གར་བསྐྱར་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོན་ཚུལ་བཤད་ཟེན་
ནས། །དེ་དག་ཀྱང་གྱིས་(རྒྱ་)ལེགས་མཛད་སྤྲོད་པའི་མིག །རབ་འབར་

འོད་ཀྱས་བཤད་སྒྲུབ་པ་སྒྲོའི་ཆོལ། །ཀྱས་འགྱུར་དགའ་ཆོལ་གསར་པའི་ཁྱིན་
ཡངས་ལ། །དེ་བུ་ལྷན་ནམས་ཀྱི་འདྲན་བྱེད་གཡོ་བར་འཆོལ།།

ག

བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཀྱས་སུ་གྱུར་ཚུལ།

༥ ས་བཅད་གསུམ་པ་མཁན་བརྒྱད་དེ་དག་གི་མཛད་བཟང་ལ་བརྟེན་ནས།
བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཀྱས་སུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ནི། ཤེལ་དཀར་ཆོས་
སྡེ་ཆེན་པོར་དགེ་ལུགས་ཁད་གཙང་བརྒྱགས་(བརྒྱགས་)པའི་མཁན་བརྒྱད་
ནམས་ཀྱིས་(ཉུ་)མཛད་བབས་ལས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་རྟོགས་མོད། །འོན་
ཀྱང་གསལ་དག་ངེས་པར་རྟོགས་ཕྱིར་གོ་རིམ་འབྲིགས་ཆགས་སུ་བཀོད་ན།
དེ་ཡང་མཁན་ཆེན་ལེགས་དོན་པའི་དུས་འདོན་ཆོས་སུ་བསྒྲོལ་(སྒྲོལ་)
ཤར་ཆེ་གཟུངས་གདུགས་དཀར་སྟོན་ལམ་ནམ་གསུམ་སོགས་བསྟན་པ་
སྤྱིའི་ཆོས་སྤྱོད་ནམས་དང་། ཆོས་སྤྱོད་རབ་གསལ་ནང་གི་རྗེ་བརྒྱན་ཙོང་
ཁ་པའི་(པས་)མཛད་པའི་བསྟོད་ཆེན་བཞི་སོགས་སྐྱ་མ་སངས་ཀྱས་བྱང་
སེམས་ནམས་ཀྱི་བསྟོད་ཆོགས་མང་བ་དང་། ལམ་རིམ་དང་བྱིན་བརྒྱབས་
ཉི་བརྒྱད་ཀྱིས་(ཉུ་)གསོལ་འདེབས།

ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན་སོགས་ངེས་དོན་ཉམས་ལེན་གྱི་བསྐྱོར་(སྐྱོར་)།
བདེ་ཅན་སྟོན་ལམ། ལམ་རིམ་དང་བྱིན་བརྒྱབས་ཉིར་བརྒྱད་འཇུག་(མཇུག་)
གི་སྟོན་ལམ། དུམས་པའི་སྐྱུ་གཟུགས་མ་དང་བདེ་ཆེན་སྐྱུན་གྲུབ་མ་
སོགས་སྟོན་ལམ་གྱི་སྐྱོར་སོགས་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱིས་(ཉུ་)རིམ་པ་མང་བ་དང་།

གཤམ་པོ་ལོ་ཡར་འདྲེན་དུ་པའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒོ་བཟང་ཆོས་
 ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་ཀྱན་རིག་རྒྱུད་དོན་གསལ་པའི་སྒྲིང་པོ་
 བསྐྱུས་པ་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུ་ནང་གི་ཆོག་སྒྲིགས། ཕྱག་རྒྱ་སྒྲོ་སྒྲོའི་གཏོང་
 ལུགས་སོགས་དབུ་མཛད་ཚུལ་བྲིམས་གསལ་པས་ཤར་ཅེ་བྲ་མ་ཚུལ་
 བྲིམས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཞབས་དྲུང་དུ། མཆེད་གཉེར་བསྐྱབ་པའི་ཆོག་ཕྱག་
 སོགས་ནམ་དག་དང་། མཁན་ཆེན་རང་ཉིད་སྤྲུགས་གྲུ་འདྲུགས་༼༡༠༡༽
 འདོད་ཡོད་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལས་
 བྱིངས་བཤད་གྲུ་པ་དང་།

གྲུ་ཀན་དགོས་མཆོམས་ཀྱིས་དགེ་ལུགས་སྤྱི་འདྲེའི་སྤྲུགས་གྲུ་བགྱིས་
 ཐེབས་པ་ལྟར། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་གི་ཤིང་མོ་བྱའི་ལོ་བཤད་
 གྲུ་གསར་དུ་བརྒྱགས་(བརྒྱགས་)པའི་མཆོན་ཉིད་བཤད་ཉན་དུ་རིག་པའི་སྒོ་
 འབྱེད་བསྐྱུ་རྟ་མཆོན་ཅམ་དང་། ཀྱན་མཁྱེན་སྒྲོ་བས་ལྷན་པའི་སྒོ་སྒྲོར་
 ཉགས་བསྒྲོར་(སྒྲོར་)། ནམ་འགྲེལ་ཀྱན་མཁྱེན་ལེགས་དོན་པ་དང་སྒོ་རྒྱམ་
 པའི་ཡིག་ཆ་ཅི་རིགས། སར་ཕྱིན་ཅེ་ཐང་བ་ཚུལ་སྒོ་སྒོས་མཛད་པའི་ལུང་
 གི་འདོད་འདོ། དབུ་མ་ཡང་ཅེ་ཐང་པ་དེས་མཛད་པའི་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ།
 མཛོན་པ་པའ་ཆེན་སྒོ་སྒོས་ལེགས་བཟང་གིས་མཛད་པའི་མཁས་པའི་
 ཡིད་འཕྲོག། །འདུལ་བ་པའ་ཆེན་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དང་བདེ་ལེགས་ཉི་
 མའི་ཡིག་ཆ་ཅི་རིགས་པའི་སྒྲིང་ནས་མཁན་ཆེན་ལེགས་དོན་པ་རང་ཉིད་
 ཀྱི་(ཀྱིས་)བཀའ་ཆོས་མཆོན་ཅམ་དང་ཆོས་གྲུ་འོག་པར་དྲུང་རམས་པ་
 སྒོ་བཟང་བསྟན་པ་དང་། ཆོས་གྲུ་སྒྲིང་པར་བཀའ་བརྒྱ་འདམ་དབྱངས་

ཀྱིས་འཆད་ཉན་མཛད་པར་བཀའ་གནང་ནི་(སྒྲེ་)བཤད་གྲ་ལེགས་པར་
བརྩུགས།།

ལོ་རེ་བཞིན་ནམ་འགྲེལ་དང་ཕར་ཕྱིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐྱེང་བསེ་
(སྐྱེང་བསེ་)བ་བརྩུད་རེ་དང་། སྐར་ཡང་སྐྱེང་བསེ་(སྐྱེང་བསེ་)གཅིག་གི་
(གིས་)མི་ཆོག་པར་དབུ་མཛོད་འདུལ་བ་སོགས་ལ་སྐྱེང་བསེ་(སྐྱེང་བསེ་)
ལངས་དགོས་པའི་སློལ་བརྩུགས་ཤིང་གཞུང་སློལ་གསུངས་བཤད་སོགས་
དུང་རམས་པས་མཛད། བསྐྱང་བསེ་པའི་འཛིགས་བྱེད་བརྩུགས་ལྟུམ་མ།
མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་དཀར་མཐིང་། ཆོས་རྒྱལ་ཕྱི་སྐྱུབ། ལྷ་མོ་དམག་
ཚོར་མ། དཔལ་མགོན་ལལ། རྣམ་སྤྱོད་སེར་ཆེན། བཞེ་ལྷ་མ་དཔལ་སོགས་
དགེ་ལུགས་སྤྲུགས་གྲུ་སྐྱེ་འདྲེ་དང་། སྐར་ལྷ་ཆོས་སྤྱང་བཀྲ་ཤིས་འོད་
འབར་དང་གནས་ཆུང་བསྐྱང་བསེ་བཅས་པ་རྒྱ་རེ་བཞིན་གྱི་དགུ་གཏོར་
དུས་རྒྱས་པར་མཛད།།

དོར་རྒྱ་བརྩུག་གཅིག་པར་ནད་རིམ་རྒློག་ཆེད་ཁ་འབར་གཏོར་ཆེན་ཆོ་
ག་དང་ལོ་འཇུག་(མཇུག་)དུ་བསྐྱང་བསེ་བསྐྱུབ་ལག་བདུན་མའི་སློ་ནས་
ཉེར་བརྩུད་དགུ་གནམ་གང་གསུམ་ལ་ཞུ་འཆམས་འབག་འཆམས་རྒྱས་
བསྐྱུས་ཅི་རིགས་དང་། ཉེར་དགུ་དུག་བརྩུ་པའི་སློ་ནས་ལིང་ག་སློལ་ཆོག་
གཏོར་བརྒྲག་དང་། ལོ་གསར་ཆོས་གཅིག་གི་ཉི་ཤར་དུས་བཏང་(གཏང་)
རག་དང་བཤགས་གཏོར་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་སློལ་གསར་དུ་བརྩུགས་
པའི་འཆད་ཉན་སྐྱེང་བསེ་(སྐྱེང་བསེ་)སྐྱུབ་མཆོད་ཀྱི་ཆོག་ཕྱག་སོགས་
གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་སྐར་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དུས་དབྱར་གནས་དགག་

དབྱེ་སྒྲོང་(སྒྲོངས་)ཀྱི་སོགས་ཀྱི་ནམ་ཞག་(གཞག་)ལམ་ཙམ་ཞིག་བྱང་ཀྱང་
(ཡང་)གཞི་གསུམ་ཆོ་གའི་ནང་ལྟར་མ་བྱང་བས་རང་ཡལ་དུ་སོང་བར་
མངོན་ནོ།།

མཁན་ཆེན་སངས་ཀྱིས་དཔལ་འབྱོར་པའི་དུས་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་གྲ་ཆང་
སྟེང་འོག་གཉིས་ཆབས་གཅིག་(ཅིག་)དུ་སྒྲིལ་ནས་ཤིང་ན་ཆུ་སྟོད་ཆེ་བའི་
ཡར་ཆེས་བཟང་པོ་ལ་དབྱར་ཆོས་དང་པོ་བརྟུགས་པའི་ཆོས་ཐོག་སོ་སོའི་
སྒྲིགས་བྱུང་ནི། ཆོས་གྲུ་བརྟུགས་པ་ནས་ཞག་ལཱའི་རིང་གྲལ་རིང་རེར་
བརྒྱད་སྟོང་པ་འཕྲང་བ་ཅན་གྱི་སྒྲེགས་བམ་ཕྱེད་ཙམ་འགྲོ་བའི་ཡུན་གྱི་ས་
ནས་གསུང་སྒྲོགས་དང་། སྐུ་རིམ་ཉི་མ་རིང་བྱང་དབང་གིས་ཤིར་སྟེང་
དགུ་བདུན་གང་རུང་གིས་(གི་)ཆོག་པ། གྱུང་ཆོས་ལ་སྐུ་རིམ། བཀའ་
ཆོས་ལྡགས་ཐོག་ནས་གནང་བའི་པོད་གངས། དཔོང་ཇ་རྒྱན་འཇུག་གང་
རུང་ནས་རྒྱང་ཙམ་རེ་འམ། ཕྱིས་དུས་ཤིར་སྟེང་ཆར་རེ། གཏོར་འབུལ།
ཆ་གསུམ།

དཔོང་ཆོས་སྐུ་རིམ་དུས་སྐུབས་སེམས་སྐྱན་འདྲེན་ཕྱག་མཆོད་
མདོར་བསྡུས་ནས་སྒྲོལ་མ་ཉུང་བ་ཉེར་གཅིག་ནས་མང་དུས་ཉེར་ལྔ་
སོགས་ནས་བསྟན་འབར་མའི་ཤིས་བརྗོད་བར་དང་། ༡༠༧༥ ཡང་རྒྱན་
གྱི་ཇ་ཐུག་གི་དུས་འདོན་ཆོས། ཆོས་གྲུའི་སྐྱ་གྱུང་གི་བཀའ་ཆོས་གཏོང་
ལུགས། ཁོ་ལ་འགྲོ་རྒྱའི་ཞག་ལྔ་ནས་ཆོས་མཆོམས་སྐུ་རིམ་མཛད་ལུགས།
ཆོས་གྲུ་ཚུགས་དུས་ཀྱི་ཉ་སྟོང་བརྒྱད་གསུམ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་སྒྲོག་པ།
ཆོས་དེ་གང་རུང་ལ་སྐྱན་ཆེ་གཏོང་བ། རྒྱ་སྟོད་ཆེ་བ་དང་མགོ་ཆའི་ཆོས་

བཙུ་མའི་དགོང་རུ་བ་དུས་བཟང་ཆོས་སྒྲིབ་མང་བར་གདངས་དབྱངས།
 བསྐྱང་མའི་(བསྐྱང་གམའི་)གཏོང་ལུགས་གདངས་དབྱངས་བསྐྱས་པར་ནན་
 ཏན་བྱེད་དགོས་ཚུལ་སོགས་དང་། དགོང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རིམ་དང་བསྐྱང་
 མའི་(གམའི་)དུས་རྒྱུན་པར་ཆོགས་ལ་མེདས་བཏག་བར་དང་། དགོན་
 མང་བར་བཙུགས་པར་འདོན་ཆོས་སྒྲིགས་ཀྱི་རྣམ་ཞག་(གཞག་)ཆོས་སྡེ་
 རང་གི་རྒྱུན་གྱིས་བསྒྲིགས་ཁྱུན་རྣམ་དག་ལ་ནམ་ཡང་སྟོད་འགྲིམ་མེད་པ་
 སོགས་གོང་བཅོད་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྡུས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་གྱི་སྟོན་སྟེ་
 མི་ལོ་ཉེར་བཞིའི་བར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་འདིར་བཞུགས་ནས་རྒྱལ་བ་ལྷན་སྦྲུ་
 དང་བྱེ་བྲག་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་
 རྒྱུགས་འདིར་དར་རྒྱས་སུ་མཇུག་པ་ཡིན་ནོ།།

མཁན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོའི་དུས་ཆོས་ཐོག་སོ་སོར་རྒྱལ་དབང་
 མཆོག་གིས་མཇུག་པའི་དབྱ་འཕར་(ཕར་)མཛོད་གསུམ་རྒྱུགས་ཡོད་པ་
 ལྟར་དེ་རྣམས་ལ་ཞིབ་བཤད་དང་། ཡང་གོང་ཞབས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ནས་
 རྣམ་འགྲེལ་རྩ་བ་བསྟོད་ལུགས་དང་། འདུལ་བ་ལུང་རིག་(རིགས་)གཏོར་
 མཛོད་ལེགས་ཚུལ་བཅས་ཕྱག་དཔེ་གནང་བ་བཞིན་ལེགས་པར་བཙུགས།
 རྣམ་འགྲེལ་དེ་དང་མཚམས་པར་དགོངས་ནས་རྩ་བ་བསྟོད་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་
 ཏན་གས་གཉིས་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་ཡང་གསར་བསྐྱབ་གནང་སྟེ་དར་བར་མཇུག།
 མཚན་ཉིད་དར་རྒྱས་ཀྱི་སྟེང་དབང་ལུང་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་རོལ་དབྱངས་
 ཟུང་འདུག་རབ་གནས་སོགས་མདོར་ན་གཏོར་མ་གྱི་བ་མེལ་ནས་དོ་རྩེ་
 སྟོན་དཔོན་ལ་དགོས་པའི་ལོན་ཏན་མཐའ་དག་གི་བར་བརྒྱད་ལྡན་ཆ་མ་

ནམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ཕྱག་ལེན་བཞིན་དུ་བཀའ་དྲིན་སྦྱུལ། ཁྱད་པར་གྱི་ལ་
 དཀར་སྒྲུབ་མཆོད་དུས་སྤྱི་དུས་སྤྱི་ལུགས་ཀྱི་ཞུ་ནག་པོ་དེ་འཁོར་ཅན་གྱི་ས་
 ནག་གི་པོ་དཀར་རྒྱུན་ཅན་གྱི་ནམས་ལུས་ཀྱི་ནམས་འགྱུར་སྒྲུ་ཆོགས་པའི་
 སྒྲོ་ནམས་གྲངས་རོལ་བསྒྲུན་པའི་ཞུ་འཆམ་ལ། ཐོག་མར་འཆམ་དཔོན་
 གྱིས་སྒྲོ་ཐོན་གྱི་འཆམས།

དེ་ནམས་པེར་པོ་ཞི་དག་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནམས་འཐོན་ཆམས་རྒྱས་པ།
 བཞི་འཆམས། དགུ་ཕུང་ཆེན་མོ། བརྒྱ་ཀྱི་ལེ་པ། གཅིག་སེ་གཅིག་པ།
 རོ་རྩེ་ལུགས་ཀྱི་དབྱངས་འཆམ། དེ་དག་ནམས་ལས་སྒྲོས་པའི་འཆམ་
 སྒྲུ་ཁ་གས་དང་མཐར་འཆམས་ནམས་དང་། འབག་ཆམ་སྒྲུ་གང་(གྲངས་)
 མང་པའི་ནན་ཆོན་སོགས་ཉུང་འཆམས་པལ་ཆེར་དམངས་ཆམས་ཀྱི་
 ནང་དུ་ཐུས་(འཐུས་)ཤིང་། གསར་འཕར་གནོད་སྤྱིན་བཞི་འཆམས་ལ་
 རོལ་མོ་མཆེམས་བསྒྲུང་བའ་(ཐབས་)ཤེས་ལྡ་རྒྱག་སོགས་གྲངས་ལྡ་
 རྒྱག་གསུམ་རྒྱག་དགུ་རྒྱག་བཅས་དུ་མ་སྤྱེ་ལ་པའི་འཆམས་(མཆམས་)
 སུ་དབྱངས་འཆམ་བཅས་དང་། དཔལ་ལྡན་དམག་ཐོར་མའི་ཞལ་འབག་
 གསར་སྒྲུབ་དང་བཅས་སྒྲུ་མོ། འཁོར་གདོང་ཅན་གཉིས། དུས་བཞི་ལྟ་
 མོ་བཅས་པའི་ཉུང་ཆམ་(འཆམ་)ལེ་ཆེན་གཅིག །ཆོས་བདག་ཆེན་པོ་
 བཀྲ་ཤིས་འོད་འཕར་གྱི་ཞི་བ་ནོར་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཞལ་འབག་མཐན་ཆེན་
 འཇམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོས་གཟིགས་སྒྲུང་ལྟར་གསར་བཟོ་དང་།
 ཆོ་འཕུལ་སྒྲོན་པའི་འཁོར་ལ་ཨ་ཅུའི་ཞལ་བརྟན་གསུམ། ཆོས་བདག་
 ཞི་མ་ཁྲིར་སྒྲོན་པ་སྤྱེ་གདོང་གཉིས། དེ་ཉིད་དག་པོར་སྒྲོན་པ་གནོད་སྤྱིན་

དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་འཁོར་དོ་རྩེ་༼༡༠༽དག་འདུལ་དང་། དོ་རྩེ་ཐུར་
མཁོ་གས་གཉིས་ཀྱི་ཞལ་འབག་བཅས་པའི་འཆམས་ལེ་མཆན་(ཆན་)
གཅིག་དེ་(མེ)། གནོད་སྦྱིན། ལྷ་མོ་ཆོས་བདག་གཙོ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་
འཆམས་དང་། དུར་ཁྲོད་བདག་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཞལ་བརྟན་ཀྱང་གསར་
སྦྱབས་ངོས་ཁིང་སྦྱང་སྦྱབ་པ་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལག་ནས་དངོས་གྲུབ་
ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྲོལ་དེ། དེ་རྣམས་མཁན་ཆེན་མཆོད་མཆན་ཅན་ཉིད་
ཀྱིས་རྒྱུད་སྒྲེའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་གསར་འཛུགས་མངོན་དོ།

གཞན་ཡང་འབག་པའི་དམངས་འཆམས་ཐོག་མར་འཐོན་འཆམས།
ས་གཞི་བྱིན་རྒྱབས། དོ་རྩེ་རྒྱ་གྲུ་བྱེད། བཞེགས་སྤོད། སེམྱེ་གདོང་
དཀྱུག་གི་ཁ་གདོང་འཆམ། བདེའ་རྒྱག་དོར་རྒྱག་དོ་རྩེ་ཐོག་
འབེབས། དི་སྦྱར་བཅུ། ལྷ་དཀྱུག་མ། བཞག་སྒོར་ཞོར་བུ་ཐུབ་
སྒོར་མ། གཡང་འགྲོས། ལོག་འཆམ་རྩིང་པ་སྦྱུ་མ་ལམ་འགྲོས་མ།
ལོག་འཆམས་གསར་པ། མཆོམས་གཙོད་འཕར་རྒྱུ་གསུམ་རྒྱག་ཁའི་
མ་མཆོམས་གཙོད་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང་། ལས་མཁན་དང་ཅ་ལྷུ་འེ་
ཞལ་བརྟན་གསར་བཅོས་དང་བཅས་དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་འཆམ་
སོགས་སྤར་ཡོད་རྣམས་ལའང་། འཆམ་གོས་ཐུག་མཆན་སོགས་གང་དུན་
མ་ཡིན་པར་རྣམ་དག་མཁས་པའི་དབྱུད་བསྐྱེགས་རོལ་ཡིག་འཆམ་ཡིག་
ཟུར་གསལ་ལྟར་ཁྲུངས་དང་མཐུན་པའི་དག་ཐེར་གནང་བ་སོགས། མདོ་
སྤྲུགས་གཉིས་ཀྱི་བརྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་མངོན་ཅིང་ཐུག་ལེན་རྣམ་དག་ལ་
འདེབས་པ་པོ་ནི་མཁན་ཆེན་ཁྲི་ཐོག་གསུམ་པ་འདི་ཉིད་ལགས་སོ།

མཁན་གཉི་ས་མུ་བྲེ་དུས་འཆད་ཉན་ནམས་སྐར་འབྲུད་གང་
 ཡོད་མ་ཉམས་པ་དང་། ཡོ་འདུག་(མདུག་)གི་དུས་རིམ་སྐབས་དཔལ་དོ་
 རྩེ་འཛིགས་བྱེད་དགེ་ལུགས་ལྟ་བུ་གསུམ་མའི་བདག་འདུན་(མདུན་)
 འདུག་པ་གཅིག་པའི་སྐབ་མཆོད་དུས་དགོས་པ་སྟ་གོན། ཐེག་མཆོན་
 (ཆོན་)སོགས་ཀྱི་ནམ་ཞག་(གཞག་)པར་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་
 མཛད་། ༡༠༩༥ པའི་ས་ཆོག་སོགས་ལག་ལེན་སྟོང་དྲིལ་གྱིས་ནང་སྟར་
 འབྲུལ་མེད་དང་། བདག་འདུག །སྦྱིན་བསྟེན། །ཆོགས་འཁོར་གྱི་ཆོ་
 ག་སོགས་འཇུགས་པའི་ཕྱག་ལེན་པལ་ཆེར་རྒྱུད་སྟོད་པའི་ལུགས་སྟར་
 གསར་སྟོབ་མཛད་ཅིང་། ཕྱག་ལེན་གསུང་རྒྱན་སོགས་ཞིབ་ཆ་དགོས་
 པ་ནམས་མཁན་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཆོའི་ཞབས་དྲུང་དུ་ཆེ་གཉེར་ཞུས་
 པའི་བཀའ་ལས། པར་ཆེན་གྱི་(རྒྱས་)མཛད་པའི་ས་ཆོག་སོགས་ལག་
 ལེན་སྟོང་དྲིལ་ལ་དབུས་གཙང་གི་དཔེ་གཅིག་མར་གྲགས་པའི་(པ་)
 དེ་ནང་བཞུགས་བྱ་དགོས་ཤིང་། འོན་ཀྱང་པར་ཆེན་གྱི་བུམ་སྐྱབ་དོར་
 སེམས་དང་ཆོགས་ཞིང་གི་བར་དུ་མཛད་པར་བཤད་པ་ནི་ཐོག་མའི་སྟ་
 གོན་དང་རྒྱལ་ཆོན་གྱི་དུས་ལ་དགོངས་ལ། དངོས་གཞི་སྐབ་མཆོད་
 སྐབས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་བུམ་སྐྱེད་ལ་ཡང་ཆོགས་ཞིང་།
 རྩོམ་བཟུང་། ཆད་མེད་བསྟོམ་པ་ནམས་མངོན་དུ་བཏང་བ་ལེགས་པར་
 གསུངས་ནས་ཆད་མེད་དང་དངོས་གཞིའི་བར་དུ་བུམ་སྐྱེད་གནང་གིས་
 (ཞུ་)ཡོད་པས། བྱེད་རང་ཆོ་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་(ཞུ་)མཛད་བྱུན་
 གང་ཡིན་ཅིག་གྱིས་གསུང་།

ཁྱད་པར་མ་མཆིས་ཀྱང་དགོན་གནས་འདི་ཉིད་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་
 པོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོན་གནས་དགུ་བཅུ་གོ་དྲུག་གི་ནང་མཆོན་
 (ཆོན་)གི་སོན་ཡོད་ཨ་ཁྱི་བཞི་པ་ཡིན་པས། རྒྱལ་དབང་གོང་མའི་བཞེད་པ་
 བབས་འབྲེལ་ཆེ་བ་ལྟར་བུམ་སྦྱེད་དེ་བཞིན་དང་། མངལ་འབྲེན་སྐབས་
 གཅིག་དུ་འདུས་རང་དང་ཡུམ་ལ་བེམ་པ་དབུས་ཀྱི་མཆོན་མ་དང་ངོ་པོ་
 གཅིག་ལས་གཉིས་ཆེད་(མཆེད་)ཀྱི་རྒྱལ་དུ་སྤྱེ་བའི་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་
 ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལ་བེམ་ཁེས་སོགས་ཀྱིས་(ཁྱེ་)ཁྱད་པར་ཡོད་གསུང་
 རོ་༥ རྩམས་ཆེན་ཁྲི་བོག་གཉིས་པའི་དུས་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་རྒྱུ་རྩུགས་
 ཀྱང་། རྩོས་པ་རྒྱ་མཚོ་མའི་དབྱངས་སྟོན་པ་སྤྱེལ་མ་སོགས་ཇི་བཞིན་དཀའ་
 བས་མཁན་ཆེན་གྲགས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་ས་སྟོན་ལམ་བཞིན་གྱིས་(ཁྱེ་)
 མཆོད་དབྱངས་ཕྱག་ལེན་ནམས་རྒྱལ་བཞིན་སྟོབ་པར་མཛད་དོ།

མཁན་ཆེན་སྟོ་ལུན་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་སྤར་བྱུན་གྱི་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་
 འཆད་ཉན་ནམས་གོང་འཕེལ་དང་། སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་
 ཆོས་སུ་ངོ་པོའི་ལམ་ཡིག་ལྟ་ཁང་མ། སྟོ་སྟོང་སྟན་རྒྱུད་(བརྒྱུད་)ཆེན་མོ།
 བེའུ་བུམ་སྟོན་པོ་དང་དེའི་འབྲེལ་པ་ལྟ་འབྲེ་སྐང་པས་མཛད་པ་དང་བཅས་
 པ་ནམས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་གསུང་བཤད་དང་། སྟོ་གསལ་མང་པོར་སྟོག་
 ཆོས་སུ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ལྷགས་རིམ་སྦྱིན་སྤྲེག་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ།
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཡི་དམ་སྒྲུབ་སྟོར།
 མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་ཀྱི་མགོན་པོའི་བསྟེན་སྒྲུབ་ལས་གསུམ་དང་།
 བསྟེན་བསྒྲུབ་ལས་ནམས་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་རྒྱལ་གྱི་གྲངས་ངེས་གོ་

རིམས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གི་ཆོག་ཁྲིགས་སུ་བསྒྲིགས་པ་བྱལ་དབང་
མཆོག་གིས་མངོན་པའི་ལམ་གྱི་གཙོ་པོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་སོགས་
ཟབ་ཆོས་མང་པོའི་ལྷགས་ལུང་བཀའ་དྲིན་སྦྱལ་དོ།།

མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་སྟན་ཀླགས་སྦྲར་ཡང་དགེ་ལུགས་མཁན་ཐོག་
བརྒྱ་པར་ཤེབས་དུས། སྤྱིར་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དར་བྱས་སུ་
མངོན་ཅིང་། བྱད་པར་ཆོགས་ཆོས་སུ་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལ། དབུ་མ་རིག་
(རིགས་)ཆོགས་དུག །འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་བྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
རྣམ་ཐར་དད་པའི་འདུག་རོགས། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་མངོན་པའི་
བྱུང་སྡེ་སྤྱི་རྣམ། ཆོས་སྤྱོད་སྐལ་བཟང་མགྲིན་བྱན། འདུལ་བའི་ལས་
ཆོག་འབྲུལ་སྤྱོད་རྣམ་བྱལ་གསེར་མདོག་༼༡༠༥༽སོགས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་
ཆོས་མང་བ་དང་། སྤུན་སྒྲ་བདེ་གཤེགས་བདུན་མཐོ་ཅིགས་སུ་བཞུགས་པ།
མཉམ་མེད་ཇོ་པོ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཀྱིས་(ཉེ་)སྤྱོད་མ་ཉེར་གཅིག །ཡེ་
ཤེས་བྱུང་བ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྐྱོར་ནང་གི་
འཇམ་དབྱངས་དཔའ་གཅིག །ཤིང་གདོང་སྟོན་མོ། ལྷག་དོར་གདུམ་པོ།
ཆོ་རྟ་སོགས་ཀྱི་དབང་གི་རྣམ་གྲང་(གྲངས་)ཤིན་དུ་མང་བ་གནང་ཞིང་།
སྒྲ་བྲང་དུ་དད་ལྡན་སློ་གསལ་མང་པོར་ལམ་རིམ་གྱི་དམར་བྲིད་ཉམས་
བྲིད་བཞི་ལྡན་ལུགས་དང་ཐེག་ཆེན་སེམས་སྦྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག །འཇམ་དབྱངས་
ཆོས་སྐྱོར་ནང་ནས་ཆོས་བྱལ་ནང་གསང་མ་རྟོགས་པའི་རྗེས་གནང་ཡོངས་
རྟོགས་སོགས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་མཐའ་ཁྲམས་པ་སྦྱལ་ཞིང་དེ་དག་
གི་བཤད་རྒྱུན་ཀྱང་དར་བར་མངོན་དོ།།

མཁན་ཆེན་སུཌི་མཆོ་ལའི་དུས་སྐར་ཁྱུ་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་
 སོགས་གང་དགོས་ནམས་དར་བྱས་དང་ཆོགས་ཆོས་སུ་བཀའ་གདམས་པ་
 ཆོས་བྱ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་ཡོང་(ཡོངས་)རྩོགས་དང་། དཀའ་རམ་(བཀའ་
 རམས་)བགྲོས་ཁ་འདུལ་བའི་འཛིན་གྲུ་བ་ནམས་ལ་འདུལ་བ་དང་། ལམ་
 རིམ་གྱི་བཀའ་ཆོས་སྤེལ་མར་གནང་བ། སྒྲགས་ཁང་དུ་མཁན་གཉེར་
 འདུས་ཆོགས་བཅས་ཆོས་སྤེལ་སྤྱི་རིམ་དུ་ཆེ་ཆོག་འཆི་མེད་འདོད་འཛོ་
 གསར་དུ་བཙུགས་པའི་ཡུག་ལེན་སོགས་ཀྱང་མཁན་ཆེན་འདིས་དར་བྱས་
 སུ་མངད་ཅིང་། གཟིམ་ཆུང་དུ་སྒྲོ་གསལ་མང་པོར་རིམ་ཁྲ་གསལ་སྒྲོན།
 ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག །སྒྲ་མ་ཁྲ་བཙུ་པའི་ཁྱིམ། བྱང་སའི་ཚུལ་བྲིམས་
 ལེའུའི་ནམ་བཤད། པཎ་ཆེན་གྱི་བཀའ་འབུམ་ཨེ་ཤི། རྒྱལ་དབང་ཁྲ་པ་
 ཆེན་པོས་མངད་པའི་ཡི་དམ་སྒྱུ་བ་སྒྲོར་གྱི་ལྷགས་ལུང་གནང་བ་སོགས་
 ཟབ་བྱས་ཆོས་ཀྱི་བཤད་ཉན་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
 སྤྱི་དང་། རྩེ་བྲག་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་
 སྒྲགས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་བྱས་སུ་མངད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་འཇམ་མགོན་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་འབའ་ཞིག་མཐོན་
 མཐིང་རལ་པའི་བྱུར་མུད་དོར་ནས་དུར་སྒྲིག་སྒྲ་གོས་གསར་པས་
 མངས་ཤིང་། རིན་ཆེན་དང་པོ་གསེར་སྒྱུངས་བཙོ་མའི་མདོ་ག་ཅན་
 ལྷ་བཟང་ཙོད་པཎ་(པན་)དོག་གིས་མདོན་པར་མཐོ་བ་ནམས་ཀྱི་མདོ་
 སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དྲི་མ་མེད་པ་དེ་ཡང་། སྦྱོད་འཇུག་ལས།
 འགྲོ་བའི་སྒྲུག་བསྐྱེད་སྒྲན་གཅིག་སུ། །བདེ་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་

གནས། །སྟན་(བསྟན་)པ་རྟེན་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་། །བཅས་ཏེ་ཡུན་
རིང་གནས་གྱུར་ཅིག།

ཅེས་གསུངས་པ་སྟར་ཡུས་ཅན་སྟེ་འགྲོ་མཐའ་དག་སྟུག་བསྐལ་
གསུམ་གྱི་ནད་ཆབས་ཆེན་པོས་མནར་བའི་བསོས་སྒྲན་གཅིག་པུར་
གྱུར་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྟེ་བྱེ་བྲག་དར་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བ་ནི།
རྣམ་དག་བསྐྱབ་བྱིས་ས་དང་ལྡན་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ལ་རག་ལས་
ཤིང་། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་(ཀྱིས་)ཀྱང་སྒྲོག་པ་ཐོས་བསམ། སྔོང་
བ་བསམ་གཏན། རྟེན་གསུམ་བཞེངས་པ་སོགས་བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་ཚུལ་བཞིན་འགྱུར་པ་ཡང་དགེ་འདུན་གྱི་ཚོགས་ལ་རྟེན་བཀྱར་ནར་
མར་འབྱུང་བ་ལ་སྟོས་པས་རྒྱ་མཚན་དེས་ན་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོ་ཤེལ་
དཀར་ཆོས་སྡེ་དཔལ་གྱི་སྡེ་ཆེན་དགའ་ལྡན་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་འདིར།
ཙོད་དུས་གནམ་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་བསྟེན་གནས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་སྟེགས་
ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་མི་རྗེ་བླ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་(ཀྱིས་)
དགྲེས་བཞིན་གནང་བའི་མཆོད་གཞིས་ཀྱིས་(ཀྱི་)ཡོང་འབབ། སྐྱ་རིམ་
བཀའ་འགྱུར་གསུང་སྒྲོག །སྟོལ་ཤེར་ཆོ་སྒྲུབ་མདའ་(འདའ་)ཁ་ལེ་ཤེས་
རྣམས་ཞལ་༼༡༠༦༽འདོན།

ལོ་ནང་གི་མང་བསྟོལ་སོགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྟེན་བཀྱར་དང་།
ཤུགས་བྱང་དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་མཐུན་ཀྱེན་སྒྱུར་བ་དང་དངོས་ཁྱུས་ཀྱིས་
བསྟེན་བཀྱར་ལོག་འཆོ་དང་བྲལ་བ་ལོ་གཅིག་ལ་ཆར་ཅན་འབྱུང་བར་
རགས་རིམ་བརྗོད་ན་རྟོར་ཟླ་བཅུ་པའི་ཉེར་ལྔ་ལ་དགའ་ལྡན་ལྔ་མཆོད་

ཆེན་མོར་ཞལ་འདོན་སྒྱུ་བས་སེམས། སྒྱན་འདེན་བྱས་གསོལ། དུག་མཆོད་
སོགས་ཡན་ལག་བདུན་པ་སྟོན་བཏང་གིས་སྒྲ་མཆོད་ས་ལམ་སོགས་ཆོས་
སྟོད་མང་བ་གདངས་དབྱངས་བཅས་སྟོས་པ་ཆེ་བ་དང་། འདུག་(མཛུག་)
དུ་སྟོན་ལམ་གིས་བཙོད་ཀྱི་མཐའ་བརྟེན་བཅས་གཏོང་བར་མང་ཇ་བརྒྱད་
དགུ་རེས་ཉུང་མཐའ་བྱས་པ་དང་བཞེས་བྲུག་བཅས་པའི་ཉིན་གང་མ།
གདན་གཞོན་བྱུང་སྟེལ། དགེ་ཉིང་གིས་སྟོས་འགྱུར།

དགོང་མོ་སྒྲིང་མེ་རྒྱ་ཆེར་སྟོར་བའི་མཆོད་འབུལ་བ་སྒྲགས་གྲུ་བ་
ཡོངས་རྫོགས་ལ་སྒྲ་གཉེར་ནས་ཉུང་ཇ་གཉིས་རེ་བཅས་མཆོད་འབུལ་
རོལ་དབྱངས་གསོལ་འདེབས་གང་མང་དང་། ཉོར་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པའི་
ཡར་ཆེས་བཟང་བ་ནས་གཞུང་ས་ཆེན་པོའི་སྐུ་རིམ་འཆར་ཅན་དུ་
བཀའ་འགྱུར་བྱལ་ཅེ་ཐེམ་སྤང་མའི་གས་ཤུ་ཉི་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཅིག་
གི་བར་གྲུ་གངས་བརྒྱ་བཅུ་གཅིག་གི་གསུང་སྟོག་མཇུག་པའི་ཞོགས་ཁ་
སྒྱུ་བས་སེམས། སྒྱན་འདེན་དུག་མཆོད་ཡན་ལག་བདུན་པ་བཅས་སྟོན་
བཏང་གིས་ཆེ་གཟུངས་གང་མང་། བསྟོད་པ་ཉི་གཞོན་འཆར་ཀ་མ།
ཇ་རྒྱུ་སྒྱུ་བས་སྒྱུ་བས་གསུམ་མ་སོགས་ཆོས་སྟོད་ནམ་གངས་མང་
བ་ནས་ལེ་ཆེན་རེར་གདངས་དབྱངས་དང་། དེ་ནས་སྒྲགས་སྟོགས།
དགོངས་མོ་སྟོག་མཆོམས་བསྐྱུས་ནས་གདུགས་དཀར། ལྷ་ཆོས་དང་
གནས་ཆུང་གི་གཏོར་འབུལ། གཞི་བདག་ཆོས་སྟོང་སྤྱི་སྟོག་ཁ་
གསུམ་ཤེར་སྟོང་བདུན་བརྒྱུ་རེ། རྒྱལ་བ་ཡབ་སྤུས་ཀྱི་ཞབས་
བརྟན་བྱས་བསྐྱུས་ཅི་རིགས། བཞུག་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་དང་སེམས་ཅན་

ལ་བདེ་སྦྱིད་འབྲུང་བའི་སྒྲོན་ལམ་བདེན་བཞོན། བསྟན་འབར་མའི་
མཐའ་བསྟེན་(བརྟེན་)པའི་ཤིས་བཞོན་སྒྲོན་རྒྱས་བཅས་མཛད་ལ།
བཀའ་འབྲུར་གསུང་སྒྲོག་འདི་དག་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཐོ་
རེངས་ཞལ་ཕྱག་ལ་བཀྲ་ཆབ། ཆ་སྟོང་(རྟོང་)ཁ་དང་པོ་ནས་ཉིས་སྐས་
ཅར་ཆབ་རིལ་བས་འབགས་ཆབ། གུང་གི་ཇ་ཐུག་དང་གསོལ་ཆོགས་
ཁོལ་འཕྲལ་ཞལ་མོར་བཀྲ་ཆབ། དཀོང་ཇ་དང་པོ་ནས་མང་ཇ་སྟེ་རིར་
ཐུག་པ་ས་གཞག་ལ་རུང་ཆབ་སོགས་ངེས་པར་མཛད་དོ།།

དོར་ཆེ་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་སྦྱིན་བདག་སེར་སྐྱ་སོ་སོས་དངོས་
བཤམས་དང་མཐུན་རྒྱུ་ཐེས་པོ་སྐྱར་བའི་སྦྱེས་ཁའི་མང་ཇ་སོགས་བསྟེན་
བཀྲར་བར། འདོན་ཆ་སྟོན་སྒྲུབ་མཛོད་ཡིད་བཞིན་དབང་བྱལ་དང་།
སྒྲ་མཆོད་བཟུང་(ཟུང་)འཇུག་སྦྱབ་པའི་ཤིང་ན་སོགས་རྣམ་གྲང་(གྲངས་)
མང་བ། སེལ་དཀར་སྦྱབ་མཆོད་དུ་གསུམ་པའི་གཏོང་སྒོ་དགེ་འདུན་
ཀྱི་ཆོགས་ལ་ཇ་ཐུག་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྟེན་བཀྲར། སྐགས་གྲ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་རྟུལ་ཆོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་དོ་རྩེ་འཇིགས་
ཤེད་དགེ་ལུགས་ལྟ་བུ་གསུམ་མའི་བདག་མདུན་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་
བསྦྱབ་མཆོད། བདག་འཇུག་ལེན་པ། སྦྱིན་སྟེག་བསྐྱང་གསོ། དགེ་
ལུགས་ཆོས་སྦྱོང་སྦྱི་འདྲེ་དང་དཀོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་བཅས་བཏོང་བར་ཞབས་
ཏོག་བཟང་བ་ཡོན་བཅས་དང་། སྦྱི་འཕུལ་བ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོང་སྒོ་དང་
བཅས་གཞུང་ས་མཆོད་ཡོན་ཆེན་པོའི་སྒྲ་དཔོན་རྣམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
བསྟན་འཛིན་གྱིས་(ཆུ་)སྦྱེས་བུ་རྣམས་དང་། རྩེ་ཁུལ་སྐྱ་སེར་སྦྱི་སོགས་

དམིགས་བརྩེ་མ་རྒྱུ་ཐེན་(འཐེན)། དེ་ནས་ཆོག་གས་ཆེན་གྱི་བྱམས་སྒྲོན།
 ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་གྱི་འདུག་(མུག)གི་སྒྲོན་ལམ། སྒྲོལ་མ་སྒྲོལ་
 གསོལ་ལེགས་བྱིས་མ་བཅས་དང་། གསོལ་ཇ་མཆོད་ནས་མཆོད་དབྱངས་
 པ་རྣམས་གྱི་(གྱིས་)ས་གཞི་(བྱིན་གྱིས་)བརྒྱབས་ལ། སྦྱན་འདྲེན་བྱས་ཁང་
 སྦྱེད་པ། བྱས་གསོལ། སྦྱ་དབྱི། ན་གཟའ་འབྲུལ་བ། མཆོད་པ་རྒྱ་ན་
 ཡོད་པ་དང་རྒྱ་ན་མེད་པ་འབྲུལ་བ། མཆྲལ་བཞོད་པ། ཐོས་པ་རྒྱ་མཆོ་མར་
 གདངས་རིང་སྒོམ་ཕྱ་སྒྲེལ་མ་གྱུར་བ། མཆྲལ་འབྲུལ་བ། དེང་ནས་མར་
 གདངས་བྱང་དང་སྤྱིག་བཞགས་བཅས་འགྲུབ་འཕྲལ་བྱང་འདྲེན་ཆེན་མོའི་
 གསང་བའི་རྣམ་ཐར་གདངས་དབྱངས་བཅས་དང་། ཇ་ཕར་ན་དེ་ལུགས་གྱི་
 འདོན་ཆོས་དང་། དཀྱུས་མའི་དགོང་ཇ་གཉིས་བར་སྦྱ་རིམ་གང་མཆོམས།
 ཆོས་སྦྱོང་གི་གཏོར་འབྲུལ། ཆ་གསུམ། ཞབས་བརྟན་དང་བརྟན་པ་སྦྱི་བྱེ་
 བྲག་རྒྱས་པའི་བདེན་བརྗོད། བརྟན་འབར་མ་དང་སྒྲོན་ལམ། བདེ་བཅན་
 པའི་བསྐྱོ་བའི་མཐུན་འགྱུར་གིས་བརྗོད་དང་བཅས་པ་ཆོས་བཙུ་ལྡེའི་བར་
 ཉིན་རེ་བཞིན་དང་། ཆོས་བརྒྱ་དུག་གི་སྤྱོད་བྱམས་པ་གདན་འདྲེན་མཇེད་
 ཅིང་སྒྲོན་ལམ་གྱི་སྤང་དབྱེ་ཆོས་མཆོད་དབྱངས་པ་དང་། སྤང་བསེ་(སྤང་
 བསྤེ)བ་ཡོངས་ཇོགས་བཅས་པར་རྒྱ་གཉེར་ནས་ཉུང་ཇ་བཅས་པ། ཆོས་
 བཙུ་ལྡེར་གཉེར་ཁང་ནས་གྲོལ་ཡོན་འགྱེད་བཅས་གནང་ངོ་།།

གྲུ་བསྐྱོར་བའི་དམ་བཅའ་ཡོད་ན་ཆོས་གྲུ་ཞག་གངས་གང་དགོས་
 ཕར་(འཕར་)ཞིང་དེ་མིན་བརྒྱ་ཆོས་སོགས་གང་ཆོས་(འཆོས་)མཇེད་ངོ་།།
 ཏོར་རྒྱ་དང་པོའི་འདུག་(མུག)ནས་གཉིས་པའི་ཁོངས་སུ། གཞུང་

ས་ཆེན་མོའི་སྐུ་རིམ་སྒྲོལ་གེར་ཆེ་གཟུངས་འདའ་ཁ་ཡེ་གེས་བཅས་ཆེ་
 ཚུགས་དང་། ཉོར་རྩ་གཉིས་པའི་ཉེར་བཞི་ནས་གནས་གང་བར་ཞབས་
 བརྟན་ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོའི་ཡེ་ལག་དུ་༼༡༠༥༽སྟན་ཆུང་མདོ་ཆོག་
 ཡིད་བཞིན་དབང་རྒྱལ་ཆར་ལྡ་རེ་བདུན་ཕྱག་བར་གཏོང་བའི་དགོས་ཆ་
 གཞུང་གནང་དང་། ཉེར་ལྡ་རྒྱལ་དབང་ལྡ་པ་ཆེན་པོའི་དུས་ཆེན་ཉིན་
 གང་མ་ཆར་བཅས་ཡིད་པར་ཞལ་འདོན་སྟན་ཆུང་དང་མདུག་སྐལ་བ་མ་
 སོགས་གཏོང་དགོས། ཉོར་རྩ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་ཁོངས་སུ་དབྱེད་
 ཆོས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་རྩ་ཚུགས་མཛད་ཅིང་སྐྱེང་བསེ་(སྐྱེང་བསེ་)
 བའི་དམ་བཅའ་སོགས་ཀྱང་དེ་ཁོངས་སུ་མཛད།

ཉོར་རྩ་ལྡ་པའི་ཆོས་བཅོ་ལྡ་ཡན་ལ་སྐྱེང་བསེ་(སྐྱེང་བསེ་)གྲུབ་པ་
 མཛད་ནས་དབྱེད་མཆོམས་ཞག་གངས་ཉི་ཤུ་སོགས་རིང་བྱང་ཅི་རིགས་
 གཏོང་བར་སྐྱེང་བསེ་(སྐྱེང་བསེ་)གྲུབ་སྒྲོར་བའི་(བསེ་)མཆོན་ཆོ་གསལ་བ་
 ནམས་སྟོབ་གཉེར་གང་མང་མཛད་དོ། །དེ་ནས་ཉོར་རྩ་དུག་པའི་ཆོས་
 བརྟ་ཅམ་ལ་དབྱེད་མཆོམས་འདུས་ནས་ཆོས་བཅོ་ལྡར་དབྱར་ཆོས་དང་པོ་
 འདུགས་པ། དབྱར་གནས་ཀྱི་གཞིགས། དགོང་མོ་དུས་བཟང་ཆོས་སྟོན་
 ནམས་མཛད་ནས། ཆོས་གྲུ་དེ་ལ་སྐྱ་མའི་བཀའ་ཆོས་མཆོན་ཉིད་སྟོར།
 ལམ་རིམ་སོགས་ཉན་ཆོས་སྟེལ་མར་གནང་ངོ་།

ཉོར་རྩ་བདུན་པར་དབྱར་ཆོས་གཉིས་པ་དང་། ཉོར་རྩ་བརྒྱད་པར་
 དབྱར་ཆོས་གསུམ་པ་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཐོག་དུག་གི་སྒྲིགས་རྒྱན་
 ནམས་མཁན་ཆེན་སངས་རྒྱས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ནམ་ཐར་སྐབས་གསལ་བ་

ལྟར་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་བསྟེན་བཀྱར་སོགས་ཚེས་ཐོག་རེར་ནས་སོགས་
 མཁར་ཁལ་གཉིས་རེ། ར་བྱག་རེ་དང་ས་སྐྱོངས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་
 སྐབས། བྲ་ཚང་ཉེར་གཅིག་དུས་ཀྱི་བསྐྱབ་མཚོན་སོགས་ཐེས་པོ་ཐོམ་ལུས་
 བས་བསྐྱས་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་ཐམ་ཕེབས་པ་ལྟར་དེ་བཞེན་གྱི་བསྐྱེ་བྱར་ཁར་
 ཁལ་བརྒྱད་མར་མང་ར་རེ་བཙེས་པའི་མང་ར་རེ་བརྒྱད་ཡོད་པ་རྣམས་
 ཚེས་ཐོག་རྣམས་ལ་བསེལ་ནས་གཏོང་བའི་སྐུ་རིམ་དུ་སྒྲོལ་ཤེར་གདུགས་
 དཀར་ཚེ་བཟུང་(གཟུངས་)སོགས་དང་ཞབས་བདེན་ཅི་རིགས་མཛད་དོ།
 ཉོར་ཟླ་ལྔ་པར་དཔྱིད་མཚམས་དང་དགུ་པར་བྲ་མང་བྱིང་བསོད་སྟོམས་
 མཛད་ཅིང་། ལྟན་ཅག་པ་སྐྱེང་བསེ་(སྐྱེང་བསྐྱེ་)བྲ་བསྐྱོར་བ་གཙོ་བོར་བྱུར་
 པའི་བྲ་པ་སུམ་ཅུ་སྟོར་གྱི་གཞུང་ཆེན་པོ་དང་ཚོས་སྡེའི་ལར་རྒྱར་རྒྱན་
 གྱི་སྐུ་རིམ་མཛད་ཅིང་གཉེར་ཚང་ནས་སོགས་ཁར་ཁལ་གཉིས་མ་དང་།
 རྒྱན་བདག་གསོན་གཤེན་གྱི་སྐུ་རིམ་དགེ་ཅུ་སོགས་ལ་དབང་དོ།

ཉོར་ཟླ་ལྔ་པ་དང་དགུ་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཉ་སྟོང་གསེ་སྟོང་རྟག་པར་
 མཛད་ཅིང་། མཁན་ཆེན་ཁོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་དུ་(དུ)། དགེ་བསྐྱོས་
 ཀྱི་(ཀྱིས་)དུས་མཚམས་བཟུང་བའི་གསེ་སྟོང་སྟན་སན་(གསན་)ཚོགས་
 གཏམ་གཏོང་ལུགས་བྱས་པའི་དུས་ཚོད་སྟེ་བ་ཆེ་ཆབ་རིལ་བས་དགེ་སྟོང་
 རྣམས་ལ་སྟོན་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་བྱས་པའི་དེ་ཡལ། དགེ་སྟོང་གན་རིམ་བཞིན་
 དུ་ཟླ་གམ་ལྔ་བུའི་གཞུགས་བྲལ་(བཞུགས་བྲལ་)ཉིས་རིམ་སོགས་ཅི་ཤོངས་
 སུ་ཁོད་པའི་སྐབས་འགར་དགེ་ཚུ་ལ་རྣམས་ཡང་(ཡངས་)དག་ལེན་དུས་ཀྱི་
 རྒྱ་ལམ་དུ་དམིགས་པའི་བར་བསང་(སང་)ཕན་བུ་འཛོག་ཅིང་དགེ་སྟོང་

ནམས་ཀྱིས་སྤྱིར་བཙུག་གྲུབ་བསྟན་གཞི་གདུང་(བརྟུང་)ནས་དགེ་ཚུལ་
 སྤོང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྐབས་གསུམ་མ་དང་མཛད་བཅུ་སོགས་སྤོན་བཏང་
 གིས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྤྱིར་བཙུག་སྟན་གསན་སྤོན་བཏང་གི་ཆོགས་བཅད་
 བཛེད་པ། གཏོར་མ་ཆབ་བཞི། ཆོས་སྐྱགས་དང་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་འདོན་
 པ་གསལ་བ་བཏབ་ནས་མཁན་པོ་འཇག་གནས་བཏན་གྱི་སྤོན་པ་སོགས་ཡོན་
 གཏན་(ཏན་)བཛེད་པའི་སྤོན་སྤྱག་འཆལ་བར་བསྐྱུལ་ནས་ཕྱག་འཆལ་བ།
 ཆོས་སྐྱགས་ཀྱི་མདོ་འདོན་པ། སྤྱི་བཤགས་༡༠༧་མཐོང་སྡོམ་ཏི་བ།
 དགེ་ཚུལ་གྱི་ཡང་དག་ལེན་པ་བཅས་སོང་ནས་དགེ་ཚུལ་ནམས་ཀྱིས་ནས།
 གནས་དང་སྤོ་མཐུན་དང་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་འདོན་པ་སོགས་དགེ་སྤོང་གི་
 གསེ་སྤོང་དངོས་གཞི་དང་འདུག་(མཛུག་)བཅས་རྫོགས་པ་མཛད་པའི་ཕྱག་
 ལེན་ནམ་དག་ཡོད་དོ།

དོར་ཆེ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཡར་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ནས་བཙོ་ལཱའི་བར་
 བསངས་མཆོད་བཀྲ་གིས་བྲིལ་(འབྲིལ་)པ་དང་ཕྱག་དོར་གྱི་(བྲིས་)མཛད་
 པའི་དབྱ་ལྗང་གཏོང་པའི་ལུགས་ཡོད་པ་སྐབས་འགར་ལན་གངས་མང་བ་
 དང་ཆེ་བའི་ཁའི་ཆོས་བཅུ་དགུ་ལ་ཁ་འབར་གཏོར་ཆེན། ཉེར་དགུར་དུག་
 ཅུ་པའི་ཐོར་འཕེན་སྒྲུབ་མཆོད་དུས་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་ལས་ཆོགས་གང་
 རྒྱས་གོང་བཤད་ལྟར་དང་། དོར་ཆེ་དང་པོ་ཆེ་གཉེར་འདུས་ཆོགས་སྤྱི་
 རིམ་དུ་ཆེ་ཆོག་འཆི་སྤྱི་(ཆུ་)བཅས་དང་དུག་བཅུ་པའི་གཏོར་ཆོག་།ས་ག་
 ཆེ་བར་གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅ་གང་མང་གཏོང་བ་ས་རྩ་འདེབས་པ་སོགས་ལོ་རེ་
 བཞིན་འཆར་ཅན་དང་། གཞན་ཡང་སྤལ་གྱི་ཁྱེན་སེལ། བརྒྱ་བཞི། སྤོལ་

མ་གཡུལ་ཆོག ། ཁྱུ་མ་ཐོབ་པའི་ཁྱུ་མ་གསེལ། ལྷ་པས་པ་ལ་པས་པ་པས་པས།
 ལྷ་མཆོད་ལྷ་མ་ཐོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་(བུ་)མཆོད་ཀྱི་རྒྱན་བཟང་དར་བ།
 རྒྱན་པར་ཐོགས་པ་ལྷ་མས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་ཏེ་པ། ལྷ་པས་ལྷ་མས་ཀྱི་
 བསྐྱེན་བསྐྱེད་འདོན་ཆོས་ཀྱི་(ཀྱིས་)མཆོན་དམ་པའི་ཆོས་སྐྱེད་པ་ལ་རྒྱན་
 དུ་བཙོན་པའི་བཀའ་གདམས་གཙང་མའི་རྒྱུ་ཐར་སྐྱེད་བཞེས་མཁན།
 འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་མ་མེད་
 པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་པའི་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོ་
 རྒྱུ་མས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་གཙོ་གསུམ་སུ་བ་མེར་སྐྱེད་ཀྱི་མདོན་སུམ་དུ་གྱུབ་
 པ་འདི་བཞིན་ལགས་སོ།།

སྐྱུ་མ་པ། ས་བཙད་གསུམ་པ་མཁན་བརྒྱད་འཇམ་དཔལ་དབྱངས།།
 དུར་སྐྱེག་གར་གྱི་རོལ་བ་འབའ་ཞིག་གིས། ། རྒྱུ་མ་དཀར་མཛད་བཟང་ལ་
 བཞེན་རྒྱལ་པའི་བཞེན། ། སྐྱེད་དང་ཤེས་བྱ་དར་རྒྱས་ལྷ་མ་ཐོགས། ། མཁན་
 ཆེན་ལེགས་པའི་བསམ་འདོན་ཀྱན་གྱུབ་པས། ། ལྷ་པས་ལྷ་མ་ཐོགས་པའི་ཁྱོན་
 ཀྱན་དགེ་ལྷན་པའི། ། རིང་ལུགས་ཞིང་ས་གཤིན་པར་བརྟུལ་པའི་གཞིར།།
 སངས་རྒྱུ་མཆོན་དཔེའི་དཔལ་འབྱོར་རབ་རྒྱས་པའི། ། ཐེག་མཆོག་དགེ་
 པའི་བཞེས་དེས་ཐུགས་བཙོན་གྱིས། ། རྒྱ་ཆེན་གཞུང་གི་ཆོག་དོན་ས་པོན་
 ཆོགས། ། ལེགས་བདེ་ཐོས་བསམ་གསེར་གྱི་སྐྱེ་མ་ཆེར། ། འཆད་ཚུང་
 ཚུམ་པའི་འབྲས་བུའི་མཛོད་མང་འཕེལ། ། མཁན་ཆེན་ཁྱི་ཐོག་གསུམ་
 པ་ལང་འབྱོའི་སྐྱེལ། ། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དངོས་བྱ་གིས་རྒྱ་མཆོའི་
 དཔལ། ། གང་དེས་ཆོས་ཀྱན་མཁྱེན་པའི་རྒྱུ་མ་དཔྱོད་ཀྱིས། ། ཟབ་རྒྱས་ཆོས་

ཆུ་ལ་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་དུ། །དབང་བྱིད་ལུང་དང་མན་ངག་ཕྱག་ལེན་དང་། །
གསང་ཆེན་རྒྱུད་མེད་སྤྱི་ན་གྲོ་ལ་ལམ་སྤོན་སྦྲར། །བྱི་ཆེན་པའི་པ་དོ་རྩེ་
གྲགས་ལྡན་སྟེན། །རྒྱ་གར་པའ་ཆེན་སྤྱུལ་སྤྱར་ལུང་བསྟན་པའི། །མཁས་
གྲུབ་མི་ཉག་རྫོ་ན་ས་མུ་དཔ། །རྒྱ་ཆེན་བཤད་པའི་ཉི་མས་དཔྱོད་ལྡན་གྱི། །
སྤོ་གྲོས་འདབ་བརྒྱ་སྤྱོད་གས་བརྒྱར་བཞད་པ་དང་། །འགྱུར་བྲག་གསུང་གི་
ཆོས་དབྱངས་དག་ཐེར་མཛད། །

གྲུབ་དབང་མཁན་ཆེན་མ་གཅིན་རྫོ་ན་ཡིས། །མདོ་རྒྱགས་སྤྱི་དང་མདོ་
ཆོག་དབང་རྒྱལ་གྱི། །གསུང་གདངས་ཕྱག་ལེན་འབྲུལ་མེད་རྒྱལ་དབང་
གིས། །གསུང་རྒྱན་དགོངས་དོན་རྩེ་བཞིན་གསལ་བར་དང་། །མཁས་
བརྩན་མ་ཤྲ་ཨི་རྩུ་མི་ལྟེ་དུས། །གཞུང་མང་། །༡༡༠༽འཆད་དང་བསྐྱང་
བཤོར་བརྩལ་འདོན་གནད། །མང་ཐོས་མཁས་དབང་སྤོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་
བསྟན། །འཛིན་པར་སྟན་པའི་གྲགས་པ་རབ་འབར་བས། །མདོ་རྒྱགས་སྤྱི་
བྲུབ་དང་རྒྱལ་མཛད་མུ་ནས། །སྤྱིང་གནས་གསར་འཛུགས་ནམ་མང་ལུང་
རྒྱན་སྤེལ། །

ཆོས་ནོར་ཟང་ཟིང་འབྱོར་བས་ཐ་གྱ་ར། །མཁན་ཆེན་གྱི་ཉི་ས་ག་ར་
ཡིས་(མ་)དུས། །རྒྱར་ཡོད་འཆད་ཉན་མ་ཉམས་ལོ་འཇུག་(མཇུག་)གི།
སྤྱུབ་མཆོད་མཆོག་ཕྱག་ལུགས་སྤོལ་དང་རྒྱལ་འགྱུར། །སྤོ་རྒྱན་སྤོ་གྲོས་
པ་སྤོ་བཞད་མཛད་པའི། །མཁས་གྲུབ་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོད་ཉིན་ཕྱེད་དེས། །
བཀའ་གདམས་བསྟན་པའི་སྤྱིང་བྲུ་ཆོས་མང་དང་། །འཇམ་མགོན་ཐུ་མའི་
ལེགས་གསུང་ཆོས་ཆར་ལབ། །

བསྐྱར་(སྐྱར་)ཡང་མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་བསྟན་པའི་གདུགས།
 སྒྲིང་མང་ད་སྟན་པའི་གུགས་འབར་བྲ་མ་རྗེས། །རྒྱ་པོད་མཁན་པའི་
 གཞུང་བཀད་མཐའ་ཡས་དང་། །འཇམ་དབྱངས་ཆོས་འཁོར་ཡོངས་ཀྱི་
 སྒྲིན་གྲོལ་བསྐྱལ། །མཁན་ཐོག་མོར་རྩེ་གངས་འཛིན་སློ་བཟང་བསྟན།
 འཛིན་མཁས་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་འབྱུང་གནས་དེས། །མདོ་རྒྱུད་ཟབ་
 གནད་ཀྱན་བསྟན་དབེན་གནས་འགར། གཤེད་སློར་ཆོག་ཆེན་འཇུགས་
 པའི་བཀའ་བྲིན་གནང་།

དེ་ལྟར་མཁན་བརྒྱུད་རྣམ་འབྲེན་སྤྱད་བཅས་ཀྱིས། །སྤྱལ་པ་ཉག་
 གཅིག་མུ་ཏིག་འཕྲེང་བརྒྱུད་ལྟར། །ལེགས་ཁྱོན་རྣམས་ཀྱི་མདོ་སྤྱདས་
 བསྟན་པའི་སློལ། །ཆེ་ཆེར་དར་བྱས་མང་དཔའི་རྒྱན་དེ་ཡང་། །འདུས་
 པའི་ཆོགས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སློམ་པ་དང་། །བསྐྱབ་བྲིམས་རྣམ་དག་
 བསྐྱངས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། །དེ་ཡང་འཕྱོར་བརྒྱའི་ནང་མཆོན་(ཆན་)
 གཞན་གྱི་ཕྱིར། །སྒྲིང་ཅེར་གྱུར་པ་རྗེ་དང་བཀྲ་ར་བསྒྲིའི་ཆོགས།
 འབད་མེད་འབྱུང་གནས་གནམ་བསྐྱོས་དགའ་ལྡན་པའི། །ལུགས་བརྒྱའི་ཕོ་
 བྱང་འཛིན་པའི་མི་བདག་གཙོ། །འཇམ་སྒྲིང་བསྟན་འགྲོའི་མངའ་བདག་
 རྒྱལ་བའི་དབང་། །སློ་བཟང་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱི་གཟུགས་དང་། །རིང་
 གིར་རིགས་ལས་གསང་བདག་མི་རྗེའི་གར། །ལེགས་བསྐྱར་དགའ་ལྡན་
 བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ། །ས་དབང་གོ་ཆའི་དུས་ཀྱི་ལེགས་བྱས་འབྲས།
 ཡོངས་སྒྲིན་དབྱིངས་ས་བསྐྱོད་རྣམས་རབ་བརྟན་བཅས། །འཕགས་
 ཆེན་དམ་པ་གསུམ་གྱི་བཀའི་བཀྲོ་བས། །སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་

སྤེལ་བའི་སྤྱིར། །བཤད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་མང་དུ་གསར་བརྒྱུགས་(བརྒྱུགས་)
 ནང་། །ཤེལ་ལྟར་རབ་དཀར་ཆོས་ཀྱི་སྤེལ་ཆེན་འདི། །སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་མཆོད་
 ཆེན་པོར་མངའ་གསོལ་ཞིང་། །ཆོས་གཞིས་པོགས་ཡོང་བུ་ཁྲོལ་(ཁྲོལ་)
 བན་ཁྲོལ་དང་། །ས་གཞི་རི་ལྷུང་ཙ་(ཙ་)ལྷུ་ལྷས་མལ་བཅས། །བདག་
 ཐོབ་འཛིན་པའི་བཀའ་ཐམ་གཙང་ཆོད་དང་། །ལོ་བཞིན་བཀའ་འགྱུར་
 གསུང་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་དང་། །འདོན་ཆོས་སྤྱན་ཐུ་མང་སྤྱོད་སྤྱི་རིམ་བཅས།
 །ལེགས་གནང་ཐོས་བསམ་བསྐྱབ་པའི་གཞིས་རྟེན་རྟེང་། །སྤྱོད་བརྒྱུད་སེར་
 ལྷུ་ཡོངས་ཀྱི་བརྟན་བཀྱར་དང་། །ནང་གི་སྤྱི་བ་མཆོད་དུས་བཟང་ཐེས་སོ་
 སོགས། །རྒྱ་ཆེར་སྤྱར་བའི་ཡོང་འབབ་མཆོད་ཆོགས་ཀྱིས། །དཔལ་ལ་
 སྤྱོད་བཞིན་འདུས་ཆོགས་སྤྱོད་གསལ་རྣམས། །ཐོས་བསམ་བཤད་སྟན་འབའ་
 ཞིག་སྤྱོད་གཙུག་ཅིང་། །མང་ཐོས་བཤེས་ཁའི་ཆོགས་རྣམས་བརྟེན་སྤྱི་བ་དང་།
 །ཐོས་དོན་ཅེ་གཅིག་སྤྱི་བ་ལ་གཡེལ་མེད་ཀྱུར། །རྒྱ་མཆོན་དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་
 ཆེན་པོ་འདི། །གཞན་ཀྱི་འགྲན་བྱལ་ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་ཡིན། །ཞེས་
 བུ་བཞི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་༼༡༡༽སྤྱི་བཅད་པའོ།

དེ་ལྟར་རུ་ལག་ཁོར་འཛིན་ཀྱི་ཁྲོན་འདིར་རྒྱལ་བརྟན་དང་རྒྱས་
 མཛད་པའི་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཁྲི་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་ཁྲུངས་དང་དེ་དག་གི་
 ལེགས་མཛད་རགས་རིམ་གང་ཡིན་པ་ཇི་ལྟར་ངོས་བཟུང་བ། ལེགས་
 མཛད་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བརྟན་པ་དང་རྒྱས་སྤྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་པའི་
 ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ཆེ་ཡོང་ཙམ་བཟོད་ཟིན་ནས། །སྤྱར་ཡང་གམ་སྤྱོད་ཆུ་ལ་
 དུ་སྤྱོད་པ།

རུ་བཞིའི་ནང་མཚན་(ཆན་)ལྟོ་ཕྱིགས་དགེ་བའི་ཡུལ། །རི་མཐོ་ས་
གཙང་ནོར་འཛིན་དཔལ་མོའི་དབུས། །བྱང་ཕྱིགས་དཔལ་གྱི་རི་བོ་བོད་ཡུལ་
གྱི་༥ ་རི་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་མཚན་(ཆན་)ཤིའི་འདབས། །དྲི་མེད་གེལ་
དཀར་མདངས་ལྡན་ལྷན་པོའི་སྒོར། །འདྲེན་བྱེད་སྟོང་ལྡན་གྲགས་པའི་མུ་
ཁུད་ཀྱི། །སྤོ་བྱང་ནམ་རྒྱལ་ཁང་བཟང་སར་འཕེས་ལྟའི། །བཙན་རྫོང་རྒྱ་ཆེར་
འདེབས་དང་དེ་འབྲིས་སུ། །བཤད་གྲུའི་མཚོག་གྲུར་གེལ་ཆོས་དཔལ་གྱི་སྡེ།
འཕགས་མའི་སྐྱུ་དབྱེབས་ཞབས་བྱས་གཡོན་བསྐྱེལ་སྟེང་། །བཞེངས་དང་
འཁོར་ལོ་བསྟོམ་(སྟོམ་)པའི་སྤོ་བྱང་གནས། །བྱི་པའ་ཏ་ཡི་ལྟོ་རྒྱུ་བོད་གས།
རྒྱུ་བ་གྲུ་བྱིན་ཅན་བཞེངས་སོགས་ནམ་དཀར་གྱི། །མཛད་བཟང་རྒྱ་ཆེས་ལྟོ་
བརྒྱད་རྒྱལ་ཁམས་འདྲིར། །རྒྱལ་ལྡན་(བཟུན་)སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཕྱིགས་རྒྱ་རུ།
སྟེལ་བའི་ཙ་ལག་ལྟོ་བརྒྱད་མངའ་བདག་ནམས། །གང་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་
རུས་ཆོ་འབྲང་ཁྲུངས། །སྐྱེང་དང་འཇམ་དབྲངས་གོང་མའི་ལུང་ལས་ཀྱི།
མངོན་པར་མཐོ་བའི་བྱི་དཔོན་རིམས་ཕེབས་དང་། །དེ་དག་ནམས་ཀྱི་ལེགས་
མཛད་ངོས་བཟུང་གངས།

མནམ་མེད་བུ་རམ་གིང་པའི་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི། །བཟུན་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་
དབྱར་མཚོ་ལྟར། །རྒྱས་མཛད་མཁན་བརྒྱད་བཟང་རིམ་ཕེབས་ནམས་ལ།
སོ་སོའི་མཚན་སྐྱོ་ཆང་བའི་གསོལ་འདེབས་དང་། །ནམ་ཐར་མདོར་བསྐྱུས་
བརྗོད་དེ་སོ་སོའི། །རྒྱལ་བའི་བཟུན་པ་དར་རྒྱས་མཛད་ཚུལ་དང་། །སོ་སོའི་
མཚན་སྐྱོ་ཆང་བའི་གསོལ་འདེབས་དང་། །ནམ་ཐར་མདོར་བསྐྱུས་བརྗོད་དེ་
སོ་སོའི། །རྒྱལ་བའི་བཟུན་པ་དར་རྒྱས་མཛད་ཚུལ་དང་། །སོ་སོའི་བྱུང་

(འབྲུང་)ཁྲུངས་བསྟན་པའི་ཆེ་བཟོད་བཅས། །རྒྱལ་བསྟན་དེ་ཡང་ཐོས་
བསམ་སྒྲིམ་པ་དང་། །འཆད་ཚུད་ཚུམ་པའི་སྒོ་ནས་ལེགས་འཛིན་པ།
འཕགས་ཆོགས་འདུས་པའི་སྡེ་ལ་རག་ལས་གིང་། །དེ་ཡང་པད་མཆོར་
འཁོར་ལོའི་ལག་པ་ཅན། །མང་དུ་འདུ་ཞིང་མཆོག་གསུམ་བྱགས་རྩེ་དང་།
ལྷ་སེར་འཆང་བའི་བསྟན་པའི་ཡང་མཆོའི་(ཆེ་)དཔལ། །ནམ་པར་རྒྱས་པའི་
རྟེན་དང་བཀྱར་བསྟོན་(སྟོན་)མཆོར། །བསྐྱབ་གསུམ་རྒྱན་ལྷན་ཆེས་མང་
དང་པའི་ཆོགས། །འདུས་སོགས་ལོ་རྒྱས་དེ་བ་ཐེར་ཚུལ་བཟོད་འདི། །བྱེད་
པོ་རང་ཉིད་རྟེན་དུ་བཀྱར་བྱགས་འདོད་སོགས། །སྐྱབ་སྤྱིར་མ་ཡིན་ཁྲི་དཔོན་
འི་མས་ཕེབས་དང་། །འཛིག་རྟེན་མིག་གཅིག་དཔང་ལོ་ཆེན་པོ་སོགས།
མཁན་བརྒྱད་སྟེ་ས་ཆོགས་ཀྱི་ནམ་ཐར་ལ། །རྒྱ་མཚན་བཤེས་(ཤེས་)
ནས་བྱས་མེད་དེ་ལྟ་ནའང་། །རང་ཉིད་སྟོན་བསགས་ཐོས་པས་དབུལ་བ་
དང་། །དལ་རྟེན་འདི་ཡང་རྒྱན་ཆོངས་ཀྱི་ན་པར། །ཀྱུར་སྤྱིར་གཞུང་མང་
ཐོས་དང་བསམ་སྒྲིམ་སོགས། །མ་རྒྱས་རང་སྟོན་ཁོ་ནས་ལེགས་བགད་ཆོས།
སྐྱས་པའི་གོ་སར་འབྱུག་པའི་སྐལ་བ་ཤ། །འོན་ཀྱང་སྟོགས་འདིར་སྟོན་ཆད་
འདི་ལྟའི་གཏམ། །མཁས་པའི་དབྱུད་བསྐྱིགས་མཛད་པ་མ་ཐོང་(མཐོང་)
ནས། །རང་ཉིད་སྐྱུར་ཀྱང་གང་ཤེས་འཛོལ་ཚུམ་༼༡༡༩༽ལ། །བརྟེན་ནས་
བགྱིས་འདོད་ལྷག་བསམ་དད་པོ་ཆེ། །ཨ་ཀྲར་བརྟེན་པའི་བྱི་བཞོན་ཆེན་པོས་
བསྟོད།

དེ་ཡང་ཁྲུངས་མེད་སྟོན་མའི་བྱ་བཞག་ལྟར། །མ་ཡིན་ལོ་རྒྱས་སྐྱ་
དགའི་སྒོ་མ་ལས་པས། །སྐྱུག་གི་དཔོན་བརྒྱད་སྟོ་ལུང་དཔོན་སྐྱ་བའི།

དཔེ་ཁྲིད་ནས་བྱུང་སྟོང་བདག་རུས་ཡིག་དང་། ཤིལ་ཏུའི་ལེགས་མཛད་སྟོན་
 དུས་གཤམས་པའི་གཏམ། འདྲུང་ལྗན་རིམ་པས་བགྱིས་(བསྐྱོས་)མཆིད་
 གླེང་བོས་དང་། འདཔང་སྟོན་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས། འདི་
 སྟོར་ལོ་རྒྱུས་གང་བཤད་དགོངས་དོན་དང་། འདམ་པའི་རྣམ་ཐར་ས་སྐྱ་
 གོང་མ་ཆོའི། གཤུང་རབས་དཔོན་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་(འབྱུང་)ཁྲུངས་
 དང་། ཤེང་རྫོང་དཀར་ཆག་འཛམ་གླིང་ཆོས་རྗེ་ཡི། རྟོགས་བཛྲོད་ལ་
 སོགས་སྟོན་བཤད་དུ་མ་དང་། ཞུ་སེར་འཆང་བའི་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་གྱི།
 འབྱུང་ཁྲུངས་བེའུར་སེར་པོའི་མེ་ལོང་ནས། བཤད་པའི་མཁན་བརྒྱད་
 རིམ་བྱོན་དེ་དག་གི། མདོ་སྟགས་གཞུང་ལུགས་འདི་ལ་འཆད་ཉན་སོགས།
 མཛད་ཚུལ་ཁྲུངས་བྱུང་ལེགས་བཤད་ལ་བརྟེན་ནས། ཤེལ་དཀར་ཁྱུ་
 མའི་རྩལ་ཅེགས་ལྷན་པོའི་མགུལ། ཤིལ་བདག་ཆོས་རྒྱལ་བྱུང་(འབྱུང་)
 ཁྲུངས་གླེང་བ་དང་། བཤད་སྐྱབ་བདེ་(རྩེ་)ཆེན་བསྐྱུན་པའི་ཆོས་གྲུ་ཆེར།
 མདོ་རྒྱད་བརྒྱད་བསྐྱུས་ལེགས་བཤད་ལོར་བུའི་འཕྲེང་། རབ་མཛེས་དོ་
 བལ་སྟོན་(དཔྱུང་)ལྗན་སྐལ་བཟང་འགྲོའི། མགྱིན་པའི་རྒྱན་དུ་སྦྱད་པའི་
 གླེགས་བམ་འདིས། མང་བོས་མཁས་པའི་ཆོགས་རྣམས་དབྱེས་དགའ་
 ཡང་། རང་དང་རིགས་མཐུན་འདི་ལྟའི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ།

ཐོས་པར་དགའ་རྣམ་(རྣམས་)སྟོབ་སྦྱེད་པ་དང་། མཁས་རྣམས་
 དབྱད་པ་མཛད་གཞིར་འདི་བྱས་སོ། འདི་ལ་འགལ་འཁྲུལ་གང་བྱས་
 བདག་ཉིད་ཀྱིས། རྟོངས་པར་འཆིས་སོ་མཆོག་གསུམ་སྦྱན་སྦྲར་བཤགས།
 གཞན་པན་ལྟག་བསམ་རབ་དཀར་སྟོན་ཟླ་དང་། གངས་རིའི་དབང་པོ་

ཉི་ཞེན་(གཞན་)འཆར་དཀའ་(ཁེ་)མདངས། །འབྲམ་ཕྱག་འཁྱུད་ལྟའི་
 རྣམ་དཀར་དག་ཆོགས་དེ། །ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བརྟན་རིས་
 མེད་དང་། །བྱད་པར་བྱབ་བརྟན་མངའ་བདག་ཅིང་ཁ་པའི། །བཞེད་སྒྲིལ་
 དེ་མེད་འདུལ་བརྟན་པ་རྫོའི་ཆལ། །སྒྲིགས་ཀྱར་(བརྒྱར་)བཞེད་པའི་ཕྱག་
 ལེན་ཉིན་བྱེད་དབང་། །རྒྱ་ཆེན་སྒྲིད་དང་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་བརྟ།(རྟ།)
 ཆེས་གསལ་སྡེ་སྒྲིད་གསུམ་འདུས་ལམ་རིམ་དང་། །རྒྱད་སྡེ་རྣམ་བཞིའི་
 ཟབ་གནད་བདུད་བཅིའི་(ཅིའི་)མཆོ། །ལེགས་བསྐྱབས་སྒྲགས་ཀྱི་རིམ་པ་
 གཙོར་གྱུར་པའི། །མདོ་སྒྲགས་བགད་སྐྱབ་ཞུ་མེར་བརྟན་པའི་ལུགས།
 ཕྱི་རུ་ཉན་ཐོས་སྒྲིས་པས་བསྐྱབ་བྲིམས་གཙང་། །ནང་དུ་སྐྱེད་རྫོགས་
 ཉམས་བཞེས་ལྟ་སྒྲིད་གཉིས། །བྱང་འདུག་བརྟན་པའི་མཆོག་འདི་སྲིད་
 མཐའི་བར། །མི་ཉམས་དར་གིང་(ཞིང་)རྒྱས་པའི་རྒྱ་རུ་བསྒྲོ།

བརྟན་འགྲོའི་མངའ་བདག་རྣང་མཐའ་མིག་མི་འདྲུམ། །དུར་སྒྲིག་
 གར་རོལ་རྒྱལ་དབང་ཡབ་སྲས་བྱང་། །གཙོར་གྱུར་རིས་མེད་བརྟན་འཛིན་
 རྒྱས་ཆེན་ཆོགས། །བསྐྱལ་བརྒྱར་ཞབས་བརྟན་མཛད་འཕྲིན་འཕེལ་རྒྱས་
 ཤོག །རྒྱའོར་ཤོད་འདི་ཕན་བདེ་འབྱུང་པའི་གཞི། །དགའ་བ་བརྒྱ་ལྷན་རྣམ་
 རྒྱལ་པོ་བྱང་ཆེའི། །བརྟན་སྲིད་ལེགས་འཛིན་མི་བདག་ཞབས་བརྟན་ཅིང་།
 ལུགས་གཉིས་བྲིམས་ཀྱི་འགྲོ་ཀྱན་བདེ་སྒྲིང་ཤོག། རབ་དྲངས་ཤེལ་དཀར་
 རྒྱངས་འདྲའི་ཆོས་སྡེ་ཆེར། །བསྐྱབ་གསུམ་བྲིམས་ལྷན་མང་ཐོས་འདུས་
 པའི་ཆོགས། །དབུར་མཆོ་རྟེན་རྒྱས་བགད་སྐྱབ་འཁོར་ལོ་གསུམ། །རྒྱན་མི་
 ཆད་པར་ཉམས་བཞེས་ཐར་(མཐར་)ཕྱིན་༡༡༩༥ཤོག།

ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་དུ། །སྒྲོ་བརྒྱད་དགེ་བཅུ་
 ཀུན་ཆང་བྱི་སྒྲོར་འདིར། །ཆར་ཕྱུ་དུས་བབས་ལོ་ཤུགས་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས།
 མཐའ་དམག་འབྲུག་ཅོད་མི་མཐུན་ཕྱུང་པའི་ཆོགས། །ཉེར་ཞི་རྩོགས་ལྡན་
 དཔལ་ལ་སྤྱོད་པར་ཤོག། །བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ།
 །འཇམ་དབྱངས་ལྷག་པའི་ལྷ་ཡི་(ལྷས་)རྩེས་བཟུང་སྟེ། །བྱམས་མགོན་
 སངས་རྒྱུ་འཁོར་འདུས་བྱང་མེམས་ནང་། །ཟླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལུང་
 བཟུན་ཐོབ་པར་ཤོག།

དེ་ནས་བཟུངས་དེ་སྟོན་བས་བཅུའི་གོ་འཕང་མཆོག། །མཐོབ་བར་དུ་
 དུས་གསུམ་རྒྱལ་ཀུན་གྱི། །ལེགས་གསུང་དམ་ཆོས་མཐའ་དག་འཛིན་པ་ལ།
 ཀུན་བཟང་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་བདག་ཕྱོངས་(མཁུངས་)ཤོག། །སྤྱི་བ་
 ཀུན་དུ་དཔལ་བརྒྱད་འཕྱོར་བཅུའི་བཞེན་(རྟེན)། །རྒྱན་མར་ཐོབ་ཅིང་བྱང་
 ཆུབ་སྤྱོད་ཆུལ་ཡང་། །འཇམ་མགོན་ལྷག་པའི་ལྷ་ཡིས་རྩེས་སྟོན་ཅིང་།
 ཀུན་གཟིགས་རྒྱལ་བ་དང་མཁུངས་འཛང་རྒྱ་ཤོག།

མི་གཟུགས་རང་ལུས་དཔལ་འཕྱོར་བཅུ་གཉིས་བདག། །མི་རྟག་
 འཆི་ཁའི་རྒྱལ་རིར་སྤེལ་བ་ཉེར་བདའ་(གདའ)། །དོན་མེད་ཆེ་འདིའི་བྱ་བ་
 བརྒྱང་(རྒྱང་)བསྐང་ནས། །དོན་ཆེན་ཐོས་དོན་ཅེ་གཅིག་སྒྲུབ་པར་ཤོག།
 དེ་ལྟར་ལེགས་བྱས་བྱས་ཁྲལ་བཟུན་བཅོས་འདི། །མཁས་པའི་ལེགས་
 བཤད་བཤད་ལྟར་སྤྲིད་མཐའི་བར། །སྒྲར་(རྒྲར་)སྟན་དགའ་དགའ་བཞིན་
 དུ་མཆོག་དམན་ཀུན། །དགྲེས་ནས་ཡང་ཡང་གཏམ་དུ་སྦྱང་བར་ཤོག།
 རྩེ་འདིའི་བཟུན་བསྐྱང་གཙོ་བོ་ཤུག་དུག་ཟུང་། །ཆོས་རྒྱལ་དམག་ཐོར་

ཞལ་བཞི་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ། དྲེགས་པ་ལྷུ་མ་སྤང་བཀྲ་གིས་འོད་འབར་ལྷས།
 ཆོས་གྲུ་ཆེ་འདིར་དར་གིང་(ཞིང་)རྒྱས་པར་མཛོད། དེ་ལྷར་སྒྲོན་དོན་
 བདག་སོགས་མཁའ་མཉམ་འགྲོ། གནས་སྐབས་མངོན་ཐོ་(མཛོ་)ལྷ་མིའི་
 བརྟེན་(རྟེན་)ཐོབ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་སྤྱི་བཞི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡི་མཛོད།
 ཀུན་མཁྱེན་སྟོབས་བརྩའི་གོང་དེར་ལྷུར་བསྐྱོད་ཤོག།

ཅེས་ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་ཙོར་བུའི་འཕྲེང་མཛེས་
 ལྷལ་བཟང་མགིན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་སྟོ་སྟོགས་ཙོར་འཛིན་གྱི་
 དཔལ་མོའི་བཞིན་རས་བདེ་སྦྱིད་སོས་ཀྱིས་ཡང་ཆོ་རྣམ་པར་རྒྱས་པའི་
 ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་འདིར། སྟོན་ཆད་མཁས་གིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་
 སྦྱིས་ཆེན་དམ་པ་མང་པོ་དང་། ཐ་སྙད་རིག་བྱེད་སྦྱོ་བའི་མཁས་དབང་
 ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་གཏམ་རྒྱུས་(རྒྱུད་)སོགས་ལ་འགྲིས་(འདྲིས་)
 སོ་ཆེ་བའི་སྦྱོད་(དམྱེད་)ལྷན་ཇི་སྟེད་ཅིག་བྱུང་ནའང་། སྟོ་རྒྱུད་མངའ་
 བདག་གྱི་(ཞི་)འབྱུང་ཁུངས་ལེགས་མཛད་སྦྱི་དང་རྒྱལ་བའི་བལྟན་པ་རིན་
 པོ་ཆེ་གོང་འཕེལ་དུ་མཛད་ཚུལ་སོགས་ཀྱིས་(ཀྱི་)ལོ་རྒྱུས་སྟོགས་འདིར་
 བསྐྱུས་(སྐྱུས་)ཀྱང་ཆབས་གཅིག་(ཅིག་)དུ་བསྒྲིགས་པ་མ་མཐོང་ནས།
 རང་ཉིད་མདོ་སྤྲུལ་ཐ་སྙད་རིག་གནས་གང་ལའང་སྦྱངས་སྟོབས་ཚུང་
 བས་བཙོམ་(ཙོམ་)པ་ཆད་ལྷན་དཀར་ཡང་འདི་སྟོགས་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་
 རྒྱུས་ཞིག་(ཞིག་)འདོལ་ཙོམ་ལྷ་བུ་ལས་མི་ཤེས་ཀྱང་བསྒྲིག་བཙོམ་བྱས་
 ན་སྟམ་པའི་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཀུན་ནས་ཐངས་དེ། གོང་བཤད་
 བར་སྐབས་ཆོགས་བཅད་དུ་སྦྱང་བ་ལྷར་གྱི་དཔེ་སྤྲུ་གང་འཛོམ་བྱས་ནས་

གསར་བཙུམ་(རྩམ་)བསྟན་བཙུམ་གྱི་མགོ་བརྗོད་སོགས་ཕྱན་བུ་བགྱིས་
 མཆོམས། གཞུང་ས་ཆེན་མོ་ནས། བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་པར་
 ཡོངས་རྫོགས་མཐར་འདོན་གནང་སྐབས་དོ་དམ་མཛད་གཙོ་ཉང་རིགས་
 མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་རྒྱ་མ་སྤྱུ་ཆེ་བ་ནས། བཀའ་འགྱུར་པར་
 བཞེངས་གྱི་དཀར་ཆག་གསར་བཞོའི་ས་བོན་དུ་སྟོ་བརྒྱད་ནམས་གྱི་བྱུང་
 རྒྱུ་ལྟར་ཁྲུངས། དེ་དག་གི་ལེགས་མཛད།།

སེལ་དཀར་གྱི་ས་བཤད་སོགས་གང་ཞིག་བྱིས་ནས་འབྲུལ་དགོས་
 ཚུལ་བཀའ་ཕེབས་པ་ལྟར། དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གང་འཁོད་རང་
 གི་(གིས་)མཐོང་རིགས་ལ་རྟོགས་(རྟོག་)འདུག་གང་ཞིབ་བྱས་ཁྲུལ་གྱིས་
 དཀར་ཆག་ས་བོན་དུ་འོས་པ་མཆོན་ཅམ་ཕུལ་བ་དེར་བརྟེན་རང་དང་སྐལ་
 མཉམ་གྱི་མཆེད་སྟོགས་འགའ་ནས་འདི་སྟོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆོས་འབྱུང་ལྟ་
 བུ་རྒྱས་ཅམ་ཞིག་འབྲི་བྱུབ་ན་ལེགས་ཚུལ་གསུང་བ་ལྟར། རང་ཉིད་ནམ་
 གཡང་གི་དྲ་བར་རྒྱུད་ཀྱང་དུ་སི་ཆོས་གྱི་རིན་ཆེན་ཡབ་མེས་དཔོན་བརྒྱད་
 དང་བཅས་པ་ནམས་སྟོགས་འདིར་རྒྱལ་བསྟན་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་པའི་
 གཞི་མ་ལྟ་བུར་ངེས་པ་བརྟེན་ཅིང་། མཁན་བརྒྱུད་སྟེས་ཆེན་དམ་པ་ལྟ་
 བྱིར་བྱོན་པ་ནམས་གྱི་ནམ་པར་ཐར་པ་ལའང་རྒྱ་མཆོན་ཤེས་ནས་དད་པ་
 ཐོབ་པའི་བརྟུན་གཟུགས་པ་ངག་དབང་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོའམ་ཐ་སྟོད་རིག་
 པར་བསྐྱབ་སྐྱངས་ཅུང་ཟད་བགྱིས་པའི་ཀུན་བཤད་གྱི་མིང་འཇམ་དབྱངས་
 དབྱེས་པའི་འབངས་ཞེས་སྟོ་བཏགས་སུ་འཁོད་པའི་སྟོ་མ་ལས་པས།
 བསྟན་བཙུམ་གྱི་བཙུམ་(རྩམ་)གཞིར་གྱུར་པའི་དཔེ་རྒྱུན་སྟོ་བའི་རུས་

ཡིག །ས་སྒྲིའི་དཔོན་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་བྱང་(འབྲུང་)ཁྲུངས། དཔང་ལོ་ཡབ་
སྐུ་སོགས་ལྷ་མ་མང་པོའི་རྣམ་ཐར། དགའ་ལྷན་ཆོས་འབྲུང་བེ་རྩར་
སེར་པོའི་མེ་ལོང་སོགས་ཆོས་འབྲུང་། སེང་རྫོང་དཀར་ཆག་སོགས་ཤེལ་
དཀར་སྒོར་གྱི་ལོ་རྒྱས་གང་ཡོད་རྣམས་ལ་གཞི་བྱས།

ལེགས་མཛད་བརྟུ་གསུམ་སོགས་སྟོན་གྱི་ཡ་རབས་དཔྱོད་ལྷན་
རྣམས་ཀྱི་རག་བཤོས་(སྒྲུས་)འཐད་ལྷན་ཡི་གེར་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩར་
རྒྱན་དང་བཅས། འགལ་བྱེད་(ཐུ་མོ་༡༢༡༡)ཀྱི་ལོ་མེ་དོག་ཅན་གྱི་ཟླ་བ་ནས་
འབྲི་བའི་དབུ་བརྟུགས་དེ་ལོང་གང་བྱུང་ལ་སམ་ཤར་སྐྱུག་བྲིས་བཅིས་པ་
འདི་ནི། རྣམ་འདེན་བྱ་རམ་ཤིང་པ་དེ་ནི་ད་ལུས་པའི་ཆལ་དུ་དྲག་པོ་ཞེས་
པ་ལྷག་(ལྷགས་)སྟེར་སྐྱུ་བལྟམས་ནས་ལོ་ནིས་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཉག་མ་གོ་
གསུམ་དང་། འངས་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སེར་འབྲུང་
ཞེས་པ་མེ་བྱ་(ཐུ་མོ་༡༡༥༢)ལོར་སྐྱུ་བལྟམས་ནས་ལོ་གསུམ་བརྒྱ་དོན་ལ།
ལ་སྟོད་འཛིན་མའི་རྒྱན་གཅིག་དཔལ་ཤེལ་དཀར་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་
པའི་རྗེ་བརྟུན་འཕགས་མའི་གཟུགས་སྐྱུའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་གནས་གཞི་
འདིར་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ནང་གི་ཁྲི་པོ་ཞེས་པ་ཤིང་སྤང་(ཐུ་མོ་༡༡༥༥)ལོར་
ཏ་སྤེ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དང་། ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་
ཀྱིས་བཤད་བྲ་གསར་དུ་བརྟུགས་ནས་ལོ་གསུམ་(སུམ་)བརྒྱ་ཞེ་བདུན།
རྒྱ་དོར་པོད་གསུམ་གྱི་ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་རྒྱལ་དབང་གོང་མ་ལྷ་
པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྲིད་གདུགས་དཀར་གྱི་(ལྱས་)ཁུབ་ནས་མཆོད་ཡོན་
ནི་ཟླ་རུང་གི་བཀའ་ལུང་བཞིན། ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་གསེར་

མདོག་གཅིད་པཎ་(ཅིད་པཎ་)འཆང་བའི་མཉམ་མེད་རི་བོ་དགའ་ལྡན་པའི་
 རིང་ལུགས་ཁད་གཙང་འབྲུགས་པར་ཆུ་ལུག་(ཐུ་ལ་༡༥༩)ལོ་མཁན་ཆེན་
 ལེགས་པ་དོན་གྲུབ་ཤེབས་ནས། མཆོད་གཞིས་ཅིས་ལེན་གྲ་ཆོགས་བསྐྱུ་
 བ་སོགས་མཛད་ནས་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་གྲ་བརྒྱད།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་གི་ས་སྤྱོད་ཞེས་པ་གིང་བྱ་(ཐུ་ལ་
 ༡༥༩)ལོར་བསྐྱེགས་ཆུན་ཆོས་གྲ་རིག་(རིགས་)ལུང་སོགས་མདོ་སྐད་སྐད་
 གྱི་འཆད་ཉན་ནམ་དག་ཆུགས་ནས་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་(ཅུ་)གྲ་དུག་འདས་པ་
 རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་མཆོན་(ཆན་)འཕགས་ཡུལ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་
 སྐད་དུ་པ་ར་རྩ་རི་སྟེ་ལྗོངས་འདིར་སྟོད་འབྲེལ་བའི་ལུགས་ལ་ཡོངས་
 འཛིན་དུ་གྲགས་ཤིང་། མ་དུ་ཅི་ནའི་སྐད་དུ་ཞིན་ཅི་ཞེས་བོད་ཡུལ་འདིར་
 དབང་ཐང་དང་བསྐྱུན་པ་འབྱུང་བ་གསུམ་༼༡༡༥༽ལྡན་ཆུ་ཤོ་བྱེ་(ཐུ་ལ་
 ༡༥༩?)པའི་ལོ་བྱེད་ཅིས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆུ་(མཆུ་)ཟླ་ཇེས་དོན་ཟླ་
 སྐར་སྐག་གི་ཉི་པའི་ཆོ་འཕུལ་གྱི་ཟླ་བའི་དཀར་ཆའི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ།
 དུས་འཁོར་ལུགས་གྱི་དབྱངས་ཨ། གསལ་བྱེད་དང་། འབྱུང་བ་ནམ་
 མཁའ། འདོད་ཡོན་སྒྲ། དབྱངས་ཆར་བའི་དབྱངས་ཨ། གསལ་བྱེད་
 རྩ། འབྱུང་བ་ས། འདོད་ཡོན་དྲི། གཉིས་ཀ་མཐུན་པའི་དར་རྒྱུད་བྱིས་པ།
 ཉེན་འབྲེལ་སྟེད་པ། ཉི་མ་མེ་ལུག་ ཆོས་སྤར་ཁན། ཆོས་སྟེ་གསུམ་
 མཐིང་བཅས་ཡོད་པ་གཟའ་སྐར་བཟང་བའི་སངས་ནམ་གྱའི་སྐྱབ་སྐྱོར་
 ཐོག་ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྟེ་ཆེན་པོ་དཔལ་གྱི་སྟེ་ཆེན་དགའ་ལྡན་ལེགས་
 བཤད་སྤྱིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོའི་ཉི་འདབས། རང་ཤག་གསེར་

སྒྲིང་གྲ་ཁང་གི་ཡང་དབེན་ཉི་འོད་འབྱིལ་བར་གྲུབ་པར་བགྱིས་པ་འདིས་
 གྲང་རྒྱལ་བསྟན་སྒྱིད་དང་བྲེ་བྲག་དར་གིང་(ཞིང་)རྒྱས་པ་དང་མ་གྱུར་ལུས་
 ཅན་ཀྱན་གྲང་བདེ་སྒྱིད་རྫོགས་ལྡན་གསར་པའི་དགའ་སྟོན་དཔལ་ལ་རྒྱན་
 མར་ལོངས་སྒྱིད་པའི་སྐལ་བའ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག། །།

མདུག་བྱང་།

ལྷ དེ་ལྷར་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཤེལ་དཀར་བ་ངག་དབང་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་
 མཆོས་མཛད་པའི་ཤེལ་དཀར་ཆོས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་མེ་ལོང་
 སྐལ་བཟང་མགྱིན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད། རྫོང་ཁུལ་ནོར་འཛིན་གྱི་མངའ་
 བདག་རིམ་པར་བྱོན་པའི་འབྱུང་ཁུངས། དེ་དག་གིས་ལེགས་མཛད་བསྟན་
 པ་རིན་པོ་ཆེའི་གསོས་སྒྱུ་གྱུར་པའི་མཛད་པ། གཙང་རི་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་
 ལ་སྟོད་དོ་རྗེའི་རི་ལ་མཁས་མང་ངང་བ་འདྲུ་བའི་མཆོ་ཆེན་བཤད་གྲ་
 རྒྱགས་ནས་མཁན་ཐོག་གོང་མ་རིམ་བྱོན། ཁྱད་པར་འཇམ་མགོན་ཆོས་གྱི་
 རྒྱལ་པོའི་ལུགས་བཟང་དྲི་མ་མེད་པའི་སྲོལ་དར་ནས་དགེ་ལུགས་མཁན་
 ཐོག་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་སོགས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བ་གསལ་བའི་ལེགས་
 བཤད་གྱི་གཏེར་ཆེན་པོ་འདི་ནི་རྫོང་རྒྱུད་ཁྲི་སྟོར་སྒྱིད་དང་། ཁྱད་པར་ཆོས་
 གྲ་ཆེན་པོ་ཤེལ་ཆོས་དགའ་ལྡན་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་འདི་ཉིད་ཀྱི་གཅེས་
 ནོར་ཁྱད་ཆོས་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་དགེ་མཚན་རྒྱ་ཆེར་ངོམས་མཆོག་(ཆོག་)
 པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། ད་ཕན་ལ་དེ་ལྟའི་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་རབ་(རབས་)ལ་ད་

ཅང་དོན་གཉེར་ཆེ་བས་ཆོག་འདོན་བྱེད་མཁན་མང་དུ་བྱུང་བའི་བགེས་
 སྒྲིན་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་སྤང་མེད་ཅིས་ཆུང་གིས་བར་མ་དོར་ཆུད་ཐོས་
 སུ་སོང་བ་ཡིན་ནམ། གང་ལྟར་མ་སྤྱི་དབུ་ཆེན་དབུ་ཆུང་གི་སྒྲེགས་བམ་
 གཉིས་འདུག་ཀྱང་གཡོས་ཁང་གི་ཇི་(ཉུ་)དོར་བྱ་རྒྱུའི་ཡོ་བྱད་ལྟ་བུ་ཏི་
 མས་ནོགས་ཆབ་ད་ཅང་ཆེ་བས། བཛོད་དོན་ཕལ་ཆེར་འཇའ་ལུས་གྲུབ་
 པར་ཉེ་བར་གྱུར་བ་སེམས་ཀྱིས་མ་བཟོད་དེ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་
 དཀའ་པོའི་(བྱ་ལ་༡༧༩༧)འགོ་(མཁོ་)ཟླའི་ནང་དུ་བཅུན་པ་ངག་དབང་སྒོ་
 བཟང་བསྟན་འཛིན་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱལ་མཆན་ནས་རྒྱ་ཡོན་སྦྱར་ཏེ་གསར་
 བྲིས་ཞུས་པ་འདིས་ཀྱང་རིག་གནས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་དུ་
 ཞིང་། འགོ་ནམས་ཆེས་འབྱུང་ཡོ་རྒྱས་༡༡༡༦༥སྟེ་བ་ལ་ཆགས་ཐོག་སྤྱ
 མེད་པར་སྦྱ་བའི་དབང་ཕུག་ཐོབ་པའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག། ॥

དཔར་སྐྱེན་སྒྲིལ་ཆོག

༡༡། །ནམ་གྲོ་ལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་དུ། །གཞོལ་བའི་མཐའ་
ལས་ཆོས་རྒྱལ་དལ་འབབ་སྐྱེད་། །ཆོག་གི་བློ་གསལ་མ་རེས་ཀྱང་དུག་
གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི། །པར་དུ་
བསྐྱེན་པའི་ནམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྒྲོང་
ཕྱག་བརྒྱ། །གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །ངེས་ལེགས་ནོར་
པུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེར་དུས་ཡིད་སྦྱུབ་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྒྱུ་མས་པའི་སྒྲོ་མོའི་རྣམ་སྤྱོད་མི་
བཟད་པས་གངས་རྒྱུད་ས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྐར་བ་
ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་རྣམ་མ་ཙམ་དུ་ཉམ་ཉེས་པར་བྱས། རྩོགས་དང་རྩོགས་ན་རྩལ་
ཕན་གྱི་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚོ་གྲུ་ལུའི་སྒྲོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་
སོགས་སྒྲོ་ཀྱན་ནས་ཁྲ་བདོའི་རྒྱུད་ཆོགས་མཚོ་ལྟར་བདོལ་བ་འདི་དག་རྣམས་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་།
བྱང་རྩོགས་པོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བརྟན་པའི་མེ་རྩེ་སྐར་ཡང་རྩེར་བཞིན་གསེས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་
པའི་རྒྱུད་ས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་སྐྱེད་དང་།
འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འདྲེན་ཤུགས་མེད་པའི་རིང་
ལུགས་སྒྲོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕུལ་ལུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ཐུག་
ས་ནང་བརྟན་གེས་རིག་འཛིན་སྐྱོང་སྒྲོ་བ་གཉེར་ཁང་དུ། ནང་བརྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་གྱི་
གསུང་རབ་པར་དུ་བསྐྱེན་དང་བསྐྱེན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བཅུའི་སྒྲོན་ཆོག་
དུ་ཡུལ་ལྷན་དགེ་སྐྱོང་ཆོས་སྒྲུབ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་བརྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།

མེལ་དཀར་ཚོས་བཟུང་།

༩༩། མེལ་དཀར་ཚོས་མེ་མོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ མོད་ལམས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཅིང་ཁྱེད་
 ཀུན་གྱིས་ཀྱི་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ལག་གི་ཁོངས་དང་། དཔལ་ལྷན་ལ་སྐྱེ་པའི་སྐབས་མོད་ཀྱི་སྐོར་
 བཟུང་ལུང་ལས། གཅིང་ལ་མོད་ཀྱི་ཀྱི་སྐོར་། མེ་མོད་ལག་ཚོ་ཁྱེད་དང་། མེ་པའི་ན་
 རུངས་ལ། མེ་ལ་གཅིང་པ་བཅས་ཀྱི་སྐབས། མེལ་དཀར་ནི་ལ་མོད་ཀྱི་ཁྱེད་མོད་ཆེན་
 བྱིས་ལོན། དཀར་ལྷན་མོད་དང་པོའི་སྐབས། མེལ་དཀར་ནི་ལ་མོད་ཀྱི་ཁྱེད་ཁོང་ལ་ཀྱི་
 ཀུན་མོད་བྱིས་ལོན། ད་ཀྱི་ཀུན་ཀུན་གྱི་ཀྱི་དཔའི་ན་ལས་ལྷན་ལྷན་ད། མེལ་
 དཀར་ནི་མོད་ཀྱི་ཁོང་ལ་གཤེས་མེ་ལ་གནས་དེ་མེ་མོད་མོད་ཀྱི་དཀུང་གནས་ལུང་དེ་
 ཡིན།

ISBN 770-03-80058-54-9

9 780380 800584

₹250

Digitized by srujanika@gmail.com